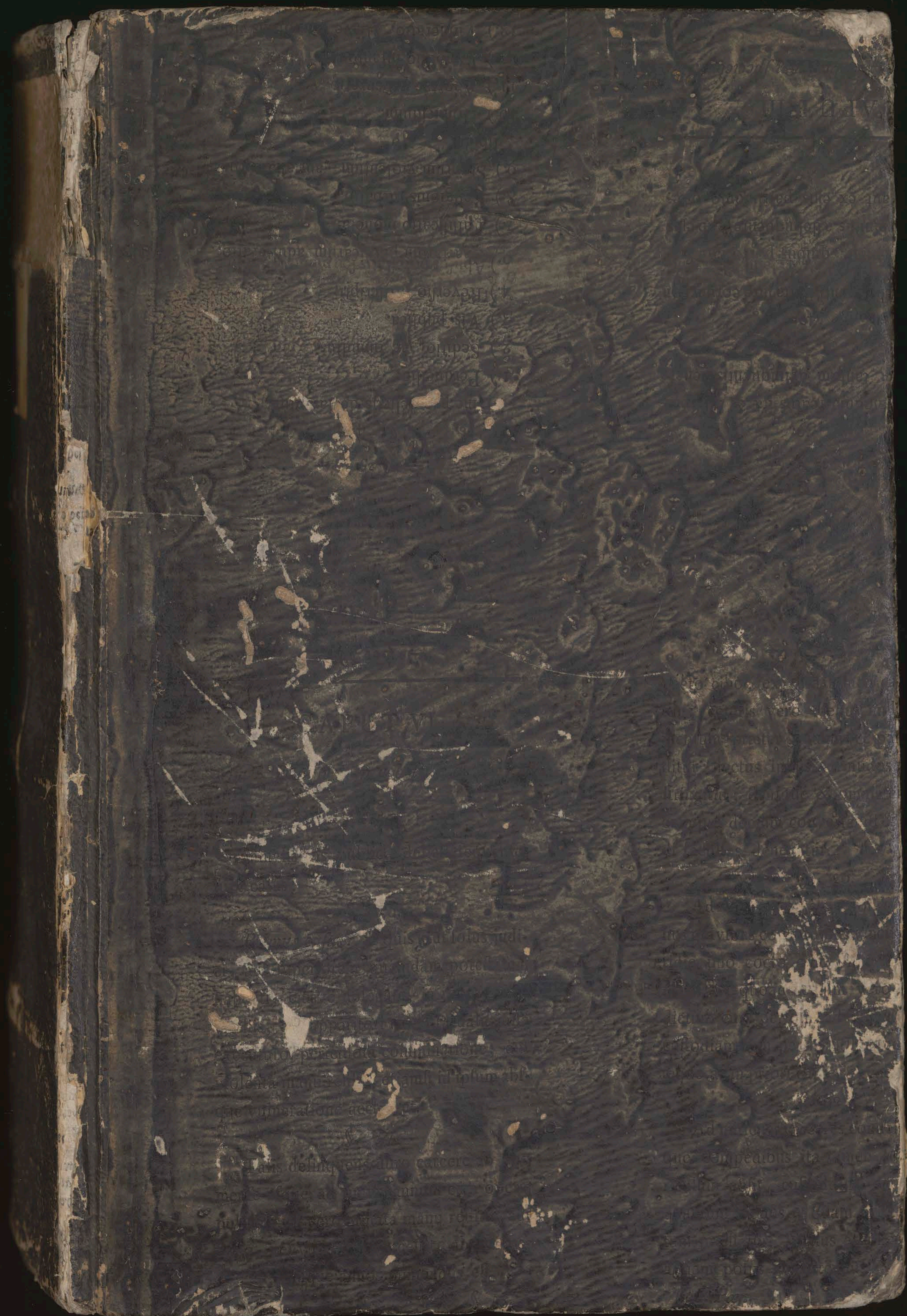

I Pierwsza część tego rękopisu składa się z seksternionu (k. 1–12) i septer=nionu (k. 13–26), druga z trzech seksternionów (k. 27–38, 39–50, 51–62) i jednej karty przylyszowej (k. 63), trzecia z 24 seksternionów (k. 64–75, 76–87 itd. aż do k. 340–351) i jednego septernionu (k. 352–365); razem składek 30.

343.

N. Inw. 343

Dawną kartę ochronną (pergaminową) tego rękopisu stanowił oryginalny ortyl magdeburski (Schöffenspruch) w sprawie między Jakubem Zelczerem (młodszym) a jego przyrodnim, po matce, rodzeństwem o dom przy ul. Sławkowskiej; zob. Katalog Wisłockiego str. 116. Ortyl ten wyjęto stąd w r. 1941 i przenie=siono do zbioru dokumentów. Przyb. 393/76

II

Quamvis plura dubia circa materiam ecclesiastici interdicti po
tius pp(er)alem declaratio(n)em q(ua)m magistralem solutio(n)em expo
scant d(omi)norum meorum tam et seniorum scolarium quibus
astringor vinculo caritatis postulantium ut ea que de
ecclesiastico interdicto verbo frequenter discussi scripto notem desiderium
adimplere curavi determinatio(n)e ecclesie semper salva xx de di c. j in prin(cipio) Tractatus
i de ecclesiastico interdicto sive divinorum Primo videndum est de nomine Secundo
de eius sp(eci)ebus Tertio a quo valeat promulgari Quarto qualiter et ex qua
causa (pro)feratur quinto tertium quem scripto de eius effectu un(de) qualiter tollatur
Et in his membris in(cidentia) dubia occurrentia prout illis videtur adaptari ad
(com)mendum dico q(uod) licet ... aliter sumatur nomen interdicti ... tum de clibus
interdictis sive actionibus que pupillis exercent est primo ut ff e et institut
de interdictis / de ca po et pri pastoralis de resti spo Item cum quis et c. Cum
ad sedem ca si tamen nomen interdicti prohibitionem signat quod ipse alludit vobulo
institut de interdictis q(ue) sunt in xvii q iiii maior xxviii q j / sic enim de offi(cio) archi(diaconi)
significasti et est expressum de sen exco(mmunicationis) illorum ubi quibus est absolutio
interdicta et maiora intelliguntur illis prohibita vel vetita de ma(iori)tate cito tertium
interdictum ecclesie id importat ac si diceret tertium prohibitionem ut in tribus decl(aratio)
cinsis t. id ergo significat et sunt sinonima interdictum ecclesie et prohibitio hec
id patet ff de interdictis et rele l relegatorum si dubitat in et p(er) se p(er) ecclesiasticum autem interdictum
divina intelligo officia divina et sacramenta largo sumpto vobulo de ppon
non est nobis ut j declabitur Est autem ecclesiasticum interdictum sive divinorum
suspensio ecclesiastice censure a divinis officiis et ecclesiasticis sacramentis active
et passive Cuiqua descriptionem ponitur loco generis suspensio quia p(er) ecclesiasticum inter
dictum inducitur suspensio sive prohibitio ut iam dixi Sed multe sunt
alie suspensiones xxxii q(uod) qui interdixerit de cler quia xxxii si istud aut penitus interdicamus
de offic(io) archidiaconi mandamus et c. Significasti ne cle vel mo(nachi) clericis et c. Sane
de cens(ibus) (com)phibemus et c. et c. Felicis et c. Cumque li vii de electi et electi ut incum
sitamus si j quecumque verbo interdicti sibimo verbo prohibitionis l iii et v di
p(er) totum de reli do c. unus de consan. et affi. no debet cum aliis infinitis similibus
quod dixi in nove vetita de cle. excommunicato et interdicto mi/ non ... sed suspensio
quia excommunicatus depositus et interdictus sunt suspensi sed non convertitur
Item secundum generatas ... (com)mo intelligit mediata vel suspensiva temporis
vel orationis vel alicuius actus vel virtute potentia suspenditur actu que retinetur
tamen xv q vi c. ultimo et de plu. / de repti pastoralis in fi de concess p(re)
bende quia divisiten // quod vice ponitur p(er) interdictum ut patebit /
/ Et de tribus ... / ... in ...

magie vi membro Interdictum quod ibi dicitur suspensio ¶ Sequitur in diffini
tione censure Ecclesiastice qua appellatione continetur Excommunicatio interdictum et
et suspensio de verborum significatione quaerenti ex quo sequitur quod hec tria sunt diverse species
non quod dixi quod interdictus est suspensus seu excommunicatus vel depositus
[margin: obstat] quia suspensio alibi sumitur ut genus et tunc potius depositio interdi
ut species sub dicto genere contenta et tunc predicta tria species sunt inter se distinctes
ut in predicta decretali quaerenti similiter quod scripsi de manifesto et notorio de talibus
ecclesie et non video quod autem predicta tria sunt diversa patet de cleric excommunicato depositio ministrante de appellatione pastoralis et
de vita et honestate clericorum cum dilectus de clericis excommunicato ministrante clerici et latores de clericis excommunicatis per totum libro vi quod
metropolitani c. venerabilis de appellatione romana § porro de usuris c. i de privilegiis c. i § in eos de sen
tentia excommunicationis c. i § licet eadem et c. romana in principio libro vi ¶ In hiis iuribus de predictis
tribus et diversis mentio fit specialis alibi excommunicatio et interdictum ponitur ut de
verborum significatione de officio delegati per totum et c. de officio ordinarii cum ab ecclesiarum de appellatione ad hec [supra: contra fratres et c.] depen
in lateran. de privilegiis cum et prelatorum et c. excepte et c. qui per confessionem et c.
ut privilegia et c. quod non nullis et c. sicut de pe et remissione quod inter de sen
tentia excommunicationis praeterea de verborum significatione cum in partibus et c. excepte et c. Cum olim libro
vi de censibus quamquam de privilegiis ne aliqui et c. Episcoporum de iniuriis et damno dato c. unico
de penis c. ultimo de sententia excommunicationis alma mater § addicimus de verborum significatione c. i in principio libro vi et in
clementina de censibus praeterea de penis si quis suadente de sententia excommunicationis excommunicationis alibi suspensio
[margin: De officio ordinarii] et interdictum de officio delegati c. ii libro vi de sententia excommunicationis quia periculosum c. libro [et c. statutum] de sententia excommunicationis
tionum vero et suspensionem et sic diverse species exprimuntur de dol. et contu. vitatis
in fine de appellatione reprehensibilis in principio de usuris praeterea de privilegiis ecclesiarum et melius
de decretis multorum ad finem in clementina licet autem expressis iuribus multas diffe
[margin: et] rentias inter predicta tria possit discutere curiosus indagator non obmittendum
notat hostiensis de sententia excommunicationis cum medicinalis ubi dicit quod predicta tria conveniunt
primo quia omnia tria comprehenduntur sub nomine censure de verborum significatione quae
renti secundo quod predicens et dicto noter predicens quia sequens non defendit de appellatione
[margin: appellatio defendit appellationem de appellatione ad hec] inter ipsum de sententia excommunicationis libro vi ~~appellatio defendit appellationem de appel ad~~ pastoralis
hec et c. praeterea et c. dilecti filii ~~non de appellatione pastoralis § fin~~ Tertio quia [et c.]
in omnibus predictis inhibetur celebratio divinorum xi q. iii si quis episcopus
in concilio de clericis excommunicato c. i et c. postulasti cum similibus Quarto quia
in omnibus predictis ~~iuramentum cum absolvitur~~ monito et ferri fo
ma de appellatione reprehensibilis de sententia excommunicationis sacro et c. cum medicinalis libro vi
Quinto quia in omnibus hiis predictis iuramentum cum absolvitur prestari est fiendum
tum est faciendi de sententia excommunicationis venerabili salvo quod dicit c. i principio libro vi et i dicitur absolutio ad
Sexto quod huiusmodi sine debent ferri per superiorem de officio ordinarii cum ab ecclesiarum cautela
Septimo quia eis durantibus non potest eligere vel eligi aliquis vel
testificari de consuetudine cum dilectus de electione cum inter et de testibus veniens
in fine de excep. apostolice Octavo quod superiores non debet de rebus aliquid

disponere [presentibus] non vocatis de ap[pellationibus] Bona q[ue] p[er] li vi de sen ex Bona in
pri est Nono q[uod] recepti in spe[cia]les filios sed ap[osto]lice ab inferioribus in nulla
[sententiam] [sententiarum] ligari [possunt] de vbo sig[nificatione] c[apitulum] i li vi q[uod] differt aut ista
primo in [participatione] quia cum suspenso vel interdicto possum [participare]
nisi spe[cia]l[ite]r [participatio] esset interdicta ff de penis l moris ff de finib[us] [et] expensis
cum [presbitero] deprehensus Epor[um] l vi cum similibus & all[egatis] sed cum [excommunicato] non
vi q vi cum [excommunicato] et c[apitulum] [precedenti] et sequenti de sen [excommunicationis] cum illi et c[apitulum] cum
desideres cum [excommunicatione] [maior] Item singulis [persona] ipse suspenditur no[n] interdicatur nisi
ipse de rel[igiosis] dom[ibus] cum dilectus de ele[ctione] ex in[niuncto] postulasti nisi locus
vel ipse interdicitur de [sponsalibus] non est vobis licitum in penam [sponsarum] de[lin]
quentium de postu[latione] [pre]lato c[apitulum] i de iur[e] iur[ando] [excommunicato] in ~~et c[apitulum] cum~~ aut doma[stus]
[contra] coll[egium] in [proferatur] [sententia] [iuramentum] [fuit] de [officio] de le[gato] p[er] et g[enera]l[ite]r de [privilegiis] l petisti
et c[apitulum] cum [vniversitas] vni[versis] no[n] [ple]b[ibus] interdicit[ur] [sed] [singul]aribus [persona] de offi[cio]
del[egati] [excommunicationis]/ [Preterea] interdictum distinguitur a suspensione [quia] est species distincta
vt in decr[etali] [contra] [sequenti] vnde de h[is] [dicitur] et dicam in membro sequenti Tertio effectus
[excommunicationis] sine no[n] [potest] suspendi sed aliorum sic de h[oc] dicam in
vltimo membro C[apitulum] [circa] [predictas] [duas] addit d[omi]n[u]s et p[ate]r meus [Cardinalis]
q[uod] [Episcopi] no[n] incurrunt aliq[uam] suspensionis vel interdicti [sententiam] [prolatam] ab
homine vel a iur[e] n[isi] [specialiter] [exprimatur] de sen [excommunicationis] c[apitulum] [periculosum] li vi
q[uod] [privilegium] no[n] [habent] [contra] [excommunicationem] quam [fert] [predicta] decre[talis] nulli
Quinta quia interdictum [generale] loci no[n] [potest] ad cautelam relaxari
de sen ex [presenti] li vi sed ab [excommunicatione] vel suspensione b[ene] [potest] si[cut] absolucio
ad cautelam et sic intellige q[uod] supra dixi [potest] dari alia [differentia] quia
interdictum [generale] in locum [proferri] no[n] [potest] nisi [specialiter] [sine] ipse licencia pro
[primario] debito vt in coniugati eorum [sub] [vir] [permisse] attendentes sed
[excommunicato] vel suspensio b[ene] de ap[pellationibus] [preterea] |Sequitur in [descriptione] a diuinis
offi[ciis] et [ecclesiasticis] sacramentis quod infra satis declarabitur |Sextum
i a celebratione diuinorum & [perceptione] sacramentorum de sen [excommunicationis] [cum] alma
li vi |C[apitulum] [passi]one i ab auditione vel [perceptione] [predicatorum] de sen ex
si sima li vi Audito tamen [secundum] aliquos [professores] [actionis] et [pro]
diuiso respectu adaptari [potest] de quo non est curandum in [proposito]
~~Hac [secunda] [investigacione]~~ curam in h[oc] [primo] membro existimans q[uod]
[inter] eam facilius sequentium vitas apparebit

ut [patet] de [privilegiis] in capella et c[apitulum] [ii] [et] [i] C[apitulum] [excommunicationis] [li] vi [Item] [dicitur] [tamen] [quod] [si] [ipse] no[n] [suspen][ditur] [quia] [iure] [suspensus] [est]

E secundo d t q species interdicti ecclesiastici siue diuinorum du
plicat̄ possunt sumi vno modo respectu patientis alio modo re
spectu modi in prolatione seruati secundum primum modum
primus due sunt species interdictum enim promulgatur in personam Item in
locum de sen ex si sententia li vi ad id plura iura in membro proximo all
In personam sub nomine proprio uel circumlocutionibus que habent vim proprii nominis
de ap ptecl de priuil cum et plantar de ap fo na § pst li vi et in clem
eos de sepl quicumque promulgatur interdictum sub nomine appellatiuo puta ciuitatis
vel vniuersitatis vt in dicta de ex si sententia § vltimo de immun et de ap da c
vna li vi Circa quod dubitatur an interdicta, ciuitate vniuersitate uel populo
omnes in vniuersitate intelligatur nominati interdicti Ita quod teneat locum iu
ra loquentia denominatim interdictis videtur dicendum primo de pben In laten
q sit, d t n nominati interdictos de quibus dictum est q sunt interdicti sed
de prelatis omnibus est dictum q sunt interdicti ut in predicta de ex si sententia
go sed dices forte secundum hernon magis dicta erunt nominati interdictos et non nominatim
dico sunt de populo interdicto q maxime absurdum maxime in penalibus ut in ca v c
cas de sepl in clem que penis propter ipsarum odium sunt restringende
de re iure odia et c in penis cum glor li vi et ideo dixerunt quidam
q immo intelligunt de hiis quorum culpa dolo et fraude lata est sententia
interdicti et de hiis qui in hoc prebuerunt consilium uel fauorem de sen ar
ex c volt § illis li vi licet equitatem teneat hoc dictum quia pena
interdicti puniuntur qui non peccauerunt de appon non est nobis cum si et
quia pene censure formidabiles sunt anime dubio non contemnatur et ideo hec
respectu late interpretantur de sen ex si quem z e t Ri citans li vi maxime
in dubio de cle ex in illud puto dictum immo esse verum per decunt
citationes sine preiudicium quantum ad omnes quos dictum est esse de populo
interdicto vt in euenientibus talibus circumstanciis manifestis intelligere
intelligantur nominatim interdicti ut sic hoc dicti dubitabiles circumstancie
teneant vicem proprii nominis de testi licet n de consang et affi tua nos ff
si dictum p l certum inst de ex leg d lib § nominatim et qd le z no de
sen excommunicationem li vi C promulgatur aut interdictum in locum duplicatur
vno modo generaliter sicut cum regnum prouincia ciuitas castrum villa supponitur
ecclesiastico interdicto de vbo sign cum in partibus de consue cum inter
de priuil penitentie de eller vb maius preiudicium § citans de pen felic
§ volt li vi et in clem de penis si quis suadente § citans C Sed quid
si in loco interdicto est sola ecclesia uel nulla numquid dicetur generale

Interdictum dicitur quod sit quia extra ecclesiam potest celebrari et solempniter licet .d.
si non debeat sine causa de c. di. i. quoniam et c. unicuique ... de
ecclesiarum unus vel dato quod nulla sit ecclesia in villa vel in loco non
debet interdici licet autem unus sit locus puta civitas castri ... bene
includit plura loca singularia in quibus potest celebrari et ideo etiam
in istis casibus censetur generale interdictum. Et aliud interdictum pro-
mulgatur specialiter in loco puta in aliquam ecclesiam et hoc dupliciter
interdicitur enim a iure propter iniuriosum homicidium perpetratum in ea vel
iniuriosum sanguinem effusum in ea vel si per effusionem seminis
sit polluta fuerit ... est interdicta ita quod ante reconciliationem non debet
in ea divina officia celebrari de cons. di. i. si motum et c. ecclesiis de cons.
ecclesie vel altaris ... et c. ... si tamen contra fiat ce-
lebrans licet graviter peccet non est irregularis de sen. ex. ... qui ... sit ecclesia
propter discordiam prelatorum episcopus claudit ecclesiam et tollit inde reliquias
et precipit ut nullus sacerdotum in ea misterium celebret aliquod donec
ad concordiam redeant de iure patronatus ... Sed an celebrans contra
Immo preceptum sit irregularis ... de ... tantum glo. hic videtur dicere
... iuxta ... illud quod dicit quod non tamen
hic non sit expressum in iure et hic ... in dicta decre. ... qui dicit
tamen predicti quod si presens sentenciam dicat interdicto hinc ecclesiam cele-
brans ... irregularis ... quod dictum predicti doctores videntur
referre ... est quando propter discordiam prelatorum episcopus
interdicit ecclesiam ... interdicto vel interdicimus unde ...
... quod interdictum ... non est iure ... quando plus im-
portat ... sonat. Sunt et alii casus in quibus de iure
in ecclesia celebrari non debet puta si ecclesia fuit symoniace consecrata
... in ecclesia item si ... non ... fuit consecrata
de cons. di. i. Si quis basilicam Item si sine reliquiis vel in loco ...
et numquam instituto fuit dedicata de cons. di. i. placuit Item si ecclesia
constructa est sine licencia diocesani episcopi de cons. di. i. precipita ...
... Sed numquid in istis ... casibus ... quod ... pre-
cedentibus ... licet in predictis casibus in tali ecclesia non debeat
celebrari de iure tamen celebrantes non sunt irregulares quia non ex-
pressum in iure ut in predicta decre. ... puto etiam quod si propter
aliquam causam ... predictis episcopus ecclesiam interdixerit quod postea celebrans
in ea est irregularis per illud quod supra dixi ... Immo ...
... tuarum et quod ibi ... in glo. ... Sed hic quo [illegible]
in aliqua ecclesia cessat a divinis servata forma ... officii ordinis [illegible]
... et c. si canonici et c. ... secundum quosdam
intelligo ... aliquis in ea celebrans numquid erit irre-

·i· dns et pr meꝰ

Immo et ostꝭ in dicto c̄ tertio et in decr̄ dilectis de app dicunt q̄ non tn̄ h̄ cessao
non fuerit vera sm̄a interdicti sed quedam est suspensio organorum
fac racio decr̄ Is qui Item no ~~primo~~ in dicta decr̄ si canonici sed
ipse Inno videtur notare contrarium in c. Non est vobis de spon. ubi d. q̄
qui celebrat in eccl̄ia ubi sunt organa suspensa ad tempus est irre
gularis contra dictum in decr̄ Is qui. Vult concordare dictas glos dicens q̄
si interdicta est cessacio in tali ecclesia auctoritate legati vel epi vel delegati
tunc sicut celebrans in tali ecclesia cessacione durante est irregularis
et sic intelligitur glo Inno in c. Non est nobis. Si auctoritate alterius et tunc
secus quod sic dicat intelligendum q̄ ipse Innoc Notat in c. Inefraga
bili et c. Dilectis dicta racione quia non invenitur in iure expressum
ut in dicta decr̄ Is qui. Sed dns et pat meus dicit quia licet racio
eque conveniat utrique membro partis fac ad distinctionem et ideo ad concor
diam predictarum glo. melius sibi videtur dicendum q̄ prima glo
intelligatur de cessacione que specialiter fit in ista ecclesia de qua loquuntur predicta
iura sed glo Innoc in decr̄ no est nobis ubi dicit tales irregulares
et c. debet intelligi de generali cessatione de qua loquitur decret no est que si
ecclesia interdicta est ab eo qui potest habet vim et effectum interdicti et hoc
probat eadem decr̄ que permittit solum ea sacramenta que licet conferre
tempore interdicti hoc probat quod probat clem. cum frequentibus de sen ex.
que equiparat generales cessaciones interdictis speciales vero non unde si
interdictum vel talis generalis cessacio indicta generaliter fuerit in loco
per matrem ecclesiam ipsius loci religiosi et exempti ipsius loci hoc videntes
vel scientes et tale interdictum vel cessaciones non servantes hoc ipso sunt
excommunicati per allegatam clem. cum frequentibus. Sed ubi in ecclesia cathedrali vel
matre specialiter esset indicta talis cessacio religiosi non servantes et cessantes
non incurrunt dictam penam ut ibi no glo specialiter. Redeundo ad propositum

Generalit interd et ecclia — quando enim promulgatur interdictum specialiter et simpliciter in aliquam ecclesiam
et ex causa ut sepe fit propter violatorem (?) grauium. Si ei non paretur ad hoc
de penit et remiss. c. Cum et plantare q̄ si contemplatione licet decr̄ ut prima et vide
atur interdicta decr̄ ecclesia sita in loco interdicto ad idem de sen ex. si civitas
n. h. et c. Is qui li vi. Sed quero cum interdicuntur omnes ecclesie civitatis
vel provincie ut sit interdictum propter procuraciones legatorum vel decimas
non solutas vel similes causas an tale interdictum sit speciale vel generale
Sol tale interdictum est speciale non generale sicut cum una ecclesia est specialiter
interdicta ~~no q̄~~ interdicuntur omnes ecclesie talis loci cum talis universalitas
~~prefato~~ distribuitur in singulares unde dicendo interdico omnes ecclesias
talis provincie perinde est si diceret interdico illam et illam que sunt
in tali provincia ad quod facit ·l· xix di c. i de pe di in adhuc restat
de ma et obe plicate ff. de l. i si cum fuisset de offi prs l. i c.

Cum urbem de vbo sig l princeps de prur qui ad agendum desplenthius
v li vi sic est videtur plare decl tum in ptibus de vbo sig vbi vide
p an Innoc et hosti copnit li vi et de illa que que sequit vide di
stingwent generale interdictum a parte seu speciali pro predicta solvit quod an
in etiam spec interdicta possint celebrari divina quata forma decl
alma que additum desen eo li vi in qua questione sui simili vide
fuisse non caute locutus est in decl vi de his que fiunt a ma parte
ca dicendum est tamen quod non quia decl alma loquitur tum locus fuit · de loco
interdictum et tale applicatur generale interdictum ut in decl tum in
ptibus de vbo sig de pe et remis quod inte sui tone quod id sonat
de pui quod non nullis benefacit desen eo pnti li vi Item tum
prohibito divinorum que videtur inducti interdictum sit sublata si
· sola viata decl alma quod interdictum est generale remanet simpliciter interdicto singulari · per plebem
sive speciali de tusca c vi cum similibus Sed nunquid in etiam spec interdicta
pt eius baptizari vel crismari licet Jo monachus predicta decl pnti videatur
innuere quod non credo quod sit quia de quovis interdicto sunt exempta · peccata
de ppon non est nobis desen eo Innoc et etiam li vi vi non includuntur
sub prohibitione et per hoc videtur ad hoc quod dixi in prima que quia
ibi generalis prohibito postea ito tamen limitatur hic neque fuisse pro
hibitum in certis casibus de generali fateor tamen quod vbi incommo
ditas aliud suadet honestius esse quod predicta alibi expediens neali
qua nota posse alibi facienti derenu insi pg de no opi nu
c vi Sed quod an spele interdictum possit relaxari ad cautelam
si dicatur esse nullum archi in c pnti desen eo li vi dicit quod non
et dicit quod si bene attendatur intentio illius decl que declarat quod rela
xato ad cautelam locum non habet in generali interdicto civitatis castri
ville vel loci vel terre idem dicendum est in interdicto speciali eiusdem
quod sit vbique ro quod id ius ff ad leg aquil Illud Innoc et c vi si si
p monachum predicta decl pnti tenet contrarium dicens quod si platus et ca ti
etiam spec interdicte petet relaxationem ad cautelam si pt quia propter
eorum culpam tale interdictum profertur debuit non sit in interdicto
generali in quo puniuntur qui non pccaverunt de offi de leg sane in
decl pnti non obstantibus tum similibus Itaque quod que hec quod censura
Etiam que est nulla pt tolli ad cautelam de sen eo pnti et c
ven bili et c solet li vi servanda est nisi in casu in quo reputatur
viciata ff de re iudic l j de sponsa tum apud de tusa c vi et
dns et pat meus dicit quod hoc videtur sibi verius in casu quo est
dubia propter difficultatem rerum diversitatis qualiter generale
interdictum non possit relaxari ad cautelam sed spele loci

sit

predictorum doctorum officio etc.

Et rones quas in prima can ponunt dicti doctores forte inferunt dummodo re
in suo casu plus tamen placet q. 30 mo que infert similiter
in extractione z interdicto persone et speciali Extra de sententia excommunicationis go ad rela
xatonem ad cautelam ibi Juris sit in crinibus predictis de transactione c. ij
Item querere quis primo dicit generali ho sicus in speciali interdicto xxv di. qualis
de preciperi none ff de re iudi cum prior etc. Item quero an extravagans
bonifacij provide attendentes que prohibet fieri interdictum in loco
apperinario debito locum habeat in speciali interdicto Extra de sententia primo quod non
ut quod de uno prohibetur in uno tamen locum non habeat in alio
ff solutio matrimonii l. si vo § si de uno de rptis susceptum de sententia excommunicationis si sima ß
in sexto li vj predictorum ca dubitatur an interdictum quod promul
gatur in cives et incolas vel universitatem predictis appellantibus
vel aliqua ipsarum debeat dici interdictum generale vel speciale et an
tunc sit locus predicte extravaganti Ad primum dico videtur Jo et Innocentius
et in c. primo de sententia excommunicationis li vj quod videtur generale ar de sententia excommunicationis alma § illi etc. ac
li vj Et quia interdicto loco propter delictum populi vel civium similiter
pene intelliguntur generalis interdicte de sententia excommunicationis si sima § j li vj et ibi notatur
glosa non curet tunc dicitur generale interdictum ut in dicto c. cum in partibus
eodem modo istud debet dici generale Nam et Verbum propter alterum utrumque tamen verum
j di consuetudo lxxxj di Sacerdotum immo fortius quia dicto tamen
non dicitur generale interdictum quia universitatem sive populum loci am
plectitur sed propter quod unum quodque tale et ipsum magis xix di c. j ß
in clementinam una de rebus et ver sancti non obstat quod tunc singulares per
sone intelliguntur interdicte quia non obstat generalitati pro id quod dixi supra
si quo Ad secundum questum dico quod in predicto casu locum
predicta extravagans saltem de mente etiam si videantur verba de si
de ij j marrchion de verbis significationis intelligentia et postea ff de pactis et de l. Item
venitur § optandi in fine interdicti
Nunc de speciebus respectu parentis restat videre res modi in
prolatione servari Ubi sciendum quod interdictum interdicit
locus sub appellatione regni provincie civitatis castri
ville de verborum significatione cum in partibus vel terre de postu pla c. j de officio delegati
sane ij de iure iur excepto vel loci cuiusque denumerationis ut de
tempore c. quoniam de privilegiis Episcoporum de sententia excommunicationis primo li vj quibus casibus
ipsius loci suburbia et continencia edificia intelliguntur interdicta
de sententia excommunicationis Si civitas li vj cum nomine dicti appellatio urbis vel civitatis
includit suburbia et continencia edificia vel non non in l. ij ff
de verborum significatione et Circa quod quero quid si suburbia et habitantes in
eis non sunt de jurisdictione loci interdicti seu universitatis ipsius an
propter interdictum loci in illis valeat celebrari an non Credo quod

no per predicte decr. si civitas ~~tertium~~ vel scilicet ne vilipendatur
sententia interdicti eo casu quo prout ut privilegia quam uxorem et ~~quam legavit sic~~
~~quod interdictum privilegiatum in locum includit~~ Illud et in clem.
de sententia ex. cum ex eo et fac. ff. de verbo sig. collegatarii l. i et ff. de lega.
in l. uxorem et quam legavit sic quod interdictum privilegiatum in lo-
cum includit suburbia et continentia edificia etiam nullo sub-
iecta dicto loco vel vicinis ipsius ~~prout celebrari divina~~ quod puto
verum si presens interdictum tractat iurisdictionem specialem non solum in
locum quem interdixit sed etiam in ipsius loci suburbiis vel
continentibus edificiis ~~licet tamen~~ in locum quem interdixit non
videtur tractare locum decr. si civitas per l. in ff. de offi. proc. et de iuris-
dictione omnium iudi. l. si quis [illegible] in episcopum de offi. lega. novit de consti. c. ii li. vi
cum [illegible] ff. de verbo. sig. aut. in post. cum venius l. [illegible] ff. de interdictis
et rele. l. relegatorum l. i et licet ita videatur de iure stricto tamen
ponderata ratione decr. si civitas possit dici quod etiam tamen sub-
urbia et continentia edificia adherentia loco interdicto intelligitur
interdicta non ab homine sed a iure [illegible] de sen. ex. nuptiar. de accusa.
supplicatis v. [illegible] confirmationem et per hoc responde ad iura in contra-
rium allegata. Sed que dicuntur continentia edificia dicit ibi glosa
esse iudicis arbitrio relinquendum ut textus dicit ibi et glosa
[illegible] forte possit dici suburbia et continentia edificia esse sy-
nonima cum adiciuntur civitati vel alteri loco quia l. ii. et l. ult. [illegible]
[illegible] et l. edificatorum et l. quem continentibus et l. collegatarii l. i de verbo
sig. et l. nam quod si ita ff. de penis l. exprimunt continentia edi-
ficia et non suburbia sed quia appellatione suburbia includuntur [illegible]
decr. si civitas videtur ea ponere ut diversa propter continuationem et vel
ubi potestas ut suburbia intelligantur burgi extra et prope civitatem
in quibus domus sunt contigue / continentia edificia domus vel
burgos separatas et non contigue vel dicuntur suburbia per que
iter est rectum / continentia edificia que sunt prope civitatem
vel locum interdictum inter suburbia licet aut civitatem prope vel locum
interdictum inter suburbia non sit aliquod edificium. puto in extra loco
loca adherentia loco interdicto intelligi interdicta ut in eis non valeat ce-
lebrari sine violatione interdicti. quia si in eis possit celebrari procul du-
bio vilipenderetur sententia interdicti. quod est contra rationem decr. si civitas. Quam
aut dicit intelligi per eius rationes [illegible] de verbo sig. intelligitur de [illegible]
si [illegible] Sed causa [illegible] quero utrum ad quem locum durent sub-
urbia et continentia edificia. Dico si consuetudine vel statuto sive usu
vulgari hoc apparet standum est tali interpretationi l. i. Si consuetudo

[illegible] ut supra de arbi. [illegible] olim de v. sig. in [illegible] ff. de appel. [illegible] de subur. vel continentia [illegible]

[illegible]

de ppon. ex litt. ff. de fu. instruc. cum de laniois. Et a sima ff. de supel. le.
l. labeo si non apparet de usu, boni viri i iudicis arbitrio hoc tmetur ff. de v. re de offi. del. de caus. in Au. et est tam intelligi dicta glo. Sed nunquid ad deli. l. i.
adherentia uel contigua suburbiis et continentibus edificiis intelliguntur
interdicta. dic quod non alias sequetur quod adherentia adherentibus erunt interdicta
et sic una ciuitate interdicta totus mundus esset interdictus quod dicere
est absurdum ad hoc de testi. licet in et fac. de el. si ciuitas que volt
interdictum loci pretium firmari hoc etiam tz dus et pat. meus de pe
stu. c. i. qui dicit sic de eo quod dicitur quod extra non transit ad ecclesiam principa
x. i. q. in quem Accedo ad membrum et dico quod quando interdictum profertur
in ecclesia et tunc ipsius capella eius ecclesie contigua et cimiterium ipsi ecclesie
contiguum intelliguntur interdicta secus si predicta non sunt contigua ipsi
ecclesie interdicte ut in pall. c. Si ciuitas in Inno. similiter si ecclesia pol
luta est intelligitur cimiterium pollutum sibi contiguum non autem econtra
nam polluto cimiterio non est polluta ecclesia contigua Similiter
uno cimiterio polluto non est pollutum aliud sibi coherens pariete
intermedio sit et hoc habetur de consec. et uel al. c. i. li. vi. c. Ex quibus
sequitur quod interdicta ecclesia uel cimiterio alia ecclesia coherens interdicte uel
cimiterium coherens interdicto pariete medio non intelligi interdicta
Item interdicto loco sub appellatione ciuitatis non sunt interdicti ciues ipsius ciui
tatis Item interdicto cuiusuis loci prelato sub aliqua appellatione loci puta
castri uel ville uel terre quod est uniuersum interdictum locus propter debitum
domini uel alicuius singularis persone secus si propter debitum ciuium uel populi
uel uniuersitatis ipsius loci hoc habetur et planius de sima ex si sima
in Au. li. vi. Sed an in ipso tam persone culpabiles sint interdicte dic
quod sic ut ibi innuitur dum dicitur qui culpabiles non fuerunt extiterunt fac.
et c. alma que illis deputatur non nullis et c. licet in si. li. vi. Item scias
quod quando interdicitur clerus alicuius loci propterea non intelligitur interdictus
quia hec sunt diuisa et c. si sima de priui. excepte Intelligo autem a
ppellatione cleri contineri non solum promotos ad ordines sed etiam
religiosos quosque et conuersos quia ita sunt ad etiam transla. quod de
populo propterea non possint dici xvi. q. i. duo sunt xxi. q. i. Si quis iam
translatus de priui. ut praelia et c. post desen. ex non dubium et quod i not.
Sed si terra alicuius domini interdicatur de qua terra dicitur intelligi eo de ca
que est sua quo ad dominium iurisdictionale de pasti. c. i. et videtur
expressum de offi. del. sane in de iur. iur. excepto de ppen. non e. vol.
fortius si terra esset illius simpliciter et ab te. ff. de reli. l. si. inla
tum Item intelligitur ecclesia quod ab alio tenet in feudum z incepti

teosim quia in his casibus utile dominium ad eum pertinet emphi-
teota satis patet ff si ager vecti. vel emphi. l. j et l. ij et l. fi. de na
[illegible] Julio sen. si defen[illegible] fuit dominus vassallus [illegible] si vero vel sal-
tem non potest negari quin habeat vasallus usufructum quia hic
tamen transit ad heredes in li. feu. quibus modis res feu. amitta. tamen pro
quod satis hic tamen est ut statim dicam licet [illegible] dominium in li. feu.
de investi. de re alie. fca. § rei aut ubi dicitur quod vassallus tanquam
dominus potest vendicare etc. Quid si pertinet ad ipsum ratione dotis
uxoris dicitur quod intelligitur interdicta quia maritus constante ma-
trimonio est dominus dotis ff de rei vendi. dote ancilla de aur. et arge.
lega. l. quintus sed an terra sibi domino impignorata intelligitur interdicta Ego aut
presens interdictum dixit interdico illam terram quam frater tenet et tunc etiam
pignorata intelligitur interdicta creditor enim habet possessionem ff de usu fruct.
l. sui nomine de quo non ff qui satisdar. co. l. sciendum § creditor et facit
de re iudi. cum dicitur importantur nisi dominium ut in dicto § in locum
toldus aut in probatione fuit dictum interdico terram suam vel tuam
tunc quia dicta verba non importantur nisi dominium ut in dicto § in
locum et ff de re vendi. l. in rem non includit terra impignorata
Ita non dominus et pater meus d. Jo. an. [illegible] in postilla de l. j de postu-
la. Sed de illa in qua habet usufructum tamen dicitur quod illa includitur
cum in multis casibus usufructus sit pars dominii ff de usu fru.
l. [illegible] et ibi non etc. Quid si petit interdicit illa terra in qua alius
habet usufructum dicitur dominus et pater meus quod interdicitur illa in qua habet
proprietatem licet alius habeat usufructum ar. Insti. de heredi. insti. § j et
in ff de reb. cre. l. j § j et ff qui satis dare cogun. l. pe. ij fi. sed quid
ibi dicitur in fi. possit induci pro et quod licet hoc sit satis bene dictum
tamen totum contrarium posset sustineri ne accessorium videatur ad
se trahere principale. quod id. de q. se. Quid vel alia. c. uno l. in et facit dictum
§ in quibuslibet Inst. de heredi. insti. Sed quid si iste cuius terra interdicta
habet terras in diversis provinciis Ego si habet terram in diversis locis per
partem et diversis omnes ille partes subiacent interdicto sed si per indi-
visum secus ff de aur. et arge. lega. l. quintus facit. de preben. c. si
in fi. li. vj. xij q. j § volo ff de ritu nup. l. illud. Ad videtur
ro interdictum privilegiatum iuncto con. illud quod habetur de preben. dis.
de li. vj. et idem de conces. preben. cum ei quod et facit quod no. de
sepul. sacris. Quid dices si is cuius terra interdicitur [illegible] novam

terram acquirat Sed noua terra non includitur cum talia non respiciat
futura de consti c ij et fi et in clem de verbo significationis cum si ad id ff de
iudi non. p̄t de verbo infer l dampnu § fi ls qui et quod non pro ȝ folget
alios de sepult cum ecclesia id Jo an de c ex si sma li vj In nouella
Quid si quis vendit terram interdictam vel perdit eam dic quod pro hoc non
tollettur interdictum cum dominus rei transeat cum ipsa re deberi pasto
rat et c Cum non sit de pigno ex litteris cum si non est iste modus tol
lendi interdictum quod debet relaxari per iudicem sed quod infra dicitur
qui cum cessante fraude interdicti se facilem exhibebit ar. dns et pa
t meus de sepul patris de sen ex si sma li vj et ibi vide in nouella se
cundo ad propositum quando interdicitur populus communis vel vniuersitas
sub ipsorum appellacione et tunc singulares persone ipsius vniuersitatis
populi vel comitatis intelliguntur interdicte ut non possit audire vel percipere
ecclesiastica sacramenta preter permissa quia auditio diuinorum et perceptio
sacramentorum pro interdictum est prohibita actus autem hec sunt suppo
sitorum non vniuersitatis vnde non ut vniuersitas sed singulis interdi
cuntur predicta prohibita ut habentur in predictam de c si sma § vlt c / Sed
circa hoc occurrunt multa dubia vnum est an interdictis ciuibus alicuius
specialis ecclesie etiam sub nomine collegii intelligatur ecclesia interdicta dic quod non
ut pro de sepult perempcionem li vj in fi c Sed quero an interdicto populo
vniuersitate comite vel collegio alicuius loci intelligatur locus ille per
hoc interdictus dns et pat meus in predicta si sma dic quod non quia
aliud est interdictum loci aliud vniuersitatis et collegii ut videtur
expressum de vsur c j li vj poterit ergo celebrari in loco illo alta voce
ut prius quia hoc non est prohibitum deponitur apud eum similiter
et facit quod dixi supra proxima questione licet dictum domini et patris
mei predat de iur scripto tamen videtur iustificatione dictorum periculo audientes
enim voces celebrantium pure ab interdictis qui etiam videre potuerunt
patent corporis christi cum illud quod habetur de sepult ut pruina de sen
ex si ciuitas li vj et clem et cum ex eo ut ergo tanto periculo ob
viet de sepult c j li vj de consti c ij Consulendum esset ecclesie quod
tali interdicto durante abstinerent a pura celebratione Sed numquid
si aliquis de vniuersitate se transferat ad aliam seu ad alium locum
primo dimisso censetur ne amplius interdictus de speciali interdicto non est
quod quia ille semper remanet interdictus donec absoluatur sicut de excommunicato
dicitur in c j v quicumque de sen ex cum desides fat de re iudi j c Sed aut
non est specialiter interdictus licet sit de populo interdicto aut fuit in cul
pa pro quam latum fuit interdictum et tunc quia specialiter intelligitur
interdictus quotiensque transeat remanet specialiter interdictus ar. de penit

q no nullius et c. t. liz li vi in si de sen ex. xlviii q. illis c. li si vero
non fuit culpabilis et toto desierit esse de ipso interdicto credo cessare interdictum
tamen quia in eo cessat causa efficiens et conservans ergo cessare debet effectus xl di. [margin: l. j. di sta]
sicut nepotistis de cenis pro cuspiceum ff de iur patro. adiger. quamvis et [margin: tum q. capit]
nichil tam nale ex de reiur c. j. et ff de re iur l. nichil unde etiam si
clericus transeat voluntarie ad alium locum causa mutandi domicilium cessat in
terdictum quo ad eum quia libertas sibi data a lege de transferendo domicilium ff
ad municipal l. non utique et l. nichil facit bene ff de capitivis et postli. l. inimicus in [margin: l.]
bellorum manumittenda ff de condi et demon. l. [margin: no talle p. aggdi] ut nec. potest dici puentus vel de
stinatus ergo presumitur inculpabilis sed solum dicebatur interdictus quia de uni
versitate interdicta sit nunc ff ad munici l. incola nec est quod non immo de se rumpe ipso [margin: ff. de adit. vagat]
consisti et per hoc videtur ad ea que premissi de speciali interdicto et ea que di
xi sup causa pri quin fi membri ex. Et Quid si clericus de ipso non interdicto [margin: de re. in diuersis l. vi]
filius est per interdictum de ipso interdicto credo quod etiam ligatur sicut
alii ex quo filius est membrum [vel] corporis non debet a mo ad iur censeri quam
corpus xxvi di c. j. de psp cum no liceat facit ff ad municipa l. incola de sta
regula recolentes in fi et quod ibi no. nec obstat quod dicitur quod preffat sententia et pomt.
q. lata fuit con universitatem vel ipsum qui non mutatur novis personis
supvenientibus ff de iudi proncuatur vii q. j. de imgg. Item ut sepe dictum
est licet sententia ligant qui non pravenerit et per hoc videtur ad l. puluendum [ad quam]
de decurio l. x q. forte nisi facere con poss etiam responderi per ea que no ibi
magistro C. Sed quid si quis clericus de ipso interdicto bannatur vel relegetur
Sochym ad tempus non ad tempus bannitus cessat interdictum quia non
censetur amplius de universitate illa perdit enim civitatem seu universitatem ut
sic loquar sed bannitus vel relegatus ad tempus bene remanet inter
dictus quia adhuc censetur civis vel de corpore universitatis probatur per ea
ff de interdict et rele l. relegati et l. exilium et de l. relegati, de iur [margin: et penis]
fisci l. bona quorum ergo remanet nomine civis universitatis vel ipsi interd
dictum sequitur cum sed cessante nominis appellatione cessat interdictum con
cum ad hoc lx viii di corepi in fi ff de tutelis l. j. § tutores et quod ibi
no. quod enim latum sub nomine appellativo [cessat] durat quamdiu appellatio ~~ad est~~ de est
xviii q. j. c. l. di ferrum de excepti si gressi li vi de offi deleg quam abbas ff ad Trebel [margin: l. pro ut dicis]
et si dicas quod per dictum hoc bannitus consequetur premium ex dolo cum eius
culpa fuerit bannitus Ro. quod non est verum quod tunc culpe consequatur
relegatorum interdicti sed bannum quod est causa per quam perdit solumque
perdito bon causa est quare immunis est ab interdicto quo ligabatur sine
culpa ff de suppe. titu l. decreta ff de excu tu l. si milites § sed
ignominia ff de interdictis et rele l. pe. de concess preben quia divi
si tem cum sic. Item quero an si clericus qui est de ipso vel uni
versitate interdicta ingrediatur Monasterium valeat ordinarius post
professionem indubitanter poterit ordinari planum enim est quod tollit

desiit esse de capitulo uel uniuersitate ut plene probatur per ea que proxime dixi sed
tamen professionem est consilium quod non ordinet quia in dubiis tenendum est quod
est tutius de spon. Iulianus tum contor et quia profitentur professionem post id factum de
in fraudem si ille ante professionem redditur ad seculum quod facere potest de regula
ad apostatam et c. consultationem et quod uituperari potest pravum de elect. desini non
ordi. c. / Si tamen ordinatus fuit ante professionem puto illam teneri arg. c. re
ligiosos de sen. ex li. vi. xii q. ii. duo sunt. Sed dubitatur de absentibus
tempore late sententie interdicti in uniuersitatem uel capitulum. Item de presentibus non
consentientibus sed contradicentibus aliorum culpe propter quam sententia fertur
interdicti an ligentur ista dubia plene prosequitur dominus et pater meus in decre
si sententia recitans quod quidam religiosi tenent absentes uel presentes et con
dicentes non ligari et quo ad excommunicationem de absentibus probat quod talis non
ligat probabiliter ignorantes ff. de decretis ab ordine faciendis l. si de consti. c. ii li. vi
l. ff. qui maiori. poss. c. si. Item presentes in preiudicium absentium non possunt
facere statutum de consti. cum omnis et absens uel ignorans ex maleficio
obligatur ff. de act. et ob. l. ex maleficiis § l. xv q. / aliquos et c. sed et c. non
est unde de sito decurionum non tenentur absentes ff. de magistratibus l. / sic dicit
de suo absente tempore mortis domini ff. ad sil. l. / § hec autem et § siquis in
villa C. de adult. l. i. adulterius § ult. et fortius dicitur de contradicentibus
quia fortius est contradicere quam minime consentire de summo sit. tu. § de Romani
petrus unde contradicens eximitur a pena xxiii q. vii qui a iure de elect. generali
li. vi de re et non alie c. ii c. licet bona conditio primum meretur de his que
fi. a ma. par. ca. c. / quod non penam de dona. inter vi. et uxo. et si in te de fide
iuss. peruenit cum si. Item satis fecit facere quod potuit xxii q. ii faciat hoc
ff. de peri. de periculo et commodo rei uen. de verbo sig. l. nepos et pena suos debet tenere
actores de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit C. de penis l. sancimus ubi facit de
pe. di. / nemo et quod nota C. de appel. quod iudices puniuntur ergo consentientes et po
tissime maiores de summo veniens et c. dilectus ii de ex. cri. ex muneribus latores de
sen. ex cona. li. vi / sed ut dicit dominus et pater meus isti non ponderant quod
ista pena interdicti puniuntur qui non peccauerunt de spon. non est cum contor et
quod licet cessant porte omnes unde tenere absentes et contradicentes ligari
quod excepte probat de ex. si sententia Nam ibi patet quod propter delictum domini contingit
capitulum et uniuersitatem interdici et facit quod infra dicam in uersu medio
fuerunt in illos insontes quo ad deum de sen. ex. a nobis ii de re iudi. c. / item
et sic placet l. x. Quid si talis absens est de alia ciuitate uel capitulo licet
prius fuit receptus in ciuem uel capitularem capituli interdicti quod sepe fit
et faciunt uenisti forte etiam nunquam fuit ibi uel habitauit adhuc credo quod
talis incidit interdictus dicto capitulo. Propterea cum et quia qui sentit

quinata

comodum ex de re iur cum sentit li vi ¶ Sed queritur de existantibus non ci
uibus vel de populo illius ciuitatis vel vniuersitatis vel populi ut in decretali si sentencia
ff. si ibi in singulares excommunicatio persone et sed isti non sunt excommunicati licet
ibi existent si tamen locus esset interdictus in eo non possit audire diuina sicuti
non possent peritus exerceri sed ex locum sunt omnino liberi ab interdicto ad
pat. porta ff ad municipa. l. michel et l. ingratus cum si Sed numquid ciues existantes
extra extra ciuitatem et suburbia et continencia intelligitur interdicti populo vel ciuibus
interdictis de ciuitate Videtur ergo quod ponuntur ciues de ciuitate interdicta censentur interdicti
vbicumque existent per ea que plene dixi supra v. sed quid si exirent ¶ Sed quid
dices de nobilibus puta Marchionibus Comitibus vel huiusmodi existantibus
in domo ciuitatis cuius populus vel vniuersitas est interdictus vel interdicta Videtur quod si
sunt de interdicto populo vel interdicta ciuitate vel vniuersitate quod pateat excepto quia sub
eunt honera vel habent honores sicut alii de dicta vniuersitate ligantur sentencia ad
hoc ff de interdictis et rele l. relegatus quod solet Idem puto quod si licet per priuilegium
eent exempti a muneribus seu honoribus quia per hoc sequitur quod sunt de ipsa vi-
de prim cum et plantat etc. l. i. hic Sed pone quod licet sint sui iuris vel ex con
suetudine vel ex priuilegio Imperiali Ita quod dicte vniuersitati tamquam de ipsius corpore
in nullo participant hoc obmissa quod an mere imperii subiciat dic quod tunc ut
[illegible] sunt censendi hii interdictum latum in dictam vniuersitatem non li
gat eos cum hic desint ex Si sententia quod vltio arceo quod supra dixi ¶ Sed numquid
interdicta vniuersitate laici intelligantur interdicti existantes in suburbiis vel conti
nentibus edificiis qui tamen non sunt de corpore vniuersitatis sed sui iuris vel al
teri subditi sicut dicitur de loco interdicto quod suburbia et hoc quod non quia licet
Interdictum ciuitatis extendatur ad suburbia ut in decretali Si ciuitas tamen interdictum
vnius ciuitatis seu vniuersitatis non extenditur ad aliam ciuitatem vel vniuersitatem
ut hoc probat decretalis si sentencia sicut Interdictum singularis persone non extenditur ad aliam
personam xxiiii q. iii Si habes vniuersitas aut est pena reputata ff de fideiussoribus
l. mortuo Indubio tamen si non appareret existantes in suburbiis vel esse sui iuris
vel de alia vniuersitate presumere eos de vniuersitate ciuitatis cui adherent l.
Falpticus et l. qui in continentibus ff de v. sig. et ff de le. iii l. proxime
legauit et l. cuiusque de sili cone cum locus est interdictus plene dixi s. v. quero.
¶ Cuiusque proferetur interdictum ecclesiarum contra personam singularem et licet quot
sint actus horum tot modis possit interdici respectu illorum xi q. iii quod euidenter
v vii q. iii minor ff de interdictis et rele l. relegatorum per totam l. et quod non in clem.
cupientes de penis in glosa nec noua perem hic hic non prosequor Sed de interdicto sim
persone quantum ad diuina officia et sacramenta vbi sciendum quod quandoque simpliciter persona interdicitur
simpliciter adiuuimus ut in iuribus allegatis s. in primo membro interdictum aliis
interdicto siue ab aliquo actu respiciente diuina quo casu actus expressus intelligitur
interdictus et omnis alius qui in eo includitur vel sine actu illo interdicto exerceri
non potest de appellatione sollicitudinem Vnde Interdictus ab officio sacerdotali non
debet officia exercere que ipse competunt sacerdoti. Secus si solum ministerium al
taris sit interdictum de corpore vbi in signific. Item interdictus a sacerdotali
officio non debet exercere pontificale officium quia pontificale sine sacerdotali exerceri non
potest de excessibus prelatorum ex litteris nisi eadem ratione Interdictus ne promoueatur ad minorem
ordinem non potest promoueri ad maiorem vel interdictus siue suspensus ab officio

plane ex quo
non includunt
in interdicto illius
ciuitatis vel populi

Pro saluti
contra li
vt pena
[illegible] ligat
alii de ipsa
vniuersitate -

inferioris ordinis non potest exercere officium superiore, quod sine executione illius inferioris exerceri non potest
sicut si sine illo exerceri potest licet enim sit minus id quod est interdictum tamen quia
maius sine illo minori prohibito exerceri non potest illud maius tunc re-
includitur in prohibitione sicut e quo sed interdictus prohibitus a maiori non
intelligitur prohibitus a minori quod non includitur in illo maiori hoc plane
xcv di. illud lxxxiiii di. gesta ff. de senat. qui indignus ff. de insolutis
et uel elegatus potest alium decem ex eum illorum et ibi cum li. vi. / ff. de se... de pot... cum pro de dominio ... in pro
Sed numquid tunc cum interdicta sunt pontificalia tantum si celebrat sit irregularis
pro si celebrat in inferiori ordine sine alius sive pontificalibus non est irregularis
quia interdictus a superiori ordine non est prohibitus ab inferiori cum in
inferiori possit ministrare absque superiore unde prohibitus exercere sacerdota-
lia non est prohibitus a diaconalibus tunc l. di. placuit de corpore vi-
tia significavit de cleri egro et de offi. del. sane et c. et c. in li. vi. de cler. non
res. et cum si et hoc planum. Idem secundum quosdam sentiunt in pon-
tificalibus ut dicit Innocentius de sen. ex cum medicinalis forte non male dictum
quia sunt non sane et pene non sunt extendende de pen. di. pene de sen. ex.
quia in li. vi. libro Item pontificalia non sunt de essentia ordinis nec officium cum
sine eis quis officium possit exerceri et hoc dictum tenetur gemo in speculo tituli
de iuncta v. quod si quis et placet Io. mo. in predicta decretale cum medicinalis
et ibi vide Io. an. in novella quod sic probatur quia ille est irregularis qui suscepto
ordinem et tanto ordinis executionem immiscet se divinis ut ibi patet aut
ordines sunt deputati ad consecrationem corporis Christi cum consecrando sacerdos
sit presbiter diaconus hoc sacramentum a sacerdote consecratum ministrat sine
dispensat subdiaconus ad id ministrat vasa sacra per quod patet quod sacerdos
est maior aliis cum consecrato superaddita episcopalis ordinem facit eum
sacerdotem magnum Inde hoc quod sacerdotium aliis dare potest ex quibus sequitur
quod sacerdos non differt quoad ab episcopo sed sicut maius et minus et per hoc
concludit quod licet suspensus a divinis se immiscens sit irregularis non tamen
suspensus a pontificalibus quia non est suspensus a divinis sed ab ad-
ditamento ad divina quoque ordinans et consecrans alios non est irregularis
sed cum hoc ergo eo quod episcopatus est ordo per se de quo plenius supra de expur-
tano quomodo ubi declaro quod in consecratione episcopali imprimitur caracter quo ad conse-
crationem corporis Christi ministri ex quo sequitur quod est ordo per se distinctus ab aliis infe-
rioribus per se Item non potest negari quod episcopus ad divina isto respectu est distinctum
officium omnino ab officio inferiorum ordinum ut probatur xciii di. episcopus isto
respectu ad sequentia lxviii di. quorum episcopi de consecratione ecclesie quanto de conse-
cratione uel altaris aqua cum si spatius est aut necesse quod interdictus agat ut prius
officium divinorum sibi tunc cuiusque ordinis competens ad hoc ut testatur
censeatur irregularis xi q. i. Si quis episcopus in concilio de sen. exco. is cum
li. vi. per quod concludo quod episcopus interdictus uel uel suspensus a pontificalibus

si exerceat officium sacerdotis etiam cum pontificalibus non est irregularis et sic
puto Innocentium intellexisse Sed si exerceat aliquid quod proprie spectat ad officium episcopi
respectu consecrationis episcopalis siue cum missa ut consecrare uel ordinare quod
fit dicit cum missa ut plenius non de cle. quod sicut sine missa ut solet fieri
cum confirmat in fronte est irregularis et salua pace Nam hoc interdictum
suspendit episcopus episcopum a collatione sacramentorum sicut a celebratione diuinorum
Unde quod uidetur ad decretum ulti. de cle. ex. mi. que loquitur de exercitione ministerii
Item in collatione siue exercitio illorum episcopus uti ordinibus et benedictionibus
sibi ratione episcopalis consecrationis competentibus et hoc est satis ~~clarum~~
dato quod non sit missa uel aliqua de horis canonicis ut dictum est
quod uidetur plurimum An is cui est interdicta sacramentorum collatio sit irre- Ascende a
gularis dicunt quidam secundum Innocentium quod non est irregularis quia collatio
aliorum sacramenti ut baptismi fit etiam per laicum de con. di. iiii necessitate
de sum. tri. c. i. sacramentum quod non competit proprie alicui ordini et sepe sine
solemnitate officii confertur Et ad suspensionem tamen sequatur quod quis
suspensus celebrare non debet hoc tamen non est ex ui suspensionis sed
ex quadam consequentia et his omnibus consideratis ex corollariis in non
celebratione celebrans nullam irregularitatem incurrit de cle. ex. mi. c. i. in prin.
hec ~~quod sibi soli competit~~ oppido non placet Si is cui interdicta est collatio
sacramentorum conferat sacramentum quod sibi soli competit ratione ordinis puto sit irregularis
per ea que proxime dixi de interdicto a pontificalibus Unde sacerdotem cui
interdicta sunt sacerdotalia conficientem corpus Christi sine missa puto irregularem
secundum ex. mi. c. i. et ii et quod dixi in ui membro in prin. q. u. si dicit sa-
cerdos etc. Item uidetur si ei cui soli competit ex officio interdicta simpliciter collatio sacramenti
collatio ordinum de certo ordine uel non est complexe et certe aliquem ordinem plurima de episcopo interdicto
confert uel si sibi est interdicta certorum ordinum collatio de certo ordi-
ne et aliquem ex illis conferat cum solemnitate debita probat hic illa
ideo quia tamen oppido prohibitio specialis quo ad spem optimum generalis quo ad omnia
xxvi q. v. si non licet de pe. di. i. hoc idem in prin. de prin. quia ita credo
et existimo quod hoc uidetur minus dictum et prima facie contra decretum
Queritur Innocentius de eo cui interdicta est participatio sacramentorum an
sit irregularis dicit quod non quia laicus participat sacramentis unde non est or-
dinis fac. de cle. excom. c. si ad oppositum sciendum est quod
publice celebrant scienter excommunicatis uel interdictis uel illos admittit ad ecclesiasticam sepulturam
a iure interdicitur ingressus ecclesie donec satisfecerit ad arbitrium cuius sen-
tentiam contempsit de priui. episcoporum li. vi. Item a iure interdicitur in-
gressus ecclesie in casibus de sen. ex. c. ... li. vi
et xxiv qui Si quis et secundum opinionem interdicto ab homine
interdicitur ingressus ecclesie in nullus de offi. del. de pen. et re.
de pen. et re. Unus interdictus est aliquis a iure uel ab ho-
mine in ecclesia ingressus se diuinis agens in officiis sicut prius est irregularis
de sen. ex. cui li. vi. ~~dixi~~ dixi in ecclesia quia si ex etiam puta

subdivo uel sub tentorio uel in domo priuata ingerat se diuinis non est irreg[ularis]
sit ibi no[ta] in glo[sa] quia dictum limitatum secundum suam limitacionem
debet intelligi ut l. in di. sit rector in fi. de testat[oribus] et fi. de u[erborum] sig[nificatione] abbate infi
ff. de bono l. si nuit aut cum si hic aut limitata pena secundum celebra[t]
in ecclesia ergo non licet locum si celebrat ex ad id quod sup[ra] dixi et quem
profecit interdictum et de pe. di. ppene de elect. statutum li. vi. Sed quid si
is cui interdictus est ingressus ecclesie celebrat in oratorio quod construi non
potest sine diocesani licentia de priuil. auct[oritate] li. vi. nec in eo celebrari de cons.
di. i. clericos et c. si quis ex eo si stricte est oratorium non est ecclesia ut in
pluribus iuribus nec ob. quod in eo non potest celebrari absque auctoritate diocesani
quia nec etiam in loco alio extra ecclesiam ut in primis iuribus et de
cons. di. i. missarum et c. hic ergo et c. nullus presbiter et c. unicuique. Quid
si in ecclesia non consecrata talis celebrat que proprie dicitur basilica de reli. domi.
c. i. dic quod est irregularis ad hoc de cons. et ut alta c. fi. de diuin. off. et c. plus
satis est enim quod auctoritate pontificis sit dedicata de con. di. i. nemo. Sed quid dices
pone quod presbitero celebrante missam in ecclesia subdiaconus cui est ingressus ecclesie
interdictus dicat epistolam illius misse extra ecclesiam uel diaconus cui est interdictus in-
gressus ecclesie dicit euangelium extra. Item quero de duobus s. diacono et subdia-
cono item de presbitero missam celebrante quod sunt irregulares. Et in primo casu
puto item diaconum uel subdiaconum irregularem fore quia unum est officium
unum quod nichil ideo tam principaliter in ecclesia celebratur computatur actui pro-
hibito in quo exercetur sequitur ergo quod est irregularis ut in dec. et cui adh[ere]t
l. di. si quis uidua. xxiii. q. iii. c. ult. de homi. sicut dignum et illi enim de
clerico pugna. i. due c. v. de penis si quis suadente in pri. in clem. c. de rap-
tor[ibus] l. una c. de epi. et cle. l. raptores de penis felicis li. vi. in pri. ff. ad l.
aquil. l. item mel. a. q. si quis alios et q. item cum ex iusti de oblig[ationibus] que
ex deli. nascuntur mediam et quia actui principali misse accedit lectio epistole
uel euangelii qui actus principalis est factus in ecclesia ergo ad locum illum re-
ferri debet lectio epistole uel euangelii de hoc de preben. si eum de cons. et uel alta
c. i. de se. ex. si ciuitas li. vi. ff. de acc. que res dom. l. ad ea q. ult. iusti.
de re. dom. q. si th. z. quod ibi not. possit inducti argumenta de spectando
honori de pe. di. i. medicamentum et digniori de cons. et uel alta quod in
iuribus et loco inspiciendo est c. quod alicui confertur de consti. c. ii. insti.
li. vi. sicut de tempore dictat ff. de dona. int. vi. et uxo. l. si cum
uxoretum l. sequenti de sepul. de uxo. In isto casu dico quod si presbiter ce-
lebrans in ecclesia admisit scienter diaconum interdictum ad lectionem epistole
uel euangelii etc. extra ecclesiam irregularis quia participat in tunc crimine
de sen. ex. nuper et c. si grauiter imo uidetur hic principium factum
in ecclesia proxime dicta. Sed reuoluto maturo pone quod subdiaconus cui in-
terdictus est ingressus ecclesie dicit epistolam in missa quam sacerdos dicit extra
ecclesiam. quero de duobus s. de predictis subdiacono et presbitero an sint

de temp. c. ult. de pre. nis parochie no c. uel. quod non prima et pluribus id est quia non cons. talis non cele- brat in ecclesia oratorium non sit ecclesia ut

c. ult.

irregulares de subdiac. puto irregulare quia et si p. intptatorem illud
videtur fecisse. eccia et etiam ar. eorum que in° dixi tamen in eccia
ipere de facto ea fecit et sit in loco prohibito egit in officio suo
ut prius. unde sequitur quod est irregularis p. decre. is cum hys sat. ff. de catt. et ob
li. l. gessisse ff. de vbo obli. l. cum rome de so. compe. dilecti pbrum aut
celebrantem et etiam non audeo dicere hic tenu irregularem licet aliqualiter
videatur participare subdiac° predicto in culpa quam quam ipe subdiac°
irregularitatem incurrit quia non est dignum quod principaliuis sive dignius
trahatur ad accessorium vel minus dignum. come. et vel alta et vno. li. vi. Sed
quer. an is cui interdictus est ecclie ingressus possit licite transire p. ecclesiam
dico quod non cum celebrant diuina in eccia. ut q. ii. primi sicut nec celebrare ut in
decre. is cui et sat. et c. alma l. aditimg li. vi. et de pen. et remi. quod autem
sed nec alio tempore licite intret ecclesiam adorandi ca. xxi. di. clericos in fi.
de pe. di. i. qui sta. xxxiii. q. iii. vir cum ppa. et i. no. sed alias puta post⁹
suis bene potest transire p. ecclesiam secundum dnmo qui hoc non de sen. ex. sat. et ar.
hic de offi. dele. c. ii. li. vi. Ego non bene capio cum diuersitatis quare pt
licite transire p. eccliam pro factis suis et non mea orare. Nam is cui interdictus
esse ingressus eccle. secundum propriam significatorem uocabuli nulla ex ca. pt ingre-
di. sicut est quod in eccia vel cimitero ipius non pt sepelliri ut in
decre. is cui ii. di. li. vi. et tamen ead. decre. ipso ut predictum c. primi videtur
hec interdictum restringere ad celebratorem diuinorum et auditorem exequibus in
fero quod tunc quo in eccia non celebrat diuina pt in eccia orare et facit quod
non q. i. Studet in fi. et hoc placet. Sunt tamen in eccia quidam qui dicunt
quod is cui interdictus est ingressus eccle. licet non possit in eccia celebrare tamen
pt in ea diuina audire nisi ab auditore diuinorum sit specialiter prohibitus et sic
intelligunt predictum c. primi. Sed puto dicendum ut dixit et pat. meus. quia quia
ponit decre. is cui infert quantum itterum equiparato supposita et c. primi copulative
ponit illa ad dubium tollendum de illo aut quoniam est de loco interdicto et ut eccia de
non dedit tamen interdicto inimi. non est dubium quod pt ingredi ecclesiam et ibi stare et
orare hec quo ibi diuina non celebrantur ar. c. si de sen. ex. s. illis etiam li. vi.
E. tio meb. sa. quo ecclesiarum interdictum valeat promulgari. Et
dicit quod interdictum quoque promulgatur a iure quoque ab homine et tunc
et quoque ab ordinario quoque a delegato vel a subdelegato quando ferr.
quando profertur in personam ut in talibus de in meb. primo
redeo ad propositum in principio quoque specialiter in ecclesiam in casibus quos dixi
de meb. primo de alio interdicto ut i. v. sed et aliquando in casu ineligas secundum quod ibi dixi quoque profertur interdictum generale a iure in omnia
vel collegium. unde si collegium vel vniuersitas ciuitatis vel loci coget
ecclesias vel ecclesiasticas personas solvere pedagia vel guidagia sive ab ecclesiis vel ab ipsis
ecclesiasticis personis exigeret vel extorqueret p. propriis rebus quas non negotiandi
causa deferunt hoc ipso sunt interdicta de cen. quoniam li. vi. tamen iste casus

no est receptus ut suatus lz pea sanccitum fuit penas pdcas et alias
q non penites debere p locorum ordinarios publicari ut in clem e t pnti
Item a iure interdicta est vniuersitas que domos locauerit vel concedit hic
permisit alienis vsurarijs in terra sua ad exercendum feneris de vsur c slibr
Item interdicta est a iure vniuersitas que repressalias contra psonas ecclesiasticas
concedit vel concessas ad alias extendit nisi revocauerit in mensem a tpe
concessionis vel extensionis de iniur et dampn dato c et pignorationes
li vi Interdictum a iur profert generale interdictum in locum puta si officiales
ciuitatis in q dcz rom pontificis electio celebrari vel recipientes ipam
ciuitatem no seruauerint ea que tenent p decr ubi maius periculum de elect
li vi vel fraudem in eis vel contra ea commiserint ciuitas ipa est ipo iure
interdicta ut in ead decr s ciuitas Item interdicta est ciuitas quecunque pter
urbem que consentit dando consilium vel fauorem cardinalibus vel pmi
mentibus vel insequentibus hostiliter cardinalem siue romane ecclesie vel
infra mensem delinquentes prout enormitas facinoris exigit et ei facultas
affuerit no puniuerit de pen felicis li vi Item a iure interdicitur ciuitas q
episcopum proprium iniuriose vel temere percusserit vel cepit vel capi iussit vel
hoc fieri mandauerit vel consilium eius dedit vel fauorem vel hoc facientes
vel hoc facientes defensauerit ut in clem de pen Si quis suadente Interdictos
tamen no pono casum de sentencia de immu eccles li vi quia est reuocata p clem c
quoniam c vlti secundo q ecclesiasticum interdictum fert ab homine et tunc quoque p
delegatum vel subdelegatum de offi del sane n et c ex litteris quod est planum
si in litteris est delegato consueta condiciones perversarum ecclesiarum compescende
de verbo sig quienti Item si simpliciter datus est sine clausula tunc pot cum
maxime ubi hoc est expressum Inniunt tamen potest imponere de offi del
de causis n fil bri fat depulit Eporum l vi e s de offi ordi cum ab ecclesiarum
ubi no qui et quamvis inferiores episcopis habent ordinariam ut pt prosse p mu
lierem plataum puta p abbatissam pocius ut tamen intelliga interdictum
promulgare pse ptinet ad clauium ptatem de exce pla tanta que po
testas no cadit in mulierem de pen et remi noua quedam sic intelligitur
tp no desmna et ob dilecta debet tamen fieri p platum de as v vel saltem de consilio
tali de hiis que si aua pte ea quesiuit de exce platorum c l q ibi nate
plasiuus de suspensione ppetua clericorum vel ppetuo interdicto ecclesiarum
vel ad longum tempus et maxime ubi procedit ex officio forte contra
absentem vel in pntem quia tunc cum maiori maturitate procedendum
est c Sed ubi in iudicio quis est contumax solus Episcopus vel quilibet
alius Iudex sit facere predicta arg Inno de offi del ex litteris que tamen locum
in delegato vel subdelegato qui talis non est talium dic tamen Innoc q
ad tempus modicum quilibet platus suspendere possit c Sed dic offi
q decr l de exce pla que vis ~~ultra~~ sine tribus consensum capli ~~sui~~
~~vacancium~~ Statim forum decr Irrefragabili de offi ordi c excessus de fo
s iutis q agit ad concordiam cantore et electore impeditur tali sentencie

compe cum contingat vel quando platus et cap[itulu]m sint omnia qua[n]tum et q[ua]m[od]o insti-
tuunt et destituunt de ep[iscop]is electi de offi[cio] archi ad hec in fi[ne] et de his que fi[unt]
a p[rel]a[to] ea vacante vel quando clericus crimalis accusat[ur] xv q viij Ep[iscop]us nullius al[ias] ex
sim eum de iure et generali consuetudine solius presbiteris sma tollenda est · pastor
et media xj q iij c | xj q ij visis de offi[cio] ordi[narii] cum ad exactum et ad reprimendam
de ma[ioritate] et ob[edientia] cum in extra de sen ex[communicationis] c | si vero Ego puto Ep[iscopu]m vel platum tal[iter] · exactio
non posse interdice sine capitulo de iure quam ut in predicti dec[retis] de exc[essibus] pla[torum] et c
Ep[iscop]us nullius xvj q vij sed fateor consuetudinem esse in contrarium de s[ol]o ep[iscop]o
que valet cum eatum ad alium platum inferiorem vel plura talium de
consuetudine non est li vj° ut dicit dominus et pater meus per Jnno et alios sequentes
cum inter vos que de c[aus]a est hic probat[ur] de eler dudum ij de app dilectis et ibi pro
et per hoc videtur ad dec[retum] que sunt de his que fi[unt] a ma[iore] p[arte] cum si que latent de iur
qu[...] Sed quer[itur] an sede vacante in hac ptate succedat ca[pitu]lum dico quod sic
cum hoc sit iurisdictionis in qua succedit cap[itu]l[u]m generaliter sede vacante de ma[ioritate] et
ob[edientia] his que et c Cum olim de electis ad abolendam in pri[ncipio] de supple ne pla
c pl[...] 2 si de tempore ordi[nationum] cum nullus et vlt cum si li vj° Sed quid de sim[pli]ci
canonico Ro si prebendam in qua consuetudine spiritualem iurisdictionem exercet sua sibi etiam
illi annexam ut in dec[retis] extirpande et qui no[n] de preben in quan[tum] consuetudine spiritualem
iurisdictionem exercet illam pt interdice de preben sup eo li vj° Item si ulus cano-
nicus de consuetudine hat iurisdictionem in territorio preben sue et in personas habitates
in illo tunc enim pt interdice personas et terram sicut Jnno iudex quesivit
et est ratio quia consuetudo dat iurisdictionem C de decimati l j vlt xlij
in conquestus de iudi novit de so compe · Cum contingat cum si etiam · l · si · quoque ple
pri[vat]e persone ut in alle c · cum contingat / dicit tamen Jnno quod non posset · ake po
consuetudine interdici quod presbiteris ecclesie cohibus canonicis interdicat tram vel clericos
ecclesie qui no[n] sunt eius subditi · licet sint subditi ecclesie xvj q j qui ma
nenti et intelligi pt itaque dec[retum] quesivit sicut eum hostiensis videbat ibi tene quod
consuetudo non pt dare private persone prelatum interdicendi propter periculum imminens
et quia hac pena unus punitur pro alio sic in plat[is] suo nomine sed si quis fat
nomine sue prebende tene quod dixi per Jnno quod dixi ordinarium vel
delegatum vel subdelegatum posse interdice intelligas salvo pro pecuni-
ario debito quia nullus iudex ecclesiasticus pt generale interdictum promul-
gare sine literis sedis ap[osto]lice et si fiat generaliter est irritum ut in extra-
vaganti Bon[ifacii] provide attendentes de quo dixi s[upra]

Quartum membrum qualiter et ex qua causa proferatur interdictum
Circa dictum breviter dico quod ab homine pro contumacia fertur est neccessaria monitio et
forma que traditur de sen ex[communicationis] li vj° et sic intelligitur c reprehensibilis
de appella de cons[titutionibus] th et innu sic et c Si ad et quod supra dixi in primo
membro in gnta gennga si pt delictum fertur non est requirenda monitio
quoniam in loco sic intelligetur non per Jnno et alios de appella ad hec etiam
de exce[ssibus] pla[torum] c | Sed a iure profertur interdictum propter excessum seu
delictum sine monitione sive sit speciale interdictum singularis persone

vt in dicta decre. reprehensibilis uel etiam ut in casibus quos supra dixi in ~~secundo~~ primo membro / nisi alio modo siue generali loci uel vniuersitatis ut in casibus quos supra dixi s. in membro proximo in principio

Circa quintum membrum s. contra quos etiam interdictum promulgatur non iniuste Illud enim collige potius ex dictis in membro secundo et que in sequentibus submittam ex quibus patet quod indistincte ligari possunt hac sententia clerici et layci religiosi et seculares mares siue femine prelati quicunque uel priuati rectores nobiles uel plebei cuiuscunque sunt status sic tamen modo s. quod sunt capaces penarum hi quibus hac sententia plectuntur nam et in penis generaliter sunt circumstantie considerande xxiii q. viii occidit de pe. di. v c. / z di. s. statuerunt que est lex ff. de penis de capitat. c. ult. et patet in hac materia de sen. ex. si sententia li. vi. de elec. ex. in postulasti c. / et c. ult. Sed tamen occurrit dubium an interdictum latum ad locum per inferiorem ordinarium liget ipsum presentem uel eius superiorem Sed possem me inuoluere precedentia retro. prea que disputatur an sententia cuiuis liget presentem uel eius superiorem quod disputat plene dominus et pater meus hostiensis in nouella questionem ponit in regula cui licet li. vi. et cal. prosequor de raptoribus c. / in vii q. de et paris. de consti. c. / li vi quicquid tamen ubi dicam in casibus credo superiorem uel presentem violantem sententiam interdicti fore irregulares quia hac irregularitate ligantur a canone de sen. ex. is qui li vi cui subsunt de consti. c. / et ult. In dictis aut conclusionibus facta de sententia hostiensis ad predicta faciunt plenius ... primo et alios de sen. ex. nup et c. c. statuimus li vi c. Quid si presens sinodum non seruat interdictum forte non maledicetur presente non seruate alii non tenentur seruare ar. decr. petistis de priuil. sed ista decr. loquitur cum id proquo a. ad cuius querelam et in cuius fauorem lata est et ipse id non seruat quod non est ad alium trahendum extendendum cum iudicatur ad modum priuilegii licet corpore iuris clausi emanasse ut colligitur ex ibi not. per Innocentium et hostiensis quod aut priuilegia iuris suos casus non excedant patet de priuil. c. sane etiam si sint in corpore iuris clausa ut ibi not. hostiensis Ex quibus sequitur quod presens propter celebrans est irregularis et presens alii non excusantur a pena ~~ex quo illud~~ et contra dicti dictus ... plane tanta c. / sed nunquid presens non seruando interdictum loci presertim intendit relaxare illud puto quod si presens hoc dixit tunc nec presens nec subditi erunt ligati sublato enim principali cessant omnia accessoria de reg. iur. non dubium ut litis non ... accedens ... in ... deus ... c. in decr. inst. interdictos in si cum si sed relaxato loci interdicti non est etiam formam ut dicam secundum Innocentium in dicti membro quod satis fuit quod presens dixit quod intendebat relaxare interdictum fac. quod non dominus et pater meus de decr. c. / in clem. in glo. sic suspensi / subditi tamen hoc ignorantes et credentes se violare interdictum propter contemptum quem mente gerunt grauiter peccant xxiii q. v. homines et c. sequenti in si. Sed ubi presens hoc non dixit licet gerat in mente hoc interdictum relaxare licet putauerunt hostiensis ipsum et alios non seruates esse irregulares quia sicut vbaliter lata fuit sententia interdi

Lex enim mala superiorem ... precipit a presente ... in ... de voto magne non ... subditi exempti a pena ... di ... c. ... de tempo. or. di. ...

ita et vbo debuit tolli siue relaxari de re iur[is] [illegible] hic verum pt q[uo]m in ipa
qui no[n] subiacet legibus ff de legi[bus] princeps vnde si in mente venit q[uo]d [illegible]
interdictum relaxare licet vbo non exprimet p[ro]ptea illi celebrantes no[n] essent irre-
gulares si tamen hic ignorant et celebrarent credentes diuina interdictum p[er]mitteret
Ad tertium membrum principale s[cilicet] quis etiam hoc ut [illegible] diu[ini]
sit effectus interdicti eccl[esi]astici dic[endu]m q[uod] quedam iura vident[ur] dicere q[uod]
effectus est prohibicio celebrationis diuinorum officiorum nec aliud
exprimit de [illegible] c[apitulo] ex p[ar]te aliqui innuit sub prohibicione diuinorum
officiorum includi celebrationem sacramentorum quia no[n] sunt premissa de spon[salibus]
non est vobis et c[apitulo] pt intelligi c[apitulo] ex p[ar]te aliqui innuit sub prohibicione diuinorum
officiorum includi et[iam] eccl[es]iastice sepulture de sepulturis et [illegible] et c[apitulo] ut
priuilegia de sen[tentia] ex[communicationis] [illegible] aliqua iura exprimunt de sacramentis [illegible] de sen[tentia]
ex[communicationis] responso aliqua de diuinis de diuinis officiis et sacramentis et eccl[es]iastica se-
pultura de pen[itentiis] et remi[ssionibus] q[uod] inter quedam [illegible] de sepultura de sepult[uris] eos
in clem[entinis] [illegible] ideo quia alia non respiciunt ipse illum titulum sed [illegible] al-
ma [illegible] de sen[tentia] ex[communicationis] li[bro] vi[to] clare in hoc articulo dicit q[uod] in locis suppositis eccl[es]iastico
interdicto nulli [illegible] tamen exceptis celebrent[ur] diuina officia et sacramenta eccl[es]iastica
no[n] ministrent[ur] [illegible] exceptis [illegible] dicit q[uod] p[er]sone eccl[es]iastice supposite eccl[es]iastico
interdicto non debent alicubi audire diuina exceptis tamen exceptis in [illegible] vel
in eccl[es]iastica recipere sacramenta ex quibus sequitur q[uod] duplex est effectus eccl[es]iastici
interdicti vnus prohibicio diuinorum exceptis quibusdam tamen alius
prohibicio administrationis sacramentorum exceptis quibusdam sacramentis
tpe interdicti premissis In quibus prohibitionibus et maxime in prohibicione
sacramentorum large sumpta includit[ur] prohibicio eccl[es]iastice sepulture pre-
dictorum declaratio patebit in sequentibus Et primo est videndum de effectu
prohibicionis diuinorum officiorum vbi sciendum q[uod] p[er]sone interdicte
prohibetur celebratio diuinorum et [illegible] hoc ipse respicit clericos et eccl[es]iasticas
p[er]sonas quibus id competit de cler[ico] ex[communicato] [illegible] et c[apitulo] [illegible] de sen[tentia] ex[communicationis] li[bro] vi[to] et audire
et [illegible] [illegible] q[uod] ipse respicit alias p[er]sonas Item in locis suppositis eccl[es]iastico
interdicto no[n] debent diuina officia celebrari ut in de[cretali] ex p[ar]te et pluribus
aliis iuribus supius alleg[atis] quod intellige sub hac moderatione nam in
eccl[es]iis et monasteriis sitis in loco interdicto singulis diebus debent misse
et alia officia diuina celebrari sicut prius sub missa tamen voce ianuis
clausis no[n] pulsatis campanis interdictis et excommunicatis exclusis in quatuor
festiuitatibus anni vi[delicet] natiuitatis d[omi]ni [illegible] pent[ecostes] assumptionis beate
marie virginis [illegible] ianuis apertis et pulsatis campanis alta voce
excommunicatis p[ro]rsus exclusis sed interdictis admissis Ita q[uod] illis p[ro]pter quorum
excessum prolatum est interdictum altari nullatenus appropinquat
et reuocant[ur] [illegible] quia priuilegia ante concessa eccl[es]iis vel monasteriis
ordinibus religionibus seu p[er]sonis eccl[es]iasticis secularibus vel regularibus
exemptis vel no[n] exemptis sub quacumque forma vel expressione verborum concessa
tamen sufficere debeat quilibet q[uod] tempore interdicti modo premisso

Marginal notes (left): ex p[ar]te [illegible]; [illegible]; [illegible]; [illegible] et
Marginal notes (right): [illegible]; et audire

diebus celebrant sup(ra)dictis h(ab)et c(on)tinetur de sen(tentia) ex(communicationis) alma q(uod) additimus usq(ue) ad
finem c. li. vi. Sed s(c)ias q(uod) olim non licebat p(re)dicto modo celebrare tempore
interdicti nisi semel in septimana causa conficiendi corporis x(risti) q(uod) tunc decede(n)
tibus dabat(ur) de penitenciis et remiss(ionibus) q(uod) in te de sen(tentia) ex(communicationis) permittimus licet quia
antiqua iura saluari debent ingentum p(otes)t de cle(ricis) cum expediat li. vi. ost(ensum)
dicitur et pater meus q(uod) si p(a)p(a) iussiss(et) exire clericum de loco interdicto reseruato
tantu(m) presbitero pro seruando sacramentis que(sti)o(n)i put(a) tempore interdicti adhuc
hodie seruari debet dic(tis) permitti(mus) c. Sed queri p(otes)t an effectus predictus sua
moderacione locum h(ab)eat in interdicto p(er)s(onali) uel uniuersitatis no(n) expresso loco sine
interdicti, d(icitu)r q(uod) non Sed locum h(ab)et interdicto loci g(e)n(er)ali ut in de(creta)l(i) alma pg(raph)o pri-
ibi in tribus seu locis et adh(ibe)t t(ex)tum de(cre)t(um) sequentia ff. de iur. in fa(ct)i igno(rancia) uel
l(egem) quelam q(uod) additimus nam ad principium leg(is) ubi alia no(n) app(ar)et dic(it) t(ex)tum
sequentia ff. de iur. et fa(ct)i igno(rancia) l(ex) regula § ad id de app(ellationibus) ut debitus de cler(ico)
ex(communicato) et c. ut circa et c. cupientes li. vi. xxxvi. q. vii. in pri(ncipio) a(u)t(hentica) ff. de usu obl(igationis) l(ex) circa
Non h(ab)et q(uo)d incidit in illam c. An in interdicto p(er)so(nali) uel uniuersitatis intelliga(tur) locus
interdictus in quo est ille p(er)plus seu uniuersitas de quo omnino, uide q(uod) d(ic)ti h(ic) in me
bro s(e)c(un)do u(ide). Sed quero an interdicto an eciam p(re)dicta moderacio locum h(ab)eat in
ecclesia interdicta d(ic)i ibi v. p(otes)t solui(tur) q(uo)d. Sed quero an layci quicumq(ue) sint
possint admitti no(n) interdicti ad diuina cum celebr(atu)r singulis diebus submissa
voce et c. ut in de(creta)l(i) alma q(uod) additimus dicunt omnes q(uod) no(n) q(uia) interdictum ex-
cludit omnes siue sint de loco interdicto siue extranei p(re)terquam q(uod) ... clericis
ne in eo loco possint audire diuina nisi sint spe(ci)ali(ter) priuilegiati ut videt(ur) expressum
de priuil(egiis) lib. li. vi. et q(uo)d dicit(ur) in q(ua) additimus extractis et interdictis exclusis
no(n) infero no(n) extractos nec interdictos posse admitti cum g(e)n(er)alis prohibicio
que inducit p(er) interdictum includens q(uo)scumq(ue) nec p(re)dicti no(n) interdicti spec(ialiter)
admittan(tur) adh(ibe)t clem(entinam) de ver(borum) sig(nificatione) exiui § porro cum concor(dat) et q(uod) s(upr)a d(ic)i
nec illa verba ponit(ur) taxatiue nec condi(cionaliter) et id prea no(n) est agend(um) a contrario q(uod)
q(uod) iud(ex) p(ro) p(ar)te alt(era) lib. s(i) sile q(uo)d no(n) ... quis a sumore ... Sed dubium reuoca(tur)
an id sit in clericis extraneis q(u)ibuscumq(ue) an in ecclesia sita in loco interdicto possit
admitti ad celebrand(um) et in h(oc) fortis dubio vi(dea)t(ur) tene(re) arch(idiaconus) q(uo)d no(n) cum glo(sa)
sic h(ab)etur in § additimus super verbo celebrat(ur) a p(ro)p(ri)is clericis siue monachis cum
cumq(ue) ecclesie et est satis innuit l(itte)ra sequens. s. c. id qui(dem) q(uod) l(ice)t no(n) admittu(n)t(ur)
extranei ut s. c. li. de priuil(egiis) lib. ... in fi(ne) et c. quia ubi exp(ressi)s p(er) priuileg(ium) c(on)cedi(tur)
q(uo)d ... alys vi(detur) denegar(i) addit d(omi)n(u)s et pat(er) meus q(uod) dicebat p(er) c. de p(eniten)t(ia) et
remis(sione) q(uod) in te et de cle(rico) ex(communicato) illud, q(uod) clerici no(n) poteant interesse diuinis in
ecclesiis extraneis priuileg(ia)t(is) de celebrando tempore interdicti cum dic(tum) q(uod) in te
solum in sepultura priuilegiat eos sup(er) laycos s(ecundu)m ... q(uod) dic(tum) est h(ab)et d(icitu)r
primo q(uo)d beneficiatus in una ecclesia in alia celebrare no(n) possit et q(ui) nimis
emungit sanguinem elicit de renu(ncia) ... malicia(m) in si ... h(ic) du
bio q(uod) frequent(er) pulsauit aures meas no(n) puto interdictum h(ab)uit effect(um)
completi ut clerici ... beneficiati no(n) p(otes)t celebrare in aliorum
ecclesiis seruata forma q(uod) additimus sine violacione interdicti q(uod) in no(n)
est. dubium includ(i) in d(ic)tis festiuitatibus ... ad celebr(andum) diuino(rum)
et t(em)p(or)e interdicti a(liun)de venientes cum clerici no(n) admittu(n)t(ur) ad diuina
de priuil(egiis) licet li. vi. cu(m) glo(sa) ... et io(hannes) an(dreae) clem(entinae) et c. alma
fallit tamen in festiuitate de priuil(egiis) q(uod) nouiter ... et hosp(italibus)
et c. ut priuilegia et in spe(culo) collega ... illud ...

1. d(ic)it de in p(er)p(etu)o ... ...

ut ad cele(brandum)

ut q(ue) cele(brare)

et alii quantum ad auditum officiorum divinorum excepto uno ca° vi.
vic. presbiteri quorum culpam latum est interdictum altari non appingit
donec ad pristinum statum reducantur ut ibi in c. festivitatibus non salvo di-
cto ca° in omnibus tenetur dixit pincello de tussa ca. y ff. de fu. instr. l.
quesitum et idem cum suis concor. Item si tunc interdicti admittuntur
ad participationem divinorum ut in dicto c. fo. ius clerici exemi ad cele-
brandum vel ad celebrandum quod autem excludunt extra ti non est ex nova in
dispositione pro iura antiqua omni tempore fuerit exclusi sed idem puto
[margin: admissione] in aliis diebus ut presbiteri clericorum exemptorum ad celebrandum vel concelebrandum
servata limitatione et additione non violetur interdictum ita quod nec clerici ex
ecclesie nec dicti exempti censentur possunt irregulares ultra ... eorum quem est
hic non est expressum saltem clare ut in decretal. ib qui in fine et de restitue ne
facienda in penis et maxime in ista in qua ut sepius dictum est in
culpabiles puniuntur de re. iur. odia et c. In penis li. vi. fa.t quia et additione
salva sua moderatione equitate attenta reducit celebrantes ad pristinum
statum ut ibi sicut prius sed prius non erat prohibita admissio ad cele-
[margin: ut ad celebrandum] brandum immo erat immissa ecclesia quantum ad clericos aliorum diocesum
et etiam beneficiatos saltem cum litteris suorum diocesanorum lxxi. di. et
lxxi. di. per totum de cl. pere. c. i et c. tuę et quam ad illos de quorum or-
[margin: et di. c. pro] dinibus non dubitatur tantum admissio indistincte tollatur de consuetudine generali
ergo hodie eodem intelliguntur premisse ad hoc in c. in c. nondum in fi. et salva [margin: et de sen. passim et]
moderatione premissa ore vendicavit ad a. xxxv di. ab exordio et talis equi- [margin: restit. l. h. et vlt.]
tas scripta rigori iuris communi dico immo diversimo est preferenda ff. de iudi. pla-
[margin: cet] de. tusset c. si et maxime in dubio ff. de reg. iur. in omnibus quidem ma-
xime tamen in iure equitas est spectanda. Item expeditis optime insti-
[margin: f.] quod ad violationem interdicti nil facit habere aliud beneficium vel non habere simpli-
citer et absolute quo ad omnes clericos interdictis clericis celebrare in loco in-
terdicto sive habeant alibi beneficium sive non ergo eodem modo premisso cum mode-
ratione premissa intelligitur simpliciter et absolute quo ad omnes clericos ut [margin: ar. de fi. instru. l.]
in c. Constitutis de cler. li. vi.° nec vere potest reddi ratio diversitatis qua [margin: aut ita]
beneficiatus in alia ecclesia non admittitur sicut beneficiatus sic quod quantum [margin: fi. coll. in]
ad istam ecclesiam statim in loco interdicto ita est exemptus non beneficiatus [margin: et c. c.]
[margin: possit] alicubi cum non quoque dici sua sicut alibi beneficiatus et hic pz de se Item
quod dixi placet iur. et primo interdicto de sen. auctor. et de sen. episcoporum de p.
vi. li. vi.° in quibus prohibetur tempore interdicti celebratio divinorum ex-
ceptis casibus expressis in iure vel in quantum tam a iure conceditur ut est de-
claratum sed in c. additione conceditur servata illius moderatione Item quod exempti
admittuntur ad celebrandum vel concelebrandum a iure conceditur ut est declaratum
ergo ad idem interdicto de c. vltimam deponitur li. vi.° quamvis ... clericis allegat pro se
illam ibi dicitur quod quia episcopi absentes a suis diocesibus interdictum non [margin: et c. alius et]
possunt commode ad ecclesias venire premissis celebrandis indulgetur eis quod cum
altari viatico possint ubicumque celebrare et facere celebrari absque ipsius in-
dicti transgressione etiam si locus esset interdictus servata tamen forma

§ addicioni ex quibus apparet quod non datur Episcopis privilegium de celebrando
in Ecclesiis aliorum tempore interdicti sed de celebrando ubicumque etiam ex
Eciam cum altari viatico Unde Episcopus in Ecclesia aliena admitti poterit
ad celebrandum tempore interdicti cum moderacione predicta illo privilegio contin
septo pro predicta diligenter considerata respondetur clare ad decretalem Is qui ecclesia
decretalis allegata post quod etiam dicit archidiaconus quod illud quod sequitur in § addicioni
satis facit proctus opinione pro quod intendit allegare illud quod ibi
dicitur de cottidianis non distribuendis hiis qui dicto tempore non veniunt
ad divina in vi capitulo quod si pro hoc restringit moderacionem predictam ad clericos ipsarum
Ecclesiarum eodem modo debet restringere ad Ecclesias in quibus cottidiane distribuciones
exhibentur quod nullus dicit nec usus approbat placet tamen quod utitur
verbo satis quod apud vulgares est in quamcumque locucionem ad decretalem licet de privilegiis
quia archidiaconus allegat sine dubio multum sufficienter facere videtur pro eo quod
potest dici quod loquitur de privilegiis concessis et sic sicut in § addicioni ut ibi
non in glosa ut in secunda solucione obiectionis quam ibi facit dicta glosa hec
solucio potest impugnari quia eadem verba sunt in modo celebrandi in utroque
ex capitulo et non concilio tamen defenditur ut decretalis faciat ad titulum de privilegiis
sub quo est situata ne notaretur legislator ut in prohemio libri vi ibi sub
debitis titulis ad intelligendum quod privilegium fuit concessum aliquibus
quod celebrare possent cum moderacione predicta non obstante quod primo fecit de
titulum generaliter celebrare in loco interdicto etiam cum predicta moderacione ad
hoc facit quia non esset privilegium nisi concederet aliquid ex iure invidi privilegia
de verbo significacione ablate et tunc planum esset et liceret locum dicta solucio vel dic
quod decretalis licet loquitur de clericis qui recipiunt ad divina sed non tempore interdicti
dicti etiam si sunt exempti et non de loco interdicto ut infra dicam dicam
non obstante privilegio communis ut in c. licet ut permissione super ut in § addicioni
Sed quero quid de clericis exemptis celebrantibus vel concelebrantibus qui
non sunt simpliciter prohibiti etiam tempore interdicti ut est probatum contra
hanc solucionem vi fatere quod habetur in c. licet § primo et ii allegatur supra simul
§ et x iunctis respondeo ibi solucio respondetur quomodo an privilegium concessum
singulari persone vel Conventui sive Collegio extendatur ad ipsorum familiam
liam Item quotiensque intelligatur quod ibi dicitur pro hoc tamen reprobatur opinio
que distinguit inter clericos exemptos alibi beneficiatos vel non / veruntamen
aut factum numquam fui ausus quod tales exempti admittentur ex quatuor dies pre
fectos detinet totus pontifex quod sibi videbatur iusti de iure non § quod principi
tenendo opinionem quam sequor § sufficienter queritur de clericis rectoribus Ecclesiarum
de quibus dixi et hoc tibi vel unusquisque an dicto tempore rectori celebranti
licite iuvant sed qui secuntur opinionem contrariam dicunt quod hunc non po
tuerunt tempore interdicti nisi sint in eadem Ecclesia beneficiati ut colligitur de iure iur
c. si de symonia pro curas in libro tamen dictum est contra interpretacionem decretalis licet §
Sed quid si talis clericus in Ecclesia beneficiatus vel intitulatus se absentat
numquam alius poterit regere loco illius secundum dictam opinionem que non
placet non poterit loco eius substitui alius alibi beneficiatus sed non

beneficiatus sit. Quid si non beneficiatus venire non potest secundum dictam opinionem rector
solus celebret facit quod non de con di j hic quod quod non placet etiam secundum
dictam opinionem quia solus presbiter non potest missarum solemnia solemnia vel
alia divina officia celebrare de si presbiter proprio proposuit de con di j hoc quod et
ibi nota non de inclusis procedit propter fictam negligentiam ad quam non obligat lex
in di erit aut lex potest aut rector loco absentis alium saltem clericum recipere
Sed quid si primo habebat servientem puerum laicum nunquid superveniente
interdicto potest ipsum retinere ad serviendum sibi in divinis vel si talis serviens
se abstinet loco eius alius possit subrogari secundum praedictam opinionem videtur
cum neutrum facere potest si inveniat clericum si potest alibi non beneficiatum
alias solus celebret in vi quod laicum non interdictum quem primo habebat
etiam si esset de loco interdicto potest retinere et recedente alium laicum etiam
non interdictum cessante fraude et fictione quasi de v si r si li proprio loco
eius surrogare. Tales aut dicunt familiares domestici qui in hoc gaudent
privilegio concesso ab homine ut in decretali licet et j fortius iure permissione
de qua in ea additum hec verba sunt nisi serviens vel surrogatus
esset de illis quorum culpa dolo vel fraude sententia lata fuit vel qui ad
perpetrandum delictum propter quod interdictum extitit promulgatum praebuerit
consilium auxilium vel favorem ut in decretali licet in fi et. Sed quid si
ille laicus primo serviens erat de ipso interdicto hic non auderem dicere
quod rector posset retinere ad solum serviendum in divinis cum solus dictis
quatuor festivitatibus interdictum excludunt etiam cum celebrant servata
modestia ea additum quia nec famulus nec familiaris excepto pontifex
puerius laicus de ipso interdicto eximitur predictis ea additum propter respicit
clericos quorum est celebrare non laicos ut etiam probat decretalis
alma nec ob decretalis licet que intelligitur de familiaribus non interdictis nequaquam
dicat ea addicimus et decretalis quod non nullis privilegiis quae nec ista videtur
instare posse ad colligendum argumenta pro contra ex nota xxij di iudicatum
xj q j c nec. Quid diceres de presbitero rectore etiam in casu in quo potest per
vicarium servire secundum opinionem iniustam contrariam oportebat quod hic faceret
per clericum non beneficiatum quem si non inveniret deficeret per
seipsum si potest. Sed si non potest vel propter defectum ordinis vel aliud impedimentum
cum carebit ecclesia omnino suffragio divinorum quod est omnino derisibile.
Quid ergo de monialibus vel religiosis non habentibus proprium presbiterum
capellanum secundum dictam reprobatam opinionem poterint conducere
non beneficiatum non aut beneficiatum. Sed si non possent non beneficiatum
invenire incident in derisionem de qua supra proxime. Sed secundum quod ingratitudinis
quid diceres de clericis diversarum ecclesiarum qui pro officio baptismi vel
anniversarii alicuius vel simili causa solent in ecclesia convenire in aliquo
id facient tempore interdicti servata moderatione praedicta credo quod sit etiam
tenendo praedictam opinionem quia permissio ea addicimus convenire debet
consuetudinem et personis in di erit aut lex xij di illa li di si quis et
facit quod infra dicam. Dubitant quidam an conventuales possint
celebrari tempore interdicti in ecclesiis conventualibus servata moderatione

pdicta dicunt quidam q̄ Jo mo in c̄ addicimus dicit quadam ad
dicione q̄ iste loquitur de missa conventuali quia dicit distributionibus
Unde tunc misse peru   celebrari non debent quasi pmisse non
sint Dominus et pat meus dicit quod non putat q̄ ipsius sit
addicio sit go dimissum non habeat locum sed alias bene dicemus v
missas eciam contrarium servare c/ Sed quid si in eccia conventuali
desserviunt omnes de conventu pt unu hostil in dec q̄ no miss
pult dus et pat meus in dec lit in glo pt dicunt q̄ iste poterit
celebrare cum familiaribus archi dic in dec lit q̄ non audet hoc tene
tum pivilm sit conventus go solus celebret aut abstineat pmu plac
sm ea que scripsi b fateor tamen q̄ in pivilio conventus de celebrando
tempore interdicti non includunt familiares Conventus Sed in casu
pdicto ille solus adhibere poterit familiarem vigore pmissionis q̄ ad
dicimus et pp defectum aliorum quasi necte urgente ad no in c. hic g
de con di | ut b rndi Sed pene tempore intdicti divinorum celebratio ad
mittitur Januis clausis sub missa voce no pulsatis campanis excoicatis
et intdictis exclusis quero an pt quodlz quatuor pdictorum pse non
servatum violetur interdictum Et dus et pat meus po hostil in dec
pcommittimus de sen ex q̄ sit ff de pe et remi q̄d in te repetit insp ad
dicimus distinguendo plene istos articulos qui sunt de pncipalibus in
hac materia pmo excludo casum non dubium eorum s qui dixerit
q̄ celebrans in loco intdicto non est irregularis nisi pp hoc fuerit excommunicatus
vel suspensus et sic intelligunt de postula c | de exces pla c si beche
non est verum nam certum est q̄ sciens celebrans in eccia intdicta alias
in loco intdicto nisi sit pivilatus vel nisi ca a jure pmissa irregula
laris est nec palium cum p ppam a tali irregularitate pt liberari ut
est expressum de sen ex Is qui li vjo et per hoc intellr q̄ est ineligibilis
active et passive ut in fine Idem in suspenso vel intdicto a divinis
celebrante de sen ex c | de re judi c | li vj unde talis ministrare non pt
in susceptis ordinibus nec ad superiores ascendere de cli ex mi. cum de ex
res pla c vlti Exquo infertur q̄ illud quod dictum est hic locum in
eo quia aget in officio suo. i. in ordine quem hz sicut pius vt xj q iii si
quis Epis de sen ex c | et c Is qui | Fri li vj ppdicta solvitur quod que
batur sz q̄ celebrans divina in loco intdicto agens in ordine quem hz
sicut pius lata alta voce etiam ianuis clausis non pulsatis campa
nis excomunicatis et intdictis exclusis est irregularis Ita q̄ p illud qd
agit in officio suo alta voce incurrit hanc penam Idem si pulsatis ca
panis celebret licet sub missa voce in nullo adlio violando intdictum
Item si celebrat ianuis aptis vel admittit excomunicatos vel intdictos
licet in alio non violet interdictum quodlz enim istorum per se

prohibetur in c. additimus. Item probatur ratione quia cum lex disponit prohibitum
et determinatum finem et illum tanquam finalem casum considerat habito
illo fine impleta est lex ad hoc ut q. non omnis xxiii q. iii ecce de elect. si
propter in fi. ff. ad trebel. l. mulier in prin. de vi et ma. l. si prohibet et non depo
siti prohibita contum sed in loco interdicto prohibetur celebratio diuinorum ad hunc
finem ne ibi possent audiri diuina ut in c. additimus et facit de priuil. ut
priuilegia in fi. et quodlibet predictorum per se dat causam auditioni diuinorum ex
quo celebrat in loco interdicto ergo etc. ad quod etiam facit regula certum est quod
is qui committit in legem etc. de re iur. li. vi et facit etiam induci ad id c. de sen.
ex. frequentibus ubi patet quod violat interdictum qui celebrat in ecclesia ianu
is perforatis uel fenestris factis in eis ita quod existentes extra ecclesiam possint
audire celebrantes in ecclesia et corpus christi uidere fortius ergo uidentur violare
interdictum in loco qui in aliquem predictorum casuum incidunt et licet hoc
videatur durum sufficit tamen ita scriptum esse xxx di. in medio ff. qui et
a quibus ma. l. prosperetur cum similibus per quod videtur ad decr. is qui
§ fi. li. vi que non debet infligi de admissione excommunicati scienter tempore
interdicti sed alio tempore ut non ob. c. additimus decr. aut episcorum de pri.
li. vi que in dictis casibus ultimis ponit penam interdicti ab ingressu ecclesie
dicit patet alias statutas a iure et sic non facit con. tamen Romanus pon
tifex decreuit quod in tali casu irregularitas contrahetur malus tanquam non
sed pena alia insereretur uel mandaretur infligi ut esset equum Sed quid si
clericus in loco interdicto facit facto tamen aliquem predictorum aliis celebrantibus
puta sonat campanis campanas uel ianuas ecclesie uel adducit excommunicatum
uel interdictum ad officium hoc credo ipsum irregularem nam participat
crimine criminoso de sen. ex. nup. et c. si concubine secus si faciat aliquem
predictorum ut celebrarentur diuina que tamen non celebrant quia facto
cum irregularitas requirat actum perfectum xv q. i c. si quis Sed queritur
de clerico qui scit interdictum loci quod tamen non est publicatum siue per
denuntiationem an si istud non seruat sit irregularis non arguit in decr. is qui
de sen. ex. li. vi quod sit sic etc. de re iur. eum qui certus est et c. li. vi cum
contra et scienti non subueniet sed ignoranti ff. eum fal. tuto l. i de cle.
ex. mi. ad aplice de sen. ex. cum non ab homine et c. cum desideres § fi. in fi.
et quia celebratio dependet ex voluntate agentis est ergo culpa non agit
rem illicitam ex prohibitione superiorum et loci inhabilitate de con. di. i § si
cut non alii hoc verum est nisi istud esset occultum in q. ii si tamen
saltem episcorum ubi aut excommunicatos publice et sic non ob. xi q. iii c.
euident ubi patet nec ob. § de sen. ex. c. § in clem. quia licet non ob. in suado
interdicto quod seruat mater ecclesia loci religiosi se debeat conformare
non semper ubi mater ecclesia non seruat quia non est ei denuntiatum

alij qui sciunt non debeant observare ut ibi no quia si illud insciret et
esset publicum et matrix non servaret esset absurdum dicit dominus
et pater meus in ij c de sen ex in clem quod expediret per constitutionem pro
videre clericos non teneri ad observanciam interdictorum prolatorum a
iure nisi primo fieret ipsorum declaratio per illud quod habetur de cen
si cunctum li vj et et c preti in clem ut s tetigi c Sed quia quero nu
quid omnes celebrantes in loco interdicto vel qui est interdictus a divinis
ubicumque celebrans est irregularis si est clericus interdictus ubicumque
celebrat vel non interdictus qui celebrat in loco interdicto in suo officio
agens sicut prius est irregularis primum pz xj q iij Si quis episcopus
in consilio de cle ex mi cler et c sede re iudi c j li vj secundum pz
de ex re platorum c si de sen ex is qui j fu li vj c dicturavit agere
in officio sicut prius dicendo solempniter horas divinas vel nocturnas vel
missam vel aliud officium quod competit eis racione aliquius ordinis
quem habet et ita debent intelligi iura predicta et facit xj q iij episcopus presbiter
ita no quidam et alij per eum de ex re plat c si Sed queritur si talis re
ligiosus ad nullum ordinem ordinatus dicitur ex quo non habet ordinem
clericalem non includitur in regula predicta detrudetur ergo si fieri potest
in arciori monasterio ad penitentiam peragendam de cle et mi po
stulasti c ultimo hoc placet quia hoc non est expressum in iure ut
in dec is qui j fu et c se li vj c Sed quid de monali idem dic scilicet non
est irregularis et fortius quia femina non est capax ordinis sive
caracteris clericalis unde in ea non cadit irregularitas etiam pro
motionem ordinis impediens ad hoc xxxij q hec ymago et c Mulierem
depem et c nova quedam probatur hoc de biga debitum et plenum
scripsi de cle ex mi c si in pri distinctionis ubi de ea que videntur contraria
evidentiam Sed posset dubitari an talis religiosus nullum habens ordinem
clericalem vel monialis violans interdictum sit inelegibilibus inele
gibilis active et passive credo quod sic tamen et si non habeat ordinem cle
ricalem tamen ipsorum status est effectum concelebrandi divina secundum
condicionem ipsorum xij q ij et in pali c postulasti quod faciendo in
loco interdicto respectu illius violacionis dicitur ut ibi ex quo sequitur quod
ex tali violatione talem penam incurrant cuius sunt capaces ergo
hoc de biga debitum de regula ea que in fi de dec si compromissio
quod restringitur et quod ibi no in ulti glo et c de Indempnitatibus c
sed cum eos li vj c Sed quid si purus laicus vir vel mulier de proprio
interdicto vel non interdicto in loco interdicto recedit per primum cele
brantem missam vel audiendo vel alio modo se immisceret divinis

Eo de istis fortius est dicendum quod non includuntur in dicta regula cum de
religiosis hic dixi quia nec ordinem habent nec officium propter quod possint
dici agi ut prius quod irregularitas ipsos non comprehendit nec est expres-
sum in iure quod statutus est ut in decr. Is qui in fi. nec ob. eadem decr. in fi-
tima ubi loquitur de celebrante quod debet intelligi de illo cui competit cele-
brare divina ar. ff. de iure pa. aduri quinusium di. certat aut lex de biga
debitum de quib. errore et di. in pa. li. vio. facit quod infra dicam ubi dubi-
tant doctores sed credo quod hic sunt de sola irregularitate que procedit ex so-
la celebratione divinorum de quo loquitur c. Is qui dicens quod ubi in iure non
est expressum non est dicendum quod quis incurrat irregularitatem per hoc quod
ad illud quod dixi de non ordinato ministrante in solemni apparatu in predicta
distinctione que congrue habuit tractatui isti annecti fateor tamen quod di-
ctus puerus laicus peccat propter quod pena arbitraria per examinatum iu-
dicem cum tale peccatum sit examinatum puniri poterit ff. de off. decr. de cens.
fin. facit hoc de cle. ex. mi. c. 1 et quod no. Jnno. in c. ult. de excess. pla. et clem.
ex. pla. gravius an tale peccatum vel simile sine dispensatione ordinarii
impediat dic quod tractari ordi. c. fi. per predicta solvitur queo de laicis socie-
tates facientibus et publice cantantibus letanias sive rogationes et lau-
des dei et beate marie virginis etiam in ecclesiis sitis in loco interdicto sicut
fit Bononie videtur quod non sint irregulares cum ordinem vel officium
non habeant nec credo eos ex hoc peccare quia non sunt prohibita talia
per interdictum et hoc est verum quod non peccant nisi essent inclusi in extra
vaganti Jo. xxii que incipit sicud Romana quod disputans non pertinet ad
hunc tractatum Sed de advocatis iudicibus et aliis etiam laicis publica
officia gerentibus et ab illis officiis interdictis qui ea nichilominus exercuerint
dic quod ex hoc non sunt irregulares quia illa non sunt annexa alicui
ordini clericali ut in dictibus primo art. Sed cum hic dicam quod clericus
a divinis interdictus utique celebrans vel clericus etiam non interdictus
celebrans in loco interdicto in officio id est ordine suo sicut prius est irregularis
que regula traditur per Jnno. et alios in decr. fi. de excess. pla. est intelligenda
salva moderatione quam addidimus quero de psalmista sit interdicto
celebrante vel non interdicto in loco interdicto celebrante non ser-
vata moderatione predicta Respondeo secundum Theologos qui tenent
quod psalmistatus non sit ordo planum est quod non includitur in
predicta regula sed secundum nos Canonistas qui tenemus contrarium

de quo nō in C cum contingat de eta et quali · tenendum est talem irre
gularem cum tali ordini competat cantare psalmistando lectiones et
responsoria legendo xxi di cleros in pri xxiii di psalmista ad hoc
de homici sicut dignum in fi c dicunt tamen quidam qꝫ plancz
Jnno in c contra de exces pla pditum c sicut dignum loquitur in homi
cida pp̄ errorem temis unde videtur dic Jnno qꝫ si consue do
est in ecclesia qꝫ sine distinctione ordinis quisqꝫ legat epistolam uel lectiones por
tet uel faciens quicquam aliud ptinens ad dictum officium non est irregu
laris qui dictum officium facit Sed illa distinctione non tollit qn de iure
tales non pcent rone alicuius ordinis unde dominus et pater meus et
alii in decr cum medicinalis de sen ex li vio dicunt talem irregularem
quia quotiensqꝫ intonada tale officium et in quibuscumqꝫ horis sunt
irregulares ex quo infertur talem psalmistam solempniter psalmistado lectiones
uel responsoria cantando esse irregularem per pdicta est superfluum q
rere de constitutis in minoribus tm de quibus dicit Jnno · et concordant
omnes qꝫ si agant in officio suo sicut prius puta infundendo calicem in missa
uel aliud quid ad officium sine dicendo matutinum uel vesperas sunt irre
gulares licz contra arguendo pro c con plene disputet de cle ex ini c n cum
finaliter subtilizet quicquid voluerit tenendum est eos irregulares esse quia
clerici sunt et iura generaliter locuntur de clericis ergo generaliter debent intelligi
xxx di c l huc n ipsa officia eorum ordinibus disposita ut xx ma coli
tus et c se includuntur ergo in pdicta regula ut re studi cum etiam de sen
ex c l li vi c / Sed quid si talis est sacerdos et celebrat in aliquo inferiori
ordine dic qꝫ est irregularis nam p promotum ad superiorem ordinem
non pōt inferiores ordines lxxiii di gesta et c honoratus ergo talis
sacerdos in ordine licet inferiori quem est celebrans includitur in regula
pdicta c / Sed quid si talis sacerdos esset interdictus solum a sacerdotibus
uel a celebratone missarum et celebrat in inferiori ordine dic qꝫ non
est irregularis ad hoc l di qui sub gradu de cor uitia significavit de
cle egro pbrum ad quod facit quod dixi s sdo membro ubi quidocqꝫ
profertur et ubi se ubi dixi de epo cui interdicta sunt pontificalia
qui in inferiori ordine celebrat cum pontificalibus uel sine et uid
si tunc ordinat clericos uel conficit crisma saltum sine missa Jtem de
eo cui interdicta est sacramentorum collo Jtem h de sacerdote inter
dicto exercente pontificalia uel conficiente sacra sine missa in loco int
dicto credo ipsum irregularem per regulam et ea que ibi dixi plene v

et ¶ s. iiii et v. per predicta Item per ea que dixi et per predictam regulam tene
sacerdotem irregularem etiam non interdictum uel suspensum conficientem in
loco interdicto corpus Christi sine missa etc. Sed quid si clericus interdictus uel
non interdictus in loco interdicto interest diuinis officiis sed non principaliter
celebrans dicit Innocentius quod non est irregularis quia qui in officio interest can-
tat non tamen celebrat cum non sit diuinum expressum similiter cum legere enim psal-
terium uel dicere euangelium sit etiam nouum et uetus testamentum interdicto
non est prohibitum cum etiam ibi predicari possit de sen. ex. c. fi. sed ut dicit
Hostiensis contradicere uidetur de cle. ex. min. illud ubi dicit quod irregularis est
qui se ingerit celebrationi diuinorum quibus uerbis concordat de cle. cum et
in v. statuimus et de cle. ¶ s. qui l. fi. Sed de cle. cum medicinalis dicit diuina
ex quibus soluendo dictum Innocentius potes dicere quod ex quo principaliter non
exercet officium alicuius ordinis sicut presbiter quod non est irregularis Verum
est tamen inquitum Innocentius dicit etiam de excommunicato quod potest dicere officium
cum aliis cantando quod probat cano. si quis episcopus xi q. iii. et cum pe-
trus etiam de audiente dicit ut in c. illud diffinitiue disiunctiue dicit
tamen quis diuina celebrat uel celebrationi se ingerit diuinorum bo-
namde in de cle. lectores et c. dicit talem irregularem sed cum eo per episcopum uel
si est monachus per abbatem posse dispensari abbas dicit quod magi-
strus dubitat nil agit quod uidetur sibi placere interessentes diuinis
officiis irregulares non esse quia interdictum nil agit quo ad celebra-
tionem sicut nec contra quo ad excommunicatorem de sen. ex. cum pro dicit illud est uero
intelligendo mihi placet quod dicit Hostiensis scilicet quod si talis se ingerit audiendo
ex quadam deuotione simplici non contemnendo non est irregularis et sic
procedit dictum Innocentius sed si hoc facit contemnendo et faciendo celebrare
diuina sine auctoritate iubendo uel cogendo irregularitatem incurrit
arg. de cle. tanta et de cle. ex. min. c. ii. et uide quod notatur in c. ar. episcopo in glossa
post de priui. in clem. Sed quid dices de dicentibus etiam horas canoni-
cas in loco interdicto in itinere consulo quod hoc non faciat propter additionem
in principio si enim sint duo uel plures sic hoc dicentes non uideo quod hic
possint facere sine uiolatione interdicti ex quo ab aliis audiri pos-
sent etiam de pe. et re. quoniam ante sed si esset unus solus posset ita
submissa uoce dicere quod id dicere non esset irregularis etc. Quid
de officiariis uel ministris puta archidiacono uel sacrista uel magistro sco-
larum qui interdictus uel non interdictus in loco interdicto exercet
officium suum dicit Innocentius sub dubio forte quod id est dicendum quod
de ordinibus sed Hostiensis dicit quod mihi placet quod talis non est irregularis

quia non competit r[ati]one alicuius officii executio ordinis ut in dicta re
gula ext. de cleri. si aduersus. Sic tamen interserit hostiensis. dominus
et pater meus quod talis sit. Immo grauiter peccat et puniendus est sicut
laicus per excommunicationem de cle. ex. in c. ii. sic laicus. Ex hoc apparet
quod laici propter hoc irregularitatem uel suspensionem non incurrunt cum
nec ordinem nec officium habent. Verum tamen puniuntur laici qui violant
interdictum ut in c. ii. de cle. ex. mi. ex quibus verbis videtur michi quod
non infertur sed. Immo ad id quod dixit de officiis sed ad ea que de or
dinibus nec video in quo peccat magister scolarum talis ecclesie uel cantor exten
do officium suum ... sed certus si interdictus aliquis officium magistri uel
cantoris exercet in loco interdicto de eo autem quod dixi de laico violante in
terdictum supra plene dixi. Quid si clericus interdictus uel non interdictus
in loco interdicto excommunicet aliquem uel absoluit excommunicatum. Dico similiter
Immo non est irregularis quia talia non sunt ordinis sed iurisdictionis
... ext. de elec. transmissa. de maior. et obe. Cum inferior. non excommunicato
non est dubium quia idem est dicendum de absolutione de p. de. i. verbum ad
id. de maior. et obe. c. vii. li. vi. dic tamen quod absolutionis solemnia adhibere
non potest sicut dicere orationes cum stola et ordine et officio ... xi. q. iii. cum
aliquis et c. ... de sen. ex. a nobis in fine. Sed quid si mulier post partum
vult intrare ecclesiam sitam in loco interdicto purificandi causa numquid
impune potest admitti. Puto quod sacerdos cum orationibus suis et psalmis
et solemni introductione admittere non potest sine pena irregularitatis ipsius
sacerdotis cum illud sit diuinum officium ordini competens clericali et sa
cerdotis. Quod proxime dixi licet sine officio sed solum processione ut mos
est poterit intrare. Gratias agens v. di. c. mulier de pur. post par. c. uno et sic
puto siue sit de loco interdicto siue de ... interdicta quod est verum
nisi eius culpa latum esset interdictum propter illud quod dicitur de sen. ex.
alma. Et illud etiam multomagis debet intelligi si esset nominata et etiam
... propter ipsius culpam interdicta per illud quod dixi sicut confession
solemniter. Quero an laicus dicentibus letanias uel laudes de quibus
dixi supra hoc membro ... sequitur questio de laicis. possit sacerdos
iuxta morem facere generalem confessionem tempore interdicti dicendum quod sic
quod probatur per ea que infra dicam de penitentie sacramento soluitur predicta que
an laici de interdicto populo possint in die parasceue ostendere crucem siue
orare dic quod sic cum nullum diuinum officium celebretur ut id contineat
in prohibitione interdicti. Verum tamen officium quod illa die fit propter crucem
si non esset nisi sint alia. i. cum moderatione et additamus cum id facere

ap[illegible] ratione ordinis si non fallor, unde clericus hoc faciens esset irregularis per re-
gulam predictam. Item queritur de interdicto benedicente aquam vel non
interdicto idem faciente in loco interdicto. Et secundum Hugo talem irregularem
quia sit cum solennitate que competit ordini clericali de con di in ad[illegible] hoc
simpliciter est verum de clerico interdicto sed non de interdicto hoc intelligo
si hoc facit non servata moderatione predicta sed cum illa moderatione sit of-
ficia possunt celebrari ita et aqua benedici. Sed an licet cum aqua est benedicta
possint aspergi layci et femine. Videtur non cum prohibito sit inducta hoc tamen
ad hunc finem ne clerici aspergant ad hoc de consecratione nam contra [illegible] de re iud.
cum quod prohibetur li vi quod dixi in duobus primis casibus proximis
intellige preter in quatuor festivitatibus de quibus in de. alma et in fe-
stivitatibus in quibus est planum quod publice et solenniter aqua benedici
potest et populus eisdem diebus aspergi potest. Et sed an clericus hoc faciens scilicet aspergens
me[illegible] cum aqua benedicta laycos et feminas sit irregularis. Puto quod non quia non
violat interdictum in celebratione divinorum vel collatione sacramentorum
cum talis aqua non sit proprie sacramentum nec hoc est [illegible] tantum ut in de.
Is qui tamen propter predictum casum esset ad pena arbitraria imponenda de offi del.
et idem cum cantor et custos deficientibus officium in sabbatho sancto pro bap.
vel processione crismatur in die cene domini vel anniversario defuncti dic quod predicta
si non potest aliquid clericus interdictus sine pena irregularitatis nec etiam a non
interdictus loco interdicto nisi servata moderatione predicta quia predicta sunt
divina officia alicui ordini deputata. Unde in eis habet locum regula etiam
de officio quod sit pro confectione sacramenti ut tenuit Ho. se corrigens in predicta
de. Permittimus de sen ex idem Io. mo arch et dominus et pater meus e. c. quam
li vi. Item predicta dicens de benedictione calicis vel . sacramentorum vel cor-
poralium vel candelarum purificationis cum talis benedictio ab episcopo vel a sa-
cerdote fieri debeat de consecratione di i vestimenta et c. Consulto de sacr. un c. uno de cons.
et velata a quo et c. est alicui ordini deputata. Idem est dicendum de conse-
cratione vel altarium manentium vel marmorum eadem ratione. Et dubitatur
etiam an episcopi vel superiores possint in loco interdicto [illegible] benedicere quidam
noverunt in c. archiepiscopo de privilegiis in rem quod sit tutum arbitror abstinere ma-
xime si locus est interdictus propter delictum [illegible] quia cum tunc persone
sunt interdicte non sunt capaces illius gratie. Si tamen contra fiat non est propter
hoc contrarium faciens irregularis. aliter c. Is qui et c. si li vi hoc puta esse
vero de simplici benedictione quam solet facere [illegible] sed benedictionem sollempnem
de qua intelligitur predicta clemen. et ibi no. et pater meus in v glo.
non puto posse fieri per episcopum vel superiorem publice in loco interdicto sicut

dicitur officium puta sit nomen domini benedictum vel humiliate capita
vestra ad benedictionem quia illa competit facere episcopo tunc ordinis xxvi q
iii inspirare et facit quod dixi de benedictione aque § v proxime et quod noto
xxvii di esse et de consecratione di i non ad celebrandas &c Sed numquid tempore
interdicti possit fieri officium commendationis animarum decedentium iuxta
morem credo similiter quod dicatur in decretali vii et petiis de officio quod sit quia
istud officium videtur annexum quasi ad absolutionem que fit in prima unde
sicut fuit concedit primam ut supra dictum sit et hoc officium poterit fieri de domo
iure vi et verbo de prudentia ff de re iudic que religiosi &c Sed quid de benedicite
mensam vel legente in mensa comedentibus vel sedentibus dicit Immo in decretali
tantum quidam dicunt et videtur placere hostiensi domino et patri meo bene et Io mo
in c cum medicinalis quod licite fieri potest cum talis benedictio vel lectio non sit
alicui ordini deputata ar. xlii c vlt &c Sed tamen interdictis et loco interdicto
possit predicari verbum dei Queritur an possint propter predicta pulsatione pulsari cam-
pane Io sic cum istud sit signum preambulum actus permissi ut est generalis
consuetudo et hoc de offi dele presa et c prudentiam ad fi et in c suspi-
tionis ff de contr. ad legatum et l ad rem mobilem Intelligo pro permis-
so suae confessio secundum modum consuetum et facit quod supra e in alio
§ sed cum porta Sed numquid permissa vel horis canonicis dicendis
poterit tempore interdicti pulsari campane que non sunt in ecclesia sed
extra et forte procul aliena dicit quod non alias fiet fraus legi Nec tamen
xiii q ii plerisque de spons. quanto ff de legi l ego et quia pondera di. i dicit
principium illud propter quod aliquid fit c q i benedicto et c cum liquet ff de legi
l et si quis fecit de ex cep cum mi et c vlt Sed an poterint tempore inter-
dicto pulsari campane pro horis significandis puta tertia nona et hoc
non credo illicitum laicis habent de causa eorum sonare campanas
sed clericis non credo hoc licere licet enim de facto non celebrent divina
tamen ex quo dicto tempore solent divina celebrare verisimiliter pre-
sumatur quod pro celebratione divinorum sonarent sicut enim presumitur
quod fieri solet xxviii di de syracusane de cler coniug diuersis fallacijs et
ex hoc scandalum posset induci quod in dubio est vitandum i q viiet
si illa xxiii q i quid culpatur de rescriptis nichil de no operis c ii et per
hoc sepe redarguii clericos et maxime religiosos qui in eorum festiuibus
sonant vel sonare faciunt campanas dictis horis licet de facto non
celebrant tamen fateor ipsos propter hoc tamen non incurrere irregularitatem
ut dixi § v Sed quid si clericus in loco &c Sed an tempore interdicti
pro ostensione reliquiarum vel aduentu alicuius prelati vel simili
causa liceat clericis sonare campanas credo quod sic satis est ei quod hoc

non prohibeatur de re p̄mi adque ēs de spon cum apud ff ex qui ca ma
l uernon ꝗ ꝙ eis cum similibus ⁊ Sed an licet tempore interdicti so
nare p̄uam campanellam pro diuinis offitijs celebrandis ut sepe fa
ciunt religiosi mendicantes sed cum de facto talis campanella audiatur
extrius ut in dum satis protul id detestor omnino cum prohibitio pulsatio
nis campanarum minores campanas includat ad hoc de ꝙ c de
appellationibus de pben maioribus et in hoc consideratur sonus capane non
quititas campane bene facit de pe et xem ꝙ inte v sed cum tempore interdicti
sine campanarum pulsatione et v se voluit ego ꝙ additamus ꝙ celebrant
diuina sine signo alio tempore consueto bn sibi caueant hoc faciendo per ea
que dixi s v sed cum tempore interdicti ego simile contemptores suffitiat eis
ꝙ aliquo signo baculi tabule uel simili ꝙ venire possint ad diuina ce
lebranda Sepe fui consultus an tempore interdicti possint pulsare cam
pane pro aue maria ut de laudabili consuetudine debet fieri de sero et
in aliquibus locis etiam de mane dic ꝙ sic quia ista salutatio virginis
marie gloriose non est offitium alicui ordini deputatio immo ꝑt sancto di
gnasti introductum ergo omnino cessat regula sup̄ dicta Sed tamen de clem
ma ꝙ vlt reuocet contra priulia antea supauditione diuinis offitijs
concessa extris monosterijs ordinibus religiosis seu personis ecclesiasticis regu
laribus seu secularibus Et uero an priulia antea concessa supaudiende
maxime laicis puta fratribus primo de tertio ordine sancti ffrancisci humiliatis
cruce signatis et huiusmodi sint remota et videtur ꝙ non ꝙ ista reuocatio
respicit celebrantes ergo remouet priulium audientium cum hec sint di
uersa et diuersorum diuisa est ro et ideo dispositio facta in vno non hʒ lo
cum in alio xxvij q j nuptiarum v ꝙ id de rescriptis susceptum ꝙ ꝙ de
fi li vj contra licet celebratio possit fieri sine alterius additione non tam
econtra ergo prohibitio de celebrando includit auditiones ꝑt commertium
q j sicut xi de consti tiʒ de se exalia et c qm li vj ne cl uel mona
c ij insi e li item regula prohibitionis audiendi excipiunt interdicti
et non interdicti ut dictum est ego prohibitio celebrantis includit
audientes quia exceptio est de materia regule ut s dixi ad id in c cum
ex eo in clem que non hʒ intelligi tm de fribus admittantibus eos de
dicto tertio ordine nisi quantum ad penam excommunicationis per illam co
stitutionem nouit inflictam aut nulla ratio urget si fratres minores no
possent admitti p alios sic dixit hoc anno dominus et pater meus

In novella in decl. alma in ult. glo. dixit quod p predicta allegata hincinde
utilis esset declaratio licet prohibitio celebranda includit audientes non
tamen bene capio quod revocatio privilegii audiendi pene n quod de celebrando
tempore interdicti non licuit privilegium predicta vel licuit privilegium audiendi
planum est quod hoc tamen non est revocatio privilegii quod non erat xxiii
q. v quod non tum to cor ergo removet privilegium audiendi quod per generalem
prohibitionem iuris non erat sublatum nec per decl. alma revocatum
propter hoc forte decl. predicta cum certo in clem. exprimit de utroque privilegio per quod
etiam infert dicta privilegia esse diversa ad id de privilegiis licet n Ferri li. vi
quamvis iure prohibetur quod modo dixi tamen quia prohibitio predicta inter
dicti est limitata per decl. alma Item quia principale et dignius est celebrare
et cum audire respiciat celebrationem ut puta principalem et digniorem ne in
indignitatum vel quodammodo accessorium trahat ad se magis dignum vel
quod est principalius Item ne censura ecclesiastica vilescat et minoris auctoritatis
reputetur ut in predicta clem. cum eo plus placet omnibus istis consideratis quod
de mente decl. fuit revocare etiam privilegium de audiendo Rursum non est obmittendum
quod ad confirmationem prohibitionis de non celebrando tempore interdicti emanavit
clem. de sen. ex. gravis presenti excommunicatur domini temporales qui cogunt aliquos in lo
co interdicto celebrare divina vel qui per pulsationem campanarum vel
per preciones faciunt dicto tempore ad divina audienda populum convocari et etiam
interdicti qui per eos celebrari missis moniti nominatim ut exeant de ecclesia
remanere presumunt a qua sententia excommunicationis absolvi non possunt ab alio quam a
papa et Bed. circa hoc quero an prelati ecclesiastici habentes temporale dominium
loco legentur per illam clem. dominus et pater meus dicit ibi in glo. v quod sic alle
ne cl. vel mo. c. ult. li. vi ff. ex quibus c. cum quia illa constitutio generalis lo non
est extendenda de cler. statutum li. vi et maxime quia contra clericos est pre
missum provisum de extra prelat tanta nec est verisimile quod prelati qui pro
curaverunt illam constitutionem supplicaverunt contra se ff. de inuli testa li. me
de legi quod favorem Archi. tamen videtur quod dicit se revelare cum sit extensio
pene ad casum non expressum licet enim propositio est vera prelatus habens iurisdictionem
dictionem temporalem in loco etc. et dato quod sic fuissent tamen licet pena non erat
hoc casu statuta i. est dominus temporalis loci ar. de extra prelat ex litteris nec decl.
tanta ponit illum eciam habuisse iurisdictionem temporalem in loco et dato quod
sic fuisset tamen licet pena non erat hoc casu statuta a iure que venit ad
dicentem ad alias penas facit de privil. episcoporum li. vi et sequitur quod
iura antiqua que imponunt penam prelatis iudicium sanguinis

contentibus non haberet locum in prelatis concedentibus temporale dominium tamen hoc non exprimat
xxiii q viii his aliquibus ne clerici uel monachi et clericis et c sententiam quod nullus
dicet immo licet prelati fortius dicta constitutione ligantur v q iii presbiter que
est lex C de episcopis et clericis

Post dictum de primo effectu interdicti ecclesiastici scilicet prohibitionis diuinorum officiorum
restat videre de secundo scilicet prohibitionis sacramentorum sub quo ut
supra dixi includitur prohibitio ecclesiastice sepulture Sciendum ergo quod licet
dictum ecclesiarum prohibent sacramenti generaliter ut in iuribus allegatis circa principium
cuius membri permittitur tamen cum baptismus paruulorum de penitentia non est
de sententia excommunicationis c quoniam li vi Sed hic queritur an baptizandus dicto tempore debeat cathecizari
cum debito officio dicit quod sic quia baptismo premisso intelliguntur premissa omnia
per que peruenitur ad illud et sine quibus fieri non potest de officio delegati prudentiam
scilicet presbiteri et velit et c suppliciis ff de precatoribus ad legatum et l ad rem mobilem
de sententia excommunicationis in talia et in predicta decretali quoniam et cum similibus Sed non debet quis
prius baptizari nisi primo cathecizaretur cum officio debito de con di iiii ante
baptismum et c sequentibus et cathecismus completur post baptismum xxx q i c i
ergo etc An etiam in ecclesia specialiter interdicta possit quis baptizari uel in fronte
crismari dixi supra primo membro v sed numquam in ecclesiis Item tempore interdicti
dicti permittitur confirmationis siue crismatis sacramentum ut in decretali responso nisi
et per quos ipsius crismatis confectio quod conficitur in die cene domini cum quo
crismate vtendum est in baptismo et confirmatione ut in decretali excel (?) nisi et c
quoniam li vi An autem tempore interdicti possit fieri officium pro predictis dic ut
dixi supra v quid deficientibus Item an predictis specialiter interdictis ista permittantur dic
ut supra secundo membro v quicquid proficitur ad finem et v sequentibus Item dicto tempore interdicti
possit dari permittatur eucaristia in quantum dicitur viaticum id est cum datur
decedentibus de penitentia et remissione quod in te de sententia excommunicationis permittimus Sed hic quero an penitentibus dampnatis
ad mortem tempore interdicti possit dari dicit quod c ut in iii clementina de penitentia et
remissione c i et ibi nota in iii glosa planum est enim quod licet tenentur in mortis articulo
quo casu appellatione penitentie intelligitur viaticum de penitentia et remissione quod in te etc Sed hic quero
an laicis uel clericis non interdictis possit eucaristia in loco interdicto presertim
in mortis articulo dari Et de presbitero missam celebrante non est questio cum non possit
immo debet celebrare seruata forma quam addiximus et per quos potest immo debet sumere
corpus Christi de con di ii perceptam et c comperimus et c relatum Sed de predictis
aliis trepido ferre sententiam cum viderim religiosos generaliter suis fratribus
et sororibus siue monialibus quarum curam gerunt tempore interdicti
indifferenter concedere eucaristie sacramentum sed quo iure ipsi hoc faciunt ipsi
discernant cum contrarium videatur de iure scripto in predicto permissorio

ctorum casuum q non inveniat expresse pmissum subiaceat regule prohibitive
q vi consuluisti xviii q ii c. tm de trugua c ii ff de coll. illi l. i et expressum
de v sig c exiuit in clem q porro cum g per interdictum prohibeatur
ministratio ecclesiasticorum sacramentorum certis casibus et sacramentis exceptis
ut est expressum in decr alma q i et specialit sit pmissum corpus xpi in quantum
dicitur viaticum et non alr salvo quod dixi de celebrante stare s videtur
ex hoc q aliis pnis ministrari non debet sicut dicam j de extrema unct
Sed quero cum portatur corpus xpi ad infirmum nunquid portabitur
cum pulsatione campanelle lumen precedente et aliis consuetis credo q
sic cum aliquid pmissum intellr ubi non appareret fore prohibitum sed ius
disponit illud fi et usus obsvat in di cum aut xii di lxxvii di utinam
de consti c ex litis de sptis c i de v sig expte i et c dilectus filius ff de usu
et hitu l plenum s eqtn C de i offi testa l scindo de lumine est disponit
ius de cle in pane de campanelle pulsatione est gnalis consuetudo Item
campanarum pulsatio non videtur prohibita nisi pro divinis officiis
celebrandis ut in decr q inte et in decr alma Sed an viaticum dabitur
tm infirmo in pnia psonarum convenientium et venientium ad locum ubi
est infirmus puto q sic ut pmissio intelligatur secundum conditionem status
psone cui fit xli di quisquis de pnil ff de mili testa l ex militari de cusat
c ult de dona pastoral sed infirmi conditio requirit astantes Item cum porta
ad infirmum hoc videntes debent se inclinare de cele miss pane sacrans astantes
cum infirmo datur xpm apte conspicere et adorare ut in iure est expressum
q visio tanti sacramenti sit prohibita tempore interdicti nisi cum divina
officia celebrantur actualit et sic pt intelligi quod no et legit in c ex frequen
tibus ita pm de sen ex in clem Sed queritur an mulieribus pregnantibus
et ptui appropinquantibus possit dari tunc eucaristia dominus et pater
meus in decr q inte dt male posse dici eas decedentes licet ptu appro
pinquet et requirit q sit decedens nam cui dicto tempore conceditur eucari
stia ut in decr q inte de sen ex pmittimus et dt q si aliquid pculum non im
mineret est absurdum eas tone Item puto pomina de intintibus mare vel
bellum campestre vel obsessis et facit quod no de offi ordi pastoralis ii fi
in glo quo casu pmittitur etc pnia tempore interdicti pnia olim morientibus
tm concedebatur de ppon non est depem et remi q inte hodie etc sanis nisi
sint excomunicati qui scienter in mortis arlo ad pniam non debent admitti
ut in decr alma q pane vel nisi peorum culpam vel fraude lata fue
rit pnia interdicti vel ad ipetrandum dilatum cuius occasione latum

fuerit interdictum prebuerunt consilium auxilium vel favorem hiis enim casibus
non est concedenda pena quod est verum in dictis casibus nisi satisfacerent
si possent vel de satisfaciendo ydoneam prestarent cautionem quod cum potuerint
satisfacerent et sic satisfactionem huiusmodi per eum vel eos quibus facere eum debet prestanda
dabunt auxilium et iuxta posse fideliter laborabunt et tunc etiam in dictis casibus
pena conceditur ut in c. alma quia illis posset dubitari si contingeret casus impo-
nendi alicui solempnis pene an tunc solempnitas divinis debeat observari Dico
tum inter solempnitates hoc tamen sit solempnis decantatio divini officii aque
aspersionis solempnis benedictio audito dicendorum preceptio corporis et alia que
fieri possunt si in loco interdicto et arto ideo interdictos non credo ipsas solempnitates
observandas de quibus legitur l. di. in capite xxxiii q. n letanie Item queritur
an ab interdictis penitentibus vel non liceat clericis mortuaria recipere et pro
eis est orandum xi q. iii quicunque Sed aut privatam susceptam pro eis non
est orandum nec mortuaria recipienda l xxxiii di. c. ult. et dominus et pre-
mens in eos de sepul. in clem. facte hoc verum derelictis in morte et de hiis que
dantur cum funere in cimiteriis sepulto defuncto tempore interdicti non licet clericis
recipere quia tunc participarent delicto secundum eum hostiensem Sed de aliis oblationibus
puto quod ab interdictis penitentibus recipi possunt etiam in loco interdicto per ea
que plene no. xc di. oblatio Sed numquid interdicti gaudent indulgentiis et
remissionibus Respondeo specialiter et nominatim interdicti vel hii propter quorum
culpam quodlibet latum est interdictum cum non sint vere penitentes et con-
fessi ante relaxationem huiusmodi interdicti indulgentiis et remissionibus gaudere
non possunt ut in c. si dum quia ult. de reli. et vene. sanctorum in clem. Sed interdicti
eo quod sunt de populo interdicto non tamen culpabiles fuerunt in eo propter quod sententia
lata fuit bene possunt uti et gaudere indulgentiis et remissionibus sicut alii
predicta probantur in predicto c. illis etiam et facit de sepul. quod non nullis et
ex c. licet in si li. vi. In dicto tempore permittitur contrahere matrimonium
quia quocunque tempore potest contrahi presertim officium vel viri et mulieris defe-
rens capellanus etiam si contrahentes essent interdicti sic Immo de facto
non est et per infideles possunt contrahi xxviii di. deinde de presbitero non bapti. c.
ult. et per excommunicatos de eo qui duxit In nostra significasti c. Sed an
solempnis nuptiarum benedictio dicto tempore fieri possit dic quod non
secundum host. et hostiensis alias ratio capellanus quia illud est officium dei
tali ordini deputatum de secundis nuptiis c. i et in Sexto queritur
an dicta benedictio nuptiarum ubi alter vir vel mulier est interdictus fieri
possit in loco interdicto Respondeo quod si alter ponitur interdictus tempore
benedictionis planum est quod non quia non debet admitti non interdicto

simul cum interdicto ad id depulit episcoporum li vj quod est verum nisi pater
dos proba[tur] depulit ut plurima et c si de pe et remi quod inte desen ex pro
pinittimus et c talina quod addicimus li vj per que proba[tur] quod potius
debet admitti officium quam interdictis partibus celebrari licet etiam illi
sint non interdicti ad id depulit episcoporum li vj quod est verum nisi sacerdos
dicens missam iam canonem incepisset vt no[tatur] ... in c nup desen ex et sic
intellige quod no[tatur] ... quam ... in aliis vero diuinis officiis procedit sim[iliter]
hoc est quod dixi et ex hoc sequitur quod si sponsa uel sponsus est interdictus uel
nominatim uel expresse uel quia est de populo interdicto licet sponsa non sit in[ter]
dicta tamen benedici non debent et de consuetudine de iur xxiij di c vlt de
secundis nup si vir licet benedictio simpliciter videatur respicere mulierem
Item quod si vir non est interdictus sed mulier est interdicta nominatim uel
expresse non possunt benedici quia tale interdictum contrahi ea ut dixi in
secundo membro v ... nunquam aliquis sed si mulier non est nominatim et
expresse interdicta videtur nullo est interdictus si benedictio precedit despon
sacionem depriti ut fit in quibusdam locis adhuc id puto ... quod debeat fieri
quia satis est quod alter est interdictus pro id quod dixi si vero precedit desponsa
tio depriti ut est de mente iuris despon consultacionem puto quod hoc ca[su]
poterunt postea benedici in loco non interdicto licet mulier fuerit de vni
uersitate interdicta quia per desponsacionem depriti desinit dicta mulier esse de
vniuersitate interdicta ex quo vir non est interdictus per ea que dixi in pre
dicto v ... nunquam aliquis et sortitur forum et honores viri C de incol l si fac
de sepul quia qui sed quid dices de sacramento ordinis sed interdicti non
possunt ordinari siue sint clerici siue laici ... enim esse participare sacramentis
a quorum percepcione sunt remoti nisi in casibus permissis ... de clerico
ex in c vlt nec in loco interdicto possunt conferri ordines aliquibus
clericis uel laicis quia ibi prohibentur cetera sacramenta ministrari extra
pro casibus de quibus iste non est vt in decl non est vos et inde cl alma
quod ... aut populus loci est interdictus cum per hoc non sit interdictus cle
rus de sen ex di sina ... li vj ut dixi in clerici illius loci potuerint
extra locum interdictum ad superiores promoueri quod intellige dummodo or
dinentur ab ipso qui ipsos de iure valeat ordinare uel de ipsius licencia
ab alio de temporibus ordi cum nullus li vj si vero locus tantum est interdictus
licet in eo loco ut dixi nullus valeat ordinari laici tamen qui aliquo
non fuerunt culpabiles delicti propter quod sententia lata fuit extra locum

interdictum etiam per episcopum dicti loci uel alium de eius licentia poterunt ordi-
nari et hec vera nisi propter delictum universitatis fuerit lata sententia inter-
dicti quia nullus de universitate possit ordinari cum eo tunc omnes
de universitate intelligantur interdicti ut probatur de sententia ex. si sententia q
si li vj sit ad culpabiles specialiter sententie late in locum intelligantur interdicti
ut in predicto § ad et de sepult. licet in si li vjo etc.

De extrema unctione que est ultimum de septem sacramentis tene-
as innuitatur quod est prohibita tempore interdicti ut est expres-
sum de pe et remi quod inte Sed dubitat quidam an clericus
vel religiosus maribus uel feminis non interdictis sed de loco
interdicto etiam qui servauit interdictum posse conferri extrema unctio
dominus et pater meus veritatis et iustitie cultor in decl. quod inte dicit quod non
per illam decl. dicens tamen quod hoc multi male abutuntur simile quod dixi de
core xpi ... x § quero ibi inde Sed cum ... dicetur quod in quattuor festiuitatibus gen-
[illegible] possit celebrari ut prius in decl. alma et in festiuitatibus Queritur an ipsis
festiuitatibus possit concedi licite corpus xpi uel extrema unctio arcet in decl.
alma tenet quod corpus xpi concedi non potest dictis diebus quia quod addicimus [illegible]
[illegible] nil innuitatur de prohibitione sacramentorum sed solum diuinorum sacra-
mentorum sed corpus xpi nisi [illegible] est viaticum est prohibitum tempore
interdicti de sen et re [illegible] ibi omnia sacramenta et in decl. alma [illegible] ibi nulla
tertiis tantibus exceptis etc ergo cum hoc non sit expresse permissum remanet pro-
hibitio ut in clem [illegible] de [illegible] sic cum concor [illegible] quod non mutatur et
[illegible] de tesia statuimus de cap [illegible] precipimus de eller constituto li vj et per hoc [illegible]
ad rationem illorum qui dicunt fideles recipere corpus xpi in illis festiui-
tatibus de supra dictis de con di [illegible] in pasquate de pe et remi omnis
illa enim [illegible] interdicto et aliis prohibitionibus cessantibus Item
tenet dominus et pater meus qui [illegible] ad [illegible] que prohibet [illegible] tempore
interdicto appropinquari altari quasi innuatur quod alii appropinquari possint
dicit enim quod id non interdicit [illegible] sed quod ad obprobrium culpe remanet magis
remoti Notandum est hic quod predicti doctores non distinguunt clericos et
laicos interdictas personas a non interdictis unde plus eo quod dixi de
celebrantibus [illegible] Sed quero an laicus secundum eorum opinionem uidetur
quod omnes indistincte sint prohibiti a perceptione corporis [illegible] etiam in dictis fe-
stiuitatibus quod est rigorosum. Item secundum dictam opinionem est dicendum
de extrema unctione de qua etiam queritur [illegible] quod ista omnibus intelligitur pro-
hibita etiam in predictis quattuor festiuitatibus sicut etiam dixi de aliis
diebus cum illis [illegible] Sed queritur an in predictis quattuor festiuitatibus
possit dici alia missa quam de festo puto quod sic quia generalis est permissio

honestius tamen et iustius saltem quantum ad principalem missam que in ecclesia
celebratur de primo quam de festo dicatur quia istud permittitur in illarum solemni
tatum honore de hoc de con di j hic attendendum de cele. miss. c. ij. Item que
ro an dictis festiuitatibus possit aqua benedici solempniter et aspersio solempniter
fieri panis etiam et fructus benedici et largiri etiam interdictis ministrari
credo quod sic predicta enim non prohibentur de se tempore interdicti sed ipsorum
benedictio que est officium diuinorum uel diuinum quod generaliter
in quatuor festiuitatibus permittitur et per hoc responde ad ea que supra
dicta sunt. Item queritur de interdictis benedicentibus aquam et sepulti sed ha
rum ca in dubium reuoco an festiuitatibus predictis possint in loco
interdicto solempniter sepeliri de interdictis specialiter et nominatim nichil non
est dubium quod omni tempore careant ecclesiastica sepultura de sepult. episcoporum
li. vj nisi penituerint de sen. ex. quos qui li. vj et ij hic ideo de hiis propter quorum
culpam delictum uel fraudem lata fuit sententia interdicti uel qui ad perpe
trandum delictum cuius occasione latum fuit interdictum prebuerit
auxilium consilium uel fauorem et in c. illis etiam et hoc c. In
festiuitatibus nisi in aliis ergo siue sint de ipso interdicto siue non
uel loco interdicto siue non non procedat quod dominus et pater meus
in item eos de sepult. dicit quod non putat dictis diebus mortuos sepe
liri posse licet multotiens fuerit in contrarium obseruatum all. de sepult.
tum et plantare c. quod si et c. in festiuitatibus respondet quod loquitur
de audiendis officiis diuinis non de sacramentis. Item quod cessat ca de
hoc reconciliationis ibi expressa hoc dico quod ista ca non potest locum habere
in mortuis cum de ipsis non potest hic fieri reconciliationis hoc omnia
tradiuinat quia uidetur esse probabilius prohibitio sepulture ergo non ui
sublata per generalem permissionem ad hoc ff de lega. in si quis in prin
de reptis non nulli j hic in si de consir. utili ad nostram et c. se hoc
de comite preben. dilectus de ptur qui ad agendum li. vj et quod expresse notatur
c. de testa. l. sturmis de ap. c. preterpimus de elec. constituto li. vj et omnis
res etc. de re iudi. c. j ff et ti nil tam naturale ergo quod uidetur temerarium
resistere opinionem domini et patris mei et maxime cum non uiderim
per aliquem contrarium scriptum. Et tamen expeditis premissis ra
tionibus mea pusilla intelligencia iudicat in dictis festiuitatibus non ob
stante interdicto posse publice et solempniter mortuos sepeliri ubi aliud
non obstat. Mouetur ad hoc dicendum quia non est uerum quod generale interdictum

qo de sepult.

ecclesiasticum prohibeatur prohibet ecclesiastica sepultura sed prohibitio ecclesiastice sepulture
attendit prohibitionem divinorum officiorum vel prohibitionem ministratio
ecclesiasticorum sacramentorum ut in dec. alma q.) et dixi 8 in pri huius
membri et ex hoc sic arguo aut dices prohiberi his diebus ecclesiasticam se
pulturam quia divinum officium non potest tunc celebrari hoc falsum est ut in
c. festivitatibus aut quia sacramenta tunc non possunt ministrari et tunc seq
uetur quod hiis diebus non poterit licite solempniter et publice ministrari celebra
ri divinum officium sine corpore mortuo penitus inhumato remanente vel
eo sepulto extra ecclesiam vel cimiterium quod est absurdum et derisibile pre
terea ratione qua potest tunc publice et solempniter celebrari quelibet divinum officium ea
ratione et sepultura ecclesiastica ministrari ar. de except. cum inter item ecclesiastica sepultura
in hac materia recipitur pro officio sepulture ut dicam et clare probabo in § v.
dubitant doctores vel saltem attendit iuris dispositio adiunctum quod cre
dictis diebus est permissum ergo et ipsa sepultura dictis diebus est permissa de offi
dele. preterea interdicti venientes admittuntur tunc ad participationem divinorum
ut in c. in festivitatibus fortius interdictis mortuus tunc debetur ecclesiastica sepul
tura de sepul. ex parte ii per predicta respondetur ad ea que induxi ad corroboratio
nem opinionis contrarie quia ut dixi per interdictum ecclesiasticum sepul
tura ecclesiastica non prohibetur et per se sed attendit divinorum officiorum vel mi
nistrationem ecclesiasticorum sacramentorum large sumpto vocabulo sacramenti p
recedente tamen divino officio sicut formatur quod quod est bene notandum
per ea que dicam in predicto § dubitant doctores item per predicta patet quod non
obstant ea que dixi supra § sed tunc dicemus quia eucaristia et extrema unctio non
attenduntur divinum officium immo econverso fit pro illis et ea tantum principalia
respicit ad predictum c. quod si quod principaliter inducit dominus et pater meus
dico quod loquitur de privilegio celebrandi concesso ab homine in favorem tunc sed
quere querit de iuris permissione inducta in favorem celebrantium et partici
pantium unde non limitatur neque in favorem ecclesie c. de legi. quod favore dere
quod quod obiciunt li. vi. c. id quod dicitur quod deficit spes reconciliationis
facilis est responsio quia et si de mortuis propter hoc non sit spes reconciliatio
nis tamen est de vivent. xxiii q. ii cum furia item principalis ratio s. reverentia di
ctarum solempnitatum ut ibi que non deficit in hoc casu hic faciunt aliqui
questionem an in dictis festivitatibus tempore interdicti possint nuptie
solempniter benedici que questio quantum ad festum nativitatis resurrectionis
et penthecostes est superflua cum ex alio capite in dictis sibus festivitatibus
prohibita sit solempnitas solempnis benedictio nuptiarum ut 8 dixi xxxiii q.
iii non oportet a septuagesima de feriis capellanus de festo aut virginis gloriose
est dicendum quod ea die possunt nuptie solempniter celebrari per ea que pro
ximo dixi sed hic non est tunc dubium cum sola prohibitio officii bene

dictionem nuptiarum includatur per eiusdem interdictum ut dixi ṡ tum tra-
ctatu de matrimonio dictis aut diebus permittuntur diuina officia solempniter ce-
lebrari [illegible] Sed quo recipitur dies in quatuor festiuitatibus [illegible] de principio non
est dubium s. quod incipit in vesperis vigilie [illegible] quod dicit de feriis c. ii [illegible] clem.
de rel. et ve. sanctorum si dominum aut si. Sed de fine aut timetur in vesperis ex [illegible]
p completorio ac completorium includatur sunt opiniones archidiaconi [illegible]
dicens omnes hore diei canonice dicuntur a festiuitatibus s. usque ad nonam exclu[illegible]
a vespere usque ad noctem ut probatur xi q. iii si quis episcopus in concilio et no.
xxxii di. c. i adhoc de feriis c. ii inequatum ibi dicitur quod solempnia festa debent
tardius terminari indicat etiam quod in beneficiis est larga interpretatio facienda
de reb. [illegible] li. vi dominus et pater meus in declamatione in glo. [illegible] tenuit
quod post secundas vesperas diei festi cantari non potest completorium nec aliqua ut
in predicto c. ii de feriis In nouella [illegible] ibi addit quod ante factum tenendum
cum glo. et abstinendum a completorio post [illegible] tum archi-
diacono et subdit quod dicto quod [illegible] glo. [illegible] cantans solempnit. comple-
torium esset irregularis quia tamen per errorem opinionis solempnis doctoris
fultitus id agit non in contemptum clauium legatus de latere cum eo
poterit dispensare michi placet dicta domini et patris mei quia solempni-
tas celebrationis unius diei naturalis incipit a vesperis festi ut in predicto
c. ii de feriis sermones aut circa materiam subiectam debent intelligi ff
de sta. ho. l. ii ff loca l. si una in pri. xxxvii di. si in uno de consti. ex
[illegible] de usu palli c. i cum si tertius aut sine expressione [illegible] diei dicit in fe-
stiuitate et postea subdit prefatis diebus quod verbum de die naturali
respectu materie de qua est sermo debet intelligi ff de verb. sig. [illegible] circa [illegible]
insulam ff de titulis tutelis qui [illegible] facit de proba. In [illegible]

[R]estat nunc videre de effectu prohibitionis ecclesiastice sepulture que
includitur subscriptis duabus prohibitionibus ut dixi circa
principium huius membri Unde premitto quod multi sunt homi-
nes quibus interdicitur ecclesiastica sepultura que prohibetur interdi-
ctis de quibus plenius per glo. et alios de sepul. ex parte ii Sed hic specialiter
prosequor de ecclesiastica sepultura que prohibetur interdictis a diuinis de sp[illegible]
[illegible] et c. episcoporum li. vi de sen. ex. [illegible] qui ii [illegible] c. li. Item
interdicitur ecclesiastica sepultura in loco supposito ecclesiastico interdicto de quo
loquitur [illegible] Iuxta de sepul. cum et plantare [illegible] quod si et c. ut [illegible]
de pe. et re. in quod [illegible] et in clem. eos de sepul. ex quibus patet quod in ecclesia vel
eius cimiterio interdictis non debent sepeliri corpora defunctorum ut in

C. quod si et c. ut privilegia quod eciam dicitur tempore interdicti exponitur in loco inter
dicto ut eciam probat decr. quod inte Item nec in ipsis sicut in loco interdicto
nisi sint clerici qui servaverint interdictum qui sine campanarum pul
satione respectibus aliquibus solempnitatibus possint cum silentio tu
mulari ut in decr. quod inte et in clem. eos qui fecerint contra facientibus ipso
facto imponit penam excommunicationis a qua non debet absolvi nisi prius ad
arbitrium diocesanorum eis quibus propter premissa fuerit iniuria iro
gata satisfactionem exhibuerint competentem Circa hoc quero quid sit quod
appellatur cimiterium dominus et pater meus in clem. eos no. quod est locus ad
usum cimiterii benedictus de con. di. i. nemo stephanus ubi dicit quod sufficit
locus ad sepulturam deputatus licet non sit benedictus alii sicut eum elidunt
censure cum multa loca religiosorum non benedicta deputata sicut de sepultura
alii hostiensis c. ple ubi dicit quod loca ad sepulture usum deputata vendi non possunt
sicut nec benedicta Item ecclesia non consecrata divinis officiis dedicata gau
det immunitate de immuni. Nulla et c. ple et dicitur pollui sicut consecra
ta de cons. ecc. vel alta Consuluisti Sed hec iura videntur facere cont
nam decr. satis permissive loquitur de sepultura ecclesia et cimiterii et
decr. Consuluisti equiparat reconciliationem cimiterii et ecclesie sed non debet
sic appellari nisi precedat auctoritas pontificis ut in dicto c. nemo et in decr. ad
hec de reli. domi. et est secundum leges Instit. de reli. domi. C. sane Unde
decr. in litteris de rapto sepulturam ecclesiam appellat cimiterium et c. ult.
de sepul. ponit cimiterium inter suffragia ecclesie ex quibus concludo quod
non sufficit quod locus ad sepulturam sit deputatus nisi auctoritate episcopi fuerit
ad sepulturam destinatus secundum opinionem domini et patris mei et
hoc ergo facit quantum ad penam excommunicationis que imponitur pro predictos
clericos que est magna xxiii q. iii corripiantur C. de apostata l. Si qui de
sen. ex. c. i li. vi ergo restringenda de elect. statutum li. vi Nunquid ergo sepe
liens extra ecclesiam vel cimiterium violat interdictum dic quod si illud fiat
sine divino officio sive defunctus fuerit interdictus sive locus in quo se
peliatur non violatur interdictum quia ecclesia et cimiterio prohibitis sep.
quod extra eciam admittitur xxv di. qualis de ep. sup. nove cum si. nec quo
cumque defunctorum corpora debent remanere inhumata ad hoc xxiii
q. v placuit et q. viii quicumque si vero cum divino officio sepeliatur et de
functus vel locus in quo sepelitur est interdictus ubicumque sepeliatur
illi hoc officium celebrantes violant interdictum et sunt irregulares

per ea que dixi s. et facit de capitl. sup. eo v. ita tamen et si scius dicetum
quantum adhuc effectum valescent contemnetur censura ecclesiastica contra id quod
fietur de sepult. ut privilegia de sen. ex. si civitas li. vi. modicum n. curaret layci de
cimiteriis ecclesie pro sepultura si alibi cum sollempnitatibus consuetis possint
sepeliri defuncti z Item si layci non interdicti possent in cimiterio sito in lo
co interdicto cum clericorum officio sub silencio cessantibus omnibus aliis solempni
tatibus sepeliri dic quod non quia ex gra. id concediture clericis ut in decr. quamvis inter
et quod aliquibus per privilegium conceditur ut in decr. ut privilegia de sepult. aliis intelligitur
denegatum de sepult. sane de re iudic. quamvis aliqui cum contra Sed quid de privilegiatis
sit de clamna sup. audicionem divinorum et percepcionem sacramentorum uel sup. ali
quo predictorum tantum numquid debent tempore interdicti admitti ad ecclesiasticam
sepulturam puto quod sic quando est privilegiatus sup. utroque uel sup. per ce
pcione sacramentorum et primo et ult. racionibus licet enim videatur specialis
prohibicio de sepultura in pastl. c. Episcoporum cum si eius per hoc non includi
sub prohibicione predictorum de sepult. cum nullis li. vi. de sponsis susceptum
illud tamen procedit restringendo prohibicionem ad verba et stricte sumendo sacramenta pro septem sacramentis sed prout sacramenta sumuntur
pro qualibet re sacra uel benedicta sub appellacione sacramentorum continetur
ecclesiastica sepultura de primo non satis et c. cum in ecclesie et c. ad apostolicam in
quibus satis est expressum sed si privilegium esset concessum sup. audicione divi
norum non sacramentorum de percepcione sacramentorum satis videtur
dubium tamen placet et possit audire iuste et per illud privilegium inter
posse fore concessam ecclesiasticam sepulturam per racionem cur remittamus ungrecl
xxiii q. ii sane de sepul. excepte n. nisi et quia cui conceditur ingressus p.quis sepultura
dr. de sen. ex. is qui li. vi. Concessa igitur audicione divinorum videtur concessa
ecclesiastica sepultura ad hoc xxiii q. v placuit gratiam pristinum statum per tale privilegium
videntur in talibus restituta racione cuiusdam connexitatis siue coherencie c. de sen.
pat. li. vi. Sed intelligo sepulturam permissam dictis privilegiis cessantibus so
lempnitatibus ut de clericis qui servaverunt interdictum dicitur in decr. quod inter
nisi aliud in privilegio exprimatur verba ipso privilegio et tenor consuetudinem de privilegiis
porro et c. accepimus Sed queritur an defuncti tempore interdicti et propter ex
cimiterium sepulti relaxato interdicto possit in cimiterio sepeliri dicunt
Innocentius et Hostiensis in decr. tanta de ex. re pla quod sic si in eis tempore mortis appa
ruerunt signa contricionis et penitentie allegant Innocentius de sen. ex. c. cum illorum hoc l.
et a nobis in idem Jo. an. de sepul. eos in clem. in glo. si qui Sed quid si
interdictus fuit sepultus in cimiterio uel non interdictus tempore inter
dicti

nunquid ibi relaxato interdicto ibi manebit dicunt doctores predicti quod si
fuerit penitens non exhumabitur quia res pervenit ad eum casum in
quo id fieri potuit de consecr. di. i. placet ff. ad leg. aquil. quia in eum
et quia non de sen. ex. a nobis in glo. placuit. Idem Inno. Vo. an in predicta
clem. eos glo. s. qui. An vo. a talibus sepultis tempore interdicti liceat clericis
mortuaria recipere sive funeralia dic ut dixi cum tractavi de testamento prin.
v. Item queritur an ab interdictis dubitant doctores an omnibus quoque
cooperantes in sepultura cimiteri defuncti nominatim interdicti vel alterius
sepulti tempore interdicti in casibus non expresso in iure sint excommunicati secundum
predictam clem. eos puta aperientes sepulturam vel fabricantes vel foden-
tes terram vel non ponentes tamen in sepulcro vel fovea portantes cruces
vel cereos vel portantes fi vel associantes causa honoris vel amicitie
vel alia divinum officium facientes vel non prohibentes cum possint
michi procul dubio videtur quod si cum divino officio sepultus est quod omnes
predicti dicta excommunicationis pena ligantur quia hoc casu omnes sunt participes
crimine sive cooperantes ad hoc de sen. ex. nup. et c. si concubine xxi q. iii praecipue
si vo sine officio clericorum defunctus sepultus est etiam in loco cimiteri
ato licet sit tutius dicere predictos omnes fore ligatos excommunicationis sententia
de qua in dicta clem. eos ar. de cler. ex. mi. illud tamen credo istos non ligari
predicta pena sed quia videntur contemnere generalem prohibitionem petunt
arbitraria pena puniri etiam per censuram iudicem xiii q. ii c. ad idem de offi. del.
decanus in fin. Ad hoc dicendum me movit finis predicte clem. ubi nul-
lus eis contra premissa exceptionis privilegio etc. per que verba videntur remo-
veri privilegia que clericis non ecclesiasticis personis solent concedi et non laicis ut
ergo verba non videantur supervacue apposita ff. de lega. i. si quis de mea et obe. solite
tamen si expressum intelligatur etiam de clericis quibus talia privilegia solent concedi ut sic
dictum intelligatur sicut quod talia adiuncta possunt adoptari i q. ii sacerdos de regula
licet de sepul. ex. one. et si pro. li. vi et facit quod no. xxx q. ii omnis. Sed pri-
vilegia exemptionis concedi solent clericis et etiam ecclesiasticis personis de illis ergo debet
intelligi privilegium dictum c. nec enim exemit laicos a iurisdictione suorum iu-
dicum temporalium x di. quoniam xc di. adversum in fi. qui si sunt legitimi
q. ii de sepul. c. in nostra. no. et legitimum per Inno. et alios de foro compe. licet ex
suscepto. Item sepelire vel sepultura ecclesiastica respicit clericos ad quos pertinet
xvi q. i placuit i2 q. ii c. his ita et cum funera ad sepulturam deferunt di-
vina officia cantare ut est expressum xiii q. ii qui divina xxiii q. v plac.
ad idem de rapto c. ii Ben. facit usur. quia in omnibus ubi pena suspensionis
que imponitur sepelientibus manifeste usurarios non potest complecti in se

clericos et ideo oportet illam de clericis intelligere et non de laicis nam pena
iuris non hic locum nisi in casu ubi materia super qua fundatur est
capabilis ad illam suscipiendam ut bene probatur de elect. c. in compromissa-
rius q restringitur l. vi et quod ibi no. in glo. ult. facit ff de iur. patro. l.
adigere q cuius debiga debitum facit quod dixi s. v. sed possit dubitari ex
predictis infertur vel possit inferri quod dispositio dec. clem. inquantum sepe-
lientibus in cimiteriis ecclesiarum imponit penam excomunicationis adiecta talia que
adaptatur clericis et ecclesiasticis personis de ipsis clericis et ecclesiasticis personis quo-
rum officium proprie est tradere ecclesiastice sepulture per divinorum celebrationem debet
intelligi et non de laicis Item quid dices si tales dicunt officium sepulture
sine funere et postea deponentes funus in loco secreto non imponunt in humo
vel cimiterio vel ipsum non imponunt sepulcro numquid sunt excommunicati vere
secundum opinionem contrariam est dicendum quod non quia textus dicit sepelire in
humo vel cimiterio mortuum tradere et sic per solam officii celebrationem non esset
delictum consumatum ergo non incidunt in penam de elec. perpetue li. vi cum simi-
libus sed non credo quod aliquis dicat hoc quia semper fieret hic durante in-
terdicto saltem de solemnitatibus personis defunctis et per hoc dicta clem. esset
facta ludibria et lex imposita verbis et non rebus contra id de elect. commissa q por-
ro li. vi si tamen omnino velles indurare preter predictum ubi sepelire et quo
aliud non possum concedam ubi quod incedentes tumulo et ad id rogantes
sunt accipientes defunctum foveam facientes Item illud mandantes pro-
cul mulier de sen. ex. cum contra et qui possunt prohibere et non prohibent
et durante ligantur dicta pena non autem portantes cruces vel cereos
vel aspersores vel alii similes ad hoc deputati sicut dignum q vi et ff ad leg.
aquil. l. sunt scripture q finis et vita vulneratus

Ad septimum membrum et ultimum scilicet qualiter tollatur ecclesia-
sticum interdictum quicquid de hoc dixit hostiensis de appellationibus c.
cum dico quod speciale interdictum persone pro cuius contuma-
cia promulgatum tolli debet prestita cautione de stando iuri
de v. sig. ex parte si aliam cautionem prestare non potest iuret quod parebit mandatis
ecclesie de sen. ex. venerabili eodem modo tollitur si pro dubia offensa in aliquem lata fuit
sed si manifesta offensa vel culpa singulis personis fuit interdictum promulga-
tum absolutionem sive relaxationem precedere debet satisfactio ut in predicto
c. ex parte si autem non potest satisfacere prestet ydoneam cautionem vel iura-
toriam si aliam prestare non potest C. de epi. et cle. auctoritate generaliter de do-
na. inter vir. et uxo. per verbis de sen. ex. c. si q illis etiam li. vi Idem
per omnia intelligas si fuit promulgatum interdictum in ecclesiam
singularem quod quedam si poterit propter culpam prelati vel prelatorum capituli ecclesie

ut dicti § in membro v sed quero an speciale vel interdictum generale s. generale loci
vel universitatis siue capituli siue communitatis sine certa forma tollitur vel re-
laxatur et in hoc casu non reperio certam formam in iure cauetur quod ta-
le interdictum dicitur reuocari quod in ea c. uno li. vi vel relaxari de sen.
ex. c. perti li. vi. Illorum tamen qui fuerunt culpabiles ante huiusmodi rela-
xationem debet exigi satisfactio vel cautio ordine seruato ac predicti q.
illis etiam Sed solet queri si aliqui interdicti satisfacere debeant quo ad
hoc ut interdictum relaxetur Dico sic si est persona specialiter interdicta
sicut dicitur de excommunicato absolutionem petente ad mandatum eius est
offendo de offi. deleg. Cum contingat de eo qui duxit in ma. significasti de
ejus plene scripsi de capitulo ab excommunicato ad fi. Si aut locus tamen et
non persona vel capitulum seu universitas fuerit interdicta non est questio quod
non requiritur alicuius satisfactio preter illius vel illorum quorum
culpa interdictum principaliter latum fuit Absurdum enim esset quod ab
isto requireretur satisfactio qui in nulla fuit culpa de consti. c. ii Cum
contra ergo concludo quod si esset generale interdictum loci vel universitatis
de iure singulis persona non debet absolui vel circa ipsam vel ipsum
interdictum relaxari quod est contra aliquos inquisitores heretice pra-
uitatis qui pretextu cuiusdam priuilegii Innocentii v. qui precessit bo-
nifacium cuius fuit decl. alma frequenter id faciunt de priuilegio dici-
tum titulo de cruce signatis non obmitto quod disputauerunt antiqui et
moderni An interdictum possit ad tempus suspendi per alium quam
per papam et si potest relaxari et interim appellatio contingat an appellatio ef-
fectum interdicti de futuro tempore suspendat de his plene no. de appel.
ad hec quam ibi dixi et c. dilectus Breuiter dic quod interdictum persone su-
spendi non potest nec excommunicatio ad hoc de sen. ex. Cum desideres sed
interdictum loci bene de spon. non est nobis de priuil. ut priuilegia et est
diuersitatis ratio quia locus interdicitur qui non deliquit nec potest
vel potuit delinquere cum sit res inanimata unde est sensus interdicto
loco i. celebrantes in loco interdicto ubi presens potest ab hac sententia exci-
pere quos vult Ita quod illi officia celebrantes in loco sint excommunicati et
non alii et quod tamen certo tempore seruent interdictum s. cum dominus l.
re fuerit presens et non alias de offi. del. sane ii de spon. non est nobis vel si pro-
prie dicta locus interdictus quia tamen ideo dictum fuit propter delictum
hominis non loci poterit ibi celebrari ad tempus i. illud interdictum
suspendi ut in c. priuilegia sed si persona est interdicta hoc est propter
propriam culpam ipsius et ideo istud interdictum non potest suspendi

si ein penitz et satisfacit relaxanda est snia al' non debet sacramenta tractare lxxxi di. Si qui pb. et c. ministri et c. oportet secundum Inno. et Ho. in decl. ut puta. Ad aliam questionem licet Hostiensis videatur aliter sentire dico quod si medio tpe suspensionis interdicti lati appellatio non suspendit effectum pro tempore futuro et est ratio quia suspensio respicit actum manente habitu xv q. vi c. placuit et vbl de offi del. prudentiam § sex et de cura furio l. pbt cum similibus et sic pro tempore futuro tantum post appellationem non est novum interdictum ut in predictis glo. patis ro quod snia manet ligans saltem habitu, sed effectus talis sne non suspenditur per appellationem sequentem ut in decl. predicta Ad lex quod ad decl. dilectis que videtur facere contra illud quod dixi respondeo quod ibi lata fuit snia sub condicione unde appellatio interposita ante condicionis eventum habuit impedire non dico suspendere effectum sne interdicti ut c. c. Preterea nulla snia est valde timenda et fuanda cum sit nervus sne censure et date potestatis de consue cum inter nos concessa ipsi eme a cristo cui est honor et gloria per infinita secula seculorum Amen

Explicit materia interdicti utilis et bona compilata per dominum Johannem Calderini decretorum excellentissimum professorem Scripta ex Erac sub anno nativitatis domini millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis Amen. Ad perpetuam rei memoriam

Alma mater ecclesia plerumque nonnulla racionabiliter ordinat et consulte que suadente subditorum vtilitate primo consulte et racionabilius reuocat addit interpretatur et minuit corrigit quoque in melius et commutat. Hinc est quod nos Nicolaus dei gracia sancte Gneznensis Ecclesie Archiepiscopus et primas in partem sollicitudinis licet immeriti domino disponente vocati assidua meditacione vrgemur cura nostris humeris imposita arguimur super modo et more dispensacionis officii nobis crediti vna cum Coepiscopis nostris certis que prelatis tam religiosis quam secularibus prouincie nostre Gneznensis qui vtique per eandem nostram prouinciam suscepti regiminis et Cure pastoralis onera nobiscum ferunt et efficaciter preuentur subditorum vtilitati consulere debemus et saluti. Considerantes itaque diuersa statuta prouincialia per venerabiles patres sancte memorie predecessores nostros Archiepiscopos Gneznenses et aliquos sedis apostolice legatos edita in multis et diuersis voluminibus seu libellis dispersa ita vt propter eorum dispendiosam multiplicitatem an statuta essent prouincialia an statutorum huiusmodi vim haberent verisimiliter poterat dubitari et aliqua ex eis erant penalia et eciam non minimum onerosa ex quo procedebat negligencia. Et clerus noster in spiritualibus exinde subiebat plurima dampna detrimenta et incommoda paciencia perdendo animarum. Nos iugi meditacione reuoluimus in armario cordis nostri quomodo ex officii nostri debito huiusmodi incommodis et animarum periculis deo propicio occurrere valeamus auctoritate apostolica nobis in hac parte concessa capitulo tempore Sinodum prouincialem in Wyelun opido nostre diocesis statuimus celebrandam. In qua venerabilibus patribus dominis Alberto Cracouiensi Iacobo Ploczensi Andrea Poznaniensi et Nicolao Wylnensi Episcopis et eorum capitulis ac nunciis et procuratoribus Reuerendorum patrum dominorum Conradi Wratislauiensis Iohannis Wladislauiensis et Iohannis Lubucensis Episcoporum multis que aliis prelatis tam religiosis quam secularibus et clero nostre prouincie in copioso aggregatis numero deinde corrigendis et reformandis huiusmodi statutis tam per Iohannem vicesimumtercium tunc in sua obediencia nominatum quam per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Martinum diuina prouidencia papam quintum modernum nobis graciosius concessis in medio Sinodi legi solempniter fecimus et publicari. Quibus lectis et publicatis huiusmodi statutis cum dictis Reuerendis patribus dominis Episcopis et certis prelatis examinauimus. Et quia propter ipsorum dispendiosam huiusmodi multiplicitatem ea tunc commode examinare et moderari non potuimus eandem Sinodum vsque ad octauam beate Marie virginis continuauimus in Kalisch opido nostre diocesis consumandam vbi tunc dictis statutis diligenter reuisis recensitis et examinatis de consensu et assensu dictorum Reuerendorum patrum Coepiscoporum nostrorum aliorumque prelatorum et Cleri resecatis superfluis sub certis et consuetis titulis duximus redigenda quedam eciam per nonnullas ordinaciones pro loci et temporis qualitate statuendo. Volentes vt vniuersi qui nobis siue diocesana siue Metropolitana auctoritate subesse censentur hunc tantum libellum pro Statutis Pro-

vincialibus in futurum utantur Inhibendum districtius ne quis in antea
Statutorum huiusmodi possunt in iudicio uel extra uti cartulis libris seu qua
cunque fide carent decernimus in hac parte hoc sacro concilio approbante
provinciali

Johannes Episcopus servus servorum dei Venerabili fratri Nicolao Archiepiscopo
Gneznensi Salutem et apostolicam benedictionem Ad statum Ecclesiarum locorum et
personarum Ecclesiasticarum omnium salubriter dirigendum nostri pastoralis officii de
bitum curae vigilibus intendentes ad eorum correctionem et reformationem cu
m a nobis requiritur seu alias expedire conspicimus libenter adhibemus solicitudinis
nostrae partes Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat
quod licet olim in provincia Gneznensi per nonnullos delatores et alios Sedis
apostolice legatos ac nuntios quedam Statuta provincialia pro incremento
et salubri statu Ecclesiarum et Cleri in illis partibus edita et extunc ut asse
ritur per spatium alicuius temporis observata fuissent illa tamen successu temporis per
desuetudinem neglecta et abrogata fuerint et licet illa tunc forsan ec
clesiis et clero predictis iuxta cursum illorum temporum utilia esse viderentur
tamen modernis temporibus alias illic dispositis seu immutatis quia nimis sunt
penalia et etiam non mediocriter onerosa, ex quo huiusmodi processit et procedit
negligentia et propterea Ecclesie et clerus prefati in spiritualibus plurima subie
runt hactenus et subeunt detrimenta Quare pro parte tua nobis fuit humiliter
supplicatum ut in premissis salubriter providere de benignitate apostolica di
gnaremur Nos igitur quorum interest tuum est laudabile propositum in
hac plurimum in domino commendantes ac cupientes provincie ecclesiarum
et Cleri prefatorum saluti et tranquillitati eorum quoque felici statu favo
rabiliter providere fraternitati tue auctoritate nostra convocandi hac vice dum
taxat omnes et singulos suffraganeos tue Metropolis et alios
prelatos necnon etiam aliquos probos viros in Sacra Theologia et
iure Canonico eruditos et alias personas ad hoc utiles in eadem provin
cia constitutos de quibus tibi videbitur cum quorum aut sanioris partis
eorum assistentium consilio et assensu predicta statuta diligenter revi
sitis et examinatis illa ex ipsis etiam si auctoritate apostolica fuerint con
firmata que correctionis modificationis declarationis et reforma
tionis officio noveris indigere pro felici conservatione et augmento
Ecclesiarum et Cleri predictorum corrigendi moderandi declarandi refor
mandi immutandi et supplendi, necnon etiam nova si expedit ede
dum statuendi et ordinandi ac omnia et singula faciendi et
ordinandi in premissis et circa ea necessaria seu quomodolibet
oportuna Contradictores quoque per censuram Ecclesiasticam
et alia oportuna iuris remedia appellatione postposita com
pescendi plenam et liberam tenore presentium concedimus facult
tem Volentes nichilominus et eadem auctoritate decernentes quod
ea que cum huiusmodi assistentibus consilio et assensu Suffra
ganeorum prelatorum et aliorum prefatorum provide et rationa
biliter ceteris statuere vel etiam ordinaveris in hac parte

Illam firmitatem idem qz robur obtineat in omnibz et per omnia
ac si per legatum pfate Sedis a late si quis in illis ptibz deputa
tus extitisset in ipa puincia solennit edita et publicata fuisset Et qz
tu et successores tui Archiepi Gnezn et quilz eorum Suffra
ganeorum et ipsorum successores vz singuli Epi dicte puincie qui erunt
p tpe per nos vel alium seu alios in vris Ciuitatibz et dioc ipor
que correxeris moderaueris declaraueris reformaueris ac illorum etiam que
forsan denouo statueris iux modum pdictum libere exequi possitis et etiam
debeatis put ratio dictauit et fieri poterit de consuetudine vel de Iure
Non obstantibz si aliquibz comit vel diuisim a Sede pdicta sit in
dultum qd interdici suspendi vel excommunicari non possit p lras aplicas
non facientes plenam et expressam ac de vbo ad vbum de indulto huiusmodi
mentionem Datum Rome apud sanctum Petrum viiio kls Septembris
pont nri Anno tertio

Tenor Bulle Sctissimi dm nri dm Martini Pape moderni

Martinus Epus seruus seruorum dei Venbli fri Nicolao Ar
chiepo Gneznen Salutem et aplicam bndictionem Ad ea ex aplice
seruitutis nobis iniuncto officio desup p que ecclie laudabilit regi
valeant in diuinis et Clero onerosa non existant libent intendimus
ea que fauoribz prosequimur oportunis Dudum siquidem pparte tua Ba
ldassari qui tunc Iohannes xxiii in sua obedientia nominabatur et cui qua
Ciuitas et dioc ac puincia Gnezn existebat exposito Qd licz olim
in dicta puincia p nonnullos de late et alios Sedis aplice legatos et
nuntios quedam Statuta puincialia p incremento et statu ecclesiarum
et Cleri in illis ptibz edita et extitit ut asserebat p spatium aliquis te
poris obseruata fuissent Illa tamen successu tpis per consuetudinem
neglecta et abrogata fuerunt et licz illa tunc forsan ecclesiis et
Clero pdictis iuxta cursum illorum tpm vtilia viderentur Tamen modernis
tpibz rebz alias ibi dispositis seu immutatis qz nimis erant pena
lia et etiam non mediocriter onerosa ex quo pcessit et pcedebat hu
iusmodi negligentia et ppterea Clerus pfati in Spualibz pluri
ma subierit put adhuc subiebat detrimenta dictus Baltasser
tunc Iohannes xxiii ut pmittitur nuncupatus p suas lras tibi
auctoritate sua conuocandi caute duntaxat omnes et singulos
Suffraganeos tue prouintie Gneznen et alios platos
nec non aliquos pbos viros in Theologia vel in Canonico
Iure eruditos et alias psonas ad hoc vtiles in eadem prouin
tia constitutas de quibus tibi videretur cum quorum aut sa
nioris partis eorundem assistentium consilio et assensu predictis
statuta diligenter recensitis et examinatis illa ex eis etiam
si auctoritate aplica fuissent confirmata que correctionis
modificationis declarationis et reformationis officio nostris
indigere pro felici conseruatione et augmento ecclesiarum et
Cleri pdictorum corrigendi moderandi reformandi immutandi

et supplendi nec non etiam noua si expediret edendi statuendi et or
dinandi ac omnia et singula faciendi et ordinandi in premissis
et circa ea necessaria seu quomodolibet oportuna Contradi
ctores quoque per censuram ecclesiasticam et alia oportuna iuris re
media appellatione postposita compescendi per suas litteras conces
serat facultatem ac voluerat et eadem auctoritate decreuerat quod ea
que tu cum huiusmodi assistencium consilio et assensu Suffragane
orum prelatorum et aliorum prelatorum prouide ac racionabiliter agens
gerens statueres et etiam ordinares in ea parte illam firmitatem
idemque robur obtinerent in omnibus et per omnia ac si per
legatum Sedis prefate a latere si quis in illis partibus deputatus
~~tatus~~ existeret in ipsa prouincia solemniter edita et publicata
fuissent quodque tu et tui successores Gneznenses Archiepiscopi
et quilibet eorundem Suffraganeorum et ipsorum successorum videlicet
singuli Episcopi dicte prouincie qui essent pro tempore per se vel alium
seu alios in suis Ciuitatibus et diocesibus que tu corrigens modera
res declarares reformares ac etiam illorum que forsan denouo statu
eres iuxta modum predictum libere exequi possetis ac possent et
deberent prout racio dictaret et etiam fieri posset de consuetudine
vel de iure et prout in dictis litteris plenius continetur Cum autem
sicut exhibita nobis nuper pro parte petitio continebat tu in huius
modi tibi concesse facultatis et litterarum execucione prefati Baldassa
ris tunc Iohannis xxiii nuncupati qui per generale conci
lium Constancien a iure quod se habere dicebat in papatu
depositus extitit obediencia durante predicta minime processeris du
bites quoque ad huiusmodi execucionem procedere non posse Apostolica super
hac parte licencia non obtenta pro parte tua nobis fuit humiliter
supplicatum ut prouidere tibi super hac de benignitate Apostolica
dignaremur Nos igitur Ecclesiarum et Cleri vtilitatem
et comodum affectantes huiusmodi supplicationibus inclinati ut
ad huiusmodi facultatis et litterarum iuxta ipsarum seriem et tenorem
procedere etiam tu et tui successores ac Episcopi prefati ea
que parte earum premissa correcta declarata moderata refor-
mata et denouo statuta fuerint exequi iuxta earundem
litterarum seriem et tenorem libere et licite valeatis tibi et
eisdem Successoribus ac Episcopis licenciam elargimur Non
obstante omnibus que dictus Balthassar tunc Iohannes
xxiii in prefatis litteris non obstare voluit ac aliis contrariis
quibuscunque Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre
concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire
Si quis hanc attemptare presumpserit indignationem omni
potentis dei ac Beatorum Petri et Pauli apostolorum
eius se nouerit incursurum Datum Constancie viii Kalendas Ianuarii Pontificatus nostri anno primo

Sequitur Rubrica de Sūma Trinita te et fide katholica

In p͂mis statuimus q̄ in fide Sc̄te Trinitatis et incar nationis sacerdotes populum tam maiorē q̄m minorem debe ant instruē diligent͂ De Trinitate autem ad minus te nentur docere exp̄sse q̄ pater et filius et spūssanctus tres sūt p̄sone et vnus deus et vna p̄sona nō est alia et cum fides nō subiacet rōni nō est querendum nec per laicos disputandum de his que ad fidē p̄tinēt quō vel quare sed simplr̄ credendum in ar ticulis fidei diuinitatē et humanitatē domī nr̄i Jesu christi co ncernentibus quod credit tenet et docet Sc̄ta Romana eccl̄ia mater nr̄a et q̄ oms̄ p̄sbiteri et signant͂ Curati articulos fi dei p̄ncipales sciant et doceant explicite et distincte prout in Simbolo Ap̄lorum continentur

2 Cum celebracio missarum et potestas clauium ligandi et soluendi nō ex uita et mito sed ex officio dependeat sacerdotum Jdō Statuī ut si aliquis laicus vel Clericus vtriusq̄ sexus cuiuscunq̄ digni tatis religionis uel status existat ausus sit presumptuose dam nabilē publice predicare vel occulte docē credē vel tenē p̄tina citer q̄ Sacerdos in mortali existens pc̄tō nō possit cōficē corpus christi seu sit ligatus nō possit soluere vel ligaē suos subditos a peccatis pro hētico et incredulo habeatur Quē errorē huius sacri Concilij app̄batione damnamus et damnatum dudum nuncia mus anathematisamus et penitus reprobamus

Damnamus insuper anathematisamus et rep̄bamus penitus oms̄ articlos Johannis Wicklefh et Johanis huss et sequacium eo rundē et p̄serti illorum errorē qui eos p̄sumtione dampnabili au dent publice predicaē vel occulte docere vel tenē Et de neces sitate salutis laici sint comunicandi sub vtraq̄ spē sc̄ panis et vini Qui error per decretum Sacri Concilij Constancien̄ est da natus quod sequitur in hec verba

In nomīe Sancte Trinitatis et Indiuidue vnitatis patris et filij et spūssancti Amen Cum in nonnullis partibus quidē temeritate asserere p̄sumant xp̄ianum cristianum debē sacrum Eukaristie sacramentum sub vtraq̄ panis et vini spē

suscipere et non solum sub specie panis sed etiam sub specie vini populum laicum passim communicant etiam post cenam vel alias non ieiuni et communicandum esse pertinaciter asserunt contra laudabilem Ecclesie consuetudinem rationabiliter approbatam quam tanquam sacrilegam damnabiliter reprobare conantur. Hinc est quod hoc presens sacrum Constantiense generale Concilium in spiritu sancto congregatum adversus hunc errorem saluti fidelium providere satagens, matura plurium doctorum tam divini quam humani iuris deliberatione prehabita declarat decernit et diffinit. Quod licet Christus post cenam instituerit et suis apostolis ministraverit sub utraque specie panis et vini hoc venerabile sacramentum. Tamen hoc non obstante Sacrorum Canonum auctoritas laudabilis et approbata consuetudo ecclesie servavit et servat quod huiusmodi sacramentum non debet confici post cenam neque a fidelibus recipi non ieiunis nisi in casu infirmitatis vel alterius necessitatis a iure vel ab Ecclesia concesso vel admisso. Et sicut hec consuetudo ad evitandum aliqua pericula et scandala est rationabiliter introducta. Et licet in primitiva Ecclesia huiusmodi sacramentum reciperetur a fidelibus sub utraque specie, postea fuit decretum ut a conficientibus sub utraque specie et a laicis tantummodo sub specie panis susciperetur. Cum firmissime credendum sit et nullatenus dubitandum integrum corpus Christi et sanguinem tam sub specie panis quam sub specie vini veraciter contineri. Unde quod huiusmodi consuetudo ab Ecclesia et sanctis patribus rationabiliter introducta et diutissime observata sit habenda pro lege quam non licet reprobare, aut sine ecclesie auctoritate pro libito immutare. Quapropter quod hanc consuetudinem aut legem observare sit sacrilegum et illicitum censeri debet erroneum et pertinaciter asserentes oppositum premissorum tanquam heretici arcendi sunt et graviter puniendi per diocesanos locorum seu officiales eorum aut Inquisitores heretice pravitatis in regnis seu provinciis in quibus contra hoc decretum aliquid forsan fuit attemptatum aut presumptum iuxta Canonicas et legitimas sanctiones in favorem catholice fidei contra hereticos et eorum fautores salubriter adinventas. Datum Constantie die vi mensis Julii Anno domini Millesimo cccc° quintodecimo

De Constitutionibus

Statuimus ut presens libellus noster Constitutionum provincialium in singulis Ecclesiis Cathedralibus sub sigillo nostro, ac deinde in aliis Ecclesiis Collegiatis infra tempus sex mensium a publicatione

Pnicium computandos sub Sigillis ordinariorum sine excusatione qua
libet habeatur, conscriptus in choro vel in alio loco competenti
lateat sic ut possit patere cuilibet legere seu videre accessus Quicun
que autem Constitutiones nostras presentes de locis predictis auferre vel
asportare seu aliquid in eis delere addere radere vel mutare pre
sumpserit propria temeritate et de hoc constare poterat ultra
divinam indignationem quam incurrant tanquam falsarii per lo
corum diocesanos puniantur

De Consuetudine

Ecclesia Gneznensis ex antiqua et racionabili consuetudine obtinuisse
dinoscitur quod causas ad eam per appellationem delatas Subditis
Suffraganeorum suorum committere valeat et compellere Iurisdictionem
huiusmodi suscipere de tractatus que ex his causis noscitur introducta Nos
ut vitetur circuitus cum pro dolore Metropolitanus eos ad id possit
compellere Secundo ut propter locorum distanciam parcatur partium labori
bus et expensis Quia si non reciperent delegationem huiusmodi cogerentur
partes cum dispendio apud Sedem Metropolitanam litigare huius sacri
approbatione Concilii Statuimus antiquam consuetudinem declarantes ut Se
des Gneznensis causas huiusmodi Subditis Suffraganeorum suorum va
leat delegare et animadvertere in rebelles
Huic Statuto adicimus et observatum de consuetudine declaramus ex
causis premissis Idem in citationibus et aliis processibus causarum
huiusmodi apud Sedem ipsam in antea ventilande ac omnia deter
minus et percipimus observandum
Consuetudines que gravamen Ecclesiis inducere dinoscuntur invali
das decernimus locorum Ordinariis, ut in omnem eventum eis
resistant firmiter ~~inmergentes~~ insurgentes
Illam autem consuetudinem in qua ille qui in foro publico vel ali
bi coram multis aliquod perpetravit delictum et tamen admitti ad
innuendum contra publicam veritatem quia delictum illud non fecit peni
tus reprobamus Sed testes idonei admittantur potius contra ipsum
per quos possit affirmata veritas legitime comprobari

De electione

Cum in Ecclesiis prelatorum seu canonicorum electio vel bonorum
alienatio seu obligatio aut alia ardua negocia Ecclesie imminet
facienda ad talia et absentes Canonici sunt vocandi alioquin
ipsis instantibus per Superiorem cassabitur, quod in eorum absentia
per presentes fuerit attemptatum Nisi consuetudo habeat eos
ad talia non vocari vel absentes sunt extra provin
ciam constituti

Excommunicamus omnes in quacunque dignitate personatu vel officio constitutos necnon seculares et regulares Canonicos ac Monachos qui in electionibus aut alijs suarum Ecclesiarum seu Monasteriorum negotijs prosequendis conspirationes coniurationes seu alias colligationes illicitas quascunque fecerint eis districtius iniungentes ut ipsi utilitatem et profectum ecclesiarum et Monasteriorum suorum solum deum habentes pre oculis recta conscientia et mente libera satagant procurare

Item Statuimus quod practica et forma generalis electionis in suprascripte in omnibus et per omnia obseruetur quam auctoritate huius sacri Concilij innouamus

Sciendum est quod volentibus Ecclesias vacantes ordinare quod altero de tribus modis ipsis vacantibus prouidetur aut enim ordinatur vacans ecclesia per compromissionem aut per electionem aut per postulationem solennem. prouisio pertinet ad superiorem in qua non est forma Concilij Electio autem et postulatio ad inferiores in quibus forma Concilij generalis necessario est seruanda. fforma autem ipsius concilij triplex est scilicet forma scrutinij compromissi et inspirationis vel secundum alteram istarum quicunque vult eligere vel solenniter postulare in Ecclesijs Cathedralibus Regularibus et Collegiatis debet de necessitate procedere. Per formam autem scrutinij proceditur modo subscripto Ecclesia autem pastoris regimine destituta Capitulum sive Canonici presentes statuent terminum ad electionem celebrandam de quo fiet publicum instrumentum in quo narrabitur quod die tali cedente vel translato aut defuncto tali prelato talis ecclesie eiusque corpore ecclesiastice tradito sepulture Capitulum sive Canonici qui tunc presentes erant convenientes talem terminum cum continuatione sequentium dierum ad electionem celebrandam unanimiter statuerunt Qui terminus erit competens quod infra illud absentes qui vocandi sunt citati commode venire possunt consideratis locorum distantijs et personarum et temporis qualitate Non tamen nimis longum, quia in electione mora est periculosa Et si vocandus sciatur ubi personaliter resideat, personaliter est vocandus Si vero nesciatur vocetur in loco ubi morari consueuit per edictum publicum Vocatio autem fiat sub hac forma. N. prepositus et Capitulum Strigonien Ecclesie tali Canonico Strigonien Collate morante Salutem in domino. Discretioni vestre significamus quod bone memorie N. quondam archiepiscopus noster die tali fuit viam universe carnis ingressus et corpus eius cum reverentia debita ecclesiastice traditum sepulture Ne igitur Ecclesia

Nostra pp̄ter diutinā vacatione grauie patiatur in spualib₃
et tpalibus lesione diez talez cū cōtinuacōe dierū sequencium
ad tractand₃ de electōn futi pontᵉ et ad Electōm celebra
dum duxim₉ statuend₃ Quocirca vos requirim₉ et pemptore
citam₉, quatin₉ nobiscū ipā die cōuenire curetis Alioquin
nos extūc ad eand₃ pcede curabi₉ vri absen nō obstan Et
si forte iusto impedimēto detenti nequiueritis venire. et velitis
alcui de Canoīcis cōmittere vices vras ad nos virz spalez
litum et idoneū nunciū trāsmittatis, qui iuxta statū Conci
lii gnālis de ipō impedito faciet plenā fidez Dat ꝛc Hec aut
lre erunt apte et de presentacōn ipaꝛ fiat pt publicū Instrm̄
Ne possit maliciose negari citato ꝑut a q̄i iam fecerūt De
bent aut cōuenire in Ecclia vel in Capitlo si pnt vel in
alio loco idoneo si ibi cōmode conuenire nō possūt Sed vbi
ex causa solitus locus mutatur Et locus et causa in Citacōe
inseruitur Omnibus aut in loco Statuto sic cōuenientib₃ dili
genter deliberent an p viam scrutinii aut per viā compromissi
procede velint Si ergo viam scrutinii eligant, de electione
huiusmodi fiat publicū Instrm̄ in quo contineat qualiter diligeti
deliberacōn habita placuit omnibus et singulis, et concorditer
omēs consenserunt p viā scrutinii procede quo facto sic pcē
dant Eligant eni ex ipō Collegio et nō aliunde tres fidedignos
vel plures vl paucores, licet sit melius q̄ tres tm̄ iuxta Co
ciliū gnāle de qua etiā electōe fiat publicū Instrm̄ quib₃ det
ptās per illud publicū Instrm̄ vel scripturaz alias autenticā exa
minandi vota sua et aliorū nullo obmisso secreto, et sigilla
tim in scriptis ea redigendi, et redacta mox in cōmū publicā
di ut sciantur qui in quem consenserint Et meriti ad meritum
et zeli ad zelū et nūi ad numerum collatione faciendi, et colla
cōne per eos habita diligenti, electionē faciendi et eum eligendi
in que inuenerint omēs vel maiorē et saniorem partez Ca
pituli consensisse Ita q̄ vnus eorū scrutatorum de consensu
et volūtate aliorū duorū vice sua et Collegarū et alio
rum om̄i qui in eius consenserunt electōm cōmuniter in scri
ptis et solempniter celebret et alia faciet prout compromit
tentibus placuit, Hunc aut Instro super ptāte tradita cō
fecto om̄s sic se subscribant Ego talis pdictis interfui et cō
sensi et pdictaz ptātez eis contuli et ꝑꝛea Sigilla omniū
et etiā Capituli apponantur. Hoc facto isti tres trahunt se ad

parte Et pō scrutabunt voces eorū Ita q duo scrutent ter
tiū p̄hea seriatim et singulariter vocabut quēlz de Capitulo
solū per se et p̄mo illud qui h̄z in electoe p̄mā voce de con
suetudine, et dicent secreto et exēplo Danielis ffrat in electoe
p̄nti h̄eas deū pre oculis tuis nuc tractar ca Non te decipi
at fauor odiū vel amor nō peccuia q̄e h̄umanos solet p̄uer
tere sensus nō lucro tuo prospicias sed vti voluntate commu
ni Ideo adiuramq te per deū viuū et in v̄tute spusſancti
et sub periclo aīe tue q consentias in eū et eū nomines quē
ex voto credis vtiliore et meliore Ecclie et per quē Iura Ec
clesie p̄nt melius defensari, Et tūc ille dicat Et ego credo P.
meliore et vtiliore et in eū consentio et eū nomino eligendū
in Episcopū et pastore Et tam interogaco et adiuraco q̄m r̄nsio
redigantur in scriptis, et h̄c p Tabellione Cleicū vel si nō possit
haberi Tabellio, ex eis duo hoc scribant completo scrutinio
ipi Scrutatoes mox id est nullo actu contrario intermedio re
dibut ad Capitulū et ipi vel vnus eorū de aliorū madato
in Comuni vota singulorū publicabut et p̄nte Capitlo di
cent Nos examinauimq vota nrā et singloꝝ secreto et singil
latim placet vobis q ea publicemꝰ Et illi dicent. placet
. et publicabut sic id est pub̄ce legent et qd secrete actū ē
ab omnibus sciat Publicacoē autē facta Collaco nūi ad num
zeli ad zelū et meīti ad meritū. fiet p ipos scrutatoes sic
Si vota Canonicorū diuisa fuerint in plues surgent in me
dio Capituli, et publicatis votis incipiet a capite et legent
sic A. B. et C consenserut in P. Item ex alia parte leget
D E et ff consenserut in M Et sic publicabut dicētes Nos
inuenimus maiorē nūm consensisse in P. Nam cū sint in vni
verso Quadraginta Canoici viginti q̄nq consensert in ipm
P. et q̄ndecim in M Item inuenimꝰ melioē zelū ex parte
eligenciū P. q̄m ex parte eligenciū M Nam illi elegerunt
bonū et vtilem virum Istis autē caro et sanguis reuelauit
suū consanguineū eligendi Item inuenimus P et maioīs ēē
meīti quia literatior prouidentior honestior sanctior melior
et potencior ad Iura Ecclie conseruanda q̄m M Vbi autē
solus vnq est in scrutinio nominatq nō h̄z locū collatio nūi
ad num vel meīti ad meītū vel zeli ad zelū ffiet tam tūc

32

Collatio talis per eum qui maior est vel per scrutatores utrum scilicet nominatus sit de legitimo matrimonio natus competentis scientie sufficientis etatis et in sacris ordinibus constitutus. Et si ista concurrunt procedatur ad electionem Et duo ex scrutatoribus quibus data est a capitulo potestas eligendi tribuant potestatem in tertio electionem pronunciandi et publicandi nomine suo et omnium consentientium quod unus debet eligere et in continenti electio et pronunciatio fiet primo in Capitulo in hac forma. In nomine patris et filii et spiritussancti amen Anno mense et die talibus Ego talis unus de Scrutatoribus a tali nostro Capitulo nominatus et electus ad faciendum scrutinium et electionem futuri pontificis secundum formam superius pretaxatam ipsam servata in omnibus de voluntate consensu et mandato Collegarum meorum ac ex potestate mihi et ipsis tradita invocata spiritussancti gratia ad honorem dei et gloriosissime matris eius et talis sancti nostri prom et omnium sanctorum. p. in quem collatio facta est reperimus omnes vel maiorem et saniorem partem nostri Capituli in Scrutinio consensisse in nostrum et Ecclesie nostre Episcopum eligo et pastorem eandem quam electionem in hiis scriptis pronuntio. Post hec pulsetur Campane et populus congregetur et populo congregato per alterum ex electoribus ad hoc per Capitulum deputatum publicetur electio in genere id est coram Clero et populo et cantetur Te deum laudamus solenniter, et electus si presens est deportetur ante altare et introinsetur Fforma autem publicationis huiusmodi erit. Recitetur totus processus sicut iam in forma pronuntiationis dictum est Et ultimo sic adiiciet Quam electionem vobis denuncio et in presentia omnium dico solenniter publicandam. Igitur celebrata et publicata electione decretum electionis fiat sic Sanctissimo et beatissimo patri et domino suo domino C divina prudentia Sacrosanctie Romane ac universalis Ecclesie summo pontifici. P. prepositus et Capitulum Ecclesie Ratispon eius humiles fideles ac devoti filii pedum oscula beatorum Sacris Canonibus novimus esse cautum quod ultra tres meses vacare non debeant ecclesie Cathedrales Ne propter defectum pastoris diutinum gregem lupus rapax invadat, ac viduata ecclesia in suis facultatibus grave dispendium patiatur Ea propter bone memorie W archiepiscopo nostro Anno mense et die talibus sicut deo placuit viam universe carnis ingresso ipsius corpore ut moris est cum reverentia Ecclesiastice tradito sepulture Nos tales qui tunc presentes eramus convenientes in unum ad electionem futuri pontificis Canonice celebrandam talem terminum cum continuatione dierum sequentium

duximus statuendum Citatis igitur in terminum et tunc presentibus omnibus qui electionem celebrande debuerunt et voluerunt et potuerunt comode interesse in Ecclesia Nos recepimus de electione futuri pontificis tractaturi Sane post diversos tractatus inter nos habitos et nominationes diversarum personarum simplices ac discussiones et inquisitiones multiplices Tandem placuit nobis universis et singulis per viam Scrutinii nostre Ecclesie providere, et eligentes tres scilicet B C et D de nostro Collegio fidedignos dedimus eis plenariam potestatem ut secrete et sigillatim vota cunctorum. primo tamen sua et postea nostra diligenter inquirerent et ea in scriptis redigerent, et in scriptis redacta mox in communi eadem publicarent et tam numeri ad numerum et zeli ad zelum quam meriti ad meritum per eos collatione habita diligenti illum eligerent in quem invenirent omnes vel maiorem et saniorem partem nostri collegii consensisse Ita quod unus de consensu et voluntate aliorum duorum scrutatorum vice sua et Collegarum et aliorum omnium electionem eandem pronunciaret in scriptis et solempniter celebraret Qui secedentes in partem, primo vota sua, ita quod duo scrutabuntur tercium Secundo tres simul vota omnium aliorum sic nobis postea retulerunt secrete et sigillatim diligenter inquisiverunt et in scriptis redacta mox in communi publicarunt, et in nostra presentia per eosdem secundum formam eis datam tam numeri ad numerum et zeli ad zelum quam meriti ad meritum collatione habita diligenti talis unus ex scrutatoribus antedicte de voluntate consensu et mandato aliorum talium in quem repertum fuit omnes vel maiorem partem et saniorem nostri Collegii seu Capituli in Scrutinio consensisse vice sua et Collegarum omnium aliorum in hiis consencientium invocata spiritus sancti gratia in nostrum et Ecclesie nostre elegit Episcopum et pastorem virum utique plene et mature etatis utpote qui tricesimum annum sue etatis exegit de legitimo matrimonio procreatum et in sacris ordinibus constitutum vita et moribus et litterarum sciencia comendandum et in spiritualibus et temporalibus circumspectum, et electionem pronunciavit in scriptis et publicavit hoc modo In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen Anno mense et die talibus Ego talis unus de Scrutatoribus a dicto nostro Capitulo nominatus et electus ad faciendum scrutinium de electione futuri Pontificis secundum formam superius pretaxatam ipsa servata in omnibus de voluntate et consensu et mandato Collegarum meorum et omnium in hiis

Consentiencium et ex ptate metpi et ipis tradita Invoca
ta spussti gra ad honoē dei et gloiosisse virginis mris
ous et talis sctj in cuius honoē Ecclia nra est consecra
ta Domini · P · in quē collacoē facta reperimus omes uel ma
iore et saniorem parte Capituli nri seu Collegii quorum
subscptoē infia continet in scrutinio consensisse in nrm
et Ecclie nre Epm eligo et pastore Eandem qz electom
in scptis pnuncio Dictaz vo electom sic Canoice et solempnit
celebratam et publicatam in qm omes recepimus et approbavimus
Te laudamus deum more solito cum cordis iubilo decantando
Idem vo electus ibi tali die electoe huiusmodi pntata, licet
ex humilite se insufficientez et indignum asseres se simplir
excusaret Nobis aut vehement instatiby timens divinis
dispositoniby contraire Invocato divine pietatis auxilio
tali die dicte electom consensit nos taz tamde cum devote
Electom ipam onus qz impositum ut prodesse valeat su
scipies et acceptans, vre igit btitudini duximus unanimit
supplicandum ut electom pdictaz sic Canoice et solempnit ce
lebratam dignemini confirmare et Electo nro consecraconis mu
nus imparti favorabilit Quat nos velut pastor ido
neus et toti pvincie valeat pesse utilit et prodesse Nos qz
et alii sibi commissi sub eius sacro regimine possimus cora
deo salubrit militare Ad huiusmodi aut confirmatom nomine
nro a vra Sctitute petendam tales et tales viros Canoicos
et Collectores Instructoes et procuratores ordinavimus et
constituimus et ppt hc eos ad v · s · pedes duximus destina
dos, dantes eis plenam et libam ptatez petendi confirma
com et si nece fuit pposom et iurandi in aias nras si
visum fuerit expedire Promittetes nos ratum gratum et fir
mum ppetuo habituros, quidquid per eos in pdictis vel ali
quo pdictorum extitit procuratum Ut aut om intom vota in
pdictis ombus et singulis in hac electoe et peticom concordas
se nostate S. v. hoc canonicum decretum mittimus robora
tum ppiis manibus et subscptum Ego talis pptus Strigon
Ecclie supradictis omby et singulis consensi et consencio et
manu ppa signo et subscribo Ego tlis vice talis scbe nesciete

de mandata suo subscribo Notarius aut in fine dicet Acte
sunt tali anno mense die et loco talibus

Per viam Compromissi proceditur modo subscripto Canonici vacantis
Eccl'ie statuant t'mi ad electionem celebrandam Interim vocatis om-
nibus absentibus et in t'mino querrientibus qui debent volunt et possunt
commode interesse maior de Capitulo vel alius cui Capitulum
hoc committit queat a singulis si placeat eis per viam procedere compromis-
si Singulorum autem consensu requisito et habito tractetur de persona
cui committatur Deinde singulorum votis sup' hoc requisitis et vna
persona cui committatur Convenientibus vnus de mandato Capituli
dicet Ego vice Capituli et mandato committo seu do A. si est
vnus vel A B C Si in plures compromittatur ptatem providendi
Eccl'ie nostre de pastore illi in quos compromittitur Si plures sunt quia
possunt esse duo vel tres quinque et septem trahant se ad partem et simul
deliberent ptate recepta et conferant de persona eligenda Et si con-
cordaverit redeant ad Capitulum et forma eis a Capitulo tradi-
ta in omnibus et observata vnus eorum electionem pronunciet et publi-
cet sub hac forma In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen Anno
mense et die talibus Ego talis de voluntate et consensu Collega-
rum meorum in quos vnanimiter compromissum fuit a Capitulo
nostro et in quos ptatem providendi Eccl'ie transtulerunt vice mea et
ipsorum aliorum omnium in electionem huius consentium et hic presentium ex ptate
et auctoritate supradictis michi et aliis meis Collegis concessis Invo-
cata spiritus sancti gratia in quem Nos A B C compromissarii supradicti
sumus convenimus in nostrum et Eccl'ie nostre Ep'm eligo et pastorem
et de ipso provideo dicte Eccl'ie in pastorem et ipsam Electionem et pro-
visionem in scriptis et solempniter publico in nomine / hec forma servan-
da est quando compromissarii sunt de Collegio prout dicit Concilium
Si vero erunt extra Collegium tunc sufficit dicere Ego talis vnus
de Compromissariis supradictis de consensu et voluntate ipsorum vice to-
cius Capituli P in quem omnes convenimus eligo sive provideo illis
Eccl'ie Ep'm et pastorem et hoc quando totum Capitulum concordat
Nam vno contradicente non potest per viam compromissi procedi Post-
modum vero coram Clero et populo publicet electionem sive provisionem
et postea fiet decretum ipsius electionis sive provisionis hoc modo
Almo et Reverendissimo patri et domino suo domino et divina providentia sa-
crosancte Romane ac vniversalis Eccl'ie Summo pontifici N. P.
prepositus et Capitulum Eccl'ie Strigoniensis eius humiles filii et devoti pedum

osculа beatorum. Cum propter vacationem diutinam ecclesie pastorum sola-
tio destitute in spiritualibus et temporalibus dispendia patiantur, Con-
ditores canonum deliberatione provida statuerunt ut ultra menses tres
vacare non debeant ecclesie cathedrales. Defuncto igitur bone me-
morie P. archiepiscopo nostro anno mense et die talibus sicut deo pla-
cuit, ipsiusque corpore cum reverentia tradito ecclesiastice sepulture, Nos
tales canonici Strigonienses ecclesie qui tunc presentes eramus convenientes in
unum pro electione futuri pontificis celebranda talem terminum cum continua-
tione dierum sequentium duximus statuendum. Citatis igitur interim et tunc pre-
sentibus omnibus qui electionem celebrare debuerunt voluerunt et po-
tuerunt commode interesse. In capitulo nostro recepimus de electione futuri
pontificis tractatum. Et post diversos tractatus inter nos habitos tandem
placuit omnibus et singulis per viam compromissi nostre viduate
ecclesie providere. Considerantes in unum difficiliter multitudinem convenire
et sepe in paucos spem sanioris consilii residere dedimus plenam et li-
beram omnes et singuli unanimiter potestatem A. B. C. de nostro Colle-
gio ut idem vel maior pars ipsorum vice sua et nostra per electionem
canonicam vel postulationem concordem ecclesie nostre supradicte vacanti
deum et bonum statum ipsius ecclesie habentes pre oculis, de persona idonea
providerent omnem potestatem ac vices nostras eis super hoc committentes ita quod
unus ipsorum de consensu aliorum compromissariorum vel maioris partis
ipsorum vice sua et collegarum et nostra illum in quem omnes ipsi vel
maior pars ipsorum convenirent eligeret et electionem in presentia nostra sole-
mniter publicaret. Qui recedentes in partem et spiritus sancti clementiam
invocantes devote post tractatus varios et diversos de diversis personis
inter se habitos ut nobis postea retulerunt tandem in magistrum P. Stri-
gonien. prepositum in sacerdotali ordine constitutum ac unanimiter convenerunt
virum utique plene et mature etatis utpote qui tricesimum annum
etatis sue exegit et de legitimo matrimonio procreatum vita et mo-
ribus et litterarum scientia multum commendandum in spiritualibus et temporali-
bus plurimum circumspectum, quem talis secundum formam in compromisso appositam
in hunc modum elegit: In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Anno mense et
die talibus Ego talis unus de compromissariis supradictis de voluntate
et consensu collegarum meorum iuxta formam compromissi et eis tradita
vice mea et predictorum meorum collegarum ac omnium de capitulo ex
potestate michi et predictis collegis ab universis et singulis de ipso
capitulo tradita et invocata spiritus sancti gratia ad honorem dei et glo-
riosissime virginis matris et talis sancti nostri patroni et omnium sanctorum magi-
strum P. Strigon. prepositum in quem nos compromissarii supradicti unanimiter

conveniens in nostrum et ecclesie nostre eligo episcopum et pastorem, et de
ipso provideo dicte ecclesie in pastorem. Eandem quoque electionem seu
provisionem in hiis scriptis conmunicio et publico in communi. Dicta quoque electione
sic canonice et solempniter celebrata et in communi publicata omnes
unanimiter recepimus et approbavimus more solito pulsatis campanis
cum cordis iubilo Te deum laudamus solempniter decantando. Consequenter
autem querente populo ad pulsationem campanarum R. de mandato
nostro dictam electionem ipsam populo publicavit. Verum vos electus B. die tali ele-
ctioni huiusmodi presentata licet se multipliciter excusaverit, tamen nobis vehementer
instantibus invocato divine pietatis auxilio die tali dicte electioni
consensit. Sanctitati igitur vestre devotius unanimiter supplicamus ut electionem pre-
fatam sic canonice celebratam dignemini confirmare et electo nostro
predicto munus consecrationis misericorditer impartiri, quatenus auctore deo
nobis et toti provincie velut pastor idoneus valeat preesse utiliter
et prodesse. Nos quoque et alii B. commissi sub sacro ipsius regiminis possi-
mus deo salubriter militare. Ad huiusmodi autem confirmationem nomine
nostro A. v. S. petendam A et B de nostro capitulo nostros procuratores et
etiam instructores ordinavimus et constituimus et presentibus constituimus eos ad v. S.
pedes duximus destinandos dantes eis plenam et liberam potestatem petendi
confirmationem consecrationem et si necesse fuerit dispensationem et provisionem et
intrandi in animas nostras si visum fuerit expedire, promittentes nos ratum et gra-
tum et firmum perpetuo habituros quidquid per eos in premissis et aliquo
premissorum fuerit procuratum. Ut autem omnium nostrum vota in predicte omnibus
et singulis concordasse noveritis et in hanc petitionem et electionem ve-
nire hoc canonicum decretum S. v. mittimus roboratum propriis manibus
et subscriptum et ad maiorem cautelam sigillo nostri capituli et etiam
propriis sigillatum. Ego talis archiepiscopus Strigoniensis ecclesie supra-
dictis omnibus et singulis consensi consentio et propria manu subscribo.
Per inspirationem fit electio hoc modo. Si dum canonici post intrant ca-
pitulum pro electione celebranda nullo speciali tractatu precedente quasi di-
vina revelatione et inspiratione omnes nullo contradicente consense-
rint in aliquem repente et simul eum eligant et veniant dicentes
una voce: Ego eligo P. Talis electio dicitur facta per inspirationem
exquo omnes canonici uno ore et uno spiritu eligunt. Ideo est
unus sive dicat eligo sive eligimus quia una est censenda de-
ctio propter unanimes voluntates. Et tunc formabitur sic decre-
tum: Sanctissimo patri et domino suo domino C. divina providentia sacro-
sancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici P. prepositus
et capitulum ecclesie Strigoniensis eius humiles et devoti pedum
oscula beatorum. Ne prolixe destitutum pastore gregem dominicum lupus
rapax invadat aut in spiritualibus vel temporalibus ecclesiam viduata

grue dispendium paciatur Conditores Canonum deliberacione prouida statuerunt ut ultra tres menses vacare non debeat Ecclesie Cathedrales Cappit bone memorie R. archiepiscopo nostro Anno mense et die quibus sicut deo placuit viam vniuerse carnis ingresso ipsius corpore ut moris est cum reuerencia ecclesiastice tradito sepulture Nos tales canonici Ecclesie qui tunc presentes erant vna quesiuimus vnum ad electionem futuri pontificis nostri canonice celebrandum diem certum cum continuacione dierum sequencium duximus statuendum Citatis igitur interim et tunc presentibus omnibus qui debuerunt voluerunt et potuerunt commode interesse in ecclesia nos recepimus de electione futuri pontificis tractaturi et nobis in vnum locum et propositum congregatis vnusquisque inspiracione diuina repente nulla nominacione nullo que alio tractatu precedente in N virum vtique plene et perfecte etatis utpote qui tricesimum etatis sue annum exegit de legitimo matrimonio natum vita moribus et litterarum sciencia merito commendandum quasi per vnanimi et vna voce ac vnanimiter sic omnes et singuli in Episcopum elegerunt et pastorem et pulsatis campanis Te deum laudamus solempniter decantarunt consequenter autem quemadmodum populo etc ut supra forma proxima est publicandum Datum etc

Cum per mutuum consensum eligencium et electi quoddam fedus spiritualis matrimonii contrahatur decet quod in electionibus pontificalium et generaliter ecclesiasticarum et regularium dignitatum arbitrium liberum electoribus conseruetur ut secundum deum et iuxta qualitatem vacantis Ecclesie valeant de pastore idoneo prouidere Set quia nonnullorum detestanda cupiditas vel men dignitatum ambiens pontificalibus et alijs dignitatibus ecclesiasticis per mortem aut alio modo vacantibus contra electores huiusmodi secularem concitat potestatem per quam plerumque a dictis electoribus per impressionem laycalem et minas vel aliud abusum a sacris canonibus reprobatum eligi nimium intrudi se procurant Talium igitur temerarijs ausibus viam precludere cupientes presentis approbacione Concilij Nuri generali et nostrorum predecessorum vestigijs inherentes statuimus et sanccimus quod deinceps a qua pontificali et alia sede vel dignitate Ecclesiastica vacante quispiam directe vel indirecte publice vel occulte contra electores huiusmodi potestatem secularem concitauerit aut minas vel impressiones ordinauerit seu comminatorias epistolas de se eligendo ad dictos electores scribi procurauerit et aliquod impedimentum in bonis vacantis dignitatis prestiterit siue ipsa bona in toto vel in parte occupauerit vel occupari subordinauerit tanquam ambiciosus et publicus iuris violator excommunicacionis sentenciam ipso facto incurrat Et nichilominus si electionem per huiusmodi impressionem minas vel aliud secularis potestatis abusum forsan de se factam contra ecclesiasticam libertatem consentire presumpserit et electionis commodo careat et inelligibilis sit et beneficijs ecclesiasticis si que obtinet per superiorem sit priuandus

nec absque dispensacione Sedis apostolice deinceps ad aliquam eligi
valeat dignitatem Qui vero electionem huiusmodi quam ipso iure
irritam esse censemus presumpserit celebrare nisi eos talis
metus aut violenta impressio que posset cadere in constantem
viros excuset ab officiis et beneficiis quibuscumque penitus sus
pendentur . per triennium eligendi tunc potestate sint privati Adici
entes quod si quis electus antea aut post confirmacionem electionis de
ipso facte priusquam literas sue confirmacionis extraxerit de ad
ministracione bonorum ecclesie ad quam electus fuit quovis quesi
to colore se intromiserit extunc omne ius si quod sibi per ele
ctionem et confirmacionem competit ipso amittat nisi ubi electus
fuit cui de iure permissione aut privilegio hoc competat aut
per superiorem ad hanc facultatem huiusmodi ecclesiam ad quam ele
ctus fuerat sibi fuerit commendata

De supplenda negligencia prelatorum

Contingit nonnumquam sicut experiencia rerum magistra
didicimus aliquos nostre Metropolis Coepiscopos se a suis Eccle
siis intra vel extra provinciam in locis remotis vel abstractis
ex causis qualibuscumque absentare qui loco sui in spirituali
bus constituunt vicarios Qui quandoque aliqua sepe impedimenta
propter que administrare non poterunt paciuntur . aliquando etiam ipsi
vicarios dimittentes commissum sibi officium et regimen tocius dioc di
mittunt se ad alia nullo loco sui dimisso vel aliquando in suorum
Episcoporum absencia moriuntur unde gravia dampna et rerum ecclesie
emergunt pericula et errores Nos igitur prima provisione huius
Sacri Concilii approbacione huius casibus succurrere cupientes Statuimus
ut si quem aliquem vicariorum spiritualium canonico impedimento propter quod
administrare non posset . prohibitum aut destitutum officium aut mortuum
ut premittitur in sui Episcopi absencia fore contigerit extunc Capitulum huius
ecclesie vel maior vel sanior pars eiusdem facta protestacione de huius
modi defectibus succedat in onere et de aliquo idoneo et uti
li de gremio huiusmodi ecclesie vicario in spiritualibus seu officiali
omnem potestatem iurisdictionalem etiam in casibus episcopo specialiter
reservatis habente prout ipsi videbitur expedire providendi habeat fa
cultatem Qui huiusmodi sacre Sinodi auctoritate spiritualia simul et
temporalia hoc modo vel consimili desertate ecclesie dioc sciat vale
at et possit prudenter et fideliter cum consilio et consensu sui

Capituli gubnar pit et tueri tanto tpe quousque Epus ipoz
ad locu vnde exiuit reuertatur vel alius ab eo surroget Oma
tam emolimeta exinde tpe medio prouenieta Epo redeute
restitue tenebunt et d ipis s facte racom Metropolitanu Caplm
huiusdi siue maior ps ipius de absentia Epi et de impedimne
tis et defectibus tam Epi qm sui vicarij tenebut quam primu co
mode poterint per lras suas uel nuncios Metropolitanu qui
p tpe fuit vel si maluerit maluerint Romanum Potifice con
sule qui etia pmissa et alia si que fuerit supplenda in huiusdi
negligetia vel absetia Epi hebit consule et facte scdm qd per
sonis et rebus videbit expedie Et ex pmissis omnib voluimq
Juri et Jurisdicom Epali casibus cessantibq in aliquo derogare

De renunciatione

Nullus Ecclias ut Ecclesiasticu bnficiu dimitte aut pmutar uel
recipe psumat sine supioris sui aucte qd sub pena suspensionis
firmit inhibem Cu aute bnficiu suu aliquis ad manq sui Su
perioris renuciare voluerit, supior ipe de renunciatom causa an
sit ronabilis vel iusta et pnis admitteda An vo simonia
ca seu per vim et metu extorta et no e admittenda, inquisitoz
faciet diligetez et qd a tali iuramentu exiga qd in huiusdi renu
ciatom nulla fraus dolq seu pactio simoniaca interuenit

De tempore ordinandorum

Cum clericoru ordinatio vel bnficioz prouisio immineat facie
da plati ex sui officij debito diligent inquirant an pmouendus
ad sacros ordines vel Curatu bnficiu sit pnis in moribus etatis
legitime et sciae competetes et vtru sit de thoro legitimo pnatq et
q no sit yaliqua hesi infecti Et vtru heat pprium bnficiu ec
clesiasticu vel sufficies patrimoniu aut sufficietez prouisom vo
lens ad sacros ordines pmoueri Et si e de alia diocesi vtru
heat comendaticias lras supioris sui, quem aut criminosu aut
defectuosu invenerit in pmissis aut aliquo pmissoru huiuc
omnino repellant Preapimus insup q Epi extonis sentiaz
pferre in illos qui furtiue ad receptom ordinum accesserint
pusqm ordinacom inchoant clericoru
Ptea statuimq q ordinarij locoz ad examen clericoz ordina
doru ponat viros doctos idoneos et peritos in eo ipoz exa
minatoru ostias onerantes ut sine acceptom psonaz ex qua
cunq causa indoctos et als immeritos no admittat
Statuimq q nullq ad sacros ordies aliquat admittat nisi recenter

confessus fuit omnia delicta sua idoneo sacerdoti per loci diocesanum
ad hoc deputato Cum etiam in casibus reservatis vigore presentis Statuti co
cedimus facultatem absolvendi et dispensandi cum penitenti sit quod delicta sua
vel saltem intelligat delictorum Et quia per discretum confessorem vale
at instrui ordinandus an sibi expediat ordinari ut ob irregularitatem aliquam vici
um ei sit penitus abstinendum

De filiis presbiterorum

Cum illegitime natis dispensent episcopi in minoribus ordinibus et beneficio
sine cura dummodo sit tale in quo alias dispensare possint, in aliis dispen
satio pape requiratur Si vero dispensatum fuit cum aliquo quod non obstante illo
defectu possit ad curatum beneficium promoveri pretextu illius dispensationis
non potest duo beneficia in se obtinere

De Clericis peregrinis

Nullus Clericus curatus nostre provincie in quocumque ordine constitutus peregrinari
extra suam diocesim presumat absque diocesani sui licentia speciali vel sui vicarii
generalis Qua petita et obtenta idoneum presbiterum loco sui relinquat quem
diocesanus approbet et interim sibi committat curam animarum Et si quis re
tro sex menses se a suo beneficio absentare presumpserit curam animarum habente
a beneficio Ecclesie vel ecclesiarum in qua vel beneficiatus in quibus beneficiatus existat
per lapsum sex mensium sit suspensus alias ter monitus sive vago more vel
cessante legitima causa ad ecclesiam suam non redigerit, ipso facto eadem
sit privatus

De officio Archidiaconi

Item Statuimus quod archiepiscopi suos Archidiaconos singulis annis visitent
ipsi vel alios idoneos fideliter et non perfunctorie in quo ipsorum conscientias
oneramus Et dum officium visitationis exercent ab omnibus presbiteris sibi subiectis
audire canonice teneantur, et eos si id quod legunt intelligant examinare
In officio misse toto ordine in verbis gestis atque signis
Non solum iure canonico sed etiam constitutionibus et statutis prohibitum fore non
sit sub penis gravibus archidiaconis et aliis iuridictionem habentibus de consuetu
dine ut de iure ac eorum vices gerentibus a subditis seu ecclesiarum Re
ctoribus per ipsos non visitatis procurationes et expensas in pecunia aude
ant extorquere, quod tamen hiis non obstantibus sue cupiditatis laxantes habenas
in hiis culpabiles et remissi manifeste noscuntur Ordinamus et statuimus
ut decetero ipsi archidiaconi et alii iuridictionem habentes vel eorum vices ge
rentes videlicet decani rurales a locis non visitatis et presertim per quibus
nis tenendis publice in statu dampnabili in suarum animarum periculum non
audeant a Rectoribus Ecclesiarum vel aliis presbiteris exigere pecunias
Aliorsum contra facientes virtute Statuti presentis excommunicationis sententiam incurrere volumus
ipso facto Et nichilominus si quos processus in premissis promulgaverint decernimus
mus irritos et inanes

De officio vicarii

Et ne forte contingat stulto labore sic detinti fuit Moyses vos consumi
si soli velitis omnia negotia vestre diocesis supportare vel ne videamini
iustitie neglectores si per vos ipsos vel per alium non curatis sub
ditis vestris iustitiam exhibere

Mandamus ut quilibet virum officialem suum in Curia sua ubi Ecclesiam Ca
thedralem constituat et relinquat causis racionabilibus exceptis virum utique
literatum providum et discretum cui vices suas committat plenarie in causis
audiendis et cognoscendis ecclesiasticis extendi, Vos autem in hiis que ad divinum
pertinent specialiter intendatis, et maiora ad vos cum opus fuerit referunt
et habeat huiusmodi officialis Sigillum Curie domini sui pro Citacionibus et aliis
actis coram ipso habitis sigillandis Et ad istum attendat pauperes et oppressi
et suis decimis spoliati, necnon alii tocius diocesis qui habent causas ad fo
rum Ecclesiasticum pertinentes Et ipse se exhibeat capitibus et minoribus
iusticie debitorem, Quod si infra mensem Episcopus negligens fuerit extunc Me
tropolitanus negligenciam approbacione huiusmodi Concilii supplebit in hac parte

Cum a multis in dubium solet revocari an rector Parochialis Ecclesie
vigore potestatis sibi in sua institucione commisse circa curam et regimen
animarum vicario suo ut socio quem sibi in coadiutorem recepit plenam auctoritatem
absolvendi parochianos suos in casibus eius concessis totidem possit absque
ordinarii loci licencia speciali Nos attendentes quod plerumque ex huiusmodi am
biguitate dubio multum incomoda animabus provenerint ad huiusmodi dubium
declarandum Quod omnibus et singulis Ecclesiarum parochialium Rectoribus secula
ribus vel conventualibus liceat ex vi ipsorum institucionis ad Ecclesias
parochiales Canonice factae vicariis suis et sociis notis et viris ap
probatis et non vagis nec peregrinis sed de quorum constat ordinibus
plebanis presentibus vel infra breve tempus se absentibus pro eosdem vere
penitentes similiter et non maiorem auctoritatem absolucionis confitendum concedere hoc
sacri Concilii approbacione plenam in domino concedimus facultatem

De officio ordinarij

Statuimus Quod deinceps futuris temporibus quilibet Archiepiscopus Gneznensis
qui pro tempore fuerit de triennio in triennium provincialem teneat Sinodum ipse
vel alium quotiens ipse quando et quilibet Episcopus prefate Gneznensis provin
cie in antea quolibet anno semel in sua propria diocesi diocesanam teneat
similiter ipse vel alium Sinodum congregare Eo anno excepto quo
provincialis sinodus celebratur In quas quidem diocesis prefati Archiepiscopus et
Episcopi visitare procuret Subditorum excessus corrigat, mores reformet
statuat ordinet et videat que animarum saluti crediderit profuturum Quod
si forte quod absit prefati Archiepiscopus et Episcopi antedictas Sinodos ut
premittitur absque causa racionabili quam in provinciali Sinodo tunc
proxime sequenti teneantur exponere contempserit neglexerint aut
distulerint convocare Archiepiscopus pro provinciali neglecta Cen
tum Pro diocesana vero obmissa ipse et quilibet Episcopus
negligens Quadraginta marcas grossorum Prahensium numeri Po
lonici et consueti sine contradiccione seu difficultate qualibet pro
fabrica Metropolitane vel Cathedralis Ecclesie persolvere tene
atur Quas penas si Archiepiscopus Centum marcas elapso triennio
Ipse vero vel alius quicunque Episcopus quinquaginta marcas
anno elapso solvere ut profertur non curaverit infra mensem, extunc

Archiepus Epm Comprouincialez negligentem pmissa mo
nicon censura ecclesiastica compellat ad soluend Metropoli
tanq vo per Sinodu puinciale aucte pntis Concily sibi appella

Item statuendo ordinamusq hoc sacro Concilio approban ut oia
tollant dubia q decreto Epi et Capitli ecclesiaz Cathed
lium necno Abbates Metropolitan prouincie ad Sinodu pro
uincialez vocari et eoz nuncy admitti dnt Et si aliqui fue
rint taliter impediti q ad Sinodu venire no possent legitima
excusacom cu pleno mandato ad acceptand et recipiend ea que
in Sinodo fuerit ordinata ad Sinodu mittant in qua Sino
do in eundo et redeundo honeste ambulet et honesta adqui
rant hospitia et circumspecte se heant et modeste ne mores et
gestus in vita clericoz ppto fiant in scandalu et contemp
tum

Statuimq etiaz et pcipimus obseruari q in Sinodis prouin
cialibus et diocesanis missa debeat publice decantari in ea
Epi et Abbates et aly qui de Jure vel priuilegio Infulis vtunt
seu mitris mitrati ipsi vo Canonici et inferiores prelati cu
Superpelliciis Dalmaticys et puis mitris et Cappis seu pluuialibq
Rectores vo Ecclesiaru et Simplices sacerdotes cu Superpellicys
et Stolis tm Sinodu intret et in ea deuote et cu reuerentia vsq
ad fine nisi casus necessitatis emerserit pseueret Religiosi
quoq nullaz platura vel administracom habentibq ppetuo pmit
timq in habitu suo cu stolis in Sinodis posse stare Etiam si
administracom habeat Prouiso q inferiores plati quibq p priui
legiu conceditur vsus mitre si sint exempti in prouincialibq et
Episcopalibq Concilys uti pnt aurifrigiatis id est aureis fi
lis consutis no habentibq laminas auri vel argenti aut gemmas
Si vo no sint exempti albis et planis vtantur In alys vero
locis vtentur ut indulta pmittut Omnibq insup vtriusq sexq
hominibq qui misse pdicte interfuerunt Quadraginta dies in
dulgentiaru de iniunctis eis penitencys misericorditer relaxamq

Sacerdos quilz plebe sua doceat diligenter ut cu in celebracon
missarz leuat hostia saluatoris quilz deuote flectet genua sua
vel saltez se reuenter inclinet Idez faciat cu eaz portet psbiter
ad infirmu Quam in decenti habitu supposito mundo velamine ferat mani
feste ac honorifice an pectq cu omni reuerenc ac timore pcedente nola
parua et lumine nisi locoz repugnet distantia vel tpis qualita
te pcedente Et ut ad faciendam taz venli sacramto debitaz reuerenciam
et honorez homi fideliu deuocio incitetur Omnibq xpifidelibq q inclina

con et delacon corpis xpi genua flectet ut saltē devote se incli nuerint et unū pr nr cū salutacon angelica dixerit aut ipm venle factū ad inferiōs commisti fuerint d' omipotētis dei clemencia ic Quadraginta dies indulgenciaꝝ de iniūctis eis penitencys misericordit' relaxamus

Antiquū statutū generis provintie renovantes precipimus ut epi in sumis festivitatibꝫ missā celebrēt et vbū dei pplo ꝑse ul ꝑ alios ad hoc idoneos ꝓponat nisi mag' necte fuerit impediti Ite statuim⁹ ut cum dñi epi nri in omnibꝫ dioē provincie nre ad quas eos devenire contigat pplm benedicant ecclesiarū Rectoribꝫ et eorū vicariis ut prochianos suos in sermoibꝫ et exhortacoibꝫ suis informēt ut ad benedictoꝝ epoꝝ se humiliet genua flectet vel saltē capita reverent' inclinent firmit' iniūgentes

Ad hec statuim⁹ ut singuli Eporū suos Carceres habeant circa Ecclesiam Cathedrale in quibus falsarii incorrigibiles et apostate vel alii qui hoc meruerint recludantur

De maioritate et obediencia

Cum inferior superiori regulariter ad exhibendā reverenciā et obediencia teneatur quorū exhibicō nōnisi ꝑ obsequiū humilitatis extrinsecus ꝓstitū aliorū noticie innotescat Cupimus canoni Cathedraliū et Collegiatarū ecclesiaꝝ platis et inferiores plati superioribꝫ ac vniusalr oms clici maioribꝫ suis in assurgendo inclinando et aliis prerogativis quibꝫ consueverit homines reveri honorem debitū deferant reverent' et etiā laici a Clero sumentes exemplū humilitatis eidē exhibeat reverenciā ampliorē

Quia rectores frequent' prochiarū nō audent contra nobiles et potentes mandata superioꝝ exequi ꝓpt' eoꝝ tirannidē belluinā Statuim⁹ q nullus ꝓsbit' assūat Capellam cuiuscūqꝫ nobilis vel potētis seu ipoꝝ Capellas tanqꝫ Capellanus officiet nisi prius Epo dioc̄esano super eo q ad ipius sinodos veniat et mādata superiois sibi iniūcta ad sui domini et ipius Castri familie noticiā ꝑferat obedienciā faciat manualē et als de ipius dioc̄esi' licencia spali

De procuratoribus

Quāvis in omnibus agendis causis et in negotys procuratores legitime constitue ꝑsonaꝝ sui domini tempet tn̄ potestates et iudices seculares in causis quā cognito ad ipos ptz platoꝝ ecclie et aliaꝝ ꝑsonaꝝ ecclesiasticaꝝ ipaꝝ ecclesiaꝝ capitloꝝ Collegioꝝ Conventuū siue Monasterioꝝ petentes ꝑ lras autenticas sufficientissime constitutos agere vole ipis vt defende nō admittunt sub beneficiū defensioē copia pdictis omibꝫ

iniuste et indebite aufferentes et nichilominus presentes personas talium

peticionum presentia defensionum seu coadiutorum non obstantibus procedat con

tumaces propter quod contumacia huiusmodi meritis exigentibus ut absolutum hos

sit quos fuerat actio dirigenda Nos itaque tali[bus] auspiciis viam precludere

volentes Statuimus quod cuiuscumque potestates seu Iudices seculares, precibus

nostro superius prelato constituto non admissis in casibus de quibus cognoscere

possunt in preiudicium doctorum Ecclesie prelatorum ceterarum personarum quorumque

ecclesiasticarum Capitulorum Collegiorum Conventuum seu mona

steriorum deinceps processerit ad dampna et interesse duratione

ipsius cum iniuriam fecerint declaranda victutis presentis Con

stitucionis teneantur, De quibus nisi infra mensem satisfecerint

ex integro maioris excommunicationis Sententie subiaceant ipso facto et sententia

si quam protulerint sit irrita et inanis Cum contumax dici

non possit qui per procuratorem sufficientem in Iudicio comparuit

ut debebat Is autem pro quo lata fuit huiusmodi sententia Si sententia dici

potest si ea uti voluit res que sic adiudicatas occupando excommunicationis Sententie

se noverit subiacere donec ab huiusmodi occupatione temeritatis resipiscat

Quod metus causa

Eos qui absolutionem vel quascumque revocationes vel excommunicationis suspensionis vel

interdicti Sententias per vim vel metum extorserint Nisi hec quod huiusmodi

revocationes sunt irrite Statuimus et declaramus excommunicationis sententie sub

iacere

De alienatione mutandi iudicii causa facta

Quia plerumque cessiones actionum in fraude fiunt Alioquin

pure et simpliciter ex causa legitima vel ex causis Statuimus ut ces

siones actionum que ex iustis causis vel causa procedunt nisi in

presentia Notarii publici fidedigni Sed nec tunc ad actionem

admittantur nisi ipse cedens et cessionarius coram Episcopo vel suo

Officiali aut alio iudice Iudicialiter coram iuraverint quod non simu

late sed vere cedant et quod cedens a cessionario nichil de

cessis repetat in toto vel in parte Alioquin si secus factum fu

erit decernimus actorem ab instituta actione repellendum

De Iudiciis Secundus liber

Quoniam quidam propter potentiam quidam

propter crudelitatem magnam personaliter adiri

non possunt ut citentur Quidam etiam quia in Castris

habitant Ita quod nulla ad eos Citatio potest pervenire

Ideo provida et necessaria deliberatione Statuimus ut con

tra tales Citationes edictum apud proles ipsorum Ecclesiam si

secure adiri poterit alias in duabus vicinioribus ecclesiis duobus

diebus dominicis et decimum semel in ecclesia Cathedrali publice proponatur et ecclesie contra huiusmodi actis presentibus apprehensis et ultime citati fuerit perdat sic ex malicia comodum valeat reportare

Preterea crudeles homines et presumptuosi dum ad forum Ecclesiasticum in causis civilibus et quoque Ecclesia iure licet cognoscere ab actoribus trahuntur in auctoritatis qua dicuntur esse honorati missiu mittente honorant Immemores existentes nuncios ecclesiasticos Judicum citatores excommunicatos vel alias judiciales et iures litteras deferentes verbis probrosis et quandoque diris verberibus quosdam etiam captivantes aliosque in medium suis rebus temere publice spoliantes multipliciter afficiunt perturbant et impediunt citacionem et litterarum executionem executores in non modicam libertatem ecclesiastice contumeliam et iacturam Considerantes igitur malicias hominum non esse aliquatenus indulgendam hoc sacro approbante Concilio duximus statuendum ut quicumque reus aut actor per se vel alium partem seu adversarium in iudicio contendentes aut nuncios citationes acta vel quoscumque processus iudiciarios deferentes per se vel alium verberaverit spoliaverit vel captivaverit aut aliquid illorum ordinaverit excommunicationis sententiam incurrat ipso facto a qua non prius absolvatur donec iudici aut parti lese satisfecerit cum effectu

De foro competenti

Cum plures Ecclesiastici census et redditus sub pena pignoracionis pro incorporacione beneficiorum comparati propter defectum iusticie ministrande per secularem Judicem in solucionem terminis non solvuntur Idcirco statuimus cum tales Census et redditus sint Ecclesiastici quod possit ecclesia ubi defectum premissum per censuram ecclesiasticam exigi dummodo iudici Ecclesiastice liquide constiterit de Censu huiusmodi quodque se debitores Censuum non submiserunt huic pene

Irrefragabili constitucione sanctimus ut nec clericus Clericum in Civili vel criminali causa relicto suo pontifice aut ecclesiastico quibus laicus Clericos super personalibus actionibus seu aliis causis ad forum Ecclesie spectantibus relictis Ecclesiasticis Judicibus ad iudices pertrahat seculares Alioquin si clericus fuerit ipso iure causam amittat in negocio Civili et in criminali causa deposicionis sententiam non evadat Si vero laicus fuerit sive citans sive actor sive reus recommeniens excommunicationis sententiam incurrat ipso facto incurrat Judex vero laicus qui scienter ad sua preiudicia Clericum seu Clericos citari preceperit aut ipsos condemnaverit super hiis que ad forum secularem non pertinent presumpserit nisi excepcione declinatoria fori proposita ultime taliter citatos Clericos ad forum Ecclesiastici Judicis remiserit cum extunc falcem in messem alienam mittere convincatur Simili excommunicationis sententia sit constrictus et insuper sententiam si quam contra huiusmodi Clericos tulerit decernimus esse nullam

Ecclesiasticis Judicibus districtius inhibemus ne laicos ad instanciam quorumcumque clericorum vel laicorum pro causis secularibus seu mere civilibus ad suum Consistorium citari faciat aut de cognicione causarum huiusmodi aliquatenus se intromittat nisi forte miserabilium personarum vel in defectu judicis secularis nec etiam Judices seculares clericos pro quibuscumque causis criminalibus vel civilibus

personalibus. Nec etiam laicos super rebus vel possessionibus ecclesiarum quocumque
titulo eas possideat ad suum iudicium faciat evocari. nec eos audeat
aut evocare indicare. Alioquin tam sit talis secularis qui ecclesiasticum iudicem me:
tas sue potestatis excedens excommunicationis sententia innodetur et actor clericus qui
reum indebite coram suo iudice fatigavit in expensis condemnetur, et super
eadem causa decetero penitus non audiatur
Cum nonnulli seculares iudices timorem dei pre oculis non habentes iurisdictiones non
adtendentes quod nemo debet falcem suam mittere in messem alienam homines
degentes in bonis ecclesie in preiudicium ipsarum ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum ad
sua iudicia extrahere et penam in eis prout placuerit infligere non verentur
Ideo nos consimiliter statuendo quod illi seculares principes iudices prefectures
seu officiales quicumque habitantes in bonis ecclesiarum ad sua iudicia pro:
trahant seu indicet invitos aut penas ex causa quacumque infligant,
easdem sententiam maioris excommunicationis si secus presumpserint ipso facto incurrant ab hiis
tamen effectu desisterint, et infra unius mensis spacium restituerint sit exacta
incursum quod ad eos qui ipsos propter hoc sic citatos pervenerint dinoscuntur concer-
nendo sine quorum corpora si quas protulerint vocibus non subsistat, et si tuta-
tores predictos captivaverint ut corporum pareant iudicio, locus in quo tene-
buntur, ecclesiastice tamdiu donec ipsos de ipsa captivitate dimiserint subiace-
at interdicto

De feriis

Ut ita celebracionem festivitatum sit ecclesiarum nostre provincie concordia
statuimus ut infrascriptis diebus tam clerici et laici debeant a servilibus ope:
ribus abstinere. Primo in festivitatibus Christi videlicet Nativitatis Circumcisionis Epi
phanie Ascensionis Corporis Christi Resurrectionis et Penthecosten cum duobus
diebus immediate sequentibus, in festo crucis inventionis et exaltationis, et
omnibus diebus dominicis. In sex festivitatibus beate virginis marie Annunciationis Vi
sitationis Conceptionis Purificationis Nativitatis et Assumpcionis Item in die Angelorum
quod est festum sancti Michaelis Item in festo nativitatis sancti Johannis
Baptiste Item in diebus apostolorum videlicet Mathie Philippi et Jacobi Petri et
Pauli Jacobi maioris Bartholomei Mathei Symonis et Jude An
dree Thome et Johannis ewangeliste, transitus et divisionis apostolorum predictorum
Item in diebus martirum beatorum Stephani Innocentum Laurencii Adal
berti Stanislai passionis tamen Item Confessorum Martini Nicolai Item
Marie Magdalene Elizabeth Hedwigis Katherine Agnetis Dorothee
et Margarethe Item festum omnium sanctorum Item Ecclesia festivitates
patronorum suorum sue ecclesie in sua diocesi oportet facere celebrari Item in
diebus beatorum Marci et Luce ewangelistarum et quatuor doctorum Ecclesie Gre
gorii Ambrosii Augustini et Hieronimi, quorum festivitates felicis me
morie Bonifacius papa mandavit universe ecclesie sub officio duntaxat
solempni venerari hortando quod plus ut divino officio peraudito ad sua
opera licita convertatur Item quelibet parrochialis ecclesia festum patroni
sui in cuius est honore principaliter dedicata et Anniversarium dedicationis diem

In sua prochia faciet celebrari Salubris constitutionibus et consuetudini
bus venerabilibus cuiuslibet diocesis in festiuitatibus celebrandis

Volens deus omps nos in se ad inst opibus quiescere diebus dominicis ipo
festivo die a suis opibus nosti quieuisse sub exclusione bnus papi
ens in decalogo memorare sabbata celebrare quamobrem districte pre
cipiendo sub penis infrascriptis vniuersis xpifidelibus nre prouincie Gneg
nen mandamus hac sancta Sinodo approbante ut i diebus dominicis fora
hebdomadalia no ponant et posita reuocet Alioquin qui foriscatores pre
dictas deinceps seruabunt uel admittet post lapsum sex mesium a
die statuti presentis snam excoicationis incurrat ipsofacto, similimodo preci
pie
tes ut fora annualia que inmidine incupan dictis dieb dominicis
et festiuis specialiter bte marie vgis et apostolorum no ponat posita q
reuocet et ab huiusmodi negotiacionibus abstineat, et si secus fecerint,
extunc Rectores Ecclarum ac locorum in quibus premissa seu aliquod premis
sorum ipsorum perpetratum fuit sine alia requisicion supioris sub penis si
nodalibus et irregularitatis confestim excommunicatos teneantur

De fructuum sequestracione

Statuimus q si ordinatio vacantis Ecclesie uel altius beneficii etiam a
ex causis differtur ycoonomus seu comendarius in ea p Epm aut
p prelatum aliud ad quem pt Institutio est statuendum, cui tua co
mitta amarum, qui fructus a futuris Rectoribus fidelr tenea conseruare
uel in vtilitatem Ecclie expendere

De Iureiurando

Coniurationes conspirationes et colligationes illicitas inter psonas eccle
siasticas quocumque modo fraude uel ingenio omnino sit de cetero phibemus
factasque necnon iuramenta permissiones obligaciones et alia sup dictis pstita
uel que de cetero sup ipis fieri contigerit uel pstari corporaliter omnino penitus
reprobamus dissoluimus atque cassamus, et eos qui huiusmodi promissioes obli
gationes aut etiam pstiterint protinus absoluentes ipos decernimus ad obs
ruationem coniurationum obligationum et conspirationum ipsarum l solucionem
aliquarum penarum sine petitarum aliquatenus non teneri, statuentes q qui
in talibus de cetero inventi fuerint excessisse pt excoicationem quam ipsofacto
incurrant, aut suis diocesanis aut suis superioribus p pruationem perpetu
am aut etiam temporalem beneficiorum que obtinet et alias penas tali
castigent, q pena corporum timeat alius in exemplum et terrorem quam
constitucionem quantum ad penas imponendas et pmoueres mediatores
pdictarum coniurationum obligationum colligationum conspirationum iuramentorum
uel promissionum et obligationum pdictarum extendi volumus et man
damus

% a ccia iuramenta sup aliquibus causis per aliquos fiant

Audiuimus et miramur quod ad hec usque tempora sit neglectum et in
omnibus Cathedralibus Ecclesiis vel ciuitatis ant Gneznensis prouincie non
prestatur a pontificibus vel Canonicis iuramentum de iuribus et consuetudinibus
ecclesie obseruandis vel de consiliis Ecclesie non reuelandis vel que obesse
potius possunt quam prodesse vnde contingit vel contingere forte posset quod aliqui
pontifices Episcopi iura Ecclesiarum suarum non solum non seruant sed suis pa
rentibus et amicis largiuntur vel ea aliis modis minus prouide alienant
et quod aliqui canonicos iam recepti in consiliis et curiis principum vel
aliorum etiam existentes ipsis Ecclesiis et ipsorum Episcopis indebite se oppo
nunt et consilia eorum reuelant in ecclesiarum preiudicium et grauamen / Vo
lentes igitur in huiusmodi pontificibus et ecclesiis prouide mandamus ut
decreto pergamum Episcopi fuerit consecratus, antequam a Capitulo suo recipiatur
in Ecclesia Cathedrali cum honore et solempnitate consueta et Canonicus
antequam ei stallum vel locus in capitulo assignetur prestet corporale
iuramentum quod ipsi iura et consuetudines racionabiles antiquas et
approbatas ipsius Ecclesie pro posse et bona fide seruabunt et quod consilia capituli
vel pontificis que eis fuerint reuelata ad eorum dampnum vel preiudicium
nulli pandent, et quod iura et possessiones ecclesie directe vel indirecte non
alienabunt in perpetuum vel ad tempus / sed alienata indebite ad ius et
proprietatem Ecclesie omnibus iustis modis et racionabilibus quibus poterint
reuocabunt quodque pontifices fratres suos scilicet prelatos et Canonicos
suarum Ecclesiarum Cathedralium et iura ipsorum vi non opprimet nec aliquid
ipsorum sine iudiciali sentencia absque consensu maioris et sanioris partis sui
Capituli per se vel per submissas personas captiuabunt nec molestiam inferat
corporalem, et quousque a predictis prestita fuerint iuramenta, nec pontifex
ad Ecclesiam cum solempnitate debita a capitulo admittatur nec Canonico
stallum in Choro vel locus in capitulo assignetur nec aliquid de fructibus
prebende sue percipere permittatur
Volentes ut negocia Ecclesiarum nostrarum comodius valeant pertractari sub
excommunicacionis pena quam in contrafacientes prefer rimus in hiis scriptis precipi
mus omnibus et singulis cuiuscumque status condicionis aut preeminencie existat
qui ad pertractanda huiusmodi Ecclesiarum negocia nobiscum ordinati dinoscuntur
quatinus secreta tractatuum nostrorum que pro secretis ipsis indicta fuerint
a pontifice vel capitulis ipsorum inuiolabiliter debeant obseruare, nulli um
quam ea intra verbo aut scripto aliquatenus propalando, hanc autem decreti et or
dinacionis nostre formam ita in ordinandis facere simodi negociis volumus
obseruare, ut eciam ad particularium capitulorum tractatus extendatur / et si qui re
perti fuerint contrafacientes et licencie conuicti beneficiis si que habent
priuentur
Cum nedum a malo sed ab omni mali specie apostolus precipiat abstinere
sacerdotes cum sit officium non solum curata legis diuine mensura corrigere / sed eciam
occasionem peccandi cetris subducere toto posse Nos sic temeritatis audacia et

exempli pnicie nonnulli sacdotes ut vero ingta nos docet expiencia
dum laici quibusda quibusq testes pducedi coram iudicibg imi
neat necessitas ab eisd requisiti iuramento cetis psonis quas idem
laici velint in testimoniu pduce fidem fant de iusticia pducetis ad eu
nt ipis congat si supior Epiorum licencia iurac in manibz laicorz
ut ipi pducedi qq sit p sacdotes huiusmoi sunt fcad fidds put esse
testes ydonei sed anteqm subeunt piuriu pr casz dubitatibz & iustra
in re ita foret quac omnibz tu sacdotibg qm clicis et ceti laicis
inhibem quatn de cetero nullus ipoz tliu pstet iuranda ad piurijs
viam apperiant scandalis et pctis psbr aut pr fuit in hr facto
reptus culpabilis carceri mancipet laicg vo excois snia pcellat
Ceterz illam pirciu consuetudine reprobam p quam v secular iudici
sup qfessionibg audiendz nobilini qui compare coram certs iudici
bus in timis ipis pfixis artant quadad ficta cqtudine pducunt in
testimoniu sacdotes cum figmentum ccta penitetie sacetu contineat
reprbag nichilominq inhibens ne ipi sacdotes et psbim curati va
dant ad huiusmoi tminos laicorz iuramentu pstandi pplm s ronnissu
in cura animarz et admistracon spualiu negligendo

De fide instrumentorum

Lum exco qz plerigz rudes et ignari perse prothocolla et instra
facere nescientes et an se notrios publicos menacentes confice instrumenta
psumunt ex qq plurima incomoda et picula oriunt quibz nos ob
viac volentes phibemq ne pro notro publico quispiam se gerat t
quicumq instra conficiat antequam de creatoe sua loci diocesano ul
eius officiali et capitlo cathedralis eccle fecerit plenam fidem qcum
faciens contrarz sniam incurrat ipofacto pquam p ordinariu loci t
officialez t capitlm fuit approbatus et ad officiu suu admissus litre
sup huiusmoi admission sua expeditis nomi signu et manu sua ad
matricu eccle inscribat que pcia mutari no posset et nlominq iura
mentu sup veris et fidelibz instrumentis p cum conficiendis et mebra
nis seu alijs cartis duntaxat subscriptis et signo suo signatis sub pe
sum non danis in manibz dicti ordinarij vel officialis sin aut capli
de novo faciet atqz prest et si qs clicg t laicg tlem no approbatu
pro notro publico in domo sua manutene fone t defensac scienter
psumpsit pena decem marcis puniat fabrce eccle cathedralis ap-
plicanda et si ipius instrumentis scient usus fuit pena excois incurrat
ipofacto

Item statuimus qz si aliquis ul aliqui notrios approbatos quominq sr
factis et gestis coram ipis sup quibz requisiti fuint maliciose et in
fraude iusticie requiren et instrum petentes instra confice phibuerit
tanquam concussores iusticie Archiepi et Epi pro viginti inferiores
vo clici t laici in decem florenis auri hungaricalis p fabrica ecclesie

C

Cathedralis applicandas, quas penas ordinarii ab inferioribus, capitula vero a pontificibus exigere teneantur, quod si pontifex ipsam penam solvere distulerit a tempore monicionis per Capitulum infra mensem continue aucte huiusmodi statuti suspensionis sententiam ab ingressu ecclesie incurrat, imposito qua solutione facta sit relaxatus. Item statuimus quod huiusmodi notarii aut salaria non exigat ultra debitum sive excessum nisi per ordinarium loci vel suum officialem fuerint taxata et si secus fecerint arbitrio iudicis puniantur

Tercius liber de vita et honestate clericorum.

Quia sicut prelati quoslibet suos subditos dignitate auctoritate et dignitate honestate precellunt, ita moribus et vita habitu et conversacionis honestate precellere et prefulgere debent eosdem. Cum eorum vita si sit bona et amplius si sit mala trahatur a subditis in exemplum. Statuimus quod ipsi prelati coronam et tonsuram maiorem tam quam alii clerici inferiores patentibus auribus deferant circulariter, ab omni excessu in capillos et defectu notabili in corona plurimus abstinentes sint eciam servantes in predictis subditos tenentes reformari, et pro statu suo deferant sericas camisias albas sive rubeas, et presertim cum publico extra secreta habitacionis eorum ipsos contingerit ire aut stare exceptis casibus in iure expressis et necessitate imminente sub pena decem florenorum auri hungaricalium tociens quociens non fuerint per metropolitanum exigenda pro fabrica ecclesie applicanda Capitulum vero deferat tunc successorem

Statuimus et inviolabiliter observari precipimus quod omnes et singuli de quibus religionibus seu ordinibus ad pontificalem dignitatem assumpti aut in posterum assumendi cuius religionis et sive ordinis de qua vel quo assumpti fuerint vel decreto assumentur habitum tam in vestibus quam in calciamentis et quibuscumque aliis toto tempore vite sue deferre teneantur ac deferant in publico et secreto, et habitum illum nullo tempore dimittat aut vestes calciamenta vel aliqua deferat in colore forma aut materia vel dissimilia religioni sui ordinis supradicti

Clerici officia vel commercia secularia non exerceant maxime inhonesta: tabernas prorsus evitent nisi forte causa necessitatis in itinere constituti, conviviis et publicis spectaculis non intersint, coronam et tonsuram habeant competentem et congruentem, et calceos rubeos non deferant, contrarium sic facientes ad arbitrium ordinariorum puniantur, et ut clericorum mores et actus in melius reformentur continentur, et caste vivere studeant universi presertim in sacris ordinibus constituti, quatenus in conspectu dei omnipotentis puro corde et mundo corpore valeant ministrare. Quicumque autem propter vicium incontinencie a suo prelato suspensus presumpserit celebrare divina, non solum ecclesiasticis beneficiis spolietur, verum eciam pro hac duplici culpa perpetuo deponatur, ut credat aliquis posse per aliud cum talibus celebrantibus nisi per romanum Pontificem dispensari

Inter ceteros clericorum et prelatorum excessus hic maxime inolevit, quod spreta in vestibus forma ecclesiastice honestatis plurimum delectantur

esse deformes et turpiter conformari laicis quodque mente gerunt habitu pre-
pessi fitentur. Unde preter cetera que circa vestes tonsuram et habitus clerico-
rum tam in formis quam in coloribus atque coronam seu capillos vitam quoque et
honestatem clericorum iura statuunt et que nimium collapsa tam in se-
cularibus quam in regularibus sacro approbante concilio innovamus et pre-
cipimus diligentius observari Illum specialiter abusum eodem approbante con-
cilio decrevimus penitus abolendum quod in quibusdam partibus nonnulli
clerici et persone ecclesiastice seculares et regulares etiam quod magis detestandum
prelati etiam manicas ad cubitum pendentes et longas cum magna
et sumptuosa superfluitate vestes etiam scissas retro et in lateribus cum
foraturis ultra oram extendentibus etiam in sinistris deferunt et cum illis
in ecclesiis cum superpelliciis aut aliis vestibus ad cultum dei et offi-
cium ecclesiasticum ordinatis etiam intra ecclesias ipsas in quibus beneficiati
existunt non verentur divinis officiis interesse hanc vestram deformi-
tatem in quibuscumque personis ecclesiasticis reprobamus ac usu talium inhibe-
ntes contra autem facientes ut transgressores canonum puniantur. Specialiter
statuentes statuimus ut quicumque beneficiatus vel officium in ecclesia gerens in
habitu huiusmodi divinis officiis presumpserit interesse pro quibus vice a percep-
tione proventuum ecclesiasticorum per mensem noverit se suspensum fructus quos
illi fabrice illius ecclesie applicentur.

Claustra. Monialium nullus clericorum vel etiam monachus nisi causa
honesta et bono testimonio introeat Alioquin prelatus suus ipsum debi-
te puniat volitam neque etiam moniales de suis egrediantur monaste-
riis nisi monasteriorum necessitas id expostulat et velate incedat. Illis
autem tamen ob hanc causam egredi liceat quibus iniunctum est commissa vel
que a superiore hoc acceperint / hoc quidem non de illis monialibus que clause
sunt intelligi volumus cum illis omnino egredi non liceat Sed de illis que
sine clausura vitam ducere consueverunt loquimur Statuimus insuper ut in singulis
monasteriis fenestre locutorie duplicata habeant foramenta et ut mo-
niales suis prepositis et prelatis in rebus licitis et honestis obediant Nec
umquam preter eorum licentiam sua confiteantur peccata preposito aut preposita seu prelatis
claustra monialium nullo modo intrent nisi magna et evidens causa necessitatis
id expostulat. Insuper interdicimus omnibus clericis portare anulos nisi sint
prelati vel alii quibus hoc competat ex officio dignitatis vel privilegio sedis
apostolice speciali consuetudine in hoc contraria non obstante / et si quispiam
talem anulum portans inventus fuerit auferatur et anulus per suum ordinarium
et non reddatur eidem, immo idem transgressor clericus etiam tenendus ad valorem
illius anuli in rebus aliis cogatur pauperibus erogare / clericus
autem qui anulum dare diocesano vel predictam quantitatem solvere contempserit
ab ingressu ecclesie arceatur donec anulum reddat et penam solvat pre-
dicta / et similiter de cultellis longis precipimus observari, ubi clerici sint in
sacris constituti vel initiatis habeant manifestas

Cum domum dei deceat sanctitudo iure quoque canonico statutum existat
quod ad ecclesias ingressus debeat esse humilis et devotus Statuimus ut quilibet prelati
Canonici altariste vicarii cathedralis ecclesie vel supplicatus existit in eadem ecclesia

ad audiend divinum officium non audeat intrare et intrando chorum
sacris solempnis devotis oracionibus insistat, cessent consilia, cessent vana
multiformis feda et prophana colloquia, cessent risus et confabulaciones
mutue Postremo quecunque alia que divinum perturbant vel hac officium, aut oculos
divine maiestatis offendere et proximum scandalizare nec ibi detur occasio pec
candi ubi peccatorum venia est postulanda Contrarium faciens si sit prelatus
canonicus aut altarista per decanum aut vicedecanum pena condigna castigetur
Item ad tollendum scandalum laicorum statuimus ut nemo presbiterorum utatur
superpelliciis sericeis, nec capuciis et mitris magnis sed duntaxat dal-
maticis et biretis parvis et si placuit propter necessitate fodratis Vicarii
vero et altariste mansionarii psalteriste similiter utantur dalmaticis de ag-
gellis et aliis intitulati, vel nigris agnellis
Item quod sacerdotes campanarii et sanctuarii cathedralium et collegiata-
rum ac conventualium ecclesiarum qui sacerdotibus ad altare circa baptismum
deportacionem olei et corporis domini ad infirmos assistunt, et mox quod eorum
officium exigunt ministrent super vestimenta sua superpelliciis utantur Sacer-
dotes vero et campanarii camisiis albis, quod districte precipimus
observari, quascumque camisias campanariorum et superpelicia sacerdotum
plebanum aut eius procurator vel vitrici ecclesie qui et quomodo necesse fuerit de
elemosinis que in procuratoriis habentur provideant, alioquin de suis propriis sumptibus comparabunt

De cohabitacione clericorum et mulierum

Crimmis fornicacionis crimen inter cetera crimina sit detestabilius clericis
utpote qui inter ceteros statum presertim castimonie continenciam profitentur, multi tamen
clerici sue salutis immemores et professionis non solum temptacionibus victi despecia
tacionis perficiunt sed ad temptacionem provocant dum ne frustra temptantur in domi
bus propriis vel vicinis paratas ad malum fornicarias nutriunt mulieres. Nos
igitur ne crimen ipsum videamur per tolleranciam approbare, omnes clericos qui
de cetero in domibus suis suspectas mulieres vel eas extra domum in sua provid
ere publice detinent concubinas si sunt beneficiati moniti quod canonice
non destiterint et in hoc pertinaces reperti fuerint et rebelles, extunc pro prava
vite agere volentes mitius cum eis pena sinodali per suos superiores
compellantur, si vero quod absit se de sua inobediencia minime correxerint forsitan
easdem vel alias concubinas aut suspectas feras scelestis reassumendo
extunc per unum mensem arctis carceribus deputentur Si si quod absit inetrica
ria facie induratis nec se a sua scelerata consuetudine et peccandi libidine
desistere voluerint, extunc tanquam incorrigibiles beneficio vel beneficiis ecclesiasticis
si que obtinent sint privati ipso facto vel sint privati Si autem beneficiati
non fuerint per unum annum carceribus deputentur, quo lapso de diocesi tanquam
scandalosi expellantur inhabiles quod fiat in ea diocesi in qua tantum scanda
lum commisit ad execucionem presbiteralis ordinis et ecclesiastica beneficia optinenda

De Clericis non residentibus

Nullus Clericus curam habens animarum nostre provincie in quovis ordine
constitutus perseverari extra suam diocesim presumat absque diocesani sui
licencia speciali qua petita et optenta ydoneum presbiterum loco sui relinquat
que diocesanus approbet, et interim sibi committat curam animarum Et si quis

vltra sex menses se a suo beneficio absentare presumpserit curam animarum
habente extunc a percepcione fructuum beneficii suspendatur fabrice eiusdem ecclesie
applicandorum quod si statim iam suspensus per alios sex menses non redierit
ipsofacto sit priuatus extunc patronis liberam presentandi alios habeant facultatem

De institucionibus

Nos sacro approbante concilio decernimus quod capitulum vltimum de
elect. li. vi. de Credit. ante institucionem et c. tua inhibicio de
cland: despon: de bannis ante copulam premittendis ad vnguem obseruentur.
Presentis constitucionis auctoritate sacro approbante concilio inhibemus
ne quis Archiepiscoporum Episcoporum dignitatem aliquam inferiorem personatum / pro
theuale etiam cum cura vel sine cura beneficium aliquod ecclesiasticum seu aliquorum predictorum
administracionem vel detencionem de manu laicali recipere vel iam recepta tenere sub
quouis colore presumat / si quis autem contrafecerit ad sic receptum beneficium
eo ipso et in locum quem sub tunc tali inobediencie tantum quam ambiciosus taliter
iam receperit, vel in futurum receperit resipiscendo deseruierit liberaliter infra
duorum mensium spacium a publicacione institucionis presentis quo ad iam recepta / a
recepcionis vero tempore quo ad ea que deinceps contingent sic recipi numerandum ad
quelibet alia inhabilis ipsofacto reddatur Ita ut ad dignitatem vel beneficium aliquod ecclesiasticum
nullo vnquam tempore absque dispensacione sedis apostolice vel nostra aut successorum
nostrorum eligi valeat vel assumi Insuper ut quicunque contrafecerit pro dicta censura
stat in quauis dignitate personatu vel beneficium aliquod cum cura vel sine cura sic
recipientes vel detinentes ut premittitur non dimittentes canonice forsan obtineat
ea vel eo sit presentis institucionis vigore ipsofacto priuatus Indignum vero censemus
fore ut ecclesie beneficio gaudeat qui eam tam nephandis ausibus despectui
habuerint Iniungimus quoque in virtute sancte obediencie ac sub excommunicacionis pena per
piendo mandamus omnibus et singulis tam clericis quam laicis rusticis Iobagioni
bus vasallis Castellanis Comitibus et officialibus aliis quoque quocunque nomine
subieccioni astrictis dignitati personatui vel beneficio tali occupatis quo occupatori
vel detentori predicto in nullo pareat vel intendat Quam vero tamen consenserit
sic remuneratus fuerit intendenti / si autem singularis premissa excommunicacionis sine se nouerit sententiam
Statuimus quod premissa ecclesiastica quicunque regulans aut secularis in dignitate personatu
officio seu ecclesiastico beneficio quocunque non instituatur vel ad id confirmetur nisi
aucta de obediencia et reuerencia suis superioribus impendenda et mandato ipsorum
exequendo et non alienabit bona beneficii et illicite alienata ab ipso prosse
ad ius et proprietatem reuocabit corporale prestitit iuramentum

De sede vacante

Cum nonnunquam contingit quod ad vacantem episcopatum vel aliam platinam
seu quamcunque aliud beneficium in discordia duo eliguntur et alter qui minorem
iuris petitur, nititur ut eum cum maius et adiutorium per potentiam vel tedium fatigare
et compescere possit, attrahit fauorem potentum laicorum quos ut eum iuuant
et assistant promissiones facit de beneficiis ipsorum filiis conferendis et de muneribus
et libertatibus ecclesie remittendis, nos huic morbo occurrere volentes remedio sa
lutari presenti statuto huiusmodi promissiones et potentum attractores ipsorumque laicos
ipso iure volumus sententia excommunicacionis innodatos et inhonorum eum fore ineligibilem ad
huiusmodi dignitatem

Quicumque defuncto Epo vel abbate aut beneficiato curato vel non curato ac religiosis cum iure non competit confirmare seu ab iure relicta ab eo aut sede vacante bona ecclesie occupaverit ipso facto quam nunc contra eum ferimus sententiam excommunicationis incurrat

Cum bona decedentium clericorum in usus ecclesie seu ecclesiarum quarum fuerunt ipsi clerici commissi vel futuris successoribus de iure cedant reservari decernimus statuendo quod quicumque princeps clericus aut laicus seu quivis alius res seu bona rectorum ecclesiarum seu quorumlibet clericorum vivorum aut decedentium occupare rapere vel in usus suos convertere presumat quamvis aut id certa cupiditate vel ex aliis causis fuerit perpetrasse excommunicationis vinculo se noverit innodatum

De rebus ecclesie non alienandis

Indempnitatibus ecclesiarum providere volentes statuimus ut cathedralibus collegiatis parrochialibus ecclesiis prelaturarum prebendarum et ceterorum officiorum et ministeriorum ac bonorum ecclesie omnium reddituum et proventuum in quibus villis ex nomine et in quibuscumque rebus seu decimis consistant et quod ad singulas dignitates officium prebendam seu dispensationem pertineat sub sigillo maioris prelati et eciam capituli habeatur in sacristia ecclesie fideliter conscripto ut saltem novus prelatus canonicus vel minister per huiusmodi scripturas de suis iuribus et proventibus informatus valeat per suum predecessorem deperdita vel neglecta restaurare, simul libri ornatus et cetera clenodia et ornamenta ecclesie regestrentur, et saltem de anno in annum revideantur per seniores de capitulo ut appareat si qua per improvidenciam ministrorum fuerint distracta vel eorum diligencia adquisita

Prohibemus insuper ne inferiores prelati absque archiepiscopi et episcoporum in quorum diocesi consistunt, nec episcopi absque archiepiscopo, nec archiepiscopi absque sedis apostolice licencia speciali, nec administratores bonorum ecclesiarum vacancium vel alia ex causa legittima superioris officio deputati sine consensu maioris vel sanioris partis tales abbati de bonis immobilibus vel rebus preciosis mobilibus aut eciam iuribus ad monasteria sive ecclesias suas spectantibus nisi in casibus a iure permissis alienare donare vendere obligare perpetuum vel emphiteoticum contractum facere presumant quod si contrafecerint pro irrito habeantur et alienantes si inferiores prelati sint a suorum ordinum archiepiscopi et episcopi a pontificali ordinum officio execucione ipso sint suspensi quam suspensionem superiores alienacionum alienatarum prius ad ius et proprietatem monasteriorum et ecclesiarum revocatis vel alias indempnitati ipsorum monasteriorum et ecclesiarum proviso valeant relaxare

Item de rebus ecclesie et ornatu nulli private persone ad obligandum aliqua concedantur, et si aliquibus sint concessa illa infra mensem reddi mine et ecclesie restituere compellantur

Item statuimus ut procuratores anni in quo sunt speciales redditus fabrice et ea que pro fabrica obveniunt donantur et leguntur uni vel duabus personis fidedignis in singulis ecclesiis committantur qui eos ad opus ecclesie convertant utiliter et singulis annis de receptis et expensis et eciam faciant capitulo et plebanis reddant racionem

De emptione et venditione

Statuimus quod si quis emerit animalia vel alias res predatas eum in predonis iure succedat ad restitutionem earundem per censuram ecclesiasticam compellatur

Emtor vero aut venditor qui alterum decipit in litimo pondere vel men
sura aut si quis sciens ignorantis rem vendiderit vitiosam penitenciam non sit
donec satisfaciet taliter dampnum passo
Experientia certa didicimus quod ex pluralitate sculteciarum frequenter contingunt bona
ecclesie destitui Statuimus ut de bonis ecclesie quibuscunque unus sculteciam duntaxat
xat qui bono regere valeat habeat Si autem scultetus plures filios habuerint
eo decedente potior filius ad regendam sculteciam eligatur qui fratribus iux
taxam sculteciae de certa pecunie quantitate secundum quod quemque pro pecunie contin
get solvere in certo dierum termino per dominum ville statuto sit astrictus alias si in
solvendo non sit seu fuerit alteri cuncto de consensu tamen domini omnis fratres eti
eandem sculteciam infra spacium unius anni vendere inexcusabiliter teneantur
Licet contra temeritatem huiusmodi audaciam legaliter sit provisum ut regulis
divine ac humane legis contenta ad credendum novas formas minime deberet
ret non cessat tamen humana cupiditas fabricare continue commenta fraudum
quibus persone invenerint aliquam fallit hinc est quod licet redemptio non sit legi
divine vel humane contraria ita ipsam tamen calliditate usurarum multipliciter obtectam
Quocirca volentes subditos nostre provincie de solido ne vacillent circa astutias
contractus huiusmodi reponere declaramus quod redemptionis contractus censi erat licitus dum
et quando sit in emptione ita in redemptione empte rei pretium adequatum vel
modicum plus ascendit dummodo census constitutus sit in re fructifera ut puta
domo agro villa silva lacu et silvis et piscis subiaceat emptoris
potestas quod redimendi remaneat libera apud primum venditorem et non
emptorem modicitate autem iam ne locus fraudibus pateat relinquimus ar
bitrio episcopi ordinarii vel ipsius vicarii moderandam

De pignoribus

Veritas ore proprio divine vocis emisso dicitur mutuum date nil inde spe
rante volens vitas patentem ostendere quod mutuum ex propria natura sit contentum
in extenuatione substantie proximi nil ipsius dispendium non procedat contra quod pluri
mi faciunt contra qui mutuum locupletari contendunt cum alterius detrimento
dum obligationes super certa quantitate pecunie in villis pratis silvis piscinis
nemoribus domibus vel aliis rebus recipiunt de quibus contractus sortem
aut capitalem pecuniam et quandoque plus ex mutuo datam levaverint et
perceperint in pecuniis vel fructibus nihilominus porro requirunt pecunie quantitate
unde nos attendentes quod ultra sortem recipere ex mutuo manifesta conti
neat usurariam pravitatem omnes et singulos tam spirituales quam seculares
cuiuscunque status gradus conditionis aut preeminentie existant esse usurarios qui
tali proposito mutuant pecunias quod aliquid recipiant ultra sortem et ma
xime si cum effectu recipiat declaramus
Ad omnem dubitationis seu questionis amputandam materiam statuimus ut si quis
predium suum cui ius attinet patronatus cuiquam impignoraverit indistincte
ius presentandi aut ipsum obligantem remaneat ex quo si hoc non exprimat
cum tale ius spirituali annexum estimari non possit et ergo in sorte nequeat
computari tamen pro fructus rei pignorate in sortem debeat computari iuxta
canonicas et legitimas sanctiones

De testamentis et ultimis voluntatibus

Clericus de prouentibus anni gratie vel alias de rebus ecclesie adquisitis con
cubine sue vel filijs ex fornicatione genitis quicquam penitus non relinquat
quod si fecerit legatum non teneat, et quod taliter est relictum ecclesie applicetur.
Cum tam de consuetudine quam priuilegio similiter ecclesiarum ac etiam ex
statutis earundem persone ecclesiarum cathedralium et non cathedralium de bonis ex fructibus
beneficiorum suorum aggregatis pro ipsorum arbitrio et extrema voluntate sua
facere consueuerunt testamenta Nos sacro hoc concilio approbante huiusmodi
consuetudinem salutarem ad totam nostram prouinciam ampliantes, statuimus quod
deinceps clericis cathedralium et non cathedralium testandi libera sit facultas ita quod ad ipsorum
testamenta duos sacerdotes si fieri poterit conuocent, aut alios probos viros per
quos possit de ipsorum constare voluntate. Et si executoribus minime deputatis
aut quod absit intestati decesserint, per prelatos ipsorum vel quibus hoc specialiter commi
serint et quibus ipsi mediate subsunt, prodita testata iuxta voluntatem testatoris di
spensentur. ab intestato vero relicta primum solutis debitis per defunctum contractis
et familia que eidem dum viueret seruiebat, et exequijs pro anima defuncti
expeditis, vna pars pro fabrica dicte ecclesie cui defunctus preerat, secunda pars pro anima
aut anniuersario defuncti deputetur. Residuum vero proximi successoris fideliter conseruetur.
Et si prelatus qui premissa delicta distribuere debuit, vel sub eius testimonio distribuenda
fuerat vel successor in beneficio aliquis autem cupide aliquid de premissis testatis
aut ab intestato relictis vsurpare directe vel indirecte presumpserit duplum in illos
vsus in quos conuertenda fuerant de suis proprijs ad prefatos vsus conuertat et
nichilominus si successor fuit et premissa violauit ex tunc parte ipsius contingen
te ipso facto sit priuatus et fabrice dicte ecclesie applicetur.
Preterea statuta laicorum que habent quod nequis vltra certam summam clericis vel ecclesiis
donare seu legare audeat in vltima voluntate irrita iudicamus cum immunitatem
contineat et testandi priuat libertatem, Contradictores vero huiusmodi statutorum ac
eisdem vtentes Canonica arceant disciplina. Inuigilet insuper ordinarius
circa executores testamentorum et vltimarum voluntatum, et contra illos qui eas
impediunt quouismodo, vt ipse voluntates extune infra tempus testatorum arbitrio
limitatum effectum mancipent. Vel si testatores executores tempus non prefixit ipsam
executionem vltra vnius anni spacium nullatenus protrahent. Executores etiam vltimarum
voluntatum de bonis defuncti se nullatenus intromittant donec de eisdem inuenta
rium fecerint sub fide dignarum testimonio personarum.
Ad hoc quod quedam in quibusdam partibus consuetudinem imo corruptela detesta
bilis obseruatur, videlicet quod tam laicus quam clericus in lecto egritudinis consti
tutus vltra certam summam iuxta loci illius consuetudinem limitatam nec piis locis nec
personis ecclesiasticis pro anime sue remedio et salute aliqua possit ordinare le
gata Considerantes licet vicibus iam repetitis predictam consuetudinem et sacris
Canonibus et secularibus etiam legibus obuiare cum omnia iura clamant, quod vltima
voluntas et vltimum hominis testamentum inuiolabile perseueret, et nil sit quod magis
hominibus debeatur quam in extreme voluntatis liber stilus existat, eandem consuetudinem
deo odibilem animabus et moribus hominis inimicam Auctoritate huius sacri concilij penitus
reprobamus firmiter statuentes vt vnicuique que iura a testamentorum non
prohibent factione in sanitate vel in lecto egritudinis constituto legandi dispo
nendi et ordinandi de bonis suis collatis tam pya loca quam personas
ecclesiasticas dummodo legittimos non preteriat successores libera sit facultas, volentes
et precipientes districte vt per locorum Episcopos et ceteros prelatos iurisdictionem habentes

conuicti. Clerici tam religiosi quam seculares et laici impedientes defunctorum
legata seu ultimas voluntates per excommunicationem in personas et interdicti in
loca ecclesias Sancta monitione premissa fiendas ab huiusmodi impedimentis desi-
stere compellantur ad quorum executorum et debitas assignationes predecessores tempore faciant
Episcopi et prelati ad quos testamentorum defensio utroque iure suadente dino-
scitur pertinere benivolos se exhibeant et paratos ne huiusmodi negligentia de eorum
manibus in die districti iudicii requiratur **De anno gratie**
Licet alias per bone memorie Iacobum Archiepiscopum Gneznensem predecessorem
nostrum salubriter fuit institutum, propter salutem animarum prelatorum et beneficia-
torum quorumcunque ac propter consolationem amicorum et famulorum eorundem per mortem
ipsorum desolatorum, ut cum quis de clero beneficiatus decederet fructus primi anni
pro debitis ipsius famulorum et amicorum eiusdem et aliis piis causis et executionis
per illius anni cursum faciendis per eum quo ad hoc executore eligeret aut si
intestatus decederet, per Cathedrales Collegiatas aut Conventuales ecclesiarum prelatos
Capitula quod quos per diocesanum Si vero Ruralis ecclesie Rector vel alius quicunque
Clericus decesserit per decanum sub testimonio Archidiaconi pro salute ipsius anime
committi deberent deductis proventibus unde vicarius valeat in ecclesia sustentari
Anno Domini a circumcisione eiusdem inchoando Nos attendentes huiusmodi constitutionem
per extravagantem Iohannis vicesimisecundi que sic incipit Suscepti regiminis
nobis cura solicitet esse modificatam in eo quod media pars pro debitis anima
famulorum et amicis defuncti, et media pars pro successore committatur presentis
approbatione Concilii dictam constitutionem declaramus secundum modificationem dicte
extravagantis per omnes episcopos Prelatos et Capitulos ac prochianos ecclesiarum
Rectores nostre provincie esse fuit observandam prout temporibus valuerit
De sepulturis Cum sacris Canonibus sit consonum ut quibus
vivus recepit ecclesiastica sacramenta quod ibi eciam mortuus requiescat omnibus
Christifidelibus contritis et confessis qui sepulti fuerint in suis ecclesiis prochialibus
vel Cimiteriis earum de omnipotentis misericordia et beatorum Petri et Pauli appostolorum
eius et beati Adalberti martiris, prout omnium nostrorum confisi meritis in remedium suorum
peccaminum XL dies indulgenciarum de iniuncta sibi penitencia misericorditer relaxamus.
Quia ecclesiarum Cathedralium prelati et Canonici confratres in ipso et approbata
consuetudine nuncupantur et ideo ut ex confirmatione huiusmodi aliquis fructus proveniat
animabus Statuimus ut quamprimum prelatus vel Canonicus Cathedralis ecclesie obierit sup-
stites prelati et Canonici cum primo obitus defuncti ad eorum noticia pervenerit
quilibet prelatus pro anima predicti prelati Archiepiscopi vel Episcopi sex missas cum
totidem vigiliis per se vel per alium efficere teneatur Canonicus vero pro anima
predicti prelati vel Archiepiscopi vel Episcopi tres missas cum totidem vigiliis simul
per se vel per alium, pro anima vero inferioris prelati vel Canonici unam missam cum
vigiliis similiter per se vel per alium quam cito comode poterit exolvere sint et statuti
huiusmodi dicte sint astricti in quo ipsorum conscientias oneramus
Quicunque Religiosi et seculares clerici aliquem ad vovendum iurandum vel fide
interposita seu alias promittendum inducant ut sepulturam apud eorum ecclesias eligat
vel iam electam ulterius non immutet, excommunicationem ipso facto incurrunt, et cassamus
talis electio ut qui sic elegerit nec apud sic electam ecclesiam sepeliri nec
alibi poterit eligere sepulturam, nec contra votum iuramentum vel promissum huiusmodi a se

fcm mam habeat veniendi Sz cdicton qualz cessante sepeliatur
sepeliat omnino apud eaz ecclia apud qua sepeliendus de iure fuiss
vi als sepultura no electa forsitan decessiss Si vo ipi religiosi
clia pdictu d sua eccla & Cimiterio psupserint sepelire ad restituez
tam sepulti corpis q peta qm ex om ex occasioe sepulture i pvene
rint quolz ad corpis dicte dicz spaciu intgri fad obligan quia ins
fecerint Ecclia ipa apud qua sepultus fuit uni ipius Cimiteriu cotinet
corpo / et tamdiu manebut ecclias supposita interdicto donec ab eis fad
fuit restituco plenaria om pdictoz **Plebanus** Ecclie & vices
gerens p ptr licetia sm Archiepi & Epi & ipius d spnalibus vicarij
defuctu aliq parochie intra prole ecclaz sua psupserit sepelire i pen
vng marcs ad fabica Cathedral ecclie applicadam madat rposito
et inlorung p Epm subiciat penic cmuori ins is qui e sepultus
fuiss psbr pronius & pegng viator & qui comode ad sua parochiz
ecclam no pt aut ecclie no tabilis beneficiator **De perochijs**
Vniusis Sacerdotibus tam religiosis qm Secularibus cuiq alcis ordis cdicois
sive status existat in Civitate diocesi vel Provincia Gnezn degentibus
sub debito iuramto qd Epo d recepcon sacdocij psriterint sub int
minatoe Iudicij finit inhibeq Ne quis alicuius parochiam cuiq cura
p Epm & loca ordinariu seu eius vicariu sup eo alij e commissa
excepta necessitatis causa que lege no hz ad cfessioz audeat recipe
vel ad porrigend ei aliqd ecclie sacramtu nisi petita & sup et obtenta
licentia ppij sacdotis Cui iri et indubitati iuris existat licem a tali
crime solui no posse aliquatis & ligari / et de tali ordine ecclie p
maiores et scto scitos preces dnia providen institutu confuge qd per
omnes plbanos dicto dnicis put expedieit coram suis parochianis
prprius publicari Et qui con pmissa vel eorz aliqd ppia temeritate
venerit ab officio & bnficio suspeda & alt ad arbitriu sui supioris
puniatur **De decimis** Veteris testamenti serie & sacroz
Canonu sanctionibus attestatibus deus i signu vniusalis dnij sibi
decias reddi precepit suas esse decimas & pmicias asseuerans atz mo
nes & pcipies ut deferant decie i orrea sua hoc e i thezauros te
pli ut habeat sacdotes atz levite qui s ministret cibos no sibi sed
vobis sine dubio profuturos hic ty quida pricipes & Capitanei
Procuratores ac Officiales eorz et alij milites & tpales dni minime atte
den decias ecclesijs ac ministris ecclias debitas dei timore postposito oc
cupant a p suos subditos occupari madat et madari paciat et alij
ex impedimentu prant / ne Ecclia aut pcuratores eorz decias s debitas
pro sua voluntate cui maluerit vende valeat eas i suis vill locare
ac per homies suos qui ad easd dandas tenen cduci indebite prohi
bentes Cumoi go temerarijs ausibus adhibe medela qua possung cu
pientes Statuimus et phibeq ne alij pricipes qualiscumqz digte & honoris
progatia pfulgen ac Capitanei et paures & officiales eorz vel Nobiles
et quicumqz alij decimas manipulares seu pecuniales ac maldratas
seu i quibuscumqz rebus csistet decto occupet seu occupari mandet
nec libera vendicoz decimaz impediat aut eas i suis vill locari
vel p homies suos dna phibe psumat Qs p aliqui deinceps pdca & aliqd

eorum presumpserit attemptare requisiti extunc similiter incurrat imposito et in eisdem
sunt Civitates et districtus huiusmodi principum et quibus presunt Capitanei et
Officiales predicti, oppida quoque et ville nobilium seu dominorum spiritualium et temporalium et
quorumcumque aliorum si huiusmodi excessus per Collectores decime requisiti, infra unius
mensis spacium non curaverint emendare ab huiusmodi impedimentis desistendo
imposito ecclesiastico subiaceant Interdicto
Cum Ecclesiasticum Ius et precipue solucio decimarum deo debitarum quas ipse
clerus exhibendas pro suo cultu precepit diminui non debeat qualibet
malicia seu fraude excogitata, sed pocius augmentari, ne offensionem divini cultus
propter quod beneficium ecclesiasticum et decime ipse dantur, obmittatur Statuimus ut si
Nobiles seu heredes a temporalibus dominis aliquarum possessionum quorum maiores libere
ad quam volebant ecclesiam decimam solvebant et quadam abrogacione multi-
plicari contingat Ita quod vel unus eorum eam libere solvat, an omnes et sin-
guli ecclesie seu prebende cui decima in hereditatibus seu possessionibus ascripta est
ipsam solvere teneantur Ne si quis eorum eam libere solverit Ius ecclesie seu
prebende ipsius ad cultum divinum propter hoc contingeret abstrahi, Addicimus
insuper quod Nobiles seu heredes huiusmodi quibus privilegium hoc competit dent ipsi
ecclesie decimam illi videlicet in quam cadit percepcio decimarum vel de ea sine
personis applicando Et si quis postea repertus fuerit aliquid de ipsa post se recepisse
fraudulenter privilegium predictum Cum privilegium mereatur amittere qui permissa
sibi abutitur potestate Porro si contigerit quod possessio seu hereditas quam
miles tenebat decimam libere de ea solvendo in personis per hoc titulo
emptorum venditorum permutatorum donatorum seu qualitercumque aliorum dominium
perveniet persona huiusmodi decimam solvat ecclesie seu prebende cui ipsius hereditatis
seu possessionis decima est ascripta, Econtra vero, si nobilis aliquis
gaudens privilegio huiusmodi militari possessionem seu hereditatem aliquam
in qua persone inferiores reddebant decimam ecclesie seu prebende aliqui
ex debito solvendam titulorum predictorum aliqua assequantur Illuc teneantur
solvere ubi eam persone huiusmodi antecessores persolverunt cum res transire cum
suo onere dinoscantur
Item cum levitis seu ecclesiasticis personis iure divino decime debeantur
dolentes referimus Et quorundam laicorum cupiditas huiusmodi
Ius quod sibi deus in signum generalis dominii retinuit intuitur abolere
et pro sua voluntate de hiis que ad ipsos non pertinet aliter ordinare
immo pocius deordinare presumunt quasi ad iugum divinum fruicii velint
redire quod in baptismate sunt professi, huius approbacionis conciliis
districte precipimus ut iuxta laudabilem consuetudinem patrie decime
manipulares de quolibet grano in agro persolvantur Nec liceat alicui
laico nobili nec ignobili cuiuscumque dignitatis vel principatus exi-
stat consuetudine memorata propria temeritate infringere quin ipse
de propriis terris que suis sumptibus excoluntur, decimas integraliter
persolvat, nec propria voluntate immo pocius presumpcionem eas cuicumque
ecclesie vel persone conferat, sed illas absque ulla diminucione percipiat
qui de eodem loco decimas percipere consuevit ex antiquo Et si vero terras
suas aliis tradiderint excolendas, eas nec in toto nec in parte a
solucione decimarum presumat absolvere, cum non sit iustum ut ea que dei

Sunt et ministrorum ecclesie conferunt alicuius vz de omnibus partibus
aliis ipsi colonum decimas integraliter solvere non obmittat Alioquin
tam ipsos colonos quam defensores seu fautores eorum ab hac
presumpcione que furti et rapine non immerito dici possunt per dene-
gacionem ecclesiastice sepulture et subtraccionem ecclesiarum ecclesiasticorum sacrame-
torum percipiendorum cohercerent Addicientes quod sub pena excommunicacionis pro-
hibentes ne aliqui seculares vel ecclesiastice persone solucionem
decimarum in hac provincia tam laudabiliter observatam commutare
presumant in pecuniariam pensionem / ipsas tamen decimas sibi et colo-
nis redditas vendere poterint poterint prout utilitati sue et ecclesiarum
viderint expedire Et quicumque layci nobiles vel ignobiles huiusmodi
vendicionem clam vel palam impedire presumpserit quousque digne satis-
fecerit de tali commisso ingressum ecclesie sibi noverit interdictum Salvo
quod circa multiplicacionem nobilium et deposicionem kmethonum in statuto
proxime precedenti est predictum vel aliter concordia ad tricesimas
fuit ordinatum Verum sic laicos circa preceptum de decimis
persolvendis esse volumus obedientes sicut eos aggravamine ecclesiarum
personarum quod eis inferre dicuntur super dilacionem vel moram percipien-
di decimas relevare volentes presenti decreto Statuimus ut non
obstante aliqua constitucione ordinacione seu alia composicione postquam
segetes in agro collecte fuerint et tamen decime debeantur sub te-
stimonio competenti et per intervalla congrua quorum quodlibet ad minus
duos dies habeat trina fiat denunciacio et decimam suam tollat
ne propter eius dilacionem vel moram ipsi coloni in suis novem
partibus sustineat detrimentum Alioquin elapso triduo a tempore denun-
ciacionis ultimo facte novem partes libere sibi liceat ubi voluerit
collocare Nos enim omnes excommunicaciones suspensiones et interdicti quas
hac occasione fieri contingerit in colonos irritas decernimus et inanes

Cum turpis sit pars que suo non congruit universo et quidam Scul-
teti vicinis seu villanis eorum in eadem villa decimas absque con-
dicione solventibus ipsi eas minus racionabiliter solvere contendunt Statuimus
ergo quod Sculteti huiusmodi cuiuscumque status aut condicionis fuerint huiusmodi
suis vicinis seu villanis equales esse debeant in solucione decimarum

De Statu Monachorum et Canonicorum regularium

Compatmitate a monachis et monialibus contrarium districtius
inhibemus Statuentes ut si aliqua Claustra monialium ad
inopiam tantam devenerint quod ipse de proventibus monasterii sustentari
non possint et ab amicis panes vinum denarios vel aliquid huiusmodi trans-
missa ei sint nec hoc prius recipiat quam abbatisse et magistre sue id
significet ut de eius arbitrio quid ad hoc quod missum est fieri debeat

Statuatur et labores communi veniat in genere idem de monachis volumus irrefragabiliter observari

Nullus monachus in abbatem vel in aliquod officium nisi eundem professus fuerit assumatur. et si tales sunt assumpti a suis removeantur officiis et alii substituantur. idem eciam de monialibus et conversis observandum

Novicie iam adulte si post annum probationis in manus abbatis facere professionem recusaverint de monasterio expellantur. Idem et de monialibus observari

Precipimus ut abbates seu priores monachorum canonicorum regularium necnon abbatisse atque priorisse monialium tam in se ipsis quam in subditis prout ad utrosque spectat officium vitam et conversacionem regularem [illegible] habeant ac habitum deferant regularem se ipsos ac suos subditos habitus propriue que eorum professioni obviant et ordinis honestati non congruunt circa exquisitum ornatum vel notabilem excessum in vestibus tibiis et potibus equitaturis et latissimis anulis et similibus superfluitatibus seu taxillorum alearum et saltatorum ludorum et tercarum [illegible] totaliter cohibentes se iuxta disposicionem sue regule et sacrorum canonum instituta solicite providentes Et nullus monachus seu canonicus regularis vel monialis nisi racione administracionis seu officii possessiones seu reddita et aliquid quodammodo proprii habeat quinimmo quod cuilibet singulari persone ex suo labore et artificio aut parentum amicorum suorum largicione obvenerit superioris manibus offeratur ut per ipsius providenciam circumspectam emolumentis huiusmodi quorundam singularium personarum necessitates sublevent a propositas quas suas repetat et requirat ac ipsos carceris penis afficiat et voluntarie reddentes prime suscipiat salua tamen pena regulari addicientes quod mitris magnis ad modum secularium non utantur

Et quia quidam religiosorum tantummodo sue nacionis seu ydiomatis personas et non alias ad ordinem recipere hactenus consueverunt et cum id fieri non debeat excepcionem fieri habere personarum Volumus et Statuimus quod quascumque personas dummodo sint ydonee cuiuscumque nacionis ydiomatis fuerint indifferenter suscipere teneatur et ad hoc faciendum per suos ordinarios compellantur

Et quia inhonestum existit quod canonici et monachi regulares diversis vestibus vestiantur cum et hoc generat invidiam murmur et scandalum in ipsos Statuimus quod omnes monastici vel regulares canonici et sub eadem professione morantes indifferenter uno et eodem vestialo induantur prohibentes expresse ne quis eorum vestes aliquas atque coloris nisi tantummodo albi et nigri seu grisei habere presumat in quibus brunetum nigrum garzatum et alium quemcumque pannum notabilem delicatum intelligimus Insuper ut vestes non habeant brevitate vel longitudine deformatas Cum vero in predictis excesserint per suos diocesanos vel superiores alios castigentur salua distinccione vel distinccione diversorum ordinum servatus inter monachos sive canonicos et conversos

Et quia sicut audivimus et vidimus quidam monachi et canonici regulares

sicut Clica et laica seculares consweuerunt incedere in amictu suarum
pecium et scandalum plurimorum Precipimus ut Canonici regulares
sine superpelliceis vel tunicis lineis seu cappis clausis monachi vero
sine cappis seu cucullis seu scapularibus extra domos suas
decenter non incedant nec ecclesiam intrent domini Si vero contra facere presumpserint
administracionem si quam habent eam ipso facto amittat Et monachus sive Canonicus
regularis per abbatem Priorem prepositum puniatur et si negligens fuerit per
episcopum suppleatur
Statuimus ut a die quatuor Coronatorum usque ad diem natalis
domini a sagimine et a carnibus omnes monachi cuiuscunque sint ordinis
preter infirmos et debiles et delicatos cum quibus Abbates discrecione
propria poterint dispensare abstineant omnibus diebus dominicis absque quatuor
temporibus poterit tamen abbas ex causa cum aliquibus vel aliquando vel aliquo co-
medat dispensare nec comedant bis in die nisi pueri infirmi vel qui
refectorio legent a septuagesima usque ad pascha quantum ad esum
carnium et esum saginis Idem precipimus sint observare ne come-
dant extra domos suas in parochiis nisi quando procurato ab aliquibus
debetur Canonicos regulares sua regula regulari precipimus observari
Precipimus etiam quod nullus Canonicus regularis diebus lune vel mercurii
carnes in refectorio comedat nisi festum novem fuerit lectionum Silencium
autem in claustro refectorio et dormitorio sint precipimus observari horis
debitis et statutis in loco vbi ad minus duo monachi aut regulares Canonici
commorantur ita scilicet quod nullus audeat loqui nisi voce adeo submissa
quod tercius audire non poterit vel non possit
Quoniam sicut audiuimus quidam Monachi et Canonici regulares aliquorum
Monasteriorum consweuerant extra septa morari suum tam patenter quam
latenter tam turpiter quam dampnabiliter propter quam sepius diuagari Sta-
tuimus quod nullus excepto Capellano et illis quibus ex necessitate admi-
nistracio competit septa monasterii sui exire audeat nisi prius ab abbate
Priore vel preposito Et si abbas vel prior vel prepositus presentes non fuerint ab eorum
vicariis vel aliis potestate habentibus eis specialiter licencia sit concessa Ambo
seu prior vel prepositus vel eorum vicarii sine causa necessaria vel racionabili
exeundi licenciam non concedant nec etiam obtenta licencia sine socio quis-
piam exire presumat Si vero abbates priores prepositi vel alii regulares
prelati seu eorum vicarii in aliquo premissorum negligentes inventi fuerint
vel remissi per suspensionem vel maioris vindicte sentenciam a diocesanis
suis se nouerint puniendos
Prohibemus ne Monachi vel Canonici regulares ecclesias ad firmam
recipiant vel conducant aut sub litteris diocesanorum Episcoporum vel aliorum ex-
traneorum in parochialium ecclesiarum Capellis existant Sed ad sua mona-
steria redeant donec iudicium nostrum celebraturi
Et quos Religiosos inventi fuerint cum canibus et auibus venatoriis
cuicunque occupanti concedimus a nobis
Nullus regularis cuiuscunque ordinis existat nisi audeat in parochialibus
ecclesiis seculariorum vltra octo dies loco Capellanorum ad celebrandum vel
ad ecclesiastica sacramenta ministrandum Si qui autem tales religiosos tenuerint
aut substituerint sint ipso facto ab ordinum execucione suspensi Nec suspensio

per diocesanos eis imposita super huiusmodi excessu seu transgressione pena
competenti ac inuicto sibi quod in talibus plus non excedant potius relaxari

De capellis monachorum

Nullus religiosus cuiuscumque ordinis existat deinceps valeat in parochialibus ecclesijs secularium ultra octo dies absque illius prelatis ecclesie ordinarij licencia speciali. Qui vero tales fuerint ultra octo dies capellanorum ad celebrandum et ad ecclesiastica sacramenta ministranda temere se et sustinuerit sit ipso facto ab omni et eiusdem suspensus Que suspensio per diocesanos Episcopos imposita eis super huiusmodi excessu seu transgressione pena competenti ac inuicto sibi quod in talibus ultimus non excedat valeat relaxari

De Iure patronatus

Ad extirpandam illam detestabilem corruptelam quorundam ecclesiarum patronorum qui rectoribus eorum defunctis spoliant domum et ecclesiam rebus mobilibus et interdum immobilibus in salutis proprie dispendium et scandalum plurimorum Statuimus ut siue laicus siue Clericus hec facere presumpserit sit a iure patronandi carere suspensus et loci diocesanus ecclesiam conferat instauracione utique sed patronus et patronatus excommunicentur et arcius euitentur donec eis debita satisfactione restituat sic oblata

Detestanda quorundam patronorum seu aduocatorum cupiditas intantum metas sue prauitatis excedit quod cum aliquod ecclesiasticum beneficium vacare contingerit quod ad ipsos ius pertinet patronatus nullam ydoneitatem presentandorum personarum siue etatis seu personam ualitate attendentes sed imitatores quaerunt symoniis successores quod recepta ab eis certa summa pecunie siue de ipsa in postum persoluenda aut promissione de remittendo sibi vel non repetendo ab eis decimis vel alijs ecclesie iuribus aut quod eis displicentia fecerint ecclesias ipsas dimittere presentatos et instituendos siue ipsorum manibus trade teneantur aut similibus pactionibus promissis eos instituendos episcopo representant Ne igitur huiusmodi detestabile mercatum contingens ius sibi vendicet contra dictorum canonicas sanctiones sic sacro approbante concilio diffinimus quod patronus clericus vel laicus qui et commentorum vel pacto quolibet promissorum vel illi deprehensus aliquem presentasse eo ipso pro illa vacacione ius presentandi amittat et presentare beneficium huiusmodi pro ea vice ad quem conferatur instituendo pertinet conferatur. Presentatus vero talis non solum eodem beneficio sit indignus sed ipso facto reddatur inhabilis ad sacros ordines et ad quecumque beneficia ecclesiastica obtinenda

De consecracione ecclesie vel altaris

Si ecclesiam pollui contingat sanguinis aut seminis effusione a publice excommunicato in ea fuerit sepeliri contingat ipsius ecclesie Cimiterium per contiguum sit eidem censetur esse pollutum Et antequam per Episcopum reconcilietur in ea non deberet diuina celebrari vel aliquis sepeliri

De celebracione missarum

Si cum per nos aut suffraganeorum nostrorum aliquem concedit
quod in altari viatico domina coram ipso possint officia celebrari non in
loco ventoso seu aliquo periculoso vel inhonesto hoc fieri debet intelligi
Unde si quis presbiterorum occasione concessionis huiusmodi coram premissa domina cele
brare presumpserit eo ipso penam incurrat synodalem

Prohibitum constitucionibus Canonicis invenimus ut nequaquam sacerdos plures
missas debeat dicere una die excepta solemnitate Nativitatis domini
et in casibus specialiter reservatis Cum autem sacerdotum avaricia ausu teme
rario ut plures oblaciones capiat in diversis ecclesiis presumunt dicere plures
missas una die nisi ut premittitur audeat celebrare Contrarium faciens
ad arbitrium superioris puniatur

Item abusum illum qui in quibusdam ecclesiis solitus est observari videlicet
quod presbiter cantato introitu et kirieleyson in uno altari mox ad aliud
idem facturus se convertit et sic deinceps et eciam hanc avariciam sepe vi
deant propterea abusum predictum penitus reprobamus districtius quod due vel
plures misse ubi due voces invicem se confundunt in una et eadem ecclesia
simul et semel nullomodo decantentur

Ordinamus eciam et statuimus ut deinceps nedum in Cathedralibus vi
cecia in Collegiatis ecclesiis omnes hore Canonice per singulos ipsarum
ecclesiarum decantentur ut eo amplior ad ecclesias populi devocio excitetur
quodque in altari maiori cuiuslibet ecclesie Cathedralis non nisi Canonicus
eiusdem ecclesie existens missarum audeat celebrare nisi per consuetudinem
in aliquibus ecclesiis contrarium sit inductum

Cum doctor gencium lumine quod glosissimum ecclesie asserat unicuique nostrum
graciam a domino datam quam non convenit accipi immo ne forte dum vo
cato in vacuum recepisse propter quod miramur et dolemus de nonnullis
nunc provincie Episcopis Abbatibus prepositis et aliis Clericis dignitates prelatu
ras officia Canonicatus et alia ecclesiastica beneficia curam presertim animarum
habencia obtinentibus qui etsi sacris canonum institutis vigentibus ad
sacrosanctorum ordines promoventur aiunt tamen graciam quam in colla
cione predictorum ordinum assecuntur sacrorum scilicet missarum officia in quibus
nostre redempcionis recensetur memoria in sue salutis ac animarum
pro quibus huiusmodi officia tenentur sacrificia dispendium raro vel nunquam
non sine gravi scandalo celebrando exercentur atque propter aliqua cum
latentibus obstaculis ab execucione sacerdotalis officii suspensi videntur
Cum autem beneficium datur propter officium in quo precipue cura frequentis
sancti venerabilis eukaristie sacramenti deo digne et laudabiliter presumitur
ut nisi illum qui venit et voluit legittimum impedimentum oppo
nere et ipso presbitero nichilominus investiget utrum impedimentum aliquod
obsistat et si nec per oppositionem accusatus nec per investigacionem inve
nerint presbiteri ipsi ipso facto interrogacionibus consuetis eos non
differant copulare Si vero ex posicione huiusmodi vel alia contra
copulam contrahendam apparuit probabilis coniectura per presbiteros contractus
interdicatur publice et expresse donec quid fieri debeat super eo

per episcopum vel eius officialem ad quorum hoc notitiam pervenerant sint
edocti. Si quis autem edicto huiusmodi modo premisso durante clande-
stina vel interdicta coniugia inire presumpserit in gradu prohibito etiam
ignoranter soboles de tali coniunctione suscepta prorsus illegitima
censeatur de parentum ignorantia nullum subsidium habitura. Cum ipsi
parentes taliter contrahendo affectatores ignorantie videantur. Pari
modo proles illegitima censeatur si ambo parentes impedimentum
scientes legitimum preter ecclesie interdictum, etiam in conspectu ecclesie contrahere
presumpserant. Sane parochialis sacerdos huiusmodi clandestinas coniunctiones
prohibere contempserit, aut quivis etiam regularis qui eis presumpserit
interesse per triennium ab officio suspendatur, gravius puniendus si
culpe qualitas postulaverit. Sed et his qui taliter copulare presu-
mpserint, etiam nullo alio impedimento obstante condigna penitentia per episcopum
iniungatur. Si quis vero ad impediendam copulam legitimam malitiose
impedimentum obiecerit canonicam non effugiet ultionem. Nullus
autem lapso dicto denuntiationum termino nisi in audiatur, aut accusans
contra illud testificans nisi denuntiatorem huiusmodi probabiliter ignora-
vit vel nisi iuret quod post tempus denuntiationum id didicit quod opponit
et quod ad hoc ex malitia non procedat. Cognitionem vero causarum matri-
monialium plebanis et decanis ruralibus sibi penitus noverint interdictam.

De cognatione spirituali

Spiritualis cognatio sive compaternitas in viginti casibus matrimo-
nium contrahendum impedit et dirimit iam contractum scilicet inter levatum
et levantem et filios levantis, levatum et coniugem levantis prius
cognitam, parentes levati et coniuge levantis prius cognitam et pa-
rentes levati. Item inter baptizatum et baptizantem baptizatum et
filios baptizantis, baptizatum et coniuge baptizantis prius cognitam,
baptizantem et parentes baptizati. Item inter confirmatum et levantem,
confirmatum et filios levantis, confirmatum et coniuge levantis prius co-
gnitam, et parentes confirmati et uxorem levantis prius cognitam, levan-
tem et parentes confirmati. Item inter confirmatum et confirmantem, Con-
firmatum et filios confirmantis, Confirmatum et coniugem confirmantis
prius cognitam, Confirmantem et parentes confirmati. Ne igitur occasionem
spiritualis cognationis in matrimonio difficultates emergant distri-
cte precipimus ut ad predicta baptismi et confirmationis sacramenta, per
que tantum compaternitates huiusmodi contrahuntur duntaxat tres habeant
compatres, nisi per episcopum vel eius officialem super hoc ulteriori modo fuerit
dispensatum.

De consanguinitate et affinitate

Cum divino timore postposito in animarum suarum periculum scienter infra
consanguinitatis vel affinitatis gradum prohibitum aut cum monialibus
matrimonium contrahere non vereantur tam religiosi ac moniales et clerici in sacris
ordinibus constituti matrimonia contrahentes excommunicationis sententiam preter alias penas iuris

incidant ipsofacto

De Symonia liber quintus

Licet Hely summus sacerdos in se bonus fuit quia tamen non
ignorans filios suos iniuste ac contra legem dei agere prout
ad eius spectabat officium non correxit, tempore in bello filiis ipse de
sella corruens fractis cervicibus exspiravit Proinde labe Episcopos
nostre provincie contaminari contingat Statuimus et sub obtestatione
divini iudicii precipimus quod omnes Episcopi nostre provincie, eorumque Suffra
ganeos si opus eis fuerit tales constituat, qui fame bone ac inte
gre opinionis existant Et quod ipsi Episcoporum Suffraganei a consecratione
ecclesiarum et altarium ac vasorum sacrorum seu benedictione vestimentorum
et apparamentorum ad divinum cultum spectancium nec ducte nec inducte
aut quolibet quesito dolo vel fraudis commento exigere quicquam preter
procurationem a iure concessam sub intimatione maledictionis eterne presumant
Sed ipsi Episcopi eorumdem eosdem suos Suffraganeos certis stipendiis sufultos
habeant et ipsis provideant ut statum habeant dignitati et ordini con
petentem

Statuimus etiam quod Episcopi aut eorum Suffraganei cum reconciliatores
Ecclesie vel Cimiterii pro reconciliatione eorundem nullum faciant pactum
nec aliquam exigant solutionem preter procurationem debitam expensis Recon
ciliatione aut certa pena licite poterunt exigere a violatoribus

Item cum contra violatores Ecclesiarum et Cimiteriorum pene sint a Canoni
bus constitute et prefatis iuris exigentibus in hec tempora devenimus
quod a magnatibus hic nec timor dei nec ecclesie honor impenditur
Precipimus ut talibus qui ecclesias et Cimiteria effractionibus spoliis
rapinis violant eius diocesani Episcopi nullo modo parcat, sed tales excommunicent
et excommunicatos denuncient ad satisfactionem condignam et precipue principes
exitum sed que facte fuerint, et si principium ibi nullus processus fuit, tunc
pena specialis promulgetur in illos qui principales in excessu fuerint nec
aliquomodo lata in eos sententia relaxetur donec de dampnis et iniuriis
sint satisfactum Is vero qui in ecclesia et Cimiterio aliquem crudeliter lesit
vulneravit et occidit excommunicationis sententiam incurrat ipsofacto

Ad hec, statuimus et sub pena excommunicationis prelatis prohibemus ut nullus
in villis ecclesie seu apud homines eorundem ascriptos et liberos podwodos
accipere presumat nisi in talibus casibus, Si videlicet tradicio ducis vel alicuius
castri subita timeatur vel si exercitus in terram ingrediens fuerit inva
andus et in hiis supradictis casibus qui ipsos podwodos accepit, prima
opportunitate sibi occurrente sine qualibet fraude permittat, et in eo loco
relinquatur ubi ab hiis quorum fuerint absque difficultate possent reperiri
Cum autem per hos casus villis vel hominibus prefatis ipsas receperint et
casu licito acceptas detinuerit vel aliena fuerint et ipsis pro usibus aliquo
tempore deputaverint tamdiu in loco in quibus diocesano expedire videbitur
denuncientur excommunicati donec ipsis podwodis restitutis dampnum quod

inde ipsorum domini passi fuerint eis sunt ex integro persolutum

Ne clerici vel monachi secularibus ne:
gociis se immisceant

Multa sunt negocia secularia de quibus pauca perstingamus ad que
pertinet omnis carnalis concupiscentia quicquid iusto amplius appetit plus homo
tempore lucrum est munera iniusta accipere vel etiam dare pro aliquo seculari
questu precio aliquem conducere contenciones et lites excitare amare in placitis se
cularibus disputare excepta defensione orphanorum aut viduarum conducto
res aut procuratores esse secularium rerum hominis vbi est furti esse ioculatores
vel iocum secularium diligere aleas amare ornamentum ingerens proposito
suo querere et in deliciis viuere velle gulam et ebrietatem sequi pondera
iniusta vel mensuras habere negocium iniustum exercere nec tamen iustum negoci
um est contradicendum propter necessitates diuersas quod legimus sanctos apostolos nego:
ciatos fuisse et in regula beati Benedicti precipitur prouideri per quorum manus ne:
gocia monasterii procurantur tamen et aues sagittare ad venandum et omnibus
quibuscunque causis superfluis interesse Hec et alia in hiis similia ministris
altaris domini necnon et monachis omnino contraria De quibus autem
apostolus Nemo militans deo implicet se negociis secularibus

Sed nec procuraciones villarum aut iurisdictiones etiam seculares sub aliqui
bus principibus et secularibus viris ut iusticiarii eorum fiat clericorum
quisquam exercere presumat Si quis autem aduersus hoc venire temptauerit
quia contra doctrinam apostoli dicentis Nemo militans deo implicet se ne:
gociis secularibus secularis agat ab ecclesiastico fiat ministerio alienus pro
eo quod officio clericali neglecto fluctibus seculi et potestatibus placeat se ingerere
sit districtius aut decernimus puniendus si religiosorum plurimorum aliquid
predictorum ausus fuit attemptare

De Sponsalibus Quartus liber

Si inter virum et mulierem legittimus consensus interuenit de presenti ita quod
vnus alterum mutuo verbis consuetis expresse recipiat vtroque dicente Ego
te accipio in meam et ego te in meum et alia verba consensum exprimencia de
presenti non licet alteri ad alia vota transire quod si fecerint secundum matrimonium
in mortuus adulterium de facto contractu etiam si sit carnalis copula subsecuta
separari debet et primum in sua infirmitate manere verum si inter ipsos actus
sicut tamen promissio de futuro matrimonio contrahendo vtroque dicente Ego te
recipiam in meam et ego te in meum siue verba similia et alter eorum aliquam
se carnaliter cognoscat aliam seu aliud per verba presenti desponsauerit de
presenti dato quod prima promissio de futuro per interposicionem fuit iuramenti
firmata Et tamen prevalebat desponsacio postsecuta Illi vero qui primam
promissionem per secundum contractum irritam fecit est de violacione fidei
pena iniungenda Carnal aut copula se sequitur promissorum de futuro corpo

Matrimonia efficit sic quod ei in nullo preiudicat quicunque contractus
matrimonialis per eum modo subsecutus Consuetudinem quoque generalis concilii
tum inhibitio contrahentium parochis prudente censemus districtius observandam
ut ad matrimonia sunt contrahenda diebus dominicis vel aliis festivis in eccle:
siis per presbiteros coram plebe publice proponantur sinodo competenti puntati
bus symonie pressure ac cunctis aliis impietatibus atque dilapidacionibus
cessantibus penitus vel semotis Verum si dicti viri ecclesiastici seu vitrici
ecclesie singulis annis racionem sic ut premissum est facere contempserint aut sinodo
se obiunxerint Rectores ecclesie una mon[u]cione per se vel fidedignos ipsis pre:
missa ordinacione loca quotocius comode poterint sub pena synodali coge[re] et
deinde ac animadversione debite puniendos

De immunitate ecclesiarum

Cum liceat laicis in ecclesias ecclesiasticas vel personas aut earum bona
nulla sit auctoritas sit ablata tam iure Canonico quam Civili Nonnulli tamen
laici intentes nec vetitum immunitates earum diversis conatibus infringere
moliuntur Nos super hiis volentes eorum ausum reprimere auctoritate huius
sacri concilii sub obtestacione divini Judicii et maledictionis eterne
districtius inhibemus ne decreto ad huiusmodi temeritatis magis presumant
extendere Quod videlicet aliquem confugientem ad ecclesiam quodcunque maleficium
commiserit quamquam Judex laicus seu quivis alius quamcunque secularem
vero obtinens seu potestatem exercens de ecclesia violenter presumat tra
here immunitatem ecclesie taliter violando Sed pocius ad instanciam re
ctoris ecclesie ad quam fugit vocatur ut eidem vitam et membra ille
secura conservet et ipsum pecuniaria vel alia disciplina puniat Nisi forte
nisi maleficior ad ecclesiam fugiens publicus latro fuit vel nocturnus
depopulator agrorum aut si in ipsa ecclesia vel eius Cimiterio homicid:
dium vel membri truncacionem sub spe immunitatis perpetravit tales enim cu:
iuslibet immunitatis privilegio sunt indigni

Item ut exigencia rerum nostri demerente didicimus secularis potestas
ad tantam sevire non veretur quod episcopos ab eorum sedibus bannit pro:
scribit potenter expellit et persequitur ad contemptum tam divinum et sacrorum
Canonum sanctiones Et quia scripsisse ad tantam devenerint egestatem
quod in vilipendium pontificalis dignitatis non habent ubi caput reclin
nent et caput sustentat ut vita Propter quod presentis Concilii approbacione
Statuimus et inviolabiliter observari precipimus Et quociensque casum
et ipsis provincie nostre supradictam vel aliorum illorum accidere contingat Alii
omnes comprovinciales Episcopi in talibus persecucionibus ipsum consiliis sub:
sidiis favoribus et auxiliis prosequi et adiuvare teneantur et ad suam
sedem libere veniat Addicientes quod donec reddire nequiverit Episcopus
comprovincialis quicunque ad ipsius requisicionem secundum possibilitatem
in suis domibus eundem procurare sit astrictus

Mandamus ut capitulum quod intelleximus de immunitate ecclesiarum libro sexto publicatur quod sequitur sub hac forma Statuimus ne quis impetratores litterarum apostolicarum vel alios ad forum ecclesiasticum recurrentes super causis que ad ecclesiasticum forum de iure vel de antiqua consuetudine pertinere noscuntur ad desistendum vel in foro seculari de questionibus huiusmodi litigandum per e- ordium iudicum ecclesiasticorum vel impetrantium seu litigantium aut volentium litigare aut propinquorum ipsorum seu illarum rerum aut ecclesiarum suarum etiam captionem modis vel aliis compellat seu compelli faciat seu procuret nec per se vel alios impediat quominus coram iudicibus ecclesiasticis delegatis seu ordinariis querulantibus et de causis que ut premissum est ad cognitionem pertinet eorundem possint publice iustitiam obtinere nec ad predicta facienda dent auxilium consilium vel favorem Si quis vero contra presumpserit excommunicationem se noverit ipso facto subiacere a qua nisi tam iudici cuius cognitio fuit impedita integraliter vel iurisdictio usurpata quam parti que perturbata in prosecutione sui iuris fuit de iniuriis dampnis expensis et interesse integre fuit satisfactum nullatenus absolvatur

Eos qui temporale dominium obtinentes suis subditis aliquid interdicunt ne prelatis aut clericis seu personis ecclesiasticis quicquam vendant aut emant aliquid ab eisdem nec ipsis bladium molant coquant panem aut alia obsequia exhibere Ymo aquam et pascua prohibent Eum illud in derogationem libertatis ecclesiastice presumant eo ipso excommunicationis sententie decernimus subiacere Et etiam qui ad eos oblationes ne libere fiant inhibent directe vel indirecte decernimus extendendum

Insuper statuimus ut capitulum quicumque de censibus libro sexto et Clementina positum eodem titulo ab omnibus publicetur et observetur sub hac forma Si universitatis vel singularis persona ecclesiasticas vel ecclesiasticas personas compulit solvere pedagia vel guidagia seu theolonia vel exactiones pro rebus suis quas negotiandi causa non deferunt pro personis singulares sunt excommunicati et universitas interdicta nisi eis prodesse circa consuetudo et prescriptio per dyocesanos quibus hoc constat clericis debent excommunicati publice nuntiari

Excommunicamus omnes Hereticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur fautores receptatores et defensores eorum Necnon et qui de cetero servari fecerunt statuta edita et consuetudines introductas contra ecclesie libertatem nisi ea de capitularibus suis infra duos menses post huiusmodi publicationem sententie fecerint amoveri Item excommunicamus statutarios et scriptores statutorum ipsorum necnon potestates Consules Rectores et consiliarios locorum ubi de cetero huiusmodi statuta et consuetudines edite fuerint vel servate Necnon et illos qui secundum ea presumpserint iudicare vel in publicam formam scribere iudicata

Cum ministrorum ecclesie sustentacioni et subvencioni egenorum sint proventus et res ecclesiastice deputate prohibemus ut nulli in turba vel exercitu in bonis et ecclesie villis que utique absque gravi dispendio ecclesiarum et in ibi habitancium descensionem non modica nequaquam fieri possunt faciant staciones. Aliquid predicte persone turbarum vel exercituum predictorum imposito monicione premissa sentencia maioris excommunicacionis incurrant et loca Civitates Castra ville et Opida quibus presint tamdiu donec satisfecerint ecclesiastico subiaceant interdicto

Item cum ad aures nostras frequens clamor pervenerit quod quidam Nobiles et potentes tam laici quam clerici sub specie hospitalitatis bona monasteriorum et ecclesiarum seu ecclesiasticarum personarum devorant et devastant nimis frequenter et cum effrenata multitudine hospitantur ut longioris temporis victum brevius tempore consummant sub pena excommunicacionis districte precipimus ut omnes de provincia Gneznensi tam laici quam clerici ab huiusmodi monasteriorum et ecclesiarum gravaminibus non abstineant seu a predictis monasteriis vel ecclesiis contra Religiosorum vel secularium clericorum voluntatem quicquid extorserint vel ex vana seu nulla consideracione annonam seu alias res clericorum absque eorum mandato contra caritatem presumpserint, eis usque ad satisfaccionem condignam premissa monicione intrantibus ecclesie denegetur. Episcopi vero vel alii quibus de iure vel approbata et prescripta consuetudine procuracio debetur ipsam poterint recipere servato modo Canone Concilii generalis

Quoniam nonnumquam Consules Civitatum et Rectores earum et alii qui potestatem habere videntur tot onera frequenter imponunt ecclesiis ut deterioris condicionis factum sub eis sacerdocium videatur quam sub pharaone fuit qui legis divine noticiam non habebat. Ille quidem omnibus aliis servituti subactis sacerdotes et possessiones eorum in pristina libertate dimisit et de publico eis alimoniam ministrabat. Isti vero onera sua fere universa imponunt ecclesiis et tot angariis eas affligunt ut eis quod Ieremias deplorat competere videatur Princeps provinciarum facta est sub tributo. Sive quidem fossata seu expediciones seu alia quecunque sibi arbitrantur agenda de bonis ecclesiarum clericorum et pauperum Christi usibus deputatis volunt fere cuncta compleri et Iurisdiccionem et auctoritatem prelatorum ita evacuant ut nichil potestatis eis in suis videatur omnibus remansisse. Quocirca sub anathematis districcione fieri talia de cetero prohibemus. Nisi Episcopus et Clerus tantam necessitatem vel utilitatem inspexerit ut absque ulla coaccione ad relevandas communes utilitates vel necessitates ubi laicorum non suppetunt facultates subsidia per ecclesias existimet conferenda. Si autem Consules aut alii de cetero ista commiserint et commoniti desistere noluerint tam ipsi quam fautores eorum excommunicacionem se noverint subiacere nec communioni reddantur donec satisfaccionem fecerint competentem

Aduersus Consules et Rectores Ciuitatum et alios qui ecclesias et
viros ecclesiasticos talliis seu collectis et exactionibus aliis aggrauare videntur
nituntur volens immunitati ecclesiastice lateranense concilium prouidere
presumptionem huiusmodi sub anathematis districtione prohibuit transgressores
et fautores eorum excommunicationi subiacere precepit donec satisfactionem impen
derint competentem. Verum si quando forte episcopus simul cum clericis tantam
necessitatem vel vtilitatem prospexerit vt absque vlla coactione ad releuandas vti
litates et necessitates communes vbi laicorum non suppetunt facultates subsidia per
ecclesias duxerint conferenda predicti laici humiliter et deuote recipiant cum
gratiarum actione/ propter imprudenciam tamen quorundam Romanus pontifex prius
consulatur cuius interest communibus vtilitatibus prouidere. Quod vero nec sic quorundam
malicia contra ecclesiam dei ecclesiam conquieuit. Addimus vt constitutiones et sentencie
que a talibus vel de ipsorum mandato fuerint promulgate inanes et irrite
habeantur nullo vmquam tempore valiture. Ceterum quia fraus et dolus alicui
patrocinari non debet/ nullus vano decipiatur errore vt infra tempus regiminis
sustineat anathema quia si post illud non fuerit ad satisfactionem compel
lendus. Nam et ipsum qui satisfacere recusauerit et successorem ipsius nisi
satisfecerit infra mensem manere decernimus ecclesiastica censura conclusum
donec satisfecerit competenter. Cum succedat in onere qui substituitur in honore
Votiui et extraordinarii cenni cum clerici dampnum cum lucro deus nolit com
pensare in alia cerimonia consimili

8 Volentes occurrere erroribus quos experigentia docente vidimus temporibus
nostris in aliquibus diocesibus Gneznensis prouincie exoriri statuimus quod
vigilia beati Mathie apostoli si in diebus Carnispriuii euenerit quo ad
cerimonias et ad alia ab omnibus abstineatur et aliam diem per quempiam in illa terra
transferatur

De Ecclesiis edificandis

Ecclesiam seu Basilicam de nouo nullus edificet nec antiquam transferat
nisi per Episcopum vel eius Commissarium in loco structure ponatur lapis primus
benedictus alias edificium diruatur et edificatores excommunicentur clerici vel laici
canonice puniantur nec episcopi seu alii quicumque seu vicarii qui suffraganei
communiter appellantur huiusmodi primarium lapidem ponant maxime in locis in quibus
ecclesie alias non fuerunt nec edificatas consecrent nisi dotem litteris specialis qui
ex officio suo prouide tenentur ne ecclesia erigatur sine dote condigna lumina
ribus et ornamentis et absque ecclesie notabili detrimento. Cum autem huiusmodi Episcopus
per dotem committitur vt in diocesi sua ecclesiarum consecrandarum primarios
lapides ponat seu consecratas consecret in illo generali mandato non compre
henduntur Collegiate ecclesie nisi de ipsis specialem fecerit mencionem Aliis vero
Episcopus vel de speciali dotem commissione non possit ipsas predictas soluere vel ligare

XX

Item cum episcopi fundant ecclesias aut fundatas dotare voluerint Statuimus
ut dotes in perpetuam memoriam habeantur in scriptis et sub sigillo prelati et
patroni diligencius clause consignentur. Si que autem pro usibus cuiuslibet ecclesie
decime fuerint assignate sub certa limitacione terre et quantitate valoris debeant
assignari. Ita ut decrescentie si que forent in posterum ad mensam episcopi
redeant. Hoc autem ad ecclesias cathedrales nolumus extendi

Quicunque ecclesiastica beneficia optinent adiuvent ad tecta ecclesie refi
cienda vel ecclesias emendendas et cum eis collectores ecclesiarum pro fabrice
ecclesiarum deputati, quos quidam vitricos appellant qui sunt communiter ex personis
de plebe maiores et idem elemosinas fidelium inconsulte ecclesiarum
Rectoribus non expendant

Ad decus et honorem ecclesiarum cathedralium attendentes Statuimus ut con
suetudo in nostra provincia iam diutius observata qua pontifices duas
et capitula ecclesiarum cathedralium tertiam partem pro fabrica ipsarum ecclesiarum
contribuunt robur optineat perpetue firmitatis ipsam quod hoc sacro approbante
concilio confirmamus et ut equalitas tamen observetur decernimus quod capitula eccle
siarum predictarum ponant beneficiis ipsorum iustam et ordinatam taxam, Si aliquando
quod sit ex iusta causa contingit clero pro subsidio fabrice collectam imponi
Ita ne alter pro altero pregravetur pro aliqua parte non debeat compensari
de ea non obstante exemptionibus (?) quilibet contribuat suam partem

Ad divini cultus ampliationem ad maiorem quoque iusticie et conscientie pre
clusionem quorum Rectores ecclesiarum et alie spirituales persone militantes do
mino (?) se non impliceant secularibus, carnalia spiritualibus, utilia utilioribus
preferendo volumus et ordinamus quod singulis annis infra octavas nativitatis
Christi aliquo die infra dicte octave ipsi Rectores et alii curati conveniant et domi
num quilibet in parrochia sua cum patrone ecclesie si patronus ibi fuerit
et commode adesse poterit et cum parrochianis vel saltem cum aliquibus de senior
ibus parrochianorum seu sue parrochie duos viros de statu laycali fide di
gnos eligat et deputet, qui sint deputati viri curati vel vitrici eccle
siarum ea que pro fabrica seu structura et aliis usibus seu necessitatibus ecclesie
quomodolibet a christifidelibus offeruntur diligenter conservent et cum consilio Rectorum
exponant fideliter et dispensent qui eciam huiusmodi oblata cum Rectoribus eiusdem
ecclesie describere personas offerentium tempus et quotam ablatorum ne ipsis opprimi
possit usurpatio tenebuntur (?) et in fine anni suis successoribus, sicut pre
fertur, cum clericis et rectoribus ecclesie ac aliquibus de senioribus parrochianis de huiusmodi
receptis et expositis, eciam si ipsi de consensu rectoris et parrochianorum in eodem
officio remanserint singulis annis rationem facere sint astricti, ad quod eciam

faciendam eos et eorum quemlibet obligamus Et ut in premissis omnis cessat
suspitio et vitas apeat volumus quod unus liber sive quaternus penes
rectorem ecclesie et alter penes dictos duos custodes vitrices in quibus liber
sive quaternus huiusmodi oblacionum summe ac distribuciones sive dispensaciones earundem
ut premittitur conservabuntur contineantur remaneat et sint. Hoc sacro approbante
concilio volentes huius tempore ac prelatis et clericis huiusmodi vitam sollicitudinis
pastoralis ampliori discretionis exercitare Statuimus ut decreta Episcopi abbates
prepositi et alii ut prefertur ecclesiastica beneficia qualiacumque sint optinentes subdiaconi
et ad diaconatus et diaconi consequuntur ad presbiteratus ordinis impedimentis
canonicis cessantibus infra unius anni spacium ascendere non postponant
Cum vero in sacerdocio fuerint constituti infra sex mensium decursum a
tempore quo presbiteratus ordinem susceperint Si vero qui actu sunt iam sacerdotes
a die publicacionis presentium infra similem terminum sex mensium vel si eo citius
potuerit fieri ad perditorum ordinum execucionem vadent ad peragenda celebranda
missarum officia tam venerit qui devote iuxta sententiam apostoli se ipsos probando
preparare debeat ac tunc de illo pane ede et de calice bibe quociens
[illegible] et quod hoc ipsis deus inspiraverit et sibi ac personarum saluti
putaverint expedire Ita tamen ut si frequencius id fieri possit non commode saltem
in festis maioribus anni nisi forent canonico impedimento prohibiti
quod suo superiori vel de ipsius licencia confessori ydoneo revelabunt
devocius sint poterint officiare teneant. Contrafacientes autem huius salubris
constitucionis si Episcopi fuerit pro quolibet anno in centum et abbates
non exempti in viginti quinque marcis usualibus prepositi vero et alii beneficiati
ac presbiterum ut in aliarum canonicis decimam partem fructuum suorum beneficiorum
pro media parte fabrice ecclesiarum ecclesiarum ubi beneficiati fuerint reliquam
vero pro execucione presentis nostre constitucionis loci scilicet ordinario vel cui
hec potestatis commissa fuerit continentes penis irrefragabilis statuto decernimus
puniendus ad cuius potestatem fidelem et observanciam corporum nostrorum et aliorum
nimirum vices nostrorum gerentium qui pro tempore fuerint consciencias oneramus

De Baptismo

Baptismus cum honore et reverencia celebretur et cum magna cautela maxime
in distinccione verborum et prolacione in quibus tota virtus sacramenti consistit
Scilicet ego te baptiso in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Et in wlgari laicos
doceant sacerdotes frequenter qualiter cum opus sit debeat baptizare
Parentem etiam et matrem prius in summa necessitate similiter posse baptizare doceat
dicat etiam laicis quod nomen puero non imponant penam aut verborum prolatam ab
eo qui baptisat integre communiter ordinate et sine interpolacione imponendo
aliquam proferant. Interroget autem laycus qui per ipsum baptisat diligenter

A sacerdote qui dixerit quod fecerit et si eum invenerit modo districto et
debite baptisasse allato puero ad ecclesie foras suppleatur quod deest
scilicet pabulum salis et aurium linitio cum salina et hic a sacerdote nomen
puero imponatur exorcismi non dicantur sed super fontes sine immer
sione tamen sub qua forma puer baptisatus fuit omnia fiant que
fieri solent Si vero dubium fuit tunc sacerdos omnia faciat et im
mergens dicat Si tu non es baptisatus Ego te baptiso In nomine
patris et filii et spiritus sancti amen Post elevandum puerum de fonte tres tantum patrini reci
piantur prius tamen episcopo super pluralitate patrinorum dispensare

De custodia Eukaristie

Statuimus ut in cunctis ecclesiis Eukaristia Crisma oleum sacrum aqua bap
tismi sub fideli custodia sive seris et reconditis observentur ne possit ad ea
temeraria manus extendi pro nephandis aliquibus exercendis Si vero is ad
quem spectat custodia ea incaute reliquerit tribus mensibus ab officio
suspendatur et si per eius incuriam aliquid nephandum inde contingerit graviori
subiaceat ultioni

Relinqui nolumus incorrectum quod quidam tectum ecclesiarum sic exponunt super
pellectilibus propriis et etiam alienis ut potius domus laicorum quam dei basi
lice videantur non considerantes quod dominus in Evangelio non sinebat ut vas
transferretur per templum Sunt autem alii qui non solum ecclesias dimittunt
incultas verum etiam vasa ministerii et vestimenta ministrorum ac pallas altarium
necnon et ipsa corporalia tam immunda relinquunt quod interdum aliquibus sunt hor
rori quia zelus nos comedit domus dei sunt prohibemus ne huiusmodi suppel
lectilia in ecclesiis reponi admittantur nisi inter hostiles incursus
aut incendia repentina seu alias instantes urgentes ad eas oporteat haberi
refugium Sic tamen ut necessitate cessante res in loca pristina reportentur Pre
cipimus quoque ut altaria vasa corporalia ac vestimenta predicta munda et
nitida conserventur Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere
que dedecerent etiam in prophanis Et ideo contra facientes penam unius marce
mandat imposituri

De observatione Ieiuniorum

Volumus etiam prohibemus ne quis adultus [struck-through word] parit et districtas ordi
naria et statuta ieiunia ut quadragesimale quatuor temporum et vigiliarum pre
sumat infringere nec huiusmodi nostra ieiunia preter ecclesiarum vel cimiteriorum
et contra ipsos procede per censuram que pene sic exacta debebitur pro media
parte ecclesie cathedrali pro fabrica et pro alia media parte ecclesie violate,
si episcopus convincat expensis rectoris ecclesie vel alterius reconciliacionem provinciante
Alioquin si episcopus ipsam reconciliacionem suis sumptibus faciet et expedierit
sibi debebitur tota pena quam etiam reconciliacionis episcopus vel suus suffraganeus

Requisitus tenebitur satisfacere infra tres menses de pena circa exigenda
a malefactoribus arbitrio diocesani duximus relinquendam. Veritas est verbum
organo divine vocis emissum: Gratis accepistis gratis date. Proinde vo-
lentes symoniacam heresim de finibus nostre provincie presenti salutifera
provisione cupimus expellere et abusum qui circa ordinatos clericorum singulariter
statuimus quod ab ordinatis clericis accolitis subdiaconis diaconis presbiteris nichil
fiat exaccio pro formatis nec pro examine et intitulacione, preter tamen ex-
pensam scripture literarum et pergameno in quo sibi formate describentur. Licet
sacris canonibus ne pro institucionibus aliquid exigatur cautum sit, tamen notarii
curiarum tam nostre quam coepiscoporum nostrorum et aliorum prelatorum in exi-
gendo salario ex corruptela antiquitus introducta metas racionis excedunt.
Nos igitur gravamina cleri nostre provincie considerantes et depactaciones commissas
investituris fore illicitas quas licet in toto prout optaremus tollere non pos-
simus easdem saltem restringere volentes, hac sacro synodo approbante prohibe-mus.
Et deinceps pro litteris investiturarum ad beneficia quantumcumque magni
redditus beneficium existat notarii curiarum ultra duos florenos auri hun-
garicalis exigere non presumant. Et si beneficium sit mediocre vel exile,
salarium notarii diminuetur et arbitrio ordinarii committitur, in quo conscienciam
eius oneramus. Si quis vero notariorum in premissa exaccione excesserit, pena
dupli ad requisicionem gravati puniatur per eundem in usus pauperum convertenda.
Episcopus vero qui ad requisicionem conquerentis gravati huiusmodi notarios in premissis refrenare
infra mensem neglexerit, ab ingressu ecclesie tamdiu sit suspensus donec
predictam penam dupli quam suus notarius vel alius suo nomine ultra taxam
impositam extorserit in usus pauperum Christi disseminat fideliter. Super quo ipsius
conscienciam oneramus. Nullus de non petendo beneficio ab ordinatore suo
prestare caucionem seu promissionem aliquam intendit quia hoc symoniacum est
et contra canonicas sanctiones.

Verumque aliqui sacerdotes ex simplicitate sive iuris ignorancia quod ex avaricie
vicio quod fere omnes oculos excecavit dum eukaristiam oleum infirmorum
et baptisma parvulorum crisma oleum sacrum et sepulturam aut alia sacra-
menta ecclesiastica suis subditis administrant precium exigunt ab ipsis pro suis ex racione
et reatus defensionem longam illius loci consuetudinem pretendentes, nec adtendentes
quod diuturnitas temporis peccatum non minuit sed augmentat. Nos inherentes concilio
Thuronensi qui huiusmodi consuetudinem maxime detestatur, super huiusmodi aut super aliquibus
sacramentis conferendis aliqua certa munera quantumcumque modica per sacerdotes
aut prelatos a suis subditis tamquam debitum exigantur sub pena tunc in canone
synodali approbacione huius sacri concilii districtissime prohibemus
Nisi huiusmodi munera a christifidelibus sponte et caritative offerantur

Volumus ut laici utriusque sexus per episcopos aut officiales eorum ad consuetudines laudabiles pro devotione fidelium introductas fraudulenter per censuram ecclesiasticam repellant.

Ne prelati suas vices sub annuo censu exponant

Cum nimis per sacrorum canonum statuta sit salubriter prohibitum ne prelati vices et suas iudicis sub annua exponant pensione Nonnulli tamen provincie nostre et alii prelati inferiores contemptis spretis sacris institutis cupiditatis sue laxatis habenis officia sua et iudicia exercenda sub annuo precio locare officialibus seu vicariis temporum non verentur in subversionem iustitie et depauperationem subditorum Nos igitur talibus abusibus viam precludere cupientes hac sacri approbante synodo statuimus Ut quicunque pontifex aut prelatus huiusmodi officia aut iura deinceps locare presumpserit episcopus suspensionis a divinis Inferior vero prelatus sententiam excommunicationis incurrat ipso facto Officiales vero vicarii huiusmodi iura conducentes ipso etiam nomine se sententia excommunicationis innodatum a quibus preterquam non possint absolutionis beneficium a nobis vel nostris successoribus valeant optinere donec utrique temporum tam prelatus locans quam officialis seu vicarius conducens iura predictam summam pecuniariam pro qua huiusmodi locatio facta fuit integraliter persolvat medietatem in usus pauperum secundum ecclesiarum cathedralem degentium Aliam vero medietatem pro fabrica eiusdem ecclesie dispensandam

De Iudeis

Item omnibus christianis huius provincie sub pena excommunicationis districtius inhibemus ne iudeos vel iudeas secum ad commanendum recipiant vel cum eis manducare vel bibere presumant aut etiam cum ipsis in suis nuptiis vel neomeniis saltare vel tripudiare presumant Nec christiani carnes venales seu alias carnes vel alia cibaria a iudeis emant Ne forte per hoc iudei christianos quos hostes reputant fraudulenta machinatione venenent Addimentes ut si decetero quocunque pretextu iudei christianis graves seu non moderatas usuras extorserint christianorum eis participium subtrahatur donec immoderato gravamine satisfacerint competenter Unde christiani si opus fuerit per censuram ecclesiasticam compellantur ab eorum commerciis abstinere principibus aut ministris ut propter hoc non sint christianis infesti sed potius a tanto gravamine iudeos studeant cohibere

Ut autem iudei a christianis valeant evidenter discerni statuimus et inviolabiliter precipimus observari quod omnes et singuli iudei utriusque sexus in terris nostre provincie

portent unum circulum de panno rubeo pro signo assutum sive consutum
ante pectus parte sinistra in veste superiori quam gunke et reglacter
portent desuper vestes suas alias cum extra domos habitacionis sue exe-
unt vel incedunt vel in publico quocumque modo appareant aut se exhi-
beant vel ostendunt et huiusmodi signum infra mensem assumere teneantur
a die publicacionis constitucionis presentis. Quod si in huiusmodi signo assumendo in-
fra tempus supradictum aut eciam deferendo prout superius est expressum
Iudei prefati vel ipsorum aliqui contrarii fuerint vel rebelles extunc christi-
anorum omne emcionis et vendicionis commercium et quodlibet aliud participium
sibi noverint penitus interdictum et alias arbitrio loci ordinarii puniendi

8 Item cum adhuc terra Polonica sit in corpore christianitatis nova plantacio ne
facilius populus christianus a cohabitancium Iudeorum superstitionibus et pravis mo-
ribus inficiatur quo levius atque recentius christiana religio in fidelium cordibus
in hiis partibus est plantata districte precipimus ut Iudei in hac provincia
Gneznensi commorantes inter christianos permixti non habitent sed in aliquo sequestrato
loco civitatis vel ville domos sibi contiguas sive coniunctas habeant ita
quod a communi habitacione christianorum sepe muro vel fossato habitacio Iudeorum separetur
Precipimus autem ut per episcopum diocesanum et per dominum temporalem tam christiani
quam Iudei quorum domus intermixte sunt ut ad vendendum seu permutandum
eas ad arbitrium bonorum virorum consilio qua noverint appellacione cessante Interim
autem si sacramentum altaris ante domos Iudeorum deferri contingat ipsi Iudei
audito sonitu primo intra domos suas se recipiant et fenestras ac hostia sua
claudant. Postquam autem hec separacio facta fuerit decernimus ut Iudei in una civitate
vel villa unicam tantum habeant synagogam

Item precipimus ut Iudei sacerdoti parochiali infra cuius parochie terminos man-
serint pro eo quod loca in quibus christiani habitare deberent occupant iuxta quan-
titatem dampni quod ei ex hoc inferunt ad arbitrium diocesani loci omnes fructus
refundere compellantur. Prohibentes eciam ne stubas et balnea christianorum
frequentent, nec servos nec ancillas aut nutrices seu quecumque mancipia
die noctuque in suis domibus retinere presumant, nec ad recipiendum teloneum
seu aliquod publicum officium aliquatenus assumantur. Si quis Iudeus cum
aliqua christiana fornicacionis vicium deprehensus fuerit commisisse tam quoadusque
decem marcas ad minus pro emendacione solverit districto carceri mancipetur
et mulier christiana que tam dampnatum coitum pegit per civitatem fustigata de
ipsa civitate sine spe redeundi penitus expellatur.

De Hereticis

Heretici quarumcumque sectarum et credentes ipsorum eadem receptato-
res defensores et fautores eorum excommunicati sunt. quos universi fideles
christiani maxime parochiales presbiteri diocesano loci vel inquisitori

Heretice pravitatis denunciacione tenentur ut pro suis demeritis correctionem
accipiant et ne fidelium corda eorum doctrinis pestiferis corrumpantur

Item christianos qui ad ritum transierint et redierint iudeorum aut gentilium
qui dum erant infantes aut mortis metu non tamen absolute seu precise
coacti baptisati sunt est tamquam contra hereticos si sunt de hoc confessi aut
seu per iudeos convicti et sicut contra fautores receptores et defenso
res hereticorum taliter est procedendum

Remedia contra hereticos

Primum Remedium quod littere ordinatorum dirigantur ad omnes ecclesiarum re
ctores preceptive et sub pena excommunicationis quod omnem diligenciam faciet
inquirendo si qui ibi sunt qui novam doctrinam desperatam seminant
clerici vel laici et persone utriusque sexus qui si reperti fuerint quod inti
ment suis vel archidiaconis scriptis et si pravitate eos poterint victos
reperient et quod moneant in genere omnes et singulos suos parochianos
et si aliqui sciunt vel sunt suspectos de pravitate heretica eos prefati denuncient

Secundum remedium quod ordinarii scribant requirendo principes Nobiles Ca
pitaneos necnon communitates civitatum villarum et castrorum quantum eorum
sunt et proconsulibus quibus in hoc committunt vices suas ut quoscunque
clericos vel laicos invenerint hereticos vel suspectos a novas doctrinas pre
dicantes aut suggerentes aut receptatores et maxime defensores etiam si
per ecclesiarum rectores non sunt requisiti dicto de singularitate ipsorum doctrine ap
pareat vinctos transmittat episcopo vel eius officiali aut vicario aut alteri
commissario ad hoc deputato

Tercium Remedium quod nullus rector parrochialis ecclesiarum suspectum predicatorem
vel predicare volentem admittat et in adiutorem cure sive capellanum recipiat

Quartum Remedium quod rectores parrochialium ecclesiarum ubi illi qui habent potestatem
providendi rectores scolarum non conferunt rectoratus nisi notis et cognitis et de
heresi non suspectis neque diffamatis quibus precipiatur rectoribus sub pena excommunicationis
quod ad scolas venientes de Bohemia vel alias videlicet transeuntes vagos sive
in scolis manere non admittat nec eos recipiat receptum vero suspectum si fuerit
possit episcopo vel officiali repetet vel potestati seculari intimet et curam gerat quod
in favorem ipsius fidei vinctum adducat Et videat rectores ecclesiarum scolares si
qui in scolis de hac secta conferunt aut eam laudant seu defendunt quos dum
tales esse agnoverint faciant prout superius est premissum

Quintum Remedium requirent Epi dominum Regem principes et po-
testates seculares ut Inquisitores heretice pravitatis foveant adiuvent et defe-
dant auxiliis eciam brachii secularis iuxta formam iuris communis

Sextum quod fiat mandatum ex parte Episcoporum sub pena excommunicacionis ut nullus
qui potestatem habet tamquam pater in filios vel tamquam dominus in servos vel
tamquam patrefamilias in aliquem de familiis conferat aliquod subsidium in pe-
cunia vel in rebus aliis quibuscumque infectis pravitate heretica ad studium
in Bohemia vel alias undique aut venientibus de eodem loco ubicumque sint in
provincia existant

Septimum quod domini Epi eligant et expediant visitatores habentes integre
opinionis Archidiaconos vel alios qui visitent totam diocesim inquirendo
de fautoribus receptatoribus et defensoribus hereticorum heretice pravitatis Johannis
Huss et specialiter quod faciet libros sive pravitatem tam per [illegible] ecclesia-
rum quam eorum predicatores circa quos videndos diligenciam habeant an
aliqua suspecta sint in eisdem libris inserta et si invenerint extunc eosdem
suspectos de heresi si poterunt vinctos transmittant aliquin faciant ut super premissis

Octavum Remedium et ultimum Est postquam suspecti de heresi capti fuerint
extunc omnes libri eorum inquirantur et execrentur et presententur Epo vel offi-
ciali aut Inquisitori Et videtur domino quod ordinarii quibus hoc ex officio competat
sue dignitatis si quos hereticos invenerint delatos vel receptos in officio suo
non torpescant nec unus per aliud se excuset sed mutuo invicem In processu
vero contra hereticos servetur forma Sexti et Clementinarum hactenus et
practica quam ipsi Inquisitores heretice pravitatis servare consueverunt

De Scismaticis

Perpetuo prohibemus edicto quod Scismatici Sacerdotes in terris nostre
provincie officiare apud ecclesias non sinantur nec permittantur huiusmodi vel edifi-
care absque dyocesanorum in quorum dyocesibus seu iurisdictionibus commorantur
licencia et consensu nova oratoria vel Capellas nec christianis ipsi scismatici
ministrent ecclesiastica sacramenta Ipsi quoque christiani prohibeantur districtius ipsorum scismaticorum
audire officia vel ad ea accedere vel ab ipsis ecclesiastica aliqua recipere sacramenta
A quibus omnibus dicti Scismatici per censuram ecclesiasticam arceantur quam si
forte contempserint per seculare brachium a talibus compescantur

Et quia predicta pericula nos circa futura fieri timentes volumus et ordinamus

Et si que persone vel collegia a nostra seu provincia separaverint scisma quod
faciens cum iam quod presertim huiusmodi a suo diocesano obediencia recesse-
rint pontificale eis ministerium et ecclesiastica beneficia sepulture videlicet
et elemosine penitus denegentur. Et si canonice moniti ad obedienciam
vel ad unionem non redierint extunc per locum ab ipsorum gremio districtius
arceat. Insuper a personis ecclesiasticis ad hospitia nullatenus colligantur
hoc ipsum volumus extendi ad eos qui iam scisma et inobedienciam eorum communicant

De Apostatis

Prohibemus ne apostate vel cuiusvis religionis professi qui
sui ordinis mutates cum ex eo excommunicacionis sententiam dinoscuntur contraxisse
ad ecclesias regendas vel curam vicariatus admittantur

De raptoribus

Mandamus universis plebanis et aliis clericis cuiuscumque fuerint status
in virtute sancte obediencie et sub pena privacionis beneficii et officii
ne aliquem raptorem proscriptum bannitum profugum vel mendicum aut
eorum rapinas in domibus receptent vel conservent aut ipsis ex domibus
suis expensas seu alimenta ministrent sive ipsorum litteras seu legaciones
ad quascumque preferant a quibus plerumque huiusmodi pestiferum genus hominum
per comminaciones de occidendis personis vel earum bonis cremandis pe-
cunias extorquere conantur.

Cum in quibusdam locis quotidie iniquitas invaluerit quod in rebus ecclesie
sic furtum reputatur sagacitas rapina probitas et violenta fortitudo hoc
sacro approbante concilio cupientes secularium potestatum aut eciam ecclesiasticorum
pessimas refrenare sanccimus quod quicumque principes seu capitaneus rector
baro miles aut nobilis vel officialis eorum et generaliter quevis alia persona
spiritualis vel secularis cuiuscumque dignitatis status et condicionis existat de-
cimas tributa castra villas immunitates possessiones et bona ac alias
res mobiles et se moventes ac ecclesias et pia ac religiosa loca personas-
que ecclesiasticas spectancia et pertinencia aut eciam pauperum hominum in ipsorum bonis
degencium rapuerit invaserit occupaverit ac illicite detinuerit exactionaverit
tallias seu collectas imposuerit seu iniuste impignoraverit aut occasione
pignoris aliquid extorserit vel quovis quesito colore fecerit ut rapi inva-
di occupari detineri impignorari exactionari mandaverit ordinaverit seu ratum
habuerit aut raptorem invasorem occupatorem et detentorem illicitum tunc re rap-
ta invasa occupata detenta fovent seu in defensionem susceperit aut in

Bonis eisdem notorium dampnum seu offensam manifestam intulit nisi infra trium
dierum spacium a tempore rapine occupacionis invasionis huiusmodi perpetrate et commisse omnia
et singula rapta invasa et occupata seu perfruita reddendo de iniuriis et dam
nis datis et offensa manifesta condignam emendam et satisfaccionem impen
derit cum eorum in hac parte complicibus excommunicacionis sentenciam incurrat ipso facto Et nichilominus
in illa seu in illis parrochia seu parrochiis de qua seu de quibus raptores
occupatores invasores dampnum dantes seu manifestam offensam irrogantes
fuerint aut in quibus larem seu habitacionem suam habuerint seu habere consueverint
Et ad quam seu quas res et bona predicta sic rapta invasa et occupata
ad conservacionem earundem deducta ac in ipsis detenta fuerint quousque ad resti
tucionem et satisfaccionem plenariam Alia quoque loca quecumque alia ad que prefati rap
tores invasores et occupatores detentores Conminatores dampnum dantes
aut offensam predictam inferentes cum eorum complicibus pervenerint seu alter eorum
pervenerit et quamdiu in eisdem locis seu eorum aliquo moram traxerint seu fecerit
ipso facto ecclesiastico subiaceant interdicto Et qui excommunicatus ab aliis est vitandus
decernimus quod si predicti raptores invasores occupatores dampnum dantes seu
offensam inferentes cum suis complicibus de aliena seu alienis diocesibus
fuerint seu alicuius earum fuerit Episcopus loci de quibus dicti raptores et alii pre
fati fuerint vel ad quas confugerint exhibita vel constitucionis presentis et laudi
communis recepta si opus fuerit ab Episcopo loci vel iniuriam passo informa
cione sufficienti teneatur huiusmodi raptores invasores occupatores et dam
num dantes cum eorum complicibus excommunicatos per se et suos subditos
publice nunciare et in parrochiis et locis predictis prout superius exprimitur
interdictum ecclesiasticum facere inviolabiliter observare

Cum ad ea que frequencius accidunt iura debeant adaptari et raptus virginum
et mulierum in plerisque partibus frequencius attemptatur precipimus et mandamus
firmiter observari quod in vestris synodis vestris subditis precipiatis in virtute
obediencie ne quis ecclesiastica secularisve persona audeat a rapta virgine
vel muliere requirere an consenciat in raptorem vel in eum cuius nomine ali
qua constitit esse raptam alioquin consensum requirere dicimus non teneri donec
in propriam parentum et amicorum redierit potestatem vel per eum stetit quominus
redire potuit Contrarium facientes si clerici fuerint ab officio et beneficio ad arbitrium
suorum superiorum suspendantur et aliis penis iuris canonicis sanctionibus Si lai
ci fuerint pene ad arbitrium iudicis castigentur
Statuimus quod ad bona decedencium Episcoporum seu Electorum et aliorum inferiorum
Prelatorum secularium seu Religiosorum Monachorum vel aliarum ecclesiarum
vacancium nullus laicorum quicumque et cuiuscumque excellencie condicionis vel

Statutis manus suas extendi faciat vel permittat bona huiusmodi auferendo
aut etiam occupando occasione interpretationis vel alio quovis praetextu Et
si quis contra constitutionem huiusmodi venire praesumpserit ingressum ecclesiae
et perceptionem seu participationem sacramentorum ac etiam collatorum ipsi nominatim
interdictus subiaceat aliis poenis praedictis et aliis constitutionibus nostris expres-
sis subiacens etiam in bonis quibuscumque tam novis quam antiquis nominis

De usuris

Usurariorum pravitate qui plerumque mercatorum formam imitantur dum sub
mercaturis velamine diversis adinventis fraudibus plus sibi contrahentes
detrimentis quam illi qui nullo quaesito colore directe mutuant usuras de
tempore recipiunt. Et ne etiam nobis ignorantiam simulatam causam habeant possint praetendere
et suos errores decreto synodalis temporibus excusare declaramus et definimus
Quod cum usura tantum committatur in mutuo, mutuum autem tantum in hiis rebus consistit
quae determinantur numero pondere vel mensura, non solum qui rem huiusmodi eo
pacto vel principaliter ea spe mutuat ut aliquod emolumentum temporale ultra
sortem recipiat quantumcumque sit parvum sed etiam si fructus seu proventus rei
pignoratae in sortem non computantur ad pignus mutuans usurarius est
censendus Sed et illi qui emere quaecumque quae venditionis tempore cum certi-
ficatione minus valet et quod tunc venditum erat carius vendiderit so-
lutionem pretii differens carius, et qui statim solvunt pretium contractusque rei emptae
pro minori quam tunc valeat licet causa eiusdem rei traditionem dilata ad tempus
in quo constat eandem rem plus valere usurarii sunt censendi Et quod tales
probatio per nos ad notitiam dioecesanorum vel eorum officialium perveniunt ut per eos
ad restitutionem usurarum ipsi vel eorum heredes districtione canonica compellantur
Confessores autem in foro animae tales ad restitutionem inducant efficaciter si periculum
animarum dampnationis cupiunt evitare Sane si quis in illum errorem inciderit
vel pertinaciter affirmare praesumat exercere usuras non esse peccatum velut haereticus condempnetur
Praecipimus autem plebanis curatoribus ac illis qui habent quod saltem bis in anno
videlicet prima dominica Adventus et Quadragesimae statutum praesens fidelibus
exponant vulgariter ac eos salutaribus inducant monitis ut abstineant a contractibus
et fraudibus usurarum et innotescat omnibus et eis in remedium peccatorum suorum
iniungatur ut ipsi in nostro seu suffraganeorum nostrorum consistorio usuras
aliquo de praedictis modis solutas repetant vel si non potuerint sibi solutas
promiserint et a promisso se subtrahant praesentis constitutionis suffragio se de-
fensuri

Iniquam voraginem usurarum quae animas devorat et facultates exhaurit utriusque
testamenti pagina condemnat et demum constitutionem sanctorum patrum Lateranensis

Lugdunensi et Viennensi conciliis prodite sub divine maledictionis in-
terminatione ac diversis et aggravatis penis prohibeant et interdicant, nonnulli tamen
tam spirituales quam seculares nostre provincie irretitum laborantes avari-
ciarum in detrimentum aliis licitis negociis pretermissis illicite exercent usu-
ras Nos quoque attendentes quod maliciis hominum non est aliquatenus indul-
gendum hoc sacro approbante concilio prohibemus ne decetero quisquam cuiuscumque
status gradus condicionis et preeminencie existat, exerceat usuras
Et si qui tales manifesti usurarii reperti fuerint statuimus et mandamus ut
contra illos per ordinarios loci et parrochialium ecclesiarum rectores iuxta vim
et formam dictorum Lateranensis Lugdunensis et Viennensis statuta conciliorum
procedatur modo qui sequitur videlicet, Ut ab eis manifestis usurariis nullus
omnino obligaciones oblaciones recipiat nec ad communionem altaris ad-
mittat nec si in huiusmodi peccato decesserint recipiat ad ecclesiasticam sepulturam
Qui autem contra premissa fecerit ea que receperit restituere compellatur Et donec
secundum ipsum aut sui diocesani arbitrium satisfecerit ab officii sui maneat
ac execucione suspensus, Illos autem qui resipiscere non curaverint a peccato eorundem
excommunicatos publice nunccient donec ad gremium sancte matris ecclesie revertantur
post restitucionem eorum que male extorserint per usurariam pravitatem, Si ad resti-
tucionem omnium eorum non suppetunt facultates vel si in toto solvendo non fuerint
prius restituta ea ad quam sufficient porcione de reddendo residuo sufficienter
tempore sufficienter caucionem adhibeant eis vel eorum heredibus si extant ex
quibus extorserint usuras Si vero non extant pauperibus vel piis usibus
iuxta ordinarii archidiaconi plebani sui vel confessoris ydonei si summa ducatorum
quinquaginta Hungaricalium non excedit Si vero excedit diocesanorum suorum satisfaccionem
ydonea vel caucionem de toto aut residuo ut premittitur prestito ab eisdem diocesanis
archidiaconis vel confessoribus et plebanis ipsorum absolucionis beneficium con-
sequantur et hoc idem in rebus vagis et male ablatis vel acquisitis decernimus
observandum Ut si usurarii predicti spe finalis penitencie et absolucionis extreme claves
ecclesie penitus contempserint et temere sustinuerint anathema seu in extremis ab-
solui pecierint non prius est eis absolucio impendenda nisi prius sub proprio
iuramento cuncta male extorta restituant dummodo tamen in propriis bonis mobilibus et
immobilibus habeant quibus restituere valeant universa vel saltem refundant inquantum
eorum se extendunt facultates, de reliquo refundendo et satisfaciendo loci or-
dinario vel eius vicario aut saltem rectori parrochie sue sanitate recepta
et rerum nacta copia dederint fideiussores ydoneos, quod si fideiussores tales
non extiterint et in eis appareant vere penitencie signa sub forma prescripta
recepta proprio corporali prestito iuramento admittantur ad penitenciam et eukaristie

Sacramenti Sed in penaz tam diutini contemptus clavium ecclesie ac ad terrorem
aliorum negetur eis extrema unctio et ecclesiastica sepultura nisi forte suadente
causa legitima hoc nobis vel nostris comprovincialibus Episcopis ex gracia
contingit indulgeri Ad que eciam ultima consequenda non sufficiat previum incendium
et penitencie signa si heredes male adquisita restituere minime sunt parati Sed forsan
sibi condicione vel pro parentibus filii nolunt premissas exhibere cauciones
vel ad uxor pro marito aut maritus pro uxore similia facere detractaverit
addicientes quod si usurarii manifesti per mensem unum tempore in excommunicacione
perduraverint extunc uxoribus et filiis ac eorum familiaribus et mancipiis omnia
sacramenta et eucaristia subtrahantur Baptismate prolorum et penitencia mori
encium dumtaxat exceptis Si quis autem Religiosus vel secularis clericus exemptus
vel non exemptus manifesti usurarii fuerit corpus in ecclesia vel cimiterio
aliter quam superdictum est ausu temerario sepellire presumpserit ipsum decernimus
sicut in Vienensi concilio decretum est ipso facto sentenciam excommunicacionis incidisse a qua
non prius absolvatur nisi diocesano cui premissa fuerit iniuria irrogata
satisfaccionem exhibuerit competentem Verum quia manifesti usurarii censeri debeant
apud nonnullos in dubium veneratur Nos presenti sinodali constitucione
illos manifestos usurarios declaramus qui publice et probabiliter exercent usuras
Bancos publicos tenentes causa mutui dandi ad usuras aut decem [illegible]
mutuat et undecim vel usure precipiunt vel si fructus seu proventus
rei pignorate in sortem non computant et de hac quorum coram ecclesiastico iu
dice convicti vel confessi sunt seu evidencia facti eorum tanta sunt quod nulla
tergiversacione eorum pravitas celari possit vel aliquatenus occultari

De Sortilegiis

Excommunicamus et Anathematizamus omnes Sortilegos qui per invocacionem
demonum vel alias sua sortilegia exercent firmiter prohibentes ne ab aliquo
quam a suo Episcopo nisi forte in mortis articulo absolvantur Ceteri vero Sortilegi
per presbiteros proprios penitencia condigna imposita absolvantur Et hanc excommunicacione
Sinodalem bis in Anno in prima scilicet dominica Adventus et Quadragesime per sacerdotes
in eorum ecclesiis et capellis precipimus publicari

De Clerico excommunicato ministrante

Cum scriptum sit in lege domini quod quicumque non obtemperasset Sacerdoti ex castra po
situs lapidabatur a populo aut gladio cervice subiecta expiabat contemptum et in
primitiva ecclesia inobedientes eiecti de ecclesia rabido ore demonio trahebantur
Consulti enim sacerdotes censuram ecclesie contempnentes excitati vel suspensi a prelatis suis

Negentibus cultis eorum immemores quod Episcopis et prelatis clavium celorum sit collata potestas attentare sibi interdicta ministeria non verentur cum quos volunt rigorem ecclesiasticum exercere Statuimus igitur quod clerici qui excommunicati suspensi aut interdicti in officio suo ministrant ut prius clericis sine spe restitucionis ab officiis et beneficiis deponantur et infames ac detestabiles sint ut de cetero nullatenus ad ecclesiastica beneficia admittantur nisi per primam approbatam et conversationem laudabilem sedis apostolice graciam meruerint optime

De privilegiis et privilegiatorum excessibus

Preterea Statuimus ne Religiosi cuiuscumque ordinis vel religionis existant privilegiati fines suorum excedant privilegiorum cum privilegium mereatur amittere qui concessa sibi abutitur potestate Si qui etiam Religiosorum per donationem vel alium legittimum titulum incorporatam aliquorum beneficiorum ecclesiasticorum adquisierit talia beneficia propria temeritate suis personis non usurpet sed ipsis presentibus ydoneos presbiteros ad ea presentet alioquin elapso tempore a iure statuto loci ordinarius prout ecclesie expediat providus instituat. Si quas etiam ecclesias parrochiales infra quarum limites grancias et ministeria habuerint terras agros prata vel vineas aut alia bona de quibus iure decimam solvere tenentur in decimacione defraudaverint omnes ipsos et opes opem vel operam in premissis dantes et ipsorum fraudis intendentes decernimus ipso facto excommunicationis sententiam incurrisse

De iniuriis et clericorum percussoribus

Et quia de prelatis et canonicis ac ceteris clericis conviciatoribus et percussoribus per predecessorum nostrorum concilia seu statuta nulla certa forma vel pena preter eam que iure communi comprehenditur invenitur expressa Nos attendentes quod plus timeri solet quod specialiter iniungitur quam quod generaliter imperatur approbatione tamen huius concilii iudicio duximus statuendum ut prelatum vel canonicum qui sue ecclesie prelatum vel canonicum in Capitulo vel extra verbis opprobriosis vel contumeliosis affecerit manifeste per quartam partem anni a consorcio sui Capituli et perceptione distribucionum cottidianarum que aliis accreverint ipso facto sit exclusus Ad cuius quidem statuti et pene execucionem Capitulum infra quindecim dies sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie teneatur Si quis autem prelatorum canonicorum in predictis etiam citra sanguinis effusionem manus iniecerit temere violentas penas per predictas dupliciter puniatur propter vulnere vero huiusmodi persone vel aliquo predictorum illato etiam si nulla membri mutilatio ex tali vulnere fuerit subsecuta sine omni remissione per predictas penas quadruplicatas puniatur Insuper in utroque casu iure sui

diocesani arbitrium leso satisfaciat competenter ac de restitucione predictorum assequatur. Sed si per temerariam membri mutilacionem excesserit beneficio ecclesiastico quod in eadem ecclesia ~~ex~~ optinet sit privandus. Salvis tamen aliis penis in sacris canonibus contra temerarios violentarum manuum in clericos iniectores expressis salvis eciam aliis iuribus que vim repellere vi permittunt.

De penis

Crescente quottidie malicia perversorum et in deteriora seculo declinante cogimur ex preteritis casibus futuris periculis obviare vestigiis virorum [illegible] inherentes sanctorum constitucione synodali ut si unquam rex princeps vel quivis alius cuiuscumque condicionis status vel eminencie existat Archiepiscopum vel Episcopum comprovincialem iniuriose vel temere percusserit aut ceperit seu captivaverit vel hoc mandaverit fieri aut facta ab aliis rata habuerit vel socius fuerit facientis aut consilium dederit in hiis vel favorem seu scienter defensaverit ultra penam sententie excommunicacionis quam ipso facto incurrit statim in tota provincia cessent divina officia ipso facto nec exhibeantur in ipsa alia ecclesiastica sacramenta preter baptisma parvulorum et penitencias morientium ecclesiastica sepultura specialiter interdicta. Et si vero quod absit occiderit bona ipsius mobilia et immobilia ecclesie eius perpetue applicentur. Et si minor prelatus ecclesie captus vel occisus fuerit in toto archidiaconatu in quo scelus patratum est. Si vero plebanus aut presbyter seu clericus in sacris ordinibus seu secularis vel regularis fuerit in decanatu rurali vel Archipresbiterali sede. Si vero alius clericus in minoribus constitutus · locus ille et parochia loci illius ecclesiastico interdicto. De cetera vero pena relinquitur arbitrio ordinarii quo ad interdictum ponendum et interdictum huiusmodi constitucionis prelatum ab omnibus firmiter observetur nec aliquatenus nisi ab ipsa synodo vel a metropolitano suffraganeis requisitis pro maiori prelato scilicet Archiepiscopo vel Episcopo comprovinciali / pro minori vel clerico diocesano congrua satisfactione premissa per diocesanum sinodum relaxetur. Et ne malefactores huiusmodi per similia pericula fraudulenter proveniant et optineant se absolui Statuimus ut nonnisi in evidenti articulo mortis satisfactione premissa tamen ipsum absolucionis beneficium valeant optinere vel saltem caucione prestita ydonea de satisfaciendo infra mensem alioquin in eandem sententiam incidant ipso facto. Statuimus eciam ut tales malefactores omnibus innotescant ut eo amplius confundantur quod tempore talis interdicti pulsu sono premisso tabule omnibus diebus dominicis et festivis ad ecclesiam convocatis ubi festa et ieiunia populo indicantur et excitacione facta et causa interdicti exposita

Malefactores huiusmodi ter pulsatis campanis et candelis extinctis excitati
publice nuncient convenientibus illuc et excommunicatos vitantibus xxx dies
indulgencie concedent. Verum si clericus vagabundus in furto vel
alio recenti maleficio deprehendatur et habeatur de fuga suspectus ex
hac mea generali licencia quam presentibus impartimur secularis potestas sub testi
monio tamen clericorum et si comode haberi poterit vel alio fidedigno ma
lefactorem huiusmodi poterit capturare. Ita tamen quod primo ecclesiastico iudici presentetur
iuxta tradiciones sacrorum canonum puniendus

De penitencijs et remissionibus

Doceant maxime ante Quadragesimam sacerdotes ut omnes utriusque sexus
christiani postquam ad annos discrecionis pervenerint omnia sua peccata fideliter
confiteantur peccata saltem semel in anno proprio sacerdoti. Iniunctam quoque sibi
penitenciam studeat pro viribus adimplere. Si quis autem iusta aliqua de causa
voluerit confiteri sua peccata licenciam prius postulet et optineat a proprio sacerdote
cum alienus enim non possit absolvere vel ligare. Sacerdos autem sit cau
tus et discretus ut more periti medici superinfundat vinum et oleum
vulneribus sauciati diligenter inquirens et peccatoris circumstancias et peccati.
Caveat autem omnino ne verbo aut facto signo vel aliquo modo prodat aliquatenus
peccatorem. Si autem prudenciori consilio indiguerit illud absque ulla expres
sione persone caute requirat. Nam qui peccatum in penitenciali iudicio sibi dete
ctum presumpserit revelare non solum a sacerdotali officio decernimus depo
nendum verum eciam ad agendam penitenciam in artum monasterium detrudendum

Consulimus eciam et monemus ut sacerdotes passim et indistincte missas
non iniungant confitentibus sed cupiditatis notam fugientes in hac
parte sciant quod ex tali iniunctione solet sacerdotibus provenire precipiat pau
peribus erogare. Ad audiendas quoque confessiones communem locum sibi
eligant sacerdotes ut possint communiter videri et non in locis obscuris absconditis
vel absconsis. In qua quidem confessione habeat sacerdos vultum humilem et
oculos in terram fixos ne inspiciat et frequenter faciem inspiciat confitentis
et maxime mulieris sed pacienter audiat quicquid dixerit in spiritu lenitatis
et ei pro posse suo et pluribus modis suadeat ut confiteatur integre
Unde si aliter dicatur confessio non valebit. In confessione caveant sibi
sacerdotes ne inquirant nomina personarum cum quibus peccaverunt
penitentes sed circumstancias tantum que possunt aggravare peccatum

Cum experientia certa didicimus pro fornicatione vel etiam peccatis maximis fere nullas vel minimas penitentias penitentibus iniungi a sacerdotibus ignorantibus seu negligentibus canonica instituta, precipimus igitur quod sacerdotes studeant inquirere diligenter et peccata usitata circumstantiis usitatas precipue nequitie gule luxurie et cupiditatis quibus genus humanum totum inficitur et defedatur

Statutum est concilio generali et districte iniunctum medicis corporum ut cum eos ad infirmos vocari contingat ut ipsos ante omnia moneant et inducant quod primis invocent medicos animarum ut postquam infirmo fuerit de spirituali salute provisum ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur. Cum autem anima sit multum preciosior corpore sub interminatione anathematis prohibemus ne quis medicorum egroto aliquid pro corporali salute suadeat quod in periculum vergat animarum

Et quia plerumque infirmus sua peccata confiteri propter instantem penam erubescit id a sacerdotibus discretissime suadendo observari ut plus familiariter et secrete audiat confessionem infirmis si mortis periculum non obsistat et postea ei conferat eucharistiam salutarem

Licet fratribus predicatoribus et minoribus sit a iure permissum ut certis persone sufficientes ydonee vite probate discrete modeste atque perite per eorum certos superiores electe et presentate diocesanis locorum in civitatibus et dioc. de ipsorum petenda licentia gratia vel beneplacito confessiones sibi confiteri volentium audire valeant et imponere penitentias salutares ac absolutionis beneficium impendere possint. Cum tamen inveniantur omnes dummodo sint presbiteri etiam non presentati episcopo audiunt confessiones singulorum in dampnum suorum et sibi confitentium periculum animarum ne per errorem huiusmodi anime subditorum nostrorum periclitentur decreto hoc sacro approbante concilio omnibus rectoribus ecclesiarum nostrarum dioc. et provincie sub ... inhibemus ne parrochianos suos permittant certis fratribus confiteri dumtaxat illis qui patentes litteras diocesani episcopi pro ipsis confessionibus audiendis nominatim fuerint deputati. Quas quidem litteras de cancellaria nostra et suffraganeorum nostrorum gratis et sine solutione pecunie aliqua ipsi fratres habent recipere et eas rectoribus ecclesiarum debent presentare qui rectores ad registrum ipsorum formam teneantur in suis ecclesiis eas publicare. Unde si quis fratrum sibi ipsis ut premittitur electis et presentatis sine causa vetuerit audiendi confessiones licentiam exhibere extunc fratres ex speciali concessione id faciendi habeant

liberam facultatem In illo vero casu circa absolutionem maiorem auctoritatem habeant quam presbiteri, nisi episcopus vel ~~senior~~ superior quod pro ipsius utiliorem gratiam specialiter duxerit concedendam, nec etiam possunt dicti fratres seu quivis alii Religiosi clericis vel laicis sine speciali licentia parochialis presbiteri ministrare alia sacramenta Et qui contrarium faciunt excommunicationis sententiam incidunt ipso facto

In ecclesiis quoque parochialibus dicti fratres non possunt nisi de ipsorum rectorum beneplacito et assensu predicare verbum dei Cum autem fratres ipsi diebus festivis in domibus suis in mane predicationes faciunt non eas intantum protrahant quod plebes ad predicationem et summam missarum parochie sue in qua tenentur interesse negligant horam debitam veniendi nec parochianos in suis sermonibus detineant nisi forte demorum sanctarum festivitates indicant nec girando per ecclesias et earum ambitus populum aqua benedicta aspergant aut cinerum vel frondium palmarum quibus benedictionibus se occupant cum talia in parochialibus ecclesiis se de iure et antiqua consuetudine se peragant. Non impediant etiam dicti fratres per suas predicationes stationes et processiones sollempniter quas observat ecclesia generalis

Nimia frequentia in penitenciis iniungendis quidam casus exigunt quod propter ignorantiam sacerdotum expediri non possunt et qui absolutionem et dispensationem episcopalem requirunt Ideo salubriter duximus statuendum quod quilibet episcopus eo quod propter occupationes multiplices eius copia quilibet haberi non potest unum ad minus penitentiarium penes se habeat honestum providum et discretum ac in quibus aliud vel alios instituat in ecclesia sua cathedrali ut saltem ad ipsorum alterum in huiusmodi casibus habeatur recursus quod etiam in illis casibus in quibus episcopo dispensandi pariter et absolvendi optinet facultatem ipsorum auctoritate dispensent et absolvant Archidiaconi et archipresbiteri et plebani suis subditis presbiteris in penitentiali iudicio districte iniungant ut in casibus memoratis suo mandato sive consulti existant criminis recursum habeant ad penitentiarios supradictos opportunum ab eis consilium requirentes In furtis usura rapina et fraude ante omnia iniungant penitentibus ut si possunt ablata restituant alias nichil eis valebit satisfactio ad salutem cum non dimittatur peccatum nisi ablatum restituatur

Casus Episcopales

Statuimus ut sacerdotes in confessionibus et in satisfactionibus iniungendis maiora maioribus reservantes mittant ~~eos~~ ad episcopos penitentes per ipsos episcopos

Absolvendos omnes blasphemos in opprobrium Dei beate Marie et sanctorum, homicidas facto opere casu consilio et auxilio, filiorum oppressores, iniectores manuum in parentes sive in clericos vel quoscunque religiosos, sacrilegos ecclesiarum et cimiteriorum effractores et violantes, symoniacos, scismaticos, hereticos, apostatas, sortilegos, divinatores et qui ad eos accedunt ut premissum est, et qui sarracenis aliqua malefitia commiserint vel auxilium aut consilium vel favorem prestiterint, litterarum, sigillorum, monete seu mensurarum falsarios, periuros sollempnes, incestuosos cum consanguinea vel affini vel cum ea que votum emisit, et detestabile peccatum contra naturam committentes vel cum brutis vel cum monialibus rem habentes, adulteros, maleficos qui maleficia inter coniuges faciunt vel procurant ne coire possent vel sterilitatem mulierum vel aborsum, qui bis se baptisari vel confirmari permiserit et qui intersunt scienter, qui sine prima tonsura aliquem ordinem sacrum vel per saltum susceperit, qui cum iniuria et conscientia consilium sive auxilium in aliquo prestiterit unde mors hominis vel mutilatio secuta est membrorum, vel qui in huiusmodi scienter actionem consilium sive causam dederit, qui litteras dictant scribunt legunt vel ad hoc aliquod auxilium prestiterunt ut aliquis iniuste mutiletur, et clericos qui suspensi vel excommunicati sunt prenotati et divina celebraverunt, sacerdotes quoque in quorum negligentia aliquid inhoneste tractata sacramenta altaris quocunque eveniunt, in huiusmodi peccatis et pluribus detentos mittant sacerdotes ad episcopos absolvendos, nec eos absolvant nisi in mortis articulo absque licencia episcopi speciali, declarantes quod illi quibus duxerimus talem absolucionem committendam, potestatem illam aliis propriis non habeant committendi. In dubio autem consulat episcopum vel eius vicesgerentem vel alios sapientes quorum consilio penitentem absolvat vel transmittat ad alium absolvendum. Sed hiis et omnibus supradictis preterquam illis qui pro violenta manuum iniectione in personas ecclesiasticas canonis late sententie inciderunt, quos episcopus absolvere non potest, et pluribus irregularibus exceptis qui excommunicati divina celebraverunt, quorum dispensatio ad summum spectat pontificem, per nos vel alios episcopos de absolucionis beneficio poterit provideri.

De indulgenciis

Clerici quidam per indiscreta et superflua indulgenciarum concessiones claves ecclesie contempnibiles redduntur et penitencie et satisfactio enervatur, non advertentes quod Romanus pontifex qui plenitudinem obtinet potestatis in hoc tamen moderamen consuevit observare qui capella sua propria solita celebrans vel predicans interessentibus contritis et confessis ad maximum preter annos indulgencias centenas tantum largitur. Ne igitur per temeritatem huiusmodi simplicitati fidelium decepta in premissa inductionem cominus cum dedicatur basilica non extendantur indulgencie

Ultra annu sive ab uno solo sive a pluribus epis dedicetur
In anniversario vero dedicacionis tpe quadraginta dies de iniunctis pe
nitenciis indulta remissio non excedat et similit qui ex aliis racio
nabilibus causis per litteras suas epus huiusmodi remissiones suis subditis
volunt indulgere xl percipiet alienis nisi ut ipsi uti possint ei ipsi indices
spaliter duxerit indulgendum Huic eciam statuto necnon duximus annectendum
Ut nullus clericus secularis vel religiosus exemptus vel non exemptus
in sua ecclesia seu monasterio indulgencias preterquam diocesani potestates litteras
suas approbate publicare et concedere presumat Nam frequenter in diversis
ecclesiis sive locis multorum annorum et carenarum indulgencie sub nominibus
summorum pontificatus et eciam episcoporum ignotorum conceduntur que propter
nimium excessum de falsitate suspecte sunt vehementer Et propter hoc huiusmodi
indulgenciarum littere per diocesanum examinari due tamen interest ne ipsi
subditi ex spe quam ad huiusmodi mendosas et falsas indulgencias op
inerit ab agenda condigna pnia retrahantur nisi epus ex aliqua causa rationabili
aliud duxerit faciendum

Si epus suo subdito ut possit sibi ydoneum eligere confessorem licencie
que ius elegit in casibus qui eidem epo spalit reservantur nullam habebit
penitus potestatem nisi hoc in concessione spaliter exprimatur cum in cuiuslibet
concessione illa non veniat que non esset quis verisimiliter in spe concessurus
Nulla preterea consuetudine introducti quod ab alter sui superioris licencia con
fessorem sibi eligere valeat specialem qui eum possit solvere vel ligare

Cum secundum statuta canonica ultimo deputandis supplicium negari si
petat non debet penitencie sacramentum abusum damnabilem in quibusdam partibus quem
hoc introductum abolere omnino volentes universaliter omnes et singulos spirituales ut
ab huiusmodi desistant abusu hortamur in domino obsecramus per viscera misericordie Jesu
Christi
locorum insuper ordinariis iniungentes ut eos ad hoc cum primum poterint
diligenter monere et si necesse fuerit ecclesiastica censura compellere non obmittat

De sentencia excommunicationis

Statuimus et presenti concilii auctoritate inviolabiliter precipimus observari
Ut in suspendis suis per iudices ius commune teneatur et presertim
capitulum Sacro de sen excommunicationis
Si epus aliquem excommunicat ex certa causa denunciet vicinis epis per su
as patentes litteras ut excommunicatum faciant denunciare et tunc sine difficultate
aliqua vicinum excommunicatum faciant publice nunciari et in diocesibus suis
epi

Arctius evitari. Si vero episcopi in hoc fuerint negligentes vel excommunicatum non
excommunicaverint, tamdiu cathedralium ecclesiarum canonici sibi non communicent
quamdiu huic statuto salubri presumpserit obviare.

Statuendo durimus quod nullus excommunicatus a domino papa aut a quocumque ordinario
vel delegato auctoritate huiusmodi absolvi debeat nisi forte in mortis articulo con
stitutus, quia tunc excommunicatus huiusmodi etiam a simplici sacerdote et in forma
ecclesie potest absolvi. Forma autem ecclesie hec est. Contra excommunicatus pro contuma
cia prestito iuramento quod ecclesie et illius qui eum excommunicavit parebit
mandatis et expensas taxandas restituet, potest in tali casu absolvi.
Si vero pro offensa vel iniuria illata excommunicatus fuit tunc prestito iuramento
ut supra et ad omnia debet reverenter parere et iudicibus seu boni viri
arbitrio satisfacere de offensa. Quod si ille vel illi pro quo vel quibus huiusmodi
sententia lata fuit, cui vel quibus est de offensa satisfactio exhibenda,
forsitan absque insinuati periculo inveniri aut haberi non possit, nichilominus
sacerdotis et honorum arbitrio pareat sicut premissum et ipsorum arbitrio pecuniam
pro satisfactione illius quem offendit in ede sacra vel penes honestos
deponat. Quod si facere non possit, fideiussores idoneos ponat. Contra si forte
horum nil facere possit, precipiat sibi absolvens sub debito prestiti iuramenti
quod infra mensem proximum sicut restitutus fuerit penam sui excommunicatoris
adibit et pro causis pro quibus excommunicatus fuerat sive extitit ecclesie et
iudicibus reverenter parebit mandatis. Si vero aliter quam ut tantum pre
dictis excommunicatum non servata in suis temporibus forma prefata absolvere pre
sumpserit, ad dampna et interesse excommunicati et adversario vel eius heredibus
teneatur. Et nichilominus alias per dyocesanum vel alium prelatum seu per
superiorem suum acriter arguendus.

De hiis qui in sententia excommunicationis induraverint

Cum quorundam perversorum claves ecclesie contempnencium intantum
excreverit ut per eorum obstinatam maliciam ecclesie videatur auctoritas vili
pendi, cum excommunicationis sententiam in se per manifeste et notorie causis
rationabiliter prolatam in suarum animarum periculum et plurimorum scandalum
diu sustinent pertinaci, non attendentes quod tanto graviora sunt crimina quanto diu
tius infelicem animam detinent alligatam, propter quod huic morbo venenato
quantum possumus volentes adhibere medelam, Statuimus ut quicumque excommunicati
ex iusta causa modo predicto in se latam, propter quod huic morbo infra
spacium sex mensium a die prolate in eum sententie computandum non satis
fecerit, mandato ad arbitrium excommunicatorum pro huiusmodi pena primaria puniatur.
Si vero in ea infra spacium unius anni obstinatus durare presumpserit

Perdurare anno elapso d(omi)n(u)s ipsius t(em)p(or)alis sive supremus sive heredi
tarius bona ip(s)ius mobilia et immobilia teneatur confiscare in usus
pios convertendo Et si d(omi)n(u)s ip(s)e in his exequendis negligens inventus
fuit aut remissus ad idem exequendum per loci dyocesanum eccl(es)iastica cen
sura compellatur

Quorum corpora tempore interdicti in cimiterio sunt sepulta

Item in quibusdam locis ut accepimus intantum excrevit temeritas et
presumptio laycorum quod si aliquid auctoritate ordinaria seu delegata in ter
ram villam aut castrum interdictum generale ponatur idem laici officium sa
cerdotum immo quod tamen hiis est prohibitum usurpare conantes ut e
cclesiastica per hoc magis censura elidatur apud loca taliter interdicta
sepellire presumunt in cimiterio corpora defunctorum licet aut contra
presumptores huiusmodi iure communi sit provisum Et tamen per illos com quod
interdictum ponitur antequam satisfactum frequenter in pactum deducitur ut
tamen pena ab ordinario seu delegato ante omnia simpliciter remittatur
Ne forte huiusmodi delinquentium temeritas hac occasione impunita remaneat et per
hoc ceteris detur audacia similia presumendi sacro approbante concilio hac
Statuimus et mandamus ut quicumque in antea in cimiterium loci interdicti
aliquod corpus seu corpora defunctorum fuerint sepellire presumpserint excommunicacionis
incurrat sententiam a qua non nisi solum per metropolitanum vel dyocesanum
aut cui super hoc suas commiserint auctoritates absolvantur Metropolitanus
vel eius dyocesanus aut eorum in hac parte vicarius nequaquam ad impen
dendum talibus beneficium absolucionis procedat nisi prius sepultis talibus
corporibus exhumatis et locis reconciliatis et ecclesie ac personis quibus
ex hoc iniuria dinoscitur irrogata satisfactione fuerit competenter Et statim
cum in ecclesiis parrochialibus vel in aliis prout iura premittitur denunci
ati fuerint nominatim mox ab omnibus tam exemptis quam non exemptis debent
evitari nec excusare se quis hoc scire teneri credat se per ignoranciam excusari
cum talibus denunciatio publica neque possit neque valeat singulorum auribus
intimari

De regulis iuris verborum significatione

Intelligencia verborum ex causis dicendi assumenda est verba intencionem de
serviat ea que dicta sunt in voce earum que in alia passione note sunt
In omni sermone ad communem verborum intelligenciam recurrendum est

De regulis iuris

Ceterum primum regulis et
statutis quibus clarius regatur vita vestra et fiat ut fiat et faciat quod acceptum est
deo etc.

Acta sunt in Choro Ecclesie Collegiate in Calisch
Gneznen dioc Anno a natiuitate domini
M° cccc xx Indictione xiii Pontificatus Sanctissimi
in xpo patris et domini nostri domini Martini su
perna prouidencia pape quinti Anno tercio die
Mercurij xxv Mensis Septembris hora tercie
vel quasi Presentibus reuerendis in xpo patribus dominis
Alberto Crac Jacobo Ploczen et Andrea Poz
nanien Episcopis Necnon venerabilibus et egregijs vi
ris dominis Clemente Abbate Monasterij de Mo
gilna ordinis Sancti Benedicti Stephano Palecz
Calisien Nicolao Penzer Sandomirien sacre
Theologie professoribus Nicolao de Kyth Gnezn
Archidiacono Stanislao de Scarbimiria Crac Petro
Wolfram Vladislao de Oporow decretorum
doctoribus Gnezn ecclesiarum canonicis multis quoque
alijs prelatis et Canonicis tunc in Sancta prouinciali
Synodo in Spiritu Sancto legittime congregatis

Absenti Queritur

Actio ex contractu per patrem ce
lebrato etia si filius cuius nomie
contrahitur sit naturalis tantu du
modo filius ratificet contractum
et hoc est verum de equitate ca
nonica etiam si contract' fuerit
celebratus per eplam patri et no filio tnsmissam
no. Rota conclusion 282 Et vide sub vbo electio
§ presumitur § sma § pris stipulacio gratia § gracia
per quam quis fit |

Absens in servicio pape an heatur pro pnte et reside
te. Dic q sit ut in c. cu dilectus de cle. no resi. Et
idem in absente in servicio Epi vel Ecclie ut patet e. ti
Ex parte ij et c. ad audiam Vide Jo an de consue
c. si li vi. in novella Et qd ibi no. domi de sancto
gemi. qui dt q sit extensio de casu vero ad fictum
sicut e in c. ad audiam et c. ex pte ij de cle. no resi.
licet ipe no alleget. et ista etia fuit mens Jo an. licz
per alia vba loquat' Et vide infra sub vbo pns et
i proximo §

Absens no hetur pro pnte nisi in casibus expssis in iure
quia est quedaz fictio que non pt allegari nisi in casi
bus in iure expssis no. Jo an. d' cle non resi ex pte ij
pro quo est casus in l. iij § hec vba ff d' nego. gestis
et illaz l. allegat bar. ad hoc pro singulari in l. omes
ppli vide sup' § proximo

Absenti si fit donatio nemine pro eo recipiente nllm ius
nec aliqua actio sibi adquiritur no glo C. de dona l. ut
ambigi et de sacrosanct. eccle. donatio per eplaz donatoris dire
ctam ut C. de dona l. si aliquid Sed de equitate ca
nonica dici potest q etiam pro casu valet donatio fa
cta absenti sicut dicit Jo An de denunciation' facta

Parte absente in c. Si cautio in ii colump. de fide instru
Vide super verbo stipulacio ubi de hoc in prin. Sed no
An. in addi. spe. in ti. de cessi § consequenter in prima. dicat
quod non valet donacio sive cessio ex causa donacionis vel ex
alio titulo facta absenti nemine pro eo recipiente nisi inter
ueniat nuncius vel epistola vel nisi aliquis pro eo recipiente se
quatur ratihabicio

Absenti si lex dicat aliquid adquiri debet intelligi interueniente
te nuncio vel epistola no. glo. ff de ac et ob. l. consensu Idem
no. bar. ff de procur. l. in cau. § si ex parte Vide bal. C
man. l. per diuersas in prin. question

Absens in seruicio legati habetur pro presente et censetur residens quo
ad prouinciam sibi commissam Idem in eo qui residet cum cardinali
secundum consuetudinem que seruatur secundum hos. Sed verum est secundum
Jo. an. quod omnibus cardinalibus super hoc priuilegia concedunt Sed
residens cum archiepiscopo non censetur presens ut no. Jo. an. in c. ad
dilectos de cle. non resi. Est tamen differentia an quis censeatur residens an
vero sit priuilegiatus quod in absentia fructus percipiat ac si reside
ret Primo casu habetur pro presente residens quo ad omnia
Secundo tamen duntaxat quo ad fructuum percepcionem ut no. Jo.
an. in c. si. de consue. li. vi. super verbo per alle. in nouella

Acceptacio si fiat per expectantem primo de uno
beneficio postea de alio Et non constat quod prius ac
ceptatum fuerit quia eadem die acceptata fuerunt
ambo electio est acceptantis Idem si duo beneficia
simul acceptauerit si in acceptacione protestatur quod
non vult dimittere primum ut no. ar. in xxi

relacio

Acta facta coram iudice seculari an faciant fidem
coram ecclesiastico et econtra Vide super verbo Iudex
§ Iudex ecclesiasticus et vide super verbo producere

Acta probatoria concernencia merita cause proce
dunt a parte cum sentencia ut cui preiudicaret sententia
preiudicent illa acta no. an. de iudi. at si cle
rici in principio

Acta possint probari per testes vide sub verbo probato § probari per testes possunt acta

Acta ipa sunt illa que in iudicio fiunt et ideo prima commissio de citando partem cum fiat ante iudicium non est de actis no. Jo. an. de iudi. c. i. v. examinemus. et no. Rota conclu. 372 Nam libellus si porrigitur ante citationem non est de actis no. Jo. an. e. t. v. op. 2o Item confessio facta coram iudice non tamen actu litigandi, nec litem contestandi non est ipe actus iudicialis. no. Jo. an. de iudi. at. si clerici in prin. ubi vult ex glo. sicut nec appellatio nec exploratum datio no. Ro. conclu. 338

Acta an possint per notarium recipi et scribi in absentia iudicis vide sup. verbo Notarius § notarius cause

Actorum appellationem comprehendit sententia diffinitiva ff. de re iudi. l. actorum et no. glo. i. ff. de iur. fis. l. in fraudem § neque, et ita tenet Jo. an. in addi. spe. in ti. de sen. in prin.

Actore non probante reus absolvitur etiam in beneficialibus licet ipe reus nullum ius habeat no. Ro. conclu. 321 et no. sub verbo contumax et sub verbo editio § 1

Actore non probante debet reus diffinitive absolvi et actori super petitis perpetuum silentium imponi licet reus nullam petitionem dederit no. Ro. conclu. 116 vide sub verbo reus § reus conventus et sub verbo libellus § libellus si est datus contra actore non probante

Actore non probante quandoque fertur absolutoria pro ipso actore puta quando actor possessor, et reus non possessor petunt sibi beneficium adiudicari, tunc enim quilibet est

Actor et reus Unde neutro probante absolvitur quilibet ab impetitione alterius alias stat regula, quod actore non probante reus absolvitur no. Ro. conclu. 12 Et si in casu predicto reus dedit obiectum et non probavit debet in expensis condemnari ut no. ro. conclu. 272

Actore contumace in non veniendo ante litiscontestationem debet reus absolvi ab observatione iudicii et actor in expensis condemnari premissis tribus monitionibus per audientiam et quarta ex superabundanti no. ro. conclu. 66

Si autem reus nec actor comparuit tunc licet edictum sit circumductum quo ad actum fiendum in termino citationis, tamen actore postea comparente potest de novo ad illum actum et ad alios procedi contra reum per audientiam cum dicatur si prima citatio fuit ad totam causam usque ad finem inclusive no. Ro. conclu. 338. quod procedit tam in citatione iure quam hominis no. Rota conclu. 126

Actor in causa beneficiali mortuo reo et possessore potest petere quod per audientiam ad ulteriora procedatur contra omnes quorum interest ad finem quod beneficium sibi adiudicetur et fructus sequestrati ei dentur no. ro. conclu. 180

Actor si egit super turbatione seu molestatione beneficii quod asserit ad se spectare sufficit quod probet de iure suo licet non probet turbationem quia adversarius satis turbat et impedit quando in iudicio se opponit ar. ff. de acqui. re. do. l. pomp. in fi. quod est verum si actor non possidet et impeditur ne possessionem habeat. Secundum autem si possideat dic ut no. Compos. de rescript. mandatum vi Item quod de illis et melius per bal. in l. ordinarii C. de rei ven. ubi dicit, quod si reus se opponit asserens se possidere sufficit quod eo ipso actorem in possessione turbat secus si simpliciter negeat intentionem actoris et vide per bar. ff. uti. pos. l. 1 § huius ar. et

.i. iuris et non possessionis ut lapus alle cons. lx ubi loquitur de turbatione

melius in l. si prius in v q de no op nunc. Et ibi loquitur de turbatione possessionis et primo de resti. in inte c ij in glo per monachos cita medium ubi mirum vide. Vide omnia sup verbo turbatio et infra actor agens possessorio

Actor licet nullam habeat accusationem in esse productam potest tamen iudicis secularis officium implorare quando reus locupletaretur cum aliena iactura et tunc intimato facto dicit iudex ex implorato officio per vide no. an de iudi. dilecti ij. sed an agenti. Videtur tamen quod in casu predicto non possit actio desiderare per l. si me et tinum ff si cer. peta

Agere an possit ille qui habet exceptionem contra adversarium et implorare officium iudicis ne ab eo inquietetur et coram quo iudice hoc petere debeat vide sup verbo exceptio § exceptionem quibus

Actor an possit plures actiones simul in eodem libello deducere vide sup verbo libellus § libellus potest formari et sub verbo dominus § dominus ex una causa et agere ex titulo duplicato et sub verbo renuntiatio § renuntiare videtur quis iuri et sub verbo actio in prin.

Actor si probet ius validum, sed deduxit invalidum an obtinere valeat vide sub verbo probatio in prin

Actor licet in agendo non possit pluribus iuribus contrariis uti appellando tamen et etiam replicando sicut et reus excipiendo potest iuribus contrariis uti no. bar ff de app l. expressim et de excep l. nemo in fine et facit quod no glo de re. iudi. c exceptionem in fine

Agere an possit quis ut declaretur dominus rei quam possidet vide sub verbo libellus in rei vendicatione vendicationem

Actor non potest reum coram diversis iudicibus etiam ex diversis questionibus. Et an reus conventus possit pendente iudicio trahere actorem per viam reconventionis vel contra questionis coram alio iudice vide tex in c dispendia de rescrip. li. vi. et quod ibi no. per glo. et doc.

Actor non potest reum coram diversis iudicibus etiam ex diversis. Et an

reus convent) possit penden) iudicio ut sup

Actor agens ex qdicion ex l diffamari non tenet libellu offerre, nec litem contestari nec aliud iudiciariu ordine obseruare Debet tn pete tm adusario assignari infra que doce at de iure suo, alis si no doceat postea no audit ut no. bal in dicta l diffamari C de ingenuis et bar. in l ma iorez de op li. et Jnno de offi. or. conquerente in ij glo iuncto eo q ipe no qui si sint legi lator Debet tn actor an qm tm assignari petat doce q adusarius diffamauit ut no. bal. in l ticia in si ff de actu Et si adusarius in tmo nihil pbat effertur con eu sna per qua condemnat ut decetero no infamet et sup dicta infamatoe ppetuu silen tiu imponitur sibi Non tam pnuntiatur actori q ius compete cu q id de quo fuit diffamat) ut no. bal in dca l. deffamai et Jnno in dco c cum qui sist legi Et dca sna no est diffinitiua s interlocutoria, ad qua ferenda debet adusarius solemnit citari p tria edicta alis no pt ferri dca sna ut no. bal. in dca l. diffamai An dt q est diffinitia in c cu olim d testi in penul colup in fie, et id sentit bar. in dca l. ticia, et actor agens condicon ex dca l. diffamai debz age cora iudice ipius actois no cora iudice ipius adusarij ut no. Jnno. in dco c lator sup hc vide aino sup vbo excepto v exceptoz habens

Actor si petit electom ul snaz qfmari ul infmai ul bnfi ciu ul aliaz rem sibi adiudicari An pro eo con ipm acto rez possit ferri sna ccf adiudicari adiudicatoria no da ta aqua peticon p ipm reu Jnno. tenet q sic in c. cu qtingat d offi. dele Et hosti Jo an. et d an alit distin guunt in c d qqstion d vesti spo. Jo aino vide

Actor ages possessorio tanqm spoliat) hz pbae duo sz se

possedisse et se spoliatu fore de offi dele consultacionibus
si tam probat se possedisse et adusariu nunc possidere
psumitur q adusarius actorem spoliavit ut petit an in c. sub
orta de re iudi imo eo ipso q adusarius intrudit Unde vi
convent se in iudicio opponit probar spoliacon sm Inno
in dicto c suborta, sz ibi loqu in possession qua quis pt
spoliari solo vbo et non spoliante puta in possession uel qi
subiectiois, nam eo ipso q quis negat se subiectum et dt se non
velle obedire illi cui est subiectus et de facto non obedit pri=
vat et spoliat eu qi possession subiectionis et qd videt secus
esse in possessione vera tempali corpali quia vere non pt quis
inuitus solo vbo adusarii privari Et vide sup § actor si egt

Accusator

Accusator Non debet audiri petens accusatu citari nisi
prius se inscribat qm accusatus dz venire de longinquo no.
Jo an de accu c i Et idem tenet ibi Anto. licz utiqz ibi
dicat q ipsa contrariu fet in c licz e t, spe. dt q licet
hic pt verum de iure non servat tn de consue. ut ipse no. in ti
de accu § po v ex his igit et v nec mirum

Accusatus an evitet infamia si an sntiam solvit id in quo
si condenaret infamis efficeretur Vid sub vbo infamis § infa
miam vitat

Accusator si non pt pati pena talionis dz se obligare ad
aliam pena arbitrio iudicis imponendam, si non probavit ac=
cusator no. spe. ti. de adul § i v. sz quer, et id no D
an in c sup his de accu i colum in fi

Accusator licet se non inscribat ad pena talionis dz tam
ad illam condenari, et si non probat ut no arch in q iii
c nullus § inscriptio Idem tenet Jo an in c sr his de accu
in ii glo.

Accusator regulariter tenetur se inscribere alit non te accusatus
respondere ut no. arch in q iii c nullus § inscriptio

ffallit in multis casibus quos no. hosti. in suma de accu. et qualiter procedatur

Accusator si accusat de crime civiliter an teneat' inscribe' se vide sub vbo civilis § primo

Adherens vide sub vbo testis § testis esse non pt ille qui est adherens

Adeptus Quid hic vbum importat an adeptionem iu ris vel possessionis vel utriusq vide sub vbo assecut'

Adiudicatio pt fieri michi de re mea de re ecc. non alie. c. j li vi et ibi no. Jo an

Adiunctum vide quid operatur verbum ratione ad iuncti infra sub vbo § verbum ratione

Administrator non dicit' ppe hre bnficiu nec titu lum in bnficio cuius administratio est sibi commissa sive co(m)messa ut intelligi' ex no. p Jmo. an. in cle. et si pri cipalis de in glo. sup vbo electoni d' rescrip. Et vide sb vbo dignitas § dignitas venit

Administrator ecclie cathedralis vel alti9 ecclie inferioris pt omnia facere que posset platus hns ecclam in titulo excepto iure conservator d' elec li vi. Jdo pt bnficia con ferre ut no. Jo. an. sup iii glo in novella

Adversarius mei dr ois ille qui m in libe ecia per aliud ratio adusatur qd no. ppt statuta repellentia adusarios ab accusando no. an. de iudi c. j. de no. 2o adusariu

Adulterium an pt maius delictu alus omnib vide sup vbo delictum § delictu adulterii

Advocati Confessio no nocet dno d' app. cu tm ideo per eu fit litiscontestatio si dno pnte et non contradicente

fiat ut no. an. in c. pastoralis de iudi. vide tex. et glo. de tempe. olim. vide supra verbo lex § lex sine quota legis

Advocati eorum quoque filii et nepotes an possint pro civili debito carcerari. vide supra verbo carcerari § carcerari non potest pro delicto

Advocatus an perdat ius quod habet in re super qua pro alio officium advocationis prestat. vide supra verbo renuntiare § renuntiare videtur

Advocatus an possit esse testis pro clientulo suo durante advocationis officio vel eo finito vide sub verbo testis § testificari non potest advocatus

Advocati an perdant privilegia collegii si aliquibus annis a civitate steterint vide sub verbo collegium § 2o

Alias hec dictio est exclusiva qualitatis ac defectus ac vitii prenarrati ut patet ex tex. de cor. viti. significavit

Alimenta que debentur iure sanguinis non possunt peti iure actionis sed officio iudicis no. bar. in l. si quis a liberis in princi. ff de libe. agnos. et non possunt peti pro tempore preterito sed pro futuro duntaxat ut no. bar. in l. libertis quos § 1 ff de ali. et ciba. lega. et vide sub verbo monachus et sub verbo pater

Alimenta que debentur alicui miserationis causa non possunt peti si ille cui debentur potest ex operibus suis sibi victum querere ut no. per glo. et bar. et bal. in l. si maritus in id ff. soluto ma. et talia alimenta non debentur secundum dignitatem persone sed secundum necessitatem vivendi sed Jo. de ar. et bal. in dicta l. si maritus

Alimenta que miserationis causa post mortem viri debentur ab eius heredibus uxori infra annum quo dos non solvitur ita demum possunt peti si uxor aliunde non habet unde se alat, sed post annum potest alimenta petere vi more aliunde se alere possit quia tunc petit ut interesse ut no. bal. in l. i. § tu autem C. de rei. ux. ac. et primo casu incubit onus probandi uxori, quia alia bona non habet de quibus se alere possit quia illa negativa est fundamentum sue intentionis iuxta no. per glo. bar. bal. in l. si vero § si ff. qui satisda. cog. et eodem casu quo dicitur uxor miserationis causa alimentari tenetur cum heredibus viri habitare et ibi operari si heredes volunt, et ipsa honeste habitare

pt et si no opatur debet tanto mi[nu]s pro alimentis recipe qua-
tum est p[er]tiu[m] opaz ut no bal in l. divortio in p[ri]n[cipi]o ff so
ma. imo si ope essent tales q[uod] ex eis uxor possit sibi victu[m]
quere no tenetur a qua alimeta p[re]stare ut no. sup[ra] § proximo

Aliquis hoc relatiu[m] ponit duplicez et pluralitate inter mul
tos no. Ro. conclu. 211

Alius an hec dicto implicet vide tex. de rescrip. c. sedes et cle-
non pot de procu. et cle. j. de preben. et Jo. an. de preben. cu[m]
nulli li. vi in novella. et Jo. an. in cle. j. de r[e]sp. et per
eundez in dicto c. sedes. et vide sub verbo gens

Altare portatile an possit per ep[iscopu]m alteri concedi vi-
de sub verbo missa

Alternativa materiaz alt[er]native vide plene per bar.
in l. si quis ducente § utru[m] de re. du. et l. j. et c.
Alt[er]nativa ul' disi[unctiva] ponit[ur] pro idest no. glo. in l. ij ff ad l. aqui.
Alt[er]nativa no reddit rem indubia[m] q[ua]n[do] in utranq[ue] p[ar]tez geludit in
tu[m] allegant[is] eam no. glo. in c. pia de excep.
Alternativa si cadit int[er] res electio est debitoris si cadit int[er] actioz
electio e[st] creditoris. Idez si cadit mixti int[er] res et actioz no.
bar. ff. de v. o. alibi l. stipulationes no dividuntur in p[ri]n[cipi]o et
vij § queritur
Alt[er]natis vicib[us] si quid fieri d[ebe]t paritate significat ut p[ate]z in
auc. d' alienacon. emphi. in p[ri]n[cipi]o in tex. et glo. et in cle. ij
de iurep[atronatus] ff. qu[ando] di. le. ce. l. j. in p[ri]n[cipi]o et ff de s[er]vi. l. si et
de usufructu l. quotiens in p[ri]n[cipi]o

Ambasiator qui in legacone[m] init p[ro] re publica civitat[is]
sue ul' etia[m] pro d[omi]no suo no p[otes]t durante legacon[e] conveniri de so-
compe. c. si q[uis] qualit[er] intelligat[ur] vide ibi p[er] d[omi]nu[m] et anto
Ambasiatori donata no cedunt eius lucro uel eoz quoz amba-
siator erat vide Jo. an. de app. a collacon. li. vi in glo. ultia
sup. tex. in novella
Ambasiatori an sunt restituenda d[am]na p[er] eu[m] passa si forte fuit

in itine captus vl reprobat vide bar ff de fur l si servus
qd no bal in l mt causas § ante oia ff man et per spe in
ti de iudi § spalia v illud aut et v sequi et cp no dnno et
Jo an de uiteuil statut in et Jo an in c significante de
pig et d an in c olim ubi venio ad quitid de vesti spo et
vide omnino bart in l si in his in prin ff so ma et in l
si merces § culpe ff locati

Ambitiosus dicit symonia comitte no Jo an de pben
qz in tantu et talis est infamis no glo in q i nullus

Animus probat ex psumcionibus et coniecturis et quoqz p iura-
menta no glo c de secta l i vide glo et bar ff qui ex ca
in pos ca l fulcinius § qd si aut Animus pbat ex vbis et
factis precedentibus no glo ff de doli excep l apud celsum i pn
et de consti pe l i § eu qui na per circumstancias pba ani-
mus in foro contentioso no glo in cle infra de homici

Ante hec dictio in assignacon termini statuti ad aliquid fa-
ciendu ante decima diez stat inclusiue ut intelligat ante
decima diez completa ut no sup verbo terminus § ter-
minus si est assignat

Antecedens si est phibitu intelligit phibitu et conse-
quens de elec qualit et c quisquis et C de legi l no dubi-
um et vide sub vbo lex § lex que phibet

Antiqua facta an psumantur in dubio rite et legitie
gesta vide super vbo psumptio § psumitur p factis

Antiquu factu dicit qd excedit spaciu centu annoz vel qua-
dragimta annoz no an de testi c veniens i penul colup ad fi

Annus In romana curia incipit a die Natiuitatis cristi no
vo conclu 28 Et in ptibus anglie et francie incipit ab incar-
nacon ut no Jo conclu 107

Annus no habetur pro completo in bnficiis qferendis cu qstatuto dicit
q no dant bnficia nisi hntibus tot annos no Jo conclu 212

Appellatio suspendit sntaz no Jo conclu 370 Et si no sus-
pendit confirmacom ex iudicium sntaz et conf

nec alia re iudicialia no. an. de app. constitutus in penul
colum. fallit in sniis censurarum que non suspenduntur per ap-
pellationem ut infra proximo §, et vide sub verbo iudex § litiscontesta
tio § renunciatio § renunciari non potest iuri
Appellatio sicut non suspendit sententiam excommunicationis iam latam ita nec
sententiam suspensionis casus est alias tex. in c. 16 cui de sen. excom. li. vi
Appellationis causa est eadem cum principali tamen instancie sunt diu
se no. ro. conclu. 21.
Appellatio potest interponi tam ex iudicatu et similiter potest compelli ex
iudicatu dari, no ro. conclu. 321
Appellatio sola devolvit etiam cognitionem no. ro. conclu. 333. et
sic patet quod a sententia nulla appellari potest no. an. de app. dilecto
et potest iudex appellationis pronunciare eam nullam quod dic ut ibi et vi
de infra appellans a sententia nulla
Appellans etiam a sententia nulla devolvit tamen ad curiam nedum
appellationis sed ex negocii principalis et in vim talis appellationis
potest appellans etiam prosequi nullitatem no. ro. conclu. 321
Appellans ab interlocutoria tenetur exprimere causam quia tamen nullitatis
uel iniquitatis sicut qui appellat a gravamine alias non valet appellatio
no. ro. conclu. 2.
Appellans a gravamine uno uel pluribus expressis adiecta clausula gene
rali, et ab aliis omnibus gravaminibus que ex actis uel processu col
ligi possunt, non potest prosequi nisi gravamina expressata et dicta
generalis clausula nichil operatur sed pro iustificatione gravaminis ex-
pressi bene potest appellans adducere generaliter omnes causas gravaminis quod ap
paret ex actis no. ro. con. 7.
Appellans a sententia lata super revocatione attemptatorum tenetur cau
sas gravaminis exprimere ex quo ad hoc habetur pro interlocutoria
sed potest causas etiam non expressas prosequi et per novas probaciones
de iusticia docere ex quo ad hoc habetur pro diffinitiva no.
ro. con. 882.
Appellatio extraiudicialis verificari debet antequam insinuatur
iudici a quo no. ro. conclu. 330
Appellatio extraiudicialis si est commissa alicui auditori in palacio
apostolico statim processum commissorum claudunt et ligant manus executorum

sed ante commissionem non no. ro. conclu 332
Appellacio ad curiam in partibus interposita sive ante sive
sive post auditor cui appellacionis causa committitur inhibet iudici
a quo statim cum constat sibi appellatum et per appellacionem
causam ad curiam devolutam alias non no. ro. conclu. 81
Appellacione a gravamine ad curiam in partibus interposita auditor
cui committitur causa appellacionis cum negocio principali et cum potestate
citandi ad partes potest de equitate et secundum stilum curie inhibere iu
dici a quo etiam ante decretam citacionem no. ro. conclu. 51 quod
intelligo constito sibi de appellacione et devolucione ut proximo §.
Appellacio a gravamine iniusta si est in partibus ad curiam interposita
et auditori in curia commissa simul cum negocio principali et cum pote
state citandi ad partes licet auditor pronunciet male appella
tum tamen secundum stilum curie non fit remissio ad partes sed rema
net causa in curia et hoc propter appositam manum pape, licet forte
de iure contrarium sit no. ro. con. 61
Appellacione in curia interposita ab auditore Camere vel ab aliis
iudicibus in curia potest auditor cui facta est commissio appellacionis ci
tata parte ad dicendum contra commissionem statim inhibere nisi iudex
a quo fuit Cardinalis vel coauditor palacii quo casu non fit
inhibicio ante observacionem terminorum citacionis no. ro. conclu 51 Sed nec
tunc servatis illis terminis debet inhiberi si appellacio fuit interposita
ex causa manifeste frivola et licet inhibeatur nihil operatur nec im
peditur per hoc processus iudicis a quo ut no. conclu 398.
Appellacione interposita et inhibicione secuta processus factus per iu
dicem a quo post inhibicionem est nullus Idem de processu facto post
appellacionem licitam et ante inhibicionem no. scilicet conclu 126.
Processus autem factus pendente termino ad recipiendum apostolos bene
valet secundum Jo. an. ut no. ro. con. 128
Appellacione deserta an revocetur execucio facta appellacione
pendente vide sub verbo execucio § execucio facta pe
dente

Appellacionem deserens vel ei renuncians non intelligitur renun
ciare iuri attemptatorum ei quesito contra attemptantem per
ipsam appellacionem no. an. de eo qui mit[titur] poss[essionem] c. cum ve-

missent ꝫ op· qꝫ ppa
Appellacio deserit duobus modis tacite per lapsum fatalium et expresse per renunciacionem appellacionis no· in cle· si appellacionem de app· in glo· iii
Appellans agrauare licet postea appellet etiam a diffinitiua non intelligitur prime appellacioni renunciasse quia geminata appellacio non nocet ut glo· in cle· prima de do· et contu·
Appellans si secunda vice appellat ab eadem sententia vel grauamine tenet 2a appellacio non prima no· an· de app· dilectis ꝫ qui appellat contrarium tenet arch· et bar· cuius opinionem tenet dominus an· in fi· consulti ee
Appellacioni tacite renunciare videtur qui ad alium iudicem aliquid impetrat super re vel causa in qua appellauit no· Inno· de rescrip· ex parte g· vide an· de app· sollicitudinem
Appellacioni tacite renunciauit ille qui post appellacionem a grauamine procedit coram iudice a quo de offi· dele· gratum, etiam si protestetur se non velle ab appellacione recedere sed eam prosequi de app· sollicitudinem nisi ille processus fiat ad docendum aut iustificandum grauamen ut patet de app· si a iudice li· vi· in glo· multam tamen sunt pro appellacionem non renunciatur ut no· e· t· c· personas et c· sepe vide infra § appellacioni renunciare intelligitur
Appellacioni expresse renuncians etiam nullitati intelligitur renunciasse quia nullitas inclusa tacite in appellacione est accessorium ad istam appellacionem quod nota· ita dicit bal· in l· i C de sen· ex breu· reci· vide fran· de zaba· in cle· si appellacioni in fi· de app· / Predicta intellige quando appellans vult uti nullitate incidenter inclusa in appellacione secus si vult nullitatem principaliter deducere prima non obstante non renunciauit appellacioni ut patet in l· si expressum ff· de app· ubi desercio appellacionis non precludit viam nullitati et tamen desercio habet in se tacitam renunciacionem ut no· in cle· si appellacionem in iii glo· de app· et hoc tenet d· an· in ea· cle· super glo· fi· que idem sentit et vult bar· in dicta l· si expressum et d· an· in c· dilecto de app· vide de sen· excom· licet li· vi· in ij glo· et qꝫ no· do· de sanc· gemi· super ea et dicit ibi Io· an· super

71

v̄ prosequenter in nouella, qd nō solū deserēs sed etiam expsse uel tacite renūcians appellacōi, pt nichilominū pro sequi nullitatē vide oīo ibi l. j. qui limitat illud dctm qn agitur a sone ame, quo casu renūcians appellacōi auditur super nullitate alias secus scdm eum

Appellacōi licet quis videat renūciare per actū affirmatiuū corā iudice a quo gestū non tamē per actū sonantē in pati no. Jmo. de resti. spo. c. cū olim et d. an. de fi. pres. c. veniens in iij colump

Appellacōi renūciare intelligitur qui iudicē a quo adit et corā eo aliquid in causa agit qd dctm plures limitaciones recipit Prima limitacio est si ille actus fuit ab aduersa pte acceptatus alias secus Scda. si iudex a quo fuit iudicialiter aditus, secus si extra iudicialiter de ipo conquerendo Tercia. Si iudex a qo nō poterat adiri, ut iudex ad quē alias secus Quarta si fuit iudex aditus ut de se tantum examinaret, secus si ut tantum instructā ad sedē aplicam remittēt Quinta Si ille actus sonat in agē secus si in pati Sexta 2m quosdam si aditur iudex a quo, secus si aditur alius iudex inferior separatus Sed hec vltima nō placet d. an. qui pdicta no. de eo qui mit in poss. c. cū aduenisset Vbi op. qd ipa vide sup. appella cioni tacite renūciat

Appellacōi interposite non intelligitur quis tacite renūciare petendo ab solucionē corā iudice a quo si protestetur qd nō intendit applōi renūciare, qd est verū qn petit absolucionē ad finē ut ha bilitetur ad appellacionē prosequendam alias nō iuuat prote stacio no. an. d. app. c. dilecti 2. c. q̄ fronte

Appellacōi interponende nō videtur quis renūciare licz infra tempus appellandi aliquē actū fecit corā iudice, qui grauat, qd limitat Jo. de ligna., si ille actus continet grauamē no. vo. casu 2m puta qn ille actus est mera execucio grauais ut no. an. de app. sollicitudine iiij col. v̄ Scdo casus et tangit eandē p. eadē de eo q̄ mit in poss. cū venisset v̄ op. qd ipa Jtem limi ta id verū qn grauatus aliquid agit parendo iussui iudicis secus si sponte offerens quid agat ut no. Jo. an. d. app. c. si. li. vi

super glo. quod si. in nouella Sed hosti dicit indistincte non
videt renunciasse ut no 70 an de testi. et significatiuit super
in dece dies
Appellacioni future an possit renunciari vide sup verbo renuncia
cio § renunciari non pt iuri
Appellatus si tacite uel expresse renunciat appellacioni pot ad priorem
iudicem redire et refectis expensis parte appellate nisi iu
dex appellacionem detulisset quia tunc ad eum eciam partibus consencien
tibus nisi fiet ei remissio per superiorem vel nisi iudex a
quo eet ordinarius no. ro. concl. 3 x 8 vel ex hic insurre
xit Et vide sup verbo iudex § iudex differendo
Appellans pt reintegra rei est an commissionem appellacionis presentatam
iudici ad quem renunciare appellacioni eciam inuito adversario no
ro. concl. x 0 9 vide oio. c. inposita § ille de app. et
vide infra § appello si est inposita
Appellatur ... infra x dies a die sne et computatur
tempus de momento ad momentum de app. ... li vi. et no ro.
...lu x 7 vbo si ferat sna contra absentem et indefensum
citatum ad domum ac presumitur contrarias non pt infra decem
vm a tpe quo sciuit eam latam petere se restitui ad appellandum
quia iure coi pt appellare no. ro. 220 vide in citato per
edictum no. ro. concl. 3 x 9
Appellans non plus dz probare se appellasse sed eciam infra de
cenium appellasse no. ro. concl. j 2j. et no. 40 an de app.
Romana § si vero in verbo constituit in nouella. presumitur tamen
quius infra decenium a die notitie appellasse quando appellat
a grauamine de quo dt habuisse noticiam a quindecim diebus citra
ut no ro. concl. x 0 3
Appellari pt etiam post x dies a iudice grauante quando actus
qui fit a iudice non habz vim sne quia non oio vox iudicis
est sna vel quando sna non transit in rem iudicatam Adultat tamen
appellans ut tunc appellet a grauamine illato ex eo quod illud
actum non reuocat. vbi petitum fuit eum reuocari sicut pau.
et ab. quod dt an alibi se nescire in c. dilecti ij de except ij. colum

72

et no. spe. in ti. de app. § restat v° et no. alibi dic. anto
qd in casu predicto no est necessaria appellato nec lapsus tpis
excludit facultate reclamandi ita no per eius de re iudi
qd ad consultatom no ro. conclu. 30
Appellatio concessa per sniaz lataz super restitutone ad
appellandum debet interponi infra x dies a die sine late sup
ipsa restitutone no ro. conclu. 327
Appellatois prosequende tpus pt ex pacto prtiu minui et au
geri dummo no prorogetur ultra tim no. bal. in l. fi. § fi.
C. de temp. app.
Appellans ht annu ad prosequndu et ex ca biennium de app. c.
cu sit romana et c. ex ratone. An aut detur biennium ipso
iure vel restitucoe, et an ultra biennium detur aliud tpus ex
iusto impedimeto vide plene p Jnno. et an. in dto c. ex ron
Appellacois prosequende tpus no currit ei qui agit super
attemtatis imo eciam tpus quo fit executo sine late sup
attemtatis subducitur de fatalibus Et predicta vera qn appel
lans obtinuit in attemtatis, secus si succubuit, qr tunc
sibimet impedimetu prestat ideo tpus ei currit no ro. conclu. 99
Appellandi tpus no currit prosequenti tamen nullitatem si pro
babili ratone motus credidit sniaz nullaz p l. cum maiores C. de
in offi. testa. fm bal. ibi sed illa lex no facit qr lo
quitur in remedys contrarys q sic no pnt s. nullitas et appel
lato pnt in eod libello simul deduci no. bar. in l. si ex
pssiu de app. Et eciam bal. in dicta l. cum maiores dic. qd in
hiis que sic deduci pnt no ht locum illa lex na eciam a snia
nulla pt appellari et pt appellans vi talis appellatois pro
sequi negociu pncipale et tamen nullitatem no ro. conclu. 327
Bar. aut dicit indistincte q donec quis prosequitur tamen nullitatem
no currunt tpa appellatois in l. si expssum de app. in fi. in i. colump
Appellatoms tempus datu a iure prosequndi pt iudex ex
causa minuere no ro. conclu. 322 qd intellige de tpe
dato ad prosecutom inchoanda, sed tpus prosecutionis fi
ende non potest abbreuiari per iudicem nec per appel
latum no ro. conclu. 199

Appellans cui iudex prefixit tm ad appellacoz prosequen dam pt eaz prosequi usqz ad anu Nec pt appellat eum pueme in impetrando nisi circa fine ani no ro. conclu. 199. qd verum est vez in appellacone que fit extra curia. s si fiat in curia tuc stati datis aplis pt appellat p uenire sive tmi ad prosequend fuit pfixus sive no ut no ro. conclu. 101

Appellacon interposita a gravamie an iudex ordiarius ul cui ca applois delegat possit de ca pncipali cognoscere vide sub vbo iudex § iudex applois a gravamie

Appellatus pot pete qd omisso applois articlo procedat co ram iudice ad que in nego pncipali no tn pt ad hoc p cessu citac appellante nisi circa fine ani no ro. cclu. 199.

Intellige qz appellatus pt hic pete eciaz invito appellante Ita tam qz iudex applois revocet gravamina p iudicem a quo appellati illata et negociu pncile puta per exgitacom et condenacom expnsaz Item hac vez qn ipa ud legat aditur q pt adiri per querelam secus in metropolitano qui solu per viaz appellacois aditur nisi iudex a quo appellacoi detulerit no. an. de app. ut debitus ro op q tc vi colup

Appellas a gravamie a quo cui pars appellata dixit et petyt qz deberet cu omnibus iuribus et munimentis ad totaz cam spectantibus in tmo compare si no venit in termino no est ei danda remissio nec novus tmi p ipis iuribus pducendis imo eis no expectatis procedet vltius in ca sm dnmo. no ro conclu 200 vb ex pmissis

Appellas a gravamie cuius applom iudex admisit nullu tam tm ad psequend assignavit tenetur circa fine ani compare ad totaz cam si appellat hic velit et petat Et idem si iudex appellationem non admisit dum tamen appellatus eam approbet et petat qd appellans ad tota causam compareat An autem appellante non com parente possit appellatus petere qz procedatur in negocio principali per audienciam sine nova citacon dubiu e

Immo videtur q(uod) sic q(uod) possit procede(re) t(ame)n appellatus t(em)p(o)re
appellacionis vel etiam p(ost)ea longe ante fine(m) a(n)ni peracti q(uod) appel
lans ad totam causam compareret secus si solu(m) sic peteret cita(cionem) fi
nem a(n)ni Maior tamen p(ar)s d(omi)nor(um) voluit q(uod) neutro casu pos
sit procedi sine noua citacione no(ua) Ro(ta) conclu(sione) 199 ex p(re)missis
Appellans a grauamine cui iudex p(re)fixit t(ermi)n(u)m ad p(ro)sequendu(m) si
non venit in t(ermi)no pot(est) contra eu(m) procedi nedu(m) in causa
appellacionis sed etia(m) in neg(oti)o p(ri)ncipali sine noua citacione
licet appellat(us) nil peracti s(ecundu)m Immo quod est ver(um) qua(n)do
appellacio fuit a iudice admissa vel ap(er)te approbata alias
sola t(ermi)ni prefixio no(n) op(er)atur delacio(nem) nec deuolucio(nem) ne
gocii p(ri)ncipalis no(ua) Ro(ta) conclu(sione) 199 ex p(re)missis
Appellans a grauamine cui appellacioni iudex non detulit tame(n)
t(ermi)n(u)m ad prosequendu(m) prefixit no(n) pot(est) ante t(ermi)n(u)m l(itte)ras impetrare
nec etiam appellat(us) s(ed) sufficit q(uod) vterq(ue) mittat procuratoriu(m)
ad impetrandu(m) et ad contradicendu(m) At ubi iudex defert et
terminu(m) prefigit tu(n)c p(ar)s nedum ad impetrandu(m) et contra-
dicendu(m) sed sufficienter debet mittere ad totam causam
et hoc non ex vi prefixionis sed delacionis iudicis qui tras-
fert et deuoluit totum negociu(m) principale ad curia(m) no-
ua Ro(ta) conclu(sione) 199 ex premissis
Appellacio quelibet cui iudex detulit causam deuoluit, nec
pot(est) dici nulla ex causa eo q(uod) aliqua causa no(n) sit in
ea inserta no(ua) Ro(ta) conclu(sione) 368
Appellacio a grauamine licet non sit admissa p(er) iudicem si
tamen est recepta siue approbata per appellatum et appellatus
petit iuxta formam c. cordi deuoluit non solum causam
appellacione sed eciam negocii principalis ad curiam no-
ua conclu(sione) 199 in fi(ne)
Appellans ab interlocutoria h(ab)ente vim diffinitiue tenetur
seruare c. cordi sed non s(e)c(undu)m (e)l(ecti)o(nem) appellanti de app(ellacionibus) no(ua) Ro(ta)
conclu(sione) 23
Appellacio qua(n)do interponitur s(ecundu)m forma(m) c. statuimus c. ut

tis. c. cupientes debet in ea servari c. cordi no. ro. conclu. 368
Appellans in beneficiali post tempus post lapsa tempora c. statuimus comparere et appellationem prosequi infra annum et procedere contra absente per audientiam contradictarum no. ro. conclu. 128
Appellatione interposita ad curiam secundum formam c. statuis et cle. cum de elec. sufficit quod pars in curia expectet absentem per xx dies secundum formam dicti c. statuis quibus elapsis potest in curia procedi etiam omissis tribus citationibus in audientia fieri consuetis no. ro. con. 27
Appellatus potest in romana curia etiam in absentia appellantis et etiam eo invito prosequi appellationem in partibus interpositam secundum formam c. statuis de elec. licet sibi non fuit intimata secundum formam cle. cum e. ti. no. ro. conclu. 39
Appellatus potest prosequi causam appellationem etiam invito appellati et eo prosequente potest appellans se defendere no. ro. conclu. 622 conclu. 283 Et ponitur vera etiam si appellatus ipse non desererendo appellationi processit in causa coram iudice ut no. conclu. 370
Ex his decisionibus rote colligitur quod diligentia appellati in faciendo causam appellationis committi excusat negligentiam appellantis. et similiter appellati diligentia post causam commissam in prosequendo observationem terminorum infra terminum fatale excusat negligentiam appellantis qui nullos terminos servavit Secus si diligentia fieret post lapsum fatalis. et sic post desertionem et hoc casu loquitur cle. si appellacionem de app.
Appellatio in causa beneficiali ut devolvatur causam ad curiam sufficit quod intimetur appellato in loco ecclesie in qua residet et in ecclesia cathedrali licet personaliter non apprehendatur nec alibi fuit perquisitus no. ro. con. 79.
Appellatio in causa beneficiali in partibus iudicialiter ad sedem apostolicam interposita propter aliquam probabilem exceptionem non admissam statim quod fuerit intimatum appellato totum negotium principale devolvitur ad curiam no. ro. conclu. 137.

Appellacio quando dicitur ad curiam introducta et quando dicatur inchoata vide sub verbo introducta, et quando dicatur devoluta et quis est effectus devolucionis vide plene per Anto in c. veniens de renu. et aquis in c. si duobus vi. circa de app.

Appellatio in causa beneficiali non devoluit tamen ad curiam licet appellato detur copia appellacionis ad intimandum nisi per alia iudicia constat appellatum habuisse certam noticiam appellacionis quia intimacio predicta debet fieri legitime secundum formam clementinam que forma est quod appellato detur copia sub autentica forma. licet ei tenor non legatur vel lecto ei tenore scripture autentice sufficit copiam tradere nisi petat eam sub manu publica quia tunc in forma publica publicata de decisione no. ro. conclu. 162.

Appellacio interposita viva voce ad ipsam curiam si iniurias ut quando appellatur ab electore vel similibus non devolvitur et nulla est nisi iudex a quo ei detulerit quia tunc devoluit tamen ad curiam etiam si non fuit aliqua causa inserta nec apostoli petiti no. ro. conclu. 268

Appellacio extraiudicialis licet sit parti intimata non inducit veram litispendenciam, est tamen quedam provocacio ad causam per viam citacionis no. ro. conclu. 298

Appellacio extraiudicialis a gravamine in causa beneficiali in partibus interposita et legitime intimata licet sit deserta potest tamen appellatus eam committi facere et in negocio principali procedere per audienciam contradictarum, nec requiritur nova citacio ad partes sed si appellans vellet post desercionem procedere debet de equitate adversarium ad partes citare no. ro. con. 310.

Appellacio extraiudicialis in quibus differat a iudiciali, et in quibus conveniat vide per Anto. in c. bone de app. penult. et ultimam columpnam

Appellatio in partibus extraiudicialiter asserens sibi canonice provisum de beneficio quod possidet et adversario nullum ius in eo competere qui ipsum possessorem indebite inquietat et molestat non repellitur ab obiectionibus prorea dandis in curia licet in appellacione sua nil obiecerit in personam vel formam petens si in appellacione

ius suum non deduxit sed solum ius partis adverse directe impugnando appellavit no. ro. conclu. 272
Appellatio per alteram partium tantum interposita tribuit ius parti appellate petendo sententiam in melius reformari quia sicut appellans petit eam infirmari ita et appellatus debet posse petere eam infirmari et quod omissum est suppleri no. ro. conclu. 2110.
Sed adverte quod ibi loquitur quando appellavit a sententia in toto quid autem si appellavit solum in partibus contra eum facientibus cogitabis
Appellatio debet fieri coram iudice ut ei debitus honor feretur instrumentum appellationis vel absentia iudicis appellationem excusetur quod tunc in absentia iudicis fieri potest cum protestatione tamen de metu vel absentia Et adverte tamen quod quantum ad apostolos et petitionem apostolorum dicitur iudex esse absens quando non est in loco publico civitatis vel terre in qua iudicavit nec sufficeret quod esset in certo no. ro. con. 378
Appellans in absentia iudicis etiam ante notificationem sibi factam ita eximitur ab eius iurisdictione sicut si in eius presentia appellasset secundum Innocentium et no. ro. conclu. 297 Quod intellige quando non potest haberi copia iudicis alias secus ut notat Innocentius in c. si de app. et arch. in c. appellatio e. ti. li. vi. et vide lapus alle. sua 39 et an. dicto c. si et in cle. i. de app. ubi quero an sufficiat
Appellatio manifeste frivola ante sententiam interposita privat que iure appellandi a sententia a qua alias ei licitum fuisset appellare no. ro. conclu. 397 et est tex. in cle. si an. de. do. et contu. Et que appellatio dicitur manifeste frivola ibi vide
Appellare potest tercius cuius interesse a sententia lata in favorem actoris contra possessorem in causa beneficiali et potest impedire executionem sententie, ne ipsi appellanti constituatur durior adversarius non tamen potest impedire sequestrationem fructuum et possessionem no. ro. conclu. 373 Et vide infra sub verbo executio § executio sententie quando petitur
Appellans a gravamine in tertia instantia ante diffinitivam si postea sequitur diffinitiva contra eum conformis aliis duabus sententiis in

prima et secunda instantia latis non est audiendus in prose
cucon appellacon nisi primo dictas snias exequatur ut no ro
conclu 310 Jo an dicit contrarium in cle i de re iudic in glo
penul et me lius in glo antepenul Et idem dicit an in
eadem cle super glo penult Sed decisio rote loquitur quando cau
sa appellacois fuit commissa post tercias snias quod si ante commissa
fuisset tunc auditores fuerunt vicarii ut dicit Ro ibi
Appellacioni ad diffinitiuam ius defert et etiam antequam dentur apli
potest appellans eam facere committi et prosequi coram iudi
ce ad quem secus in appellacon ab interlocutoria no ro conclu
327 Sed commissio facta de appellacon antequam sit interposita
non valet de rescrip c si
Appellacois commissio si immediate post ipsam appellacoem inter-
positam pretitur commissio censetur surreptitia et an applem
interpositam impetrari quando cancellaria et officiales curie non sunt
in eodem loco vbi snia lata est alias secus no Ro conclu 207
Appellacio interposita per abbatem et conventum a sententia
coniunctim contra eos lata potest prosequi per solum abbatem in fa
uore eccle no Ro conclu 201
Appellacio alternatiua puta si quis appellauit ad papam vel ad
archiepm valet secundum Ro licet non secundum Jo an et ille erit
iudex coram quo fit prosecucio no ro con 208
Appellacon pendente nihil debet renouari quod sit in parte
preiudicium, ea vero que aduersarium non preiudicant innouari pos
sunt no Ro conclu 298
Appellari potest a snia lata a delegato vicarii siue offici
alis Epi ad ipsum epm vel vicarium delegantem et in arbi
trio appellantis est ad quem appellet no ro conclu 383 et 377
Appellacio a snia Epi qui est legatus natus in sua
prouincia non debet nec potest interponi ad eum ut
ad legatum sed ad eius superiorem nisi quando Epi
scopus non solus sed cum aliis quorum erat immediatus

superior pronunciauit quo casu ad eum ut ad Episcopum
appellari potest ut no. ro. conclu. 301.
Appellari pot a vicario Epi ad ipsum epm quando vica-
rius non processit ut vicarius ex vi sue ordinarie Iu-
risdictione sed ut specialis commissarius verbigratia qn
appellatur a collatione beneficij facta per vicarium
quia non potuit facere ex potestate sui vicariatus sine
alia spali commissione no. ro. conclu. 277.
Appellari non pt ad superiore omisso medio nisi appelletur a
subdelegato a collega suo vel nisi appelletur ad papam Si
tamen a subdelegato appellat ad papam pot excipi, si si non ex
cipit valet processus no. ro. con. 370.
Appellari non pt a rescripto principis nec a pronunciacione sctad
de principe consulendo no. bar. in l. 1. §. j. ff. de app.
Appellare an possit dns si procur eius infra decenium appellare
neglexit vide bar. in l. i. in si qn app. sit, et anto in c. i. ut
lite non cotestata
Appellans a sna lata con falsum pcuratorem intellige ipam
snam ratificare et confirmare ut non posset dici nulla ex
defectu mandati ff. rem ra. ha. l. iij § falsus not glo. in
l. licet C de procu et in c. i de re iudi. vide no. an
in addi spe. ti. de sen. pro § qm & quid si pcum
Appellari non pot a papa sicut nec a prefecto pretorio no. spe.
ti. de recu. § recusari & sed nunquid aliud et no. glo
de exces. prela. plura sicut vmre vide sub verbo papa
§ papa nemini
Appellari non potest ab his que Iudicis consciencie
relinquuntur no. ro. conclu. & 26. vide glo. que
contradicere videtur in cle. j. de iurepa Sed illa
glo. intelligitur quo ad finem devoluendi ut no.
an. in c. de consti. vlt columpn vide sub ver
bo Iudex § Iudex cui ex committitur Item

Item dicit Inno in c si de fe quod appellari non potest ab hiis qui iudicis arbitrio committunt quod intellige de hiis que sunt modici vel nullius preiudicii ut patet ex casu ibidem formato ut patet ex tex que allegat in c consuluit de offi dele quia textus loquitur de actu preiudicii et hoc tenet bal in l i de venie va que contra est c i v addi tamen colle et vide io et la in c ii de iur calum li vi

Preterea Inno loquitur quando iudici datur arbitrium super certo et determinato per l puta quod ferias pro re litigancium possit servare et non servare vel quod continuatem possit in diem sequentem expectare et non expectare Nullus enim conqueri potest si iudex facit quod lex specialiter ei permittit ut dicto c consuluit Sed si arbitrium iudicis datum est indeterminatum debet intelligi de arbitrio boni viri ut no bar in l si sicut in prin l i quando si iudex illud excedit credo quod possit appellari ar cont que no bar in l ii ff de arbi Et predicta confirmant ex hiis que scribe no Anto de consti c i v op quod inno Et vide per dominum ca super hiis super glo in v arbitrium et in de astringendus

Appellari non potest ab imperatore ad papam in temporalibus no glo x dis quoniam contrarium no d an in cle pastoralis sibi verum de re iudi et facit quod no per eum et per Inno in c licet ex suspecto de fo compe ubi dicit quod a iudice seculari non recognoscente superiorem non appellatur ad papam

Appellari non potest ab executore apostolico in eo quod sibi committitur in quo eius conscientia oneratur no ro conclu c c c xii domini quod hoc limitat in c statutum § assessorem de resc li vi

Appellare non potest victor ab omissione condempnacionis expensarum si victus appellavit a condempnacione contra eum facta secus si victus non appellavit no ro conclu 326

Appellari non potest a condempnacione expensarum facta post interlocutoria revocacionis attemptatorum transiunt

in rem iudicatam quia tempus dicte condempnatoris
transit ad tempus interlocutorie no. ro. conclu. 13
Appellare non potest verus contumax fictus sit Et dicitur
fictus qui citatus ad dominum non comparuit no. ro. conclu.
xx in citato pediticum secundum stilum observatorum rote ubi
verus contumax appellat infra decem dies computan-
dos a tempore sententie et non scientie ut no. ro. co. 3 & 9
Appellare qui non posset verus contumax fallit de consue-
tudine in eo qui secundum formam c. statuimus verus contumax
reputatur contra quem absentem si per audiencie contradictur pro-
cessum est, et a sententia lata potest appellare infra x dies tempore
sententie late non a tempore scientie computandos, tamen
et sepius admissus est appellans infra x dies a tempore
scientie qui citatus non fuit personaliter apprehenso no. ro. co.
Appellans cum adversarius intimavit appellationem 133
si eam non prosequitur sed adversario eam prosequente feratur
sententia contra appellantem, non potest ab illa sententia appellare
quia censetur contumax no. ro. conclu. 36
Appellans a sententia nulla potest prosequi nullitatem simul
cumque convenienter qui appellat a diffinitiva, secus si ab inter-
locutoria non potest prosequi nisi nullitatem que colligitur
ex causis in ipsa appellatione expressis, et ipsa appellatione
iustificata ex forma secundum Innocentium de appellatione di-
lecto sed dic plenius ut ibi per dominum Anto.
Appellari potest a sententia arbitri et quando talis sententia
ex forma legis vel statuti parit actionem sed a
sententia arbitratoris non, ut no. bar. in l. ii ff de arbi.
sed et a sententia arbitratoris que transactionem dicitur, tenet
alibi bar. appellari posse in l. ii ff de app. reci.
Vide etiam infra in appellari potest sententia arbitri
Appellans aggravatus exceptionis reiecte vel non
admisse quam obtulit probaturum iustificat appellationem eo
ipso quod dicit appellationem oblatam quod est verum si realiter
tantum obtulit no. jo. an. de testi. c. ex parte a. sed contrarium
tenet Anto. quod sufficiat verba liter offerre in c. in ipso
obtulit habendo ibi testes vel instrumenta, secus si verbaliter

77

sitam ad fi de app, et qd dicit suffice quo ad apploz iustificandam probatoem fuisse ablatam verum e quo ad validanda et revocanda gesta post appellatoem non quo ad consequend exceptois effectu nisi exceptois ve ritatem probet ideo si fuit opposita exceptio pacti de non petendo non consequet absolutoriam licet illam realit obtulit probaturum coram iudice appellatois pbet patem no. jo. an. in dcto c. cepte ad, et de app non solum sup verbo veraz et c Romana ubi qd si sup vlt gl li vi in novella, idem no an in dcto c intpositas

Appellatois vim obtinet itineris arrepto ad superiorem qui fuit post cam, post gravame illatum et revocant at tempta post applom sive iter arripia ad ppam sive ad alium ordinarium superiorem qui posset adiri p queralam non pt no. jo. an. de appe c dilecti

Appellatois vim obtinet arrepto itineris ad superiorem qui fuit post cam captam et gravame illatum vel saltim co minatum, sive fiat iniuria psona sive p maium dum tn causa exprimat, sicut quando appella no. jo. an de app. dilecti qd procedit qn certum est qd ppt hc ad su periorem vadit vt de gravame conquerat, et processum cont se habitum petat revocari et iter arripuit infra x dies a die gravamis et omnia fuit que secundum viaz applois adoptari pnt sive aiti et pdicta limita qn iter arri piens de facili non pt hre copiam iudicis a quo appel let aliatis itineris arrepto non habetur pro appellatoe sim unmo nisi metu iudicatis qmis non audeat appellac vel nisi tanta sit occupatio qd no pot applo scbe vl formare, et tunc debet hac dicere verbo in psntia iudicis vel saltem iudici et adusario seu eorum alteri infra tempus appelland intimare alis itineris arrepto no

habet vim appellationis iudicialis, licet quis possit va
le vt ex iudicialis secundum Inno. Tn dic quod habet vim iudici
alis dummodo seruant illa que pertinent in themate secundum naturam
appellationis no. An. de app. vt debitus vm. tolerp. de ex
sim hoc nisi aut itineris arrepto sit ad papam ad causam
ceptam tunc si sit in propria persona, suspendit iurisditionem
inferioris siue sit ordinarius siue delegatus et hoc pri
de peregr., non dico quod habet vim appellationis, sed quia ex eo
itinerantes ad papam eximunt ab inferioribus iudicibus quando
causa est probabilis. Cum autem sine probabili causa vadunt
non gaudent hoc privilegio sed possunt ad domum citari
et sententia contra eos ferri vt no. in dicto c. vt debitus, quod
dicitur est itineris arreptionem ante causam inceptam suspendere
iurisditionem, limita quando arripit ante notitiam literarum delega
tionis, secus si post notitiam habitam quia tunc dolose
facere videtur. Item secus quando iter arripuit non in propria per
sona sed per nuntium no. an. in c. meminimus de app., quod li
mita quando nuntius mittitur pro restitucione ad dominum sententiam quia
non potest inferior contendere tunc habet vim suspensionis exspe
ctabitur nuntius nec prius mandabitur sententia executioni
et hoc maxime in hiis qui consueuerunt per nuntios impe
trare, ut collegia, magni prelati, principes et senes. Item
si nuntius mittitur pro consultando super dubio novo causa o
currente, et non consorcio, quo casu debet expectari responsum vt
no. an. in c. vt debitus.

Appellationis vim obtinet si quis dicat quod protestatur alii
iudicis se submittat no. bal. in l. i. in fi. C. si quis per di. po
Appellans a sententia excommunicationis contra eum lata quia
libello non respondebat si iudici a quo inhiberi facit pro
cessus per eundem iudicem postea habitus est nullus per eius
dictiones alia interlocutoria foret appellatum et inhibitum
quia dicta excommunicatio censetur de articulis cause occon

78.

negotii principaliter stetit finit no ro ton 188

Appellatio legitima a gravamine non solum suspendit sed abdicat iurisdictionem a iudice a quo appellatur no jo an de testi deposita ade

Appellatio legitima agravamine facit sententiam diffinitivam postea latam esse nullam que non retornalescat licet appellatio deserat de sen excommunicationis licet li vi et ibi no per jo an et per arch et per lapum alle.

Appellatio sic devolvit totum negotium ad superiorem ita et nullitatis no bar C quomodo et quando iu. l. sancimus proponit l et ff de re iud l iudex de app l si expressim ex dea

Appellari non potest a sententia lata per episcopum ex iurisdictione prorogata per laicum, et illud est privilegium speciale concessum Episcopo ab imperatore no an de iudi. c. quintanalles 2 dria

Appellare non non potest tamen victus per testes contra quos nil opponit sim jo an in c vra permisit carta in ij colup de cessa

Appellari non potest a sen arbitri voluntarie a partibus electi quia non parit actionem et si est emologata licet tunc parit actionem et habet executionem paratam tunc appellari potest no an de iudi quintanalles xxv dria Sed potest appellari qui convenitur quod appellari possit sim bar Sed adverte quia illa appellatio non sapit naturam appellationis cum non insit a iudice appellatur sed sapit naturam cuiusdam reclamationis ut ibidem no an

Appellari potest a sententia arbitri iuris, et ille dicitur arbiter iuris qui eligitur super aliquo incidenti incidentaliter pendente coram iudice, et idem de arbitris quasi

iudicialib*z* qui eligu*n*t*ur* a iudice ad estimandum vel decla:
randum aliquid coram iudice vt approbatores fideiussoris
estimatores et similes Secus in arbitris qui eligu*n*t*ur* vi:
gore statuti sup*er* controversijs vertentibus inter coniunctos
vel affines et similes quia licet ex necessitate eligu*n*t*ur* quia
tamen non eliguntur sup*er* aliquo incidenti pendente coram
iudice non appellat*ur* ab eis s*ecundu*m bar ut no bal in dicto
c quintauall*is* § xxv. decia
Appellari p*otes*t a s*ente*n*ti*a arbitri pro tercio electi per iudicem
duob*us* discordantib*us* s*ecundu*m bu*tr*· quia iudex est sicut ar
biter iuris s*ecundu*m io an Tu dic q*uod* potest reclamare sed
non p*ro*p*ri*e appellari quia non est arbiter iuris cum non
eligat*ur* ad decidendum aliquid incidens coram iudice sed co
ram arbitris Et idem quando tercius eligit*ur* a partibus iu:
dice mandante, et nichilominus potest appellari quando
eligit*ur* voluntate partium sola no bal in d*i*c*t*o c. quinta:
uall*is* § xxv decia Et vide infra § proxime sequenti
et si appellari p*otes*t a s*ente*n*ti*a arbitri
Appellari non licet non possit a s*ente*n*ti*a arbitri sine laudo
arbitror*um* ut no fre de se consilio et lxxxv et no bar
in l. 1. C de arbi. licet contrarium no. in li. fi. ff. de appel
recipiant tamen appellari a s*ente*n*ti*a lata per iudicem super petitione
reductionis ad arbitrium boni viri, quia ut iudex p*ro*nunci:
auit s*ecundu*m bu*tr*· Adu*er*te tamen q*uod* licet iudex reductionis discrepet
a iuris rigore si tamen pronunciat s*ecundu*m naturalem equitatem in re:
formando arbitrorum dictum non potest iuste appellari quia
pot*est* eo modo s*ente*nciare quo potuit arbitrator qui non tenetur
sequi rigorem sed naturalem equitatem quam si non est secutus p*otes*t
iudex reductionis reformare, q*uod* no. ita no. in d*i*c*t*o c. quintuall*is*
§ inquid eciam § xxvi. col*u*m*pna* Sed io an in addi spe
in ti de app § vii quib*us* § si conueniunt inter partes videtur

tene q a snia lata sup reductione non possit appellari Idem tenet bar in l. i. in fi de le ii Contrarium tenet bal in l. i. ff. de libus que plene no. dic tamen quod si in ca reductionis sint snia arbitrata lata confirmata sunt vices diffinitiue ac si eet lata in pma instantia, et petitio reductionis habet vim prime appellationis Ideo alia vice duntaxat appellare poterit, ut no. bal in l. i. C ne li. in vna eademque ca tibi pono

Appellari non pt sup snia lata sup expens vel fructibus quando non appellat a snia lata sup negocio pri. no. an. in dicto c. quintavall an permissi tolup. v. sed est dum

Appellatio a snia lata p dnm feudi vel p partes curie fit ad superiorem dnm dni feudi si dnus superiorem habet a quo de feudo fuit investitus Si aut non habet superiorem dnus feudi tunc est dubium Sed sm ymo. si agit reali appellabit ad ordinarium illius loci in quo sita est res feudalis Si agit de iniuria contra fidelitatem facta appellabit ad iudicem rei inquantum agit psonali, secus si agit mixt ut in edicto vnde vi, vel in rem scripta appellabit ad superiorem illius loci vel vbi est res feudalis Tu dic breuiter quod iudex appellationis est iudex tribunalis, idest superioris loci in quo sententia est pcessus, quia appellationes magis emanant a tribunali quam a psona nisi consuetudo aliter disponat no. an. de iudi. certum v. veniō ad secundum qui in causa

Appellari pot a snia lata p iudicem de consensu ptium no. d. an. de iureiur. quintavall. v. xv. dcia

Appellari pot a iudice servante ordinem iudiciarium si iudex pt procedere ordine non servato no. an. de offic. dele. et insuper vna xl. iuri tolup in fi.

Appellari pt a snia nulla tex. c. de iudi. exhibita ff. et no. lau in dicto c. vna pe carta v. veniō ad vl.[illegible] tum sed iudex talis appellationis debet pronunciare appellationem

iniustam instatā quia sñā ē nulla et condemnaē appellantem in expñs ut no. spe. in ti de sen § ut aut v in indite aut insi Bed Jo an vbi in addicon aliter loquitur
Appellari pt a sñā manifesto lata quia mē non phibitur no an in decto c vrā penult carta in colump
Appellare non possit quis a sñā in notario lata, sive sit notorium fcti vl psumptionis, et fictionis, vl confessionis vel pbationis vel sñie vide sub verbo notorium § notorium an impediat et § sequen
Appellaē an possit quis veniens contra confessionem veram vl fictam vide sub verbo notorium § notorium an impediat
Appellans agrauamine tenē exprimē grauamē, tam cād notoriam, quia licet notorietas excusat apbatoē non tn a probatoē propositon no. an in decto c. vrā penult carta liii columpp
Appellatum ab alio in pōute adhēns non pt illa appellatoē vti nisi doceat se infra terminum quo appellaē potuit adhesisse pti amque adhesionem indicta a quo intimasse no. Ro. consilii 221. et no glo. de elec. et electa li vi super verbo adherentes. et dicto adhesio dz ēē expssa nec pt fieri nisi per illum cuius interest ut no Jo an in nouel sup glo pdicta
Appellari non pt ad ppam omisso medio quando appellā a subdelecto delegati in totum de offi dele. si delegatus § ad eum quo ap. li vi
Appellari non pt a sñā lata p Cardinalem cui sunt cā commissa appellatone remota et hoc ppt dignitatem psone no. Bal in l 1 ff de offi. psect. p. et p. in c de offi lega li vi
Appellari non pt ad ppam a sñā lata p iudicem secularem tpali iurisdictoni eclie non subiectum et hoc verum de iure sed de consuetudine eclie secus tex. de app si duobus vbi demum dicta tam consuetudo non est gnalis sed specialis

in quibusque loqus sm jo an et do an ibidem Sed vacante im
perio de iure pt appellari ad papam a judice seculari no glo
ij q vj c ij vide supra § appellari non pt ab imperatore
Appellatio interposita p tertium rom sui interesse non valet
nisi in ea exprimat aliq ca ppter quam sua interesse dicat no bar
in l si a sna in pn ff de app
Appellari pt a iudice recusante exceptionem exponere vel tardante pro
cedendo ad vlteriora non admissa exceptione non recusat tardare
vel exponere sed dicat velle deliberare tunc si ptio requisitus
hmmlit vt delibet non rndet pt appellari ac ca assigna
sm hostl in c interpositam de app ad et idem no an c ti
c dilco ij col inmp v app quod et quo
Appellari possit a sna lata cont officiales in sindicatu vnde Cy
bar et bal C quorum app no xcci l inlli et arch ij q
vi § inlli quoque et spe ti de app forma pte § quibus
v ptio non liceat
Appellatio si est interposita in causis maioribus et maiores ap
pellant de quibus inferior appa non pol cognoscere sed sunt
iurisdictionem pape spcialit et constituta reseruata non pnt par
tes eid appellationem renunciare Sed si appella in causis medijs
et medie sunt omes cause spuales et eclice maioribus excepte
tali appellatione anqm sit recepta p iudicem ad quem pnt ambe
ptes renunciare et redire ad iudicem a quo sed vna ps altera
inuita non pt ex quo vero recepta e applo non liceat ptibus
renunciare nisi ad priuatum eorum interesse sed tn parare non pnt
sine iudice ad quem vbi aut appella in maioribus causis
et maiores sunt qn agit de tpalibus tunc anqm applo sit re
cepta pnt ambe ptes et etiam appellans inuito appellato re
nunciare applom et redire ad iudicem a quo dummodo no
interfit appellati vel si interfit ei satisfaciat poqm vero
applo sit recepta non liceat ptibus ad iudicem a quo redire

sine licentia iudicis ad quem sed per compositionem prius ab ap
pellatione quam post aut invito iudice ad quem ut no. Jo. an.
post hosti. de crimine falsi c. fi. vide appellans pot re in-
tegra sed bal. simpliciter dicit quod appellans non potest renuntia-
re si appellatio iniecta est in l. fi. C. qui pro non c. et vide
tex. et glo. in c. quamvis § ceterum de elec. li. vi.
Appellans an possit petere quod appellatus compellatur sententiam ex-
hibere a qua appellatum est alias sententia prosit appellato vide
primo et an. in c. si pectinus de fi. instru. et fe. de se. Co-
silio x. et bal. in l. fi. C. de fide instru.
Apertissima probatio que dicatur vide sub verbo p-
batio § probatio indubitata
Appostota non est excomunicatus ipso iure nisi quando est rre-
gularis et dimittit habitum ut in c. ij ne cle. vel mo. li. vj
Apostolice sedis appellatio an comprehendat papam tantum vel
etiam legatum de latere dic quod in maioribus seu reservatis com
prehendit papam tantum in aliis comprehendit etiam legatum no
ka. de elec. si abbatem li. vi. nisi addatur dictio restrictiva
puta appostolice sedis dumtaxat quia tunc nullo casu comp
rehendit legatum no. idem ka. in cle. quamvis de sen. ex.
Arbiter eligitur ut iudex sit ut procedat ordine iudi
ciario in substantialibus et hoc quo ad procedendum debet etiam
quo ad diffiniendum pronuntiare de iure licet possit si vult pro
nuntiare inique no. an. de iudic. quintavallis ubi venio ad
materiam prius tamen partes remittere ordinem iudiciarium ut ar-
biter non teneatur ordine iuris sequi in procedendo ita tamen quod
de iure pronuntiat et ad arbiter habet potestatem aptibus prius
partes illam qualificat no. c. ti. ubi de hiis dicitur quid
si in compromisso etiam vide sub verbo applo
Arbitrator ubi plura de arbitro tanguntur confessio §
exceptio § testis
Arbiter an possit esse ille qui est excitatus dic licet

talis in arbitrum assumptus non possit partibus contradicentibus
officium exercere ppl'r vicium electionis tam tenet compromissum
et acceptacio et etiam laudum si partes se putant et non contra
dicunt Item si feratur etiam absentibus quando potest absente
parte laudare ideo tunc exigit appellacio no. an. in dicto c. quin
tavallis & xxiiii dicta

Arbitri sententia licet non possit per viam appellacionis ad retractari
nisi in certis casibus pot tamen per viam nullitatis retractari ut si lata
est sententia sine ordine iuris vel per pecuniam vel contra ius expresso
so errore in sententia vel contra formam compromissi no. an. in dicto
c. quintavallis & xxv dicta

Arbitri sententia lata servato iuris ordine licet sit iniqua non pot
reduci peti ad arbitrium boni viri no. glo. an. in dicto c. quintavall'
& in dicta quod intelligit secundum distinctionem positam in § pro
ximo sequenti

Arbitri sententia si non patitur vicium nullitatis sed iniquitatis quia
non possit per appellacionem retractari nisi in certis casibus si tamen sint
lata dolo partis vel arbitri retractabitur per exceptionem vel repli
cacionem doli, si autem alias est iniusta preter dolum partis vel arbitri
tunc in quibus casibus non retractaretur sententia arbitratorum nec
ista retractabitur sed in quibus arbitratorum sententia retractaretur
tunc licet secundum innocentium, licet quamque inique standum sit tamen secundum hos
reducere ad arbitrium boni viri cum evidens e iniquitas initi
entis petitam Et de pecto dicitur constare quando constat decipienti le
sionem Et lex ne dum canonica sed etiam civilis vult pecta corrigi
et hoc intelligit verum quando infra decem dies sunt reclama
tum ita quod non pot dici sententia emologata quod sequitur jo. an. et
et dicit curia ita firmare quod est indubitatum verum quando appa
ret enormis lesio quia tunc laudum presumitur dolosum incepto
tum petit remedium actionis et exceptionis doli secundum ius civile
et secundum ius canonicum habebit hoc plus quia officio iudicis
non poterit peti retractari non obstante iuramento si iuramentum

obstact potest iudex ex offitio pronunciare no. an. in dicto c. quinta
uallis ... xxv. dicta

Arbitri laudum emologatum expresse vel tacite p(er) lapsum
x dierum parit actionem in factum et h(abe)t executionem paratam sicut
s(ente)ntia quando est sine pena vide 3mo. velle q(uod) non p(otes)t emologari
s(ed) dic q(uod) p(otes)t saltim qn est cum ... rata manente pacto si aute(m)
laudum non est emologatum nec stipulacione vallatum tunc
de iure civili non parit actionem cum nudum sit potest t(ame)n ad
penam agi si de iure canonico age(re) potest, licet nullum sit q(uod)
consenserint pero ad est qui secundum ius canonicum producat
ius agendi saltim possessorium iudicis no. an. in dicto c. quintaual
lis ... xi dicta

Arbiter p(otes)t interlocutoriam ... mutare accessoria d(icitu)r ... eadem
die idem si vult reformare quo ad ... non finita s(ente)ntia sed
verbum ... dubium declarare non p(otes)t nec diffinitiva mu-
tare si sup(er) toto pronunciat ita q(uod) suo offitio functus est sine
s(ente)ntia sit aliqua sine nulla eadem si non sit diffinitiva sed
t(ame)n iudicis officium finiri facit, predicta vera nisi in compro-
misso d(ictu)m sit quod possit iudicare semel et pluries et quociens
ei placuit quia tunc potest sic facere et corrigere sup(er) diver-
sis capitulis t(ame)n non semp(er) eade(m) quia sup(er) ea re non p(otes)t
fieri pluries sine compromissum esset tale quod non con
tinet nisi unum articulum t(ame)n quia tunc sup(er) eo illo posset
pluries laudare et seipsum corrigere al(ia)s verbo compromissi
nil operantur Si t(ame)n in compromisso dicta q(uod) sic possit sem(el)
vel pluries iudicare et iam iudicatum corrigere et mutare tunc
... si sint plures articuli potest quelibet iudicare mutare
s(ecundu)m bar licet io an. sentit vide q(uod) non valeat tale pactum et
ita idem mutare possit quia hoc esset imitare et delinq-
uendum ut no. an. in dicto c. quintavallis ... q(uod) hoc p(otes)t et
addit q(uod) no. c. ... xvin dicta ... p(re)dicta etiam q(uod) posset
pluries iudicare et mutare restringit tam in arbitrio

qui in arbitratore ad casum quo primum laudum sint nullum
quia tunc potest iterato iudicare cum idem et mutare vide bal
in l. signus arbitratu ff. de ap. ubi dicit quod illa clausula ubi
semel vel pluries laudare possit operatur si sunt plura capitula
in compromisso quod tot possit sententias diverso tempore ferre
quot sunt capitula non quod possit aliquam sententiam revocare nec
corrigere sed in compromisso est unum capitulum dumtaxat tunc
dicta clausula operatur quod laudum super illo capitulo semel latum potest
per aliud laudum revocare vide quod idem bal. no. in l. i. C.
si adversus rem iudi ubi simpliciter tenet quod ex clausula predicta potest
separatim ac diversos articulos iudicare no. aut. dicta idem

Arbitratoris laudum si petitur reduci ad arbitrium
boni viri tanquam iniquum cui incumbit onus probandi vide
de Io. an. in addi spe. in ti. de arbi. § sequitur ubi quid si
compromissum et d. an. de pba qui cont. falsam
de proba permult tarta in fi. de inter quintanall ff. verno
ad sextum dicta fi. § t. vide sub verbo arbiter per totum

Arbitrium sive arbitramentum si est nullum et petitur reduci
ad arbitrium boni viri potest iudex super nullitate pronuntiare
secundum hosti ut no. an. de app dilecto ff. iniqu aut x colump

Arbitrator non potest esse ille qui est excitatus vel similis no. d. an.
de app. dilecto § iniquum aut x columpna Contrarium no. de
excto de inter quintanall ff. xxiiii decad licet Io. an. teneat
primam partem in arbitratore publice excommunicato ut no. an. in
dicto in decr. c. § xxiiii decr. Item excitatus potest esse arbiter
et tenet compromissum et laudum si partes si putant et non
contradicunt Idem si laudum feratur absentibus quando
potest absente parte laudare Ideo tunc corrigit appellatio
no. an. in dicto c. ff. xxiiii decad vide supra arbiter an
possit esse ille

Arbitrator an possit esse furiosus hinc diluada int:
ualla qui compromissum acceptavit tempore quo habebat
et iudicavit

sanum intellectum no. an. de imme. quarit. quintauall. in fi.

Arbitrator pt ee filius fami ex pre mento no. d. ar. in dcto c. quintauallis in fi

Arbitrator pt esse pbr quia non reperit prohibitum no. an. i dcto c. quintauall in fi

Arbitrator pt ee monachus sed arbiter non nisi abbate impante licet Cy dicat qd nec arbitrator ee pt sed ille qui e de ordine minorum non pt ee arbiter nec arbitrator Abbas aut lz sm quosdam non possit ee arbiter ut in causa monasterii sui pot tam ee arbitrator no. an. in dcto c. quintauall xi viij dicd

Arbitrator pt ee mulier quamvis non sit in dignitate posita sed non pt ee arbiter sine arbitria nisi sit in dignitate no. an. in dcd. c. quintauall § viij dicd

Arbitrator pt esse ille iudex ad quem ca compromissa ptinet iure ordinario vel ut p delacom, sed arbiter esse non pt de iure ciuili nisi sit princeps sed non subditi. vel ca subditi in eo de quo iudex non e iudex pt committi in iudicem et in arbitrum Et io in iudicem a quo est apptus pt ut arbiter compromitti quia non est amplius iudex, sed de iure canonico pt in qlibz iudicem ordinarium et delegatum compromitti ut ut arbitrum no. an. in dcto c. quintauall § x dicd adde quod etiam de iure ciuili pt iudex ordinarius ut delegatus in arbitrum assumi retenta ptate ordinaria vel delegata ut no. et § viij dicd

Arbitrator non pt recusari ut suspectus sit ex causa no. an. in dcto c. quintauall § viij dicd. et § xx dicd

Arbitrator pt quis ee ut in causa ppria no. an. de iudicium venissent § iuxa aut quia assumit ut bonus vir sed in ca ppria non pt quis ee arbiter sicut nec iudex no. an. in dcto c. quintauall § dicd et § vj dicd adde tn qd idem an. in codic. c. in principio dicit qd pt quis esse arbiter et arbitrator super iniuria propria

Arbitrator procedit in causa absque solemnitate iuris vel ordinis iudiciarii secundum primo dominum tamen quod iudicium labora ret ad veritatem inquirendam ut plenius instruatur no. an. in dicto c. quintavalle § venio ad maius, potest tamen si vult ordinem servare ut no. c. ti. § iiii dicta

Arbitrator potest procedere in diebus etiam feriatis in honorem tamen dei non compellitur si non vult licet partes in hoc conveniant sed arbiter non potest in talibus feriis procedere etiam partibus volentibus no. d. an. in dicto c. § xviii dicta

Arbitrator non astringitur ad tempus instantie statute in iu: dicialibus causis, secus in arbitrio secundum Ci. cum tempus instantie incipit non a die compromissi, sed a die litis contes: tatam eo iure. Jo. an. tenet quod in arbitrio non habet locum instantia quod de iure canonico expeditum est quia nec in iudice locum habet no. Jo. an. in dicto c. quintavalle § xviii. dicta

Arbitrator non artatur facere scripturas de actis que fiunt coram eo tamen non secundum ordinem iudiciorum no an in d. c. quintavalle § venio ad sextum arbiter

Arbitrator vero etiam arbiter non tenentur ad quod iuramento prestat licet Bar. dicat contrarium in arbitratore ut no. an. in dicto c. quintavalle § . v. dicta

Arbitrator non tenetur partes citare ad sententiam sive laudum licet Bar. dicat contrarium arbiter sic nisi in discussu et processu cause fuerint partes secundum Ci. ut no. an. in dicto c. quintavalle § ex his infertur

Arbitrator tamen non diffamat per virum sententie non artatur ad pronun: ciandum in scriptis vel tamen alia solemnitate ut toto ponat in eius potestate sed arbiter artatur ut in dicto no. an. in d. c. quin: tavalle § iii. dicta

Arbitrator debet iudicare secundum equitatem, arbiter vero secundum ius arbitri ergo debet servare rigorem iuris arbitratoris iustitiam secundum Jo. in dicto c. quintavalle § v dicta

Arbitrator potest ferre sententiam sive laudum in ecclesia arbiter non

sicut nec iudex no an in dto c quintavall v xxii deia
Arbitrator pt manus extende adres ex compromissum q
intellige fm bon qui se extendit ad contra sed ad omia co-
nea no pt nam si de re certa compromissum possit de q
titate et rei extimacon laudare ydem si aliquid rei vel speci-
ei vel quantitatis assignaret et recompensacom adiudicati sup
re principali est copmisso no an in dto c quintavall v xxiii deia
Arbitrator si sup toto pronunciavit ben vel male functus e offi
cio suo et non pot amplius mutare si vice alieno et ser-
vavit formaz compromissi non pt mutare licet nullus lau-
davit secus si formam non servavit quia tunc non e functus
officio sed tn officio in compromisso dein pe ut pronunciare possit
quociens voluit tunc semper mutare poterit etia ac idem quod
intellige qn laudum fuit nullum no an in dto c quintavall
v xxiii deia et vide oio q ipse no e c v ap q no pot et sub
verbo arbiter § arbiter ponit interlocutoriam
Arbitrator cogitur laudare si compromissum suscepit non tn videtur
suscepisse licet pns fuit vel alter faciens non contradixerit arbi-
biter aut non cogitur laudare licet compromissum suscepit nisi in
compromisso sit apposita pena vel pignora an at valeat pa-
ctum q arbitor no possit cogi dic ut no an i dto c quinlis v xxi dia
Arbitror si e assumpta sup subnalibus contractis et no arbitri no vz
contractis qui no recedet a pria seces si pfcto contractu assumpta e spago
attessorio quia tunc ex contractu pfcto orit acto cm po offium
iudicis deserviens sup attessario licet ille non arbitret no
an in dto c quintavall v xxi deia
Arbitrator est ille cui dicit volo stare voluntati tue, fz qn fit
compromissum in aliqm ut fastidet an pter possit contorsie
talis non dicit arbiter nec arbitror sed mediator no an in dto
c quintavall v quid suscipiat Item arbitrator dicitur ille
cui quis dicit volo stare dicto tuo sed si inique arbitret pot
peti reduci ad arbitrium boni viri no ff de arbi l penult
in l fi ff de pto stip
Arbitrator est ille in quem compromittit ut in arbitro vel ut in bo-
num virum nisi per aliqua verba compromissi aliud pos-
sit apprehende no an in dto c quintavall v ex hiis decidit

quid de tali Sed arbiter censetur ille in quem compromittitur
ut in arbitrum et in bonum virum quia arbiter dicitur bonus
vir no. d. an. c. ti. ff. ex his decat quod si dicat
Arbitrator dicitur ille in quem compromittitur ut in arbitrum et in
arbitratorem et amicabilem compositorem cum potestate procedendi
de iure et de facto sententiandi de iure tum Sed si compromittitur in eum
ut in arbitratorem et in amicabilem compositorem cum eadem
potestate quia non repugnat arbitramentum deductum ad limi-
tes iuris et tunc informabit arbitrator arbitrium suum a iu-
re non a sola equitate Arbiter autem dicitur ille in quem
compromittitur ut in arbitrum cum potestate predicta ut no. primo
in dicto c. quintavalle ff. ex his dicitur quid si in compromisso
et ff. seq. nam arbiter censetur quia ut arbiter censetur
assumitur nisi ex his verbis aliter appareat ut quia dicitur potest
quod possit procedere ordine iuris non servato vel aliis similibus
bus verbo no. an. c. c. ff. ex his verbis decidit quid de tali
Item arbiter censetur ille qui eligitur in litis disceptator
no. an. c. c. ff. ex his decitur quid si dicat
Arbitrator an arbiter dicatur ille in quem compromittitur
tamen in arbitrum et arbitratorem et amicabilem compromissorem
compositorem vel tamen in arbitrum et arbitratorem simpliciter
dic quod potest quam viam vult eligere vel arbitri ut arbitratoris
secundum bar. licet spe. dixerit quod videtur electus ut arbiter saltem
ff. est adiecta pena no. an. in dicto c. quintavallis ff. ex his
decidit quid si est
Arbitrator est arbiter dicatur ille qui assumit ut possit
procedere ordine iuris servato vel non servato dic quod utrumque
habit potestatem et si non assumit an procedit ut arbiter vel
arbitrator cognoscitur ex modo procedendi quia si ordinem iuris
servavit in totum censetur arbiter vel censetur arbitra-
tor secundum primo et si ab initio servavit ordinem et in fine
non quia forte sine scriptis sententiavit non valet sententia
quia procedendo ab initio servato ordine videtur viam ar-
bitri elegisse et alteri vie arbitratoris renunctiasse secundum

dii sed veritas sm host. quod valet sententia tamquam arbitror quia vie arbitratoris repugnat quod in parte vel in toto servetur ordo pot enim servare et non servare prout ei placet ex hijs sequitur quod sine a principio servaverit ordinem et non in fine si in fine servavit et non in principio medio et fine quod indicabit in sententia arbitratoris et si non est equa sm naturalem equitatem ei stabit sm inno. Jo an. ut no. an. in dcto c quintavall § iiii decla licet bu. aliter diceret et in hac ultimo ut no. an. c. c. § ex hoc decidi da dubitacio

Arbitratoris compromissum non finit morte alterius compromittentium quia illud est pactum vel transactio que transit ad heredes etiam si compromissum fuit sm super contractu ineundo quia pactes conditionalis obligacion transmittit ad heredes nisi sit talis que persona coherea vel nisi contractus non sit transmissibilis ad heredes

Arbitri autem compromissum finit morte alterius compromittentium no. an. in dcto. c. quintavall § xiii decla

Arbitratoris vel arbitri compromissum non finitur banno vel publicacion bonorum alterius compromittentium tam existens condicio non obligat fiscum no. an. in dcto. c quintavall § xiii decla et idem no. c. c. cum finem

Arbitrator pars et laudum sicut recipit essentiam a consensu et voluntate partium ita contraria voluntate possit partes a laudo recedere no. an. in dcto. c. quintavall § ex hac insurgit alia xii decla

Arbitrator assumitur super eo de quo partes non sunt concordes et non solum super contractu et etiam super lite / tamen ista assumptio et processus non expedit per viam iudicii sed contractu unde compromissum et laudum dicitur potius compositio vel transactio quam iudicium vel sententia sine arbitrio no. an. in dcto. c quintavall § ii decla

Arbitratorum laudum in certo compromisso est quedam

transactio eo respectu quia fit de re dubia et quia partes
compromittunt ut a lite recedant tamen proprie et stricte non
est transactio sed compositio quia transactio fit proprie aliquo hinc
inde dato vel retento sed arbitrator potest in totum absolvere
et in totum condemnare Item a transactione proprie non receditur
licet iniqua sit a laudo autem recedi potest propter excessivam ini-
quitatem no. an. in dicto c. quintavalle xj ex hoc insurgit dicta
xij dicta Sed nec est proprie transactio sed compositio ut no.
supra proximo § 4 ij dicta Arbitratoris dictum proprie non est sententia nec laudum transactio quod dicit no. d. an. in dicto c. quintavallis 2o
Arbitratoris laudum si incidit in contractum puta quando assum-
ptus ut arbitretur de pretio rei vendite agendum est actione
ex illo contractu quando statim post contractum fuit assump-
tum si non incidit in contractum tunc in compromisso intercessit
iuramentum mandabit arbitramentum executioni per offici-
um iudicis dummodo sit equum vel ad equitatem reductum
si non intercessit iuramentum Sed stipulatio agitur ex stipulatione
si autem est iniquum tunc petit solum exceptionem nisi super alia
actione sit compromissum quia tunc illa actio agitur secundum Innocentium
in illa parte dicit quod licet sit iniquum servandum est si est equum
Sed hostiensis dicit quod etiam quando est iniquum mandabit execu-
tioni iudicis offerre quod de iure tantummodo procedit secundum quod etiam
iudicis consensit parti ius agendi saltim per officium iudi-
cis non tamen quod habeat executionem paratam nisi statuta lo-
corum aliter provideant et hoc verum secundum bar ut no.
dominus an. in dicto c. quintavalle 2o ex hoc insurgit alia xij dicta
Arbitratoris laudum non emologatur taciturnitate x dierum
sed expresse potest emologari non quod per omnia habeat vim emo-
logationis sed valebit ut pactum vel transactio secundum Innocentium
ut no. an. in dicto c. quintavalle 2o xj dicta
Arbitratoris laudum contra ius latum est nullum si for-
ma compromissi habeat quod de iure et de facto procedat
sed de iure tantum pronunciaret quia illa expressio quod

de iure tantum pronunciaret dedit formam compromisso cum tacito non inesset Secus in laudo arbitri dicto suo assumpti quia in illo dicta expresso tacite inerat Licet bar. in hoc vl timo dubitauit et sub illo verbo de iure venit non solum ius com. sed etiam statutum et consuetudo iuris com. contraria no. an. in dicto c. quintauall. permit. colump.

Arbitratoris dictum siue laudum si continet modicam lesionem pt peti reduci ad arbitrium boni viri, et in hoc differt a laudo arbitri quod de iure ciuili non pt peti reduci Ro dixit est quia compromittens in arbitrum qui vt iudex procedit seruato iuris ordine contemnit iudicem ideo adeu venire non pt, sed qui compromittit in arbitratorem non contemnit iudicem cum non agat cum ipso vt iudice sed via conuentionis no. an. in dicto c. quintauall. versu vlt. vicesimus

Arbitratoris laudum non reducitur ad arbitrium boni viri propter modicam lesionem nisi dolus eius vetus vel presumptus interesset quia tunc ex quocumque damno pt peti reductio cum dolus remitti non pt no. an. in dicto c. quintauall. versu vicesimus septimus

Arbitratoris laudum pt indistincte reduci ad arbitrium boni viri propter enormem lesionem etiam si in compromisso simpliciter dictum fuerit quod possit dare de iure vnius alteri etiam in magna quantitate quia aliud est damnum magnum aliud modicum aliud enorme, et ideo sub verbo magnum non comprehenditur enormis no. an. in dicto c. quinta uallis versu veniamus ad vii. ibi addite bar. etc. Et sub verbo enormis non comprehendit enormissima et ideo excludi tur quando totaliter a facultate petendi reductionem ponatur in compromisso quod non possit peti reductio ratione lesionis etiam enormissime vel quod arbitrator pt dare de iure vnius alteri in parte et in toto vt no. an. in sua disputatione que incipit Duo ad inuicem liti gantes Et vide omnino infra a. §. arbitratoris laudum si ledit Sine autem dicatur lesio magna quantitate dicat Anto. quando magna quando in dimidia vt no. c. c. versu veniamus

ad quintum ubi michi videtur Bar. dicit quod est magna quando in sex:
to et uterque allegat l. vii si ne(c)ne cum prim. l. sequentes ff
pro socio et ponit in l. si societatem § arbitratorum et ideo e:
go dico quod uterque dicit bon. tex. illius l. vii si ne(c)ne in
l. quae sequitur ubi tex. aperte declarat quod lesio dicitur magna
quando est in parte
Arbitratoris laudum si est iniquum potest reduci non obstante
quod in compromisso fuit emologatum laudum futurum
quia talis emologatio habet vim simplicis renunciationis
Secus si emologatio sit secuta post laudum quia tunc non est
locus querele quod est verum quando emologans fuit
certificatus de lesione aliter secus notat an. in dicto c. quinta
vall. et venio ad septimum circa finem
Arbitratoris laudum etiam si de re ipsa est iniquum et impe:
titia propter dolum arbitratoris potest peti reduci licet com
promissum fuit iuratum et penali stipulatione vallatum
licet bene dicat contrarium quando non apparet de dolo vel culpa ar
bitrorum no. an. in dicto c. quintavall. et venio ad finem quo
iure quod intellige secundum distinctionem positam in § proximum sequenti
Arbitratoris laudum si ledit deum vel est contra deum vel est
contra pietatem vel contra omnia alia iura potest reduci ad ar:
bitrium boni viri Si autem est simpliciter contra ius prima:
tum partis ita demum reduci potest si lesio est in sexta parte
secundum Bar. vel in dimidia et hoc verius quae portio a:
liter inducitur quando arbitrator assumitur super contractu
Et predicta procedunt ubi ex in compromisso iurato in
quo partes generaliter et simpliciter promiserunt stare lau:
do Sed si specialiter et expresse dictum sit quod possit ar
bitrator ius unius partis in totum vel in partem al:
teri dare vel quod possit mutare alte et basse quod idem est
vel quod possit demere unius dare alteri in persona vel
magna quantitate dicitur quod si lesio est magna et ex proposito et hoc

constat pt reduci non obstantibus dictis verbis sic effuse p
latis Secus si lesio sit re ipsa et non ex proposito et hoc con
stat secundum io. an. Sed verius est quod etiam tunc pt reduci quia
illa verba effusa magis fuerunt prolata ad benivolentiam
et sub spe late confidentie quam deceptionis future ubi aut non
constat quod lesio fuerit ex proposito vel re ipsa indubio ex
magna receptione presumitur dolus, et sic reductio peti pt
no. an. in dicto c. quintavall ℞ ubi venio ad quintum Et
predicta procedunt etiam si renunciatio vel pactum et iura
mentum recepit intellectum secundum principale dispositum
ut no. c. c ℞ venio ad septimum Adverte tamen quod si in com
promisso dicit quod possit arbitrator de iure unius partis
alteri dare in persona vel magna quantitate non poterit
tam enormiter ledere, cum triplex sit dampnum et enorme modicum magnum
ut no. an. in dicto c. quintavall vel circa in prin. ubi
Adverte Et adverte quod lesio enormis dicitur que secundum sextam par
tem excedit tamen in societate dicitur lesio magna ut in l. in
si iure tamen l. secun. in prin. ff pro socio ubi tex. dicit
quod lesio in societate continet manifestam iniquitatem Et idem
dicit bar in l. si societatem ℣ arbitratorum e. ti. vide dicto
℣ ℣ arbitratoris laudum pt et contradicit bal quod
ratione enormis lesionis possit peti reductio quibuscumque verbis
in compromisso appositis non obstantibus ut ipse no. in
l. cum antea C. de arbi. fallit in statum dat validita
tem laudo quo casu etiam doli non pt laudum revocari
ut ne bal. super Ru^ta. C. de app. Et idem videtur si statu
tum dicit quod contra laudum non possit aliqua exceptio
vel quod laudum sit precisum ut no. bal. C. de excep
rei in. l. ii
Arbitratoris sententia licet inspecta iuris rigore sit iniqua
si tamen secundum naturalem equitatem est equa non potest reduci ad
arbitrium boni viri no. an in dicto c. quintavall ℞ iiij

dria et sicut arbitrator non tenetur sequi iuris rigo-
rem sed habet procede secundum naturalem equitatem ita et iudex
aditus super reductionem ad arbitrium boni viri non tenetur
rigorem sequi sed secundum naturalem equitatem debet sententiam
reformare et etiam ex iusta causa pro bono pacis in a
quo non propter lesionem no. an. c. ti. ff. nunc videamus et
presumitur iusta causa ex quo modice ledit si tamen in totum se-
quitur iuris sceptum omisso naturali equitate secundum quam poterat
laudum in qua parte confirmare non potest propter hoc eius sententiam
retractare quia licet posset naturalem equitatem sequi in
retractando arbitratoris laudum tamen non artatur illam
sequi si non vult ut no. an. co. c. ff. quero an. in hac
permissione tolimus. Sed hoc ultimum videtur contra primum
arguendo de toto ad partem

Arbitratoris laudum licet non suspendatur per petitionem re-
ductionis ad arbitrium boni viri tollitur tamen effectus pre-
sumptionis eius sicut in appellatione ab excommunicatione no. an.
in dicto c. quintavalle ff. venio ad sextum ubi ergo non
pendet reductio et reclamatio presumitur quod laudum sit iniustum
ut no. in c. quam contra de proba permissione tarta per inquisi-
tionem pro dicto arbitri

Arbitratoris laudum reducitur ad arbitrium boni viri per officium
iudicis et quandoque mediante actione secundum bar ut no. an. in dicto c.
quintavalle ff. ad ii quo iure

Arbitratoris laudum potest peti reduci ad arbitrium boni
viri usque ad xxx annos quia tanto tempore durat actio et offi-
cium iudicis per quem petitur dicta reductio immo potest quandoque peti
per actionem ut quando competit officium iudicis loco exceptionis que
perpetua est licet bar dixit et male quod quandoque sunt conveniendo
et quod in omni casu est necesse quod petens reductionem contradixit
laudo infra annum saltem ex indicium quod est verum

quia iure non cavet no. an. in dicto c. quintavallus Sed quero 3o idem no. bal. ff pro socio. l. unde si nerue et C. de contrahen. emp. l. si per imb. col. imp. v. quero usque arbitratoris laudum si petitur reduci ad arbitrium boni viri iure actionis vel per officium iudicis quod dat principaliter propter se vel loco actionis debet super dicta reductione adiri iudex eius contra quem petitur et aut agitur officio iudicis quod dat loco exceptionis tunc debet adiri iudex ipsius petentis qui dicitur competens super exceptione actione agere quod est notandum Sed certe tamen quod si dubium est reductione laudi propter iuramentum additum iudex ecclesiasticus Idem si laudum est super re spectante ad ecclesiam super matrimonio Idem si est latum contra pietatem Idem si ex eo evidens insurgit peccatum An autem tunc adiri debeat iudex ecclesiasticus petentis reductionem vel eius contra quem petitur patet ex premissis no. an. in dicto c. quintavall. Et venio ad quartum Unde quod no. per eum de fo. compe. cum sit. v. col. imp. et certis casibus ubi dicit quod iudex ecclesiasticus etiam inter laicos est iudex competens in causa reductionis propter iuramentum et si laudum quod petitur reduci apparet nullum poterit iudex reductionis super nullitate pronunciare. no. an. de app. dilecto. per innocentium col. imp. in prin. quod est notabile dictum Et quod dictum est in casu reductionis laudi ad eundem esse iudicem actoris vel rei limita nisi tale laudum ex forma statuti produceret actionem ut habet vim sententie quo casu adeundus esset iudex et superioris arbitratoris de cuius sententia conqueritur Sed primo casu conqueritur de contractu videlicet de laudo quod habet vim transactionis ut no. per bar. et bal. in l. ij C. ubi de app. que et ita limita quod no. bar. in l. si societate. § arbitratorum. ff. pro. facio. Sed quero quid erit Et vide cum fre. de senis consilio cclxxxv. vide etiam Aluto

qui fre

qui sic limitat de so tempe si clericus xi colump v ex hac decidit
c. si.
Arbitrator laudu pt detegi iniquu ex novis probacionibus qm in
ta reductionis non est necesse qd arguatur dolus eius Si autem
exigitur dolus tunc non pt iniquitas detegi nisi ex eisdem act
quia aliter non concluderetur dolus quia non cadit in ignora
tiam nisi facto arbitratoris occurisse quomodo probaciones facte essent
Ubi aut coram arbitratore non apparent acta ad que consulenda
non artatur de facili non probabitur dolus nisi presumtive ut
si absolvit in totum vel in magna parte et agens vult proba
re debitum clare nam tunc concludetur dolus presumtive
predicta intellige de presumcionibus omnino novis nam ad
probandum acta antiqua possint novi testes produci ut si a
gens vult probare coram arbitratore aliquid fuisse probatu
no. an. in dicto c. quintavall v. vemo ad sextum vide
infra proximo §
Arbitratoris laudum quando petitur reduci ad arbitrium equi
tatem et lesionem non quia probando presumatur sed quia
petens fundat se in lesione et haec est eius intencio quam
habet probare et ideo si per laudum esset reus absolutus in
toto vel in magna parte et actor producit clara iura vel
testes de debito nisi compareant alie circumstantie presumitur lau
dum iniustum licet possibile sit arbitratorem habuisse proba
cionem super excepcionibus quia pro probo non presumitur
Et quia laudu non transit in rem iudicatam no. an. in dicto
c. quintavall v. vemo ad sextum Item si petens reductionem
dicit se condempnatum et non appareat aliter quod sit debitor
eo ipso laudu probatur iniustum et no. an. in consilio suis
consilio xxviii et facit opi fraude arguitur quam recitat an. in dicto
c. quintavall ubi vemo ad septimum ibi per que dicit fam vide
etiam sub verbo presumpcio § presumitur pro laudo
Arbitratoris vel arbitri laudum si est petitum reduci propter
iniquitatem et petens succumbat in penam compromissi incidit
dit nisi evidenter appareat de causa iusta petendi no. an. in di
cto c. quintavall v. sed est dubium an penult. colump.
Arbitrator laudu si est latum super eo quod alias per sententiam erat
decisum an valeat vide sub verbo compromissum

Arbitrator pot procede ut arbit sub uno articulo et ut arbitra
tor sub alio et ut iudex delegatus sub alio qn in iudice dele
gatum fuit compromissum tanquam in arbitrum et arbitratorem et
una pars per aliam editam non compirat. de preben. insi esset
vt ibi simile no. an.

Arbitrium simpliciter concessum intelligitur de arbitrio
boni viri sed si intelligitur verbum liberum intelligitur quod
possit etiam iniuste facere dum tamen dolus malus absit. Item
verbum videbitur et verbum placebit importat arbitrium boni
viri sed verbum iudicio tuo importat liberum arbitrium no.
bar. in l. si ita legatum in prin. l. i. et plenius in clementina
ad reprimendam super verbo videbitur ubi de verbis tuo iudicio
tuo dicit contrarium. Idem in verbo plenius quod in verbo li
berum dele in l. fidei commissa § si ita et vbi ibi no. bar.
et vide per eum de arbitrio qualiter concesso in l. ambiguitate
de dote ab [illegible] et vide glo. de verbo videbitur in c. ij de
corpore viti. et ibi per anto. et ibi plenissime per eum in c.
de consti. ubi de multis verbis loquitur an importet arbi
trium boni viri et de ac c. super hiis venire [illegible] et vi
de sub verbo volo

Arbitrium differt a facultate et scia nam quedam committuntur
in iudicis facultate et in illis potest iudex secundum vel
le suum procedere quia se agendo facit quod ius vult unde
non est opus querele. Et in commissis conscie iudicis in quibus
nec appellatur si tamen appelletur operabitur quo ad finem devol
vendi ut superior possit deliberare an quod actum esse revocetur
sed in commissis arbitrio iudicis. Advertendum tamen est quod aut
committuntur ad arbitrium liberum aut ad arbitrium tuum ta
vel ad arbitrium iudicis sine boni viri. Primo casu potest index
secundum velle suum procedere ac si esset commissum in eius facul
tate secundum Jo. an. quod est verum secundum bar. in l. hoc que si [illegible]
fiunt ut in finibus teneri [illegible] regulas iuris [illegible]
liber a regulis iuris positivi et civilis quinimo et remedia
iuris civilis ex quibus esset ius quesitum ut propterea servare
tenetur quia ex quo sunt quesita ex naturali equitate affi
xa et illa tollere esset contra naturalem equitatem. lic
et liberum arbitrium concludat voluntatem et ratione non
regulatam dum modo excluditur dolus illud est verum

Ubi non tangitur preiudicium tercij 2m loquor. 2o modo quan
do committitur ad arbitrium cum causa vel ad arbitrium iudicis
vel boni viri tunc non tenetur sequi regulas ciuiles circa
ordinaria litis et modum procedendi sed circa decisoria
et modum finiendi sit ius et circa ipsa decisoria iam de
terminata aliter determinanda daretur arbitrium quo
tamen casu tenetur sequi naturalem racionem et contra il
lam egreditur per viam appellacionis vel reduccionis
ad arbitrium boni viri reuocabitur no an de consti c
1 v op quod dominus frater bar in extrauaganti ad reprimendam
concludit quod in commissis ad arbitrium boni viri tenetur iu
dex sequi regulas ciuiles eciam quo ad ordinatoria litis
et pro eo vide casus in l 1 ff de arbi ubi patet quod si
causa committitur in arbitrium eius arbitrio cognoscenda
et finienda tenetur non solum in iudicando sed in procede
do eciam iuris ordine seruato et hoc videtur verius sed
dominus Anthonius procedit in hiis que committuntur ad liberum
arbitrium ut patet ex l quam allegat C de in offi tex
si quandoque loquitur de actu in libera facultate concessis
et vide eciam sup verbo liberum

Archidiaconi officium est inducere beneficiatos ad episcopum
et alios in corporalem possessionem quod officium potest per ali
quos exercere cum non sit electa industria certe persone
no ro conclu 3 & 3 Et vide sub verbo dignitas
§ circa § prelatus

Archidiaconatus de iure communi est maior dignitas post
pontificalem no an in c 1 de offi arch et per Jo
an in c deliberacionem de offi le li vi in glo in in fi
vide infra sub verbo dignitas que dicatur maior

Archidiaconus de iure communi potest ecclesias infra limites sui
archidiaconatus suas visitare et archidiaconatus visitare
et ab eis procuracionem recipere semel in anno ut patet in
c mandamus de offi arch licet glo ibi dicat quod illud

ex consuetudine prescripta sed tex. nil dicit de consuetudine Secundo
quod intelligi de iure Idem probatur in c. ad hec et ibi ubi
dicit tex. quod archidiaconus habet iurisdictionem audiendi
singula singulorum et solliciandi ac corrigendi et emenda-
di que viderit corrigenda in quibus verbis includitur po-
testas et iurisdictio iudicandi Nec potest dici quod ibi loquatur
de consuetudine quia papa fuit de iure consultus et de
iure respondet et ideo declarat iuxta tex. host. et Jo.
an. in c. finali et ibi sup verbo duntaxat Idem pro-
batur per tex. in c. cum apostolus de cens. in c. i in fi.
e. ti. l. vi. iuxta glo. primam sup verbo prelati et hoc te-
net Jo. an. in c. cum satis sup verbo dioc. de offi.
arch. Idem tenet arch. xciii dis. § porro magis
§ archidiaconi et xxv dis. prelatis sup in ablatis et
idem in prioribus conventualibus et consequenter idem in
ecclesiis collegiatis que cum sint maiores tituli non possunt per
archidiaconum visitari et tanquam de maioribus et communioribus
episcopo reservantur et hoc ar. probant quod tex. dicti c. ad hec
ibi ardua etc. Sed parrochiales ecclesias et alia beneficia inferiora
que sunt minores tituli potest archidiaconus visitare et hanc disti-
ctionem faciunt host. et Jo. an. in dicto c. fi. sup verbo mo-
sterio et sup verbo duntaxat et probatur ex tex. in c.
finali de offi. arch. ubi est expressum quod archipresbiter per
plures in sua plebe minores titulos habentes visitare de eis cu-
ram habere ergo fortius hoc potuit archidiaconus cuius iuris-
dictio amplior est ut patet in c. i. de offi. archipresbiteri Et
licet episcopus possit visitare ecclesias infra limites archidiaconatus
constitutos non tamen impeditur archidiaconus quin et ipse visitare
possit ut no. Jo. an. in dicto c. mandamus Item archidiaconus
potest visitare si vult semel in anno ecclesias tamen in eadem
diocesi in qua est archidiaconus et hoc vere episcopo illas non vi-
sitante ut no. Jo. an. in c. i de offi. arch.
Archidiaconus non est prelatus nisi assumitur per clericos

Ut no ~~archi~~ Jo an in c ij de insti vide ibi an et vide ins
sub verbo prelatus § apellac prelati
Archiepus de Jure com pt visitac omes ecclias sue
provincie de prescrip. ad oo officij de cens c final li vj
nec tm hoc psebi pt ut dcto c ad oo officij et vide sub
verbo Epus §
Archiepo tenentur omes suffraganei iurac fidelitatis et obe-
dientiam de iure et obe. dilecti de pivile c antiqua et
utrobiq no per glo.
Archiepus ad loca exempta intra puinciaz suaz declinas
vel pro ea transitu faciens pot ibi crucem ante se portari
facere et ppto sollemn budicere ac in pontificalibus celebrare
& cotra puinciam suam no pot Arcepus uti palio etiam de
licencia eius ad que spectat nisi sup hc esset privilegiatus
sed pontificalibus pz crismado ordinado et degradando uti
pot cum licen diocesani loci qz strictior est usus palij qm
pontificalium ut in cle 1 de privi. in tex. et glo et de bndi
ccione solem no Jo an in c abbates de pivile li vj in
novella
Archiepus qualit et qn pt ins dyocesim et in subditos suf-
fraganeorum suorum iurisdicionem aliquam exerce de offi ordi c
pastoralis in pri. et c | c ti li vj et de fo compe et
li de pe et re c penult et de cens c venero li vi.
Archiepus no pot suam puinciam visitare de cens c 1 li vj
Archipbr vide sub verbo dignitas
Archivu utrz scriptura que repit in Archivo publico faci
at plenam fidem vide sub vbo scriptura § scriptura producta
ex archivo
Arrestare ptie est precipe alicui sub pena ne de loco certo
recedat no. Jan in cle 1. in principio de here
Argumentum a contrario sensu no habz locum qn esset
contra alia iura no. glo. de fo compe. c. significasti vel da
lidum est de hijs que fiunt a plat. cum aplica et ibi vide An
tho et in c publicato ad fi de elec.
~~Argumentum a coniugatis est validum in iure probationum~~
\# etiaz cu palio celebrac et facere coraz se sine pontificalibus

No per glo at p but et bar ac bal in l nec natales C de proba

Argumentu a contrario sensu habz locu qn sumit ex vbis a quibz sumit causa finalis secus si impulsiua Alr secus qn sumitur a verbis modalibus vel narratiuis vel ab vna ca finali tantu ubi ee sunt plures no an de elec publicato ad finem

Argumentu a sequela absurditatis sine ut euitet absurditas est validu in iure ut patz de preben dudu quadrantes li vi in tex et glo et no an in dcto c quamus ij c li et li in nouella et pz ff de nego ges l pompo scribit

Arma et insignia Alicuius an alius possit sibi assumere et deferre vide an in c dilecta de excess prela

Articulus Datus per agentem intdcto recuperando in quo dicit se bnficium quo spoliatus fuit canonice et legitime possedisse debz admitti licz articulans non producat suaz institutionem nec dicat per quem fuit institutus quia pcea in termino dato ad pbandum poterit institutionem suam probare per scripturam vel testes Quia enim in articulo exprimat totum eo ipso qn dicit se canonice institutum possessum qz dictus articulus non est obiectiuus sed de ine dantur ideo non requirit tam exactam specificationem no ro conclu 2 & 8 Et no an de rescri sco in lris xxiiij colup vbi ex hins decadit et vide sub verbo error § index recipiendo libellum § tercium

Articulus de prescrip exemptionis dati per decanum et capitulum contra Epm visitantem non concludit nec admitti debet nisi in eis detur de alio plato qui huiusmodi iurisdictionem contra Epm prescribit vel quod ibi prescripserint quod alteri plato subsint no ro conclu 233 Idem dicit an de prescrip c auditis vi colup v ap quod non possit

Articulus dati sup prescriptione licz non dicat quod per xl annos no ro conclu 2 & 8 Et licz non dicat quod tali tytulo possedit no an de rescri sco in lris xxiiij colup ubi ex hins decadit

Articulus male specificati in prima instan pnt melius specificari in scda et non dati in prima pnt dari in scda no ro conclu 321

Articulus in ma obiectiua non debent admitti nisi exacte specificentur ideo excipiens quod bnficium resignatum Radiparum Idem adiuersarium post resignationem tenuit et fructus per se vel alium percepit non audi

nisi illum alium exprimat et de eius mandato specificet det et idem in obicientem con̄ p̄mū impetrantem de consumpcon̄ gr̄e per acceptacon̄ alterius i bñficii p se uel alium facta no Ro con clu 2 l 7

Articlo in ma obiectiua licz requirat expressio et magna specifica con̄ tm̄ scz nomina loci et tpis et aliaz circumstanciaz de qbz in l libellorum tamē de necessitate non requirit specificatio diei et hoř dum mo mens et annus bene specificent nisi dies et hora essent de sbīa matie in articlis deducte no an jo conclu 2 l 6

Articlo non dicunt obiectiui sed de iure partes quido tendunt ad purificandam et implendaz grām articulant licz directe et pri cipalit inferat ius alti pti non compete tunc go dicunt obiecti qu p eos no doct pricipalit nec in q̄sequēd de iure articula tis sed simpliciť doctur de no iure alterius ptis no. ro conclu xc v. et c xlvi et conclu lxxxvi

Articlo dan in ctū casum et euentū si ille casus no euenit no sunt admittendi q probati no relevant debz go articulans ex pectare illum euentum in quez dedit articlm ad pbanda admitta no ro conclu 6 7

Articlans pot formari p v̄ba in fine licz communis sit fieri per verba facti quo ad testem ut clarius pbet test no. an. de testi jo. in lcis xxiii colup v ex hiis decidit

Articlo cont quos cōcipit qd no sunt admittendi admittunt salvo iure impertinētū et no admittendoz et ita hz communis practi ca pt lites abbreviadas no. an jo. an de offi dele c. cum contingat in fi

Articloz v̄ba et etiā posicionū dēnt intelligi prout iacent sub posita sunt vis vboz de stilo importat non aut recipint intel lectum a natura subiecte matie nec a mente inplacion ut no. an in c. ṕnte de testi. 3a cauta v expedit pot decidi alia q̄stio et no jo an c cum tohes de fi instru super vbo vm tm̄ vendidit

Attemtata licz pendente reuocant ex pp mortez attem tantes no Ro conclu 7 l Et vide sub vbo index § sima § applo §

Attemtata post applon̄ licitam non validant licz applo p'ea

deseratur vel ei renunciaverit immo adhuc potest peti revocari per viam attemptati no. an. de eo qui mittit in possessionem § cum venisset de app. et ista contra Rota dicat quod attemptata post appellationem a diffinitiva non revocatur per modum attemptati appellatione deserta qui deserto apparet expresse sicut si desertio egerat alia probatione licet aliquibus visum fuerit quod cum competat desertio sit praeiudicialis petitionem attemptatorum quod de illa exceptione esse ante omnia cognoscendum no. Ro. conclu. 1. vide infra sub verbo executio § Executio facta pendente

Attemptata pendente tempore appellandi revocantur per viam attemptati sicut si post appellationem attemptata forent fallit in sententia excommunicationis que lata ante appellationem non revocatur per viam attemptati sed esset absolutionem inducere secundum Jo. an. no. Ro. conclu. 362 et de 2o predicta intelligitur in attemptatis pendente tempore X dierum a die sententie sed attemptata post dictos X dies ante appellationem que tamen postea fuit interposita infra X dies a tempore sententie non revocantur per viam attemptati sed per viam iustitie secundum doctores de inhibitione sub ea appellationis no. Ro. conclu. 182

Attemptata pro executione sententie excommunicationis post appellationem ab ipsa sententia interpositam puta aggravatio reaggravatio non revocantur per viam attemptati. Idem intelligitur in attemptatis post restitutionem concessam et ante appellationem interpositam durante tamen tempore appellandi fallit in attemptatis circa censuras ecclesiasticas no. Ro. conclu. 362 sed contrarium supra dicti no. conclu. 821

Attemptata lite pendente per iudicem a quo ante appellationem aggravare interpositam non possunt revocari per iudicem ad quem per viam attemptati sicut si forent attemptata post appellationem vel inhibitionem no. Ro. conclu. 372

Attemptata post appellationem interpositam ante diffinitivam non revocantur nisi in eventum veritatis cause appellationis. Idem in attemptatis post appellationem extraiudicialiter interpositam predicta intelligitur nisi appellans obtulisset se probaturum causas continuamus et non fuit admissus quia tunc pro revocatione attemptatorum sufficit probare causam legitimam fuisse expressam et se obtulisse ~~oblaturum~~ probaturum et non fuisse admissum fallit in appellatione quod extraiudicialiter interposita super electionem kathedralium vel regularium ecclesiarum quia tunc quicquid fit contra et post appellationem emissam ex causa probabili licet non oblata probari est ipso iure nullum no. Ro. conclu. 337. vide plenius

-a- quod speciale est in sententia excommunicationis quod appellatio eam non suspendit no. Ro. con. 108 vide anto. in c. bone de app. Attemptata pendente eo instrumentis ad appellandum revocantur per viam attemptati. Idem in multis fortius etc. 8

per d an in dcto c bone de app ubi plene tractat materia attemtatorum

Attemtata p iudicem vel ptem pg appellonem cpm iudicium interpositam ante notificationem eiusdem eis factam non renovantur p modum attemtati propter iustam ignorantiam causam no ro et concl 297 vide an in dcto c bone de app

Attemtata per actorem lite pendente post mortem rei possessoris possunt peti renovari p subrogatum ad ius et litem defuncti iudex tamen non ad instantiam ipsius subrogati sed ex mero et puro officio suo dz illa attemtata renovare faciendo possessionem tunc sinentibus restitui que possessio non dabitur surrogato sed manebit vacua donec lis fuit finita

Attemptata aut per tertium non pot subrogatum petere renovari per viam attemptati quia inquam fuit lis int illos duos sed actor qui semper fuit in lite bene pot dictam renovationem petere no ro concl 3 9 ...

Attemtatum dici non pot si actor qui obtinuit in possessorio insistit possessionem ipsa auctoritate pro executione sententie lite petitoria tunc pendente ideo per viam attemptati non pot peti talis possessio no ro concl 200 8 sed pone

Attemtatum an dicatur id quod iudex facit pro executione finem sententie a qua fuit appellatum si appellans non certificavit iudicem de prosecutione facta in termino sibi assignato vide sub verbo Executio § executio sententie non impeditur

Attemtata lite pendente inquam veniunt renovanda ad instantiam possessoris bisfasi ne detur vitiosus ingressus no ro concl 7 3 qd intellige quando notorie et clare constat de no iure sui ut no ro concl 177 Et tunc casu pot iudex renovare ex suo mero officio no promoto nec ut parti de cuius non iure constat sed ut tertio conferat ut no ro concl 12 in fi et no an c bone de app

Attemtata lite pendente si quis petit renovari in causa bisfasiali sufficit qd probat se possedisse tpe litis inchoate et ea per eum spoliatum fuisse licet aliter possessionem suam coloret qr hic intenditur magis esse privilegiatum qum intenditur vide vi rato

est quia hic offendit iudex et pars ibi pars vi no ro
conclu yo et no an in c bone de applomb
Attemptata lite pendente possunt peti iudicem revocari in qua se
bans et revocacion attemptatorum procedit nullo iuris ordine ser
vato cum iudex ex mero suo officio possit ea in [con]tinuum revocare
et non requiritur quod agens probet titulum no ro conclu 1l et
in c bone de app.
Attemptata post appellationem in partibus ad curiam interpositam possunt
peti revocari non obstante li. contest. super appellatione quia
in quacumque parte iudicii potest talis revocacio peti et eam omnino
dz expediri no ro conclu 180.
Attemptata post applon si petantur revocari non sufficit pro[bare]
per confessionem appellati applon interpositam nisi doceatur quod infra
x dies et per huiusmodi potestatem appellandi fuit appellatum no ro
conclu 186
Attemptatorum remedium competit spolianti qui a spoliato
fuit ultimo spoliatus quia ultimum spolium est primum purgandum
no ro conclu 180
Attemptans lite pendente non solum venit condempnandus
per viam attemptati per restitucionem rei quam occupavit sed
etiam ad fructus percipiendos quia violenti possessori tempore con
patur nisi habuit probabilem colorem dubii no ro con
clu 16
Attemptata lite pendente non possunt revocari post conclusionem in
ca no ro conclu 77 l quod est verum ad instanciam partis sed ex
mero iudicis officio non promoto revocari possunt etiam post conclusionem
ut no ro conclu 1l
Attempta per episcopum visitantem provincialem etiam sine dicto
non dz revocari ex eo quod tenor illius esse probet illa fuisse
attempta post applon per eum interpositam in qua dixit se ab
epo exemptum privilegio vel prescripcione nisi probet eum exemptum
saltem aliqualiter licet non plene no ro conclu 22 q
Attemptatorum revocatio non habet locum in contractibus no
ro conclu 362 in fine
Attemptata lite pendente per procuratorem non habentem ad hoc speci
ale mandatum non veniunt revocanda per viam attemptati

quia in generali mandato nichil venit illicitum no. ro. conclu.
1 § et lap. in c. cum qui de preben. li. vi.
Attemptatorum sententia per quam mandatur attemptata revocari et exe-
cutioni mandanda alias etiam antequam de principali cognoscatur
que executio fieri debet etiam expensis in quibus pars extitit con-
demnata. no. ro. conclu. 96 et conclu. 99.
Attemptatorum sententia per quam mandatur attemptata revocari habet
vim diffinitive ideo pro eo taxabitur notario tantum quantum
pro diffinitiva et pro registro quantum continet. pro advocato autem et
procuratore ad arbitrium iudicis prout viderit eos laborasse
ut no. ro. conclu. 96.
Auctoritas Quando requiritur ad validitatem actus
oportet quod in ipso actu vel statim post interveniat alias nil
operatur no. inno. de consue. c. cum consuetudine et de
rebus ecclesie non alie. c. 1 li. vi et ad an. in dicto c. cum
consue. bal. in l. si quis mihi bona § iussu ff. de acqui.
he. et bal. in l. nec quicquam § verbo decretum ff. de offi.
procon. et le. et vide sub verbo prelatus §.
Auctoritate ipsius dicitur fieri quod facit legatus ex speciali commissione
sedis si facit iure legationis quia primo casu dicitur facit ut
legatus de preben. cum qui alias ... q. et c. si eu. et c.
si apostolice li. vi. primum casum intellige quod in speciali commis-
sione specialiter exprimatur quod legatus auctoritate faciat sedis si
non exprimitur sed simpliciter mandatur legato ut aliquid faciat
quod tamen ad eum iure ordinario pertinebat ut patet de rescript.
cum aliquibus in fi.
Auctoritas unius dyocesani requiritur in alienatione rei site in
una dyocesi et spectantis ad ecclesiam alterius dyoc. vide io. an.
de presum. c. pastoral.
[illegible]
Auctoritate nostra sedis dicuntur ... sedis quia omnes in ...
quibus inde impetrit auctoritas de preben. apostolice li. vi et c.
de re. iur. eum p. l. 1
Auditor sacri palatii non potest post mortem pape procedere
in causis etiam ante mortem inceptis no. an. in cle. auditor

in fi de sp et vide sub verbo applo § index §

Auus paternus et avia patrna in successione nepotis in bonis ex li nea quasi paterna quesitis excludunt inter cum avis maternus et avia patrna in bonis ex materna linea quesitis excludunt premi Et idem in proavo et proava et aliis superioribus ascendentibus C de bo q li j quod sic et no bar C de suc aut itaque in aliis aut bonis aliunde quam ex linea patrna vel materna quesitis succedit ascendens proximior in gradu et quovis linea sit C de tertull aut defuncto bal aut dicit q licet in lucris nuptialibus qui ad nepotem ex linea patrna vel materna provenerunt preferatur ille avus ex cuius linea bona fuerunt tamen in ceteris bonis ex qua cumque linea acquisitis preferatur ascendens par in gradu et si sunt plures eodem gradu omnes pariter admittuntur ut ipsa no in dicta l q sit et aut defuncto C ad tertull ubi dicit pr avi et avia appellatione continetur et comprehenditur etiam proavus et proava de qua et vera significatione Et ideo licet auctoritas avi et avie C qui mulier tu de offi fim pot admittat avia ad tutelam ceteris mulieribus exclusis non intelligitur exclusa proavia et no bal et bar ff de postu l an cor § pomponius idem

Autem ista dictio est adiectiva et de eius natura est ad versari hiis qui sunt eiusdem generis ut si dicerem scolares legunt Petrus autem currit intelligitur Petrum non scolaris non per glo et bar ff de adul l marita § finali

Auditus cum ex forma statuti non debet audiri si non fuerit cum eum opposita exceptio banni in causa principali an poterit opponi in causa appellationis vide sub verbo exceptio § exceptio competens

Basilica dicitur ecclesia constructa antequam sit consecrata post consecrationem appellatur ecclesia no Jo an de iure patronatus nobis sub verbo ecclesiam

Beneficium potest conferri per papam sub conditione si va cabit de preben c ij li vi no pro inferiorem ut no c ti et li c si tibi absenti in glo sed inquid sub conditione aut si vacat

etiam p inferiorem conferri pot ut no in c. ij de elec. li. vi.
sup vbo uicta et per lap. alle. vj. cum si collator ignoret
vacacionem ut no p Jo. mo. et Jo. an. in dicto c. si tibi absenti
et vide sub verbo administrator in prin c. § ep̃us § certa
per totum gra p toto thomacida § intelligimus § irregularis
§ iudex § Juramentum § litigiosum § mensa § ipsa § pos-
sessio § prelatus § permutacio § priuilegium § priuile-
gia differunt
Beneficia conferre est iurisdictionis licet voluntarie no. Jo. an.
ne se. va. c. illa et paz de elec. nosti et tuasmissam
Beneficii appellatione an includatur prebenda vel non et forte que-
sit ad beneficia dispensatus vide concilii 13 et vide infra
beneficii appellatio larga
Beneficium et in quo differt a priuilegio vide sub verbo pri-
uilegium § priuilegia differunt
Beneficii appellatione continetur canonia siue Canonicatus sub
expectatione prebende qui est canonicus inter numeri certus si exi-
stimum nisi prebende non essent distincte no. io. et concilii
29 Canonia enim est quoddam ius spirituale ex institutione
alicuius in canonicos oritur et creatur ex quo ei competit stal-
lum in choro et voto in capitulo ut ibi no.
Beneficii appellatione continetur vicaria perpetua in ecclesia Ca-
thedrali prochiali no. la. sup tractatu permutacionis ffice de
Jeme amplius jo. in addicionibus ibi posita
Beneficii appellatione continentur patrimonia que clericis so-
luta sunt concedi in perpetuum beneficiis no. sic in tractatu per-
mutacionis q. ix. et compos. de elec. statuimus et hosti. et
Jo. an. de rescrip. postulasti et ibi per. anto. c. ti. in incid
ubi ubi veniunt ad questiones sed licet patrimonia appellentur
beneficia et tamen non intitulentur nec in titulum siue pro titu-
lo beneficii assig. ut no. henri. de ele. resp. c. si de preben.

de multa in prima distinccione et clo. gte de respo quod ibi sequitur
d. an. in vi. colum sed io. d. an. in cle. si de offi. ordi. tenet
quod prestimonia dantur in titulum pro hac videtur tex. in c.
si in prin. de concess. preben. li. vj et vide sic in tractatu
permutacionum. q. xiiij

Beneficij appellacio largo modo sumpta comprehendit preben.
no. ro. conclu. 2 l o Immo eciam dignitates comprehendit
et eciam media beneficia ut no. in c. i. de regu. iur. li. vj
et vide in cle. i. de sequest. poss. et quod ibi no. an. dic.
in sinodabilibus comprehendit dignitates secus in ambi
ciosi no. pe. more in c. finali in fi. de offi. vica. li. vj

Beneficij appellacione non continentur hospitalia in litteris gratiosis
ad beneficia concessis nisi de ipsis hospitalibus fiet mencio specia
lis no. Ro. conclu. 3 2 6 In aliis autem quod in litteris potestatis
si hospitale est consuetum conferri clericis in titulum be
neficij perpetuum beneficium est alias non sic in tractatu per
mutacionum q. xv sed licet sub nomine beneficij non veniat
hospitalia tamen sub nomine beneficij ut no. glo. in c.
dispendiosam de iudi. super verbo beneficiis

Beneficia reservata dicuntur illa que vacant per assecucionem alterius
incompatibilis vel per munus consecracionis impensum vel per
resignacionem in curia factam no. Ro. conclu. 1l vel per mortem
beneficiati decedentis in curia vel in loco vicino infra in 2
duas dietas per tex. de preben. c. ij li. vj declaratur in c. primo
e. ti. et li. v. vide omo

Beneficium eo ipso quod papa sibi reservat statim ligantur manus ordi
nariorum et de re integra de elec. si eo tpe li. vj et no.
sic in tract. permu. q. i. et 2 6 et ideo nullus inferior a papa
potest conferre etiam si conferens sit executor vel legatus aplicus
nec eciam potest tale beneficium optari ubi aliquam consuetudinis
no. ro. conclu. 2 l et hoc verum est etiam si in potestate
legati contineatur quod possit beneficia qualitercumque vacancia
et indebite occupata conferre no. Ro. conclu. 111 secus

si contineatur in curia per obitum que venit in generali reser-
vatione reservatori no. ro. conclu. 9 C. Hec adiutor quod licet benefi-
cium sit reservatum si tamen in reservacione non est decretum
irritans ut quod possit conferri per ordinarium quamquam si constat
provideatur ut no. glo. in dicto c. si eo tempore. Sed contrarium
sentit Abbas Jo. an. in novella de concess. preben. 1 c. in glo.
in c. li. pro primo dicto facit idem et Jo. an. in c. si de
consue. c. li. in novella super verbo vacantes. Sed illi respon-
detur quod id quod no. de preben. c. cum cetera in glo. si c. li.
Et vide quod no. d. an. de consti. cum M. ferrariensis in ultimo
notabili circa intellectum finis illius c. et quod notat composte-
lanus de rescrip. c. cum circa fi.
Beneficia reservata dicuntur vere vacare per resignacionem etiam in
manibus ordinarii non solum ex causa facta no. ro. conclu. 23
non possunt talia tamen beneficia auctoritate ordinaria permutari sive sint
reservata generaliter sive specialiter et motu proprio no. ste. in tractatu
permutacionis q. 1 § nec auctoritate legati habentis generalem
potestatem recipiendi resignacionem beneficiorum ex causa permutacionis
et illa conferendi quia illa potestas non extenditur nisi in provincia
legacionis essent omnia beneficia reservata ut no. in tracta-
tu predicto q. ii.
Beneficia reservata si ex causa permutacionis resignentur in mani-
bus ordinarii et ordinarius illa conferre non posset nolunt
resignantes ad ire papam forte propter vitandas expensas auctoritate
papa redire ad sua beneficia reservata nisi sint per alium occupa-
ta quo casu non poterunt rediri sine auctoritate superioris no. ro.
conclu. 27 et vide circa hoc ultimum quod no. glo. conclu.
60 et quod no. ste. in trac. permu. q. iii ubi dicit papam ad-
eundum si de facili et grandi incommodo adiri pot.
Beneficium dicitur reservatum si de eo papa providit in certum
futurum modum vacandi licet non eo sed alio modo vacaverit
et contigerit provisio nulla fuerit no. ro. conclu. 331
Item si papa de illo providere mandavit licet provisio hoc
ex aliqua causa effectum sortiri non potuit dicitur tamen reservatum

intelligitur specialis non generalis no. ro. conclu. 171 procedenti limita ut no. sup verbo gratia § gratia beneficialis concessa
Et sub verbo gratia eo ipso quod mandat
Beneficia collectorum et sub collectorum semel reservata licet eorum
remanet officium postea cessat tamen semper reservata quia per decretum semel
fuerint affecta nunquam tollitur nisi per collationem specialem postea
subsecutam quod est verum in beneficiis obtentis post no. ro. conclu. 176 Et predicta reservatio indicatur eo ipso quod officium conceditur etiam ante acceptationem ut exactum officii
no. ro. con. 202
Beneficia reservata vacantia in curia licet elapso mense si papa
de eis non providit possunt conferri per ordinarium secundum
formam c. statuti de preben li. vi. tamen illud c. est per
extravagantem bonifacii hodie revocatum no. ro. conclu. 202
Beneficia devoluta possunt conferri per executorem apostolicum reservata non nisi in concessum hoc specialiter exprimatur no. ro. conclu. 117. possunt etiam legati talia beneficia devoluta conferre
ut no. glo. tam de executore quam de legato in cle. si de beneficio
de preben Et vide sub verbo delegatus § legatus
Beneficia manualia licet ad nutum revocabilia tamen per eorum
revocationem vocare censentur no. fe. in tractatu permuta. q. xvi
Item per mortem dimittentis vacare no. glo. magna in cle.
quia regulares de supplen. neglig. prela. et in cle. et si principalis de rescriptis sub verbo per electionem
Beneficia manualia an possunt ex consuetudine prescripta effici perpetua vide sub verbo religiosus § religiosus non
potest consentire
Beneficia manualia licet per papam vel eius auctoritate conferantur
tamen ad nutum prelati revocari possunt quia non intelligitur
papam velle ius prelatorum tollere nisi ex certa scientia offerat prelato potestatem revocandi no. fe. in tractatu permutationum q. 17
vel nisi ex certa scientia papa beneficium manuale conferat vel

ab alio collatum confirmet vel iure secunda missione appbet
Et qui etiam secundam allegat illam probare debet ut no innoc
et an in c porrecta de confir. uti et vide infra § beneficium
manuale et § beneficia regularia

Beneficia pleno iure in temporalibus ad religiosos spectantia debent
regi per vicarios perpetuos epo presentandos et per eos institu
endos Si aut pertinet ad eos pleno iure tam in spiritualibus quam
temporalibus tunc possunt ibi ponere vicarios temporales ad nutum re
mobiles no Ro conclusione 2 6 3

Beneficia consueta dari clericis secularibus non possunt concedi religiosis sine
dispensatione pape et econverso consueti dari religiosis sive monachis
non debent dari clericis secularibus de preben cum de beneficio
li vi et que dicantur sic consueta dari ibi vide

Beneficia omnia sunt secularia de iure communi ideo dicenti beneficium
regulare vel monasterium incumbit onus probandi ut puta hoc pro
bari vel per prima fundatione beneficii in qua actum fuit quod esset
regulare vel ex eo quod per regulares fuit rectum spatio xl anno
rum no Ro conclu. 33

Beneficium si esse impetratum tanquam seculare sufficit impetranti
probare quod illud beneficium in ultimo statu fuit rectum per seculares nisi
si ex adverso probaretur quod aliquando per regulares rectum fuisset quia tunc necesse
habet impetrans probare quod tanto tempore per seculares rectum foret quod
in illo statu prescriptum esset no ro conclu 33 vide ord do de
sto genus in c in c cum de beneficio de preben li vi

Beneficia comendata non vacant durante comenda que est ta
nquam titulus sed ea sublata remanet antiqua vacatio
Ideo si ante comendam pertinebat collatio ad ordinarium licet papa
ivmat contrarium no ste in tractatu primo q 17 la aut ibi
in addit dicit quod si comendatarius decedat in curia ex quo sequitur
quod non remanet antiqua vacatio sed inducitur nova vide ord
in § beneficium reservatum vacans

Beneficium quod gubernatur confertur in gubernacionem sive administracionem quod idem est dicit quod in commendam no. de elec. querelam in primo notabili

Beneficium prebendale vacat ipso iure eo ipso quod prebendatus aliam prebendam assequitur in ecclesia eadem de consuetudine preben. litteras et est hodie communissimum eciam si una ex illis prebendis sit alteri beneficio compassa ut patet in cle. si. de preben.

Beneficium primum vacat eo ipso quod illud unicum habenti confertur secundum incompatibile et possessionem ipsius secundi nanciscatur vel per eum stat quominus nanciscatur quia valet collacio secundi licet ante collacionem secundi non dimiserit possesse primum sed ubi canonice obtinenti plura incompatibilia confertur aliud incompatibile non valet ipsa collacio ipso iure sine dispensacione nisi ante collacionem ultimam priora dimittat Et per acceptacionem talis collacionis nulle non perdit nec vacant beneficia priora si sano consilio usus se abstinet nec ab adepcione possessionis beneficii ultimi collati sed si apprehendit possessionem priora perdit ut no. in cle. si plures de preben. et archi. in c. non potest e. ti. li. vi

Beneficium primum non vacat per assecucionem possessionis secundi incompatibilis ex titulo invalido quem assequens validum putavit ut de preben. si beneficia li. vi et ibi no. lap. quod videtur quod est verum si illud putavit errore iuris ut no. glo. e. ti. et li. c. cum qui in verbo scienter

Beneficium primum vacat per assecucionem alterius beneficii incompatibilis eciam si viciose et violenter dicta possessio acquisita fuit quia non debet esse melior condicionis iniquus no. Ro. conclu. 8 et est tex. de preben. cum qui li. vi

Beneficium primum non vacat per assecucionem secundi incompatibilis quod quis fuit assecutus secundum ex causa permutacionis fiende de primo expectatur ergo quod eius resignacionem primi beneficii ex causa permutacionis acceptet et vacacioni consenciat et tunc incipit

Vacare non ante quam adeptio possessionis secundi beneficii
non est facta simpliciter sed ob tamen ideo acceptit quod tempus prestit
no. sc in tractatu permutationum q. xi

Beneficium secundum per eius assecucionem inducit vacacionem primi
non potest quis recipere sine licentia eius ad quem primi beneficii
institucio et destitucio pertinet nec contraria consuetudo aliter ancor
sit in contrarium no. Ro. consilio ccl iiii col. ii Ex hoc
apparet quod licet per assecucionem secundi vacet primum quo ad providentiam
assequentis tamen non vacat quo ad providentiam superioris nisi ipse
consentiat ut no. d. an. pa. host. in c. de multa de pre-
ben. v. app. Ro.

Beneficium curatum vel etiam non curatum requirens continuam re-
sidentiam non vacat ipso iure per adeptionem alterius non curati etiam
continuam residentiam requirentis sed habet electionem beneficiatus
quod retineat et est necessaria monitio et privatio no. Jo. an.
in addi. spe. in ti. de cle. non resi. c. i. § i post principium nisi
consuetudo aliter se habeat ut no. per eum et per mathe. in
c. de multa de preben. Idem no. Oldra. consilio clxiii
Et idem tenet fran. de zaba. in c. finali de cle. non resi. q.
vii et ibi Contrarium tenet Inno. in dicto c. fi. et c. quia
c. li. Nec est verum quod Inno. in c. quia in curatis et dignitatibus
et personatibus dumtaxat prout dixit Jo. an. et Oldra.
ymo loquitur etiam de inferioribus beneficiis quod patet quia in primo
dixerit primum habere pro derelicto acceptacione secundi et consequenter
primum solo iure vacare postea subicit quod licet primum vacet de iure
non vacat de facto et ideo conferri non potest fallit in casu c.
de multa de preben. quod loquitur in curatis dignitatibus et persona-
tibus quia conferri possunt licet de facto non vacent. Vult ergo
quod etiam alia beneficia vacent de iure sed conferri non possunt quia
de facto non vacent Et idem volunt Inno. in dicto c. fi. ubi
dicit tres fuisse species consuetudinis prima est aliter consuetudo
habet quod eo ipso quod acceptat secundum videatur habere primum
pro derelicto et tunc vacat primum ipso iure Secunda species quando
consuetudo habet quod acceptans secundum dicitur in eo facere continuam

residentiam tacite videtur velle ibi residere et consequenter primum
requirens similem residentiam pro delicto habere et ei renun
tiare cum in utroque simul residere non possit et qui vult consequens
intelligitur velle necessarium antecedens et omne id ad quod per conse
quens pervenit. Tercia species est quando consuetudo
habet quod acceptans beneficium non privat ipsum fructibus
eius nisi in eo resideat et tunc acceptacione talis beneficii
non videtur acceptans habere primum pro derelicto nec ei re
nunciare quia consuetudo hoc non habet nec importat sed
solum fructibus et comoditate beneficii privat illum qui
residet. Ex hiis apparet intencionem Imo. fuisse quod ubi
consuetudo vel statutum limitatum ad residentiam respectu
fructuum sed simpliciter vult ut beneficium residentiam quod
eo ipso censeatur incompatibile cum alio beneficio similem
residentiam requirente et consequenter acceptacione secundi primum
vacare potest ipso iure et ita declarat eum d. an. in dicto
c. si de cle. non res. et in c. de multa in si. de preben
dis Imo in dicto c. se restrinxit Imo quando consuetudo
habet quod beneficium talem requirat residentiam quod alias si
non resideat sit acceptans ipso iure privatus sed Imo ad hoc
se non restrinxit et contra d. an. postea in c. de multa
inclinat dixit distinguens quod ubi consuetudo restringit resi
dentiam limitatam respectu fructuum habet locum opinio
Jo. an. alias procedit opinio Imo. Et hanc opinionem Imo con
firmat Jo. cal. propter ydemtitatem racionis scilicet incompati
bilitatis ut dicto c. si de cle. non res. et idem tenet
pan. in cle. gratie de res. licet lau. et fran. de zaba
ibi aliter dicant et idem finaliter voluit Jo. an. in dicta
cle. gratie in ver. glo. super verbo beneficium ubi approbat Imo
opinionem in quolibet beneficio residentiam requirente licet non sit curatum
tamen nec dignitas nec personatus nisi forte quis diceret

q ibi Jo. an. loquitur alio casu videlicet quando acceptans
2m non habebat in primo ius in re sed ad rem. Sed in addi
tione in c. de cle. non res. loquitur qui habebat ius in re
an non sit de facili renunciatur tamen ista responsio non valet
cum de eodem casu sit eadem ratio tacite renunciationis propter
incompatibilitatem et propterea Jo. an. ad intellectum dicte
cle. que loquitur de tacita renunciacione iuris in re per quam
cle. et eius rationem dico hodie declaratam et approbatam
opi. Jmo predictam Et dicit Jo. an. in dicta addicione
et lap. alle. cxvi dicat q. ut Jmo. in c. si. de cle. non
res. contrarium dicit q. disperat in c. ordine c. ti. tamen
hoc non est verum q. Jmo in dicto c. si. in prin. tunc
dicit q. relinquitur monicio et privatio ut beneficium non va
cat non loquitur qui quis erat secundum compatibile assecutus
sed quando beneficiatus se absentat et reside non vult quo
casu debet privari beneficium suum non vacaret licet
non resideret

Beneficium curatum non vacat licet quis in eadem ecclesia assequitur
etiam prochialem annexam prebende quia prebenda est
principale beneficium quod non est curatum et prochialis ecclesia sibi
annexa est accessorium cum desservitur per vicarium perpetuum de
preben. super eo li. vi et in extravaganti execrabilis ad fi.

Beneficium curatum habens si aliud simile assequatur nisi
primum in manibus ordinarii realiter et de facto infra mensem
dimittat inhabilis hodie efficitur secundum Jo. an. in cle. si
pleb. de preben. An autem idem sit in dignitatibus vide
bene ibi q. per in glo. fi. relata ad textum predictum intellige
quando secundum assequitur pacifice. Vide c. commissa de elec. li. vi
et per cle. gra. de rescrip. et ita intelligit glossa in extravaganti

execrabilis

Beneficia vacant per sponsalia sed per matrimonium per verba de presenti contractum licet non consumatum quamquam de hoc olim fuerit dubium no. ro. conclu. 27.

Beneficium non vacat licet non renunciat liti et de mi[n]is forte quis lis esset coram ordinario ad quem pertinet recipere resignationem beneficii no. ro. conclu. 29 l. et vide sub verbo renunciatio & renuncians liti

Beneficia que sunt de mensa episcopatus vel monasterii ut dicuntur vacant per obitum rectoris no. ro. sic in tractatu permuta q. 33. et idem ro. conclu. 263. si est ius seu statutum Et qualem potestatem habet prelatus in bonis mensalibus vide dictam conclusionem 263. Et si episcopus alteri contulit beneficium quod erat de mensa an illo cui contulit mortuo beneficium vacet vide an. in c. 1. de re p. et vide sub verbo mensa

Beneficia non possunt vacare in ecclesia in qua est certus numerus canonicorum nec distinctio prebendarum no. la. super tractatu permu. sic q. 33. in addi. ibi posita Idem si est ius seu statutum et ordinatum est quod ad minorem numerum reducatur ita quod aliquo ex eis cedente vel decedente nullus eius loco substituatur donec sit deventum ad numerum restitutum ut no. sic in tractatu permutacionum q. 3 l. et 37.

Beneficia quando permutantur non potest negari quin ibi interveniat vacatio eorum hinc inde est necessaria collatio no. sic in tractatu permutacionum q. 1 si tunc episcopus permutantibus consentiat vel auctoritatem interponat contulisse videtur ut no. idem sic q. 27

Beneficia permutata vivorum vacent per resignationem vel per mortem

si permutacio sint nulla et permutantes credentes tamen licite administrarunt in beneficiis et decesserunt in eis Dic quod si fuerunt ambo vel alter in dolo scientes permutacionem non valere dicunt vale per resignacionem quo ad dolosum ut no. Jo. in tractatu permuta q. 6. quod debet est verum in eo qui fuit in dolo Idem si fuit in culpa quod scire debebat permutacionem non vale ut no. idem Jo. q. 1. iuxta glo. addicion lapi ibi posita

Beneficium dicitur vacans lite ad illud quis sit electus dummodo lite ad illud sit quis electus dummodo non sit confirmatus no. glo. in cle. i ut lite pendente super verbo collato per confirmacionem autem non vacat lite electio nulla fuerit nisi confirmacio infirmetur no. Jo. de concess. preben. c. inter dilectos

Beneficium si vacat in curia non potest conferri per inferiorem a papa quia paria sunt beneficia vacare in curia et beneficia eo reservata no. Jo. in trac. perm. q. 1. et est tex. in c. ij de preben li. vj

Beneficia ex causa permutacionis resignata non possunt conferri nisi ipsis permutare volentibus no. Jo. co. consilio 28

Beneficium personale si conferatur per episcopum pro simonia vel in equisito collacio est nulla si autem permutatur tunc permutacio non est nulla sed in annullanda no. Jo. consilio 297 sed lap. dicit quod ea permutacio est nulla ut no. in tracta. perm. Jo. de Gemi. q. m in addi. ibi posita

Beneficia resignata ex causa permutacionis in manibus ordinarii licet per ipsum non conferantur tamen potestas conferendi non devolvitur ad superiorem nisi primus per superiorem monitus fuit ut infra certum tempus permutantibus conferat et hoc facere neglexit quia ad talia beneficia conferendi non est tempus a iure prefixum no. Jo. in tractatu permutacionum q 29. dicit tamen ibi lap. in addi. quod ille qui

resignatom recepit 3° requisitus non contulerit vel in prima
requisitam dixit se nolle facere poterunt permutatores ad pri-
ora bn̄ficia redire et idem forte elapsis sex mensibus tempore

Beneficiorum collatio d' esse de bonis et fructibus ep̄alis ideo va
cant sede non succedit caplm̄ in potestate conferendi no·
glo· singlar de ma· et obe· et cum olim Ideo collatio dicitur
donatio qui licet ep̄us teneatur beneficium vacans conferre tamen
no teneatur certe persone conferre no· glo· de preben· relatum
et c· ti quam c quamvis li vi· sup verbo pensacione et
de offi· vica· c· si· c· li· Alle go cui ep̄us confert tenetur
ep̄o naturali obligacione ad antidota mixto id quod no ff de
peti here· l sed et si lege § consuluit

Beneficiorum collatio in ecclia Cathedrali pertinet de iure com
ad Ep̄m et Caplm̄ simul sm̄ quosdam et ad Ep̄m solum
sm̄ alios· sed sm̄ Doctores antiquos licet quandoque casum eligat
tamen auctas instituendi semper penes ep̄m remanet· In aliis
aut inferioribus ecclesiis collegiatis electio prelati pertinet ad
collegium collatio aut aliorum bn̄ficiorum inferiorum ad quem pertineat
vel ad collegium vel ad Ep̄m dubium est et Jo· de lig· te
net quod ad collegium pertinet presentacio ad Ep̄m institucio sicut
in exigente capellam in parochia aliena quod ad eum ut ad rectorem
pertinet presentacio ad Ep̄m institucio· et in dubio presumitur collegium
bn̄ficia in sua ecclia conferre excepisse no· ro· conclu 762

Beneficiorum autem disposicio in diocesi regulariter pertinet ad ep̄m
no ro conclu· x 2· 9· sed in ecclesiis collegiatis spectat collatio
ad prelatum et Caplm̄ et non requiritur alia confir
macio superiorum Electio aut prelati spectat ad Caplm̄ et
confirmacio ad Ep̄m no· d· an· in c· 1· de elec· nisi privilegium
et consuetudo aliud inducat ut ibi notatur vide plenius
per eundem in c· cum ecclesia vulterana de elec·
An aut collatio bn̄ficiorum ecclie comendate pertineat ad co-

mendatorum
Vel ad cuum tamen data e eccl'ia in administratom vide an. de e-
lec. c. querelaz col. et q no. de preben. de moch et collato
cappellanorum ptinet ad plaum in cuius eccl'ia sunt capelle
fundate vt no in d'o c. querelam v. no. vel'ynio qd' ad sb-
iectiom et vide subverbo comenda § j
Beneficium sine prebenda primo futura de affecta pro qu'
ap'lica aucte e effecta canonicus no fic. in tracta. pmutato-
nu. q. i. Itez no. ro. conclu. 316
Beneficia plura et prebendas plures an possit quis habe'd'
iure com' vide arch. de ip. c. gra. li. vi. et plenius p math-
in fi. c. de cle. no resi. Dic tamen q plura simplicia benefi-
cia pot quis etia in ea eccl'ia obtine' et dispensatom etia
inferioris accipa Item dignitatem psonatum vel officium cu'
canonicatu et prebenda sed plures dignitates vel psona-
tus sine officia et administrationes similiter cum con'tu et prebenda
no pot in eade eccl'ia obtine' sine dispensatione ppe de
cosue. c. i. li. vi. quid aut indiuisim eccl'ie dic ut ibi no per
jo. mo arch. et jo. an et vide c. cum singula e. ti. et
li. et q no glo. de concess. preben. lias et de preben. de mul-
ta et inde subverbo dispensato § dispensare no pt epus
sup pluralit'e adde q duas prebendas in eadem eccl'ia etia
si vna earum sit dignitati annexa nec etiam duas canoni-
as in ead eccl'ia pot aliquis et dispensac'e epi obtine' sed
vnam canonicam cum dignitate psonatu vel officio sic ut ptz in
cle. fi. de preben. in tex. et glo. fi. et no. jo. an. de concess.
preben. c. lias sup glo. vlti Item no potest quis in eade ec-
cl'ia e'e rector et canonicus licet posset esse rector et capellanus
no. la. alle. c. xiii
Beneficia duo quis no h're pot cum epus pt eum alteo pri-
uare nisi secu' fuit dispensatum et suffiat illam dispensatom
interuenire et post fco no. ro. conclu. 29 §
Beneficium vnum habenti no pot aliud conferri licet confe-
rens possit aucte ap'lica beneficia confere' psonis ydoneis
qd' est verum si primum beneficium est sufficiens alias si licet

dus vel tua non sufficiat pot ei de alio provideri et qd dicatur beneficium sufficiens vel non ro in concl 226

Beneficium unum habens si aliud acceptat an primo intelligatur renunciare vide arch de rp gra li vi et Inno et math in c fide cle non resi et q no glo c ti conquerente et in cle gre de rp et pd an c ti inma

Beneficium simplex sive duplex sive compositum qualiter cognoscatur vide arch in c nra de rp li vi

Beneficium simplex an possit conferri patienti sive defectum vide glo de cler egro cum in cuius impim et vide sub verbo Epus § Epus et alii

Beneficium pot conferri subalternato non vacandi videlicet tali non vel tali vel cuicumque alio Item pot conferri etiam non expresso aliquo modo vacandi sufficit dicere confero tale beneficium nota allega vi

Beneficium acquirit per solam collationem sive provisionem per eam in nis quitur etiam an possessionem adeptam de rescrip gra de preben si tibi li vi et c quod et ibi no jo an in novella et c tertii li vi et c ti de concess preben li vi et no Inno et jo an de m c ti ti habens q ti a ma pte ca extore

Beneficii possessionem ingrediens propria auctoritate petentes sive vel alio licito titulo non privatur iure suo si nullam violentiam commisit no ro concl 220 vide pene secus si violentiam commisit ut no ro concl 16 et concl 376

Beneficium an possit conferri ei qui suspensus est quo ad se cum vide v sub verbo suspensus

Beneficium semper est curatum qui c pile in ecclia collegiata si ad illud eligitur quis in rectorem et prelatum per capitulum sic eccle no ro concl 232 et vide qd no kap de preben cum in illis li vi

Beneficium non pt resignare sine auctoritate superioris ad quem pertinet resignationem recipere qui pot resignatorem invitum destituere no concl 142 predicta vera qui resignans habens in re sed si solum habens ius ad rem pt renunciare in manibus cuiuscumque no concl 249 et vide sub verbo renunciatio § renunciare non pot

Beneficium si est acceptatum licz vacans vno° sine p9 morte vnius q̄ vacabat p modū alterius vz acceptaōo q̄ non est nisi q̄dam declaraō voluntatis q̄ satis declarata est qn constat de corpe bn̄ficii licet fuit exatum m psona no ro conclu 218

Beneficium impetrans licz vacans per obitum nō tenet pbare titulum sui pdecessoris sz sufficit q pbet eum possedisse et pro tali reputatum fore Idem in eo qui pten̄dit ius in bn̄ficio ex cā pmutatoīs quia non tenet pbare de titulo eius qui permutat sz solum de possōe et reputatōe ut no Ro conclu 106 Vide ēo la alle lxxxviii vbi dicit q si con̄ pbantez commz reputatoīm et famam defuncti pbaret defunctum habuisse certum titulum sed invalidū et hoc non concludit eum Quod non habuisse quia potuit ēē qd habuit et titulu bonu

Beneficia nō pnt dari ad tempus p inferiorem papa no glo in c 1 De capel mo li vi

Beneficia vacatura licet non pnt ēē debita ex dispoe homis pnt deberi ex dispoe legis no glo de pben Dilecta 1 et ibi D an et p eundem in c cum ex ferraven de consti sup quo dic ut hodie no p glo de conces pben c 11 li vi

Beneficia vacatā p assecutaoīm dignitatis ad quā est electus et confirmatus in curia nō dicuntur vacare in curia sz in loco vbi possessione dignitatis assequitur p se vel p p̄curatorem ad hoc mandatum habentem Si autem nō habuit mandatum tunc vacant in loco fit ratificatio Sed si post confirmatoīm an tamen consecratoīm erat possessione assecutus tunc vacant in curia vbi fit consecraō vbi autem possessione dignitatis non fuit assecutus p se nec p aliud sed per eum stetit quominus assequeretur tunc vacant in loco in quo vacassent si possessionem assecutus fuisset no glo singularis in cle 1 ut lite penden super verbo collato

Beneficium vacans ex renunciatione p p̄curatorem ad hoc mandatum habentem in curia fcā dr vacare in curia licz principalis tpe renunciatōis sit ext curiam sz si p̄curator nō habuit mandatum ad hoc tamen principalis ratificauit tunc dicitur vacare in loco ratificationis noī glo singlaris in cle 1 ut lite penden sup verbo collato

Beneficiorum conferendorum tempus quando incipiat currere et ad quem pertinet collatio iure proprio vel etiam devoluto vide supra verbo Episcopus
§ episcopus quando et § episcopus ad quem
Beneficialis causa dicatur et super beneficio agi sive agatur petitorio sive possessorio ad beneficium quod est verum in materia non exorbitanti sicut est in canone cle. dispendiosam de iudi. secus in exorbitantibus in quibus debent verba proprie et stricte intelligi unde dicatur dumtaxat causa beneficialis et super beneficio agi quando agitur super iure et titulo beneficii ut no. d. an. de. iura calump. c. ii. v. no. hic quod q. iii. calump. sed si agitur possessorie illa non est proprie causa beneficialis ut in viii calump. per quem pro q. c. si hii contra quos ut lite pendente li. vi quod loquitur in materia exorbitanti ut no. ibi Jo. in novella dicit intelligi quando agitur super iure et titulo beneficii non super sola possessione et ita intelligit Jo. an. super glo. litigantibus initio glo. quia posuit in c. i. e. ti. et li. super verbo litigantibus licet Lap. ibi dixerit quod dictum c. ii locum habet etiam si possessorio agatur sed per predicta apparet quod male dicatur non obstante cle. i. de sequestr. possess. quam allegat quia ideo possessorium comprehenditur quia in cle. exprimitur alias possessorium non venisset ut ex premissis apparet et probatur per id quod no. Jo. an. in ea cle. in glo. super verbo etiam si dignitas
Beneficium primum non dicatur vacare per assecutionem administrationis alterius incompatibilis de late consuetudine aliis statuto ecclesie vacante sede nec propter talem administrationem cum retentione primi beneficii quis incidit in penam constitutionis execrabilis no. pe. more de offi. le. c. deliberatione li. vi super glo. in verbo electionis et ibi vide Jo. an.
Beneficium manuale si abbas vel alius prelatus revocat non subsistente iusta et rationabili causa an possit revocatus habere recursum ad superiorem vide Jo. an. de preben. c. cum singula super glo. et idem li. vi et de statu mo. c. ad monasterium in glo. super glo. verbo oportuit et glo. se. et qui cle. vel no. c. ni si in materie super in glo. Si aut tale beneficium monachorum co-

conferat per papam vel collatam per abbatem papa confirmet non
potest abbas renovare nisi ex causa nova superveniente no. d. an. de
elec. c. cum inter p. et Jo. an. de spec. in ti. sup verbo de preventis
de offi. ordi. preti. in primi. li. vi. in novella ubi dicit quod mo-
nacho cum papa contulit prioratum manualem quo ad illum est
ab abbate emancipatus. Hoc intellige cum papa confert ex sua
ptate, secus si ex devoluta quia tunc natura et vires beneficii
non alterant no. d. an. de consit. vii porrecta vide oro sup
§ beneficia manualia lic. per papam et inde Jo. an. pg. Immo
de offi. dele. sup eo et pe. more de offi. ordi. preti. li. vi. et
kap. ibidem qui dicit quod hodie extravagantem preti ad nutum reno-
vare non obstante provisione vel confirmatione papali vide kap. de
cas. alle. ix et xxviiii ubi dicit quod licet beneficium manuale
collato monacho per papam sit per illa vite perpetuum tamen si postea
vivet redit ad nam suam et efficitur manuale et idem no. d. an.
de consit. uti vel uti porrecta vide oro sub verbo religiosus §
religiosus no. pt. consentire

Beneficium quo quis est pro Quis privatus an possit conferri per ordina-
rium antequam ille per sententiam declaretur privatus vide kap. de capitul. alle.
iz. A. adsi vide tex. et glo. ii dicitur. Hoc dubium determinatur
de spec. licet epus li. vi. ubi dicitur per expressionem quod valeat col-
lo licet non possit eo non voto auferri possessio et ita contra. Immo
de resti. spo. c. sollicitate in penult. q. idem dicit glo. de elec.
commissa li. vi. sup verbo iusto impedimento

Beneficium aut ius in bono non acquirit per sententiam adiudicato-
riam iniuste pro aliqua parcium latam vide sub verbo sententia
in tali ius

Beneficia promoti ad ecclesiam Cathedralem non preti conferri per
papam ut vacantia ante promoti possessionem ecclesie adipiscantur no.
glo. in cle. i. ut lite pendente quod intellige de ptate ordinaria
quia de absoluta pot. cum in beneficialibus habeat libertam
ptatem ut pz. ex tex. dicti cle. in fi.

Beneficium quod sit ecclesiasticum cognoscitur ex triplici qualita-
te vide quia licet persone providentis cum est persona ecclesiastica et
persona promissi cum soli clero providet et beneficii quando habet

aliquid spualitat annexum quia pter diuinum officium dat bn
ficium ecclasticum Item qn bnm dat pure et imppetuum no
condicionaliter nec ad tempus no Jo Cal et anto in c in
ura et pmas duas qualitates ponit Jo an de ep c postulasti
Beneficium rsuatum vacans licet alii comendat non expi
rat resuatio quia donec vacat durat resuatio de ep statuimus
et de elect si eo tempore li vi et no Ro consilio 146 Sz per
comendam non desinit bnficium vacare ergo rt pbo ans qr
p comendam non acquiritur ius in bnficio ut no glo in cle i
ut lite pendente et hic descendit q lns comendam plature no
dicitur platus no glo in dto c nemo et xxi q i qui plures
quia platus lz ius in re comendatais no ut no Inno de
acu c si constiterit ymo non solum ius lz sed nec possessionem
ut pz ex textu et ex glo in dto c si constiterit et pterea quia
comendatoris non lz ius in bnficio pmittit Iura q quis
pot eodem tpe sine dispensatione tene duas prochiales eclias
vna intitulum bnficii aliam in comendam ut est casus in
c dudum ii de elect et dto c qui plures xxi q i per quos
tex pz q concedans comendam no confert titulum in bn
ficio Ad go dicit glo in dto c nemo q comenda est
titulus canonicus intelligitur de titulo quo ad administrandum no
quo ad ius in bnficio querendum no obstan q dic glo q
durante comenda no vacat eclia quia verum est q non
vacat de facto pter titulum comende sed vacat de iure
ex eo q quis queram in bnficio et ita distinguit arch in
dto c qui plures vel magis apte dicendum est ad
titulus comende sit de iure qlz eccl comenda non
vacat simpliciter sz pfecte etiam de iure sz vacat sm quid
videlz respectu tituli beneficii p quod queritur ius in re
Et ista fuit mens Dol an licet no sit aperte declara
rauit in dto c nemo in novella Et hoc sequitur q p com
mendam no cessat pfecte vacatio no cessat etiam rsuatio
ubi enim aliqua dispositio durativa est ex sbua alicuius rei licz
ps illius rei pereat si tamen aliqua ps subsistit in re rema
net tota dispositio durat ff de usufruc l si cui in fulce

et de contrahen. emp. l. domum § si vero quatrocinnii, donet ergo
papa de beneficio reservato perfecte providerit perpetuum ex quo meum
beneficium queritur et quod vacatio perfecte extinguitur reservatio non ex-
pirat. Per hoc ad dubium de quo queritur concludens dico quod
morte commendatorii licet expiret titulus commende tamen non indu-
citur nova vacatio quo ad titulum beneficii quia illa semper du-
rat etiam reservatio propterea licet commendatorius decedat non po-
terit inferior a papa absque reservatione de illo beneficio provide-
re et per ista defenditur opi. d. frede. se. qui idem tenuit li-
cet has rationes non allegaverit in suo tractatu primi q. xv.
Nota in antiquis dicit pocta vera cum commenda fit ad tempus
certum, secus si ad nutum tum quia tunc reservatio expirat sed de
de sanc. go. in c. nemo distinguit an papa reservat beneficium pro-
visioni vel dispositioni sue aut collationi primo casu per commendam expi-
rat reservatio, 2o casu secus. Sed et unum aliud advertendum
est quod licet beneficium commendatum nunquam fuisset reservatum
tamen ex quo papa in eo manum apposuit illud commendando non
potest inferior de illo se intromittere antequam papa perfecte provideat ar. de
app. ut nostrum et quod no. jo. an. de excess. prela. dilectus et ita tenuit
Hostiensis de elect. cum nobis olim in si. vide s. § beneficia commendata
Beneficia regularia non sunt perpetua sed manualia et ad nutum
revocabilia de sta. mo. cum ad monasterium § i et in cle. i § ad hec
e. ti. § porrissa de supplen. neg. pla. et inde s. beneficia manua-
lia et § beneficium manuale ad intellige nisi sint beneficia electiva illa
enim sunt perpetua nec possunt revocari sine iusta et magna causa de
sta. mo. c. ii § si.
Beneficium simplex non dicitur requirere continuam personalem residen-
ciam licet ex eius fundatione debeat ibi esse presbyter deputatus ad mis-
sam quottidie celebrandam quia poterit celebrari per alium
no. la. alle. c. xvi et xviii
Beneficiorum proventus est illorum ad quos spectat collatio eorun-
dem ut no. Innocentius de cens. c. statuimus
Beneficium si impetratur per non clericum tempore impetrationis non valet in-

impetracio Similiter si presentatur non clericus pro promovendo non valet presentacio no. d. an. de inrepa consultacionibus in 2o no. li.

Secundo si tempore litterarum promovendus non erat clericus sed tempore presentacionis ipsarum litterarum erat clericus cogitabis quid de ordine quem requirat beneficium ad quod debeat adesse tempore quo quis impetrat vel presentatur vide de preben. si proclericus et de insti. c. i. li. vi vide plene per d. an. in c. fi. de in. in colum

Beneficia plura an possit quis habere sine dispensacione vide plene per d. an. et fran. de zaber in cle. gre. de in.

Bigamus verus est qui cum vidua vel corrupta matrimonium contraxit vel qui diversis temporibus successive habuit duas uxores eciam ante non corruptas quod est verum vere quo matrimonium tenuit secus si de facto cum vidua vel corrupta vel cum secunda uxore contraxit quia tunc est interpretatiue bigamus no. Ro. consilio 28.

Bigamus sive sit verus sive interpretatiuus non potest sine dispensacione ad ordines promoveri dispensat autem episcopus quo ad minores sed quo ad sacros solus papa cum vero dispensat de potestate absoluta non ordinatoria cum interpretatio autem ordinaria dispensat no. Ro. consilio 28 quod dicitur esse dispensare posse quo ad minores verum est secundum hosti. sed Jo. an. et d. tenent contrarium in c. super eo de biga. per tex. ... c. fi. c. i. li. vi ubi eciam hoc tenet fr. inveciel

Bigamus ad ordines promotus sine dispensacione recipit caracterem sed non execucionem ordinum et super tali execucione solus papa dispensat eciam de ordinaria potestate no. Ro. consilio 28

Bigamus est irregularis de iure positivo non de iure naturali no. consilio 28

Bona fides presumitur eo ipso quod titulus probatur ubi autem non apparet de titulo qualiter probetur bona fides vide sub verbo prescripcio § prescripcio inter corporalis mere realis videlicet fructus et § prescripcio inter corporalis mixti Et ad hoc quod ubi bona fides presumitur habet non sufficiat nisi pars deducat et allegat bonam fidem no. d. an. de censi. pervenit iiii ubi cauta ... contrarium

Bonam fidem dicitur habere ille qui errat in iure puta si habuit titulum de iure invalidum quem putat validum

Quo tunc predictum (?) p̄sc̄po in casibus in quibus suffiat bona fides [sola]
sicut est de iure canonico in p̄scrip. q. non est contra ius co(mmun)e. no. d. an
de cons. si pervenit in ultima colump. vide plenius sub verbo p̄sc̄po
§ prestitere nolenti

Bravium si debetur ei qui prius ad bravium applicuit et equus
sine regatio alios equos p̄cessit an illi debeatur vide bar. in
l. i. § Item acquirimus de ctin. ff. de ac. qui. poss. et in l. i.
§ quesitum de aqua co. et esti. et bal. in l. qui fundum ff. que
ad pp in anniit. Et si plures simul ad pallium applicant an illis
comuniter vel nulli pallium debetur et si nulli debetur sed de novo cur-
ri debeat an illi soli qui simul applicaverunt vel etiam om-
nes alii debeant ad cursum admitti vide bal. in proemio ff. 04
§ si enim vero et ange. l. eum qui ff. ad trebel.

Breviarium si non valet quod ago et ago nec valet ut pt
predit quod peccatur in ca. efficienti et forma simul vel in sola for-
ma secus quod peccatur in ma. vel in ca. effi. tamen quia tunc valet
ut pt no. an. de offi. dele. cum sup. de app. ex insinuatione et de
despon. impub. c.

Brocardum quod non possum alteri per culpam abire de qua bro-
cardum sentit qualiter debeat limitari et intelligere vide
sub verbo culpa

Brocardum si vinco vincentem te et debeo vincere te qua-
liter intelligatur vide Cy. in auc. litis l. de nali. libe. et
bar. in l. de accessionibus ff. de diver. et temp. p̄scrip. et ple-
nius in l. claudius felix ff. qui po. in pi. ha. et vide tex. et
glo. in c. auc. de consti. p̄ben. li. vi. et oldra consilio clxxv

Canonicus ecclesie cathedralis licet pre-
bendam non habeat sed expectet censetur in
dignitate et debet interesse electionibus tractatibus
consiliis et alienacionibus no. io. teclin. c. c. §
et c. z. λ. et vide sub verbo consensus §.

Canonici ecclesie cathedralis habent preminentiam

et maioritatem sup alios clericos civitatis et dioc. et dicunt ps corpis ecclie et epi quia epus est caput et ipsi membra et esse canonicus honor est no. ro. conclu. 132

Canonicus non ht. vos eligendi nisi ei sit locus assignatus in capitulo no. d. an. de ca. poss. c. fi. et colup. v. expeditus concluditur Et multi sunt canonici qui no. hnt vos eligendi no. Jnno. de elec. c. bone

Canonicus an possit ee. pcur. pcanto eciam sine mandato vide sb verbo pcur. § pcur. pt esse canus

Canonicorum recep. receptio ubi non est certus nus no. ht. tempus limitatum aime infra qd si receptores negligentes erunt supior recipiet no. fie. in tractatu p mu. q. CCXX

Canonicus vel nummeraius sub expectacon pbende sicut sunt expectantes aplici in ecclia ubi est distinctio pbendarum vocatur canonici in herb nec proprio retinent illum canonicatus p ipsiz collatum primo vacan pbenda canonicali int. illum et primo ee. desinit et redit ad ppam no. Ro. conclu. C2B Jdem no. d. an. de consti. cum cy ultima carta v. 2a que est dna et in colup. fi.

Canonicus et pbenda distincta p eo instituta tm habent mutuam conexitatem et correspondenciam qd ille qui assequitur pbendam canonicalem p quam assequitur canonicus illum pprio fuat instituta ypteza dicunt doc. q ppa utendo sua ptate et tollendi dat alicui canonicus sup illum sub expectacon pbende et postea pbenda vacans sibi confert eo ipso intelligitur sibi pconsequens collatus canonicus primo p ppam collatus desinit no. Ro. conclu. CCXI.

Jdem no. d. an. de consti. cum cy ultima carta v. 2o que est dna et vide infra sub vo collocc pbende

Canonicatus pt de iure recipi in ecclia ultra num pbendarum que in ecclia certe et distincte sunt no. Ro. conclu. 222.

Canonicus reglaris hodie pt sine dispensacon sine consensu sui plati psici p epm ecclie proterriali eciam sclare no. ro. conclu. 243

Canonicatu vacan. pnt plures eligi ad istum Canonicus pm Jnno

no. ro. concl. c. 26 in principio
Canonicus non solus canonice percipit cottidianas distributiones et percipiat de cunctis redditibus et super accrescentibus fructibus habeat etiam mensam grossam quo ad omnes fructus ubi non est distinctio prebendarum quod est verum in canonico nisi nimis secus si sit conventus no. ro. concl. c. 26. vide infra § canonicus supra in ...
Canonia pot dicitur beneficium ecclesiasticum et appellatione continentur omne beneficium ecclesiasticum canonice obtentum no. ro. concl. c. 26. et Jo. an. in c. de elect. li. vi super verbo canonicis in novella
Canonia censetur mater et prebenda filia quia canonia precedit et pro eo instituta no. ro. concl. c. 26.
Canonicus cuius etatis esse debeat vide sub verbo minor xiiii annis
Canonici appellatione an comprehendantur clericus et econtra dic quod sic in materia larga et favorabili secus in stricta et odiosa in qua appellatione canonicorum non veniunt clerici no. la. de elect. c. i. li. vi.
Canonici an et quando de quibus rebus possunt facere statuta vide glo. clara in c. ii. § verbo signi et quod no. Jo. an. de consti. cum omnes in principio et dominus an. e. ti. eo ca. vii colump. v. no. quod canonici
Canonici duo si recipiuntur simpliciter vacante dumtaxat una prebenda videlicet receptio et prebenda tertio primo recepto et si non constat quis primo receptus est locus consuetudini per capitulum tamen de super accrescentibus fructibus altero providebitur ubi autem duo in canonicos recipiuntur non simpliciter sed formaliter exprimitur quod eos recipiunt ad prebendam vacantem et hec sit sub dimersis tenibus ut quia dicunt recipimus vos in canonicos et vobis assignamus talem prebendam tunc valet receptio et non assignatio ubi vero sub eadem voce et uno verborum conglutino plures recipiuntur puta recipimus vos ad talem prebendam et constat quod recipiunt animo scindendi tunc non valet receptio secus si animo constituendi duas prebendas et hoc constat et redditibus sufficiunt pro duobus quia tunc videlicet receptio et assignatio Item si redditus non sufficiunt sed tunc agetur ad intelligationem vel de vacantibus vel de non vacantibus si supersunt et crescentes in dubio si non constat quem non receperunt non videlicet receptio de consti. cum in eo verbo vero ad finem xiiii colump.
Canonicus si recipitur simpliciter in canonicum nec aliqua dicatur de prebenda valet receptio et debentur ei super accrescentes quibus non obstantibus ...

ei providere cum se facultas obtulerit. Ubi autem recipitur ut canonicus et
ex intervallo ei promittitur vacatura tunc valet receptio sed non vaca-
ture promissio. Idem quando eodem instanti sed sub diversa verborum
conceptione et ordine quis recipitur in canonicum et promittitur sibi vaca-
tura eo animo ut statim sit canonicus et postea tempore vacature habeat preben-
dam. Ubi autem eodem instanti sub diversa ordine verborum fit recep-
tio et promissio vacature effectus tamen utriusque confertur in tempus vaca-
ture quia intendunt receptum non esse canonicum nec habere preben-
dam nisi in tempore vacationis tunc non valet receptio nec vacature promissi-
o attenta unitate processus in tempore simultaneo. Idem et fortius quando fit re-
ceptio et vacature promissio sub eadem prosecutione et ordine verborum
effectus tamen utriusque confertur in tempus vacature. Ubi autem fit receptio et
vacature sponsio sub eadem ordine sed effectus confertur in diversum tempus
quia recipitur ut statim sit canonicus ut habeat prebendam solum in tempore
vacature tunc Innocentius variat primo dicit non valere receptionem nec
vacature promissionem attenta potius separatione effectus quam continuitate
verborum ut no. d. an. de consti. cum olim. v. venio ad 3m [illegible]
Canonicorum et prebendarum numerus si est in ecclesia certus determinatus
tunc licet super excrescant fructus sola super excrescentia non rumpit numerus
prebendarum nec etiam numerus canonicorum est tamen in potentia rumpendi
et ex debito rumpi debet tamen si canonici non rumpant nec eis
mandatur quod aliquem in canonicum ultra numerum recipiant non est ruptus
numerus et super excrescens fructus debet assignari in utilitates ecclesie licet
Innocentius et Compostellanus et Hostiensis dicant quod sola excrescentia rumpat nu-
merum prebendarum. Ubi autem aliqui canonici sunt ultra numerum recep-
ti et supersunt redditus excrescentes non tamen est decentius ad cre-
ationem aliquarum novarum prebendarum tunc licet sit ruptus numerus canonicorum
non tamen numerus prebendarum sed est in potentia rumpendi antequam as-
signatur et compelli potest ad assignandum super excrescentes. In-
creatis prebendis autem et assignatis ipsis prebendis rumpitur numerus pre-
bendarum augmentative sed non rumpitur numerus determinatio antiqu-
orum prebendarum. Hoc autem dicitur quod numerus non remanet ruptus sed
bene augmentatus et consequenter etiam remanet innata quo ad
prebendas plenius statuit canonici ultra numerum receptus si supersunt
fructus excrescentes sufficientes pro una prebenda dumtaxat

rupta est unus canonicorum si non prebendarum Et tamen impetrantem et debito imprendi pro uno tantum et sunt crescentes debet assignari primo recepto si non apparet quis primo receptus debet tunc diuidi inter omnes ubi non plures vel unum sunt recepti et voluntate eorundem tantum sunt denouo · iiii · prebende tunc licet, tamen opinio mea quod rupta sit unus prebendarum verius est quod non sit ruptus sed augmentatus Ex hiis apparet quod si aliquis rumpit unus canonicorum quin prebendarum quia receptio unius canonici ultra numerum canonicorum rumpit numerum si non creatio prebende ultra numerum ut no · d · an · de concessione ca · ubi nemo ad capitulum · xviii · colum · an ante in casibus predictis valeat impetracio in qua non fit mentione de numero ibi vide et sub verbo glo · Si gratia impetrata in ecclesia numerata dicas tamen quod ecclesia non sit numerata ex consuetudine sed ex statuto sit ut no · Jo · an · i · de concess · preben · ex parte super verbo consuetudine

Canonicus super numerarius si est in canonicum receptus et ibi non est consuetudo de installando canonicos habet vocem in capitulo et omnia communia canonice nisi aliud habet consuetudo quam habet seruanda est licet hosti · dicat quod talis consuetudo non valet ubi non est consuetudo in ecclesia de installando tunc ante installacionem habet vocem secundum naturam loci in quo installatur nam assignatur ei locus in capitulo in eius electionibus et aliis que ad capitulum spectant et assignatus est locus in choro habebit legendo et cantando in choro secundum ordinem suum et omnia alia que ad chorum pertinent et consuetudo in contrarium non valet secundum hosti · no · d · an · de consti · ca · ca · ultima carta vel quarta an bene

Canonicus super numerarius debet habere cottidianas distribuciones si receptus est propria voluntate capituli secus si ex necessitate de mandato superioris receptus in prima quia in quantum aliam vacantem communiter quod non placeat Jo · cal · qui vult quod eo ipso quod quis est creatus canonicus quod ei debentur distribuciones et alia iura canonicalia dicit considerandum esse qualiter preben

mandat recipi si mandatur et simpliciter recipiatur in canonicum est vir dom Immo si mandat ut recipiat in canonicum cum plenitudine iuris canonicalis est vera opi. Jo. cal. ut no. d. an. de consti. cum ca. ultima col. iiii Sed rota dicit quod con- suetudine approbata curie talis canonicus non dicitur licite distribu- ciones percipitas ut ibi no. et inde. s. § canonicus racione

Canonicus cui est collata prebenda nondum habuit possessionem an habeat vocem in capitulo et si non vocetur an valeat electio. Re. dic quod est vocandus alias poterit electio cassari propter contem- ptum Arch. et talem non institutum non deberi vocari cum non habeat possessionem iuris sibi collati Et eligere est fructus possessionis non percipiatur. d. an. dicit quod opi. contraria est vera quod id quod dicitur verum dummodo non habere vocem est verum quod aliquis est in possessione et bona fide sed ubi possessio est vacans eius est vox quia licet ius percipiatis sum immo vel dic. sm anto. quod opi. Arch. est vera quia ex quo mouetur canonicus possessio iuris eligendi eligitur ut ius eligendi et quasi possessio restringitur ad alios ca- nonicos et sic ipsi solide sunt in possessione contra percipiatum ut no. d. an. in c. cum ca. de consti. penult. col. iiii ubi tercius casus

Capellanus gratia. § gratia per quam quis fit

Capitulum Sunt partes et membra Episcopi et ideo vacante sede vel sicte spectat ad capitulum de iure cura administracio tempora- lium et spiritualium ut no. Ro. consil. 300 Et inde sub verbo prela- tus vniuersitas. §. vniuersitas vel collegium

Capitulum appellacione non venit prelatus no. lo. de preben. c. si li- vi vide glo. in textu et lin. qui de eta et quali. si ubi in eisdem

Capitulum non succedit sede vacante in hiis que sunt voluntarie iurisdictionis no. Ro. consil. 380. Ideo non potest beneficia conferre prius tamen presentatos instituere no. glo. de preben.

cum mult. § cum aut. li. vi. In quibus aut alius succedat et quibus non vide per. pe. mort in c. de ma. et obe. li. vi.
Caplm vacan sede pot electos confirmare presentatos instituere et qum extracausa beneficia primare et alia que sunt iurisdictionis necessarie exercere et ideo pt admittere resignationem beneficii non solum spectant sz etiam ad institutionem epi defuncti quia resignatio dz fieri necessario in manibus eius ad quem ptinet institutio et destitutio ut no. Ro. consilio 129
Caplm vacan sede quia pot resignationem beneficiorum admittere et ea conferre et consequenter pot permutationes beneficia auctoritate prestare nisi quum collatio ad solum Epm ptinet sine caplo quia tunc caplm non succedit in ptate conferendi no. sic in tractatu permutationem qum collatio ptinet ad alium qum ad Epm quia talis auctoritas est de iurisdictione epali ut no. glo. in cle. i de re. per. in qua iurisdictione caplm succedit et ita vult quedam additio posita in dicta q 26 Sz advertere q glo. in dicta cle. tenz q caplm vacan sede non pot auctoritate prestare permutationem qum collatio ptz ad solum epm cum caplm conferre no pot Sz contrarium dic. d. an. de sanc. gemi. in additione predicta ea ratione quia collatio que sit de necessitate ut dicit ter in cle. i et sic cum sit necessarie iurisdictionis caplm pot conferre ut no. § proximo pot tamen licet rationi respondere q licet post factam et admissam resignationem collatio sit necessaria tamen admittere resignationem ex causa permutationis est voluntarie iurisdictionis cum permutatio sit prohibita nisi ex causa illa superior admittat ut no. in c. quesitum de re. per.
Caplm licet succedat epo in ptate conferendi beneficia ad collationem epi iure proprio spectan q epus conferre neglexit tamen nunquam succedit in ptate conferendi beneficia ad collationem epi

de iure devoluto spectant no. ro. consilii. 301
Caplm licet plato defuncto excomunicato vel suspenso possit
beneficia conferre secundum distinctionem c. i. no. sede va. li.
vi et ext. Iurisdictionalia exercere ut in c. i. de ma. et obe.
c. ii tamen plato absente licet in remotis non poterit caplm
predicta ministrare nisi platus esset captus ut in c. si epus de
supplen. neg. pla. c. li. et nisi in casu ubi solum consi-
lium plati requirendum esset in dicto c. i. in fine ne se. va. et
ibi vide la. qui tenet contrarium
Caplm vel collegium quis debeat convocare vide sub ver-
bo universitas vel collegium
Carcerari nemo pot pro debito civili nisi prius facta
excussione repiatur non solvendo ut no. bar. C. qui bo. ce.
pos. li. i. et ff. de suspectis tutor. et nisi debitor sit pro illo
debito condempnatus vel nisi debitum sit fiscale et debitor mo-
tu ratia persistat ut no. bar. in li. sacrilegii § si ff. ad li.
iul. pecu. ubi plene videas sed glo. hosti. jo. an. et do.
an. in c. i. de pig. dicunt pro debito civili pro quo constat quem
posse carcerari nisi bonis cedat vide sub verbo debitor § de-
bitor non minat vide sub verbo fuga
Carcerari non pot pro debito civili advocatus sive doctor sive
licenciatus in legibus aut in pagina nec ipsorum filii sed nepotes
illo privilegio non gaudent predicta limita nisi debitum civile de-
scendat ex crimine vel dolus debitoris arguatur vel nisi consuetudo
sit introductum que de contrario prescribitur no. cy. in c. advocatos
de solu. et de advocato no. bar. in l. miles in prin. de re. iudi.
Carcerari non pot feria pro debito civili sicut nec clericus nisi de-
bitum descendat ex crimine vel dolus debitoris arguatur vel nisi ro-
tund sit consuetudo que de contrario prescribit no. cy. de solu. advo-
catis et de clerico no. bar. in l. miles in prin. ff. de re. iudi.
vide sub verbo debitor § debitor non minat et inde quo ad
clericum sub verbo clericus § clericus si pro debito et quod non so-

an de sen ex si clericos li vi super verbo excellens in novella et
eti c ut fame super verbo in quorum
Carcerari an possit debitor postquam bonis cessit vide sub verbo
debitor § debitor non innat
Carcerari quis pot rigore statuti vi etiam mero quo de me
ceri non possit licet di dicat et male quod tale statutum non
valet no licet de condi et de mon l. licet centum § licet cen
tum relicta
Carcerari pot scriptor et pase compelli ut quod promisit scribat
cum persone industria est electa quod in dubio presumitur no d an
in dcis c n de pigno
Carcerari an possit index ecclesiasticus et prelatus clericum sibi sub
iectum vide de offi ordi cum epus li vi et de sen excom
si clericus et li et c ti ut fame et quod ibi no Jo an in dicto
c si clericus in novella vide kap 33
Cardinali et legato creditur de hiis que coram eo agu
tur no immo de actu cum dilectus et vide perimdeum de
offi dele cum in Quite impma glo Archi idem dicat vm
q iii c tua et l xxx viii dis nobilissima in addi pt
dicit de gestis coram alio non creditur ei si tangunt preiudi
cium tercii secus si nulli sit preiudicium ut no archi in dicto
c nobilissima in addi dicens quod ut no glo de sen ex co
licet Jo an dicat quod solo verbo cardinalis legati creditur
de legatione in hiis que non requirunt specialem commissionem
in hiis secus ut iste no secundum hosti in c i de offi le
li vi in novella sup glo tua grana et ibi ponit rom dre
Sed contrarium no secundum ho in c ad eminentiam § de sen excom
ubi dicit credendum cardinali etiam in requirentibus specialem
commissionem alibi dicit an secundum eundem Jo an quod cardinali cre
ditur secundum consuetudinem curie secus de rigore ut no de app c con
statuti ii sup verbo cardinalis Spe dicat quod indistincte
cardinali creditur etiam in requirentibus specialem commission

Consulit tn q in actu pennn gesto)s cum quo gerit insti
facat tenorez sive ptatis in ti de le § sup est vbi quid si de
legati Iurisdiccione ff in ti de testi § i v quid si adnotaty
dicat q de rigore non credit ei An debuit dicat q legaty
de late pot officium legationis sine lris exercere et sup lit
q sit legaty pot lras testimoniales dare ut ipe no de testi
in integr cum exclus v quo facts alibi dicat idem An q
cardinali non credit de gests appa inquatu tangunt pudicium
tercii Si aut asserit aliq sibi commissu appa vive vocis ora
clo et hoc lra attestat no simplici vbo tunc credit ei ut al
teri scribenti Et concludit q cardiali credit in lris que atte
stat scripto et que sunt sceius pudicii licet eius sigillum est
ignotum dum tam cesset surrepcio et q attestat sit verisile
Si vo sigillum sit cognitu vel attesta verbo de ptate sua cre
dit ei quo ad omnia que concernunt in ptate sua de iure com
dumo sit noty ff no credit ad illa q no concernunt sine spa
li commissione Si aut attesta de gest cora se no credit ei de ri
gore iuris ff de consuetudine cuie servy et q dicat de rigore non
credi intellige indistincte qn attestat vo ff si scripto tunc credit
ei ut simpli plato no alit Si aut attestat de gests cora illo vl
ab alio no credit ei in qntu tangit pudicium tercii si attestat vbo si
scripto credit ei ut credit lris simplicis plati et aliter no nisi
de pign est eius testimonii ppt dignitatem ista no d an in c qd
sup lris desi instru
Cardinales an vacan sede succedunt in Iurisdicon ppe vide glo de
sasina c i li vi
Cardinales an liceat ius episcopale in suis ecclis vide pe de more
in c i de ma et obe li vi sup glo i et p alios in cle ne rot
Cardinales no includunt sub generali exitacon l mam de cler
quorcumq nisi de eis fiat mencio spalis licet epi includantur

ẜm Jo. mo. licet pe more ꝗ in c. i. de sacra li. vi in glo
ij in nouella

Cardinal dignitas hodie maior ē qualꝫ alia dignitate quia ipsi
simul cum papa omnes conducant et nō possunt ab alio quam a papa et
suis collegis iudicari ut no. Jo. an. de pben. dilectus in pri° ymo
nec papa pōt cardinal aliquid facere sine eis ẜm Jo. mo. in c. sup
eo de heti li. vi licet Jo. an. ibi in nouella de hic dubitat
hosti. dicat quod papa aut nichil pōt papa sine consilio cardinalium
facere et tractat Jo. an. in c. antiq̄ de priui. ex hic sequitur quod ubi
sit mencio de dignitate nō continetur dignitas cardinalatus quia nec
dignitas epalis continetur nisi de ea expressa mencio fiat ut no.
Jo. an. de cōcess. pben. dilectus Racio est quia dignitas epalis
nō ē dignitas sed culmine dignitatis ut no. glo. in c. ij de pben.
li. vi glo. multo forcius in dignitate cardinalatus que maior ē epali
et qualꝫ alia Et ē aduertendum quod cum sit mencio de tali dignitate
expressa et specialem facere mencionem verba generalia vel eciam vniuersalia
puta cuiuscumque dignitas sit nō sufficeret prout q̄ no. Jo. an. in
c. quia periculosum in nouella. Et eciam videtur quod nō sufficeret
verba generalia licet addetur clausula eciam vide quod nō sufficeret verba
si de dignitate esset fienda mencio specialis per ea q̄ no. Cy.
in l. i. C. qui ipse .in c. pri. et vide sub verbo dignitas .§. dignitas apploc

Cardinales an faciant collegium dic quod sic ut no. Jo.
an. de iudeis c. ad liberandum in glo. nō com

Cardinales pbri et diaconi nō tenentur iurare obedienciam pape sed
cardinales epi sic et com dic ponit Jo. an. in c. antiq. de p.

Cassatur quod nullum est sed intelligere quod cassatur inde
de facto quatenus de facto processit et ppe dicitur cassari quod de iure
valet ut lite nō cōtes. attendens et ibi no. glo. sup verbo cas-
sauimus et in c. per venerabilem sup verbo nō sinatur quod sit legi

Castellanus quid sit vide in c. k. ca est natura ff. de re iur.

Causa cessante cessare debet effectus de app. cum cessante vi-
de plene per bar. in l. ij § tracto ff. de dona. et

plena per dnm an in c. pq transla de renu viii colu v. op. q cessante et inde sub verbo ciuilis protonum spualis prot
Causa dicatur finalis vel impulsiua et an in dubio psumat finalis vel impulsiua vide d. an de renu. c. pq translatio per colu v. p[illegible]iero
Causa qn dicatur pedes vel cepta vide sub vbo lis in pno
Causa limitata limitatio pduat effcm ff de iu. actuq. pna. l. i. § si quis hic vide sub verbo limitata
Causa que dicat magna siue grauis et q parua siue leuis vide bar in l. admonendi de iur iur col an penl in fine
Censemus ctmo operetur hoc verbum in l. potius an indu cat noua dispoem vel declarat antiq. vide glo. in cle. i. de
Census prestatio quiq. argenti subiect. concess. p[illegible] cum quiq. exemptor. quiq. est signum ptectionis no an. de c. fi ij. colu v. vemo ad qt xv colu v tuc aut tan pos
Cessio actionis an requirat q actori denunciet restat ut ipediatur soluere cedenti et qualit singlr limite l. iii C. de nouat. vide bal. c. qn pno. no est ne l. i. vlt co lu. et bar in l. fta. § si heres. ff. ad trebel
Cessionario nocet sua lata con cedentem et transactio fta cu eodem qn an litis contes erat lis contes con debitorem no bar ff ad trebel. l. fta. §. si heres secus si an cessionem no erat lis cotestata no. bal. c. qn pno. no e ne l. i. vlt
Cessione fta vtrum pactum vel transactio fta p debitore colu cu p cedente noceat cessionario Dic q si cessio ad comodum cessionarij facta fuit et debitor sciuit cessionem qualitatem q sciue it no preiudicat secus si ignorauit vbi aut cessio fit ad comodu cedentis tunc preiudicat nisi intimeat alteri debitor post in l. iii C de dona ut no. bar in l. si cum emptor ff de par et ff de trebel l. fta. §. si heres e Cy. in l. ii C de noua
Cedi pt actio iudicati et officium iudic. p executione siue ff fa mili. l. si heres et l. in indiuo
Cedi pot actio iniuriaz no bar ff de iniur. l. iniuriar. iii
Cedi no pot ius vsufruct no bar ff de trebel. l. qr ita imprimis
Cedi no pot ius petendi restitutionem ex fidei comisso no bar

ff de verbo obl. l. si stipulatus fuerit in prin. ad trebel. l. qui ita impuberi et l. restituta in prin. et est tex. in l. si mulier § et asse ff. de iur. dot. vide per bal. in l. ii C de pact. Et per missa videtur quod nec heres possit cedere ius adeundi

Cedi an possit quod non est transmissibile ad heredes vide bar. ff de iur. iur. l. in iuriat et ff de ver. obl. l. stipulatus fuerim in prin. et ff de adminis. l. ex pluribus et dele. i l. si sit § si alias est l. si quis ita

Cedi potest realis actio i rei vendicatio etiam per possidentem et dubitatur an per talem cessionem transferatur dominium et an aut cessionarius possit agere rei vendicatione contra sibi concessa. Dic secundum Jo. an quod si contra possidentem sed contra non possidentem distinguitur an ceditur actio competens et mixta agere. Aut competitura tunc valet et contendabitur quod ille alius cepit possidere non ho contrahu. l. et a. Et vide omnino tex. et glo. in l. ff de heredi vel ac. ven. et glo. in l. plane ff fa. millie et quod no. Cy. in l. i C de alie. iudi. mu. fac. Et vide sub verbo libellus in rei vendicatione

Cessionario non obstat exceptio bannum vel ex... que obstabat cedenti vide sub verbo exceptio § exceptio ba

Cedens bonis an liberetur et an carcerari possit et an possit alimenta deducere vide sub verbo debitor in prin. § i et ii

Cessio actionis presumitur simulata quando sit per quantitate pecunie vel re alia quam cedens confitetur recepisse et non apparet de reali traditione quo casu licet confessio noceat confitenti non nocet / tertio contra quem agitur ex cessione no. bar. qui dicit se pluries ita consuluisse in l. per diversas ff mandati. Credo esse verum secundum inno. de mat. et bal. quando per eum sint minus instrumenti alias secus ut no. doctores in dicta l. per diversas fetetur quod si presentes sint per parte donata confessam si non apparet de solutione aliter quam per professionem ut no. spe. in l. ii C ne. lipo.

Cessio presumitur simulata si est facta pro minori precio quam res va-
leat unde non valet nisi pro precio quod est datum et idem quando
pro parte vendit(ur) quia nec tunc valet pro parte donata sed
dubitatur pro parte quia precium datum est si si in totum fiat cessio
contra donatio(ne) ut nisi fiat potenciori ut no(tat) Jnno(cencius) . Jo(hannes) an(dree) .
et d(ominus) an(tonius) in c(apitulo) ex parte de o(fficio) de(legati) alie indi(stincte) nunta fiat . Et idem
tenet Bar(tolus) et bal(dus) in d(i)c(t)a l(ege) per diversas

Certum hoc dictum est conditio copulativa quomodo non dicto-
rum quamquam tamen ponitur ad veritatem no(tat) an(tonius) de butrio cle(mentina) et
in glo(ssa) ii colum(na) in p(rincipio)

Citatio prima debet fieri de persona publici non de eius procu-
ratore Ideo si per eum citatus non comparet non potest contra dictum procedi
in vim citationis ad ea que sunt magni et plenioris preiudicii sed
ad ea que sunt levis preiudicii ut ad primum decretum procedi potest
no(tat) bar(tolus) in l(ege) quamvis de dap(no) infecto et idem no(tat) d(ominus) an(tonius) de do-
et contu(macia) tamen vide . ii . § citatio non potest principaliter

Citatio prima debet fieri personaliter non ad domum si citatus potest reperi-
ri Sed autem dicatur non posse reperiri vide do(minus) an(tonius) in d(i)c(t)o c(apitulo) tamen
bar(tolus) in l(ege) iiii § pol pretor de dap(no) infecto hostiensis dicit quod dicitur
non reperiri quando est extra provinciam Jnno(cencius) dicit quando est extra civitatem et hoc
tenet nisi tamen celeritas desideret quia tunc sufficit quod est absens
a iudicio ut possit citari ad domum Et predicta refert d(ominus) an(tonius)
in d(i)c(t)o c(apitulo) causam

Citatio ad domum ad sententiam audiendam valet si citatus fuit
in causa personaliter apprehensus vel si semel comparuit et in iudicio
sistere promisit no(tat) Ro(manus) consilio 96

Citatio ad domum non valet quando ad testes recipiendos vide Ro(manus) consilio
96 et in cle(mentina) i super verbo personaliter et iudici et plene disputat Jo(hannes)
an(dree) in regula sciunt in mercu(rialibus) et quando valeat citatio ad domum et quando
non vide d(ominus) an(tonius) in c(apitulo) causam de do(lo) et contu(macia) et in c(apitulo) si de eo
qui mittitur in poss(essionem) et bar(tolus) in l(ege) iiii § pretor de dap(no) infecto Et
quando citatio fit ad domum debet intelligi de domo in qua habitat ipse

citacionis licet alibi maiori parte anni habitauit no. de-
cn. in dcō. c. causam

Citat̄ sufficit clericum in loco beneficij in quo residere tenetur
et in ecclia Cathed̄li licet psonalit̄ nō apprehendat̄ quia ecclia
Cathedralis succedit loco domiciliij no. i. 20. conclu. 29. Alibi di-
cit qd̄ qn̄ committit̄ citacio in ptibus nisi fiat diligencia in pquire-
do psonam citandum in loco domicilij licet fiat citacio in loco
beneficij de quo agit̄ et ecīam in ecclia Cathed̄li nō sufficiat eciam
si aliquis asserens se pcuratorem citandi dicat citandum foē absentem
et petat ut recipiat copiam citacionis nisi de suo mandato le-
gitime constet no. 20. conclu. 282. 22. e

Citacio p edictum est exorbitans a iure com̄ (de re iudic. de intel.
ligi in suis terminis et formis a iure pmissis no. rota.
conclu. 361.

Citatus p edictum habet pinde ac si psonalit̄ citatus esset si
tam nō compareret non dicit̄ vera contumacia sz fictus no. 20. co-
clu. 2. 8. 9. predicta intellige quo ad pcessum cause sed quo
ad ex communicacionem non sufficiat citacio p edictum nisi fiat man-
dientia cum dicitur no. 20. conclu. 361.

Citacio qn̄ committit̄ fieri p edictum in romanā curia et extra quāquam
ipa citacio legat̄ in audiencia contradicta et affigat̄ in valuis pa-
laciji et ecclie maioris vbi est curia et hoc nō sufficiat si oporteat
qd̄ eciam legat̄ et publicet̄ in locis circumvicinis in ptibus in quibus
mandat̄ citari et affigatur valuis illorum locorum nec sufficit in
vno tm̄ illorum locorum fieri nec etiam sufficiat affixio copie
sed oportz qd̄ affigat̄ ipa lra originalis citacionis que debet
stare affixa per aliquas horas no. 20. conclu. 219

Citacio p edictum in curia pot̄ fieri in valuis ecclie maioris die fe-
riato et tunc nō teneat̄ audiencia contradictarum quia dicte diebus feriatis
nō tenet̄ et tunc succedat ecclia loco audiencie pdicte no. 20.

Citatus ad videndum ad loca admitti pbandos in curia conclu. 361
et cū debet citari in ptibus vbi fit remissio qn̄ testes ibi p-
ducunt̄ et in curia et si ps citanda ibi nō est et habeat

domalium citabit p eum et requirent procuratores et anna no. 20. con̄clu. 10

Citatus ad videndum decerni remissionem ad partes pro testibus examinandis et in publicam formam dandis debet mitti ad illos citari in partibus quia examinentur no. 20. conclu. 10.

Citatio per audientiam contradictarum sit contra absentem sed primo fit de absentia no. 20. conclu. 127.

Citatus specialiter ad unum actum et generaliter ad reliquos actus usque ad sententiam inclusive pot cum eum sine alia citatione procedi usque ad sententiam quod est verum quando iudicium est in loco remoto a diocesi citati secus si iudicium agitur in diocesi citati. Item secus quando agitur in loco remoto et citatus comparuit semel per se vel procuratorem quia tunc ad reliquos actus citari debet etiam quod primus est ipse vel procurator ut no. Jo. an. in addi. spe in ti. de cita. § viso ... Item licet addit. d. an. ... de ... si non comparuit ipse citatur dicta citatio generalis nisi ad primum actum qui invenit post contestationem ut no. d. an. de offi. dele. consuluit nisi in ... de ... § preterea

Citatus ad certum terminum et ad certum actum et generaliter ad procedendum in causa usque ad sententiam inclusive si non appareat pot contra eum ut contumacem procedi per audientiam contradictarum no. 20. con.

Citatio tunc quando sit per audientiam est magis et ... clu. 338 ... quando et necesse quando et speciali commissione citat quando ad totam causam no. 20. conclu. 90. et conclu. 238. Et dicta citatio per audientiam contradictarum locum etiam si actor in termino prime citationis non comparuit licet enim neutro compareat fuit tamen eadem quo ad actum in primo termino faciendum ... postea potest de novo ad illud actum et ad alios procedi quod per audientiam actione postea computata no. 20. conclu. 338. quod procedit tam in citatione ... ut no. 20. conclu. 338. 128 vide

Citatus in causa beneficiali si non compareat pot contra ipsum ab ... proprio ... procedi per audientiam contradictarum usque ad sententiam inclusive quod intelligitur etiam competenti actore ipse absente commissionem

Sed si vellet uti novo iure quesito per litem motam ut quia lite pendente impetravit graciam in forma sinenti et tunc oritur questio adversarius dicta gracia intimetur. Decretum si promotorem instituit tamen ille debebit induciam ad dominum consulendum. no. ro. conclu. ccclvii.

Citatus ad curiam legitime si non comparet potest contra eum absentem impetrare commissio quod contra ipsum procedatur per audienciam sola facti veritate inspecta et terminis non observatis nec est necesse quod sibi dicta commissio intimetur. no. ro. conclu. iii.

Citacio nova an requiratur aliter quam per audienciam quando appellans vel appellatus vult procedere in negocio principali post decisionem appellacionis cognitionis vide sub verbo appellacio & appellacio extra iudicialis cognitionis.

Citari non potest per audienciam ad causam decisionis principalis commissa ille qui ad sedem apostolicam appellavit et causam appellacionis committi non fecit. no. ro. conclu. cclvii. et si contra eum absentem per audienciam procedatur processus non valet. no. ro. conclu. cclviii.

Citacio per audienciam potest fieri ad instanciam actoris contra omnes quorum interest mortuo reo et possessore. no. ro. conclu. clxx. Et ad instanciam rei ut absolvatur ab observacione iudicii actore contumace ante litem contestatam. no. ro. conclu. lxi.

Citari potest actor per audienciam usque ad diffinitivam inclusive qui post decretam citacionem in partibus contra eum recessit de curia nullo dimisso procuratore licet non constet citacionem decretam fuisse executam sufficit enim quod ex parte rei producatur post decretam citacionem substitucio procuratoris ad causam quia ex hoc presumitur citacio executa ipsis procuratoribus statim post decretam citacionem et recessum actoris fuisset per audienciam quo casu debet iudex aliqualiter supersedere et adventum contra actorem expectare. no. ro. conclu. ccclxxx.

Citari non potest per audienciam ille quem executor citacione specialiter citavit et personaliter apprehendit vigore generalis in decreto citacionis apposite de citando omnia sua interesse putantes. no. ro. conclu. cclvii.

Citacione decreta contra aliquos legitime licet non sit executa in omnibus locis in quibus mandatur sed in quibusdam dumtaxat illi omnes contra quos fuit citacio decreta constituat procuratorem ad causam illam prosequendam presumitur fuisse

ciam noticiam citacionis in lite qui cum omnibus tamquam legitime
et personalis citato ... pt no. ro. conclu. 2 81 et 2 87

Citatus legitime in partibus si non compareret licet habeat procuratorem
in curia cum mandato quia mandatum non porrexit potest contra
ipsum principalem procedi per audienciam contra dictam no. ro. conclu.
1 8 2

Citari pt per audienciam appellans cuius appellacio remittitur auditori
commissa tamquam ad instanciam non habentis mandatum quod mandator
esset sine commissione habebat iurisdictionem habitam no. ro. conclu. 2 7
Secus ergo si simpliciter commissa non habenti aliam iurisdictionem ad insta
nciam falsi procuratoris

Citari pt per audienciam ad videndum se incurrisse in excommunicacionem ille
qui ab illa excommunicacione licet male fuerat absolutus
no. ro. conclu. 3 81

Citacio non pt fieri a iudice absque partis peticione et ideo in
citacionibus dicitur ad peticionem talis in dubio tamen
citacionis commissionem et relacionem scriptam presumitur
si apparet citacionis commissionem ... precessisse quia presumitur solempniter acta no. d. an.
de inde c. i. ubi no. 20 practicam

Citacio si apparet facta per nuncium licet non apprehendat de commi
ssione presumitur commissio precessisse secundum guil. et bar. dicit
contrarium circa hec et solempnitates que preveniunt actum no. d.
an. de inde c. i. v. examinet vide omnino sub verbo imag
quia multis refertur

Citacio facta per publicum nuncium vel literas non sufficit secundum ... indicat
no. 20. conclu. 2 20.

Citacio pt committi notario ipse tamen non pt scribere relacionem propriam
super citacionibus licet ipse dixit quod eius scripture credatur
no. an. de inde c. i. v. examinet

Citacionibus acta ad excercendum accionem an possit committi parti per
iudicem vide d. an. de inde c. i. ubi no. 30 practicam
dic quod pt committi si adversarius non acceptaverit credere citati nisi
habeat publicacionem indicationis obmittere tamen quod parti asserenti se cita
sse non credit adversa parte negante ... quod non debet
esse testis in causa propria. no. d. an. de inde c. i. v. examinet

bar. et dicit q quilz pt constitui inicia in causa ipa ut ipe no. in l. i. ff. de fer. fugi. et in l. eu qui C. de ep[iscop]is et cl[er]icis ff. de fur. et l. iuste possidet ff de acquirenda possessione

Citato li[ce]t regulariter fieri no[n] possit p[er] p[ar]tem absq[ue] speciali licentia iudicis hoc tamen fallit in debitore fugiente q[uia] p[otes]t credi tor ante ipa citatione realiter p[er] capturam no[n] obs[er]vant adprehen endo iurisdictionem quia citatio in preciendo exigit legitima. Item fallit in ipso in flagranti crime Imo et in quolz delinquente qui pt capi ad quolibet ut dicunt adm[o]dicti. fallit et in citatione appellationis ex iudicialis qua pot quilz ipa ante fac[er]e ut ca. no. d. an. de iudi. c. i. v. examine

Citata p[re]sumitur omnis ille qui in iudicio se p[re]sentat qd e verum in habitante ex iudicii locus sita in eo qui e in civitate in qua iudicium agitur. Secus vero in eo qui p[er]sonam competet h si nuncium mittit indistincte p[re]sumitur citata ut no. ro. decis. 2.7.6. et idem tenz arch. lxxxij dis. p[re]sbiter

Citati p[re]sumuntur testes eo ipso q comparet et se p[re]sentant ad testi ficand[um] s[ecundu]m dicta de rotha ut no. d. an. de iudi. c. i. v. op. 120 q dicit rotha e verum p[re]sertim qn testibus iuramentum in p[re]sen cia adversarii nichil opponentis ut no. ro. conclu. 2.7.6.

Citato e n[ecess]aria qd si casualiter quis in iudicio sit inventus no[n] appellatur respondere ad id p[ro] qua no[n] fuit citatus no. an. de iudi. c. i. v. no. que distingue tamen ut no. infra citari non debet

Citari no[n] est illum qui p[rese]ns e no. bar. in l. i. ff. de inimi. no. ideo valet electio p[ro]cessus et s[ente]ntia et omnis acta factus p[rese]nte io qui citandus erat licz citata no[n] fuerit no. io an. i c. h. li. vi. s[u]p[er] vo. alibi in novella. Sz quo ad s[ente]nciam intelige de p[rese]nte qui no[n] contradicit licet ad omne dubium tollendum cauciq esset citare p[ar]tes licet p[rese]ntes p[er]emptorie ad s[ente]nciam no[n] audiendam ut no. io. an. i addi. spe. in ti. de pla. sen. C. ut aut v. et no. in h. h. d. an. dicit q tunc valz decima p[ro]cessa f[a]ctus coram p[rese]ntez et tacetem qui fuit a iudice tercio citata alias no[n] dicatur p[rese]ns et in dubio s[ecundu]m bar. non p[re]sumitur tercio citatus nisi p[ro]cessu e[ss]et lata s[ente]ntia. si aut p[rese]ns no[n] tac[ui]t h contradicat tunc dic i c. cum p[ri]me sequitur no. d. an. de iudi. c. i. v. op. ij

Citat' nō dēt p̄ns in iudicio qui cōn̄dicat si si nō cōndicat
aduerte aut interrogat⁹ dixit se velle responde' aut nō sunt
de hec interrogat⁹ vel si sunt respondit se velle respondere
et tunc si sunt als in iudicio p̄ illa causa ut possint eē delibe
atus cogit' responde' iudice eū monente Sz tn̄ eo nō
monito [illegible] stact et nō recedet valet q̄ agit' Si at sunt
ingn̄ sunt pla ī iudicio et nō apparet citat⁹ non ɔpellit'
responde' Sit tam̄ caut⁹ in alle do si p̄udit destitū cita
tōnis nō excusat' quia sufficit q̄ sit p̄ns si si p̄udit destitū
citacōis indelibeatōis audit' et nō ɔpellit' respondere
Compellit' at libellū accipe quia nō ē de actl cū et
añ citacōnē porrigat' et p̄dicta p̄cednt vbi nō ē veri
simil' delibeatiō als compellit' vnde tam̄ ī cīmali
q̄ī in ciuili no. d. an. de iudi c. v op. 2o
Citacio incerta et vaga et nimis gn̄alis nō val; puta
si quis cita' ad audiendū voluntatem iudicis sup̄ causa no
ro concil' 3 3 7
Citacio valet sine die quia dies intelligit' q̄ī citā potest de
app. cū pati et ibi no. d. an. in iiij nō li
Citat⁹ adaudiendū sen̄ia; tali die vel postea quantū
placuerit nō debet illicenciat⁹ recedere finita die illa
ps citans nō ɔparuit alioqn̄ ut cōtumax puniri poterit
debz go die sequēti cōpare vel licenciā; petere
sm̄ gwil. de suza no. d. an. de iudi c. i. v op 3o

Citat⁹ ad ceretum terminū cōpns nō dz illicenciat⁹ recedere an
termīn̄ expletū ut eē post licet citans nō ɔparuerit nec
suffiat accusare cōtumaciam citantis sz dēt eē in die sequēti
cōpare nisi in p̄mo termino fuit licenciat⁹ a iudice alio
qn̄ condemnabi' in expensis adusaio postea cōparente quia
ambo sunt p̄cepta ut cōpeat et ad diem cōpeat Illicet
hinc cōndicit bar. q̄n citans in p̄mo termīo nō cōparuit
no. d. an. in dc̄o c. i. de iudi. v. op. 3o

Citat⁹ cōpns p̄t ex impedimento morbi et contingentis
illicenciat⁹ recede q̄n ē talis morbus qui excusaret cum
a cōparendo ip̄o iure ut morbus statim debz tam̄ dimitte'
p̄curem qui excusacōm suā allegat et cessante impedimento
redire cōpellit' no. d. an. de iudi. c. i. v op iiij

Citatus cōpns si reperiat iudice abisse a loco iudicii potest
finita hora citacōnis sup̄a audie recede' cū nō sit ibi licenciat⁹

ideo licentiat a iure et an iudex prius e si infirmus talis q ad adeundum proprio quis citatus e no valet intendere tunc pete q eum licentiat vel diem proroget Et si tanta sit infirmitas q hius nõ valz intendere tunc elapso termino intelligitur licenciatus a iure no d an i dicto c i v op m

Citacio a deo e nuncia q licz quis sit contumax tamen acta gestus con contumace alia die vel hora ad q specialiter citatus nõ sit nõ valz no an . m d. c. i v op iii m fi hoc intellige n iudex prorogauit terminum in die imme sequentem vel adulterior prorogauit consuetudo nec n prima citaco stat ecc generalis ad totum tamen ut no d. an. de do et contra tu dilecti v op q citatus predicta intellige ubi reus e contumax ubi al actor non compet citaco cendunt vide nc in die sequente n i alia pt acta fieri sine noua ptis notacione ut no jo an. m dicto c Consulunt super ii glo de assi. de le., et presumitur iudicem terminum prorogasse eo ipso q in die sequentem distulit actum fac ut no. bal m l. et post edictum in prin. ff. de iudi. de contrario sentit d an i dco c cum dilecti

Citatus ad videndum iurare testes ad die cum no iudicum si testes iurat de die sequenti sine noua ptis vocatione no valz no ro. conclu. 16 vide f § primo

Citatus ad terminum certum qua die et hora debeat comparere vide sup vbo terminus § i et § terminus si e datus et § terminus si est assignatus

Citatus personaliter et quacunque causa debet personaliter comparere nec sufficit procurem mittere no ro. conclu. 2 6 2 vide infra duas § proxime sequentes

Citacio personalis hoc e q quis debet personaliter comparere non artat senes qui sunt in valitudinarii et adeo debiles q non valeat equitare et tales excusantur etiam veniendo ad iudicium causa testimonii perhibendi si debet ad eos mitti no ro conclu 218 vide infra s § proxime et infra § proximo

Citatus ut personaliter compareat excusatur propter guerras et

et inimicitias capitales possim si dicit et probetur quod tunc citatus cum litteris salvaconductus principis illius patrie posset venire et obtinere sic alias fecerunt ut no. ro. conclu. 302 vide supra proximo et infra § citatus ut personaliter

Citatio quando sit per iudicem delegatum debet habere insertum tenorem delegationis si sit per litteras secus si per nuncium no. ro. conclu. 220 s. m. inc. praeterea de dila. in prima ap. Et quod etiam quando citatio sit per litteras non requiritur quod tenor delegationis inseratur sed sufficit quod iudex narret se delegatum ut citatus teneatur comparere allegaturus privilegium suum

Citatus per unum ex pluribus iudicibus delegatis datis in solidum ut compareat coram eo vel collega suo non tenetur comparere coram allegato qui non citavit et si per illum collegam fiat processus coram eo non valet no. ro. conclu. 101

Citatio non requiritur ad dicendum contra rescriptum delegationis sed sufficit quod in eo tenore rescripti citetur pars ut veniat visura de iurisdictione quod in eo tenore ... ut videtur specialiter tenere in ti. de ... § ... de cita. circa ... alii ... ut videtur ... rote conclu. 220 et d. ... c... ponere et desiderii rote ... praeterea de dila. Et ratio est in proposito quia iudex licet in veritate sit iudex si non est de sua iurisdictione certa vel de ea dubitat an potest partem citare nec in ea procedere de off. dele. c. quoniam abbas

Citare autem ad dicendum contra rescriptum est in dubio revocare suam iurisdictionem et sic citando implicat contradictionem quia citando iurisdictionem et sic contra rescriptum in dubio revocat iurisdictionem, similiter ut dicat contra rescriptum habet quod in causa citata pars ad citandum autem causa qui habet quod in causa citata per ad citandum ... dicendum contra commissionem non est ad finem quod res de qua agitur fiat litigiosa licet in citatione non exprimatur illa de quibus in de. ij ut lite penden. et ita no. ro. conclu. 2.6 Concludo quod tenor delegationis insertus in citatione facit fidem et ei credendum est ad finem quod citatus teneatur comparere nisi iudex citans sit vilis persona vel in partibus valde remotis ut no. d. an. de off. dele. c. cum in iure, ut ibi omissa tibi ut non teneatur sed ad finem

Citatio ultra duas dietas valet si sit ad curiam licet in rescripto sive commissione cum vigor sit citatio non dicatur non obstante institutione concilii de duabus dietis etc. nisi citatus habet

ex speciali privilegio quod ultra duas dietas citari non possit quo casu non valet citatio si in rescripto non sit mentio de privilegio no. jo. an. de rep. nonnulli supra verbo ad mandatum

Citacio licet permittatur ex rescripto ultra duas dietas non obstante constitutione canonica intelligitur talis permissa quod non excedat iiii dietas alias possit quis in infinitum trahi quod [illegible] absurdum no. jo. an. de rep. nonnulli supra verbo mentionem

Citacio si est facta de illo qui de necessitate citari non debuit non tenetur citans illum expectare no. fran. pa. alios de elect. cum a nobis § illud. q. x

Citatus ad aliquid coram iudice comparere ad quod de iure citari non potest tenetur comparere allegaturus defensiones suas alias potest excommunicari tanquam contumax melius tamen facit iudex si se abstineat no. ro. concilio 32

Citatus an teneatur comparere allegaturus privilegium et defensionem contra iurisdictionem iudicis vide glo. no. lex. de accu. c. veniens in glo. fi. ario arch. xv. q. iiii c. ii in fi. et jo. an. in regula sequenti in solutione questionis incidentis et d. an. quod plenissime loquitur in c. postea de dila. et per bar. et bal. in l. ii ff. si quis in ius vo. non ire vide supra verbo excepto

Citacio non potest committi et decerni in die feriata dummodo fiat ad diem non feriatam racio est quia tale decretum non est actum iudiciale sed potest fieri in domo et per te non vocatis nisi quod decretum de citando fit cum cause cognitione execucio autem usque citare non est dubium potest fieri die feriata quia fit per nuncium non per iudicem no. ro. concilio 372

Citatio ad sentenciam audiendam non valet nisi sit peremptoria et expresse dicatur quod peremptorie citatur no. ro. concilio 337 quod est verum in prophanis secus in beneficialibus in quibus proceditur sine figura iudicii ut no. concilio 238 secus in prophanis in quibus proceditur ut in notoriis vel saltem summarie non requiritur solemnitas peremptorii no. d. an. de cohabitacione cle. et mu. xli. colum. in prin.

Citacio ad sniam tenset[ur] h[abe]re pemptoriam expressum qu[a]m in ea ponit[ur] comminacio q[uod] si citatus comparuit iudex ad sniaz procedit sed si commince[re]t q[uod] p[ro]cedit p[ro]ut iustum fuerit et prout de iure poterit s[ecundu]m bar. no. ro. conclu 238

Citacio sine monicio q[uod] fiat ep[iscop]us in sinodo habet vim peremptorium et monitorium ita sine monicione alia q[uam] faciens pena citam excitacionis meruit. no. ro. conclu 827

Citacio omissa in snia ferenda licet regulari[ter] reddat eam nulla tamen h[oc] fallit in snia excitacionis et censure. no. d. an de butr. cle nra xli colu. v[ersu] nunq[uam] ac omissa

Citacio qu[ae] fit in gene[re] de omnib[us] quorum interest no e[st] citato ria s[ed] monitoria, et quid op[er]et[ur] vide ro. conclu 801 et vide infra §. proximo

Citac[io] no p[er] executor citacionis aliq[uem] in spe[ci]e qui no e[st] in co missione sibi facta specialit[er] nominata licet in ea sit clausula generalis citandi possessores vel omnes quorum interest no. ro. conclu. 801

Citandi sunt ablates qu[i] aliquis eligit vel recipit in Ca[nonicu]m ad aliquin eis instantibus no valet recepcio no. ro. conclu 826

Citac[io] debet quis ad p[ro]duccionem instr[umen]ti sic ad p[ro]ductionem testium tex. est C. de fi. instru. l. indicas alias instrum[en]tum non probat nisi saltem p[ar]s citata fuit ad diem q[uo] instrum[en]tum productum no. ro. conclu. 10

Citac[io] no debet quis ad taxacionem fructuum in q[ui]b[us] extitit condemnatus no ro conclu. 320 vide sub v[er]bo iudex

Citacio no requirit[ur] ad condempnacione expensarum s[ecundu]m Cy. q[uan]do eis constat p[re]sumpcione exactis in iudicio no. d. an. de butr cle nra xxxviij colu. v[ersu] s[ecundu]m C. pri[mum]

Citac[io] an debeat p[ar]s qu[ae] iuramento alteri p[ar]ti relaxet[ur] vel ab alio absolui[tur] vide plene p[er] d. an. i[n] c. debitores de iuram[en]to in ij Carta

Citatio facta in curia per auditore ad dicendum quod commissione indicatur litispendentia quo ad postea attentata revocanda licet non exprimatur in citatione ea de quibus in cle. ij nt lite pen. no. ro. conclu. 2. 67

Citatus an dicant ptes quod arbiter vel arbitrator potest vide sub verbo arbitrator et arbitrator non tenetur

Citatus cum dicat per quod ex abbate a quo porati dependet omnes impos porationi vide sub verbo abbatis i pri.

Citatus an sufficiat procuratore si dudum est pns vide d. an de do. et alii c. cum

Citatus non ozt pns qui dimisit procurem licet in loco adversarii desinenti alius tunc subrogetur sufficiat enim citare dominum procurem ad dominum tam commissionem predictam no. ro. conclu. 421

Citatio ad locum notorie non tutum non valet an autem talis noto ietatis sufficiat absque eo quod exprimatur de loco non tuto vide d. an. de coha. cle. et mihi vita p. domini an. inc. expte 1. de appel. dicit quod si locus non est tutus vel delicto ipsum tenetur citare comparare alias delicto remaneat in punitio ut no. bal. c. de epi. et cle. l. omnes ulti. colum. et ita dicunt limitandum iura dicentia quod citatus ad locum non tutum non tenetur comparare

Citatio ad locum non sibi tutum si tamen est tutus suo procuratori sufficiat quod quis citatur et arctatur per ad comparendum per procurem no. d. an. de resti. spo. c. cum olim i iij notabili dicit vide plenius per eundem in c. expte 1. de app.

Citatio fiat de iure rem esse integram quo ad ministros exterior no. d. an. de mo. et v. remo. ad quibus

Citatus an dicat ille qui est contumax vide scilicet proxime sequentes et vide sub verbo contumax no. no. pe. inulctam

Citatus si est personaliter apprehensus et citatus videat se non venturum vel nichil videat et non compareat vel mali nosce pavet ne citatio ad eum perveniat non est ulterius citandus ut ad testium receptionem nec ad sententiam sim. primo. quod est notabile no. ro. conclu. 33. 8

Citatio sicut non requiritur in sententia iuris ubi poena ipso iure infligitur ita etiam non exigitur hominis poenam

mis infentis seu declantis qd in lege quo ad promulgacionem sententie si si vellet ad execucionem procedere et negetur sententiam ex illa sententia exigitur partem citari no. an. de app. reprehensibilis et jo. an. ibidem qui plures doctores tenet no. ro. conclu. li. cam in [illegible] in cle. late sententie et vide duos §§ proxime sequentes et sub verbo declaracio

Citacio non requiritur ad sententiam super notorio ferendam que est mere declaratoria sententie late a iure an autem in processu ferente sententiam sit pars citanda vide d. an. de cohabitacione cle. nra xli. columna Et quando an in notorio sit necessaria citacio vide supra verbo notorium an excuset a citacione

Citacio non requiritur ad sententiam que formatur super notorio non ad finem condemnandi sed declarandi aliquem actum iniustum ut si statuto notorium est in ciuitate contra libertatem ecclesie vel quod ius dominum non potest iudex ecclesiasticus declarare nullum nec mere citato no. d. an. in dicto c. nra xl. columna

Citacio non requiritur quando executor gracie simplicis secundum tenorem gracie per testes informatur de vita moribus et qualificacione ac scientia et tamen impetrat no. ro. conclu. xox

Citacio non requiritur quando iudex recipit testes super fama vel notorio vel super legitimitate persone no. d. an. de cohabitacione cle. et in mulie. nra xviii columna

Citacio non requiritur quando iudex ad sui informacionem procedit ut bo. no. d. an. in dicto c. nra xxxviii columna in principio. Et plenius per eundem d. an. et immo. de presumpcionibus c. si. et per jo. an. in cle. i. de offi. de le.

Citacio rectoris ecclesie non requiritur quando ecclesia sua alteri vnitur casus tex. est in cle. si vna de rebus ecclesie non alienandis si ipsa ecclesia seu bona eius dismembrantur no. jo. an. in cle. preallegata in glo. super verbo defensor Et ita tenet ro. conclu. 227.

Citacio non requiritur ad videndum articulos admitti si sint pro citata ad dicendum contra et dixit contra quia non interest amodo parte

Ex quo suas excepciones dedit appellac pt cma mox excepciones suas repelliet no ro condu 90

Citari no oportet ad actum nisi illum qui ex actu ledi posset et qui sit prius esset con dicere posset et utrumque copulative requiritur ff de ad opp l no ita dinq et de ven inspi l i § denunciati

Citari no oportet violentum ad delacionem iuramenti que delacio sine deferetur in curia odium quia de iure necessitate deferetur secus alius in aliis iuramentis no ro condu 2 8 A

Citacio no requiritur ad appellacionem interponendam nec ad apostolos dandos quia sunt actus extra iudiciales no ro q dn 321

Citacio no requiritur cum privilegium vel dispensacio conceditur no d an de consti ut vel moti cum dilecti et de fi pres c veniens in talibus c fi Idem cum privilegium concessum innovatur contra secus si ex certa causa ex speciali commissione fiat innovacio secundum ho ut no d an in dicto c cum dilecti secundum glo in l naz ita dinq ff de opp dicat potem cita Idem cum rescriptum impetratur ex quo alius ledi potest et Idem sentit bar pluries

Citacio an viciatur si executor citacionis erravit in nomine citandi vide sub verbo Error in nomine

Citacio no requiritur ad interlocutoriam ferendam et valet talis interlocutoria licet sit iniusta secundum Inno et nota ro conclu 90 licet ab illa interlocutoria sint appellato secundum Inno et primum dicit procedit an interlocutoria non habente vim diffinitive secus si vim diffinitive habeat ut quia decidit articulum de quo principaliter agitur no ro conclu 606 Item secus si interlocutoria contineat aliquid dari vel fieri vel cetera per quod ledi possit ut no bar in l quicumque § ubi decretum in prin ff de offi procon et le bar dicat d an quod in omni interlocutoria requiratur citacio partis ut ipse no de pa audit v opp in

Citacio partis sive ipse non requiritur ad validitatem sine excacionis ut no d an de coha cle vita the calup v insuper ant omissa ibi nec requiratur citacio ad sententiam absolutoriam ab excacione quod est verum si excacio sine facta expressione iudicis secus si ad instanciam partis no glo xi q iii excitator licet ante post sit vocanda hic ultimo

cau͂ si tam̄ no͂ vocet᷑ absolucͦ tenet no· jo· de app· qua
fronte et idē tenet ibidē ·d· an· in v· queꝛ an liceat pmo
alit᷑ dicat de offi· de le· c· prudenciam ꝫ· Sexta sup͂ v̄bo
malicia͂ Sed rotha dit q̄ sn͂ia excōīs lata et non suato
iuris ordine valet meᷣ iure ut no ro· condu ꝫ 6· et v̄
de ij qd intelligit rotha premissi ꝫbus citacōibꝰ Et sicut
sn͂ia excōis lata ex fl͂a ca͂ et sine ordine nulꝉ valet
ita et sn͂ia absolutoria ab excōe qua͂ pari passu ambulat
no· ro· condu· 2· 8· 2· Cu͂ aut͂ sit n͂ccia monicio ut excōicacio
valeat et iusta sit dic q̄ excōicacō no͂ pt iuste fieri nisi
pcedat monicio qd ē vin͂ q̄n profert᷑ a iudice Secus
si a parte ut no· Inno· de temp· ordin̄· ac ·d· an· de sen·
exco· Sacro et debet esse trina monicio per tex· de
app· cu͂ spal͂i in prin· et de sen· exco· contingit· / et c·
Sacro· / fallit q̄n Epūs mouet in Sinodo quo casu una
monicio vim trine monicionis quo ad penam iustam eciam
excōicacōis no· ro· condu· 8· 2· / Item fallit q̄n excōicacio
impon̄ no͂ pcontumacia s pro delicto quo casu nulla req̄rit᷑
monicio ut no· ·d· an· in c· j· de excess· pla· / qd dicit jo·
an· ver͂ q̄n excōicacio sit pro crim̄ie notorio Ita dicit ipe in
c· j· de offi· dele· li· vj· in nouella sup͂ verbo violencie licet
Benedictus contrarium in dicto c· Sacro· / Item fallit q̄n excōicacio
impon̄ a Ca· ipo iure rex ē de app· reprehensibit
Item q̄n fit ad defensionem excōicantis ppter lectionem q̄ p vim
ablatum ut jo· an· de sen· exco· dilec· li· vj· sup͂ verbo defen
dere in nouella Item cum pro futuro delicto no· jo· an
de sen· exco· Sacro in prin· Sed rotha dicit q̄ non
debet aliquis excōicari nisi personaliter monitus et apprehensus
vel nisi in fraude absentat vel nisi impediat q̄ no͂ possit
ad eum citacio puenire vel nisi noticia citacōis que ad
eu͂ peruenit constituat eu͂ veru͂ contumacem no· ro· condu·
2· 6· 2· Alibi dicit rotha q̄ licet nulla personaliter monita
et citata excōicari debeat si tam̄ per edictu͂ fuit citatus
in audiencia contradictorum sufficit Secus si in alio loco
p edictu͂ citet᷑ no ro condu ꝫ 9 2· Alibi dicit q̄ debz
precedere ultima citacio ut in ea contumacia͂ possit procedi
per audienciam contradictorum ad excōicacōem no· ro· condu· ꝫ 8· 2·

En at concludet q licet requiratur monicio et citacio ut excomunicacio sit iusta non tamen ut sit valida immo absque monicione et citacione valet sentencia excommunicationis licet iniusta sit ut no glo de app reprehensibilis et de sen exco romana § debet nec in spe li vi c i ut li non contes in glo fi in fi et immo in de exim illud et sic de clemens consilio xi [illegible] d an in c fi de preben et in dicto c uta Et idem sentit de casu rote conclu 3 6 2 Ad limita in sententia que fertur ab ordinario debet si a delegato tunc si est iniusta est nulla no ro conclu 3 6 Item si fertur ab ordinario contra privilegium pape ut no immo de excess pla cum ad quorundam Item si fertur excommunicacio quia quis excomunicato participat ut in c Statuimus de sen exco li vi c Constitucionem c t et li adde quod sententia excomunicacionis quo ad instantiam non requirit citacionem quia fertur contra contumacem sic nec requiritur in sententia condemnacionis expensarum ut no d an de iudi c i v op Ro Item vero apparet de contrario nulla monicio est necessaria no immo et Jo an de consti Romana li in dicto c i vol de prodefencione verum sicut ut dicto c di lecto quod loquitur etiam de sen in dicto et in tali illa c non requiritur monicio ut ibi no Jo an in novella

Citari debet quis cum petitur eum declarari incidisse in Canonem late sentencie Iudex tamen hec summarie cognoscere no ro conclu 7 2 vide etiamo § S citacio sicud non requiritur in sententia

Citacio requiritur ad absolutoriam ab observacione iudicii que fertur contra contumacem sed ad circumdicionem edicti non est citacio necessaria quia est levius vel ultra preiudicium ut no an de iudi c i v ap iiii

Citacio an sit necessaria ad admissionem in possessionem ex primo decreto que fit contra contumacem vide sub verbo Contumax non potest multari.

Citacio an sit necessaria cum fit aliqua declaracio vide sub verbo declaratio in prin et supra § citari debet quis cum et § citacio sicut nec requiritur in sententia

Citacio no valet que fit simul cum monitione per illud enim mandatur ut citatum moneat ut infra x dies beneficium dimittat alias citat cum ad causam non spe. de cita. § i. v. si pot pa pa et pe. mo. de offi. dele. c. plures li. vi. ad fi.

Citacio licet executa sit tamen de executione non est mediante per nuncium relacio facta non potest iudex contra sic citatum procedere ad aliquem actum tanquam contra contumacem, licet post actum fiat relatio actus non convalescat no. bar. ff qui extam in pos. ca. l. hec autem § i. et de condi. et de l. initium et no. inno. de offi. dele. c. contingat et bal. C. quando et quibus in l. con sentaneum pecate talis in fi. licet vero nisi iudicium esset in mora expectando relationem vel nisi iudex ex aliqua presumpcione credidisset partem citatam licet non dum nuncius retulisset ut no bal. in l. falsi C. de fur.

Citacio generalis ad totam causam operatur quia reo non comparente potest procedi usque ad sententiam inclusive sine alia citatione si si semel comparuerat oportet cum parte citari ad reliquos actus et predicta vera quando lis agitur in loco longinquo a domicilio ubi specialis est cum ad quemlibet actum citare ubi autem lis agitur in domicilio rei tunc generalis citacio non sufficiat ad procedendum contra reum absentem ultra primum actum ut no. jo. an. in addi. spe. ti. de cita. § viso v.
Item licet in die et d. an. in c. Consuluit de offi. dele.
citatus ut personaliter compareat non tenetur personaliter comparere in illis casibus expressis in iure de quibus habetur in l. fi. C. de pro. et in c. i. de iudi. li. vi. vel nisi taliter citacio fiat de speciali mandato pape ut in c. fi. de ma. et obe. et in illis casibus in quibus tenetur personaliter comparere excusatur mittendo procuratorem qui habet iustum impedimentum quia personaliter venire non possit puta infirmitas dum tamen non sit quartana ut in glo. de pro. querelam vel metus inimicorum ut no. glo. xviii dis. pervenit bene et alia plura impedimenta iusta per eandem glo. et arch. super ea specificata que ibi videas vide supra § citatus ut

Citari au[tem] debeat iudex qui in ca[usa] processit ut veniat ad defendendu[m] ei[us] processu[m] a quo e[st] appellatio vide sub v[er]bo iudex no[n] e[st] citand[us]

Citatio facta pluribus no[n] citat nisi citacio[nem]. Def[endentes] copia lit[er]a[rum] tu[m] si illa petat ut no[tatur] spe[cialiter] in c[apitulo] dilecta [illegible] dilectam de cit[atione] tarde v[erbo] h[oc] atfacto qui ad hec allegat de plu[ribus] qui[bus] citat et c. si. Sed meli[us] fac[it] tex[tus] q[uod] ipse no[n] vidit in c[apitulo] cu[m] m[ini]st[er] de elec.

Criminalis causa e[st] cui[us] finis e[st] co[m]modu[m] p[er]tus et inter esse p[ri]vatu[m]. Criminalis e[st] cui[us] finis e[st] interesse pub lica[m] et vindicta publica. Iuxta est que participat de utroq[ue]. Et ideo causa fiscalis ex qua no[n] agit[ur] ad vindicta[m] s[ed] ad interesse fisci dicit[ur] civil[is] no[tatur] d. an. p[ro]p[ri]a de iudi.

Civilis causa et non cri[min]alis dicit[ur] qu[ando] agit[ur] ad p[ri]vatio[nem] beneficij p[ro]p[ter] cri[m]e[n] q[uia] talis p[ri]vacio non e[st] dicta pena cri[mi]n[is] q[uo]d p[ate]t q[uia] cu[m] no[n] h[abe]nt beneficiu[m] pot[est] pena cri[mi]n[is] imponi al[ias] sequer[etur] q[uod] carentes b[e]n[e]f[ici]is possent impune delinqu[er]e no. io. [illegible] tenetur ..... | Ex hijs infer[tur] q[uod] agens ad p[ri]vacio[nem] b[e]n[e]f[ici]i p[ro]p[ter] cri[m]e[n] no[n] tenet[ur] se inscribe[re] q[uia] inscriptio no[n] habet loc[um] qu[ando] agit[ur] civiliter ut in c. tue de p[rae]ben. Sed ex q[uo] qu[ando] ad p[ri]vacio[nem] b[e]n[e]fi cij ag[it]ur videtur inscripcio n[ecess]aria ut no. d. an. i[n] c. sup[er] his de accu. in p[ri]ma colu[m]p[na] in fi. et ibi text. q[uod] no[n] tene[tur] inscribe[re] ad pena[m] talionis s[ed] ad alia[m] pena[m] ex cor di[n]aria arbit[ri]o iudicis sine cri[m]e[n] dedu[c]a[tu]r ex q[uo] ut de[cretalis] c. sup[er] his sine agendo ut de[cretalis] c. tue i[n] glo. penult. Et q[uod] hec ca[usa] sit civil[is] no. glo. de testi. ex p[ar]te tu[a] et est tex. in c. p[er] tuas de symo.

Civilis ca[usa] q[ua]n[do]q[ue] equip[er]at[ur] cri[mi]nali s[ecundu]m hos[tiensem] et dat no. d. an. in de[cretali] c. si. de mun[er]e [illegible] at dica[tu]r q[ua]n[do]q[ue] no. p[er] glo. et ... in c. q[ue]relam de p[rae]ben.

Civilis causa differt a sp[irit]uali et sunt spe[cie]s sep[ar]ate ut no.

glo xi q i in summa licet glo in cle i de offi dele in vbo ciuile dicere videatur quod sub ciuili comprehendatur spirituale possi tamen illa glo allegari in contrarium quod non comprehendatur quia vi vocabuli sed per extensionem et benignitatem romanus ut dispositio in ciuili habeat locum in spirituali quod est casus vo

Ciuitatis appellatione et similiter appellatione castri vel ville non continentur suburbia nec continentur edificia, fallit quando talia loca subiiciuntur ecclesiastico interdicto tex de sen exco si ciuitas li vi

Clausula generalis non obstantibus iuribus et statutis quam in contrarium poni consueuit in gratiis apostolicis non operatur quod papa videatur in dubio dispensare cum iure communi Eciam dicta clausula non tollit statuta iurata vel per sedem apostolicam confirmata nisi hoc exprimatur ut no jo an de si pres c i in nouella super glo contraria Et vide sub verbo lex statutum statutum § in dex § repertum §

Clausula derogatoria specialis an intelligatur in clausula in qua specialis dispositione iurata ita quod iuramentum habeat vim speciali dispositione iurata ita quod iuramentum habeat vim speciali alias etc vide sub verbo Juramentum § Juramentum non habet Et an eadem sit in dispositione proprio motu facta ita quod motus proprius habeat vim specialis etc vide sub verbo motus

Clausula specialis vel generalis an requiratur derogatoria precedenti dispositioni quando agitur de tollendo rescripto vel privilegio priori Et an motus proprius sine clausula specialiter habeat vim specialis etc derogatione vide extra xxv q ii ubi calumpnia et gaspar et dominus an de offi ar questio et bal in § plenius vsque feudorum v deo moderatur et bal in l per acta nouissima C de pac et per bar et bal in l per acta nouissima C de pac et per bal in aut hoc inter liberos C de testa v quod g p bal in auc hoc inter liberos C de testa v quod g et v quod quid si ubi omne vide et in l generali C de legi ubi calumpnia et p fre de sem consilio xlviii et plenius consilio cxxxiii Et per jo an in c i de consti pla li vi

Et per fran de campo in de q. de sepul, Et per G[illegible]
in l. s. C. cum impa nat pri et vi Et bar in l. de qb
in pri de le iij et in extravaganti ad ipmedad sub verbo
no obstan, Et vide p d. an in c. nonnulli Et de consti
que in ecclia et de rptl c. i. et de consti c. i. li vi Et
vide sub vbo sra, et vide la in c. cupiis [illegible] si quis
et c. si eo tpe de rp. et de pben c. i. in li vi. et c.
Jacobus de simo q. ult. Et vide omo infra p ximo
S. et sub verbo motu, Et vide jo. an. p q. clem de
pben. cu in illis in pri sup vbo pvidebi li vi i nouella

Clausula derogatoria posita in l. vel in alia disposicione
hoc mo q si con fiat tollit per sequente dispoz gnra
si in ea dicat gnali no obstan aliqualege vel dispoe
in gtrm no an in c. que ecclia de consti dz in cla
dicat q no valet n de illa lege vel dispone fiat mencio
spalis ut no. d. an in c. nonnulli de rp vel q dicat no
obstan aliqua dispone gtria Etia si in illa cont vba
derogatoria no tam requit q illa vba specificet ut no
bar in l. de quib in prin de le iij vel salte q dica
no obstan aliqua lege vel dispone gtrin eaa si de
ipa dret fied mencio spalis ut no. d. an in c. i. de rp.
[illegible] tz contrariu dicens q hoc ultm no suffit de l. i. C
ubi impa inter pub et vi. Et cu [illegible] concordat clem
xxv q ij in suma et c. cu in illis in pri de preben
li vi Sed fe dcs concordia puit qma loquit in cla dero
gatoria posita in lege Sed fre de senis in consilio xlviij
dicit idem qd in cla derogatoria posita in privilegio Sz
contrariu dicit in consilio cxxxiij

Clausula posita in medio vel in fine disposis sive sit p mo
te separate et pse stant sive sit bn qualit annexa pribz
omnib i eadem orone posite ad q refeat an ad omia
an dutaxat ad pxa vide bar in l. licet et l. talis septima
de le i et ff. vi his cap. l. pretor ij S. eit q dicia et
l. si ita stipulatq S. Crisogonus de ver obli et in l.
serie S. gaio de fim instruc et l. in repetendis de
le iij et de libe. et po. l. iij S. filius et p jo. an.
et d. an. in c. inferiori de app et p eundem an in c. de p[illegible]
ad si de supplen negl. pla. ubi dio vide et p eundem
de rep. causa q

Clausula huius tenoris presentibus perpetuis etc. que sepe ponitur in litteris apostolicis operatur quod si papa possit ex certa scientia facere quod in litteris continetur non revocatur concilio 2 o[...]

Clausula generalis non obstantibus privilegiis non insertis in corpore iuris non [...] derogat illis que in corpore iuris inserta sunt ut patet ex textu et glossa ff. de inofficioso ff. l. heres absens in principio et C. ubi decretum agitur oportet enim quod sit quandoque in specie et non habet intelligi ad reprimendum simplex verbo non obstante

Clausula generalis non obstante aliqua lege in contrarium requiritur in privilegiis et in rescriptis contra ius vel contra ad totale preiudicium iuris alterius l. rescripta C. de precibus imperatori offerendis et l. fi. C. si contra ius vel utilitatem publicam et ibi non probat et bal. hanc tamen dicit hoc verum in privilegio secus in rescripto sed bal. dicit etiam in rescripto secundum io. an. dicit contra quod valet privilegium sine clausula non obstante secus in rescripto ut ipse notat in prin. de consti. in rubrica li. vi in novella et sic dicta clausula non valet talia privilegia et rescripta nisi interveniat 2a iussio et non valet in l. nec damnosa C. de precibus imperatori offerendis predicta valent nisi princeps concedat tale privilegium vel rescriptum in quibus habet locum liberam administrationem ut licet in beneficialibus quo casu licet rescribat contra ius tunc tamen valet etiam absque tali clausula non obstante ut notat d. an. in c. cum in [...] eccliarum constitutiones et c. de rescriptis et bene de precepto contra ius tamen quod nulla vel rescriptum sinat nec impulsiva ad concedendum et in l. statutum c. in contrarium ut non valet in dicta l. nec damnosa vide omnino infra sub verbo privilegium contra ius commune

Clausula generalis non obstante aliqua lege in contrarium requiritur in privilegiis et in rescriptis contra fiscum et contra publicam utilitatem concessa alias non valet l. nec damnosa C. de precibus imperatori offerendis et l. fi. C. si contra ius vel utilitatem publicam quod interveniat 2a iussio ut non sit de proximo cum

iam dicat̄ reptu ee cont̄ fiscu vel publica utilitate declar
bal in dca. l. et in l. repta C. de preca impa. off

Clausula tollens obstacta con̄ impedientia effectu tolem
gre no includit obstacula inducia dilacom̄ et ideo ut
oia concludat sic formda e, no obstan aliqbus p que
gra posset impediri vel differri ut no. p glo. et
do. de excepte. si ppt li vj

Clausula scdm stilu curie in litis pom consweta no appo
natur habet p expssa immo e apposita in aliqua pte
repti intelligit v. apponi consuevit ut no. d. an. de
constit. cu ai. viij col. ubi no. q ita

Clausula si est ita q pamit in litis et repte an requirat
pbacom oim narratorq an ubo satis sit alterq ex nar-
ratis pbar q de iure sufficit ad intentu vide de
rep. olim in si c. ij

Clericus no dicat potencior laico n habeat ptatem
vel superioritate iurisdictionalem sup laico immo laycus dr
potencior quia terribilior sm ho. no. vo. concilium 172
et vide sup ubo Canonicus. § monachus pcur religiosus
pbr irregularis

Clericus an dicat usufructuarius vel simplex administrator
in bonis ecclie vide sub ubo plata. § plati licet sint

Clericorum apptone concluduntur oms psone ecclastice que gaudent
pvilegio canonis Si quis suadente et oms q sunt de
familia clericorq et etia clerici pme tonsure hm quid
de quingate vide d. an. de iudic. cu no ab homine v. quo
qui et vn apptone clerici comprehenditur pbr vide d.
an. de cohab. cle. et mulie ubi v. no. q ma Et pri
legiorq clerici commersi no glo de sen. exco. no dubiu
vn ant apptone clerici comprehendat Canonicus et econ vide
sub ubo Canonicus. § canonici apptone vn ant comphendat
Cardinal vide arch et alios de elec. nemo li vj

Clericus in minoribus ordinibus et non in sacris constitutus non pt de iure com̄ eligi ad prochialem ecclesiam no. glo. de elec. cum ex eo li. vi sup verbo subdiaconus

Clericus secularis an possit aliquo casu pfesse ecclie regulari dic qd si [illegible] ecc. vnita ecclie seculari no. d. an. de indi cam. Et an regularis possit sine dispensatione pfesse ecclie seculari vide sub vbo Canonicus § Canonicus regularis

Clericus si p debito ciuili tenet dimittere detinetur exiam incurit etiam si clericus pmiserit obstagium hoc e de certo loco se non recessurum Secus si clericus sit in certo loco voluntarie inclusus no. 7o. an. et d. an. de immunitate excepto predicta intellige nisi debitum ciuile descendat ex crimine quia tunc pt clericus ipum detinere p tex. de app. dilecti et de peniis ,,,, Item intellige nisi dolus debitorem arguat vel nisi consuetudo contrarium pscribatur ut Math. solu. Gerardus vide sub verbo carcer. § carcerari non pt femina Item quod clericus possit p ciuili debito carcerari pz quia si habet bona illa debent accipi si non habet non tenetur ultra quam facere possit deducto ne egeat quia hoc e priuilegium clerici ut no. per glo. et Bar. in l. vniles in prin. de re iud.

Clericus cuiuscumque ordinis etiam in minoribus gaudet priuilegio clericali et subest iudicio ecclesiastico nec coram seculari pt conueniri no. d. an. de iudi. cum non ab homine in pri.

Clericus non pt p aliqua ca conueniri coram iudice seculari nec vi pacti nec vi iuramenti nec vi alicuius consuetudinis no. d. an. de iudi. clerici

Clericus etiam ratione feudi qd tenet a laico non pt conueniri coram laico dno feudi no. d. an. de iudi. ac si clerici in prin. v. op. cum glo. Sz contrarium tenet glo qu. d. an. pse allegat xi. q. i. in summa

Clericus non pt iurisdictionem quam eps hz in eum progare in alium no. d. an. de iudi. Ceterum v. quero an in casibus hic vero pacisciendo siue contrahendo in loco suo eo non sbs sortitur forum iudicis ecclesiastici illius loci quia ista progacio iurisdictionis

sit a lege licet potest secundum hominis ut in c. dilecti de fo. compe.
et ibi no. per Inno. et Jo. an. et d. an. permittendo autem
solvere in alio loco Epo suo non subdito non potest clericus sine
consensu sui Epi iurisdictionem alteri prorogare ut no. d. an. in
l. j. ff. de iudi. et spe. in ti. de fo. compe. iudi. adhuc § j.
v° in clericis autem

Clericus non potest recusare coram iudice seculari nec
in civili nec in criminali sive de crimine agatur
civiliter sive criminaliter licet Jo. an. dixit quod in causa mere
civili potest recusare nisi adeo sit talis nota quod infamet
bar. tamen simpliciter tenet quod in civili potest recusare et hoc
dicit consuetudine usu et consuetudine approbari. Sed secundum Inno.
dicit talis consuetudo non potest operari si esset penitus contemp-
ta nisi daretur expressa vel tacita consensu spe. vel
tolleratia de cuius scientia no. d. an. de iudi. c. si clerici
in prin. v° op. cum glo.

Clericus coniugatus potest cum crimine per iudice seculare capta
non est remittenda ad forum ecclesiasticum si doceat se con-
traxisse cum unica virgine et portasse habitum et tonsu-
ram no. vo. concilii j. q. j.

Clericus qui dicitur suspensus a deo ab homine vel a iure et an
celebrans post talem suspensionem efficiatur irregularis
vide plenissime per d. an. de cle. exco. min. c. si.

Clericus privatus quo ad se tantum privatus est omni spirituali actu
ad eius commodum no. d. an. de cle. exco. c. si. Et omnis
suspensus privatur beneficiis obtentis et redditur inhabilis ad
obtinenda vide de eta. et qua. cum bone et ibi per
d. an. Et vide infra § proximo

Clericus suspensus a iure quo ad se non quo ad alios est
inhabilis quo ad beneficia obtinenda ideo non potest eligi tex.
est de cle. exco. min. c. si. si celebrat et multo fortius magis
est inhabilis si suspenditur ab homine ut patet in tex. et glo. de
eta. et qua. c. cum bone facto est quia talis dicitur
suspensus etiam quo ad alios ut no. glo. in dicto c. si. nam
primo casu suspensus a iure habeat ordinem quo ad habitum
non tamen habet quo ad se ordinis executionem ut no. de
presben. ci. cum li. vi. in glo. peniten. in fi. ideo ad beneficia censetur
inhabilis ut no. in cle. ij. de eta. et qua. in glo. ij. in fi.

Et clarius ibidem per guil. et d. an. et vide supra proximo §.
Clericus recipiens ordines a non suo episcopo sine licentia sui episcopi
suspensus est ipso iure non tamen tali suspensione irregularitatem
incurrat si postea celebrat nisi etiam ab homine suspenderetur
no. glo. in c. cast. de temp. or. li. vi. Et arch. ix. q. ii. lugdunensis
dinensis Sed jo. an. dicit in c. qui translationem de temp. or. quod
talis est suspensus a iure quo ad se non quo ad alios sed
glo. in c. si celebrat de cle. excom. dicit vide quod sit
suspensus etiam quo ad alios quia suspensio est ex alia causa
quam ex participatione cum excommunicato
Clericus ipso iure suspenditur cum se quod est notorius homicida ut
notorius hereticus vel notorius peccator quod licet peccatum commissum
quod est post factum primarum impedit ordinis executionem no. jo.
an. de symo. per tuas Idem si est notorius fornicator ut
no. glo. in c. cum non liceat de prescrip. et hosti. et jo.
an. in c. ut clericorum de vi. et hones. cleri.
Clericus suspensus ab officio an intelligatur suspensus et a beneficio
vide glo. mag. in cle. cupientes de penis et quid operetur
suspensio vide plene glo. de consue. c. dilecta et vide
sub verbo suspensio per totum
Clericus potest suspendi si est infamatus saltem de facto ex crimine
licet quidam dicant quod sola condempnatio super crimine et
absque infamia sufficiat ad suspensionem quod non placet sed in-
famatus de iure potest deponi ex quo non pro crimine
incidentes infamia iure est depositione digni ut no. d. an.
de iudi. ac si clerici in prin. vel ad secundum
Clericus recipiens ecclesiam de manu laici in mortali incurrit
suspendendus ab officio et beneficio et si persenecit deponendus lanum vel
contra de invepatro praeterea et c. vetatur et c. cumsit de
cle. et quod ibi no. qui distinguit cum de manu laici quis re-
cipiat ecclesiam et beneficium et ut proprietate et vide quod no.
glo. de venn. e. quod in dni ijx et xvi. q. ult. c. si quis de
incepit et c. seq.
Clerici regulares possunt dici de a iure suspendi no. d. an. de coha.
cleri. vid. in v. oppone
Clerici suspensio etiam ab altari perpetua non removet sed ad tempus
suspendit et ideo si suspensus est perpetuo sed remocionis effectum deponit
ut me alind est quam ab altari perpetua remocio no. d.
an. de iudi. ac si clerici in prin.

Clericus pt beneficio priuari si tenet fornicariam sine concubinam publice
seu si occulte ut pz de test. ex parte ad e et ibi no. d an. et
vide in proximo §.

Clericus pt ex crimine suspendi deponi degradari Unde suspendi cum
ex omni crimine ex quo fco e infamatus Dum tamen ex eo possit scan
dalizari alii seu salvo cum dilapidacionis et symonie in quibus sta
tim suspenditur. depo at ex omni delicto causa irregularite
Item si delictum e publicum et scandalosum Item si delictum dum
commissum Item si legis se infamias iuris vel qualitate enormitate
sic e periurium adulterium homicidium et mt enormia quantitate
et simplici fornicacione dubitatur Et dic si fornicacio e no
toria vel scandalosa vel dum commissa e dicta depone cessa
tibus dictis qualitatibus si e cum moniali Idem si cum virgine
vel vidua Idem si cum consanguinea Idem si cum filia spirituali
vel cum ea ad quam pro ad primam recepit Idem cum si soluta non
virgine Idem si quam duxit in uxorem si simpliciter cognouit et e
in sacris Idem quia ibi e quoddam adulterium spirituale Secus
si non e in sacris Extra gene quod clericus habens prelatus potest
ex non li diligencia deponi quando e in eo genere delictum, de
gradatur autem ex omni crimine cum incorrigibilis atque contumax
non degradatur / fallit in heresi et in falsacione litterarum apostolicarum
et in sortilegio / de homicida dubitatur Et veritas e quod ex eo
non degradatur no. d. an. de iudi ac si clericus in prin ubi
queris ad declaracionem quod e uiri si sit incorrigibilis ut no.
Idem d. an. in c. te. cum non ab homine ubi no. hec apte
Item deponitur clericus si e usurarius ut no glo. prin. q.
iii clericus vide supra proximo §.

Clericus qui suspenditur vel deponitur ex delicto si e corrigibilis
tunc quietatur et anathematisatur et si ecclesia ulterius non habeat
quod faciat traditur curie seculari tamen nullo canone tradi de
aut incorrigibilis nisi falsarius sit litterarum apostolicarum no. d.
an. de iudi. cum non ab homine ubi colligitur

Clericus actualiter et degradatus statim incipit esse de
foro seculari et antequam tradatur curie seculari secundum
Jo. an. Secus vero in temere deposito qui efficitur
de seculari foro antequam tradatur / Adverte tamen
degradacionis formam nam si dicat degradamus te
et nil aliud profert coram iudice seculari ex hoc non
subest iudici seculari Secus si eo presente clericus degradatur

traditus censetur no. d. an. de iudi. ac si clericus § de
adulteriis v. venio ad 3m casum ubi tamen clericus deposi-
tus erat delicto statim ipsa corrigibile perdit beneficium cleri-
cale et subest iudici seculari sine alia tradicione vel
degradacione idem si corrigi tales insurgat ex trina
monicione licet expressa deposicione sit facta secundum jo. an.
et no. d. an. de iudi. cum non ab homine v. op. 3

Clericus qualiter degradetur et qualiter tradatur curie seculari
vide d. an. de iudi. ac si clericus § de adult. in fi.

Clericus dicitur incorrigibilis qui ter monitus non desistat recidit
ad priora delicta vel in illis perseverat non dicitur incorrigibilis
licet penas sibi inflictas non finiat vide pro hoc non potest
tradi seculari curie no. d. an. de iudi. cum non ab homine
v. quero quarto et vide in v. practicam

Clericus qui deponitur ex delicto si dicat se paratum corrigi
debet in monasterium detrudi ad penitentiam agendam non tamen in
tanta vita attemari quod verisimiliter moriatur no. d. an.
de iudi. cum non ab homine v. quero quarto

Clericus pro enormi delicto primo deponitur et si est incorrigibilis
quia delictum iterat excommunicatur 2o anathematisatur ultimo tradi-
tur curie seculari no. d. an. de iudi. cum non ab homine

Clericus cuiuscumque ordinis eciam in minoribus potest deponi de
furto et ex quolibet alio delicto no. d. an. cum non ab homine
in prin. Item clericus sine tonsura tantum patitur degradacionem
actualem secundum az. ut no. d. an. c. c. v. quero tercio

Clericus irregularis ex delicto non est ipso iure depositus sed de-
ponendus non tamen est tradendus curie seculari an incorrigibilis est
no. d. an. pro de iudi. cum non ab homine v. non obstante

Clericus depositus an perdat privilegium clericale vide glo. et jo.
an. et d. an. in c. ad abolendam sub vo propagata de hereticis

Clericus licet sit homicida vel irregularis non est inhabilis ad beneficia
et licet post beneficium adeptum committat homicidium non perdit ipso
iure beneficium secundum Compos. ut no. jo. an. de preben. concess.

124

super verbo possideat lic. ipso alit dicat q. clu 2 7 3 et
delicto aut ante promoc. et beneficium adeptum commisso
priuandi est p tex. de pur. ca. c. si et ibi p d. an. gu. no. Jo
Cal in c. quelam de mensura no. ob c. si de pur. ca. qr ibi
non erat probatum delictum sz sola infamia probat dz
se infamatus purgare ubi delictum de quo infamat e
graue Et id in quoqz crimine non oculto cuius an promoc
commisso 7 c. si. dz intelligi in crime leui uel oculto 7 ibi
no p phi. Hosti. Jo. an. 7 d. an. Vide tn d. an. in dicto
c. cum nostre viij causa ubi dicit collatam bnficij factam
regulari valore secus in electione facta ad prelaturam Et id
d. Cal in dicto c. quelam Et vide sub verbo irregularis
s irregularis vt Jeronimus

Clericus pt ex crime falsitatis bnficio priuari p tex. de r. p.
olim 7 ibi no. an.

Clericus pt propter inobedienciam bnficijs suis priuari no.
glo. in c. dolentes de cele. miss.

Clericus qn egeat dispensatione pro omni delicto dic qz
si agit respectu pene imponende ab homine si delictum
est omnino ocultum idest non probabile no eget dispen-
satione quia ecclesia non iudicat de oculte sz delictum est oc-
tum 7 no notorium probabile tn eget dispensatione sz ubi
agitur de dispensatione quo ad offitium oro. dic ut no
d. an. de iudi. ac si clerici s de adulterijs ubi quero an
pz

Clericus coniugatus no pot esse iudex ordinarius nec dele-
gatus in causa spuali no. Jo. an. in c. Jo. de cle. coniuga.
per qd dicit la. in c. i de offi. vi. li. vi. qd vide plene
per d. an. in dicto c. Joh. c.

Clerici et prelati an dicantur esse de territorio 7 de districtu do-
mino. temporalium vide pe. moc. in c. fi. in pri. de offi. dele.
li. vi.

Clericus no pot aliquod iuramentum prestare coram iudice laico
sine licencia sui prelati siue superioris sz coram ecclesiastico iudice
sic siue sit ordinarius siue delegatus qz eo ipso qd e iudex
habetur p superiore quo ad causam coram eo ventem sz 7 ino.
7 Jo. an. de iura. calump. Sed adverte qz hac est verum quo
ad clericum coram eo litigantem ubi ac no esset nec actor nec

caus s3 ut testis vellet iurare in ea inter alias verten
videt q no possit sin licencia sim plati & ita vide Inno.
loqm in dicto c. ex pposs in dicti q sic iudex delegatus est
supior quo ad ptes ita q° ad testes cpellendos ut iurat
et deponat

Clericus promotus ad sacros ordines infra tps
pubertatis si invitus & coactus fuit pro
motus no tenetur gtinere s3 mri ^m gtrahe pt ut no
glo in c. unico de de de sol. Inno. Idem si non fuit
coactus du tn infra pubertate gsensit & in gdiae psi
veravit usq ad pubertatem no gsensat dummo statim
percepit ad pubtate premie gdicat & illud statim
intelligitur infra tridim ut no Inno. & Hos. de temp
or. vl no est tempos & Jo. an. in dco c. unico Et
arch. i q i puer licet glo aliter dixit in dco c. unico
& in dco c. pueri

Clici no pnt esse pcuratores in foro seculari s3 contrarium sic no
Inno. de obligacio ad va c. si Sz in foro secular pnt no
licen Epi ut no Inno in c. i de uita clerice vide
ne cle. vl mo c. i & xvi q iij p totum

Clericus succedens laico non pt cora iudice seculari gveniri
ut no glo. & Arch. C. I q I clericus illud q intellige
si in instancia fuiss cu defuncto inchoata ut no Ange in l
heredes absens in pncipio ff de iudi.

Clicus eo ipso q sit miles pvat omibus bnficys suis ut no
glo in c. si de cle. non resi. q intelligi qn semel
fruit ald ex sola milicia no pdit pvilegm clicale
ut no Inno c. i. de apos. Idem no glo. & Arch. li
dist. si quis vide d. an qm sola requirit ad pvacoz
in dco c. i de apos.

Clicus q e in sacris no pt de iure licite gferre ni offici
noriy gtente lice gvu de fco. fuerint ut no Hosti. Jo
an & d. an. in dco c. si ne cle. vel mo

Clicus curator an et qn possit age & defende sin madato pro
rebus & iuribus cure & an qn agit debeat age noie pprio
vel cure vide Jo. an & pleiq p d. an. in c. cu olim de testi.

Conditor quid sit & quis ac cuiis p quem
& inqbus casibus det & q sit eius
officium l ptas & qn gsspiret vide plene p Jo. an
de cle egro c. si & p oldradum gsilio xliij

Collacio differt a provisione dispositione presentatione institutione electione de preben. c. cum ille li.
vi et cle. i et ibi vinum quod sub uno eciam comprehenditur
presentacio et institucio in aliis quam in impetracionibus benefi-
ciorum ut no. in cle. i de rescriptis in fi. secundum glo. et no.
sub verbo libellus § libellus in quo causa et vide sub verbo
beneficium § capitulum § possessor § privilegium

Collacio episcopi que ad eum pertinet confirmare habet vim confirmacionis
superioris no. d. an. de testi. spo. in lib. xxvi colum. vel
versic. ad ultimum

Collacionis et provisionis vim optinet inductio in possessionem et
recepcio in canonicum vel inducentis vel recipientis habet
potestatem conferendi et nulla alia precessit collacio vel provi-
sio alias secus no. ro. consilio xx Contrarium sentit Oldradus
consilio xxi in fi. vide oio. jo. an. in addi. spe. § de
de institucionibus

Collacio beneficii videtur facere episcopus eo ipso quod permutacionibus
consentit ut no. frederic. in lib. suo permutacionum q. 24 per quod
concludi possit quod redemptibus ad priora beneficia iuxta
formam c. § beneficia de preben. li. vi inter permutantes fienda collacio
de novo per superiorem cuius auctoritate redemit

Collacio beneficii quo casu est ipso iure privatus an possit si antequam
per sentenciam declaretur privatus vide la. de castil. alle. in
12 ad finem

Collacione prebende an attractus intelligatur de canonicatu quod sic
compos. et rotam ut ipse no. in c. cum M. ferrariensis
certa vlt. vel descendam de consti. ita cum prebenda sit
per canonicatum instituta eo ipso quod vacans prebenda confertur in-
telligitur eius canonia collata ut no. Xrus et Jo. An. et
compos. in c. i in ij M. de consti. et guil. et zen. in cle.
si unica de preben. Idem tenet rota consilio ccxli et
econverso collato canonicatu censetur collata prebenda va-
cans per illo canonicatu instituta Secus si tempore quo confertur
canonicatus prebenda non vacaret quia forte confertur
canonicatus prebenda ultra numerum ut no. la. in c. ij post quam
eo ti. et li. Et vide sub verbo canonicus § canonicus ultra
numerus et § canonicus et preben.

Collector non censetur iudex sed administrator
sive negociorum gestor no. ro. consilio
276 et vide sub verbo beneficium § lex § Collector plus

Colle(c)tor deputatus per papam pt necdu(m) vnu(m) s(ed) plures
& necdu(m) post s(ed) eciam ante litis [con]t(estacionem) alios subcollectores
facere & [con]stituere no(tat) Jo(hannes) in cle(mentina) 2 7 8

Collegio vel mo(na)st(er)io futuro no(n) p(otes)t donacio fieri
de re nedu(m) a b(e)n(e)ficiata sa(n)o li vj n(on) p(ri)uile-
g(iu)m [con]cedi de c(on)c(essione) edi c(um) p(re) sed legati sit no(n) dar ff
de alie · l s(er)uos vide sub vo b(e)n(e)ficiu(m) c(um) co(n)uent(us) eciam
clara statuta s(ed) vniu(er)sitas vel collegiu(m)

Collegij p(ri)uilegiu(m) p(er)dit q(ui) collegio p(er) q(ui)nquenniu(m) abn(u)s p(er)
tri(e)nniu(m) p(er)dit collegij p(ri)uilegiu(m) no(tat) bar in l p(ri)uilegia
C de aduoca diu(ersorum) iudi(ciorum)

Collegiu(m) ad sui esse(n)ciam no(n) req(ui)rit aliq(ue)m ibi esse p(re)-
latu(m) ut no(tat) Arch(idiaconus) XXI q 4 sic in glo(sa) s(ed) co(n)tra & p(ri)mo
deo p(re)sbiteri ... no(tat) ignores

Collegia q(ue) sunt licita & illicita vide bar in l fi ff d(e) colle(giis) illicitis

Collegia faciu(n)t duo de iure ca(n)o(n)ico de elec(tione) c i & ita te(ne)t
Pau(lus) & Fran(ciscus) de zaba(rellis) in de & s(ed) p(ri)ncipal(ite)r de ip(s)is lic(et) de iure
ciuili req(ui)rat tres in l neratiu(s) ff de ve(rborum) sig(nificatione) p(ri)mo dic(it)
q(uod) eciam de iure ca(no)nico req(ui)ru(n)tur tres in c postulasti de e(le)c(tione)
ze(lo) pa(ter) Et idem dic(it) Arch(idiaconus) s(ed) in c(ontra) ... q i c i S(ed) d(omi)n(u)s
An(tonius) in dicto c i de elec(tione) dic(it) q(uod) duo faciu(n)t [con]gregacionem
tres collegiu(m)

Colonus qui accipit fructa terre p(ro)p(ter) & dud(um) pensione(m)
in pecunia solu(er)it tenet(ur) solu(er)e onera q(ue)
imponu(n)t(ur) rei qua(m) colit in C d(e) annonis & tributis l i li x
& ibi no(tat) glo(sa) fi

Comenda An sit titulus b(e)n(e)ficij ecc(lesiastic)i vide Arch(idiaconum) de
ep(iscop)o c s(ed) s(upp)li(ci)ter in fi de elec(tione) Nemo li vj
d(icit) q(uod) e(st) titulus ca(noni)cus ut no(tat) Fe(derico) in tr(actatu) suo d(e) p(er)mu(tacione) q xv & vi
de sub vo b(e)n(e)ficiu(m) s(ed) b(e)n(e)ficium regulari notabis p(er)muta(cio) s(ed)

Comendatarius p(otes)t p(rese)ntare clericu(m) ordinacioni ad titulu(m) ecc(lesi)e s(ed) Arch(idiaconus)
in c nemo de elec(tione) li vj fino d(icit) q(uod) p(otes)t comendatarius fr(atr)u(m)
ecc(lesi)e s(ed) comendate recipe(re) q(uia) q(ui) p(otes)t p(rese)ntare q(ui) p(rese)ntare est
fr(atr)u(m) ... p(ro)pt(er) ut no(tat) do d(e) sancto gemi(niano) c nec s(ed) alle-
g(atu)s q(ue) racio(n)e p(ar)tis q(uod) eciam p(otes)t eligere & b(e)n(e)ficia [con]ferre e(st) fr(atr)u(m)
... eligendi & [con]ferendi ut no(tat) s(ed) vo fr(atr)u(m) & fr(atr)u(m) appla
Et h(oc) maxime v(er)u(m) est q(uod) comendatarie [con]cedit(ur) q(uod) possit
fr(atr)u(m) necdu(m) in vtilitate(m) ecc(lesi)e s(ed) eciam in suos vsus [con]uerte(re) p(ro)ut

Conder hodie fiunt comiss vide eod sb vo bn̄m bnfi m

Compromissum gñale de omnibus litibus si factum est tamen clausula q̄ lis et questio intelligatur de omni eo et toto qd' erit laudatum tc vz laudum erit sup eo q̄ ald erit p̄ sniaz dñi .. d an de arbi exposita facta est h. en q̄ pz de validi te snie i dum m uotari ff̄ .. dt hec in l. p̄g rom ff d' tinsac q̄ q̄n snia de nulla quia ꝓbabilis l. est applatū uel appellari pōt ab ea tue de contente in illa snia pt fi compromissi et vide sb vo Arbitroz ꝑlatis plat sb no pt tinnis

Compromissum an possit fieri sup decimis vel decimaz fructibus et spualibus adiacentibus vide sb vo decima decimaz ius

Compromissum si no vz impsona vnius non vz in pta alius q̄ no debet claudicare ad instar iudicioz ff de arbi. l. si cum dies pe. et l. s. inspectat si. et l. si pupil

Concilium an possit facere statutum ꝯ ius vide sub vbo statutum statuta ꝯ ius et vide sb vbo ff

Concilia vbi qn̄ et pquos celebrata fuerunt vide p̄ Jo. an in c. Nemo de cler. li. vi. i nouella sup q glo

Conclusio no requiritur in ca bnficiali Sems in ꝓphana no ro gelu v et vide sb vo Iudex

Conclusio in ca no impedit ꝓductioz instrum in ca bnficiali et maioli maxime pt ꝓcedi sn̄ figa iudicij no ro gelu ri pmo et in ca ꝓpha sz e h equitate rote ut no ro gelu 160

Conclo in ca no impedit qn possint recipi testes sup habitalibus psone impetrantis et sup ꝓbanc signoz et notarioz ac sigilloz p pte aduersam negatoz no ro gelu vi

Conclo fcta ad instanciā actoz si iudex admittit articulos rei videtur tantū reuocasse quod e vm si iudex sciuit ꝯclōz factā secq si ygnorauit quia forte succeßit alte q̄ ꝯclōz fecit

Concordia an possit iudex ꝯpelle ptes litigantes ad concordiam faciendā vide d. an. de mm. peti. c. i vlt colūp.

Concubina largius sumitur secundum canones quam secundum leges
quia canones concubinam appellant illam cum qua illicita et prohibi-
ta habentur. Leges autem appellant concubinam illam que sine
nuptiis in domo tenetur quasi loco uxoris et tales concubina-
tus per leges permittuntur sed per canones prohibentur no. d. an.
de cohabi. cle. et mu. c. vestra v. vemo no. quod similiter
et quali nomine antiquitus vocabitur concubina vide lex in l.
masculini ff de ver. signi. et C. de dona. inter vi. et uxo. l y.

Concubine potest donari et permitti et tenet obligatio nisi
fiat per militem vel clericum qui miles celestis est no. glo-
et bar. in l. affectionis ff de dona. inter vi. et uxo. sed promissa
o pret concubinam facta ante concubinatum no. vz ut no. bar.
in dicta l. affectionis

Item nec miles nec clericus et potest legare concubine ut no. bar. ff
de testa. mili. l. miles sed miles

Condicio non dicitur impleta quando impletur ab aliam
causam quam causa condicionis implende no. ro. consilio 812

Condicio potestativa licet impleatur non trahitur retro secundum
in causali no. ro. consilio 366

Condicionalis promissio non dicitur illa quando per quod promittit nisi
solvat tamen peteris ff de verbo obli. l. cum petens secundum i
promittente solvere si petens ut no. gla. et bar. in l. liber
homo et l. si decem c. h.

Condiciones iuris non faciunt condicionales dispositiones secundum monachum
inducitur no. d. an. de immunita. quamvis pene voluptas

Condicio vel modus an possit impleri per heredem eius qui
implere debebat et econtra an sufficiat causa impleta in
personam heredum eius cui implendum erat glo. aliquid
tangit in l. y C. de pac. inter emp. et ven. vide plane per
Cy. C. de condi. inser. l. si plures per bar. in l. si decem cum
petens de ver. obli. et in l. attestatore de condi.

Condicio si institutus decesserit sine heredibus vel filiis adiecta fidei
commissario qualiter intelligitur vide sub verbo fidei commissum 4 y

Condicio resolutiva resolvitur ipso iure quod est verum in con-
dicione extrinseca secus in intrinseca ut no. d. an. de consti-
tutionibus c. cum an. v. tempore op. inhabili obviat per totum.

Conductor predii an teneatur ipse vel locator ad
onera que predio imponuntur vide supra verbo Colonus

Connexio operatur quod res separate nature trahunt ad naturam alterius propter coniunctionem et cointeritatem et ideo quoniam idem est iudicium no. de an. de iudi. c. quanto

Confessio et sententia procedunt a pari ut cum preiudicabit sententia preiudicabit confessio no. de an. de iudi. ac si clerici in primo.

Confessio extraiudicialis non nocet secundum Jnno. de iudi. ac si cle- rici in pri. ubi vult et glo. Sed io. dicit quod confessio extra- iudicialis licet bene probet in civilibus non tamen in cri- minalibus quo ad effectum pene ordinarie infligende. Jdeo presbyter confitens adulterium extra iudicium non deponitur tamen beneficio privatur ho. io. concil. 177 et cu. dic. in criminali quod confessio extraiudicialis super crimine facit plenam probationem si fiat presente et acceptante procuratore fisci vel eo cuius principaliter interest. Secus si fiat eo absente nisi fiat in conspectu populi vel maiore parte per quod talis confessio ingerit suspicionem et presumptionem vehementem de delicto. Jta quod potest dici notorium presumptionis vel suspicionis. Unde sufficeret ad condemnationem nisi aliter illam presumpti- onem purgaret confitens ut no. d. an. de cohia. cle. vestra xxi col. iiii. et sic in hoc casu plus nocet confessio super crimine quam super contractu cum confessio facta parte absente in contra- ctibus non sufficiat ad condemnationem ut no. in pri. eiusdem col. iiii. cum ibi dicit quod confessio in contractibus debet habere comites suos et vide infra § confessio facta parte absente

Confessio extraiudicialis super crimine si similiter ut delictum et probet nos in iudicio. Si vero sunt ut probatio delicti tunc si facta est presente eo cuius interest nocet secundum eo absente tunc fa- cit solum indicium no. d. an. de iudi. ac si clerici in pri. vers. col. iiii. Vide bar. ff. de adul. l. capite quinto

Confessio criminis superveniens pendente iudicio facit ut procedendo tela et instantia possit sequi sententia sine accusatore et libello quod indubitanter procedit quando confessio facta est in eadem instan- cia. Jdem tamen et si in alia dummodo primum iudicium in quo fuit ad penam ordinariam institutum vel illi connexum. Secus si in primo iudicio foret de crimine exceptum quia tunc confessio super

tamen non sufficit ad finem pene imponende nec in eodem iudicio nec in alio si tamen non esset animo quem ut no. d. an. de tolsa dc. vra ubi vernio ad spem xxxv colum.

Confitens tamen in iudicio potest quod illa confessione condemnat eum si processus accusatore inquisitore ad sit invalidus quia in confessionem non requiritur processus nec aliquis iuris ordo quod est verum quando confitetur in iudicio prius et post secus si confitetur medi ate proquandam consequentiam ut no. bar. in l. si confessus ff. de custo. et exhi. reo

Confessio rudentis libello in dubio interpretatur pro ipso reo rudente no. d. an. de excep. cum venit est in colum. versus vernio. secus in alia confessione quia illa interpretatur contra confitentem et sic intellige quod no. d. jo. an. de aetate c. cum dilecti. facit dec. potest esse quod primo casu confessio fit ad eligendam intentionem actoris non cuius debet operari contrarium eius ad quod inducitur et ad hoc facit una de fusio. tole. consilium 313. Bal. dicit quod licet quod confessio facta in iudicio sive per actorem sive per reum semper interpretatur pro confitente ut no. glo. et bar. in l. si quis intentione ambigua ff. de iudi. secus in confessione facta extra iudicium Et ita potest intelligi quod no. in decr. c. cum dilecti, sed verius est quod ubi non dicitur confessione ambigua interpretata contra confitentem sed dicit quod si confessio duo continet unum pro confitente aliud contrastat ei quod est contra non ei quod est pro et sic nichil facit ad propositum de confessione ambigua

Confessio facta coram iudice competenti non habet animo
litigandi nec lite contestandi licet non sit aliquis actus iudicialis hinc est quod filius ea facere potest sine consensu patris licet habeat de natura iudicii quia licet executionem parata et ea non habeant sententia sed praeceptum no. d. an. de iudi. ac si clerici in prin.
Item vult glo. Bal. et Cinum in confessione facta per filiumfa. de
c. bo. quod liber. l. eum non solum se minorem et ibi vide glo. et bar.

Confessio facta coram alio iudice non habet in forma iudicii non operatur effectum confessionis no. d. an. in decr. c. ac si clerici vide int. ex glo.

Confessio facta coram iudice de re de qua non litigatur non praeiudicat confitenti no. d. an. de tolsa ele. et in ultima penult. colum. ins.

Confessio facta coram iudice competenti non praeiudicat

Coram competenti nec pt sequi aliqua condemnatio no. d. an. de
iudi. ac si clerici in pri. et vide q no. c. c. vo. 3o oppo. q sma
Sed plenius dic q confessio facta cora iudice incompetenti licet
non valeat ut iudicialis vz tn ut extraiudicialis et tm habz
effectum q licet ex ea durante non possit damnari confitens pro
iudicem competentem compellitur tn per eum in illa persistere aut
illa dare intellectum Ita tn q illam retractet Et si ea non
retractat poterit ex illa condempnari sm Inno. et ita fuit pro
multos consultum et determinatum Sed verius q nec ut extra
iudicialis vz quia facta e in iudicio vetito qm facta fuit pro
clericum cora iudice seculari operatur tn dicta confessio aliquos
effectus primo q si facta est sup crime et ex ea insurgat
infamia saltem facti potest ei purgatio indici inqua si deficiet
indubitate damnabitur Si aut potest confessio excusare et
se purgando det illi alium intellectum non damnabitur sed
purgabitur Itm si ex ea surgat ingens suspicio vel nigens
presumptio operatur etc dicta confessio quia facit indicium
et coadiuvat alias probationes et vigore indicii poterit ad
torturam et compellitur vel confessionem excusare vel in alia
perseverare alias damnabitur Et ita dz intelligi Inno et
no. d. an in d. c. ac si clerici in pri. v. vult ergo glo

Confessio facta cora arbitro l arbitratore valet ut extraiudici-
alis non ut iudicialis ff h ut no d. an. de iudiciorum de
quitanalle v. xiiij dna

Confessio facta cora arbitratore sente laudo non ratificatum p
laudum est finitum cum sit instar decius in laudo ar-
bitri quia no videtur adnc finitum nisi sit emologatum
no. d. an in dicto c. quitanalle v. xv dna

Confiteri de q no diffiteri qui illud no diffiteri venit ex quia-
tia non valent indicare no an de coha clc. et mm vra v. nota
qm

Confiteri an videatur producens instrumentum omnia in eo contenta esse
vera vide sub vbo error ff

Confessio viri vel uxoris p matrimonio l contra matrimonium an valz et
probationem faciat vide xxx q vlt ff hii ita et de eo q
cog. consa. ux. sue et sup eo et q no. d. an in c. fi. et vide lep.
et q ibi no. d. an de rap et omni ea

Confessio in beneficialibus non preiudicat ut si quis confiteatur quem tenere beneficium iniuste cum tamen iuste teneat no. d. an. in c. fi. de confess. et Jo. an. in c. i. et fi. eo. ti. li. vi. In novella Vbi autem confessio adversarii probat titulum beneficii in favore alterius partis videtur ubi probatio sed probari non potest titulus

Confitens adversarium appellasse non intelligitur propterea confiteri quod infra decendium appellavit ideo talis confessio non est sufficiens probatio Et si confitens eciam diceret quod infra x. dies appellatum fuerit non sufficeret nisi diceret quod appellatio fuit interposita ab habente potestatem appellandi no. ro. concl. 1 8 7

Confessio super dominio de preterito non concludit in favore adversarii dominium de presenti no. ro. concl. 3 1 3 vide tamen de hiis ad hoc supra de except. cum non liceat et utrobique per d. an. et quod no per glo. et bar. in l. certum § i ff. de confess.

Confessio super hiis que iuris sunt si est contra ius non nocet no. an. de confess. c. fi. viii. col.

Confitens se homicidium commisisse potest dolum tenetur probare quod sine dolo fecit alias punitur et stabitur eius sue confessioni stat no bar. in l. i C. de sicar. vide infra § preced.

Confessionem acceptans pro se tenetur eam acceptare contra se no ro concl. 3 9 1 vide Jo. an. de confess. c. statuimus li. vi. in novella super ulla confessione et bar. in l. aurelius § item confitetur de lib. leg. vide supra § proximo

Confessio persuasione adversarii facta per probata persuasionem revocatur no bar. C. de usur. et fac. ug. l. error et ff. de confess. l. non fatetur et probata persuasione presumitur error no. d. an. de confess. c. fi. penult. col. et vide in § confessio indeliberate et § sequenti

Confessio facta non trahitur ad alias res vel personas ad quas vera confessio extenditur no. d. an. de iudi. c. at si clerici in prin. vel mihi vero

Confessio facta non infamat nisi eam sententia lata super crimine ex ficta confessione no. d. an. in d. c. at si clerici in prin. ubi ad terminum

Confessio indeliberate facta etiam apud acta potest revocari et
non docto de errore sed deliberate facta non revocatur nisi de
errore doceatur no. d. an. de confessionibus in pri. attestatos Et
vide supra ubi confessio presumptionis et vide sub verbo error confessione
et super errorem sum.

Confessio non preiudicat confitenti quando contra confessionem est diffini-
tiva sententia lata et tunc licet confitenti venire contra suam confessionem
no. d. an. de excep. vij lib viij colump.

Confessio facta parte absente valeat independenter a sola volunta-
te confitentis secundum in confessione iudiciali que fit in libello quia libellus
semper loquitur et iudici dirigitur ut dicit pau. secundum in confessione
extraiudiciali que fit per epistolam vel librum vel instrumentum aliter regula-
riter confessio extraiudicialis requirit presentiam partis vel alterius qui pro eo reci-
piat et ipse ratum habeat Inn. de ex. que dicit pro quod satis patet confessio
etiam parte absente quia sufficit sola mors de qua constet no. d.
an. de fi. instru. super causa v colump. Et vide circa hoc in l. solu-
tionem ff. de liberatione verba de libe. lega. et in l. epistolarum scrip-
tura ad fi. de dona.

Confitetur unum confitetur tacite esse id quod necessario ex illo sequitur vel
quod est antecedens ad illud vel ab eo dependens et communiter dicitur con-
fessio. Instituto et de institu. presta. ij et de offi. dele. ca. super et ibi no.
d. an. in verbo notabiliter in fine preterea illud unum quibus confitetur concipi-
endo quo casu non intelligitur fateri aliud et quod ex illo necessario se-
quitur ut no. glo. in dicto c. preterea et est tex. de excep.
ca. vij lib et ibi no. jo. an. super j glo. Sed tamen illud excipitur
aliter probatur quod per confessionem excipientis tunc illo probato
censebitur probatum id quod ex illo sequitur unde probata permutati-
one probatur permutantem fuisse dominum nec potest compermu-
tatus referre quaerem dominus quia recipiendo rem ex causa permutatio-
nis confessus fuit tacite permutantem fuisse dominum ut patet in dicto c.
vij lib et ibi no. d. an. x colump. vel ap. quod excipiens et ibi quod
prosequitur per tres columpnas sed predicta procedunt inter
contrahentes sive permutantes An autem quo ad tertium preiudicet
confitenti dicta tacita confessio dubium est possit dici quod sit diffini-
tive canonica sed quod etiam absenti prodest confessio ut no. ff. super presto

Confessio facta in tormentis non precedentibus iudiciis ex quibus confi-
tens torqueri potuerit non preiudicat confitenti etiam si in ea tortura

perseuerat ut singule no. bar. in . l. penult. ff. de questio. bal. dicat
q prudicat confitenti si in ea pseuerat in l. i. l. de confes. sed
glo. quas pse inducunt no loquunt qn iudicia no presserunt
tota tortura

Confitens se certam summam ex ea date uel alia recepisse si per
ea apparet q per confessionem fuit ei pars solute presumitur no
habuisse ultra illam partem no tamen non appareat illam
partem fuisse datam pro resto et pro completa solutione no bal
in l. ab anastasio ad fine. C. manda.

Confessio facta in ultima uoluntate an ualeat et preiudicet impre
iudicium confitentis et heredes et quo tenet vide de an in c. si
de successione ab intestato ul ultimo de videndo et vero quando continuat
in instrumento et in c. si cauero de fi. instru. ubi aliquis est effectus et
per bar in l. cum qui decedens de codicillis et de leg. iii. et
per cy. et per bal. C. de non nu. pecu. l. generaliter iii. q.
vide supra de confessione facta probante

Confessio facta inter personas prohibitas presumitur facta in fraudem
laudes legis non solum si fiat in ultima uoluntate ut l. cum
testim. ff. de p. leg. sed etiam si fiat in contractu ut l. i. C. de nat.
qui testam. et dicta l. i. de dote in l. cum qui decedens de
ticia de uulgari et pupi. l. si is qui ex bonis. sed auge. se
bar in dicta l. si is qui ex bonis

Confessionem suam licet quis no possit reuocare nec contra ea uenire
potest tamen eam excusare et declarare ut est casus in c. cum di
lecti de accusa.

Confiteri an uideatur qui recipit vide sub verbo recepit et
receptione obiciens no videtur

Confirmacio principis intelligitur quod certa
sententia facta in confirmatione ponitur
tenore confirmati etiam si in confirmacione addatur certa sit iusta
tamen et tunc illa certa non facit condicionale sed exprimit sed per quia
per textum de confir. uti. c. penult. et ibi no. de an.

Confirmacio quando fit certa sententia eius supplere defectum in sententia in
telligatur supplere defectus nedum quo ad solemnitatem sed etiam
quo ad substantiam vide sub verbo certa per quia sententia ex certa sententia

Confirmacio eius quod nullum est vel operatur eciam si fiat ab eo qui dare possit tempore de facto Innocentius et inter doctores secundum eciam Hostiensem dicit quod confirmacio debet esse de iure ipso nullum est confirmat. Secus si confirmat impositum quod non est ipso iure nullum ut electionem. Secus si confirmat id quod est ipso iure invalidum tunc si confirmans non potuit tollere confirmatum non dat idem si tollere potuit scilicet de novo dare voluit alias secus ita notat Hostiensis in l. mare alias est l. et quia ff. de iure omnium iudicum.

Confirmare videtur episcopus eligendo vel conferendo qui ambe potestates in eo conveniunt notat Innocentius glossa § 2 2

Confirmacio facta per papam de aliquo gesto cuius tenor in confirmacione inseritur probat illum actum licet scriptura originalis eius non producatur quod est verum quando ille actus erat per papam factus ut privilegium vel indultum. Secus si factus erat per alium quia tunc non probat sine originali nisi talis confirmacio facta esset partibus presentibus vel vocatis ut notat Hostiensis Io. an. d. an. c. penultimo de transactione. vel.

Consciencia

diffinitur sic. Est cognicio sive sciencia intima cordis sui ipsius qua neminem scit nisi solus deus ut Ro. glossa § 2 8 Et vide sub verbo appellacio § appellari non potest

Consilium

licet sit requirendum et quando quis tenetur aliquid facere cum consilio non tamen est de necessitate sequendum notat glossa et Io. an. de ar. cum olim

Consilium differt a consensu ut sic va. c. 1. li. ut in glo. v. consilium et in v. cum consilio

Consensus

Capituli vel prelati vel alterius si requiritur in actu qui fit ab alio licet in isto actu non intervenerit sufficit quod ante vel post interveniat et hoc intellectum quod cessante consensu actus propter quem contractus non redditur nullus sed per sententiam annullandus Io. ge. li. 7 vide glo. .i. a o fallit in aliena electione in qua defectus consensus alicuius reddat eam nullam nec confirmatum licet postea supervenerit consensus notat Io. an. c. i. de re. ec. non alie. li. vi. supra v. s. p. in novel. Et vide sic in tractatu primi c. Item vide plene per d. an. c. cum consuetudinis de consue.

z vide sub v̄bo consiliu͂ § y

Consensu̇ cap̄ri eccl̄ no͂ collegiate p̄stita in recepto͂e alicui͂ canonici s̄t eu͂ ad͂ con̄ can̄ inv̄ sup̄ alia electo͂e f. d collatio͂e § p̄mo. fo. ex ad si

Consentire videtur q̄ tacet in sp̄uali g̃ssio͂e non in p̄pet̄ua no. glo. c. y de his q̄ fi. a p̄la. de re. ec. no͂ alie. c. i. glo. p̄stit p̄t li. vi. vide so. an in re. q̄ tac̄ de p̄sump̄none v̄ dt cy bar z bal C ad vellei. l. si su͂ bal in l. que dat ff. s̄to ma.

Consentire videtur q̄ tacet in actu sibi utili gen̄aliter z mc̄ ultimo dedi in onerosis so. an. in s̄ q̄ tac̄ p̄mo de c. ulteri in g̃nisi no͂ in onerosis ess̄ factu͂ tacent adiuncto declarans ḡsensum non quo tm̄ eccl̄ in onerosis q̄ tac̄ ḡsentit z ui suo renunciat in c. q̄ ore de his q̄ fi. a p̄la no. bar. in tacite q̄ subscribunt vel sigillat in l. que dat ff. so. ma z bal in ti. ma sine vxori in his c. si quis in fi. coll. d. s. in actu facto me absente ad mei fauorem uel p̄iudicium an̄ eo ip̄o q̄ scio z no͂ g̃dico videor ḡsentire et probare vide bar. in l. quod u. ff. re. ra. h̄ri

Consequenti destructa destruitur ant̄s ff. de spon. l. cum z vide sub v̄bo lex § lex q̄ prohibet

Conseruator quis esse possit de affi. de le. c. i z fi. li. vi z in cle. ac si p̄n̄ d de rep̄. in glo. sup̄er v̄bo delegati

Consortes litis qui dicantur vide in v̄rbo procurator sine mandato admittitur

Constitucio vide sub v̄ lex

Consuetudo p̄t operari q̄d valeat dispensatio licet no͂ fuerit requisita ḡss̄ no͂ q̄ de mi̇e regi̇ deb̄at no͂ d an̄ de iudi. ac si cl̄ici § dec̄andi. v̄ recris ad declarand z citi

Consuetudo no͂ vz sup̄er eo d̄ q̄o no͂ p̄t dispon̄i no͂ d an̄ d iudi.

Consuetudo nullum op̄at ūt usp̄ronatz buffordi na ro. gl̄lu de l. in p̄rm

Consuetudo g̃nalis de qua multi doctores attestantur no͂ est

Prebenda que sit notoria ut no. c. relatu ij de test
Consuetudo tm tpus requirit ad eam inducendam qntu requi-
rit pscripto ad prescribend et in hc multa e dña inter
gsuetudinem et pscriptioz licz in alys multe sint dñe Qgit
si gsuetudo tagit puatos uel eoz bona et no e contra
ius inducit spacium x annoz qr tanto tpe eoz bona pscri-
buntur Sz si tagit eccias et eoz bona no inducit mino-
ri spacio xl annoz quia tm tpus requirit ut pscriptio
rem suam ff' primo zo qlu. xxi v col' ß illa q est sm
ius pscribitur decennio ro qlu. zz. vide i ß gsuetu-
tudo ro e vz

Consuetudo licz no sit qtra ius tn per ea detrahi i toto
uel in pte iuri eccie e eccie psone no inducatur
minore spacio xl annoz ro qlu. xx i

Consuetudo in eccia in qua e ctg nus et distinctio pbendaz
videlz maiores et minores ß ibi no est ctg nus cano
nicoz pr qua disponit qr rps qz in canonicu ultra nuz pbe-
daz et carens pbenda no possit optare maiore sed
dumtaxat minorem valet et tenet ro qlu. zzz

Consuetudo pr qua disponitur qr qlibet sine optans minore
pbendam in eccia ubi sunt maiores et minores pbe-
de possit pgea iuxta ordine sue receptione optare maio
rem cu vacabit valet et tenet ro qlu. zz

Consuetudo p quam disponitur qr habens minore pbendam
possit optare maiorem cu vacabit no obstante qr
habens maiore possit optare minorem quia de minori
ad maiore licz ascendere ß de maiori ad minore non
licet descendere ff' jo. azo. ß jo. an. q ro qlu zz

Consuetudo optandi no pt inducui i eccia nisi no est
nus canonicoz nec distinctio pbendaz qz ubi pbenda
vacare no pt. Jtem alb idem si in eccia e nus canonicoz
ß no nus nec distinctio pbendaz Et idem e si e nus p
bendaz coindoris nus canonicoz et canonicae ß ipse pben-
de no sunt distincte et p officiales capli administrant
et cuilz canonico suo equalis porcio fructuu datur et iste
gsuetudo ro lo vent pozes no pbende seu si capitm per

offi[cia]les no[n] administrat s[ed] p[er] se ip[su]m ad tp[us] li[cet] capituli
dividat [et] cuili[bet] can[onicorum] p[ar]te[m] in p[re]b[en]da assig[n]et [et] elapso
t[em]p[or]e reducat[ur] bona i[n] co[mmun]i [et] fi[a]t noua ea[rum] divisio tu[n]c n[on]
p[otes]t induci [con]suetudo optandi p[ar]te[m] in p[re]b[en]da defuncto
assignata[m] [et] talis [con]suetudo induc[er]et decimo fo[lio] i[n] [con]clu[sione] xxi i p[ri]n[cipio]

Consuetudo optandi p[otes]t induci in eccl[esi]a in q[ua] eq[ue] n[on] sunt can[onicorum]
[et] eq[ue] m[ult]i [et] distincte p[re]bendar[um] q[ue] actual[ite]r sunt distincte
a dote [et] fundac[i]o[n]e alti[us] q[uod] q[uae]li[bet] p[re]benda sit dicta dote[m] alti[us]
s[ed] dicta [con]suetudo no[n] p[otes]t induci minori spacio xl anno-
rum q[ui]a est [contra] ius scriptum q[uod] q[ui]s sine [con]se[n]su superioris ad
q[ui]rit can[onicu]s ius tituli i[n] b[e]n[efici]o v[idelicet] si p[re]bende no[n] essent ab
ea[rum] fundac[i]o[n]e distincte nec[ne] esset dicta quali[ter] dote[m] sue
s[ed] cap[itu]l[u]m ad t[em]p[u]s bona tota divide[re]t [et] cuili[bet] can[oni]co p[ar]te[m]
assignaret ita q[uod] t[em]p[or]e lapso bona redirent in co[mmun]i [et] fieret
noua ip[s]or[um] divisio tu[n]c [con]suetudo optandi tales p[re]bendas p[er]
cap[itu]l[u]m assignatas induc[er]et[ur] spacio xl annor[um] q[ui]a no[n] est [contra]
ius cum tit[u]l[u]s no[n] mutet[ur] [et] m[aximum] tales p[re]bendas non sunt
p[ro]p[ri]e b[e]n[e]ficiales n[isi] fiat actual[is] divisio s[ed] dutaxat sit
put in m[en]sa t[em]p[or]alitate assistit ut no[tatur] fo[lio] [con]clu[sione] xx[x]i ii [et]
iii col[umna] s[ed] d[omini] an[tiqui] aliter loquitur s[ed] q[uod] statim sequitur

Consuetudo optandi induc[itu]r decennio paciente [et] tacente
[con]senciente ep[iscop]o ut si in eccl[esi]a cathedrali [con]stitute ep[iscop]o plures sint
optate p[re]bende q[uas] p[ossi]t [con]cessisse statuere p[otes]t ex lapsu de-
cenn[ii] tacite [con]sentire s[ed] si fiat op[ti]o ignorante ep[iscop]o no[n] indu-
cit[ur] [con]suetudo valida n[isi] xl anor[um] spacio [et] quor[um] lapsu
sci[enti]a [et] tacita [con]sensus superioris no[n] p[otes]t dici i[n] p[ri]o cau[sa] [con]sue[tudo] ne
decennio no[n] induci qua si [contra] ius scriptu[m] q[uo]d b[e]n[eficiu]m a[u]c[torita]te
p[ro]p[ri]a sine can[onic]a i[n]stitutione q[ui]s optineat q[uod] in uno a[u]c[torita]te
superioris scientis [et] tacite [con]senciente [et] volentis q[uod] op[ti]o l[ic]et vi[ce]
collatoris q[uo]d p[otes]t ordinari[us] facere eq[ui]po[llet] ad ei[us] p[ro]p[ri]e collac[ionem] [et] ta[men]
nulli p[re]iudicium facit n[ec] e[st] [contra] ius s[ed] nouus mod[us] ac[qui]si-
cionis addit n[ec] ius comm[une] exig[i]t q[uod] ex[pre]ssa fiat collo[cati]o p[ro]
forma s[ed] suff[ici]t tacite s[ed] [et] tacitus [con]sensus collo[ra]t[or]is vim l[ic]et ut no[tatur]
fo[lio] de hoc tanto [con]s[ens]u[m] i[n] te[m]p[or]e [con]tinuat[i]o[nis] q[uestio] xxvii [et] fo[lio]
[con]clu[sione] xxi Et p[re]dicta colligunt[ur] q[ui]a no[n] p[er] d[ominum] an[tiquum] d[e] [con]sue[tudine] c[apitulo] fi[nali]
xxxvi colu[mna] v[ersus] [con]clude [et] in p[ri]ncip[io] colu[mna] x[ii] allegat p[er] an-
d[ream] de p[ro]missis lo[quitu]r in c[apitulo] c[um] in 3[o] membro s[i]ndicos s[ed] s[ed] ec[clesiam]

membro et in antecessorem q. eius membri et in ea auctoritate anti
quam dimittit et non contra auctoritate antiquam prebende contrariat
sed auctoritate superioris per statutum concessa et non ob. de elect. quod
in dubiis et c. admonet nec obstat si dicatur quod per hoc dictum
ius advocatiae contra concilium Lateranense prohibet quod de spe
ciali dispositione hominis tale ius datur non quod de generali dispositione
legis sive statuti quia hoc non est prohibitum ut no. Jo. An
de consti. c. at si xvi. Sed venio ad 3m. no. l. Sed Jo. dicat aliter
ut probatur per coniunctionem predicti Et et opinio rote est verior nec
per expressum consensum nec per tacitum potest dari ius advo-
catiae ut in c. constitutus et c. si de conces. preben. Sed opinio
Jo. An. potest salvari in opere quod in mera temporalitate consistit de qua
loquitur glosa quam allegat c. si de consue. li. vi in glosa iii

Consuetudo et statutum optandi procedit a pari quia sicut facultas
optandi datur per consuetudinem ita et per statutum ut c.
si de consue. li. vi in glosa iii infra et potest episcopus facere statutum
de optan. no. Jo. An. de consue. c. si xxvi. tolup. Et concludit quod
indubitanter puto verum quod statutum sit de optandis beneficiis
ad collationem episcopi spectantibus secus preter eum in aliis re. facto episcopi
Sub aliorum (?) An vero valeat statutum aliorum inferi-
orum super beneficiis optandis ad eorum collationem spectantibus sive
auctoritate episcopi factum et sibi factum in eius ipsorum inferiorum inducatur
consuetudo optandi per lapsum decem dubium est quia licet nulli non
sibi ipsi licet inferiores preiudicet tamen videtur quod sine auctoritate episcopi vel
alterius sui superioris non possunt statutum tale facere et consequenter
nec consuetudinem inducere ymo et tamen episcopum tale statuere facit
quod nedum sibi sed eius successori in collatione preiudicat nisi dicatur quod
successor poterit statutum revocare quod procedit quando solus
episcopus statuisset secus si cum consensu capituli revocare
non posset Cogitabis nam per statutum preiudicium sit preiudicium
pape ad quem solum spectat dare ius advocatiae et dicit rote
melius ponderavit quam Jo. An. per tex. c. constitutus de conces. preben.
licet Jo. illud tex. non allegat

Consuetudo optandi non habet locum in beneficiis que sunt de iure patro-
natus no. fre. de se. consilio heyn

Consuetudo optandi non habet locum in beneficiis reservatis Jo. gelu
20 nec in beneficiis que permutantur no. fre. in tr. permu. q. xxiii
et in consilio heyn licet la. abbas aliter in quadam disputatione
ubi distinguat et limitatur dictum fre. in permutatione facta motu
proprio nec casu ad instantiam partis sed in favorem nec preiudicium ipsorum permutantium

Consuetudo optandi sic non potest si de beneficiis eius qui in curia decessit ita nec de grossis fructibus quos idem defunctus optinebat etiam si ad capitulum redierit. decisio 288

Consuetudo optandi vigens in aliqua ecclesia tollitur sive revocatur si dictetur quod papa mandat in eadem ecclesia alicui provideri de prebenda vacatura non obstante consuetudinibus illius ecclesie in contrarium quibuscumque quod qualiter intelligitur decisio 228

Consuetudo facit scripturam privatam haberi pro publica ... et si instrumentum dilatatur dicit eius jurisdictionem alias non consuetudinem et facit illum quod alias est ... ad probationem et contra facit ... qui alias est ... ad ... ut no. glo. in c. ... dilecti et ... de ... dilecti ... in ... scriptura in ...

Consuetudo non valet quod electus non confirmatus administrat ... compos. ... de ... ubi ... videtur velle ... de elec. ... prebend. ... ubi ... quod non valet consuetudo in dicto c. ... et ... de prebend. ... quod ... non valeat consuetudo quod non confirmatus administret valet tamen consuetudo quod installatio vel alius actus post electionem habeat vim confirmationis ... Jo. an. in addi. spe. ... de ac. ... peti. ... super petitionibus ... et si electus non confirmatus administrat efficitur ... ad beneficia no. Jo. an. de elec. ... in glo. fi. in novella

Consuetudo an possit dare potestatem ligandi non consuetudinem ... non filius ... filius legittimi

Consuetudo potest induci ex actibus negativis quod ... multitudine colligitur ex affirmativis actibus ... de ... fabes

Consuetudo excusat a pena temporali non eterna sive spirituali non ... de temp. or. c. ... et ... de ... quod ... et temporali limitata ... in pena imponenda ab ... si ... pena ... imponitur a ... ... Jo. an. c. ... et ... glo. ... fi.

Consuetudo non excusat a peccato quod ... lege preceptoria veniat ... si veniat contra legem non preceptoria ... Jo. an. ... novel. de ... c. ... ... et ... quod non ... de ... consue. in fi.

Consuetudo potest dispensationem alias invalidam validare non

d. de iudi. ar. si cleri. § adulterys v° romo ad declarandum

Consuetudo no valet q distributo cottidiane dent' no interessen-
dintib et idem de portonibus funeralium de ele. no resi c. l. li. vi
et no glo d' rep c. fi. li. vi. Licet la. dicat contra servare in
ecclia flore. ut ipse no. alle. xxxvii § in alle. c. ij. dt q
sicut d' iure no valz dicta consuetudo ita p locum ab opposito no
vz consuetudo q distributo et funerales portiones no dent
interessentibus duntaxat

Consuetudo exigendi vectigalia sive gabellas non valz nisi tanto
tpe sit servata q contraria non sit memoria ho. ly. in l. y. C
de vecti. et hoc in l. si publicanus § fi. ff. de publi. et vec. c.
sup quibusdam § preterea de ver. sig. et secundum illud textum debet
intelligi l. imperatoris ff. de pollici. et l. fi. C. ne. vecti. et
hoc procedit nisi si princeps illam consuetudinem fecit q omni
imposita novum vectigal sibi specialiter reservavit et cuilibz
alteri prohibuit et in hoc voluntatem suam declaravit ut
l. i. C. de vecti. presumitur parum in illa voluntate perseverasse
q consuetudinem tollerasse nisi consuetudo servata fuit tanto
tpe cuius contrarij non sit memoria ut no. bar. de rep. l. vecti-
galia C. de vectiga. Et idem est in omnibus principi reservatis in
quibus no valet consuetudo nisi tali tpe cuius contrarij non
sit memoria ut no. d. an. de consue. c. fi. col. xxvi v° preterea
puto. Vide infra sub verbo prescriptio § an prescribi possit
ius exigendi pedagium

Consuetudo laicorum no ligat clericos nec eccl. p eis valet quando
specialiter et expresse disposuit de personis clericorum vel de rebus eccliarum
no. bar. in l. i. C. de sum. tri. Et idem sentit io. an. in addi. spec. in
ti. de consti. § concludit d. an. in c. q clerici de fo. compe.
Quod aut de consuetudine generali no comprehendit personas nec res
ecclesiasticas vide plo. per d. an. in dicto c. q clericus et per
io. an. in regula sine culpa in vi q. pri. li. li. vi. Vide sub verbo
lege § lege imperialis

Consuetudo non pt abilitare personam inhabilem ad matrimonium contrahendum sed econtra
pt abilem inabilitare § in glo. goff. et vinc. de consang. et affi.
qd' sup his § deinde vz consuetudo inhabilitans abile qu. tr
concubinam uxore antiq lex converti vel cuius transgressio in-
duceret scandalum § glo. in c. sup eo de cogn. spi. hosti. dt q
nulla consuetudo pt inducere aliquod impedimentum ne matrimonium

contrahatur nisi sit approbata p ius scriptum uel p prescrip
ta no sex in dco c. sup eo uel nisi eius transgressio induceret
scandalu ut no per eum in c. i de rog. spi. Hostien ubi scan
dalu no immineret 7 qui aliter soluet tamen no intelligeret offen
sa d'ipse in c. q dilecto de consang. et affi. Jo. an. in
dicto c. quod sup hiis dixit q opi. domini 7 goff est vera
in consuetudine ordinata ad matrimoniu impediendum secus
si ordinetur ad matrimoniu iam contractu dirimendum Jo. an.
in dicto c. super eo distinguit An consuetudo ordinatur
et impediat matrimoniu contrahendu et valet aut ut dirimat
mat iam contractum et tunc si ut dirimat ad tempus po
test Si ut dirimat perpetuo no potest nisi consensum uerisim
antiquissimum habet et cuius transgressio scandalum induceret
uel nisi sit a iure uel a papa approbata Addit q no. Jo.
An. in c. i de comm. spus ubi dicit q no valet consuetudo
q vidue non possint nubere nisi prius cu dna terre de
aliquo se concordat dicit etiam in c. statutu de hac li. vj
in nouellis q no valet statutu disponens quod contrahentes
cum filiusfamilias sine consensu patris certam penam
incurrat licet id non firmat sed hoc firmat Jo. an. in c. i
de sponsalibus

Consuetudo particularis matricis ecclesie seruanda est in ea licet
ecclesia metropolitana uel alie ecclesie diocesane eiusdem provin
cie habeat consuetudinem contrariam / Sed si in aliqua particula
ri ecclesia nulla est consuetudo tenetur illa ecclesia seruare
consuetudinem ecclesie metropolitane cessat consuetudo tenetur
seruare consuetudinem vigentem in aliis diocesanis ecclesiis
ut no. hostien 7 Jo. an. in c. sup eo de cog. spi. Vide quod no.
de offi. ordi. c. vlt in glo. fi. de cler. cui etiam vulterrana
et de censi sup eo de consue. cum olim

Consuetudo irrationabilis valet si irrationabilis no valet et leges scholam di
cunt An sit racionalis uel non certa doctrina dari no posse
sed arbitrio fore tamen veritas est q illa dicitur racionalis que est
a iure approbata uel saltem no reprobata et tunc presumitur
racionalis donec irrationabilitas detegetur nisi esset contra ius
quia tunc presumitur irrationalis donec racionalis probetur h. Jo. an.
7 d. an. de consue. in fi. in iij 7 iiij colum. Vide supra si consue
tudo racionabilis sit
Consuetudo contra scripturam antiquam no valet quia impossibilitatem

Continet no. d. an. in c. fi. de consue. iiij col.

Consuetudo irrationabilis licet secundum leges habeat nomen consuetudinis tamen secundum canones perdit illud nomen et appellatur corruptela no. d. an. in c. fi. de consue. tertia col. ubi ex hiis concluditur diffinitio consuetudinis

Consuetudo potest induci expresso et tacito consensu et ex scripto et non scripto quia illud agitur quod consuetudo inducatur non tamen induitur momentaneo consensu sed assuefacto et hoc est verum in consuetudine vera secus ficta et intitulata potest momento induci no. d. an. de consue. c. fi. in v. col.

Consuetudo an extenditur de una re vel persona ad aliam vel de uno iure ad aliud vide primo Jo. an. d. an. in c. fi. de offi. archi. et de capel. mo. dilatis. Adverte tamen quod consuetudo extenditur ad opposita secundum primo et no. d. an. de consu. in fi.

Consuetudo differt a prescriptione quia consuetudo agit ius et sic quandoque indifferenter prescriptio contra singularem et si contra plures non contra singulares secundum sic iste finis consuetudinis est creare in publicum quod appellatur disponens finis prescriptionis est creare et querere ius ut privatum quod appellatur dispositum Item consuetudo est ex parte eius cui favet et eius contra quem determinatur ad certam personam vel certas si ex parte eius contra quem determinatur ad omnes indifferenter et non ad plures et singulos sed ex parte eius cui competitur est indifferens non determinata ad certam personam prescriptio vero est quod ex parte utriusque determinatur ad certam personam vel saltem determinatur ad certam personam vel locum ex parte eius cui competitur sed ex parte eius contra quem determinatur ad plures ut singulos non indifferenter ad omnes ut predicta per exempla declarat d. an. de consue. c. fi. tertia secundum ubi petens recitat et ubi dicit spiritualem Et licet doctrina sit quod consuetudo creat ius publicum prescriptio privatum est tamen dare casum quo consuetudo creat ius privatum et tamen appellatur consuetudo non prescriptio puta quia applicatur ad materiam que tempore non cognoscitur nec ibi potest cadere prescriptio ex defectu requisitorum ad prescriptionem no. d. an. de consti. puenit ult. col. et xiiij in pri.

Consuetudo ut locum habeat oportet ut procedit a tacito consensu habentis potestatem legis condende no. d. an. in c. fi. x tertia. i. colu.

Consuetudine prestacionis longi vel longissimi temporis an producatur et ratificatur obligacio personalis ad annuam prestacionem in futurum fiendam vide sub verbo prescriptio § prescriptione tanti temporis

Consuetudo quod quis non sit presens in prebende et laudabilis et rationabilis ut no. Inno. et Jo. an. in c. fi. de cle. non resi. in vi

Consuetudo quod canonicus non installatus non habeat vocem in capitulo vel stallum vel consuetudo quod nullus canonicus habeat vocem nisi habeat prebendam vel Host. dicit contrarium ut no. in c. cum olim de consti. vide tamen ubi queritur an tenet

Consuetudo laicorum generalis favore ecclesiarum et laicorum valet et ligat clericos absque alia probacione sicut sit certa vel lex imperialis facta in favorem ecclesiarum sed statutum laicorum inferiorum a principe non valet nec ligat clericos nisi per papam specialiter approbetur no. Jo. an. post Inno. in c. fi. de solu. licet Inno. aliter dicat in l. i. c. de sa. ec.

Consuetudo non potest dare iurisdictionem inferiori prelato ab episcopo et potenciam aliquam dicendi ut no. Jo. An. de suo tempore in c. cum contingat ad fi. de arbi. dilecti et c. de eman. l. i. et no. l. xi q. iii conquesta et vide ibi Archi.

Consuetudo non requirit titulum ad prescribendum secus in aliis prescriptionibus ut no. Inno. de cau. poss. c. cum ecclesia et Jo. an. per Hosti. de prescrip. c. olim

Consuetudo quod vicarii ecclesiarum que de iure debent esse perpetui fiant temporales et ad nutum amovibiles non valet ut in c. i. de capellano li. vi et ibi no. glo. super verbo consuetudine possit tamen illi textui responderi quod loquitur in vicario presentato episcopo et per episcopum instituto qui non potest ex consuetudine removeri ad nutum presentantis secus forte esset in vicario deputato per rectorem et non instituto per episcopum quia talis ex consuetudine possit revocari ad nutum rectoris vide sub verbo cura § parochialis cura debet quod valeat consuetudo scribit Jo. an. in regula que contra ius. li. vi in mercu. ad fi.

Consuetudo certa contra legem inducitur spacio x annorum de iure civili ut no. glo. in l. de quibus super verbo inveterata facta glo. fi. ff. de legi. et hoc tenet Bal. in l. ii c. que sit longe consue. et idem de iure canonico quando datur tantum consensus eius qui potest iuri derogari

Vt no. d. an. in c. fi. de consue. vij. carta in ij col. Item
ad canonica referencia tpis pt annor ad consuetudinem
inducendam contra ius cone dz intel qn no adest tacitus
consensus eius qui e in ptate illiq ius tollendi ut qz
habens illa ptatem no fuit pns in loco consuetud. Secus
si pns fuit vt no. glo in dicto c. fi.

Consuetudo ad to lis q non est contra ius inducit decenio
eius d' inc cuvi so. an. in c. fi. de consue. li. vj in glo iij

Consuetudo qz eps pt sn capto res ecce alienare valet vt
no. glo et Ymo in c. cu. ca. de re iudi. Et so. an. per host.
in c. p omia ad fi. de app. sup glo. Presupto li. vj et no-
uel Et id no bal in aut hor ius v. indicationem C. de sa.
cros san. ec.

Consuetudine induci no pt qz eps sn consensu capli possit vna
eccliam vnire alti uel rem vniq ecce ecce in casu licito ali-
enare vt no. sup vbo eps § pt eps cum consensu et § eps
no pt psde

Contumacia
cause no dz diuidi sz coram eodem
iudice agitari et qn dicatur esse
contumacia cae vide tex glo. sy text et bal. in l. nulli C. de
iudi. qz limitat d. an. in c. fi. de iudi. v. appo. glo. i. de
cau. poss. c. i. et de sequest. pos. c. i. in vlt. colup.

Continue
q. h. vm intell sit vide sb vo psens

Contra
ad qd teneat q pmisit uel iuat no facere q
aliquos vide p. d. an. in c. petiō d' iureiura.

Contrarioz
vno solo posito reliqm remo ff de
var obli. l. si vbu ille et C. de testa. l. no codicilla et ff
de diuor. l. si et § fi

Contumax
dr ille q citatus comparuit sz illicenciatus
recessit et thus pt dici no solum verus
sz manifestus contumax quia iudicialia no pnt esse no manifesta
no. d'iudi. c. i. v. voritatiu fictus dr contumax q citatus p edictum
no comparuit no to conlu z § q Conzud. kz bal. in h. vlti. c.
quid et qn iudex l. ea q Et qs dicit verus uel fictus contumax
vide plene p glo in cle. i. de do. et contu. et bar. in l. fi. ff. de in
integrum resti. et vide sb vbo actor § citatus §

Contumax qn appellare possit vide p glo in cle. i. de do. et contu.

Et per bar. in l. fi. ff. de in intr. resti. et vide sub verbo ap-
pellatio

Contumacia tanto maior videtur quanto quis ei minori
surgit h. lo. an. ut no. an. de iudi. cu
no ab hoie et fi.

Contumacia actoris non comparentis in termino quo fecit reum
citari punitur in eo quod reus comparens in
termino potest petere contumaciam duci edictum vel se absolui ab instancia
iudicii Si autem nec reus comparuit tunc actore termino comparente
debet in causa procedi contra reum per audiaz contradictam
tamquam contra contumacem Licet enim neutro in termino adueniente
circumducatur edictum quo ad illum actum et alios procedi per
audiaz contra reum et alias absentem citatum ad totam causam usque ad
sententiam inclusiue no. Ro. conclu. 338 et hoc habet locum tam
in citatione hominis quam iuris ut no. Ro. conclu. 128

Contumaci qui inducit administracio beneficii est suspicioz
dilapidationis no. d. an. de iudi. c. 1. penult. colum. v. opp.
cum glo.

Contumax potest multari ex antiqua contumacia ad actum multe no. d.
an. de iudi. c. 1. v. no. contumacem

Contumax potest per iudicem ex officio puniri et multari etiam parte
non petente no. d. an. de iudi. c. 1. v. no. iiij. contra in Spec.

Contumax non potest etiam ante condemnationem ad finem depositionis lite
non contestata et non liquidata causa Secus si agatur ciuiliter propter non
residentiam no. d. an. de iudi. c. 1. v. no. quinto in contumaci

Contumax non potest multari nisi de nouo vocetur ut veniat ad de-
fendendum se quia multari non debeat, nec etiam potest quod eius fieri
absolutoria ab obseruatione iudicii sine noua citatione ad inducens
tamen edicti non est noua citatio quia hoc e leuis vel nullius pre-
iudicii et idem in sententia excommunicationis ferenda contra contumacem que non
requirit nouam citationem sicut nec sententia condemnationis
expensarum Et aduerte quod quantum ad excommunicationem sufficit de contumacia constare
etiam aliter quam per citationem sed missio in possessionem non potest
fieri contra contumacem si non est citatus ad actum
missionis nisi fuisset contumax in iudicis aspectu et
quando iudex iubet parti quod litem contestaretur et pars
contumaciter recedit lite non contestata quo casu potest ad
admissionem procedi sine alia citatione secundum bar. ut no. d.
an. de iudi. c. 1. v. opp. iiij

Contumax in non comparendo si agitur de facto matrimonii vel quando
de crimine notorie famoso potest per annum expectari et beneficio

primari ab alio Judice quia pseveras per unum annum in contumatia
habetur pro confesso de tali delicto et si delictum est tale quod ipso iure
ut heres eius post annum iure privatus et utroque casu non auditur
amplius post annum super delicto velit se defendere ne deponatur no.
d. an. de iudi. c. i penult. et ulti. colum. Contumatia an sit delictum
vide Cy. C. de tri. sit. sup. rta. et bar in l. omne delictum ff de re
mili et in l. si plures ff de admi tu ubi est no. glo.

Conuentus sive collegium dr ubi in ecclia sunt duo vel tres cum uno
bñ retinetur ius collegii no. glo. de elec. c. i de iur. pa. nota
Jo an et in c. nobis ubi ponit signa per que cognoscitur an ecclia sit
conventualis vide sub verbo ecclia § ecclia collegiata prelatus §

Conversus licet sit laycus respectu professionis tamen non esse ha-
bitus ideo consetur persone ecclesiastice reputatur no de elec. c. eo. in
glo. fi. Et vide sub verbo cleric. §

Copia quando danda est an debeat dari sub auctentica forma
vide sub verbo appellatio in ea beneficiali non devaluit

Copia iudicior an sit danda parti per iudicem vide sub verbo
iudicia in principio

Copia libelli danda est reo expensis actoris ut no. Jo an
in c. causam de elec. super verbo porrecto et ibi tenent
pau. ffran. de zaba et d. an. et idem tenet spe. in ti. de li. obla.
§ i v. actoris contrarium tenet angele in l. i § edere i ff de
eden. ubi dicit esse casum Bar dicit quod in aliquibus locis servatur
quod datur cum expen. actoris in aliquibus servatur quod datur
expen. rei ideo servanda est consuetudo curie ut ipse no.
in aut. offeratur de litis con. sed de rigore iuris debet reus
recipere copiam libelli suis expen. ut no. per Cy. et bal. in
dicta aut. offeratur etc.

Copia instrumentorum in iudicio productor non tenetur pro-
ducens suis expen. dare adversario ut no. an in l. i §.
edere i ff de ede. nisi esset instrum mandati procuratoris quod
illius copiam tenetur dare alteri parti expen. ipsius
producentis ne per adversa gravetur ex absentia principalis

ut no. hac in l ij § destin ff ex quibz tan in pos in
qd intellige nisi principalis esset talis qm no possit copa
re psonaliter ut uniusitas ut no ange in dto § defendi
Copia cuiuslz intimacionis que fit parti ad fauorem intimati
debet dari expens suis ipius intimati ut no Joan in cle
cum de elec sup verbo porrio Et idem tenet ibi Johan et
fran de zabarell et d an licet zen et gaul dicat e
contrarium
Copia lre citatorie debet dari citato si illam petit et si
no datur no artatur ad comparendu ut no spe in ti de cita
no datur no artatur § iam decitacon v hoc aut sicut qm ad hac allegat de ppha
§ iam decitacon v hoc aut sicud qm ad hac allegat de ppha
tpm con et c si et melius fac tex que spe no vidit in cle cum
in si de elec ubi est expssum q omnis intimacio que fit
alicui ut artetur ad aliqd agendu no artatur ni lre que inti
matur detur copia si petatur Constat aut q lra citatoria dz
intimari et legi citato ut dicit spe in dto § ia decitato v
porro ei ergo dari debet copia illius lre si petatur alis citato no
artat hac est pbatur expsse dte cle que vult q appllo
intimatur appllato talis no devoluit cam nec artat appllatu
ad comparendu nisi copia illius applois detur si petatur
Constat aut q intimacio dte applois hz vim citacois ad cam
de elec statuus et c cupientes li iij et no fran de zaba in
dta cle in pn q xxvi ergo ibi est expssu q citacio facta p lras no
artat citatu nisi detur copia lrarz si petatur Et pro hac facit
racom quia lra citatorie no pntantur citato ut ex earz tenore pos
sit se instruere de exceptcon et defencon suis tam contra partem
q contra iudicem ut in t i de dila et no spe in dto § ia deci
tacon in pn ergo illarz lrarz danda est copia petenti aliozi
se no possit instruere defensionibz suis et consequenter denegaretur
sibi facultas defencon con cle pastoralis
Credere quid importat hac verbum vide p d an de
presup c tercio laco

Creditor an dicatur possidere rem sibi pignoratam vide sub verbo possessio § possidere dicitur
Criminalis causa que dicatur vide sub verbo civilis
Crimen an differat a delicto et peccato vide sub verbo delictum § delictum differt
Culpam ex qua lucrum sentio non possum alium obligare ad aliud quam ad lucrum consequendum vel consecutum retinendum nota bar. in l. orans ff de fideicommiss.
Cum hec dictio quandoque sumitur pro quando quandoque pro quia quandoque pro quamvis / quandoque ponitur copulative / et tunc aut coniungit accessorie vel principaliter vide d. an. de resti. spo. in litteris i. talis sed nunquam facit conditionem ut nota sub verbo conditio § conditionalis promissio
Cura qualiter accipiatur vide arch. de fi. presbi. c. i. li. vi in glo. dicit quod cura / et per jo. an. et d. an. de cle. non resi. quia nonnulli et de offi. arch. quia non satis ale. cu. satis
Curam animarum habent de iure communi tria beneficia videlicet dignitas decanatus archidiaconatus et ecclesia parrochialis nota glo. et d. an. de cler. non resi. § insuper ecclesiis in quibus dignitates prinali in ecclesia collegiata vel conventuali nota la. de preben. cu. illi li. vi quod in collegio quod collegium vel conventus eligit sibi rectorem in prelato nota ho. collectione xx ad finem. Item in quibus prelatus ecclesie insidere episcopo nota per glo. et d. an. de offi. or. cu. ab ecclesia
Curata ecclesia proprie dicitur que habet curam habitualem dumtaxat habetur pro non curata saltem quo ad vitandam penam constitutionis de curata loquentibus nota jo. an. de cler. ecclesie li. vi in glo. § mensi et presti de cle. non resi. quia nonnulli et gen. in extravaganti execrabilis super verbo habentia et pau. et d. an. in cle. i. de offi. vica. archi. tenet contrarium ut recitat jo. an. in dicto c. licet canon in novella super dicta glo. § mensi ibi vide jo. an. stare in hac opinione hoc etiam tenet abb. primo et jo. cal. inter dicta multa de preben. et in se in li. de lega. § videndum vel § quilibet quod bonum / frater de senis

Item in consilio l xxx
Curata per effitia ecclesia exposuerit no Jo an de offi ordi
conquerentis in verbo recipiendo secundum aut et idem no d an de
tan poss et si xxvi collup ubi ex hiis decidit
Curatum non dicitur beneficium ex eo quod habeat baptism et
crisma no hosti de ele no resi et quod in illi et fre de se consilio
Curat pot per curatum etiam in fidez eps conditi et l xxx e
delegari alti ad tpr subsistente nnte et iusta ca no hosti et
Jo an in c cum eo de elec li vi sup verbo abeis et sup verbo
modernis in novella summo est rector ecclie curate qui non
est pbr pot alii plea cure commissum committe ut no glo in
cle i de sepul sup verbo psbri
Cura parochialis ecclie que regitur per vicarium perpetuum dicitur esse non
solum penes vicarium ut in c si de offi vica et no glo
in cle dudum de sepul sup glo sacerdotibus sed etiam est penes
rectorem principalem ut no glo in c sup eo de preben li vi et
no Jo an in c exposuisti de preben et Zen in c commissa
ti supplicibus sup verbo perpetuas quod est verum cum rector percipit
decimas oblationes et alias redditus ecclie et vicario est certa
porcio assignata ut no d an in cle i de offi vica quando aut
agitur cura per vicarium temporalem tunc cura spectat ad ipsum vica
rium secundum pau et no Fran de zaba in cle i s pretextu de
excess pla sed et tunc negari non potest quin sit etiam penes
rectorem qui madere iurisdictionem habet sup vicarium temporalem remo
vere pot secundum no perpetuum et vide infra curatum beneficium obtinens
Curatum beneficium non potest conferri illi qui xxv attigerit annum
de elec cum in cunctis s in fixura Nota quia tale beneficium regatur
per vicarium perpetuum quia tunc potest conferri illi qui xx annum comple
uit ut est casus in cle ne in agro s ceterum de statu mo et
predicta intelligere in beneficio quod non est alteri unitum secus si
sit unitum prebende quia tunc sufficit quod ille cui confertur
habeat etatem que sufficiat ad prebendam Racio est quia tunc
beneficium curatum tamquam accessorium ad prebendam sequitur na
turam prebende que est principalis et probatur in c sup
eo de preben

Curatu bn͡ficiu obtinens tenet͛ infra annu a die monitionis se facere
ad sacerdotiu ꝓmoueri alias ꝑuatur per sinaz de elec͛ c͡u in cunctis
§ inferiora et ibi no· Jnno et Jo an sup͛ verbo admoniti et ꝑꝫ
ibi inter͛ sup͛ verbo remererant͛ Et qn͂ hꝯ bn͡ficiu no est cura
ꝓrochial͛ Si aut͂ est ꝓrochial͛ ꝑuat͛ ip̄o iure sine monicon͂ nisi
infra annu a die ꝓposs͛ adepte ꝓmotꝫ sit de elec͛· licꝫ canon
et c commissa li vi / et hoc qn͂ cura ꝓrochialis no est collegiata re
quirit͛ monitio ad ꝑuatonem ut ꝫ in c statuto c ti et li· v secꝯ si est
conuentual͛ quia tunc monitio no requirit͛ ut est casꝯ in c ne in agro
§ ceter͛ de sta mo· Vide fre de se· consilio xxv· et lxxxvi / et
q͂ dixi annu recipe a die possessionis adepte vel monicoꝫ facte
intellige qn͂ collo sta fuit ei qui xviij annu attigit / qꝫ ee pot
qn͂ cura illius bn͡ficij regitur ꝑ vicariu adeptu / quo casu sufficit
q͂ se ꝓmoui faciat infra xxv^tu annu ut dco § ceter͛ Et predictam
tellige in bn͡ficio curato alteri no anexo secꝯ si sit anexu vel vnitu
alteri no anexo sꝫ ꝑbende vel alti bn͡ficio no curato quia tunc no
tenet͛ ꝑbendatꝯ se aliquo tpe facere ad sacerdotiu ꝓmoui tunc peben
da q͂ est bn͡ficium ꝑ̄se sacerdotiu no requirat ut ꝓbat͛ in c sup͛ eo de
ꝑben li vi Et videt͛ casꝯ in c extirpande § qui vo c ti Et hoc
veru qn͂ bn͡ficiu curatu vnit͛ accessorie ad aliud no curatu secꝯ si
equepriar vniat͛ q͂ tunc si est ꝓrochial͛ cura tenet͛ ꝓmoui licꝫ
locu c licet canon quia ꝑuat͛ ip̄o iure q͂ no ꝓmotum licet
no sit monitꝯ Si no est ꝓrochial͛ cura requirit͛ monitio ad ꝑuatonem
et licꝫ locu c cu in cunctis § inferiora Sed ꝑmo casu qn͂ accessorie vnit͛
no tenet͛ ꝓmoui nec tenet͛ q͂ no ꝓmotum ꝑ tex dci
c extirpande § qui vero qui no tollit͛ ꝑ dcm c licet cano
ut no Jo an in dco c licet cano sup͛ verbo ꝑsbit͛ Raco est quia
tunc bn͡ficium accessorie alteri vnitu assumit naturam et ꝯsuetudinem
qui vnit͛ de sta mo recolen͂ § si et no glo et an in c i
ne se va Et hanc dicaz duorum casuum circa

primatum La in c statuto de elec li vi nec obstat q prebenda-
rius qui rector caliis alicui cura hic ut no jo an in d c super
eo quia illa no est cura fori p'nalis sed iudicialis et contentiosi
ut no jo de lig in d c sup eo et talis cura no requirit sacer-
dotium ut no fran de zaba in cle i de offi vica q xv et
probatur sit vna aliq h cura cura in foro contentioso ut in c i
de offi archi et de elect dudum in § h eo inf circa et ideo
in archidiacono no requirit q sit sacerdos h sufficit q sit diaconus
ut in c cu in cunctis § inferiora de elec Item talis cura non
facit beneficium compatibile cu alio curato ut est casus in d c
sup eo et extravaganti execrabilis ad fine vide eciam sup verbo capella
§ capella parochialis si est et vide sup § cura parochial
Curator ad litem no tenetur facere iuramentum no 20 ca xliii
Curator tenetur satisdare rem minoris salua fore alias no potest
administrare nisi sit datus in testo vel a iudice per inquisitionem
C de tu ac qui satisda no de l i h hodie etiam datus per
inquisitionem satisdat ut dicit glo in d a l i quod est verum
si datur a defensore vel magistratu civitatis secus si a preside ut
no glo in aut ut hii qui ab habe p hi res mio § penult
et hoc h bar in d a l de tu vel cu qui no satisdedit et
idem tenet azo in sud c ti Vide bar et bal in l si nemo
ij § hoc edicto de testa tu vbi idem tenent
Dampnu siquis proprie pecciunt in me-
diate dat competit contra eu actio legis aqui-
lie h si causam dapni prestitit competit actio
in factum ff ad l aquil qua actione § si et d e actione competit
etiam si dampnu inferens vel causam dampni prestans
no habuerit animum dapnificandi dum tamen re ipsa

Dampnificatum et culpa precesserit ut l. ß et si quadr. § iqui accidit § si quis alienum et no. glo in l. suam. § q' cum alit. c. ti. Et dicit actor ꝯpetit no solu ad dapna et expen ß etia ad oppas amissas et que in futuru amittet' et ad ꝯme interesse etia ex re in ut l. apt lex. et l. seq. et c. ti. ff si qua pau. fe. dica l. exhat lege et de his que ex ul effu l. i

Dampnu si quis intulit et alys actom dapni dedit an ꝯ illu qui in occasionm dedit agē possu ad dapnu restituend. dit ut no. glo. de testi. sicut nob et de homi. decetero vide infra § d et vide de offi c. di. canonia in tex in glo. pendet sup verbo actom

Dampnu datu michi p̄mitto titij ut cimiatias qs habeo culpa titio possu agē con ipm titiu ut dampnu m' resuat ut no bar. ff. so ma. l. in hijs in p̄n et ff loca. l. si mertes § culpe. sed aduerte quia bar loquit' qn ꝯcedit contractus no unde vnd con titiu oriat' obligato ꝯpptim th cimiaia erat ex ta ciusta ꝯtracta quia delictu vniq nō d3 esse ad mutiaz ul pena alterius ut in regta no d3 et in regta sine culpa li vi et in c i de msiur. c. li. vi. et f. § ꝯuis et q dicit' de ambasiatore capto ul derabato. f. sub verbo ambasiator

Dampnu appellatore an ꝯtineat' expense vide d' iure c in nra et q no archi. ij q i. c p'mis. ubi decidat c in nra

Debet hoc verbu mutatu ꝯportat no. ro. condu. 340

Debitor cedendo bonis nō liberatur et si ad pinguiorem fortuna puenerit conuenit' no glo. de solu. c. odoardus et de homi. sicut dignu ꝯ cos licet ꝯru no. glo. in c. cu. tu de usu et vide sub verbo fideiussor ꝯsupra § obligato p totu

Debitor cedendo bonis amittit priuilegiu qd no pt offer

tualit' conueniri nisi q̄tus facē pt̄ de ducto ne egeat no. Jo. an
de solu. Oldrad' sup̄ glo. fi. Sʒ hat limita adeo que p'ta cessionē
quesitis sūt qʒ d' q̄sil' an nlla sit deductio s. q° ad illa magis cōn-
lat no. C. y. m. l. C. qui. bo. c. po. in iiij. q. et ibi no. math. i dco
c. Oldrad' Jtem etiam quo ad bona post cessionē q̄sita licet s'm
leges fiat deductio ne egeat tū secus s'm canones s'm Innoc. et
host. s. s'm Goff. Jdem erā s'm canōes q° ad forū iudiciale s.
nō quo ad forū p̄nāle ī quo nō remittit' p̄tm n' totū delutū et
eo aliend' ut no. Jo. an. de usu. tū ti. sup̄ glo. Et licet ex his con-
clude q' p'ta cessionē debet cedens alimētari ex fructib' futuris be-
neficij sui sed ante cessionē dcē s'ta assignit' creditori nlla s'ta deducti-
one donec s' fuerit de s'ttib' satisfactū ut Jo. an. in dco c. Oldrad' ad fi.
Debitor nō iuuat se cedendo bonis q̄n possit carcerari p̄ de-
bito ciuili q̄n illud debitū descendit ex delicto uel dolo ipsi' de-
bitoris no. math. in dco c. Oldrad' Jtem q̄n bō sua an cessionē
in fraud' creditoris alienauit no. Bar. in l. si ff. de p̄uile. Sʒ Jmo.
et Jo. an. ī dco c. Oldrad' dicit erā ī p̄ debito descendēte ex
delicto si agit' ad p̄uatū interesse Jtem si agit' furti ad penā appli-
candam parti q° casu actore nolēte si nō h̄ʒ debitor unde soluat
dʒ iudex penā pecuniariā alias parti applicandā in corporalē cōmutarē
nō obstan̄ cessione s'm Jmo. et Jo. an. ubi sup̄ Sʒ h' casu putarē q' si
vellet creditor debitorē carcerari debeē certū t̄p̄ p̄figi quo in car-
ceribus staē dēt ut illo elapso libertas fieē qʒ tūc carcer assig-
naret' p̄ pena et nō p̄ custodia Quia pena carceris loco pecunie q̄ nō
pt̄ solui surrogatur
Debitor obligat' dare fideiussorē si nllū īuenit qui fideiubere velit
an sufficiat si iuratoria cautionē p̄stat vide sub verbo fideiussor in p̄n°
Debitor si esset obligat' ad vendend' rē cto p̄cio eo sibi obligato
licet nō recepto habet' vendita p̄ p̄fecta. l. labeo scribat si michi
bibliothecā ff. de contrahen. emp. et no. Bar. in l. si fideiussor. § fi.
de le. i. et l. fideiussorem § ergo plagiam de le. iij. vide infra §
Debitor obligat' ad vendendū rē nō dicit' obligat' ex primo
ad nudū factū sed ad tradend' et dominiū transferend' sic est
d. no. Bar. in l. i. C. de lega. ubi querit si testator iussit Et ange.
in l. in extimandis ff. de p̄eti. here. Ex hoc sequit' q' talis
debitor pt̄ p̄cise cōpelli vendē et tradē nec liberat' p̄stādo

interesse iuxta no. per bar. in l. stipulatione non dividitur vi carta ubi ve-
nio ad textum ff. de ver. obli. et ibi et ibi plene vide per eum quod debitor
potest trahere ad forum conpelli

Debitor promittens forum etiam cum iuramento non potest per iudicem laycum
nec ecclesiasticum conpelli trahere ad forum sed sufficit cum prestare interesse quia
iuramentum recepit intellectum ex mente in materiam super qua prestatur secundum
Inno. iurans ergo aliquod facere intelligitur ut uit esse prestare secundum quod lex in-
telligit ut no. in an. de iudi. c. i. v. sed dubium est de arbi. plura
vi calump. vide quod no. per eum l. ii de pigno. ubi dicit scriptores posse trahe-
cogi ad scribendum quod promisit quod fuit electa industria persone quod prestatur. di-
de dio bal. qui aliter loquitur quod potest pluribus casibus in quibus potest quis ad forum
trahere conpelli ut l. in actionibus ff. de militem iuran. et de ser. que pro eo
l. i xiiii et xv. calump. v. ind. quitur d'aliquibus et v. sed pone

Debitor promittens solvere ubicumque locorum non potest cogi suum debitum solve-
re nisi in loco in quo repetitur ut in quo habet bona secundum opinionem com. et hic inquit
procedit quando certa loca enumerantur et generaliter certa subiciuntur ut promitto solvere
bononie ferrarie et ubicumque locorum secus autem quod tunc non poterit co-
venire quia in remotiori loco ab expressis no. in an. de iudi. c. i. v. concludo

Debitor promittens solvere creditori ubicumque ei placuerit et sic per verba sig-
nificantia arbitrium boni viri potest conveniri in loco ubi bonus vir arbitraretur
secundum naturalem equitatem licet non possit alias ibi conveniri de iure secus si promittat
per verba significantia liberam voluntatem ut promitto solvere ubi velles quia tunc
intelligitur de loco vel alias quem poterat et ita dicit intelligi bar. ut no. in an.
de iudi. c. i. v. concludo

Debitor promittens solvere debitum ubicumque petitur potest in quolibet loco conve-
niri in quo est iudicialem debitum ab eo petitum et quia in instanti petitionis
iurisdictio caretur item si dico promitto solvere ubicumque conveniar secus si
dico promitto vendere coram quocumque iudice coram quo petieris et ibi solvere
quia tunc intelligitur de petitione iudiciali que non potest fieri nisi coram iudice
vel si aut dicat promitto vendere et solvere quocumque loco petieris videtur
quod conveniri potest in eo loco in quo extraiudicialiter petatur et illud verbum petieris
ad diversa relatum diversimode intelligatur nisi dicatur quod tu possit utrumque
et determinate sed in petitione iudiciali ubi autem dicit promitto solvere
ubicumque me inveneris in diocesia certum est quod in quolibet loco in quo re-
peritur sortitur forum ratione contractus et hoc verum quando loca sunt incerta sed si
plura loca exprimantur ut promitto solvere bononie et ferrarie
tunc obligatio dividetur et non poterit de altero in alterius loco insolidum

conuenir nisi hoc adiectum sit / tantum est ergo illud addere ut no. d. an.
de iudi. c. i. v. conclusio
Debitor si simpliciter promittat respondere ubique uel ubicumque conueniretur
uel in instantie foro non potest nimirum ex loco sui domicilij queri quia
ff potest ante litem contestatam renunciare et iurisdictionem alias non sui iudicis de-
clinare ex quo verum tamen ad priuilegium tamen si renunciando et declinando
obligatur parti ad interesse potius pro illo interesse conueniri coram ipso iu-
dice declinato quam executum parti destinauit in loco iudicis non sui
et sit quasi quo ad pactum videtur ibidem contraxisse secundum quam quod
est singulare dictum ut no. d. an. de iudi. c. i. v. conclusio et hoc
puto siue ad interesse agatur ex pacto quod fuit positum siue agatur ex
dolo quod fuit inditum quia sic pro contractu quibus sortitur forum ita pro dolo siue
delicto
Debitor obligatus qualiter tamen an et qualiter possit conueniri coram iudice
ecclesiastico vide sub verbo iudex § iudex
Debitor obligatus ex pluribus causis si soluit et non exprimit in qua
causam soluat in quam causam debeatur solutio vide per Bar. in l. i.
ff. de solu. et plenius ff. de solu. l. iii. ex pluribus c. ti.
Debitor non censetur ydoneus qui ad vitandum satisdationem licet
possideat immobilia alibi quam in loco iudicij ut no. glo. et Bar. in
l. si C. de pri. agen. iure li. xii. et bal. in l. sciend. in prin. ff. qui
satisda. cog. et intellige quod possidet immobilia in loco ualde longinquo
a loco iudicij secus si possidet in loco propinquo nisi ibi esset debitor
multum potens ut no. Bar. in l. sciend. § j. et in l. ij. c. ti. in prin.
Dicitur etiam quod de fuga suspectus si non possidet immobilia in loco de-
licti ubi queritur et puniri debet ut no. Jo. an. in c. si clericus super
verbo ne fugiat de sen. excom. li. vi. in nouella
Debitor tenetur ire ad domum creditoris et ibi soluere debitum no. d. an.
Immo in c. significante de pigno. si plenius de hoc vide ex per. dicatur
res debita portari ad domum creditoris vide Bar. in l. si item illa ff.
de consti. pecu. et bal. in l. accepta C. de usu.
Debitor obligatus ad rem traditam licet illam tamen extraneis vendere
ut ff. de publici. l. sine aut. § si duobus tamen non per eam vende

nec alienare in consortem seu ad eandem rem tradendam obligatum sim
Immo contrarium est notabile ut no. d. an. in c. iii. de consti xxviii columna v
versiculo ad viii

Debitor sortitur forum ratione contractus sed ita demum potest in loco contractus conveniri si ibi reperiatur ut in c. romana § contrahentes de foro compe. li. vi. nisi renunciaverit privilegio fori quo casu etsi non reperiatur ibi potest ibidem conveniri ut no. per bar. et bal. et per glo. in l. i. ff. si quis in ius vo. non re. Sed contrarium dicit ibi ange. per dictum quinto § contrahentes vide an. in c. delicti et c. fi. de for. compe.

Debitor obligatus in tempore an teneatur solvere in principio temporis puta anni nisi dicit ut no. bar. in l. qui hoc anno de verbo obli. et per bal. qui in aliquibus dicit contrarium bar. in l. i. ff. quod si le. ce.

Debitor an presumatur liberatus et absolutus si habet penes se Instrumentum obligationis incisum vide sub verbo presumptio § presumitur debitor

Debitor qui est in fuga potest personaliter capi et sine auctoritate iudicis si commode iudex haberi non potest Idem in debitore de fuga suspecto debet tamen causa sommarie cognosci ut no. Jo. an. in c. ii. de pig. vide bar. et ange. in l. ait pretor § si debitorem ff. de his que in fraudem cre.

Decanus an decanatus sit dignitas vide sub verbo dignitas

Determinare hoc verbum est iuris declarandi no. d. an. de iudi. determinare in fi. secundum Jo. an. dicit quod significat novi iuris edictionem non antiqui declarationem ut ipse no. in cle. ii. de regu. et in c. cos de sen. exco. li. vi.

Decima quibus clericis de iure teneatur decime vide ro. tam concilium xx et vide sub verbo iudex § iudex potest procedere § prescriptio § privilegium

Decima si ius decimandi non cadit in laicum nisi ex privilegio apostolico secundum frederi. dec. sic no. ro. consilium xx et no. glo. de loca. c. ii. et de deci. c. causam et no. d. an. de resti. spo. ex parte ex columna prima dominium limita non esset decime an quilibet late racionem tu laicus concesse quia ille cadit in laicum hic cum sint quid spirituale pertinet ad laicos ex singulari gratia et favore ecclie no. ro. consilium 284 ingressus et per concilium lateranum verum est quod papa patitur et potest statuere quod vult dum tamen ex tali ipsa non tollat ut no. Immo. super Rota de deci. et d. an. c. ti. prochiales iiii columna secundum intendens bene potest papa concedere

Laicus decimas iustificare aut acquirere non potest, secus olim ante Concilium
lateranum poterat quibus cum auctoritate superioris prelati no. Jo. an. de his
que fi. a prelato vel a papa. Et licet papa non possit vniuersaliter omnes qui
sunt a solucione decimarum, potest tamen expeciali priuilegio aliquibus hoc
specialiter concedere no. per glo. hostien. Jo. an. dominum fran. de zaba-
rellis a nobis de deci.
Decime si a tanto tempore cuius memoria non est in contrarium sunt consuete dari
in feudum presumitur concessisse ante concilium lateranum no. Jo. an. de
his que fi. a prelato cum a papa et ideo licet deuoluatur ad ecclesiam etiam
per renunciacionem vasalli potest prelatus eas concedere alteri eciam laico quod non
dicitur de nouo infeudare nec alienare no. fran. de feu. c. ij.
Decime feudales laicis in perpetuum ab antiquo concessa potest per ipsum lai-
cum consenciente episcopo eciam sine consensu capituli concedi ecclesie in feudum per
tex. de his que fi a prelato cum a papa in fi. et eciam ipsi capitulo concedi
potest ut no. glo. in c. ij super verbo mense de re ecclesie non alie.
Sed non potest per ipsum laicum concedi laico etiam consenciente episcopo ut no.
Jo. an. et fran. de prohibere de deci. licet glo. ibidem dicat contrarium.
Decima laico iuste et canonice concessa transit ad eius heredem
nisi hoc expresse sit actum tex. de deci. ad hec et no. glo. c.
nisi hoc expresse sit actum ... non intelligas de concessis ante concilium lateranum sed de concessis post
Decimas et ius decimandi potest vna ecclesia prescribere contra aliam
no. 20. collu. xix sed laicus non potest ius decimandi prescribere secun-
dum decimarum perceptores bene prescribit no. ho. collu. xix. et no. glo.
de resti. spo. ex parte et causam et vide sub verbo prescripcio § prescri-
bi non potest exempcio
Decimarum ius non potest in composicionem vel transactionem deduci quod
est spirituale et super spiritualibus non potest componi et transigi secus super
accidentibus exterioribus secundum ad ius spirituale sit suum primo et no. d.
an. de consuetudine. vti. vel vtilitati c. penult. valet tamen transactio in preiudicium transi-
gentis licet non in preiudicium successoris no. glo. de deci. exmulti-
plici et c. in super super fructibus autem decimarum transigi potest ut patet ex §
proxime precedenti. Dicunt tamen hostien. quod per medium non arbitrium sed ar-
bitratoris et amicabilis composicionis potest ipsum ius decimarum
in transactionem deduci ut no. Jo. an. in c. fi. de re permu. permutari
autem non potest cum aliqua re temporali ut l. no. glo. fi. nisi forte ipsa

expbaet ut no d an ibidem insi Vide Jo an pg Jnno in c statuig
de tinsat sup i glo et in c de ceed sup verbo copomit et sup verbo
Jus aliqd et in c sup eo e ti
Decime an sint ex precepto legis diuine vel canonice vel an qui soluere
illas peccent Vide Jnno sup Rta de deci et Jo an e ti a nob
et c in aliqb et in regula qui p'cr in q porror in parte et d an
e ti prochianos et arch xvi q i decime et no glo de deci c i li vi
Decimas an possit ppa tolle et extinguere despondendo q no solua
in toto vel in parte vide sub verbo ppam § ppa licet no possit
Decime licet deciure tam debeant si tam d aqua puinia de
gsuene no soluat et ibi aliq res vendat cum fructib decie eptor petat
an venditor teneat emptori ad interesse vide sub verbo venditor
§ venditor vendens
Decime fructuu germananu sue nascenciu in alterius luci an
debeat solui de ductis expensis vel sine deductione videtur et glo q
ibi no p Jnno host Jo an et d an et d an in c pastoral de deci
Decime que debeant epo et que debeat rectori prolis eccle
vide q no p glo et doc in c cu gtingat de deci et ibi plenis
sime p d an pg Jo Cal
Decime si ex priuilegio gceduntur epis tale priuilegiu extenditur etiam
ad decias nonaliu ut in c ex parte iij de deci Petiu si tale priui
legiu laico gcedatur utz in c tua i e ti
Decimas possidens et pscribens in fiendo et ppte cultinato
si postea reliqua ps de nouo cultiuetur decia illius ptis noui
ter cultiuate debetur illi ad qm ptinet jus decimandi in parte an
tiqtus culta quia sequitur naturam ptis antiqui cui adheret et cui ps
est sim vinc et no Jo Cal in c si de priule et spe in ti de pba
§ quid si ps agat / et talis ps sic nouit culta no appellatur noua
lia quia tenit ad prim antiqtus cultu ut no Jo an et d an in
c ij de verbo sign et quia sic ingrediens certam ptem fundi ac
quit possessionem totius licet oes glebas terre no tangat l iij in pri
ff de acquirenda poss Jta ecc percipiens decimas in aliqua pte
fundi acquirit qi possessionem iuris decimandi in toto fundo licet sin
gule glebe fundi no fuit culte secus ubi essent fundi separati qr
tunc possidens et pscribens decimas in vno no acquirit possessio
nem nec ius decimandi in alio ut in c cu gtingat de deci

Decimas maiores si quis possedit et prescripsit in terrae fundo potest pe-
te etiam decimas maiores minores ex eodem fundo provenientes licet eas
hactenus percepisset ut patet de deci. c. cum contingat quod intelligo quando minute
ibi non fuerint collecte alias forte secus esset ut no. sub verbo possessio
iuris decimandi

Decimas de pascuis herbarum et de lignis in silvis incisis et de
piscationibus vallium si quis percepit et prescripsit et illa loca postea redu-
cantur ad culturam decime fructuum ex nova cultura provenientium per-
tinent ad illum qui decimas de herbis lignis et piscationibus eisdem locis
prius percepit ut no. Jo. an. in c. cum contingat de deci.

Decimas si quas quis percepit et prescripsit ex fundo in quo postea
plantantur de novo vites et arbores fructifere que ante ibi non
fuerant decime de fructibus vitium et arborum debentur ei qui prescripsit deci-
mas eiusdem fundi quia quicquid ex illo fundo percipitur licet secus sit
in solutis decimalibus est ut no. d. an. in c. cum contingat de deci.

Decime taxacio quo intelligitur in gratiis expectativis per quas impe-
trantur beneficia ad certum valorem secundum taxacionem decime vide Jo. an.
in addi. spe. super Rea de concessione prebendis

Delegatio potest fieri per superiorem parte absente et etiam
lite pendente no. Inno. de o. sig. olim vide ibi Jo. an. et
an. qui limitat Inno. vide etiam per eundem d. an. in c. si de consti.
et vide sub verbo impetracio § verba

Declaracio trahitur retro usque ad tempus et principium actus qui de-
claratur ff. de testa. l. heredes palam § i. et in aut. de fi. ante
do. instru. na. quare si. et no. bal. C. de legi. l. non dubium in iii
iusti. /et no. per Jo. an. in c. si de verbo sig. li. vi. super glo. per hac
in nonnulla et in addi. spe. in ti. de teste § nunc videndum ubi hoc etiam
et vide sub verbo lex sive constitucio declaratoria

Declaracio legis interpretativa ad eum pertinet cuius est condere alias quare
C. de legi. l. si de fen. extra c. inter alia

Declaracio debet fieri circa rem dubiam quia in re clara non cadit declaracio
no. bar. in l. ab executore ubi quando ii ff. de appe. et compe. de ipsis
tamen quia et patet de desiii ille aut ille § cum in verbis et no. ro. consilio
206. vide etiam quod no. d. an. in c. si de consti. et vide sub verbo inter-
pretacio § interpretacionem

Decretu ex falsa causa interpositu licet sit nullu dat tamen interim calorem tenendi donec cassetur no. d. an. de de coniuga diversis

Delegatio potest fieri de hiis que sunt meri imperii secundum canones sed non secundum leges no. ro. consilio 399 et vide sub verbo Judex

Delegari non possunt que sunt ordinis nisi fiat delegatio in eum qui facere non potest et que sint ista vide archi. lxxxv di. pervenit

Delictum quod sit impeditivum ordinis executionem et ex quo primam p. actam vide glo. et doc. de re. c. nisi in pri. et vide sub verbo clericus § fuga § perbatus § maleficium § securitas

Delicta enormia et que sunt periurium adulterium homicidium et alia que in arbitrio iudicis relinquuntur et que sunt enormia suspensione degradacione et depositione digna vide d. an. de iudi. at si clerici in pri. ubi querere ad declaratam

Delinquens potest a quolibet capi ut ducatur ad iudicem licet in flagranti crimine non sit repertus no. d. an. in c. i. ubi examinemus

Delinquens non repellitur racione alterius criminis ab agendo in iudicio no. d. an. de iudi. intelleximus ubi idem tenet

Delinquens etiam ingressu iudicis pro tribunali sedentis non magis ei nocet quam si in absencia iudicis delinquit quia iudex ad hoc non sedet no. d. an. de iudi. confessus c. si viii talis

Delictu adultery maius est omnibus aliis preter crimen lese maiestatis ut no. bar. super lege ita ff. de adult. § dic secundum an. quo ad crimis qualiter non est maius omnibus aliis quantum ad pene qualiter est ita grave sicut omnia alia quia pro eo imponitur pena mortis quoniam ad delicti excensionem est de gravioribus quia non solum deliquit in se sed alienum naturam duger aie polluitur no. d. an. de iudi. at si clerici § de adul. v. vero adultum

Delictum unicum censetur si quis aliud uno impetu plures percussit quia ille plures percussiones pro una habentur no. jo. an. de re iudi. delictum

Delinquens licet per penitentiam sit absolutus cum peccata fori penitentialis / potest tamen accusari et puniri in foro contencioso no. glo. et jo. an. de divor. gaudemus Et ibidem dicit glo. xxxiii q. ii admonere licet hostiensis dicat contrarium in c. tue de spons. ubi dicit quod certa

hz penitētez defendē aug dom pt saluai qui pma fuit pubta qr
illa fuit edit loco penesori gtendosi ut no d an in c de hijs
de aci dispesatg aut ut no abstan delicto possit ad supiores
ascendē et in suscepti ordinibg ministrae / no pt amplius accu/
sarē de delicto ut no opcātr dca dispensato ut no glo vult
et jo an sup ea c si de temps ordi
Delictu differt a crimie quia delictu est geng gnalissim crime
est geng subaltnu ut no glo in l i C si aduer delic Item
delictu et crimen drnt a pcto no glo in regula pctm li vi in
pma glo
Delictu pot vnico actu cou plures committi et tot erut delicta
qt sut pne cou quas delinquit et p qualz psona pena co/
mittet in solidu Vn si statuto dicit et p qualibz insultu fco
in psona alicu puniatr insultas in x et quis plures sunt insul/
tat / tot erut pene qt psone insultate ut no p bar et ange in
l ij § si ad plures ff de sepul viola secq si statuto puniat de/
licto comisso circa res licet illa res in qua delinquitr sit plu/
riu pnaz ut si statuto puniat turbantez possessom alicuius qr tunc
vnica pena turbans punitr ut ibi no
Delinques in crime in se confitetr an possit et debeat interogai
de sociis crimis et qualez fidem faciat depositio eius con socios vide
bar in l repeti § i ff de questi et d an in c i de gfess et Cy
in l si C de accu
Delinqnti opem pstans an teneatr pena qua delinquens
et qualr quis dicatr opem pstare ut auxiliu vide bar in
l Item qui opem et l in furti § ope ff de furtis
Delictu sacrilegii quibg casibg dicatr committi vide Jo an de
for cpetē cu pro causa
Delinques si in tortura no pcedentibus indiciis sua gfitetr
crimen ut ppea i illa gfessione pseucauit an sibi piudicet
talis gfessio vide sub verbo gfessio facta in tormetis
Denunciacio qualr fieri debeat vide sub verbo appello in
ca bnficiali no deuoluit et vide sub vebo ptestacio
Deportatg et dapnatg in metallo an possit agre

144

et convenire et stare in iudicio tam pro preteritis ... an deporta... quam etiam pro futuris obligationibus et vide dominum ... de iudi... intelligimus ... si

Depositum si est factum de pecunia non data in sacculo signata sed simpliciter numerata tacite actu videtur quod depositarius illa pecunia uti possit et tantundem in genere restituere teneatur l. die sponsalio... si ff depo. et tunc depositum excedit naturam depositi quia dominium et possessio transit in depositarium ut patet in l. lucius et l. publi... et ...

Deposito facto ad certum tempus potest etiam ante tempus repeti ad beneplacitum deponentis l. i. § penult. ff depo. quod intellige ... deposito stante in sua natura depositi excedat ... quod deponitur pecunia uti dominium transit ... et possessio ita etiam excedit in aliud quod non potest ante tempus revocari ne facultas utendi semel concessa ... ... hoc casu depositum sit factum gratia depositarii si primo casu fuit factum gratia deponentis ut patet ... per ... in l. commodati § sicut ff de commodato ... est quia primo casu non interest depositarii quod non revocetur ante tempus ... casu sic

Devolutio cause ad curiam quando dicatur ... vide glo... ... et ... et plenius per ... in c. veniens de verbo ... ubi etiam ponit effectus ... devolutos et vide ... ... in c. si duobus in vi colum... et de app. et vide sub verbo appello in beneficiali in ... cum pluribus § sequentibus et vide sub verbo introducta

Devoluto negotio principali ad curiam non fit exemptione facta in curia super nullitate diffinitive sive in ... late licet iudex nullitatis ... sententiam nullam non ... an ... audiatur de ... in viij ... nisi partes consentiant quod etiam in principali procedatur in curia

Dies termini an computetur in termino et an fiat computatio de momento ad momentum vide sub verbo terminus § ... dies

Dignitas personatus et officium quid sint vide archi... in c. i. de consue. li. vi et plene vide ibi ... unde textus ... glo. ... in l. legibus § si ... et vide sub verbo p...

latus § plati appellacone
Dignitas est esse priorem de preben. ca. Et no. glo. de verbo sig
quamvis. Et obtinet primum gradum dignitatis quam sit prelacionem et
non habz iurisdiccionem sicut abbatem ut no. arch. de preben. licet li. vi predicta
intellige in prioratu priuli non in claustrali quamvis ille non est dignitas
ut in cle. et si princip. de rescrip. et hic no.
Dignitas est esse abbatem et comparatur dignitati capitali quia simpliciter
non est dignitas sed culmine dignitatis ut no. arch. de preben. lib.
li. vi
Dignitas est esse archidiaconum cum si ipse racione consuetudinis
nullam exerceat iurisdiccionem. Sed thesauraria primiceria et decania
bus et alia in ecclesia cathedrali non sunt dignitates in aliis
aut ecclesiis collegiatis ille qui est caput et platus ecclesie electus
a collegio et per episcopum confirmatus dicitur in dignitate quia habet iuris-
diccionem super eligentes / sed habens administracionem cum preeminencia
ut sunt in Ispania priores Castellani et Daeste non sunt in dig-
nitate sed officio / habens autem administracionem sine iurisdiccione ut
Camerarius ipse est in dignitate ut no. Ro. conclu. 16 Nalbi.
Alibi dicit rota quod esse preslm non est de iure dignitas nisi
quam presbiter succedit in loco archidiaconi. Sed archipresbiteratus est dig-
nitas. Idem in decanatu dubio nisi sit decanatus ruralis ut
no. Ro. conclu. 233 Sed an esse archipresbiterum sit dignitas vide
per Emil. pau. de an in c. de multa c. li. Et videm
magna glo. in cle. ut lite pendente qui decreta et tex. de consue. cum
aliis et de iusti. c. fi. dicit quod dignitas est nisi consuetudo
sit in contrarium ut no. fran. de zaba. in cle. i. de preb. Et racio
est quod archipresbiter ecclesia ruralis habet iurisdiccionem ordinariam in minoribus
causis ut no. per glo. Inno. Jo. an. et d. an. in c. fi. de offi. archipresbi.
Et ideo dicit quod tunc decanus archipresbiteralis ruralis est dig-
nitas quam habet ecclesiam collegiatam actu ut ipse no. in consilio cccc
Et vide etiam in antiquis conclu. 12 x. et conclu. 24
Dignitas venit sub nomine presidencie non sub nomine admini-
stracionis nisi ex adiuncto aliud appareat no. d.

an in cle i de rescript

Dignitas est esse canonicum in ecclesia cathedrali ex subex pectacione p
bende ideo tali canonico sic ceteris in dignitate positis cause a sede aplica
committuntur no. ro. conclu. 26 Idem no. d. an. in canonico supernumera-
rio in c. cum M. ad fi. de consti. Alibi dicit rota, quod esse canonicum e
honor ut no. ro. conclu. 132 Item mendicantes qui sunt ad nutum
revocabiles deputati ut alijs preffuit dicuntur esse in dignitate
donec fuerint revocati no. fre. in tract. p mu. q. xvi
Dignitas est quicquid ex consuetudine dignitas reputatur no. ro.
conclu. 32 Quia tantum operatur consuetudo et reputacio ecclesie
quantum ius commune quod possit dignitatem instituere ut no. ro. conclu. 168
Dignitas plebanus de iure communi maior est post episcopum que autem
sit maior dignitas in ecclesia collegiata vel plebanus decanusquidam
quod plebanus qui succedit in locum plebani decanus vero in locum
archipresbiteri Et utrumque est maior in dignitate archipresbitero licet
archiple sit maior in ordine sed dic ut no. ro. conclu.
Dignitas est esse plebanum cum plebanus sit caput collegij conclu. 32
aliam actu alias facit et idem in precedenti no. fre. de hac consilio
lxxx. vide rotam que aliter dicit in precedenti conclu. 23
et do. dic. idem de plebano in c. i. de consue. li. vj. concordat cum fre.
Dignitatis appellacione non comprehenduntur episcopales sine ecclesie
cathedrales nec in constitucionibus nec in privilegijs sine in
dispensacionibus ut in c. dilectus de concess. preben. c. ij li. vj
Et hoc etiam tenet ibidem Jo. an. in glo. ij salvo in hijs
que ius vetus coadiuvat appellacione dignitatis venit etiam
episcopalis ut no. Jo. an. de cler. coniug. li. vj super v. dignitatis
in novella vide sub verbo Cardinalis et Cardinalatus dignitas
Digniora preferenda sunt minus dignis de caus. poss. et
proprie. c. cum dilectus
Dignitas est esse vicarium episcopi no. glo. in cle. auditor de
rescriptis et p. more in c. fi. de offi. dele. li. vj v. quero
an electi Et non glo. in cle. Et si principalis de rescriptis super
v. delegatus Item vicarius late intellecto appellatur prelatus
no. d. an. de iud. determina. v. oppo. quod alij

Dignitas dicitur maior quam personatus vel officium in extra Cathedrali vi de so. ar. int. Deliberatione de offi. le. li. vi. ibi dicit quod prelatura est maior preeminentibus qualitatibus de quibus ibi loquitur vide
§ dignitas est esse archidiaconum

Dilacio donec pendet non potest iudex ad ulteriora procedere nisi ex causa dilationis revocetur de appellatione c. significaverit et ibi no. Jo. an.

Diocesis qualiter sumatur vide quod no. glo. in cle. Ne Romani § sane de elect.

Diocesam appellatione non comprehenduntur insulares episcopi vide glo. in v. diocesam in cle. quamvis de so. compe. et in cle. i. de iurisdi. in v. diocesam

Dioces appellatione comprehenduntur civitates in constitutionibus statutis et privilegiis secundum in respectu ut no. hosti. et arch. in c. i. de offi. ar. et c. i. de re. permu. c. i. li. vi. vide ar. no. in c. Rudolphus de rescriptis

Dioces et in dioces et de dioces esse censetur locus exemptus quia per exemptionem non desinit esse de dioc. licet maneat de iurisdictione et no. fre. de se. consilio suo ii

Directe si quid fieri prohibetur non debet fieri indirecte de here. c. statutum li. vi. et ibi no. Jo. an. in novell. ff. de pactis qui non in fra l. adeo § ait pretor et de neg. ges. l. si duobus et no. per Dy. in regula cum quid

Dispensacio quibus respicit preiudicium dispensantis debet late interpretari quia hoc respectu beneficium est si attendatur materia super qua dispensatur dic quod si est dispensatio in re dubia ut quia facta est de licentia tunc licet late non interpretatur tamen non debet nimis restringi saltem taliter quod reddatur inutilis quia ius est non gratia per se et si sit gratia si motu proprio concessa nec in re dubia sed simpliciter et promissa quia tunc est stricti iuris et restringenda taliter quod quantum minus potest gratie officiat et hoc quo ad principalem dispositionem subiecta non ad accessoria vel minora et principalis consequentia semper extenditur no. d. ar. de iure. c. accessoria § de accus. quo ad statum principalem perhibeatur intelligitur in aliis dispensationibus quam in matrimonialibus quia matrimo-

inalos dz large intelligi i fauore? intrioni nisi ex larga int-
ptatione scandalum sequeretur ut pz ex tex. c. q dilco de consag et
affi Et declaratum est hodie per Constitutionem cle vi que incipit nup
de qua jo. cal. mentionem facit in dicto c dilco Sed hodie velle videtur
q etiam in matrimonialibus dispensatio sit odiosa et ꝯsequenter restringenda
ut recitat jo. an. in c quia tua e ti Sed male dicit quia ymmo est fauo-
rabilis et late intelligenda ut pz in Constitutionem predictam que vult q di-
spensatio in simili trahatur ad matrimonium quod patet quia dispensatio
i ipso ꝯtractu simplex sua trahitur ad casum ubi // Tercius casus quando
est in quarto matrimonium q non fieret si dicta dispensatio odiosa esset
quia tunc dispensatio in simplicia non traheretur ad matrimonium ut no.
jo. an. in addi spe sup Rta qui si sint le et bar in l. y in pn
ff de v. obli Et ponderandum q trahitur ad matrimonium etiam si id quod
iniscitur de pse supto sit facilioris dispensationis casu sup quo de
pisse dispensatur quam in ꝯtracto ut pz etiam in Constitutionem predicta-
dicto c. si de ꝯsag et affi quia verba dispensationis in matrimonial
illud latum recipiunt intellectum q recipiunt verba iuris communis quod
est notandum et vide infra § dispensatio facta sup impedimento

Dispensatio facta cum illitimo ut possit beneficia acceptare intelligitur
de primo et de unico Ideo statim cum unicum beneficium adeptus fu-
erit gratia expirat et licet illi renunciaret aliud ꝯsequi non
posset etiam per viam permutationis sine noua dispensatione secundum archi. lib
jo. an. tamen no. ro. ꝯclu 232 Contra quod est textus in c non pt
de pben li vi Illi tamen textum ꝯcedit ibi jo. an. in nouella
sequitur jo. mo Et vide fre in trac per mu q 12

Dispensatio generalis facta cum illitimo ad beneficia simpliciter non includit
beneficia curata nec prebendas ecclesie Cathedralis secus si gratia sit
exuberans sic q possit retinere beneficia quotcumque secundum jo. an. Item dispe-
satio facta per Episcopum ad beneficium quodcumque non includit prebendas ecclesie
Cathedralis secundum jo. mo licet archi. aliter dicat no. ro. ꝯclu 232 Et
vide sub verbo gratia § gratiam habens ad collationem Episcopi et § se item
vide i. § dispensatio facta cum illegitimo

Dispensatio sup incompatibilibus facta non intelligitur concede

q dispensatus non tenetur in altero beneficiorum personaliter residere et
in altero per substitutum deseruire debet ergo in uno personaliter seruire
et in altero per substitutum vel potest nunc in uno nunc in alio residere et deser-
uire no. glo. super verbo residere retinere in c. non potest de preben. li. vi
Dispensatio insufficiens et inualida super duobus incompa-
tibilibus retinendis licet cuius non valeat retinendi sine ordinatio [illegible]
obstaculum conferendi sine / dum tamen in dispensatione dicatur quod possit
sine [illegible] sede retinere non obstante constitutione concilii generalis / et
sic operatur dispensatio quod non potest sede sine licentia ipse [illegible] sed
summus pontifex ordinarius conferre per decere de mitu ut no. Jo. an.
de preben. no. pat. super verbo canonicatum li. vi in nouel. / et Jun. dom.
pape in li. de dispensa. § inde usque ad fi. v. porro
Dispensatus ut non obstante etate possit consequi et tenere cu-
ratum videtur dispensatus quod infra annum se non faciat promoueri
et ideo non obstante etate et quod non sit in sacerdotio potest consequi ecclesia
beneficium secus et secus qui alias applicatur collegio vel capitulo quod dum curatum
obtinetur se faciat ad ordines promoueri quia apparet hic soluo vi-
detur secundum dispensatio si sit adiuncta clausula prouisio quod interim
curam curat. no. Jo. an. de iu. di. ac si clerici § de adulterijs
et ad quartum principale et Jo. an. de elec. c. ex eo super v. instancia
decima li. vi in nouella
Dispensatio ut possit beneficium consequi et tenere non obstante absen-
tia non potest per hoc [illegible] ista dispensatio [illegible] re-
spiciat [illegible] sicut illa que sit super defectu etatis curato
beneficio obtinendo no. Jo. an. in dicto § de adulterijs § ad quartum
principale et Jo. an. in dicto c. ex eo in nouella
Dispensatio de gratia super incompatibilibus licet dictum prouideat de
beneficio curato et in prouisione dicatur non obstante alio simili quod obtinet
quod expresso secundum de primo obtento resetur secundum ad vitandam surreptionem
non ut dispensationis retentionis mandat textus est de preben. non potest
in fi. li. vi
Dispensatus ad ordinem non intelligitur dispensatus ad beneficium

tu possit quia hec ordines sunt licito no. d. an. in c. dud. § de adulteriis
v. ad quartum prin. et alias dicendum quod intelligitur dispensatio ad benefitium
non curatum et sit simulatur ac non ipse in c. postulasti de rescript.
et idem tenet olchra consilio c. xxxiij.
Dispensatio ad dignitates ecclesiasticas non intelligitur dispensatio
ad episcopatum / et dispensatio ad episcopatum non intelligitur dispensatio ad
archiepiscopatum secundum Inno. de electio. preben. dilecta et per archi. de preben.
lib. li. vi. vide d. an. in dud. § de adulteriis v. venio ad tertium
Dispensatio facta cum illegittimo ut possit tenere beneficium in ecclesia catheli
non potest illud consequi in metropolitana no. Jo. an. de preben. quamvis
li. vi. in v. metropolitanam / quod intellige quando dispensatio est arta
ad ordines et unum beneficium dumtaxat secus si est ampla ad plura
beneficia etiam curam animarum habentia ut no. Jo. an. in addi. spe. in ti. de fi.
pres. § i. ver. fine. Item secus videtur si dispensatur quod possit obtinere beneficia
ad collationem archiepiscopalem spectantia ut colligi potest ex notis secundum Jo. an.
in addi. spe. in ti. de actu et pe. § super petitorio et per pe. in fi.
et dud. c. quamvis super v. hoc tamen in novella et super dom. sup.
de dispensatione ampla ut comprehendat non solum cathedrales sed etiam
metropolitanam fuerunt verba oldra consilio c. xvij. ubi etiam dicit
notabiliter quod licet dispensatio non comprehendat beneficium curatum / si tamen non
est restricta ad beneficia certe civitatis ut dicatur sed est ampla ad beneficia
ecclesie provincie et forsan si est amplior ad beneficia totius mundi sub tali
dispensatione veniunt beneficia etiam in metropolitana contra quod videtur quod
no. Inno. in c. dilecta de concess. preben. sed non est contra quia aliis
terminis loquitur et verba in c. posita non sunt apta includere archiepiscopatum
Dispensatio an ex hoc quod dispensatio est sit ad episcopatum habili
tatus et adeo promoveri possit a supra ab inferiore a supra dic quod
si est dispensatio quo ad sola pena deponitur non potest ab aliquo
a supra promoveri cum macula sit ex toto deleta secus in tamen quo macula
remanet ut in dispensato super defectu natalium no. Innocentius
no. d. an. in c. dud. § de adult. v. venio ad tertium
Dispensatio simpliciter censetur dispensatio quo ad omnia et ideo dispensatio
simpliciter facta cum delinquente super delicto habilitatur eum non solum
quo ad beneficia habita sed etiam quo ad habenda quia ex toto deletur vicium
in dispensato secus si dispensatio refertur ad res vel ex toto non

delet viam no d. an. i dec. § de adulterijs v. ad quartum prin.

Dispensandi facultas aliqui concessa in hac forma quod possit dispensare cum adulterio et cum incestuoso intelligitur dumtamen si non quidem dest cum adul-
tero bene non ad quod cum eadem possit de utroque delicto sic dispensare quia facultas dispensandi capitur iuste et largiatur Et quia iuri singulari concedit-
ur dispensandi ut iuris est ideo restringi debet / contrarium dicit Jo. an. et no.
d. an. i dec. § de adulterijs cum si unde se v. filius qui est spurius ubi
vide limitationem predictorum / adde quod lapsus potestatem dispensandi cum
nato de adulterio duplicato scilicet nato ex patre uxorato et matre al-
teri uxorata seu maritata ut patet ex no. Jo. an. in addi. spe. sup.

Ista quis si fuit le. v. queas si natus et v. huius coi

Dispensatus ut possit plures personatus recipere si ei cum tenere conferatur
si postea eas recipit nunquam cum tenere licet peteret / et personatus ab eo auferri pos-
sunt quia male et iniuste tenet non tamen quia plures tenet et sic dispen-
satio excusat a pluralitate non tamen ab iniusta detentione ut no. Jo. mo. et Jo. an.
in c. Si duo ij de elect. et spe. in ti. de dispen. § videndum an si v.
quid si dispensat de plurib. infertur quod talis non incurrit penam in-
habilitatis que infligitur tenenti duo incompatibilia sine dispensatione
ut in extravaganti execrabilis Jo. xxii fatetur quia dicta dispensatio fuit
conditionalis et conditio deficit et consequenter in dicto appellatur Et hoc d. an.
i dec. c. duum in ult. colum. Si autem dispensatio non sit conditionalis
sed simpliciter quis dispensat ut possit plura temporalia retinere tunc si dis-
pensatio refertur ad obtenta nunquam canonice non apparet quare sur-
reptitia sed si refertur ad obtinenda tunc valet per capio primo de qua
sup. no. domi. de sanc. gemi. c. no. pt. § illud de preben. li. vi

Dispensatio non valet que fit pendente impetratione quare cum obten-
tu postea dispensatio in beneficiis et alteri tertio conferatur non
enim potuit dispensare in preiudicium tertij impetrantis cui erat
ius quesitum saltem ad rem no. d. an. in deci. § de adulte.
v. ij. ex parte persone

Dispensatio validat electionem que nulla erat propter
dispensationis defectum ubi non agitur de preiudicio
electi quia electio nulla propter talem defectum
respiciat quandam suspensionem et c.

148

habet quid validitatis secundum Innocentium no. d. an. dicto § d. adult. xo. ij ex parte persone
Dispensatio est actus iurisdictionis et mensuratur potestas dispensandi a potestate pena imponendi. Unde non potest quis dispensare super pena quam non potest imponere. d. an. in d. § de adult. xo. ij ex parte persone
Dispensatio an videatur ille qui fuerit promotus indigno licet non exprimat quod dispenset vide quod in glo. de sent. pres. veniens de sas. c. ij. de cle. qui diversis fallaciis et per Innocentium et d. an. in dicto c. veniens ubi vide et per eundem An. plenissime c. consultationibus de iurepa.
Dispensare non potest legatus de latere super pluralitate beneficiorum, in et in carta irrogatur quod hoc solus papa potest. Ro. conclu. 218
Dispensare potest episcopus super pluralitate beneficiorum Ro. conclu. 297 et vide sub verbo beneficia plura in § dispensare non potest episcopus
Dispensare non potest episcopus cum patiente defectum ordinis vel etatis ut beneficium curatum obtineat d. an. de iudi. at si clerici § de adult. xo. op. quod dispensat dicitur tamen hodie de hoc ut no. c. j de eta. et qua. cle. li. vj. in novella
Dispensare non potest episcopus cum etate promovendorum ad ordines no. de eta. et qua. cle. fi. glo. penult.
Dispensare sic non potest episcopus in etate cum rectore prochialis ecclesie ita nec cum perpetuo vicario Ro. conclu. 263
Dispensare potest episcopus contra concilia generalia ex causa magne necessitatis vel utilitatis et que sunt causa premisse et prohibite quo ad dispensationem vide Ro. conclu. 273
Dispensare non potest episcopus super irregularitate quam irregularitate ab episcopo dispensatur celebrando incurrit no. d. an. de cohabi. cle. vita xo. quito op. circa fi. Nam solus papa super irregularitate dispensat et super defectu qui erat in promovendo ad episcopatum tempore promotionis d. an. de iudi. at si clerici § de adult. xo. veniens ad 3m
Dispensare non potest episcopus super iterate beneficiorum curatorum vel dignitatum aut personatuum quod sunt beneficiis sic de concess. preben. de multa et c. litteras et ubique no. glo. et vide sub verbo beneficium § beneficia plura vide oldr. d. an. in dicto c. de multa ad fi.
Dispensare non potest episcopus super duobus canonicis et prebenda in eadem ecclesia sed in canonica personatu vel officio sic no. Jo. an.

8

de cess' pben' lius et in cle' fi' de pben' glo ult' vide d
d' an' c ult' ad fi' de pben de mltd
Dispensare no pt epus in bigamia quia inducit irregula
ritate ex defctu et tam dispensat cu mutilatis lic ex defctu
irreli' sit d' an de iudi ac fi' cleri § de adult' v oppo' qd
dispensat Sz vota dic qp epus cu bigamo vero no interp
tatio dispensat quo ad inoores ordies no quo ad sacros
in quibz solus ppa cu bigamo vero dispensat cu ptate ab
soluta, no de ordinaria dispensat et sup executon ordinu
ad quos fuit bigam sine dispensaton pmot solus ppa
dispensat etia d' ordinaria ptate ho concl' x z d'
Dispensare no pt epus cu illegitio lic sit irreglare ex alie
no delicto d' an' in dco § de adult' v' oppo' qp dispenset
Dic tam hodie de his ut c' i d' supp ne pla li vi sup glo penlt
in nouella vide oio de eta et qua c' i li vi in tex' et glo
sup v' bnfim cu hz glo scripts in no' et v' cura
Dispensare no pt epus cu clico deposito ppt crimen si an de
positom sit cu suspenso aut pt dispensare tam ps suspensio
ne, qm ante d' an' in dco § d' adult' in pn' v' oppo qp no
dispenset Ratio aut quare no dispensat ps depositom
est quia no deponit quis nisi ex delicto gui et maifesto et sic
ex irregularite in qua solus ppa dispensat no' d' an' e § ve
nio ad zm in fi
Dispensare pt epus in adultio et inorib delictis cu clico als
suspendo ul depodo Sz adute qp requirit illud cu quo dispe
satur egisse pniaz in totu ul in parte de crimie sup quo sit di
spensaco Cu cu impenitete et in peto psenerate no pot
dispensare d' an in dco § de adult' in pn' v' vero ad zm qd
est vm ex debito si tn fiet illa dispensaco ulla pina parta
tenet no' in dco § v' venio ad zm
Dispensare pt epus in hesi Item in sacrilegio Itez cu
scismatico tam in bnd qz in ordine Item i oibz capitalibz

occultis et conclude in materia delictorum quod in adulterio et levioribus dispensat episcopus nisi ubi expresse reperitur prohibitum Sed in consimilibus aut sive maioribus non dispensat nisi appareat expresse permissum Et maiora intellige omnia delicta causantia irregularitatem sive ex delicto sive ex defectu aliter hoc relinquitur arbitrio iudicis qui in maioribus informabit arbitrium considerando adulterium et periurium cum quibus dispensa no. d. an. in dicto § de adult. v. venio ad utrumque ad fi.
Dispensare potest episcopus cum reo etiam invito accusatore licet delictum sit probatum quia potestas dispensandi in episcopo est libera et quia hoc sibi a iure non debet ei beneficium iuris auferri quod intellige nisi dispensatio tangeret privatum prejudicium accusatoris ut quia erat cum eo correctus Sed non potest dispensare cum accusatore qui non probavit cum puniatur ex presumptione secundum no. an. in dicto § de adult. v. 2o ex parte persone
Dispensare potest episcopus cum clerico infamie et ipsum ad famam restituere post penam sicut potest princeps et senatus quia ecclesia habet senatoria no. d. an. de iudi. at si clerici in pri. v. vero ad 3m
Dispensare non potest solum episcopus sed etiam cogitur post penam peractam subsistente causa non tamen ad hoc datur actio sed iudicis officium imploratur quo implorato si non dispensat peccat et iniuriam facit et tunc coram superiore agere potest saltem eius officium implorando Sed si dispensatio petitur sine causa non cogitur dispensare licet pena sit peracta potest tamen si vult cum sit permissa dispensatio et tunc esset gratia Sed primo casu est debita et tunc sit est ius cum sit execucio iusticie no. d. an. dicto § de adulte. v. n ex parte persone
Dispensare non potest episcopus contra canones penales vel inhabilitantes in casibus in quibus est prohibita dispensatio Sed est dispensatio in casibus in quibus est specialiter permissa episcopo tunc si prohibitio actus est contrarii non dispensat episcopus Sed si non est contrarii et late sine non dispensat inferior episcopo excepta extravagante Si aut est alia constitutio penalis vel inhabilitans tunc si dispensatio est permissa simpliciter licet non sit permissa specifice episcopis potest episcopus dispensare nisi alia constitutio legem imponat episcopo Et sic regula predicta restringitur ad canones astringentes subditos Sed si dispensatio est prohibita vel saltem non apparet iure permissa

ut quia ius prohibz aliquid non tamen excipit ne dispen
setur tunc Epus no dispensat qr lz sunae canones no d. an.
in dcto § d adult v concludo penlt coll In materia aut de
lectorum dic ut s in alijs § in dctum e
Dispensae pt epus contra cparum constitutorum qr etiam eam pt in totum
tolle intellige nisi consto insuerat in contractu vel alterius pule
gium nisi constituto sit iurata qr licet tolle possit contra eam tamen
no dispensat cum se ipm no pot absolue a iurato no. d. an
in dcto § d adult in plt col Contrarium tenet pe. mere in
hc vltio c. licet canonib de elec. li vi. in glo. sup v. carere de qo
plene p d. an. c. j. d clis que fi. a. ma. p ca. Et vide qd no
p eund. c. cum an. d consti. vii col. v. no diligent
Dispensae etiam pt Epus sin consensu capli sm cardin opi. qr ius
dispensandi competit Epo de iure spali in quo no lz capitulo comunicae
Et licet hc no esset de iure scripto possz consuetudo hc opari no. d. an
§ de adult. v. venio ad declarand
Dispensae pt epus confirmat tamen licet nondum consecratus qr dispesatio
est actus iurisdictionis no. d. an. in dcto § d adult. v. venio
Dispensae pt epus et quilz inferior in materia penali nisi vbi sit
expresse prohibitum quia pene sunt arbitrarie ffallit ad declarand
in casibus reservatis qui hnt. c. j. d pe. li vi. no. d. an in dcto
§ de adulte. v. concludo penlt. colup
Dispensare no pt platus inferior etiam Epo vbi est commissa dispe
satio nisi spalit appareat inferioribus concessa qr talia grandia epis
reservant nisi abbas vel inferior platus hbeat Epalem iurisdictionem
d. an. dcto § de adult circa fi.
Dispensationem alias validam pt consuetudo invalidare no. d. an.
dcto § de adult. v. venio ad declarandum
Dispensare pt solus papa in voto Ierosolimitan qd est in voto
propter succursum sco secus si quis vovit sctm sepulcrum visitare
vel sctm Iacobum vel romam quibus casibus etiam infe
rior a papa dispensare pt no. d. an de fi. instru qd sup
his v. Rursus
Dispensare potest papa sup matrimonio contrahendo in secdo
gradu consanguinitatis in linea equali no. d. an

et d' an. c. litas de resti. spo. et de diuor. gaudemus, sed
ex causa pt etiam in linea inequali et in quolibet gradu di
uina lege phibito dispensare no. jo. an. qui fi. sint legi.
in c. venerabilem sup n. glo. in fi. Debet tn esse magna ca
sm Jnno. hosti. et jo. an. et archi. ut no. infra §. dispesare
an possit ppa ubi oio vide Jtē pt dispensare ex ca in pmo
gradu affinitate tex. est in c. fi. de diuor nc ob. qr sit phi
bitio l. diuina que no pt tolli per huianā qua no tollit'
sz ex ca distiguit' ut no. Jnno. de consti. que in ecclia ru
ad qd optime facit qd no. Jo. an. in regla actus ltimi in fi.
de reg. iur. li. vi in mercur
Dispensare no pt ppa qr mrīom carnali copla cosumatu
dissoluatur Sz si no intercessit copla pt dispensare in glo. d' diuor
c. et d' quer. giu. ex public qd ultim ptedit d' ptate absoluta sed
de ordiata no pt nisi subsit ca sm hosti et. jo. an. ibid maior
est go ptas ppē in dispēdo ad ptrhend mrīom, qz ad dissolued
ptractu. qr libe dispensat qn ptrhit' con lege diuinaz cu ca ut
supio § iam dictu est Jn ptractu aut dissoluendo si est simplr
ratu et sic lege canonica validu dispensat libe sn ca d' ptate
absoluta Sz si ē consumatu tuc qr p ipm repntat' pformi
tas carnis int' xpm et ecclia, q nlla ex ca rupi pt, et qui
aliter sentit hereticus est no. Jo. an. in dco. c. ex public in fi. sz
alit no nō p eu in c. act' ltimi de reg. iur. li vi. in mercur
in fi. de transac
Dispensare in quib no pt ppa vide Jnno. d' sta. mo. cu ad mo
nasteri et glo. c. litas d' resti. spo. in in glo
Dispensacio p qua pcedit' pmto qr bna q tpe pmotois obtiebat
obtiné possit intelligi' de illis que canco titulo obtinebat qr
tuc dispesacio in bnficys obtentis nouu ius no tribuit sz anti
quu psuat et prorogat tex. ex glo. de xpti Si grose in fi. li. vi.
Dispensacio gnalis restingit' ad cas in quib facilis dispensa'
intelligi' in diuisis ecclys no eas. no. an. d' pben de mlta
vi. col. 2 vemo ad zam partez
Dispensare pt ppa cu corpe viciato no. jo. an. d' cor. vici. c. j. et c.

significante super glosi.

Dispensacio in maiori aliqn extenditur ad simile vel ad minus
sub maiori vt no. Jo. an. de etate postulasti super dispensatione quod
potest promoveri ad dyaconatum non obstante illegitimitate videtur comprehendi
dispensatio quod ad ordines inferiores possit promoveri quia ibi includi
no. Jo. an. in addi. spe. ti. de lega. § fi. quod si dispensatum ut
no. Jo. an. de eo. c. postulasti

Dispensare an possit legatus cum illis quo ad beneficia curata et
sacros ordines Jo. an. glo. de fi. pres. c. i. li. vi. in v° sed nec apostolice

Dispensacio licet tamquam odiosa non extendat ad casum parum vel
minorem illud est verum in diversis et separatis speciebus secus in inclusis
vel connexis no. Jo. an. in addi. spe. ti. de lega. § fi. vel 2° tra
hitur dispensacio ad consecutivam no. glo. de preben. quia in tantum
non constitutiva preter dicti inclusa et connexa

Dispensacio facta super impedimento affinitatis valet et virtute eius
potest dispensatus matrimonium contrahere licet in dispensacione nulla sit men
cio de impedimento publice honestatis iusticie orto ex sponsalibus vel matrimo
nio ut no. guil. de mon. lau. in sacramentali suo ad fi. licet Jo. an.
dixerit contrarium et male super arbore affinitatis restringens talem dis
pensacionem ad affinitatem ex coitu illicito ortam quod est falsum, tamen
quia in dubio non debet presumi delictum ff. pro socio l. marito
tum eciam quia verba dispensacionis matrimonialis non sunt restringen
da sic verba iuris communis ut in extra. cle. vi. que incipit ex
nuper invicto c. fi. de consag. et affi. nisi ex consuetudine restringantur
ut scandalum evitetur ut patet c. quod dilectio e. ti. Sed certum est quod quod
iuris communis tollitur impedimentum affinitatis intelligitur large et de
omni affinitate ex licito vel illicito coitu, et generaliter intelligitur sub
latum impedimentum honestatis publice tamen consequenter no. per glo. et de
an. et omnes doc. c. ultimo eodem e. ti. go. ita dicendum est quando per dispe
sacionem tollitur impedimentum affinitatis ut communiter intelligitur etiam
sublatum impedimentum publice honestatis nec iuvat dicere quod c. non
deb. cum glo. loquitur quando impedimentum tollitur in genere quo ad
deb., dispensacio solum tollit in specie quo ad aliquos quia quod operatur
dispensacio generalis in suo genere idem operatur specialis in sua specie ff.
de admi. tu. l. si duo et Jo. an. dictam extravagantem vidisset
nec etiam dixisset id quod scripsit in summa per eum composita super

qrto li. decre. Ubi dt quod tu a quibus dispensat ut possint in
quarto gradu contrahere restringit dispensacio ut locum habeat dumtaxat
qn vterque contrahencium est in quarto gradu quod est falsum et contra tex-
tum euangelii predicte et vide s. § i.
Dispensacio quedam est simpliciter promissa et quedam est de iure
debita de iure debita qn petitur ex legitima causa no. glo. l. di.
dno. sto. et cum constitueretur Unde est quod licet pro ipsa consequenda
non datur actio potest tamen officium iudicis implorari no. glo. i. q.
iii. exigunt Et si ordinarius eam denegat peccat et potest haberi
recursus ad superiorem no. glo. in dco. c. exigunt et dco. c. dno.
sto. Racio est quia talis dispensacio non est mera gracia sed iuris quo-
dam et iusticie execucio no. archi. dco. c. constituetur de elec. li.
cano. li. vi. dicitur autem debita qn petitur propter grauia scandala vitanda
ut patet de consang. et affi. quia circa et i. q. vii. nec. Item propter stra-
gem gencium vitandam ut dco. c. ut constituetur xxiii. q. iiii. ipsa pie-
tas Item propter pacem habendam et guerram vitandam et ubi cuique uti-
litas publica suadet c. fi. qui fi. sint legi. i. q. vii. noli et c. quoniam
Dispensare non potest super matrimonio contrahendo sine defectu consensus videlicet
quod matrimonium valeat inter illos qui non consenserunt ut no. Io. an. c. per
venerabilem qui fi. sint legi. glo. ii. et idem Jo. an. in repeticione e. c. xii.
col. v. videas ergo tamen papa ex causa necessitatis potest propter bonum pacis
dispensare quod impuberes matrimonium contrahant licet parentum consilium uel
consensum non habeant
Dispensare an papa possit quod constitutus in ordine sacro possit matrimo-
nium contrahere et quomodo an possit dispensare contra votum continencie vide
quod no. glo. 27 dis. et ille de cle. coniuga. cum olim dt quod potest ex
causa dispensare et non sine causa Et que sit sufficiens causa no. archi. xx.
v. q. i. sunt quidam Et Io. an. de sta. mo. cum ad monasterium et hosti.
in summa de voto § qualiter in fi. et vide omnino Innocencio c. nisi cum
pridem super verbo malicia de renunc. verbo causas dispendii contra quam expresse
hosti. alibi concludere videtur quod non possit dispensare in contrahendo sed bene in con-
tracto permanendo ut ipse no. in ti. qui cle. vel vo. § quis vouere verbo videtur
quod summus pontifex et verbo. pre et se. Si tamen bene videatur dt ibi quod ex causa

pt ppa dispensare etiam in contrahendo Concludo secundum tho in 2a 2e q 88 ar. xi quod cum constituto in sacris pt ppa dispensare ut matrimonium contrahat secus in professo religioso approbatum secundum forma c. i. de voto li vi Sed io an post immo et hosti dicit quod etiam cum professo pt ppa dispensare ex magna causa et magnam causam appellat quando per dispensationem succedit pax patrie vel patria infidelis ad fidem convertitur ut in regula semel de reg iur li vi et dec c. cum ad monasterium sup ult glo et c i de vot sup glo fi et vide quod non per eum c placet de conver coniug glo fi Videtur autem quod non io an dixit ppam posse ex magna causa dispensare etiam cum professo sicut etiam de mente magistri summe non contra 2791 sub quod vbi quod vide, quia ibi specificat plures casus quibus dispensatio fit pt puta pro magna concordia supplenda et pro augmento cultus divini si essent pauci fideles vel pro vitanda strage gentium vel si communis utilitas ecclesie, aut unius ecclesie regni vel provincie hic exposcit quod dispensatio fieret Et potest procedere de ptate ordinaria Sed de plenitudine ptatis vide quod ppa pt super quolibet voto continentie etiam solemnisato dispensare, etiam sine causa ut sentit hosti in sum v. Siquis disputabit, quinimo vide quod etiam de ptate ordinaria ppa possit etiam sine magna causa dispensare quod professi et monachi possunt matrimonium contrahere quod solum prohibentur ex constitutione canonica Nam si consto ecclesie non emanasset matrimonium contractum per professum vel monachum valet ut no host et io an c. rursus qui cle vel vo e ti votum go continentie et solemnitas voti non impedivit matrimonium sed sola constitutio ecclesie ut est expressum c i de vot li vi Etiam no io an in nouella vide quod pripum in ver Sed dico et c. acta de reg iur li vi Sicut go ecclesia sua voluntate statuit quod cleros non possunt contrahere et si contrahat non valet Ita et contraria voluntate pt statuere quod matrimonia per cleros deinceps contracta valeat Et ita tenet hosti io an et d an c rursus, go pt ppa statuere quo ad omnes quod professi et monachi possunt contrahere fortius pt cum uno dispensare quod contrahat et hic ar. ultimo hosti et io an in c. cum ad monasterium, tamen isti concludunt quod requiratur magna causa Sed ratio et argumentum includunt quod talis causa non requiratur quia eius est revocare cuius est statuere c. eadem nisi dicas, quod cum ex magna causa statuit ecclesia quod constitutus in sacris et monachus con

the non pnt quia causa refert Jo. an. c. i. de voto li. vi in nouella Simr absqz mag causa non debet contrarium statue nec etia dispensae ar. l. nichil est tam nale ff de reg. iur. et qd no. in l. innorez in pncio
Dispensatus per ppam ut no teneat se face ad ordies pmoui sita bz in caplo et quottidianas distbucoes recipe et adoptae pt si psuetudo adoptandi adest ac si pmot esset qr impedimentum qd obstabat sublatum est per dispensacom ut no. Jo. an. in cle. ut hi qui de eta. et quali. in glo. sup vb. ammeri in caplo et idem no. pau. et d. an. in e. cle
Dispensat no est idem cu illo qui no eget dispensacon ut no. Jo. an. in regla in gnali li. vi. in incu. sub mebro X 7. Et hec intellige quo ad omnia sz quo ad id in quo e dispesat idem ce setur ut ibi no. et sub. §. vba faciendo
Dispensatus quo ad bnficia curata no obstan defcu etats pt asse qui prolez ecclaz no tenet pmoui ad sacerdocium ante xxv. annum. et in clausulis dispensacois consequet firq est si est de psuete ul statuto ul p dispeoz pdcam fungit sacerdos quoad firq no. an. de elec. cu eo sup vo. iusta de ca in nouella
Dispensacio ppe fca sup mrimonio pcto lege canica phibito trahit retro usqz ad pncipium ptract. secq si fuit lege diuina phitum qr tunc dispesacio no trahit retro sed valz ut ex nunc ut no. Jo. an. c. per venlem qui fil. sint legi. sm. glo. Sed d. an. dit qd nllo casu trahit retro ut ipe no. in dco c. p venlez et xiij coll
Dispesae pt arepus et legat sup defcu etats et ordinum ad epatum ex ca necits ul vtilit ecclie ut no. Jo. an. in addi. spe. in ti. de leg. § nuc de epoz. v. sz nuqz legat licet spe. ibi teneat pcrium Et id qd specu. tz d. an. c. ptea de eta. et quali. § etas Et ide sentit Inno. c. Innotuit in pa glo. de elec. vbi dicit qd cae maioes sut sedi aplice reseruate et cae electonum epoz sut de maioribz caus, et ibi dt et e cas licet ipe no alleget in c. pcrius in pn. de elec. li. vi et Jo. an. videt cas c. i. d eta et qua. li. vi. vbi a pcrio ssu colligit qd in dignitatibz curatis non potest ordiarius dispesare sup etate Et tenet ita ibi Jo. an. in glo. super

v. non duuet in novelle. Et si h^o pbetur in dignitatibus infio
ribus forcius in dig^te epatus dicendum est quia maiorem curam ha
nd solum sui capituli sed etiam totius sue diocesis d' offi. ordi. Si epus
et c. cum epus li. vi
Dispensatio facta alicui non possit duo incompatibilia retinere intelligi de pris duo
bus que habuit de preben. non pt li. vi
Dispensatus non possit plura incompatibilia retinere resting^r ad duo tantum
no. d. an. de elec. dudum in penult col.
Dispensandi facultas concessa alicui quod possit dispensare cum aliquo ut reti
neat duo incompatibilia si ei canonice conferuntur si dispensatio fiat cum
habente curatum tempore dispensationis non valet dispensatio quia non est forma
for. repti. secundum quosdam Sed Jo. mo. tenet contrarium no. Jo. an. c.
nd pt v. recape d' preben. li. vi. in novella
Dispensandi facultas concessa epo ut cum certis clericis curata be
neficia habentibus possit dispensare super aliis curatis retinendis si eis
conferantur Si epus dispenset cum clericis non habentibus curata di
spensatio non valet nec excusat tenentem incompatibilia etiam canonice adsi
cita quia dispensatio fuit contra formam indulgentie no. Jo. an. d' preben.
nd pt li. vi. v. recape novell.
Dispensationis facultas concessa epo ut possit dispensare super retentione
plurium et incompatibilium Intelligi^r quod debeat dispensare cum personis litteratis
et sublimibus et non cum aliis no. Inno. et Jo. an. de elec. dudum
enim super verbo canonice Hic veniunt quia facultas dicat quod possit dispensare
cum uno vel cum pluribus non expressis propriis nominibus secus si nomina propria
exprimantur no. spe. ti. ii. § nunc videndum v. quid si propria
Dispensatio facta alicui ut possit duo incompatibilia retinere intelligitur de p
mis duobus que habuit de preben. non pt. li. vi.
Dispensatio qualis in temporibus collata intelligitur rebus sic se habentibus
et non intuitu persone glo. in l. quod fuit ff de condi. ob. cau.
et est tex. in l. cum quod in prin. d' solu. et c. conquadmodum d' iniuria

Distributiones Quottidiane non debentur duplices viri
duo beneficia habenti in eadem ecclesia licet si illa beneficia essent
duarum debentur cuilibet eorum simplices distributiones, lic. Jo. an. di
cat contrarium ut no. d. an. de re. iudi. cum olim. et p. d. an. fa. quod
no. in consilio 130. ubi omnino vide que ibi allegantur hac opinionem plurat

d. an. tex in c. felites § adycientes de censi. li. vi.
Distributionum quottidianarum applicationem comprehendunt portiones funera-
lium no. la. alle. & 3. et 3 6 In contrarium facit tex. de cle. non
resi. ubi tex. prudificat duo pertad ergo non sunt Sed pt dici quod
ex quo a iure prudificant dispositum in uno licet locum in reli-
quo secundum theoricam traditam per glo. et d. an. in c. de mltad de
preben
Distributiones quottidiane an prout in consuetudine debent intessenti
vide sub v. consuetudo no vz quod distributiones
Distributiones quottidiane et mortuaria sive anniversaria
non computantur in valore beneficii no. Jo. an. in addi. spe. sup
rubrica de conces. preben. § demum querebatur et idem dicit Oldra
in quottidianis distributionibus in consilio c. x vii
Districtus qualiter accipiatur vide glo. in cle. ne romani
§ sane de elec. et c. ti. ubi pulchrum § porro dicit Jo. an.
quod districtus et territorium idem sunt in c. licet causam de proba.
Districtualium appellatione eciam continentur quo ad eorum favores ut no. Jo.
an. in c. si. de offi. de cle. li. vi. in novella
Divisio bonorum communium de fi per fratrem maiorem et antiquorem
et minorem factam partibus licet electione accipiendi quam partem volt ut
per bar. in c. i. de proch. Contrarium dicit bar. quod per sorte di-
rimitur in l. i. C. de his que se deferunt li. xi et in l. ii. qui
et quando pars dicatur e. li.
Doctor vel eius filius vel nepos an possit pro debito car-
cerari vide sub verbo carcer § i. et vide sub v. scolaris
Doctores decretorum sunt legum doctoribus preferendi quo ad honores
defendos In iudicando autem et consulendo ceteris paribus magis
creditur in arte sua perito no. d. an. de iudi. at si clerici
Doctoris filius ceteris paribus preferendus l. nemo C. de advoca. diver
iudi. et ibi no. per bar. quod declarat fran. de zabarell in cle. ii. in prin.
Dolus qualiter probetur vide bonum tex. et glo. de renunc. c. ii. li. vi
et de re. permu. c. ii. li. vi. in glo. sup verbo fraude et per Jo. an.
in regula scienti li. vi. in novella et per bar. in trac. de testi.
§ dolus Et vide sub verbo Oppinio

Domicilium Originis mutari non potest no. glo. ff. de
Sena. l. plt. Sed domicilium quod quis
ex habitatione sibi constituerit mutare potest verbo et facto transferendo
se ad aliud locum cum familia et rebus ut no. Bar. ff. de municipa.
et de inco. et de fundo instruc. l. predia.
Dominium proprie non cadit in iuribus incorporalibus sicut
nec possessio Sed appellantur quasi dominium et quasi posses-
sio tex. et c. fi. de re iudi. et vide dominum An in glo. nobili. et vi-
de sub verbo confessio § probato et § propietas per totum
Dominium an acquiratur per statutum factum a domino qui non pos-
sidet vide Bar. in l. quod in eo in prin. et l. militis § fi. ff. de acqui.
poss. et l. celsus de usura
Dominium an transferatur per solam cessionem vide sub verbo cessio § cedi potest
Dominium bonorum ecclesiasticorum cuius sit vide sub verbo prelati § prela-
ti non sunt et § sequenti
Dominii appellatione intelligitur de directo quia verum dominium preferetur ab
eo qui suo dominio tantum uti potest Secus quando potest uti suo dominio et
alieno ut in cessionario rei venditionis qui potest uti dominio directo cedentis
et suo utili tunc enim appellatione dominii venit etiam utile no. Ro-
geriu. 178. Sed in statutis appellatione dominii intelligitur de directo no. Bar. ff. de
Dominium directum et utile acquiritur ex prescriptione contra directum usucapi.
et utile accipitur prout distinguitur ex modo utendi quia possidens rem simpliciter
habet omnem usum quo habet utrumque dominium alias non habet dominium totale sed partiale
Sed accipiendo dominium directum prout directe descendit a iure naturali vel gen-
tes vacans occupatur vel alteri a vero domino traditur tale directum prescriptione
non acquiritur no. 10. an. in inventario in regula possessor sic iiii. q. in fi.
Dominium potest in alium transferri absque vera possessione dum tamen aliqua tra-
ditio interveniat no. d. an. de ca. poss. in fi. xiii col. vers. vero ad 2m arti.
Dominium an transferatur per formam sine traditione vide Bar. in l. pompo. clem.
§ si iussu. ff. de acqui. poss. et vide tex. ff. de testa. l. i. l. statutum
liberis a ceteris § quamvis dicit quod non transit ut no. glo. de offi. iudi. §
fi. vide omnino Bal. in l. i. C. comia utriusque iudi. vide etiam tex.
et glo. et Bar. in l. excepto ff. de excep. rei et Inno. in c. cum
dilectus de elec.
Dominium an transferatur in alium per confessionem possessoris dicentis se
esse dominum cum tamen ipse non sit dominus vide Bar. et Bal. in l. cum
falsa. C. de iuris et fac. igno.
Dominium transfertur sine possessione eo ipso quod princeps aliquid dat pro

Graz vel priuilegiu no. bal. in prohemio vsus feudor. v. dixi
sexto Item si princeps graz no facit s3 cu ad contrhit ut no.
bal. in c. i. §. inuestitura de vera succes. feu

Dominus tenet ex delicto vicarij vel alterius officialis sui delinquentis in officio sibi comisso nisi quanto scieuit purgauit eius delictum no. ro. consilio 266.

Dns no pt age pro subditis vel colonis suis actione iniuriaz con Epm vel aliud talliatez vel extante nisi pressa fient in iniu riam ipius dni et odium Et similr no pt dns age pro rebus a blatis subditis vel colonis suis, qz dni no interest nec est priuatus sb ditoru no. ro. consilio 321. Et vide inde ibi allegata et d. an qui plene loquitur in c. dilectus de app. in iij et iiij colu Sed contrarium videtur tene Archi. 11 q. 1. in primis in d. c. dilectis Disti guunt aut interesse quod dns petit pro iniuria facta subdito discu titur et probatur per minimos coniectus An sit magnus coniectus, pro casu pt. d. age pro tali interesse. Bndo certas species et ponit exempla Sz illa distinctio no videtur vera cum quotiens vera interesse peti possit, etiam si per magnos coniectus probetur ut in interesse quod consistit in lucro cessante l. iij §. si ff. de eo quod certo lo. da. op. et l. i C de sen. que pro eo quod int profe. Et hoc tenet Dinus hosti. et Jo. an. in c. sacro de sen. exco. et d. an. in c. salubriter et in c. nauigati Idez ponit Cy. et bal. in auct. ad hec C. de vsu. et idem bar. in l. alle. vide oio sub v. vniuersitas ciuitatis et quod no. lau. et fran. de zab. in cle. i. in pri. de reliq. et ven. sanc. in prin.

Dns rogando subditum dr sibi mandare qz rogatio dni preceptum est ut pz in tex. et glo. ff. quod iussu l. i. §. s3 ego et no. bar. in trac. de tirano v. vij queo 11 col. in fi. Nimis est rogare dnm species violenta iubendi. no. bal. C. no. tu eo l. si man datoz

Dominus ex vna causa non pt amplius fieri dns ex alia causa, qz quod meum est amplius meum fieri no pt nisi pa causa esset dubia vel nisi per secundam vberius et pinguis prouideatur no. Io. an. spm Io. mo. de prinl. cu persone li. vj sup. vlt. glo. in nouel. Sed aduerte ne decipiaris quod licz Io. mo. dicat regulam falle in dictis duobus casibus tamen recte intelligendo no est verum quod fallit qz remanente pa causa ex qua fuit dominium adquisitum impossibile est quod dns ex vna causa

fiat dns ex alia naturalit ptz ut no. bar. in l. iii § ex
plurib. ff. de adqui poss. ubi aut pa ca est dubia uel
in iure ul in facto, cu ex qua dubiu no constat q esse
dnm pt ex alia certa ca dnm querere et hic certu no est
ver dicere q dns ex prima causa fiat dns ex scda, quia
no constat q ex pa causa sit dns, et paria sut no esse
et no apparere ff. de testa. l. duo sut ticij. Item nec fallit
regula alio casu. qn ex scda ca dicat' pmdei. l. fundo
legato ff. ad l. falcidia, qr ibi pa ca ex qua fuerat adqui
situ dnm rei legate pendens conditione per l. ij C. de leg.
et auc. ibi posita. Ideo cu desinat esse dns ex pa ca pt
fi dns ex 2a ut dicit tex. in c. int dilcos de fi. instru. Et
sic ibi aduenien conditione legati eod momento resoluitur
dnm ex pa ca ut denouo adquiritur ex 2a. Et ita intel
ligitur ex ordine intellectus

Dns feudi no pt alienare proprietatem sin assensu vasalli ut de prohi
feu alie. p fre. c. i. § preterea ducatus ut no glo. in l. invitus ff. de
fideicomiss. liberta. Idez no hosti. et Jo. an. in c. dilecti filij de
ma. et obe. et Cy. l. i. C. de dona. q intellige nisi alienet
cu omnimoda iurisdictione ciuitatis ul castri ut no glo. in c. siquis quo tpe
de inue. pe. Idez no bal. in l. ij in prin. ff. soluto ma. Sz quidam
distinguunt q si dns velit alienare in parem ul in potentiorem
pt etia sin assensu vasalli. In inferiorez vo no ut no Cy. in
dicta l. i. Sz illud procedit qn alienatur in spe feudi si cu omnimoda
quo casu etia in rusticu alienari pt ut c. i. § ex eadem lege l.
Conradi. tam ille tex. fuit cor ex lex in multis illud consuetur
tam alibi comuniter tenetur contrarium et hic p sola tradit ille tex. vide.
Dns terre no pt alteri dno terram subijcere contra ibi. bal.
voluntatem suorum subditorum ut no hosti. Jo. an. et d. an. in c.
dilecti filij de ma. et obe. et bal. in c. siquis p tpe in in verss.
de qo intellige qn vellet se et terram suam alteri dno subijcere
no tam eam totaliter transferre quia dupliciter interest subditorum
ne hic fiat primo qr eorum interest, q dns eorum sit liber. Scdo
quia eorum interest no here plures dnos. ubi ergo vellet quis
terram suam libere in totum alienare videtur q possit etiam
invitis subditis quia cessat interesse subditorum no mutare

dinn ut no. Immo de pscrip. auditus q procedat qn noua
dns esset tirang ul als male regeret subditos als secus ad-
de q ciuitas no pt vni dno se subycere ut no. Jo. an. de
here. psidentes li. vi. in nouella
Dns ciuitatis ul castri an eo ipso pt dns fundare intentum
suum de iure qm sup iurisdicon in eadem ciuite ul castro
Dic ut no. Jo. an. in c. nimis de iureiur. et d. an. d fo
compe. cu contingat x. quedam e ptas diuisa in ij colup
DONATIO encemiorum que fiunt sponse tpe nuptiarum per
consanguneos et amicos viri et vxoris diuidit hoc mo. qz
encenia qe fiunt p amicos et consangneos viri sunt viri et
alia sunt vxoris ut no. ba. ff. de val. et pu. sub. l. sed si
plures § in arrogato
Donato facta inter virum et vxorem firmat iuramento no. bar. in
. l. siquis pro eo. ff. de fideius. et l. semis et angerius ff. ad
. l. fal. et fre. in consilijs suis consilio c. xl. Ex d. an. dicit
q no firmat iuratis licet iuras teneat iuramentum seruare ut ipe
no. in c. cu contigat de iusiur. xv col. x. ex hijs decidit q
de donacon vide sub vbo iuramentum § iuramentum licet
validet donationem
Donaco an possit fieri absenti vide sub v. absenti § absenti si sit
Donaco cā mortis no pt fieri nisi pnti et stipulanti vel
si est absens oz q notarius p eo stipuletur bar. in l. hijs d
§ 1. ff. de dona. cā mor. Nec pt donatoria cā mortis. lic
aut donaco cā mortis facta absenti nullo p eo recipienti no
valeat ut donaco valet tamen ut fideicommissum ut no. bar
in dca. l. cu hijs et in § 1. e ti
Donaco ob tam no e ppe donaco. ff. de dona. l. hoc iure
§ labeo et § fi. ideo no eget insinuacoe no. glo. e ti. l. aql'
qd intellige no ibi no. bar. et no. gmil. in l. d. C. d sa. sanc
ecc. dcta tam donaco ob cāz ita est contract noiat sic et supx
donaco ut no. per glo. et bar. in l. fi. ff. de qdi. ob tam // cā mor.
Donaco cā mortis ad sui confirmacoz no requirit aditoz hedit ut
no. bal. ff. de condi. ob cau. l. cu quis et ibi no. bar. in l
sequen de leg. ij. licz ipe dubitauit in l. in mortis cā ff. d dona-

Donacio facta int virum et vxore no confirmat morte donatis n
tradicio rei donate intueneit ff. de dona. inter. vi. et vx. l.
pap. ul nisi aliquid intercesserit qd loco tradicionis habeatur
in. l. qd de suo C. de dona. cau. mor. no inu. et ibi no. glo.
Item no. bar. in dca l. pap. Item no. bal. in § 1. C. de dona
an. nup. Sz aduerte q bar. dicit confessionem de recepto
factam cum donandi haberi loco tradicionis Sz glo. in dca l.
q de suo et bal. in dca l. 1. requirunt aliud vltra confessionem
Donacio si in ea dicatur q sit ob merita precedencia an ex tali
narracione probentur merita bal. in l. illud. C. de sa. sanc.
ecc. et l. si donacio C. de colla. dona. et ant. vnd. si pns
de man. testa. et bar. in l. si forte. ff. de castren. pecu.
Donacio facta extraneo per carentem filiis dissoluitur ipso iure in
totum ex natiuitate filii. C. de revo. do. l. si vnquam Sz
donacio facta filio resoluitur natiuitate alterius filii pro leccia dunta
xat ipso filio postea nato iure nature debita. C. de inoffi.
dona. l. si totas et no per bar. ibi et l. 1. e. ti. et in l. ticia
seyo. § imperator de leg. ii. et p bal. § in dca l. 1. et l.
si totas nec pot per donacionem dictis legibus renunciari etiam
cum iuramento in preiudicium filii postea nati ut no. p bar. et
bal. in dictis l. et p Io. an. in addi. spe. ti. de instru. edi.
§. porro vº Item no.
Donacio facta ob merita preceden no pt reuocari etiam propter
ingratitudinem ut C. de dona. l. aquileg et l. si pt § 1. et ibi no.
DOS Etiam constante matrimonio pt permutari et int virum glo.
et vxorem de vna re in aliam quaticus si dotis vtilitatem concernat
vide sub vº. prescriptio § prescribi an pt dos
Dummodo Ista dictio no importat condicionem secundum magistrum no.
Ro. consilio 227. et no. glo. de preben. no pt
Duntaxat quid hec dictio importat vide sub vbo
tm et vide archi. in c. statutum de rescr.
li. vi. in vº duntaxat

Etiam licet dicto iuncta speciei maiore
gradus includit spes minores etc. si mā
sit odiosa no. glo. in cle. i. de sequestr. pos.
in v. etc.

Ecclesia sicut senatus no. pt ordinariis
ecclie illa facere que pt senatus no. d. an.
de iudi. ac si talia in pn. v. ad tercium et inde sub v. cre
tus s. instantia s. inst. possessio s. platus
Ecclia collegiata que dicitur vide in cle. ii. de eta. et qua. et
ibi p. d. an. dic. collegiata est illa in qua sunt duo sim ius
canonicum ut no. ss. v. collegium s. collegium faciunt. licet glo. dic.
q requirant tres. licet in uno tm retineatur ius collegii ibi
p. Jo. an. qui ponit qualitates ex quibus cognoscatur ecclia esse
collegiata videlz Sigillum tractatus comis archa cois dor-
mitorium et refectorium cone et fraternitas cois et similia et hic indu-
bie ubi aut ex privilegio consuete vel fundacione constat ecclam
ee collegiatam vel non velli stand e dictis qualibus cuius pt ut
no. ibi Jo. an. Dt enim Inno. in c. postulasti e. ti. q si in fun-
datione ecclie fuit ordinatum q ibi esset tres vel plures clia vel
si p tot fuit dotata censetur collegiata secus ubi ordinatum fuit q
ubi erint duo tm vel unus lz pprea contigat numm augeri secun-
dum host. et Jo. an. in dicto c. nobis q e iure coi ecclie cathe-
drales et etc. regulares quo ad congregaciones tenendum suffi sit dotate et
vivunt in coni habentes ius collegii et id dic. archi. x. q. i. c. i.
ubi eciam addit s vim q no sufficiat ad hoc q ecclia sit collegiata
q plures sint ibi clici nisi ad hoc sint constituti ut sit unum corpus
et habeant archam coiz addit etc. secundum q duo no sufficiunt ad ec-
cliam collegiatam. sz tres ad minus ad esse aut collegii no requiritur
ibi ee platum no. archi. xxi. q. ii. sic in glo. Sz con guil. de
mon. lau. i. cruagon susceptum in pn. sup v. ecclns. dicat q ia
duntaxat e collegiata in qua plures tam facientes unum corpus con-
sueverunt capitulum vel collegium vocari et comit agentibus sic appellari
et ut tales haberi vide hostien. q plene no. in d. c. postulasti et fin.
de zaba. et etiam in cle. statutum de elec. in iiii q. vid. oio genz
q concordat cu guil. in cle. et si pncie. sup vbo quetualez de
Rsptk et idez dic. d. an. in cle. i. de elec. in pn. nōli
Ecclia curata q dicitur vid. sub v. cura s. curata ecclesia

Ecclie appllon pptinent cimiterium et totum ambitus et capelle
sibi contigue sicut in extremis extra septa ecclie ut ibi no·
Ecclia hz hoc spale q adquirit dnium sine apphensioe possoe no· d
an de ceta pos· c si· x· colup· xo· col· vemo ad 3m· et e text· C
de sacrosanc· ecc· l· si· Vte adquirit possoz sine apphensioe qm e hes
institutus ut in c· in pntia de proba·
Ecclia hz hoc pvilegium q quilz pt venire ad defensionem boz ec
clesie no· ro· conclu· 201
Ecclie appllon no intelligitur de epali sive cathedrali· sz de inferio
ribus ecclys sm Jnno· de concess· preben· dilectus· et p· archi· de p
ben· licet e· li· vi· in c· quis· e· ti· et li·
Ecclia cathedral· succedit in loco domicilii cptli sive dioc suffiat
ergo citatum ibi citari et in loco sui beneficii ut no· ro· concl· 19·
Ecclia restituitur adversus lapsum tpis datum ad appellandum d' resti· in inte
c· si· et tpis dati ad prosequendum ut i· c· cora de resti· in inte· c· i· et si
e· ti· et vide infra· ecclia restituitur no solum contra ecclia cathedralis
Ecclia cathedralis dicitur vacare eo ipso q epus translatus e ad aliam eccle
siam et a vinculo prioris absolutus qd est verum qm apparet voluisse trans
ferre invitum alias no vacabit nisi translatus translacionem consentiet no·
de mo· de elec· generali li· vi· qd plenius prosequitur Jo· an· i reglam qd ob-
Ecclie rei alienatio facta ex causa tn servata forma gratum li· vi
for· iure an sit nulla vel veniat rescindendo falsitate plata
ta vide sub v° ~~in pri~~ venio in prim·
Ecclia et eius bona an obligentur ex contractu plati vide
sub verbo platus
Ecclesie adquiritur dnium rei empte de pecunia ecclie no· glo·
xii· q· ii· apostolicos et de pecu· cle· inquirendum· et similiter adqui
ritur actio psonalis ex contractu p alium sup re ecclie celebra
to qd est verum in subsidium in illo q contraxit cum existente sol
uendo alias secus ut no· in l· si ut promis· C· de rei ven· Si
tamen debitor qui ex contractu de re vel sup re minoris invito
consenti tenebatur solue ipi contrahenti ignorans rem fuisse ec
clesie liberatur nisi ille contrahens non sit soluendo sicut
dicitur de minori cui ecclia comparatur ut l· filie· ff· de solu· et
qd ibi no· bar·
Ecclia restituitur no solum contra privatum sz etiam contra ecclias pst beatitudinem
no· glo· C· ii· et bal· C· de sacrosanc· eccle· auct· Vlt sibi
Ecclia restituitur adversus possessorem· xl· annorum· p tex· cle· i· d' resti·

in Inte licet Jo. dicat ibi contrarium in eta glo. in fi. et male
quia tex. generaliter loquitur de prescriptione adversus temporis lapsum nec
distinguitur an ille lapsus sit .xxx. aut .xl. annorum Et ita tenet
ibi Jan. Stef. Berz. et fran. de zaba. Et tenet d. an. in c.
auditis de resti. in Inte. Item et an. dicat cle. de resti. debent
ecclesia adversus tales prescriptores per tex. in c. i. e. ti. ubi dicit quod ecclesia
lesa sit vel intra maiorem quod intellige quo ad restitutionem contendendam non quo ad cursum prescriptionis ipso iure impediendum ut no. Jo.
an. in c. i. de prescrip. et ibi verbum importat quod od. tan. l. i. et
ibi no. ff. solu. via. Et minor contra tales prescriptores restituitur. C.
in quibus cau. resti. in Inte. non est ne. l. fi. et de presp. p. xxx.
a. in l. sic .§. penult. tuta. l. aut ptor in pn. ff. de mino. ergo
et ecclesia, fateor quod verbum sit suppositum per ygla et resuan caus
excepti. et dicit glo. et bar. in l. §. si in aliqua lege vel decretali
non reperitur exceptum quod ecclesia non restituatur adversus tales prescriptores
ergo restituetur et ita tenet Inno. in dicto c. i. et an. in d. c.
auditis et hosti. e. ti. in suma zaparte §. quod de. vult. et §. in quibus
vel in prescriptionibus et in c. contingit de transac. ut ob. vacc. glo. in
d. c. auditis quod dicat quod frustra canones permittent tales prescriptores
contra ecclesiam si destituetur quia actum non valet Ita et contra minorem
permittit lex tales prescriptores et tamen contra eum restituitur et similiter canones permittunt aliquas prescriptiones minore partis contra ecclesiam et tamen
adversus illud restituitur ut in c. contra de resti. in Inte. et no. hosti.
et Jo. an. in c. i. et fi. e. ti. Nec pro dici quod sic permitten frustratoria quia si restitutio non firmatur infra quadriennium petens
restitutionem amplius non auditur C. de temp. in Inte. resti. l.
fi. et in cle. i. e. ti. nisi in certis casibus qui no. in tex. et glo.
in c. i. de resti. in Inte. li. vi.

Ecclesia provincialis que dicatur vide Jo. an. de cle. non resi. quia
nonnulli super v. provinciales et hosti. in sum. de provi. Dic
quod provincialis est que habet provinciam limitatam ut in c. pastoralis in pn. et de his que fi. a pla. et actu provincianos habet
ut no. in c. licet cano. de elec. li. vi. super verbo provincialis

Ecclesia provincialis debet regi per rectorem nec potest eam regere
per alium nisi continua sit consuetudo ut no. Jo. an. in c. extirpande

de pben vel nisi sit alteri beneficio annexa quo casu pt regi p vicariu ppetuu qz lz rctor pntae in dto c extirpa de s. qui puto tam qz ex csuetne possit regi per vicariu tpalez p ea qe dixi in pn. et de fto ita regit svari sup qo vide sup v. csuetudo s. consuetudo qz vicary

Ecclesia prochial si e pse pnlis alti bnd no anexa tenet rctor ppe et no p aliud in ea reside qz si no fat pt monicon pmissa pvari per sinaz ut in c qr nonllu de ele no resid. etia infra anu se face pmoui qz si no fat pvat ipso iure etia sn monicoe ut in c licet canon de elec li vi. Ubi aut ecclia prochial est alto bnd no curato anexa tunc licet vicaria ppetua eius ecclie qe regit p vicariu ppetuu in ea ecclia sit curata et icompatibil cu alio curato ut no Jo an in c si de offi vica et ptz ex tex cle j e ti cu ipa ecclia respctu pnae rctore cesset no curata quo ad lit qz sit ingpatib cu alio curato. Hoc est vere siue sit alti bnficio annexa ut in c sup eo d pben li vi. siue no sit anexa ut in extrauagati Exlis s. qntu aut Ubi aut est anexa no tenetur rctor in ea reside nec ppr ea face se ad ordine sacdoty pmoui ut no in c extirpande s. qr vero de pben teat tam in ea face deseruiri p vicariu ppetuu p epm pq eia pntacoz instituend qz si no fat pva ipo iure monicond tam pmissa sn qua tn pvaco no sequa z Jmo et Jo an in dto c extirpande vide oio sup vbo cura s. cumtu bn obtiens

Ecclia vna pt hre plues sacdotes quoz qlz exceat curaz insolidu. pt etia int eos diusa ee cura. ut vnus exceat cura in aliqby alter in alys nec ista sunt cont ius ut no Jmo de pben cu no ignoes vide oio Oldra consilio lxxi

Edicio

Non tenet actor nec reus Jnstra seu pruilegia sua ppa pt tn iudex parte cpelle ad exhibeng illa sibi ut ipe habeat videre an sint ppa ul cona ul ad causa facien ut no ro concilu 208.

Edere sic copellit quis sua ppa Jnstra fauoe matrimonii fisci sta et fauoe mrimoni ut no Jo an in addi spe in ti de

Instr. edi. s. videndum v. ex premissis de proba. c. i.
Edere tenetur quilz collitigans etia fiscus apud instrum pe-
tes. Videm si instrum sit come, qd aut dicat come vide Inno.
Jo. an. et d. an. in. c. i. d. pba. vbi pulcre loquit. Sup hic
Sz si sit apud eu a quo petit ei tanqz vtilis et pes que
est ex aquo facto ul qui int ptes et q pt noce illi a quo pe-
tit et qr solucio est debitum ul cassata e sentia lata p eo
qui lz instrum sine isto tam pt dici edicio, si petit aut In-
strum edi ut fuit inutile qr peto cassari sentiaz et peto ut
ca appellois exhibeat. Dic ut in. c. perpetuis de fi. instru. Si aut
instrum e vtile vtriqz pti ul inutile no surgit hic ex aquo
facto ul qui int ptes. tunc si actor petit ei ad suam intencoz fun-
dadam fallit eciaz in ca criminali et hic opat fauor fisci et
criminum et etiam ppt pctm respectu criminum. Ide pt dici in do-
tibz et alimentis in legatis ad pias cas. In eccliis et hospita-
libz in libertatibz et in oibz aliis multum puilegiatis saltim
vbi aliter arguit pctm in retencoe Instri et aqua fides uel
psumcio posset fieri d Instro habito ul saltez ex officio ul de-
nunciacoe euagelica quis ede cpellat. imo plus dicit Ro. q
in omi casu pt iudex ptez cpelle ut Instrum exhibeat alta
pte Jurate qd edicom no petat calupnie ca. Tu dic qd iure
no pt hic iudex face nisi ex mag. ca. Et mag. ca e qn pti pe-
nitus copia pbadi aliter et maxie si ei non possit aliter impu-
tari querere Instrum. Vbi aut actor petit sibi edi Instrum
ad appellaz pbandam audit qr actor in replicacoe reus est quia
reo eciam sit edicio etiam ad excepcioz fundandam seu innouandam
ut si petam a te fundum qd mihi vendidisti et est contencio in-
quantum se fundus extendat cogit reus actori ede ad istam intencoz
innouadaz. Idez si pro actore esset violente psumcoes quo ca
ad complendam pbacoz copellitur reus Instrum edere. Vbi
aut petit edicio no apte litigante sz a tercio habente Instrum
apud ipius tercium tunc regla est q cpellitur edere nisi talis
peticio petatur contra fiscum no. an. in. c. i. de proba. in. n.
et in. ccolum.

Edicium Si fiat d pecunia eccie in solo alieno soluet

edificium cedit fundo ecclie no. ho. glo. vii. q. ii. aplicos
Item no. spe. de emp. ven. § Tercio loco v. quid si clia qa
e verum qm edificans est dns soli et ibi loquitur ibi fm. Jo.
an. in addi. spe. dicit in dco § q si clicus qui potius videtur
edificium qd est ecclie et solum est primi dni, et idem dt. d. an.
in c. Inquirendum de pecu. cle.
Electio si fiat de prelato ad ecclesiam non cathedralem nec regu-
larem non habet locum in tali electione c. qm sit de elec. li. vi.
Nec in ea e servanda forma c. quia propter de elec. licet Jo. an.
dicat contrarium no. ro. cclu. 233 et vide sub vbo colla-
cio confirmacio dispensacio nominacio possessor
Electio habet vim confirmacionis qn ad eligentem spectat electio et con-
firmacio eodem iure secus si diuiso no. de elec. ut circa li. vi. in
glo. ii. Idem no. Jo. mo. e. ti. et li. c. i. Idem tenet archi.
in dco c. i. et lxiii dis. in synodo et c. postea de elec. cum inter
canonicos ubi oio vide
Electio licet cassetur si tamen electus per superiorem confirmetur sola confirmacio
tuetur possessorem et omnia facta per eum no. Ro. cclu. 181. Et ideo
electo confirmato obediendum e licet electio fuit nulla dummodo confirma-
cio teneat no. Inno. de excess. prela. inter dilectos
Electus confirmatus licet non consecratus habet legitimam administracionem ratione cuius
potest excommunicare iudicare et suspendere no. Ro. cclu. 277. tamen ante
consecracionem non vocatur Epus ut ibi notatur
Electus et confirmatus non potest beneficia conferre de elec. nosti c. transmis-
sa nisi esset in partibus valde remotis a loco ubi peti pos-
sit confirmacio de elec. nichil in fi. vel si electus esset bona fide
vel in electione prelature ut no. in dco c. nichil Electus aut con-
firmatus a cuius confirmacione appellatum est beneficia conferre non
potest no. glo. de elec. auaricie li. vi
Electus si fuit confirmatus et nulliter et post hoc confirmacionem administrat
an incurrat penam c. auaricie li. vi. vide sub vo pena § pena decretal
Electus si electioni consensit dicitur esse ante confirmacionem vinculum
coniugale spirituale cum ecclesia contraxisse de elec. cum inter canonicos de
transla. inter corpora

Electus non habet ius in re per solam electionem sed demum per con
firmationem de aucto. c. qd sup his habet aut ius ad rem per
solam electionem no glo. cle. i. ut lite pendente sup v. collato et
p d. an. et p eund d. ffpts in nna cur. fi. Et de isto iure in re
et ad rem in bnis vide tex. et glo. in c. fi. de concess. preben. li.
vi. et de preben. li. vi. si tibi absenti et c. si is cui et c. quidam
e. li. et cle. i. de sequest. poss.
Electus non confirmatus si administrat non solum priuatur iure sibi
competenti ad rem sed etiam efficitur ineligibilis ad omnia benefi-
cia no. Jo. an. de elec. auaritie li. vi. glo. fi. in no. Racio
est quia priuatur propter delictum et vicium suum ergo etc. ut c. sup eo
de elec. li. vi.
Electio sub condicione facta an valeat vide de elec. c. ii.
Electio rectoris in ecclesia Collegiata uel conuentuali pertinet
ad collegium uel conuentum nisi in fundacione aliter sit actum uel
consuetudo aliter se habeat de iure pa. nobis no. glo. de elec. c. i.
Electio quando fit etiam absentes vocandi sunt si sine periculo vocari pnt
nisi consuetudo in contrarium sit de preben. cum in ecclesiis li. vi. et no. de
offi. ordi. cum vis e. li. et vide quod no. viii. q. i. fecto Si aut fi-
at electio a maiori parte capituli absentibus non vocatis non propterea
ipso iure est nulla de elec. quod sicut et c. quia propter e. ti. et
c. auditis quinimmo valet et facta etiam a minori parte capituli absentibus
non vocatis puta si instat finis temporis prefixi ad eligendum no.
Jo. an. de elec. cum in cunctis
Electionis decretum quomodo formari debere dicit vide de elec. innotuit quomodo
facta de substancia et forma electionis vide per Innoc. Jo. an. et
d. an. e. ti. ecclesia nostra § ii. deinde Et an in dubio ele-
ctio presumatur electio solempniter facta vide sub verbo presumcio § presumitur.
Eligere an possit suspensus et utrum ipse possit eligi vide de // quod
cle. extra. in c. fi. et vide sub verbo suspensus §.
Eligendi facultatem habens non potest seipsum eligere no. per glo. et bar.
in l. plane ff. de cuiuscumque vniuersitate et i. l. si tibi mandauero §.
si tibi de emenda et no. per glo. et doc. de elec. c. cum in iure
Eligentes licet eligant indignum utputa homicidam illegitimum uel alias ir-
regularem non propterea deuoluitur potestas eligendi ad superiorem ex negligencia quia

no e negliges q eligit licet male eligat nisi oio incapacem
eligeret ut infame vel infantem Sz bn pt devolui ex ma
licia si videlicet sciens indignum eligat no Immo et Jo an
de conces preben cu nris in pri et Ro gclu ccliii
Electores etia mortuo electo q de electoe sua litigabat cu ter
tio pnt in iudicio compare rone interesse et petere declari
Jus eligendi ad eos ptine et adusariu amoveri scd Ro cl xx
Electio an sit nulla si illiratus ad dignitate ecclesiasticam eligatur
vide sub vbo Epus § Epi aly
Electio qn tractatur an pnt electores variare p scrutiniu publi
cu ut c publicato de elec qd intelligit qn in scrutinio re
pitur quis a maiori pte noiatus quo casu sibi Jus est questitu
compellendi electores ad
electiom de eo faciendam in comi Secus si in scrutio no sit ali
quis a maiori sz a minori seu a media dutaxat parte noiatus
quo casu cu ex tali noiatoe no sit noiato Jus questitu compel
lendi no sut electores sz pnt variare qz nulli iniuria faciut
ex variacone predicta et sic cessat ro c publicato et conse
quenter fa q no de elec cu in tue glo
si et q no Jo an sup ea fa etia ad idem Jo an no in
dco c publicato in prima q ubi dicit q ante illud c
tenebant omes doc posse variari cu igitur illud c in
rone prohibeat variationem solum in quo casu electores
pnt compelli ad electom de psona nominat faciendam qd
est verum qndo fuit nominatus a minori vl media parte
servabunt Jura antiqua que reperiuntur expressa et vide
omnino § proximum
Electio qndo tractatur et electores discordant in nominatioe
pne eligende an una pars possit ad aliam accedere
Dic q de eius ex accessu et eius effectu potest queri
ad triplicem finem Primo ut si per accessum accre
scat numerus ad duplo maiorem partem possit electo
confirmari in alia exceptione admissa Secundo ut si crescat
nus usqz ad maiore ptez licet no duplo maiore possit psona
electa administrare an confirmationem Tertio ut si crescat

nus vsq ad duplomaiorem partem possit comus electo valida fieri quo ad primos
duos fines Certu e in electon vidcu no hre locu accessu qd si absnias vir data
fuisset duplomaiori parte tn mior ps exacto et pbando aliq q vota maioris
partis nulla redderet qfirmaco ipediret ut c. septum de elec et c. ti si qs li
vj licet vir ipe fit abutos a maiori pte electio tn ad qfirmaco admistrare
non pot de elec quar & c. ti auariae li vj no e qd mirum si qui put
vt p accessum In electoibz aut minerum lis abtissa adupla maior parte
ab iicio elect debeat nulla qpacon admissa qfirmad et si fuerit a maior pte
licet non duplo maior electa possit aute qfirmaco admistrare cum per
accessum expost pot hos fines & effectus qsequi ut c. indempnitatibz f. si
qui vo de elec. li. vj. qui ne de hiis duobz qfectibus dz intelligi quia inp
cedentibz de illis qfectibz loquitur & pcedencia declat sequencia l. illis sptra
ff. de l. i quo ad tercium finem autem c. publicto poterat fieri accessus de mori
ad maiorem & qmsso de mori admediam ptem capli et equsso de pari adparte
nunc no Jo an in c. publicato de elec in i q et p c. statuto publico & post
publicaco scrutinij non ponit electos videlicet vna ps alteri accede & variare
i psudicio illius que in scrutinio repitur nominatus a maior parte primo tali
nominaty pot pete qd electos qpellantur electioz facta de eo in com Si qo
in scrutinio reperiatur nulla nominaty a maiori vel media parte capli poterit
vna pars alteri accedere scdm Jura antiqua vt hoc cau no apparent in
mutata et quia exprsit raco c. pbli° quia nulla a maiori parte e nominatus
pot pete q electos qpellantur electum de eo statim in com dica p Jura p
dicta & hoc volunt Jo an In dco c. publico q. vj. no obstante c. indempnitatibz
f. si qua vero quia ibi loquitur d accesso quo ad duos fines primos qfectus
dictapat ut pdixi et quia cum ille fit ne nouus corrigens Jura antiq
sic debet intelligi vt nua qn possit ledat & corrigat priora Jura dum agi
operetur de elec cum expediat. li vj dz, si quis ptinaciter dicit dan f
Si qua vo Indrent et generalit intelligendum de omni fine de accessu
effectu vt ille non possit fieri eciam quo ad finem faciendi validam electo
licet p accessum denominatur ad maiorem ptem capli nominaty tum nec
negabit q si qtractum quis sunt a media parte capli nominaty non
possit ie accessu medie parti fieri quia ille f. Si qua vo phibz accessum
ad maiorem vel minorem partem dubitat ergo admediam partem poterit
accedi scdm Jura antiqua que in hoc casu reperiuntur correcta & ita firmat
Jo an in c. qcrudatam de elec. li. vj. sup v a minori in nouella et idem
volunt indcto f. si qua in pri. glo. que licet prima facie videatur falsa
cum tam recte intelligenti sonat pro quia ille finaliter dicit Jura antiq
illesa scdm qui dicto sit a media parte capli Et si dicas glo. ita intelligi
non pot quia licet dicat Jura antiqua illo casu manere incorrecta in eodem

casu concludit medie parti non posse accessum sed contra conclusionem
videtur extra per rationem dicens quod electio facta a media parte dumtaxat nedum de religiosis sed de alio quocumque est ipso iure nulla
secundum iura antiqua eo ipso quod non est facta a maiori parte ut c. quia propter
et c. ecclesia vestra i et ij de elec. ergo non potest accessu ratificari
ut regula non firmatur. Hic aduerte quod recte intelligenti patet
responsio. Illa glo. loquitur de electione nos loquimur in nominatione que electionem precedit fateor quod electio eo modo sit quo fit non
a maiori parte est ipso iure nulla et per consequens non potest per accessum
ratificari. Sed nominatio licet sit facta non a maiori parte sed media parte non est ipso iure nulla sed pendet a euentu accessus et si
per accessum crescit usque ad maiorem partem incipit valere et
contra ea potest de electione accedi secundum iura antiqua de quibus supra et vide
eodem sub verbo nominatio et supra secundum primo
Electio que spectat ad episcopum et capitulum simul et episcopus solus vel cum minori parte capituli eligit unum et maior pars capituli eligit
alium que electio valeat vide supra in episcopus et episcopus et capitulum
Electio tunc demum requirit obseruari formam c. quia propter quando
fit de episcopo vel abbate vel principali rectore in ecclesia collegiata non
autem requiritur illa forma in canonicatibus et prebendis nec in
aliis dignitatibus no. glo. compos. Immo et Jo. an. in dicto c. quia
propter de elec. nec etiam requiritur illa forma in capitularibus quando
electio fit per viam compromissi ut no. cal. et d. an. in c. cum inter de elec.
Electio que non requirit supradictam formam c. quia propter generaliter non requirit
de necessitate quod fiat collatio votorum quia illa collatio inducta est per formam
predictam no. compos. et Jo. an. de elec. in clementina in verbo collatio et etiam requiritur quod fiat communis electio per unum vice omnium sicut no. Jo. an. c.
sicut de elec. in glo. ordi. Idem tenet Immo et compos. in dicto capitulo
in clementina ut refert ibi Jo. an. super verbo approbatur licet Cal. et
d. an. contrarium sentiant. c. cum in iure de elec. sed idem an. stat cum
Immo in d. c. in clementina
Eligi potest quis ut conferat pinguius beneficium ex pluribus simul
canonicatibus quando habet facultatem conferendi plura beneficia
usque ad certum numerum et facta collatione de isto numero dignitatum
uno si vacant duo alia simul quorum unum est pinguius alio

poterit pinguius offre et illud eligere no glo de preben ꝯtinue
in li vi sup verbo decedendum ms
Eligere an possit acceptans alterum ex pluribus bndficiis per eum
deinceps qualibus acceptatis vide sub verbo
Electionis decretum an sit de forma paior q omnis glo et q non
sit de forma postulacionis uel electionis sed satis est q de ea possit
fides aliter fieri et in hoc vide glo in c cum Epus libri di quidam
tamen volunt dice q e de forma postulacionis no electionis et ꝯtrarium
probatur f si aliud e hec panor in c innotuit deo

Emphiteota An possit dare emphitosim in dote pro filia
sua no Ro gelu ꝯsilium Emphitosi finita per generacionem fi-
nitam poterit descenden pete q eis reformetur et si no reformat
fit eis iniuria et possunt appellare ad superiorem et pete qui eos
cogit vt eis reformacio fiat no bar ff de cedi pri l i in fi et
de aqua cotti et ꝯtinua l i f pmitti ꝯpio bar videtur restringe-
da sim leges in quibus scribit ꝯtra quas moue valet qui dus
vellet alteri in emphitosim dare vel qui princeps rem concessam
certe persone non vellet successori rei ꝯfirmare nec adipisci vsum
Princeps cominte sed rem in statu primo dimittere vbi autem dus
non vellet alteri in emphitosim dare sed pro se et sua mensa retine-
re vel princeps rem certe persone concessam ad ꝓpos vsus committere
videtur hoc posse fieri quia prima caritas incipit a se ipsa et ne-
mini iniuriam facit qui vtitur iure suo et sic cessant racones et
argumenta predictorum li vi et bar in l si michi et tuos de v
obl

Emptor Emptor no agit de emptione contra venditorem
si ei non denunciatur vt veniret ad defendendem lite vendito
non vincerit litem motam no bar in l qui vxori f quid ergo
ff de adul
Emptor si agit ad rem emptam pot repelli per exceptionem pcii
no soluti l Iulianus f offerri ff de acti empti que exceptio si no

fuerit oppta ante omnia potest opponi in contentione no. spe
m ti de contu seu f. v. si pone emptor Si tamen emptori
offidit de venditore potest precium deponere penes personam ydo
neam quod sufficit secundum bar in l. si solitum ff de solu sed glo
tenet in dicto f offerri quod debet precium tradere et ita tenet arc
in summa de acti emp ad si qui ibi alle

Epus non pot committere alteri quam vicario suo generali potestate conferendi beneficia vacantia no. Ro. conclu 38
et vide sub verbo capitulo dignitas dispensatio electio prelatus statutum

Epus licet exemptus ab privilegio habet collationem certi beneficii sui in diocesi alterius epi non tamen potest resignationem eiusdem beneficii recipere a volente illud permutare et licet ad eum pertineat collatio non tamen institutio nec destitutio no. Ro. conclu 381

Epus licet sit extra diocesim potest in bulla sue dyocesis conferre de preben statutum li vj et ibi no glo in prin et probatur in c. pe clericus de conces preben et ibi no. p. Jo. an sup. c. mandate In contrarium facit quod bulla conferre est iurisdictionis ut no. supra sub verbo iurisdictio sed iurisdictionalis actus et alia que sunt iurisdictionis non potest epus facere extra suam diocesim ut supra primo

Epus extra suam diocesim potest in pontificalibus celebrare et predicare de speciali licentia diocesani loci secundum hosti quod potest contrarie licet immo omnia alia que sunt iurisdictionis et officii sicut est eisdem degradare ordinare et similia facere non potest epus extra suam diocesim sine licentia epi loci sed cum licentia sic no. glo. cle si de privil. per sup verbo eydem

Epus regulariter habet dispensare et conferre ordines bina in sua diocesi consistentia no. Ro. conclu 429

Epus fundat intentionem suam de iure communi iurisdictionem ecclesiarum sitarum in sua diocesi et archiepus eodem modo sicut infra prouincia quo ad archiepalem o an de ca pos. c. si i colup

Epus probat subiectionem ecclesie per duo signa primo per eo quod constat prelatum accedere ad sinodum epi secundo eo ipso quod prestat sibi censum aduerte tamen quia non sufficit probare censum solutum nisi probetur in signum subiectionis no. e ti c ij quod e vim quo ad uniuersalem subiectionem sed quo ad subiectionem illius respectu illius census soluendi sufficit probare

ipi⁹ censu⁹ solucōi no· e·ti xviij c̄a lup v̓ mīc aute īstat
Epus no pot hr̄e eccliaz cathedralez vd spūd no· d an de Judi cond
Epus an possit ccedē Indulgenciam celebrandi et celebrari faciēdi
sup altari portatili vide sub v̓ missa
Epus qui ccessit capli pt ꝯ iniusta causa rez vnius ecclie ccedere ad
pus et ac ppetuo no Jo an de rept sī pter li vj in nouella
sup v̓ ecclie tue fabrice et Jdez no de re ec non alie dudū li vj in
glo iniusta videbatur et no de reli do ꝯstitut
Epus pot cum ꝯsensu capli vnire ⁊ diuidē ecclias et ppetuam
subtractom vni eccle facē et dare no sꝰ de de in trac pimi q
xxiij sine ꝯsensu capli nō possit vt ptz xxi q i papinus sꝰ
et not archi e·q·c et tpis qualitas ⁊ ꝯsti in pd d'hē que sunt
a pla sꝰ·i· ꝭ nec Jo an in cle ne in agro se adhec v̓ assensu de
sta mo ⁊ cle sī vna de re ec no alie cle ij sup vo mense n̄
est bu̓m de mense epd ꝭ illud pot donde caplo aucte sua
lic tñq sit autorite superioris no glo e cle sup v̓ caplo ꝭ sine
ꝯsu capli non pot vnire nec donare vnā ecclia alteri vt no
glo in e cle sup v̓ ꝯcedo
Epus sine ꝯsensu caplo nō pot que bnficio pⁿuari no de ꝯpe
e iij et de ꝯcess pla·e·i· ⁊ hoc vm̄ qn procedit ordine Judiciario als
cm vt qn citaᵗ clericꝫ et moueᵗ vt residiat vd titulū sui bnficij
ouclat colligitur ꝯ no Jo·an in addi spe sup rem de cle non
resi sꝰ epus pot clericū et clericā ꝯsilio suo 33 e
Epus ead Jnspectantibꝫ adeū nō Jue ppo ꝭ deuoluto habꝫ re
quirere ꝯsiliū caplo no d an de elec ne p defectū ꝯs ꝯt vend
de honestate no de nacte vt no pend ⁊ glo ⁊ vide no pemm
in e· cum in cuctis
Epus an possit statuta facē cōn Jus com̄ nd ꝯsēr caplo vide sup
v̓ statutum con Jus coīe
Epus an ea que facit pūmiatᵘ Jndubio facē de ꝯsēr capplo vide sub
v̓ prelatus se pla̅tꝫ pūmitur
Epo qn Jncipiat cūre Semestre adꝯferendum bn̄m adeū deuoluti
p negliaz patroni nō putante vide sub vir predmis
Epo adquem pmo et ei adquē ptz 2a collo bndī cūt tpa semestre
ꝯferendi a noticia vere et qui eam allegret pbat illam qꝫ ignoracia

psumitur sm Jnno Racio gcludit q arcpus tenet singulis annis
celebrare gsilium puinciale et Jnnescitiale statutum bidiftorum sue provi
cie Erat tpus adie deuolucionis no attento q dicat illud ignorasse si
tam pbabilem ignoranciam allegaret stare de hoc ipsius Juramento
ss Jo an dicit hoc relinqui arbitrio Judicis considerata qualitate bidsiarum
vacacionis 7 loci distancia 7 fama Ro gclu 278
Epus debet elegi Jnfra tres menses adie vacacionis sue debet gfirmacionem
petere alias cessat electo 7 infra alias 3s menses adie pacifice poss
onis accepte debet gsecracionem petere esset sue stat sue non pua ipa sue
poribus bustiris dcto tremestre elapso no de elec ad invtcte 7 c
ti c comissa li vj 7 Jnfra illud tremestre justo Jmpedimento cessate
se fecerit gsecrari puatur gratu et sic messetro ad gsecracionem dantur
Sex menses ut qt no de rusla me corporalia licet in c quiquid
in tpe et parochi 7 pbatur ac licet x di quiquid Nec requirit q
alia monico pcedat ss sufficiat solus lapsus tpis ad hanc puacone
dco c ad mcdct 7 pcompos 7 Jo an Et vide q no p Jnno 7 Jo
an de pben extirpande p d an c ad Jnvectel
Epus pmps c gsecrati no pot deponi ut abadministracione no grati
remoueri nisi p solum papam vel habentem abeo mandatum ss gcrari
no suspendi vel Jntdici pot p archiepum et p eius officialem arcpo absente
no d an de Judi c i v oppono vbi plene videas p quos coram Epm
procedi poterit
Epo appellacione in ma Jurisdictionali comprehenditur elctus gfirmatus sed
in ma spiritualium vel Jndrutti comprehenditur solus gsecratus no d an de
Judi ac si electi f de adulteriis t 2a cepte psone Exquibus directe
gcnoscere pot elctus 7 gfirmatus nedum gsecratus Oz 2ota dt simplr q
ie qui no c gsecratus nec dicitur epus nec p epo scribitur licet sit elctus
et gfirmatus no Ro gclu 817
Epi 7 alij qui ad dignitates eligidentur vel pmouentur debet gferre libertate
alias puantur et remouentur de eta 7 qua c si de elec si forte
Et vide q no doc de elec cum in clectl in pno Et dictum sue
clamm nullam et pot pmiciam nullo probato dictum no tam sufficiat
gtra pro pbacione ss otatur ad subuiendum examine non veniat la d
Epi 7 arcpi non debent de clero exactiones indebitas facere ss c si forte
alis puniuntur de excess prela c i ss debeat solum pcuraciones 7 debita

subsidia exigere de cens. c. od aplo ⁊ debitum ē qui eps accipat
ad regem vel ad Sinodum vadit vel qui facit expensam pro ndbq
negotiis diocesis suum Immo ut no Jo an de sta mo. c. i Item vide quod
Indigueit sine culpa sua ut no Jo an de Iudi ad liberandum
Epus superiores plati habent merum ⁊ mixtum Imperium ⁊ que sunt meri
Imperii no io Jo gelu 399
Eps ⁊ Inferior quod an possit obsistere ab exēcucione vide sub v° excommunica
cionem f excommunicatus pot
Eps corpus quod ē epus hz Ius canonie aliquid glo de exces preben posteri
cato Ille tamen canonicus no requirit prebendam quia satis prebendatur quia de
mensa sua nisi consuetudo aliter se habeat no Jo an sup dicta glo ⁊ vide
glosam dictam optima melius declarantem in c. Inestimabili de exces
prela de offi ordi licet hosti dixerit quod epus non possit esse canonicus quia
Idem no pot esse pater ⁊ filius quod no Jo an reprobat de preben cum
mecilia li vi in novella ⁊ vide illum tex
Epus ē caput capli ⁊ canonici sive capli sunt mēbra ⁊ faciunt vnum
epus ⁊ vbi in elecione vel collacione dissentit eps od aplo statur
diffinicioni eius quod si hz vocem in capitulo ut platus id aliud requirit
si hz vocem ut canonicus statur diffinicioni sanioris partis capli nisi aliud
requirere obviat no Jo an de excess pla c. i alibi dicit eciam hoc casu
stare diffinicioni Epo nisi recusetur ut suspectus no Jo an de
concess prebendi postulati sup v° nobiscum et quod dicti stare diffini
cioni sanioris partis capli qui hz epus vocem ut canonicus Dic illam
partem saniorem censeri que cum epo concordat licet si maior numerus id
alia pars numero maiori aliquid apponat no Jo an si hosti de
his que fiunt a pla eciam sup hoc vide quod pulchre no ē an
de concess preben postulasti vbi concludit quod epus hz voce ut platus
et in c. sunt pretii canonici non valet quod epus facit cum pars que no
hz secum maiorem partem capli suum si vocem hz ut canonicus
Idem tenet compos. c. cum ecclesia vultrana de elec Idem archi
epi di in pu Idem Jo an c. i ne se va li vi sup v° assensus
Et reprobatur opinio hostien contrarie pro Jo an in locis preallegatis
in quibus concludit vote capli stare maiorem partem capli cum adhe
ret ⁊ qua differt prevalet quod suum ē et eam reprobant doctores
prefati et sic de sic consilio ex ter qui ex tenet no valet quod pro

inuoi capl̄o q̄d ↄtdicente qui debꝫ ut prelatꝰ interesse Sed
q̄nid sentit in hoc Jo an c a collōe de app li vj in nouella dic
q̄d s̄m hoc nunq̄ ↄsset dare p̄tem maiorem Epō ↄdicente ⁊ c
Itē posset epūs eciā plus electos ⁊ collocos impedire q̄d ēē absur
dum Et ideo dꝫ sic intelligi q̄ nō sonant in absurdum
Epūs in dubio presumitur esse in caplo vt platꝰ nō vt cañ ⁊
p quos actꝰ appareat cum sedit ibi vt prelatum nō vt cañ vide
glo de app a collōe li vj ne se va c i c li tex c statuimus de
ma et obe s̄ ↄtrodꝫ sit in caplo nō h̄ꝫ nī vnā vocem vt plene
disputat Jo an in dō c a collatione in nouella
Epūs si p̄uidꝫ de bn̄ aūte sibi ⁊ de ad capite suo ei ↄpetit vide
sub verbo puisio s̄ puisio scda
Epūs nō pot ⁊ pari altari nisi in ea cuiā ↄsuetꝰ et eccle sue
no d an et Inno in c cū ita de re iudi
Epūs nō ↄsecratꝰ licꝫ electꝰ et ↄfirmatꝰ an possit cās criminales ↄnoscē
et diffinire vide sub vo vicarius s̄ vicarius epī
Epūs non ↄsecratꝰ nō pt ↄferre ea que sunt ordinis no hosti lo an de
de elec transmissam Archi lxxxx di p̄uenit
Epūs pt facē statuto cōtra antiquā ↄsuetudinem eccle s̄ nō q̄ sub
cune statue possꝫ Et idem dic ponit d an de consti cū ac vij colup
s̄ statuto q̄ sub ↄuenē et sub v cañ s̄ cañ an ⁊ qn
Epūs solꝰ fundat intenco suā de iure cōi sup iurisdictionē puniendi
ↄcessꝰ in sua dioc̄ exclusis quoꝫ aliis p̄latis inferiore ⁊ si inferior talem
iurisdictionem h̄ꝫ ↄprobare nō Jo an de so cpe cū ↄtingat in iiij no
Idem no glo c inuestagabili s̄ ↄcessus de offi ar Et q̄d dō c de
causis criminalibus Idem in matrimonialibꝫ ut qt cañ c accedentibus
de excesso pla Et Idem in omibꝫ tenē dignitatem ↄcernentibꝫ q̄rum
aliqua n̄ ↄprimuntur aliqua supplentur Jo an in nouella dicat
tn̄ q̄ ↄsuetudo nō pot dare iurisdictionē inferioribꝫ ab epo ↄponendi
clericos no Jo an in c cū ↄtingat de so cpe ad fi et Idem tenet d an
ibidem
Epūs pot de iure cōi iurisdictionē exercē in sua tota dioc̄ eciā in locis
inquibus inferiores plati habent iurisdictionem ordinariā Et inter epum
et alios inferiores qt locus preuencōi Et si non ↄstat quis sue

nerit preferatur episcopus ratione maioritatis no. jo. an. c. pastoralis supra in
glo. de offi. or. li. vj in novella c. contingit de fo. compe. / cognitione
tam possit inferior solus conclusio cum jurisdictione habere in eo loco jo. an.
c. cum episcopus de offi. or. li. vj in nova. d. an. c. contingit vj column.
Episcopus debet creari et deputari in civitatibus non in castris ut c. i. de
privil. et debent deputari in civitatibus honorabilibus ne vilescat nomen episcopi lxxx di. episcopi
Episcopus potest clericum beneficio privare si monitus non ostendit titulum sui beneficii
no. jo. an. in addi. spe. supra rubrica de cle. non resi. quod sufficit in beneficio
recenti secus in vetusto in quo sufficit clarum juvare se habuisse titulum
ab eo qui dare potuit no. jmo. de simo. licet heli et spe. de sequestro
possessionis et fructuum § xxxiiij vide infra in c. episcopus sive consensus
Episcopus non potest legitimare filium illegittimum habilitando eum no. d. an.
c. per venerabilem qui filii sint legitimi vide infra aut potest episcopus Episcopus non
potest presbytero quod coadjutorem in casu illicito possit dare cum causa aliunde sine
consensu capituli no. jo. an. cle. si una in consequente de re. ea non
alie. et hoc per text. et ibi jmo. de re judicata cum de app. c. Roma-
na si supra glo. et speculum li. vj d. nota
Epistola vide sub verbo absens
Equipollens vide sub verbo infinita
Equitas cum preferatur rigori vel contra vide Ro. concl. ccv incipit ju-
dicem ut judicalem equitas rigor Ro. po. i
Error in nomine eius cum quem fit contractus venditionis vel alterius actus
non viciat actum si de persona constat per circumstancias idem si sit error
in pretio no. Ro. consilio ccxl jmo. in c. significante de rescripto et
probatis per text. c. de testa. l. si in nomine vide bal. in dicta l.
si in nomine C. de here. insti. l. si et jmo. jo. an. jo. cal. et d.
an. in d. c. significante et hosti. sole in summa de presbytero § ratione
autem vide quod de dubitante et no. jo. an. in addi. spe. ibi
Error juris excusat quod propter varias opiniones doctorum est
dubium juris probabile no. jo. an. de postu. prela. c. i. ad fine
et vide supra in verbo simul locatio conductio juris errore
Error si est commissus per parcem in dandis positionibus per juramentum

pt corrigi p pulem sive expssa revocaon error Sed pud
popom ab eo datam p iuramentu revocare no pt no Ro gelu
191 qd intellige nisi allegat errorem maiorie in facto alieo
q vult pbare et revocare iur no c ad in posicionibus de
iurur li vi qd c allegat dnd dia Idco fm Ioud que allegat
dz iudicari
Errorem suum pot pcur revocare & quos ar[les] sive quod mar du
ol Si pma mar dedit p iuramentu lit de errore suo no docat
alit q p iuramentu sup error pcesito qd pedit mag de stilo q
de iure & hoc vim in causis bn[bq] et iundialibus In pphanis
autem no pot revocare qd p iuramentu dedit no Ro gelu 271
Error comis hetur p veritate in iurisdictioni ordinaria sim iudelega
ta in qua no sufficit pbac comis reputaco Immo de scripte di
leo qd limita qn error sive vicia est ar commissioni delegante q
d actu pliatly sim si vicia sive error et delegati p tex c ad p
bandum de re iudi no d an in dco c ad dilec vide al in dco
c ad pbandum et dco pond sub v excitad si qbatur non poss
est iudex
Error confessionis lit poss revocari usq ad sinaz tn sim si allegat
error in scriptis iustr pducti no Immo de censi ad olim admitem
et bar in l non fatr ff de confess & vide i § error tacite qd limi
ta quo ad vba pertina in instru no quo ad narrativa quia confessio
que insurgit ex pducione instru no tenetur adeo que instrum no pot
no bar in l pq legatum in pud ff de hib que ut iudi Et idem
sentit Rota gelu 219 Sz verba narrativa non pbant nisi int
scientes qd rec scptra dicit d an q producens instrum pt pptea
dicere illud no solemne et non facere fidem in c ad nostris
de except v calips v oppo qd ou Et predicta procedunt in conf
ssione tacita que insurgit ex pducione pdcd sim si ps expsse confi
tea dando ac dum p expressam confessionem de contete in instro
q tunc narrativa instrumenti sunt redacta in dispositiva p expssam
confessionem & tunc ca confessio qcordans ad instru revocari no pot
nec admittitur pt ad pbandum quod Et pt confessio sub qnartacoy instru
facti lit instrum dese in vbis narratis no cad alis no pbare
& hoc voluit Immo in d c ad nostris de except Inglo no e vere tr

ß si astrat litt bar in dcā l pri legatum dicit q pot pbare
gnā sed loquitur qn instm de se qt nllm adde q articls datus
p modū obiectn no pot rnoctid tex no de elec abeo li ij et vide
sub verbo pducens instrm et vide sub v confesso f confessio deliberate
Error comis no iuuat nec pveritate habetur qn sima latet e comd errore
sine comd opionē qua qr tlis comd opio no e pbabil sed ie q vult
se cōmd opioe iuuare sciebat veritatem ee q opio; no cas de iud
ad pbandum d an de pben delict ij penult col
Error iuris non facti qualit pbetur vide bar in l no fatr ff de
confess et sub vo ignorān in pm
Error comis an faciat gesta valere vide inno de off dele ad super
de elec cū dilcs et e nichil v plenus loquit et ide compos et io
an et d an
Error casū insito pro tolleatur ubi agitur de dapno in l ß me pu
te in pm et ß cum iter ff de condi inde et l si tibi liberum ff d acti
et q no p bar et bal in dcā l ß et si me pute ß fin dy et io an
i nouella in regula ignorān li vj et tlis error pbat quo q pbatur
rem se alit pbare no glo ad de indebito in pn ff de pba et qt tex
in l si post dimisionē C de iuris et fac igno et p bal in dcā l ß si
me pute et pdcā sunt vera in error adhibito cōe iudicum idem si adhi
betur in iudico ar pparatoia ß si ar deappria tūc no pndit error
litt pbetur rem aliter se habere v pbentur a'c cinstancie ex qbus
error pcedit no bar in l no fatetur ff de cōfess v ß qro
Error iuris tolleatur et ubi agitur de dapno vitando l iuris ig
norān ij ff de iur et fac igno no bar et bal l ij C q incti cū sde
dy et io an in nota li vj ignorān et pba tlis ignorancia ex qlitate
sexū et psonarū puta si dicat se errasse qr erat grossus et illiteratus
no bar in l no fatetur ff de confess vel si in negō in quo errat
erant varie et pbabiles opiōs doc vo io an c t de postu d nouell
in ß pdcā limita in error iur adhibito cōe iudicum secus si in iudico
cohibeatur ia rncatū no pot no bar in d l no fatr d vo fino vindadz
Error iuris non impedit prescriptionem vide sub vo prescriptio f pre
scribere volenti
Error tacite confessionis surgens ex productione instrū no pt rnocari nec
admittitur quis ad probandum talem errorem secus in simplici
confessione abstracta ab instro quia pb eād instrm producturus potuit
et debuit antequā produceret deliberare an sibi expediret ß supe ex

Inpromps et indeliberate confessio emanet quia modica labio
e Item plu e tacitam hre qfessionem et Instrum pbacoem contra
qfessionem tm et no Jo an de cens et Immo cum olim ipsi limi
ta qn p errorem rpbatur Instrum inquo apparet debitorem in p
procedendo qfiteor tacite q sum debitor volo pbare q solui uel q
fecisti pactum de no petendo et qsequenter q no sum debitor e effect
debeo admitti quia ista repbacio no repugnat veritati Instrum Item no d
an in dec e od olim Expdas pz q illi qui ppt dicunt errorem Immo
qcludit qfessionem deductam in Instrum ud aliam scripturam rvocari no
posse racone alicuius erroris no bn allegant qr Immo hoc dicit q qfessio
tacita que surgit exproducone Instrum no rvocari qr dicit qfessio vna qfessio
& Instrum scriptum e v e altum tm sum eius Ideo si adusarius pduceret
Instrum Inquo qtinetur qfessio in ea pte possit tam qfessionem rvocare
racone erroris pinde ac si de illa nulla fuisset scriptura confecta Item
pdicta limita in pducon scriptura sine Instro q uel qn de se facit plenam
probacoem scz Inpducenda scriptura que contenta in ea aliunde
probentur ut pz Inproducente articulum ul posicionem na racone errore
pot illis posicoes & articulis reuocare no Jo an e cum Inposicionibus
de iudicus li vj scp v Insta ca j error qfessionis
Et Ista dco e ampliatur bar in l antiquior C de Iure delibe
et ppterea natura istius dcionis e diusa qungere quia tam
coplatiue ponitur ppter disiunctiua si inppe Cuius ponitur int
duo adiectiua no requirit in eadem subiecto conuersum vtriusque sed
verificatur in alio tm no d an e penult de vi & ho ele inple
ipsius de elec Et de natura hic dcionis vide ple per d an de
coha ele vra v no qn materia Et p bar l si is qui & sl vtrumque
de re dubia vbi plenissime loquitur & vide pcum l i ff de pac
Etcetera hoc verbum denotat tpis continuacionem no ro qclu
25
Et si hoc verbum licet qitr significat aduersatiuum p quinus
vtz de prebendis dudum li vj et de iusti c i e li et de iur
iur c i e li tamen quandoque ponitur qdicionaliter ad comodum
proferentis no d an de cetp od venerabilis ij colup v no ij
Et ista copla quia non qungit l si ita quis hes ff de here
Insti

Etas vide sub verbo annus

Evidens et evidentissima probacio que dicatur vide sub verbo proba-
cio et probacio indubitata

Excepcio firmat regulam in casibus non exceptis de prebendis Clementina
li vj ff de penu legata l. nam quod liquide insti no. 20 conclu 120
sub v articulus

Excepcio licet firmat regulam tamen nunquam applicat eam hoc ff de usu
legato l. generali et uxori de fidei instruc l. quicquid c. denique et si dele
. i. de preben d. an c. licet de offi vica li vj lic. la ibi dicit contrarium in
ult conclu qoe

Excepcio licet debeat semper opponi tamen quotiens deducatur ad iudicium precedenter licet
non dicat quod excepcionis deducat tamen in vim excipiendi intelligitur et
presumitur esse deductio no Ro conclu 318 licet tamen non sit necesse quod ex-
cepcio specifice et informa opponatur sed sufficit factum narrari ex quo
resultat excepcio tamen si opponitur et inepte excipiens succumbit hoc in
l. i. ff labeo de flu et in l. i. ff de excep et Cy in l. domum C de
rei vendi

Excepcio dubia que potest concludere et non concludere debet admitti cum postea
possit in processu detegi et declarari glo de pactis Clementina Iustiniana et
d an de resti spo in lira xiiij col v exhibens decidit

Excepcio spoliacionis facte per tercium licet possit opponi excercenti
non tamen possessio et diffinicioni no Ro conclu 819 no d an de resti spo
in lira viij col v oppo contra agenti

Excepcio spoliacionis facte ab alio quam actore qui non mandavit nec ratum
habuit non potest opponi contra agentem super ecclesiastica ne mancipio
Ro conclu xiij

Excepcio aliqua an possit opponi contra excercentem contra inducentis in possessionem
vide sub v excercens

Excepcio banni vel excommunicationis que obstat cedenti non obstat cessiona-
rio per Io an de iurepa c. i. li vj in novella super glo penult

Excepcionis eciam nullitatis si reiicitur per rescriptum vel constitucionem an intelli-
gatur et de defectu iurisdictionis procedens vide sub v rescripte per quod
et sub v lex et lex sive constitucio excludens

Excepcio an transeat ad singularem successorem active et passive

vide ple p d an de iudi quia v venia iue adstdm & v venia ad quartum

Exceptio q actori opposita qr pluanda veniat iud qr hz in re qr petit qr admittenda licet licet no spe iue si p fimis pluanda qr no decad possz paschalis glo pute qr intelligi si excipiens petit actorem cogniad et pual psuar et st absolui qr pena sup ita pluacon qr una no d an de fo ape c si diligenti y i col v si posito qr respt

Exceptionem hns pt adversarium quenire i plorando officiu iudicis ne ab ea inquietet" liti ab ipso no quenia" no d an de iurm" quitonall v ad stdm qo iue Et advertte nobilit qr tlc officiu imploratur a iudice qpns implorante no a iudice eis coram quem implora" quia hoc casu ir censetur competens ad dicta iudicis officiu qr veniat loco exceptionis quia eet qpetens sup exceptioni ipa si actor agel no e c v venio adqrtum

Exceptio ordinis vt plus de una ca qua de a d gnoscatur ut ois exceptio que no ppetuo sed ad tps impedit qr dilatoria no bal l m ff de excep et idem i exceptioni preiudiciali & qr una ca est preiudicia ad aliam ideo tlis exceptio no pt opponi post litcotk no bal C de pba l exceptio iii col

Exceptio dilatoria hns causum successiua & multiplicatur non q" pendur p litcotestat ideo exceptio qr banitus no audiat" et exceptio loci non tuti et exceptio qr quis no quenia" ult duas deus et ex" ceptio fori pot opponi post litcote si res de novo oritur vel de novo gravia" que exceptio pogt quo adfuturos actu non quo ad pre" teritos no d" an de sepple dilo ij et spe in ti de app f restat v et no in ti de cita v quid si reus et i f exceptio qpatens costituto

Exceptio declinatoria iurisdicionis no pot opponi p illum qui inte" gatus pute iudice an velit coram eo respondere dixit qr sic ex quo patet qr anterior actu litigatis precluditur via ad declinatoria no d an de iudi c i v no vij vtilem vide bar in l non vide ff de iudi

Exceptio declinatoria iurisdicionem non pot opponi per illum qui ad litcotestatem integatus an coram tali iudice vellet litigare videt qr si qr e verum qr sciuit vel scire debuit exceptionem sibi qpete alias si item hoc e vm quando respondz se velle litigare Si aute qstituat

procuratorem ad inducendum solimus exceptionibus suis tunc scilicet no d.
an de judi c. i. v. oppo quod locum sed exhibitis decaditur
Exceptio declinatoria superveniens post litem contestatam sicut pot opponi non
obstante contestatione ita et superveniens post pactum de litigando pot
opponi non obstante pacto quia pactum et renunciatio restringitur ad causam
subsistentem secundum tempus pacti et renunciationis et idem in exceptionem
recusatoriam superveniens secundum suppositionem no d. an de judi c. i. v. opp 2o quod hoc
Exceptio declinatoria jurisdictionis non tollitur per satisdationem de judi
sisti vel de judicatum solvendo de mandato judicis statim quia illa satis-
datio recipit intellectum promitto sistere prout debeo de jure no d an
de judi c. i. v. exhibitis decaditur et bar de re media judi l. quedam compel-
lebat / nec etiam tollitur per aliud actum quod pars coram judice faciat
ante litem contestatam no d an de re judi int monstrum v. opp quod post vide
ibi et bar in l. non videtur ff de judi et in sub v. renunciatio sed re
niendo non intelligitur exceptio
Exceptio contra quod procuratorem exceptam licet sit dilatoria pot opponi etiam
post litem contestatam propter periculum contumacie quod cum opponendi est suspensa
no. d. an de proba post assertionem per col. et si dicit exceptio opponit
contra judicem coram quo probanda sit vide Jo an de proba per li vi
super v. judex in novella / et per bar in l. quedam compellebat de
re judi et per d. an de offi dele ad super et per domi dec c pia
Exceptio competens constituto quod bannitus non audiatur non pot opponi
contra bannitum in causa appellationis si in causa appellationis principalis bannitus fuit
reus originarius sive sit appellans sive appellatus Secus si fuit actor
originarius in principali in qua non fuit opposita exceptio banni si tunc e
appellans non pot opponi in causa appellationis quia in illa reus censetur
si appellatus non auditur opposita exceptione nisi etiam appellans appella-
tionem suam prosequitur no. d. an de excep significavit vi colum circa fi
vide in sed exceptionem dilatoriam habes
Exceptio preiudicialis an sit prius tractanda et sumenda quam causa
principalis et an processus sit super utroque valeat / vide d. an in c tuam
de or cog in i. et ii oppo et per bar in l. fundum ff de excep licet
bar ibi loquitur in personalibus actionibus principaliter intentatis quarum
una e ad aliam preiudicialis
Excipiens de delicto an teneatur exprimere locum et tempus delicti sicut
sit in accusatione vide sub v. tempus quod tempus non solum

Exceptio peremptoria de qua constat p[er] instru[mentum] pot[est] oppo[ni] in vim
dilatorie ad processum impediendum et idem in quibusdam aliis que sunt
notoria q[uod] est singulare no[ta] sp[eciali]ter in l. i. de excep[tionibus] ff. edicto v[el] s[ecundum] Azonem
et v[ide] in Autem et idem no[tat] d[ominus] An[tonius] de Butr[io] sup[er] li[tte]ris xvij col[umna] sub p[ri]ma
Taciturnitas autem dicte exceptionis de qua constat instru[mento] non viciat re-
script[um] tanquam surreptiv[um] s[ed] taciturnitas notorie sic no[tat] xiiij col[umna]
Exceptio surreptionis in beneficialibus pot[est] oppo[ni] non solum ad medica s[ed]
etiam ad processum et contra li[tte]ras q[uia] surreptio non solum viciat gratiam s[ed]
etiam rescriptum ut patet aperte per textum no[tat] Jo[hannes] An[dreae] de excep[tionibus] pastoralis glo[ssa]
glo[ssa] magne de rescript[is] constitutum q[uod] e[st] viij q[uod] sunt in li[tte]ris in li[tte]ris ca-
pitulis et iurisdictione ubi aut[em] post p[ro] li[tte]ras datur possessio actualis adver-
sus surreptitiae sunt ille et contra illos possit oppo[ni] et contra rescriptum
qui in possessione ducatur non pot[est] dicta surreptio oppo[ni] ut no[tat] Inno[centius]
in c. i. de lit[is] contest[atione] li. vi et ibi Jo[hannes] An[dreae] in novella et idem dic[it] d[ominus] An[tonius] de
Butr[io] constitutum xiii col[umna] Sed aliter distinguit in c. p[ro]p[ter] li[tte]ras c. ii ad
col[umnam] idem not[at] Jo[hannes] An[dreae] de rescript[is] ad audientiam ij ad si
Exceptio dolose et scienter omissa in causa p[ri]ncipali non pot[est] oppo[ni] in causa
appellationis etc. limita l. per hanc C. de temp[oribus] app[ellationum] Sed exceptio ignoranter
obmissa in causa p[ri]ncipali etiam si sit dilatoria potest oppo[ni] in causa appellationis
etc. limita c. in nostra de procur[atoribus] no[tat] d[ominus] An[tonius] de Butr[io] ad audientiam ij
et iij col[umna] et admitti[tur] excipiens qui probabilitatem ignorantie petitur
restitutionem exceptionis si qua iusta causa esse videbitur et idem dic[it] in
v[ersiculo] veniamus ad 2m
Exceptio dilatoria superveniens post litiscontestationem si orta aut s[ed] eius
notitia devenit ad partem post litiscontestationem pot[est] oppo[ni] post litiscontestationem
no[tat] d[ominus] An[tonius] de consti[tutionibus] c. cum in pluribus col[umna] v[ersiculo] veniamus ad 2m vide j[nfra] s[ub] ex-
ceptionis dilatorie
Exceptio quibus que orta e[st] post terminum peremptorie potest oppo[ni] post
terminum idem si ante terminum orta erat s[ed] post terminum ad notitiam
partis devenit s[ed] hoc ultimum mirabiliter limita s[ecundum] Hosti[ensem] in excep[tionibus]
omnibus dilatoriis que post terminum oppo[ni] non possunt s[ed] de novo ad
notitiam pervenerint fallit in casibus de quibus in c. ut circa de
elec[tione] li. vi nota tamen diffi[cu]l[ter] debet dari peremptoris renovationem ex-
ceptionis predicta ita no[tat] d[ominus] An[tonius] c. cum in de consti[tutionibus] xiiij col[umna] v[ersiculo] veniamus ad 2m
Exceptiones dilatorie permisse opposite post litiscontestationem intelliguntur per-
misse opposito eo casu quo deberet que de iure opponendum non e[st] proximum

p viam agendi alias super eo causa quo pmittitur opponi potest opponi usque ad actum qui fit uel fieri solet post litis contestationem postea autem opponi non potest ut no. d. an. de consti. ca. iiij v. si hic est unum dubium per eum et eadem no. an quo adpm l. procuratorem ff. rati ff. de procur.

Exceptio ista tu non habes mandatum sufficiens non pot opponi post litis contestationem quia litis contestatio supplet defectum dubii mandati Et exceptio tu non es procurator pot opponi post litis contestationem ad impediendum futuros actus non ad annullandum actus iam factos legiste tamen indistincte dicunt quod ante litis contestationem et post exceptio tu non es procurator repellit nec valent gesta ad preiudicium domini ut no. d. an. de consti. ca. m. v. ad primum dic per eum ubi declarat intellectum l. procuratorem ff. rati ff. de procur. Adverte quod licet Johannes an. c. i de elec. li. vi in glo super v. abaca dicit sic imo quod ista exceptio tu non es procurator pot opponi quandoque ad impediendum actus futuros et iam factos ipse non recitavit textus imo imprssione qui dicit procurator ad actus iam factos non teneatur docere de mandato per instrumentum originale sed tamen procurator qui illud in actis exhibuit et ita ac. tr. ange in d. l. rati et d. do. de stre gemi in d. c. ubi imo hoc dixit in glo super v. in alinea in fi. et vide sub v. procur. f. procur. de eius mandato

Exceptio ista tu non es procurator non pot opponi in executione sententie nec in ea appellationis ut no. ange in l. procuratorem ff. rati ff. de procur. Primum dem est verum quod procurator obtinet sententiam si succubuit non est in l. optima C. de contrahente et commit. stipu. bar. in dicto ff. rati vide omnino sub verbo superius ff. procurator non debet quere sententiam procuratorem vide bal in l. ita demum C. de procur. procuratorum in ista dicto angeli

Exceptioni obiciens non videtur de intentione adversarii aliquid confiteri ut in regula exceptionem li. vi quod intellige quod adversarius negat exceptionem super illam confitetur ut no. bar. in l. non utique ff. de excep. Et alibi dicit quod in hiis in quibus pars sibi preiudicare non potest excipiens non teneatur confiteri unde si ille qui dicitur servus excipiat se dicens manumissum per hoc non confitetur quod fuit servus Idem si ille qui dicitur excommunicatus dicit se absolutum quia per confessionem non potest quis sibi preiudicare si ambe partes fatentur exceptionem

tunc excipiens si una pte negat a'd fate' tunc si exceptio non
probatur non fatetur si probatur tunc excipiens non censetur fateri ad
quemodum pred / sic fallit in aue si dicatur. C de testib et glo dei qt
de negante procedit sive negat facto sive sollemnitatem in facto
Et predca procedunt qn exceptio fit de eo qd non depedet a mea vo
luntate excipiente independentibus aute a mea voluntate di
cendum qt put dicitur in vltimis voluntatibus ita no bar in l.
decet de v ob dub an dicit regulam esse q excipiens non fatetur
que regla procedit maxime qn p'us negatur intenco ut qn exa
piens dicit se non obstare vel qn illam ponit condicionalit qr
sic censetur licet verba intelligi put adversative procedit eciam
qn actor negat exceptionem quo ad ius & factum quia no pot se
fundare ex negato effallit pmo ista regla qn intencio ponitur se
patim ab exceptione ut si dato te mutuasse sed fecisse pactum
de non petendo pr qd datur intellectus regle ut illa procedat qn actor
ex verbis exceptionis consecutive & inclusive presupponente intencionem
sed si ex alio separato quia tunc ex eo fundat licet non exceptionem Secundo
fallit qn intencio colligitur ex verbis exceptionis non inclusive vel
expresse vel tacite quia licet non fateatur intencionem inclusivam in ex"
ceptione effatetur tamen ipsam exceptionem effallit 3o qn factum e intelligend
in exceptione et actor fundat se in facto put e in facto si non put e
in iuris effectu et tunc excipiens videtur fateri factum ex quo d fundat
Et sic finaliter ratio quare excipiens non fatetur qr exceptio intellu"
gam pot dupl'r sumi pmo ut in facto 2o ut in iure sonat
in dubio fateri videtur ut in facto non ut in iure ut verba pro
eo interpretentur Ideo si super facto se fundat actor fatetur reus
si super iure non e confessata actoris intencio Ita no d. an in do
c. cum venerabilis de except v opp qd excipiens ne col

Exceptio de re iudicata transacta vel finita pot opponi ad impediend
ingressum ut c. i. de litis contest li vi et excepcione iudicata efficacit tam
acta fuit & finita intractabiliter fi lo mo et no lo an in
dicto c. i. super glo sufficiebat in novella et super illo v finita includit
exceptionem iuris decisorii super lite iudicata prestiti ut no lo an in dicto
c. i. super v finito in glo ordinaria includit eciam exceptionem

Iurati de non agendo super eo quod iam deductum erat in lite prius mota Item
includit exceptionem compromissi facte super lite licet illa compromissi amicabilis non
sit transactio Item includit exceptionem arbitrii emologati oritur actio et ex-
ceptio sicut ex summa no. Jo. an. super glo. predicta in nouella
Exceptio compromissi pot. opponi ad processum secundum bar. in l. i in fi. ff. ad
terciam et ange. in l. vir bonus vide pol. quod tenet Jo. an. c. i de
lite contestata li. vi super glosa sufficiebat in nouella dic. ple. ut no. bar.
in l. eleganter § si quis post ff. de condi. et demon.
Exceptio conclusionis et excepti lacionis uel quedam alia per quam declaratur
actor actionem ipso iure non competere pot. opponi ad impediendum processum
in l. cum querebatur in prin. ff. de iudi. sol. et ange. in l. vir bonus
eti. et bal. in lege eleganter § si quis post ff. de condi. vide
Exceptio quedam peremptoria que ante litem contestatam opponitur non debet
ibi admitti ad impediendum processum / si tamen fuit admissa et probata
impedit processum ut contra euitetur no. Jo. an. c. i de lite contestata li.
vi super v. retardat in no. et d. an. in c. fi. de libel. obla. et c. ex-
ceptionem de except.
Exceptiones que de summaria sui impediunt processum ita dicitur de iure ad-
mitti si cuius probatio asseritur incontinenti parata si eum requirerent
ulteriorem indaginem non dicitur impedire processum no. bar. in l. nam postea
in prin. ff. de iniuri. et d. an. c. fi. de libel. obla. et ange. in l. vir
bonus ff. de iudicio sol.
Exceptio non numerate pecunie pot. opponi per personas ecclesiasticas etiam
post lapsum biennii quadriennii et prelatum renunciando dicte exceptioni non
preiudicat ecclesie nec successori dicta exceptionem opponere usque ad
quadriennium non probata Rano c. quia dicta exceptio fuit ab initio per legem
inducta et limitata ad quadriennium quod non potuit postea per aliam le-
gem imperialem decretari ad biennium in preiudicium ecclesie
Exceptio precii non soluti an apponi possit in exceptione sine licet con-
venditorem ad rem tradendam vide sub verbo emptor § i
Excepte an possit quis de iure decretum vide ple. per Jo. Cal. de Repte
c. mandatum v. Item queritur pone v. quarta
Exceptio que fit in l. uel causa datur per hoc intelligitur quod in
illud fuisset exceptio includeretur no. Jo. an. de Repte § s. super
glo. inolite in nouella

Excommunicatio ut valeat non requirit de necessitate comminationem vel
culpam quia talia non sunt de substantia excommunicationis sunt tamen de solemnitate iuste
excommunicationis quia si proferatur etiam iniusta ligat ut de sen excom c
Romana § i li vj et vide per totum vir attempta § que sunt laici §
incurrit § pena § sum § excommunicatio excommunicatus
Excommunicatio ut valeat et iusta sit an requirat monitionem vide supra
vo citatio § xl et § § pxima
Excommunicatus si petit absolutionem ad cautelam asserens se exemptum
a iudice quia excommunicavit eum non debet absolvi nisi prius aliqualiter licet
non plene doceat de exemptione ne illudatur ordinaria potestati
no ro conclu 296 et 219
Excommunicatus qui petit absolutionem ad cautelam nota secundum probabiliorem opinionem
ad hoc probandum quo ad effectum dicte absolutionis sufficit probare quod
sint excommunicati uno secundum quosdam sufficit sola confessio dicentis
se excommunicatum no ro conclu 281
Excommunicatus petens absolvi ad cautelam secundum nota duo probare sit
se excommunicatum legitime appellasse et post appellationem excommunicatum fuisse no ro
conclu 282 Cum autem appellatio ab uno interposita adhesit et post adhe
sionem excommunicatus sunt non debet audiri petens absolutionem ad cautelam
nisi doceat se iusta determinata quo appellare potuit adhesisse et partem
que adhesionem ordinario intimasse no ro conclu 21
Excommunicatus si petit se absolvi simpliciter vel ad cautelam sufficit
volenti impedire opponere exceptionem manifeste iniurie vel offense
in qua oportebit tamen parata probare in spe no ro conclu 89
Excommunicatus petens absolutionem ad cautelam cum pars opposita exceptionem
rei iudicate vel manifeste offense excommunicatio quod rei iudicate non patitur
debet absolvi si dicat excommunicationem latam post appellationem legittimam vel nisi alle
get nullitatem sive defectum iurisdictionis quia utroque casu redditur
excommunicatio et sententia dubia et tunc secundum locum absolutio ad cautelam
Si enim de iurisdictione constaret cessaret Idem si non constat de non
iurisdictione quia certa est tunc excommunicationem non valet nec esset opus
absolutionem Et tunc quod fit dicta absolutio ad cautelam quando est dubium
de iurisdictione et dicitur dubium quando negans iurisdictionem licet secundum fundatam
suam intentionem de iure communi vel si habebat probatum est de non iurisdictione

per unum testem et sic stricta est dicta iurisdictio et hec est vera ut ad sacrum conciliu[m]
nec ipso probet iurisdictionem adverte tamen quia non sufficit ei simpliciter deducere
et probare iurisdictionem nisi etiam deducat et probat notorietate iurisdictionis
vel saltem comunem opinionem seu publicam vocem et famam que de ipsa
iurisdictione quia si debet docere manifesta offensa contumacia an non pa''
retur ex eo quod iurisdictio iudicantis manifesta sit quod tene menti
Ro. conclu. 317
Excommunicatus non petit absolutionem ad cautelam ad quam impediendam
opponit adversarius manifestam offensam ipso iure sibi hora assignacionis d
capit ante terminum viij dierum ad probandum a die exceptionis proposite
et currit tempus predictum de momento ad momentum Ro. conclu. 203
Excommunicatus pro manifesta offensa nec auditur neque absolvitur antequam satis
faciat Secus si offensa est dubia et contenditur de nullitate sententie excommunicacionis non
est necessaria absolucio / et auditur ipse exceptionibus iudicium ut patet sicut absolutio
ad cautelam quam tamen dicitur absolvi prestita caucione de satisfaciendo
Excommunicatus ante parte contumacia manifesta non absolvitur ut plene contradicitur per''
fecit et de expensis satisfaciat Si vero contumacia tunc contendit nullitatem sententie
non absolvitur constante lite possit petere ad cautelam Secus si contendat in
iustitiam sententie tenebitur absolutionem petere alias non auditur in eo in qua
contumax fuit / processus procedunt ut quibus fit constitutum quod iam in pacto et sic fuit
absolutus qui si postea contumaciter non absolveretur ad finem iudicis
no. d. an. de iudi. c. i. ver. veniens ad glo. in ver. quod ante diem est excommunicatus pro
contumacia non absolvitur ut de expensis satisfaciat intellige vel de satisfaciendo
fideiussorem dederit no. Ro. conclu. 69
Excommunicatus manifeste de contumacia non absolvitur antequam satisfaciat idem sicut
manifesta offensa no. d. de iudi. c. i. ver. no. 2o exceptio ad hoc de contumacia
vide in c. cum venerabilis § cum de sen. excom. li. vj. nec liberatur excommunicatus
sola satisfactione ut actualiter solvat / no. d. an. d. c. ver. no. 3o excepcio
Excommunicatus propter contumaciam quia citatus non comparuit / si uno anno in excom''
municacione perseveraret habetur pro convicto de delicto pro quo querimonia et sic privandus
erit beneficio absque alio iudicio sicut an. dicendum non privatur / sicut cele
braverit quo casu privari potest propter inobedientiam et propter contemptum in
celebrando no. d. an. de iudi. c. i. circa fi. vide excommunicatus pendente lite pastoralis
§ verum de app. et § § precedens
Excommunicatus non potest privari titulo beneficii per quam privetur redditibus
beneficii nisi excommunicatus perseverit excommunicacionis sententia privante ipso iure no. d.

an de iudi c. i. v. nomi excōicatio vide ple de cta et quia e cum bo-
ne cta si vide eād pcum e pastoralis § verū de app vide i. e. pso
Excōicatio induatur p hec verba ab hute ptitem excōicandi prolata vi-
delicet iubemus talem ut excōicatū vitari q̄ et illa dō vt no sint ind-
ubitata pceptatem sed veritatem idem si hec verba pferātur pdis cōmūdo
hom aliena et vā pferūt adptem idem si dicitur illius cōmunicat tali
donec absolua satisfactione pmissa / secus si simpler dicatur illū cōmunicat
tlo uel tlia vā non inducunt directe sed potius indirectam excōicatem
ex quo tres sequntur effectus po q tā indirecte excōis no petat cōmunicando
cum aliis ii 2o quia nec ipse ne cōmunicantes cū eo sunt excōicati maiori
excōicatione 3o q tlis indirecte excōicatus celebrando no in̄ct irregularitatem
no d. an de iudi. c. i. v. ap eō hec
Excōicatio et anathematisatio differunt sm Jo an quia pa fit
sine sollempnitate 2a c cum sollempnitate & sollempnitas anathemate
e q epūs cū xii epis facit cū candelis accensis quas iussi anathe-
matis d3 pice et pedibus qualcat no d. an de iudi cū no ab hoie
v. offo cū glo in v.
Excōicatio pot fieri in gene per edictum cōi certam psonam et qui
paritur eadem p ordinarium cp omnes clericī sue dioc solvant caritativum
subsidium infra certum tpūs sub excōe pena ex quo tam ligantur exceptiones
qui erant pntes in loco edicti qn fuit edictum ppositum no illius q̄ erat
ibi distantes quia ad eorum noticiam non potuit eadem verisimilr puenire po
gclu 829 de yta excōicatione in gnē vide eo tre . in . c . cstitutum de testi
de sen excō Romanus § caueant li. vi. et qd no glo in v. noiatim c.
si socius de offi or
Excōicatum media excōicatione dz excōicari maiori si participat cōtemptu
no d. an de cle excō mi c. si
Excōicatio ptm litas applonis no vz etiam si appellans no psequatur
applonem de app. c. sepe in glo sup v. facta
Excōicatus iuste dicitur qui e excōicatus proprio gnalit cōdempnatus si ipe
p executorem suū fuit monitus ut i certo tpe alios servis sub excōe
restitueret et no fecit nec aliquid infra terminum oppo sunt eundem absol-
vetur nisi satisfecerit no Ro gclu 1118
Excōicatus an pbetur agēs q quis petat se ab excōicatione absolui glo
dicat q sic de elec venientes ze sut cum vide vide Jo. an de or cog
cum dilectus sup glo plē et de homi c. exhibita bar de v. ob dectum
7 Jo an in dictis locis gcludit q si petit absolui in iudicio probat excōm

nisi expresse dicatur quod petat ad cautelam et idem dicit bar. in dicta l. decem
Excommunicatio non probatur per denunciationem quando exceptio excommunicationis opponitur
in vim peremptorie secus si in vim dilatorie tunc enim dubium non. Ro. conclu.
288 Alibi dicit quod licet non probetur per denunciationem quantum ad repellendum
illum qui dicitur excommunicatus probatur tamen quo ad officium obtinendum ab
solucionis ad cautelam ab excommunicatione no. Ro. conclu. 363 vide Jo. an. de
iudi. c. i. versu ob quod per hec verba etc. sed vide quod no. Jo. an. super 7 con. de
sen. exco. li. vi super verbo denunciatos de excep. pia. c. ti super verbo nomen
Item Ospi. dicit quod per denunciationem probatur excommunicatio facta per ordinarium et
ex prudencia sic specta de offi. dele. Et idem tenet ibi Jo. an. et idem
dicit ibi archi. xi q. iii nemo condempnat et decr. c. pia et idem tenet Jo. de
lino et recitat domi. de sancto ge. in decr. c. licet dicat tamen dicta dicta
quod ubi fuat (?)
Excommunicatio non probatur per hoc quod quis excommunicatus dicat se ab excommunicatione ab
solutum licet non probet absolutionem quia per hoc non fatetur se
de presenti excommunicatum no. bar. in l. decem de v. ob.
Excommunicatus si fuerit absolutus licet male non debet in eandem excommunicationis
sententiam reincidi seu reduci nisi canonica monitione premissa et ex nova
iusta causa et approbata puta ex nova contumacia vel habere in restitucione
non requiritur monicio premissa sed sufficit citacio pro audienda com
dictatione cum tria monitione ex quo absolucio a principio excommunicationem
fuerat personaliter apprehensam no. Ro. conclu. 323
Excommunicatio an possit ille cui certum ministerium est commissum si
impeditur expedire vide sub verbo iudex et iudex cum certum
Excommunicare eciam possunt inferiores prelati immo quibus electus consue
tudine prescripta hoc potest fieri immo Ro. conclu. 399 vult excommunicandi potestas
potest acquiri et habere nedum per prelatum sed eciam per inferiorem electum
habentem iurisdictionem vel preeminenciam in aliquos subiectos no. Jo. an.
de his que fiunt a prela. c. si xvi collup. verbo ex hiis decretur adde quod ultra
... nec ab excommunicatione absolvere nec potest iudex potest nisi sacerdos
et si non sacerdoti tria committatur debet ille per aliud sacerdotem ido
neum expedire et ideo nec illa potest committi per non sacerdotem
no. Jo. an. c. si sup. verbo iudex potest de offi. dele. et vide sub verbo
iudex sic iudex quibus
Excommunicatum potest quis et eciam inferior absolvere salvo quod ab excommunicatione

nisi inferior non absolvit nisi alius sibi parcere sit concessum vel
si generaliter habeat jurisdictionem no. d. an. de iudi. ac si clerici xl de eo
ulterius ple et vide col. et i. s. primo

Excommunicati propter iniectionem manuum in clericum pro absolutione pro ordi
nario si inferior est uel non sui iuris tunc de sen. ex. uenerabili Idem in quo
libet alio casu iniectionis non enormis sed leuis quando est illata tunc
est puerit sed enormis quando sequitur membri mutilatio uel magna sanguinis
effusio ut p. 3. c. ti. et illorum ab illa tamen enormi et atroci potest legatus
absolvere no. d. an. de sen. excom. ad eminentiam

Excommunicatus an incurrat laicus capiens clericum delinquentem vide i. sub vo
laicus s. laicus capiens

Excommunicationem non incurrit qui pro defensione propria uel rerum manu violentas
clericum iniciat no. glo. c. olim etiam de resti. spo. et c. si vero alienum
xl si vero de sen. excom. licet in decr. s. si vero videatur tunc in contrarium in
eo quod dicat talis non debere ad summum pontificem quia potest absolui
transmitti ut absoluatur propterea quod iniuria videtur eis quod contra uel tamen qui adire
propositum adire summum pontificem quia potest absolui per ordinarium
sed dic quod pro rerum illius tunc concluditur eius uel excommunicato et quanto
non tenetur pro absolutione adire papam nec superiorem racione eius
qui ibi ponitur etiam vim vi repellere omnia iura permittunt quod
quod lege permittere sit penam non meretur C. de adul. l. gracus

Excommunicatus incurrit qui manum violentam in clericum etiam coniugatum vel uiduarum
licet bigamum iniecit no. d. an. in reg. iuris delictum li. vi

Excommunicationem incurrit qui clericum inuite conuincit licet cum in propria non le
dat de sen. excom. nuper in prin.

Excommunicationem incurrit non solum uero qui violentas manus iniecit delinquens
sed etiam qui iniici mandauit tunc de sen. ex. mulieres Idem etiam in
eo qui consensit uel consuluit locutione uel oratione Idem verbo uel scripto
no. glo. c. contra de sen. excom.

Excommunicationem unicam incurrit qui uno impetu plures clericos percussit
quia ille plures percussiones pro una habentur no. Jo. an. de re iu
li. vi

Excommunicata plebs decanus sit in absolutione unica tamen exprimit summi
pro aliis contra de sen. excom. ad prop. et de offi. or. ex parte

Excomicari no pot pro debito qui bonis cedit qr cessat ɔtumacia que est ɔtractionis ca Jo. an. de solu. Adarch sup glo fi.
Excomicatus minori excomicacion licet eqr ai ɔtracto sicut ɔticipat suspensus e quo ad se tantu no quo ad alios et pt quo ad comodum alienum ideo pt elige licet no eligi qr inhabil ad omnia bn^a et spualia respicientia favore suum no alienum de cle. ex. mi. c. fi. et ibi per d. an.
Excomicatus occultus non est vitandus sm Jnno. ut d. an. de coha. cler. vra. in v. oppo. ideo tal. excatus occultus qui tam opinion hetur pro libero pt bn^a alis ad collacam suam spectan^a ɔfrre et si confert vel cofirmat valz collo et ɔfirmacio ut no. d. an. de re. iudi. ad proband. vi col. hc limitat nisi ille proficit collo vel cofirmato sciet eu excatus: ut no. cal. de re. iudi. ad p^md vide alo. la. alle lxxxix. vij col. ubi lz con
Excomicatus maior excomicacion pt bn^m acceptare licet no pt sibi providere Ro. consilio 190 et no pt elige vel eligi ut no in dicto consilio 190 pdcta limita nisi excatus ignoret pbabil se excatum no. glo. de cle. ex. m. aplice distinguit int excatum occultum ut ibi recitat Jo. an. q videas et qd no possit elige ut alium spalem actum exercere no. de furtiuis quintauall B. 2l. dra vide infra. excatus pot aliquid
Excatus pt minorum confice testamentum condere et contrahi Juire et ecomparat^r deportato Ro consilio 190 et de cotractu recordat d. an. de furtiuis quintauall v. xxxiij dra lz de aliis excommunicalibus an excatus possit illa facere vide ple p. eund. d. an. c. decernit ij. de do. et ɔtu et p val. li C. de jur. et fac. igno. et per Jo. an. c. 1. de offi. vica li. vj. Jnno in fi. ubi dicit lz. host. ɔtra excati clandestinitatem suam si est excatus notarius vel si no dicat suam li. li. vj in nouella ut ipse no. de sen. ex. solet sup texto ad
Excomicatus minori excomicacion pt esse in iudicio et tam i excatus maiori sine sit excatus publice vel occulte. d. an. de iudi. intelle
Excomicatus pt esse Jnsronatus de consensu epi sed in xxxiij no. lz^t excatum an absolucion no. Jo. an. de Jur. pa nob. sup v. sequi

Exemptus non pot iurisdictionem subdelegare de re iudi ad
probandum no. in c. 1 de offi. dele. li. vi.
Exemptus no pt privilegium aliquod impetrare no. la. de rescript.
c. 1. li. vi. qp limitat pt nisi probabiliter se exemptum ignorat no.
glo. de cle. exm. apluc. fi. host. ibi distinguit int exemptus no
occultus et oio occultus et ibidem refert Jo. an. qp videtur d. an
tenet qp impetratio no est ipso iure nulla sed tm in impetra
tori ipsi ut ipe no. in dec. c. 1 v. quid in prulo la. aut
alit dicat alle. lxxxix vii col. et vide i. exemptus occultus
Exemptus licz no possit impetrare rescriptum ad agendum contra
curiam pt tamen impetrare in curia sub potius distribucionis
Adeo ut quilz inhabilis admittitur ad talem impetrationem Ro.
conclu. 3 l. 8. Racio huius conclusionis procedet in rescripto im
petrato ad Auditorem Rote quia alias habz iurisdictionem ordi
nariam in cognoscendo secus in impetrato ad alium iudicem
etia in curia licz aut non valeat rescriptum impetratum ad agen
dum contra curiam valz tamen si est motu ipso concessum et abso
lucionem sua potit ex illo agi no. la. c. 1. de rescript. li. vi.
Item valz indistincte si est impetratum ab ignorante se exemptum
si est probabilis ignorancia no. glo. de cle. ex. in apluc.
fi. host. ibi distinguit int oio occultus et no oio occultus
ut ibidem refert Jo. an. qp videtur
Exemptus si no auditur excipiens pt impetrare rescriptum sup
hoc qz no auditur iniustum impetit ad eundem iudicem sz ad
alium iudicem impetrare no pt no. d. an. de excep. significat.
Excitatus pt impetrare rescriptum sub appellacione sua interposita Ult. col.
per quedam At pt pete restitucionem ad appellandum no. ro. conclu. l. 2 l.
et vide i. § proximo
Exemptus no pt pete restitucionem pri adversus sentenciam nisi in
causis matrimonialibus et bn. fi. host. no. ro. conclu. l. 2 l. vide
d. an. de iudi. intelleximus dic qp si petitur restitucio contra ge
neralis qua approbata nisi subveniretur dampnum pateretur innocens
vel puniretur tunc auditur restitucionem petens Sz si petitur restitucio
ex solo favore dependens tunc no auditur si petit pri restitucionem
ad appellandum quia illa ordinatur in fine defensionis ad exemptus ad
mittitur no. d. an. de excep. c. significavit v. ex his deducitur
ult. colup.
Exemptus no pt age de nullitate sine ut aliud tenuerunt Ro.
conclu. l. 2 l. quo ad nullitatem vide d. an. de iudi. intelleximus

Dic qd no pt age de nullitate s3 jo an qd pt defende p exceptioz
si executio petat hoc intellige nisi nullitatez proponat p viam
applonis qd pt nisi sint esset aliqua q ad oppoz lz nulla q ad veritate
tunc eni audit quia tunc oppon qd ipm simulat se defendit no d an
c sicut in sicauit. vlt col.
Excomicatus no pt iudicialr age fallit qn agit in l. diffamari
vel p adic et scl qd iuctio agit tunc no d an c. significat xij col et
cum hac vide i. § excomicatus lz possit esse Item fallit in causa
applois a spua excoicaoni s3 convenit pt ne ex suo delicto comodu repor
tet et qn convenit dt p aliud no excoiatus vide no pt s3 vult pse de
fende qd si sibi pmittit lz tn eo ptrapae d an de iudi intelle
ximus Dic qd non solum in applone audit excois qd lz fuit actor
originarius in prima instantia tenet reus et defensor in appellatione
tum similis sine cum eu late sm hmo jo an et archi no d. an de ex
cep significat v. oppo qd no debuit hic verbum inquntu petit sniam
tum se latam cassari s3 inquntu petit vlt hc fieri pro se adiudica
toriam vl declaratoriam aut condempnatoria no audit qr illo respctu
actor sm ho et host jo an et glo contra dicere qn appellat
ex diffinitiua opio jo an pcedit qn an exclois no suffit oppoa excoicatio
alia pcedit opio Et hec pdicta pcedunt in actore applante s3 si
est applatus no audit volens prosequi applonem si de excoicatoni
oppo nisi appellans est pprta quia primo tunc actor tenet et
in appellacom 2o reus originarius Originarius aut reus sine sit
appellans sine appellatus audit indistincte in tn applonibus sit ipsi l. no
obstante exceptione quia semper pro reo habet no d an in dco c si
significavit v. quod ad vi col pdicta intellige in appellacom iudi
ciali secus in extraiudiciali quia in illa excoicatus indistincte no admittit
tamen illa sit provocatio ad causam s3 si no est iure excoicatus ut in
eo qui appellat ab execucione qui vult preda admittet no jo an
de excep pia li vi sup v iudicior in novella Alii pdicta in
tellige qn excoicatus appellat a sna vel ex eo quia sibi denegat
defensio Sed si appellat ex eo quia simpliciter denegatum
audiencia non auditur s3 archi qd est nole no d an c significat ad fi.
Excomicatus lz possit in tn applonibus age habz tamen necesse abso
lucionem pete an ingressum iudicii no intempore videat no d an de
offi dele prudenciam § sexto v. decimo quod in causa applone
qd est verum qn litigat p seipsum secus forte si p procuratorem et hoc
inutile est p procuratorem litigare no d an de iudi intelleximus

Item secundo dicit vir in appellacionem interposita a sententia non habet necesse petere se absolui Racio est quia primo casu qui appellat a sententia excommunicacionis fatetur se ligatum merito contempnitur si non faciat se absolui et quia non similiter sententia excommunicacionis que non transit in rem iudicatam vt no. d. an. de excep. significauit iiij col. v. nec ab. de sententia

Excommunicatus licet possit esse in iudicio tamquam reus quando tamen non potest ut reus esse in iudicio agendo ex. l. diffamari vel petendo quod actor compellatur prosequi in accionem secundum formam aut. qui semel quia hoc esset ad eius commodum voluntarium no. d. an. de iudi. intelleximus vide i

Item excommunicatus non potest iudicialiter Adverte tamen quod ea que pro excommunicato iudicialiter fiunt valet ad eius preiudicium in fauorem partis recipientis ut no. Jo. an. c. fi. de offi. vica. li. vi in nouella in fi.

Excommunicatus potest ut tercius pro suo interesse comparere ad causam que non dicitur actor seu reus interuenire prouocatus no. doc. de excep. cum inter vide plene per d. an. c. dilecto c. ti.

Excommunicatus duabus excommunicacionibus si impetrat absolucionem super vna non potest repelli propter aliam no. Jo. an. de sent. ex. c. i. li. vi in nouella super v. excommunicacionis

Excommunicatus non potest regulariter in iudicio agere et si iudicem agitur coram delegato ab eo impetrato est nullum si coram ordinario repellatur si opponatur no. d. an. de iudi. intelleximus

Excommunicatus non potest esse in iudicio tamquam iudex vel testis nec ut aduocatus nec ut notarius causae nec ut assistens actori nec ut cum solliatus nec ut accusator pro publico interesse nec ut procurator inquisicionis vel ut vt eius promouens nec pro iniuria sibi illata no. d. an. de iudi. intelleximus Nec eciam potest ut tutor vel curator defectum interponere Et potestatem vero in publico officio secus in oculis bal. de tuis et fac. igno. l. i.

Excommunicatus non potest esse in iudicio ut tutor nec ut alius legitimus administrator nec potest pro filio sit sit minor ex persona patris reasserere in signum repudiacionis no. d. an. de iudi. intelleximus

Excommunicatus non potest esse in iudicio suspensione vel responsum petendo vel extraiudicialiter appellando vel voluntarie compariendo vide d. an. de iudi. intelleximus

Excommunicatus licet repellitur ab agendo in iudicio tamen secus in suspenso vel interdicto siue alio criminoso qui non repelluntur no. d. an. de iudi. intelleximus

Excommunicatus in omnibus casibus quibus potest esse in iudicio in eisdem potest

procuratorem constituere quia potestas constituendi procuratorem regulatur a potestate agendi et sufficiat talem procuratorem habere generale mandatum licet Arch. dixerit quod requiratur speciale no. d. an. de iudi. intelleximus
Excommunicatus in omnibus casibus quibus potest esse in iudicio in omnibus illis si impeditur potest agere pro iniuria sibi illata circa alium ei commissum no. d. an. de iudi. intelleximus
Excommunicatus licet non potest constituere procuratorem ad recipiendum absolucionem ab excommunicatione potest tamen litem super absolucione per procuratorem agitare no. d. an. de iudi. intelleximus primo dictum limita secundum Inno. ut no. supra v. procurator non potest constitui et vide in pr. § excommunicatus pot
Excommunicatus tamen potest esse in iudicio tamquam procurator (pro prima communitate vel alterius private vide d. an. de iudi. intelleximus et plenius per eundem c. postcessionem de proba. de excep. significavit et dic ut in excommunicatus non potest
Excommunicatus potest fieri ad tempus certum et absoluto ab excommunicatione potest esse temporalis ut elapso tempore statim quis remendat in excommunicationem Contrarium autem dicat Arch. et al. no. d. an. de resti. venien. in fi.
Excommunicatus non potest esse procurator alicuius in iudicio ex parte actoris vel ex parte rei si erat excommunicatus tempore constitucionis et tempore suscepcionis mandati et idem si tempore suscepcionis constitucionis tamen vel suscepcionis tamen erat excommunicatus licet tempore quo mandato utitur se reperiat ab eodem absolutum quia mandatum fuit ab inicio viciosum et nullum ideo postea non revalescit nisi nova et expressa voluntas domini superveniat tempore quo procurator est absolutus et habilis effectus Et est advertendum quod processus tunc cum tali procuratore habitus est ipso iure nullus etiam si apponatur licet Inno. et spe. in hoc ultimo aliter dixerint Ubi vero tempore mandati procurator est capax licet postea superveniat inhabilitas quia excommunicatur tunc procurator durante excommunicacione manet non procedit cum illo processus tamen factus valet hoc casu si non opponitur quia habet fundamentum potestatis licet non excommunicacione superveniente aut capacitate quia absolutus utitur primo procuratorio et sic excommunicatus non potest esse procurator in causa sua aliena certa nec in causa communi cum illo cum velit esse no. d. an. de proba. post cessionem in ult. carta In causis tamen in quibus dixi excommunicatum non posse esse procuratorem potest alium substituere si ad hoc habeat mandatum quia actus substitucionis extraiudicialis est et per viam contractus expeditur ut ibidem no. d. an. Circa hoc ultimum vide sub v. procurator

: i p^a ma

excommunicatus non admittitur. Ita et si per sententiam excommunicationis fuit in prima instantia
vexatum et per appellationem ab eo interpositam excommunicatus non auditur in prosecutione
appellationis no. d. an. de excep. pastoralis vii col. v. quod si decaditur
Excommunicatus non potest nomine sue dignitatis agere quia eo ipso quod est excommunicatus
est suspensus ab administratione quod procedit sive sit nominatim et publice
excommunicatus sive occulte. Et idem si nominatim sed a canone sit excommunicatus
Immo etiam si sit eum incidisse sed nomine proprio potest tollere et quod contra
dicitur obligatio hinc inde licet si non attenta excommunicatione potest esse
in iudicio in quo tamen contrahitur ergo et conveniri potest quando dicat
contractus archi. actionem tamen contractam non poterat intentare excommunicatione
durante si de excommunicatione opponatur no. d. an. de do. et contu. c. ultimo
in ii oppo. et de re iudicata quod si vere vide glo. la. alle. 89 col. vii
et vide in § proximo
Excommunicatus potest aliquid spirituale agere si id quod agit facti est ut impe-
tratio. sed si vult alia agere que ad eum spectant pertinentia
vel si spectant ad eum ratione publici officii ut providere de prebenda
vel conferre vel instituere vel confirmare valet quod agit licet dum ab ecclesia tol-
leratur dicitur aut non tollerari quando notorium est vel probabile
quod sit publice excommunicatus vel si notorium est vel spirituale vel quod ratione publici
officii agit Sed si est probabile licet tunc in spiritualibus non valeat quo ad effec-
tum valet tamen quo ad caracterem que conferendo et recipiendo confert
et recipit spiritualia et sacramenta active vel passive conferendo vel agit
Unde si clericus publice excommunicatus aliquid prestaret auctoritatem vel decretum non
tenetur spiritualia aut spectantia ad excommunicatum ratione privati vel non potest
agere excommunicatus cum tollerat no. d. an. de do. et contu. c. ultimo v.
quesitum tertio in col. vel ex potest ut no. Jo. an. de sup. neg. prel. super v.
sicut vide an. Cal. qui aliter loquitur de re iudicata ad probandum et
d. an. c. i. li. vi. v. quod an valeat in § excommunicatus occulte
et § pe. et § proximo
Excommunicatus publice non potest iurisdictionem exercere quia actus exercendi
iustitiam competit ratione publici officii et ita quod publico officio com-
petit publice excommunicatus exercere non potest no. d. an. de do. et contu. ultimo
Excommunicatus an potest esse testis vide per Jo. an. de sen. / iiii col. ad fi.
excom. decernimus li. vi. et per Dinum de reg. iur. col. 1
Excommunicatus non perdit propter excommunicationem obligationes ante excommunicationem contractas
et sibi quesitas licet ex eis agere non possit excommunicatione durante
si post appellationem agit nam et durante excommunicatione obligationes acqui-
rit ex quibus postea absolutus ut si excommunicatus ~~absolutus~~ spoliatus agit per absolutionem

appellationem de spoliatione facta ante absolutionem. an autem absolucio excommunicati quam
ea pendente durante excommunicatione suspenditur ab effectu agendi et ab ingressu eccl-
esie. Ita eciam suspendatur quo ad effectum solvendi. Si debitor ad certum
terminum solvere mandavit et sub pena promisit ut si debuerit non
solvat non incidit in periurium nec in penam. Dic quod si est obli-
gacio fidelitatis iurata suspenditur et idem si sit alia obligatio
quam fidelitatis secundum host. Nec dicitur debitor dici periurus post lapsum terminum
supramementum que tamen fuerat lux anno et host. 2o hydiciat
contra opinionem host. tenet. D. an. de do. et gtu veritatis v col. v[?]
querunt an obligacionis
Excommunicatus si propter sentenciam reportavit valet sententia excommunicato non fuit
excepcio opposita nec fuit probata tamen ad eius excommunicationem agi non po-
terit nisi absolvatur ab excommunicatione et hoc procedit in sentencia per ordina-
rium lata secus lata per delegatum non valet
Excommunicatus an possit facere elemosinam dic quod sic si tamen humi-
liatur no. D. an. de do. et gtu veritatis vi col. v[?] quiq[?] quitur
Excommunicatus non potest esse iudex ideo sententia per eum lata non / an excommunicato
valet quod est in excommunicatione per sententiam publice latam sed ab occulto oppo-
netur pro non excommunicato vel sentencia per eum lata nisi sit sentencia absolutoria
ab excommunicatione si illa sentencia per excommunicatum occultum lata licet valeat multe tamen
si tamen ille pro quo lata est sciunt eum excommunicatum dicitur tenetur in odium eius
qui sciunt et voluntarie in illo actu excommunicato communicavit et ab eo actu
sine superpositione non tamen de re iudicata ad probandum et in § proximo Et
vide quod la qui tenet contrarium in alle 89 vii col.
Excommunicatus si erat iudex tempore date rescripti delegatorius licet tempore
late sentencie vel iurisdictionis exorte foret absolutus non valet nisi per
eum quod est verum in publico excommunicato secus in occulto excommunicato ubi impetratus
scivit illum iudicem tempore impetracionis excommunicatum quo ad cuius tol-
lerancia tamen operatur quo ad validitatem rescripti. D. an. de rescripto
Dilectus n pt col.
Excommunicatus non potest prescripcionem interrumpere naturali interrupcione et eciam
civili si excepcio non opponitur non probatur vel si opponitur non probatur
quod est verum coram ordinario secus coram delegato per eum impetrato non posset
similiter interrumpere no. D. an. de excep. significavit v si et dubium
Excommunicatus si conqueritur de sententia censure petens illam revo/cari col.
tamen auditur non obstante excommunicatione quod ibi utitur publicum ac idem
si conqueritur de sentencia lata in causa matrimoniali in qua similiter
utitur publicum ac no. D. an in dicto c. significavit pe[n]ult. col.

Excommunicatus petens retractari sententiam que non transivit in rem iudicatam auditur quia se defendit contra sententiam sive sentenciantem no. d. an. de eo c. significavit ult. col.
Excommunicatus petens laudum reduci ad arbitrium boni viri auditur non obstante exceptione quia defenditur contra sententiam laudi sive sive arbitros sentenciantes no. d. an. c. significavit ult. col.
Excommunicatus potest per procuratorem absolucionem petere secundum stilum curie si habet ad id speciale mandatum de negotiis inter sentencias secundum host. licet host. dicat quod etiam de iure potest ex quo causa ut no. jo. an. de sen. exco. cum desideres d. an. et ibi quod secundum jo. an. de iure potest absolucionem peti per procuratorem contrarium dicit de fundi. Intelleximus in pri. iiij col.
Et vide sub v. procurator quod procurator non potest constitui per excommunicatum et vide sub v. excommunicatus licet non possit
Excommunicatus potest alium reconvenire excepto est de except. ad iudices in fi. licet glo. senserit contrarium in q. i in summa
Excommunicatus licet non possit regulariter aliquo remedio possessorio potest tamen mandato possessorio agere ad repetendam uxorem no. glo. xxx q. iiij cum ultimo et hoc tenet hosti. in summa de resti. spo. § quis faciendo v. sed quid vir excommunicatus dicit quod non potest agere licet iudex ex officio suo possit ei mulierem restituere et hoc tenet d. an. de dr. tra. c. si. v. venio ad secundam partem vide in § excommunicatus potest petere
Excommunicatus potest suspectum recusare sed non potest illud excipere donec absolvatur no. d. an. de supplenda neg. § in eo eodem no. jo. an. v. suspectis
Excommunicatus potest et licet ei ecclesiam ingredi ad audiendum verbum dei et ad orandum no. jo. an. de supplenda negl. v. sequitur sed non potest audire officium secundum host. aliter dicit no. jo. an. c. responso de sen. excommunicatus
Excommunicatus potest petere expensas non obstante exceptione exc. et jo. an. in c. ult. alia de sen. ex. vide in § excommunicatus licet non possit
Excommunicatus licet non possit contra sententiam allegare nullitatem vel aliud excepcionem ad sui defensionem tamen si impetrat rescriptum super dicta nullitate vel alio remedio sibi competenti non valet rescriptum per exp. c. j. de rescript. li. vj. Et in decimalem jo. an. quod host. in c. significavit de except. et generaliter concludit jo. an. de except. duobus casibus in dicto c. i excepcionis non valet aliquis rescriptum per excommunicatum impetratum ex sui competentibus defensionis quia per tale rescriptum suspensio operata ut ipse no. in dicto c. i in pri. et in ij col. ubi concludit ex quo quod

pmittit excitato ut possit dice vel petere compescit permitti excitato qui super illo possit rescriptum impetrare secundum quosdam verius quod hodie non sit excitatus aliquid rescriptum iurisdictionis collatum impetrare et in duobus casibus ut est expressum in decto c. i. scilicet nisi rescripto iurisdictionis excitativo ut est dictum
Excommunicatus si absolutus an recipiet fructus medio tempore ex beneficio suo preceptos et integre status suus no glo. et d. an. c. pastoralis vers. de app. et vide glo. fi. de testi. veniens ii de cler. ex diligenter in glo. iiii. q. in summa vide qui recipiet aliqua medio tempore per tex. de rescriptis in ex. li. vi quod ibi no. do. an. in regula sine culpa in mercur. et per bar. l. fi. C. de sen. possi.
Excommunicatus pluribus excommunicationibus an per solam absolucionem generalem possit dici ab omnibus excommunicationibus absolutus vide de sen. ex. quo ad pro. ca. et c. officii et c. exporte et quod no. bar. de no. oim l. de pupillo §. si pluribus
Excommunicatio suspensio et interdictum in quibus conveniunt et in quibus differunt vide Jo. an. c. i. li. vi sup. v. observari de sen. ex. in nola
Excusator
etiam sine mandato admittitur in criminali ad allegandum causas absentie no Jnno et Jo. an. de accu. veniens sed in civili non admittitur sine mandato no per eosdem de procur. querelam
Executio
sme tamen quod petitur restitucio in integrum non potest fieri pendente ca restitucionis nisi det caucionem Ro. conclu. 362 et qualis caucio dari debeat Ro. conclu. l o 6 et sub v. restitucio §. restitucio in integrum si intentatur secundum et si datur caucio non debet fieri execucio de iuris rigore secundum quosdam no Ro. conclu. l 2 1 et hoc tenet bal. quod non est presumendum contra petentem restitucionem contra qualitercumque cause vel persone inmutant C. de inte. resti. l. i. C. de usur. l. si ca cognita pro quo facit tex ff. de mino. et l. perscl. luz (?) ibi bal. aliter dixit C. de pri. impu. offe. et que supplicatio et de ordi. cog. l. fi. Jo. an. dicit quod qui ad usum simili petit restitucio ex dispensacione iuris communis illam impedit execucionem faciendam si non habet prius exceptionem rote concordie ut ibi hoc dicit excitationem non fieri exceptionem dari caucione intelligitur quando restitucio petitur de iure communi alias intelligitur quando petitur de gratia a principe non a lege concessa vel et si utramque intelligas quando petitur restitucio de iure communi tunc distinguere aut est presumptio calumpnie contra petentem restitucionem tunc

sit exceptio data tum tamen aut non est presumptio calumpnie contra petentem
restitutionem et tunc etiam si detur tamen nulla sit exceptio ut no. per glo-
sam Jo. an. et d. an. c. suscepto de resti. in inte. et ita possunt con-
cordari dicte conclusiones tote, vel distingue secundum bal. in dicta l. i. aut excep-
tio est irretractabilis et tunc si statim offertur probatio tunc distingue aut
est presumptio calumpnie aut non. Adde duos casus in quibus pendente causa restitutionis
non debet fieri exceptio unus quando causa restitutionis est commissa per superiorem quia
tunc videtur ad se totum negotium revocasse unde inferior non potest se
intromittere alius quando persona non commisit sed iudex causae restitutionis inhibet
excipienti inhibitoriam no. d. an. de resti. in inte. suscepto in fi. et
idem decidit decisio Ro. conclu. 362 sed quo ad primum casum decisio
sentit contrarium concl. l 2 1 et vide supra § exceptio sine suspenditur
et in § proximo et vide sub verbo excipiens pro.
Exceptio tamen similiter conformiter non impeditur licet per casus priores
vel certam petitur restitutio no. bar. in l. unica C. an liti pro-
no. Contrarium sentit lan. ut recitat fran. de zaba. cle. i de re iudi.
in q. oppo. favorabilior enim est casus restitutionis quam nullitatis quod
patet quia contra petentem restitutionem non fit exceptio nisi ei detur causa contra
allegantem nullitatem fit etiam exceptio illa data causa no. lan. et
fran. cle. predicta sed etiam sequens dicit contra dicte cle. quod presumptio contra
litigantem contra tres similes hic locus etiam in petente restitutionem contra casus
Tunc dic quod si allegans nullitatem que ex actis apparet audietur ita
audietur petens restitutionem si allegat iniquitatem apparentem ex actis
quia tunc cessat presumptio calumpnie Et hoc voluit Aldra. consilio suo ... alle-
gantis nullitatem, et idem voluit Jmo. in allegatione iniquitatem
c. tu bartaldus de re iudi. si dicatur cum cle. illa ius novum in-
ducat ut ibi glo. dicit non videtur secundum premissa quid novum induce-
ret et ante illam fiebat exceptio sine et tunc non obstante nullita-
tis statim de nullitate cognoscit in l. iiij § condempnatum ff. de re
iudi. et ibi no. bar. Ideo quod cle. duo inducat primo quod licet quis
velit statim probare nullitatem aliter quam ex actis non auditur nec admittitur
ad probandum propter presumptionem calumnie que insurgit ex post verbis sumptis ne cle. predicta
olim audiebatur ut no. predicto § condemnat sed ubi probatio nulli-
tatis sit ex actis et non extrinsecus illa est probatio probata que excludit presump-
tionem calumpnie ideo etiam hodie admittitur Secundo inducit illa cle. quod licet
olim nullitas cuius ex probatio recipiebat altiorem indaginem non
impediret exceptionem sine tamen propterea impediebatur iudicium
nullitatis sed utrumque simul in alte currebat quia non erat processus
contrarium sed hoc per cle. impedietur processus donec integre sit paratum
et licet pars hoc non opponeret debet tamen iudex ex officio supplere

Sed no. glo. cle. pdcte Sz dicit ibi q licz de nullitate notorie
constet tamen execucio no impeditur quod patz quia sentencia lata
pro appellante sup appellacione aquirame quo notorium inducit et
sentenciam diffinitiuam per appellonem notorie nullam ostendit eciam
execucionem no impedit no. Jo. an. in dicta cle. in glo. sup v. pdcte
Videri pt q illa nullitas no constat contractus antiquus sed ex nouis
per diffinitiuam sententia. et aliud est posse contractus constare et nullitate
sine tpe quo fertur aliud qd parui interuallo facta noua nullitas
detegatur. et licz pt diuersitas racionum contra racione inspecta dici posset
q illa glo. cle. male dicit quia cessante racione cle. dz cessare
dispositio eiusdem Jo. cum clementine sunt presumpta calumpnie que cessat
si aliud appareat qd calumpniam excusat no. Jan. de zab. in cle.
ij. q. i. Siquis aut velit porius sentenciat Jo. an. in glo. pdcta
quam racionem tex. inspice tunc dicam q sicut qd tenuis illorum et
sicut in tenuis qui petit restitucio et ita datur contra plures sentencias post
contra vnam pbata lesione ut est casus in c. tu. ex lris de re iudi. et
in l. minor autem ff. de mino. et hoc videtur verius quia cle. Jus no
nui inducat ut dicit Jo. an. in glo. i. et ius antiquum corrigit qd
permittebat nullitatem opponi si statim offerebatur prompta probacio et
Jus corrigens no extenditur ad alium casum et est eadem racio vt
no. Jo. an. in cle. dudu de sepul. sup v. de iure. Jtem ceteris in
casibus in quibus fit extensio per eandem racionem oportz q sit eio
eadem racio no. glo. cle. i. de tempo. ordi. li. vi. Sz no est eadem
racio faciende execucio contra petentem restitucionem que est contra alle
gantem nullitatem quia fauorabilius prouidetur Juri in suspe
denda execucione qui petit restitucio qm qui allegatur nullitas qd
patz quia etiam an cle. si contra peten restitucionem no erat presumptio
calumpnie suspendebatur execucio licz statim no offeretur prompta probacio
no. an. § pdcto differt et bal. in dicta l. cum de in inte. resti.
si allegans nullitatem no audiebatur nisi statim se afferret
no. bal. in dicto §. condempnatur Jtem et si calumpnia erat
contra petentem restitucionem suspendebatur execucio nisi ei daretur
caucio q no erat in allegante nullitatem Et si dicatur non
est dare casum in quo no sit presumptio calumpnie contra petentem
restitucionem suspendebatur execucio quia petit restitui contra sentenciam
q transiuit in rem iudicatam pro quo presumitur de elec. c. boe
Rindetur q adhuc dicatur presumptio esse calumpnie contra peten
restitucionem oportz q illa presumptio aliunde quam ex sentencia ut patz

In dicto c. suscitata ubi dic tex. q de plibus psumcionibus calupe
et malicie apparebit puta si qd sola sma refert psupto calupnie
fuisset distingueret glo. et doc. in d. c. suscitata An videlz
con petem restitucom esse presumo calupe vel no et tamen sic
omnes distinguunt et vide sub v restitucio § restitucio in inte
non datur
Execucio sine con quam petit restitucio ad appellandum no pt fieri
pendente causa restitucionis alioqn revocat p modum attentati Idem
Iunb tosorum si fiat post restitucom concessam et an appellacionem interposi
tam durante tpe appellandi no Ro. consilio 662 Sz contrarium punc
dicti no Ro. consilio 221
Execucio sine suspenditur qn ille con quem est lata iter arripuit vel
mittit ad papam ad petendum restitucom con sniam ubi inferior no
pt restitue et cooperabitur mimo nc punc fiet execucio no d an
de app ut debitur
Execucio sine late con possessorem in cau bnli pt impediri p tercium appel
lantem racione sui interesse ne sibi novum et durior adversarius con
stituatur no pt tamen impedire frustracionem possessionis et fructuum no
Ro. consilio 313 Sz plenius dic qd execucio sine pt impediri p
tercium racione sui interesse qn tercius a sma appellat vel apploy per
prim lem interpositam propositam et tunc si prodit ut solum execucionem impediat
sufficiat summarie docere de iure suo quo ad modum pbandi si ipa pbacio
dz esse plena Si aut ultra hoc intendit qd super iure suo pronunciet et
sup nullitate tunc opz litem contestari super utroque Si vero smam non
suspendit nec suspensum pt de nullitate contendit et sma
est lata con illum qui potuit rem deducere ad iudicium in preiudicium
tercii sciente tunc tercius no pt impedire execucionem sine late eo sciente
te si si lata e eo ignorante vel eo sciente qn principalis litigans no
potuit in iudicium deducere ad p iudicium tercii ut si subditus vel
colonus litigat de re dni tunc advte qd si execucio fiat in alia re
qz in petita pt tercius eam impedire Idem si fiat in re aliqua posses
qz in petita pt tercius ea impedire... est vacua quam interest tercii ut res remaneat vacua ne cogatur
one probacionis gerere go si res petita possidetur p victum tunc
cum tercius sine prius agat sine con smam de iure suo compiat
execucionem no impedit si tamen iure suo desistit contra tamen
victo p victorem de re tercio restituenda in eventum victorie
Ubi aut ipse tercius rem petitam possidet tunc fit execucio in preiudicium
victi no in preiudicium ipius tercii possessoris no d cum d resti
pro vementis in vol v off qd no impediat
Execucio sine qn petitur e pt p tercium con sui interesse impediri

opportz q saltem sumarie doceat de suo interesse et illud suma
rie instruit quo ad modum probandi no quo ad spem pbacois
nam no requirit litis ctestatio et dat ad h pbandi breuis dilacio iu
dicis arbitro que no excedat tpus infra qd dz fieri execucio Oppr
tamen pbacio debz esse plena p testes uel instra nec suffit pro
bacio per iuramentu suffiat tamen q quis pbet eleccom cantez
quis si peteret ofirmacom habz interesse pbace sr cuius electum
no d an de testi Remet spda et in col q venio ad decliacom
Execucio sne late in gnre com omes quorz interest nd pt h com
possessorem qui no fuit spalit vocatus ad cam no fo voclu m
Execucio sne pt fieri com vniuersalem possessoris successorem qui est
eiusdem condicionis cum predecessore sed si est diuise condicionis
ut quia laico succedit pupillus uel eccla tunc dubiu est sed
plures teneri q illo an priuilegiatus succedens priuilegiato vtat
priuilegio iuris priui dehi vin nisi mitte iudex p successorem quo
cum dum ti parte dici pt q transit ius exequendi si no possit actu
execucio fieri per pem iudicem nisi in eius teritorio heat rem sup
qua in reali sna lata est si tunc fiet p alium no d an de
iudi q v venio ad vltimum
Execucio sne late in psonali uel altius iuris psonal no fit
com singularem successorem q contractu si p est successor singla
ris q vltra volumte tunc distingue aut dolose e res in eu
aliena et transit execucio aut sine dolo et tunc secus
Execucio aut iuris realis no fit com singularem successorem no
hntem causam ab eo tunc si ius exequendi tpe alienatois erat iam
productu quia sna erat lata uel erat in actu producendi quia
erat lis mota transit execucio in successorem si p talem litem res
erat litigiosa facta et p qns inalienabil ut qr erat qstio de
pprte secus no obstantibus lite poterat res alienari ut qr erat qo de
sola ypotheca ubi ad ius exequendi tpe rei alienate no erat
inceptum productu nec in actu producendi tunc execucio litis pcepta secus
no transit ad singularem successorem predicto uel nisi singlaris p
sum sna uel partem preiudicauit Et aduerte q ibi dixi execu
cionem transire ad singlarem successorem est vin ergo si res alienetur
in no suppositu q est alterius teritorij uel com in alia diocesi ex
stente fieret execucio ita tamen si res esset in teritorio sumantis
secus si res transisset in aliam diocesim no d an de iudi q v venio
ad vltimum et idem bar in l creditorum C de pignoribus liz alibi

simpliciter dixerit quod executio sententie late contra unum non fit contra alium
successorem singularem no. per eum ff. si ven. no. mit. in pos. l. i §
venter et ff. ut in pos. le. l. i § qui in possessionem sunt Immo et Jo.
an. in decr. c. ult. in glo. ult. in fi. concludit quia in realibus et
personalibus non fit executio contra singularem successorem nisi eo vocato
et precedente summaria cognitione si ipse vel alius velit contradicere
Executio sententie an possit peti et fieri pro illo cui cessa est actio
in factum et officium iudicis que datur pro executione sententie vide sub
v. cessio § cedi potest actio
Executio sententie declaratorie late in reali contra conventum non possidentem
habet executionem paratam contra se possidentem ad ipsum possessio supervenit
no. Jo. an. de iudi. dilecti in fi. et in c. examinata in col.
v. venio ad glo.
Executio unius sententie late licet impediatur per exceptionem nullitatis
incontinenti probate alias non si tamen nullitas incontinenti probari dedinatur
per viam actionis coram alio iudice quod ille iudex inhibeat ne exe-
cutio fieri potest si sit agens de nullitate obtinebit in causa nullitatis
executio retractabitur no. Ro. consilium ccl xviii
Executio trium sententiarum conformium non potest impediri pretextu alicuius nullitatis
nisi apponatur nullitas ex defectu jurisdictionis Ro. consilium c iiii et in
de ord. consilium mx. si si. Jo. an. ex nullitas notoria ex defectu juris-
dictionis non impedit talem executionem ut ipse no. cle. de re iudi. in
glo. super v. pende. dicit tamen similiter in addi. quod dictum suum procedit
quando allegatur defectus jurisdictionis simul et actu tunc impedit executionem
si la. in eadem cle. i dicit quod exceptio nullitatis ex defectu jurisdictionis
impedit executionem predictam vide sub v. executio §. executio trium
sententiarum quando allegatur defectus jurisdictionis ab initio secus si ille defectus
dicitur supervenisse ex post facto. Aldra. autem in consiliis suis tenet videtur
quod omnis exceptio nullitatis notoria vel que ex actis apparet impedit
executionem predictam vide sub v. executio trium sententiarum et sub v. appellatio
v. appellacio aquaue in tertia instantia
Executio trium sententiarum conformium licet non posset impediri per victum
ex si allegat nullitatem causarum tamen tertius opponens pro suo interesse potest
impedire secundum formam cap. que habetur c. cum sua in pri. et idem
no. Jo. an. ibidem in ii notabili Idem tenet Fran. de Zabarell
cle. i. de re iudi.
Executio sententie late super attemptatis debet fieri antequam cognoscatur de prin.

no Ro conclu· xcix et si esset lata super possessione dicit fieri execu-
tio antequam de petitorio cognoscatur quia supplet naturam veri possessorii
Ro conclu· cix
Executio sententie late in possessorio dicit fieri ante ingressum petitorii
Ro· conclu· cix
Executio sententie non impeditur per appellationem si appellans non certificat iudi-
cem a quo de prosequutione appellationis in tempore sibi assignato illa tamen
executio veniet revocanda si appellans obtinebit in causa Ro conclu cix
et sic patet quod dicta executio non revocatur per viam attemptati
Executio que inductio in possessionem non potest impediri per aliquem exceptionem
vel appellationem nisi opponatur tempore cum instantia no Ro concl· mcxxv
Executio sententie si pars causam facit auctoritate propria ingrediendo possessionem
sine executore potest conveniri interdicto unde vi non tamen privatur iure suo
propter illam violentiam commisit no Ro conclu· v sed pone dic quod victor
qui victus auctoritate propria et sine executore spoliavit potest conveniri inter-
dicto unde vi ad interesse non ad restitutionem possessionis secundum Innocentium et
Io· an· in c· cum olim ii de privil· quod est verum in bonis secundum Innocentium
potest conveniri etiam ad restitutionem possessionis no D· an· dicto c· cum olim
Executio sententie super notorio late potest fieri etiam pendente decendio ad
ad appellandum dato quia tamen non possit appellari sumpsit differtur no D·
an· de coha cle· et mu· vid· plene tracta in· volum
Executio sententie non potest fieri per iudicem a quo licet lapsa sint fatalia
prosequendi appellationem nisi prius citetur pars ad docendum de diligentia
et impedimento propter que dicere velit sententiam non esse exequendam no
bar· ff ne app· pen· l· i· in fi· licet Innocentius dicat quod aliquis citatio
non requiratur ex ratione de app· vide etiam quod no· bar· de app· i· l·
si expressim vero quere quod iste duo iudicia vide sub vero iudex ap-
pellationis a diffinitiva s
Executio sententie condempnatorie ad quantitatem inferendum sistitur solum verbali
oblatione quod condemptus offerret se paratum pare iudicato no bal· C·
ne in una eademque causa l· i· sed verius dic quod ultra verbalem ob-
lationem requiritur quod condempnatus det satisdationem de solvendo quantitate
que liquidabitur et ita textus quod bal· allegat ff· de stu· l· i· in anm
et hic probat optime alius textus in l· sicut si hered· in fi· c· i·
Executio sententie de cuius iniquitate constat per partem condempnatum potest impediri
licet transiverit in rem iudicatam no Innocentius· in c· quia plerumque de
immun· eccle· quod est verum etiam si victus iurasset sententie parere dicto
c· plerumque Executio sententie pendente appellatione a diffinitiva non revocatur appellatione deserta

si executio fuit directa servus si indirecta non Jo an c. licet de sen-
tentia excommunicationis li vi in no. super glo. an possit vide supra in v° attemptata § i.

Executor non potest ut suspectus recusari cum non liceat eo co-
gnoscere sed solum exequi quod est commissum no.
Jo. an. de iudi. cum venissent v° inferior aut vide sub v° iudex
delegatus a papa

Executor merus puta sine non habet taxare fructus in quibus pars non
potuit adempta quamvis licet possit aliquas probationes recipere ad
sui instructionem super exceptione vel ipsa... coram eo in qua tamen potest super
huius iudicare vel diffinire sed habet ad superiorem remittere Ro. consilium
ccclxxvi Et si habet potestatem taxandi an teneatur partem citare
in taxatione vide sub v° taxatio § citari debet pars

Executor datus ad exequendam sententiam per quam fuit victus in fructibus
si actor de perceptis pro sententiam ipsius fiat executio Ro. consilium cccxxx

Executio sententie per quam quis generaliter condempnatus est ad restituendum
fructus perceptos potest generaliter moneri condempnatus ut dictos fructus infra
certum terminum sub competenti pena restituat quod si non fecerit erit infra
excommunicatus nisi infra terminum allegaverit se dictos fructus non percepisse vel
in utilitatem beneficii convertisse Ro. consilium clxxxvii alias clxxxviii

Executor datus ad sententiam exequendam et ad providendum de beneficio
non tenetur quod potest in dignitate nec quod fructus ea de quibus habetur c.
statutum de rescriptis li vi sed Jo an. quod venit in executore mero
servus in mixto assumente sibi iurisdictionem et precedente cause
cognitione Ro. cccxxxviii

Executores tam gratie quam sententie delegati sunt et delegatam iuris-
dictionem utuntur non ordinaria no. Ro. consilium cccxxxvi

Executor gratie applicari etiam in forma pauperum appellari iudex
Ro. consilium cccxv

Executor apostolicus non potest auctoritate litterarum apostolicarum sibi presentatus aliquem
processum facere no. Ro. consilium cccxli Tribus tamen executoribus
datis in beneficialibus cum clausula quod si non omnes possint duo eorum prose-
quantur et procedere tertio impedito licet eius non constet de impedimen-
to secus in aliis quam beneficialibus Ro. consilium clxvi Et hic videtur
quod in beneficialibus sufficiat se executori presentare licet in veritate non sit
ut patet in dicto consilium clxxv sufficit ergo quod opinio executoris cum
veritate concordet ut ibi patet quod non est ad intellectum huius vide
etiam sub v° iudex § iudex delegatus si

Executor apostolicus licet alteri committat vices suas in omnibus in quibus est

vel eit executor tam in comissio vel vz q° ead tamen q° no erat tunc
comisse lz pp^a amittant Ro conclu ccc xxxvj
Executor hui provisionis gratiam in forma pauperum datus alijs duobus
executoribus in casu quo ipse nollet vel non posset hoc facere, si committit
vices suas qui hoc facit valet huiusmodi commissio ita quod provisionem
fecit per alios duos non valet quia committendo videtur mandatum implere
et sic cessat potestas aliorum Ro. conclu. cl. xxxvij
Executori dato ad providendum non est tempus a iure prefixum
infra quod sibi provideri debeat no. ske in trac primi q. xxix
Executori apostolico cui committitur certe persone provisio videntur omnia pre-
ambula commissa per que pervenitur ad illam et sine quibus ipsa provisio
expediri non potest no Ro. conclu ccc xviij circa fi.
Executor gratie apostolice qui se informat prestes de vita moribus et con-
versatione impetrantis ac de sciencia et cantu eius. An teneatur ipsum examinare
vide sub v° examen § examen non recipitur quis executor
Executor cui committitur absolute ex persone et pena iuncta potest alteri
subdelegare licet tamen non contra q Ro. conclu. ccc xxviij
Executor apostolicus potest subdelegare non solum provisionem sed etiam informa-
tionem reddendam circa vitam mores et conversationem impetrantis ac etiam
circa scientiam i. litteraturam examinandam et cantum eius. Ro conclu ccc xxvj
et in § proximo
Executor apostolicus cui committitur sola et nuda examinatio testium non
potest alteri subdelegare quia meri facti est secus si committitur
receptio testium quia illa habet fieri cum cause cognitione, ideo ea sub-
delegare potest Ro conclu. ccc xxvj vide sub v° iudex delegatus
cui committitur
Executor ultime voluntatis an possit cogi et compelli acceptare
et exequi officium sibi a testatore datum, dic ut no. d. an. de
Anania consuetudinibus v° xxvj dicta
Executor testamenti non potest esse religiosus nisi petita et obtenta
licentia a superiore de testa. c. fi. li. vj. Salvo eo quod dicitur in cle. quoniam
§ cetera de v° signi. tenentur tamen dicti religiosi si officium non
exequuntur ordinario reddere rationem ut cle. religiosis de testa.
Executor testamenti mortuo testatore non transit eius officium ad heredem
vel successorem nisi fuit datus sub nomine dignitatis quia tunc
transit in successorem in dignitate nisi datus in testamento sub nomine dignitatis fuis-
set principaliter testatoris quia tunc potest assignari persone videtur datus et est
perinde ac si nomine proprio et non dignitatis datus fuisset de testa. c.

C. fi. li. vj. in tex. et glo.
Executores testamenti si sint plures dati sine certa qd si non omnes uno mortuo uel in remotis agente aut id exequi nolente aliqs pt exequi nisi testator aliter se prouideat de testi. c. fi. in tex. et glo.
Executor aplicus an possit conferre bñficia reseruata et deuoluta vide sub v. bñm. § bñficia deuoluta
Executor datus ad uendendum et pcium confitendum non pt qfiteri pciu recepisse non bar l. admonipis § si emptor ad fi. de re. iudi. et vide sub v. procur. hns madatum ad recipiendum
Executoris ptas an expiret mortuo pp̃a sine madatore re integra vide sub v. gra facta luz nodum et sub v. madatum et in Executoris auctoritas
Executor si nulliter pcedit uel alts p ignoranciam facta nulliter agit pt de nouo pceder et actum ualidum iterare secus si per ignoranciam iuris nulliter egerit vz Jo. mo. c. i. de re. iudi. et hoc vm in actu executiuo gre uel bñficij a pncipe secus in aliis actis executiuis et p ignoranciam facta nulliter gestis ut patz in c. si compromissarius et Jo. an. ibidem in glo. approbat et sup ea in nouella
Executor an possit excomicare impedientes et rebelles vide sub v. Judeos cum tertium misterium
Executoris ptas durat pertinus donec negocium sibi commissum ple proactum effectum et hoc vm qn illud negocium non recepit finem et in lra executoriali ponitur ista condicio ceteris ubi aut finem recipit tunc ptas exequendi non durat nisi usque ad annum pro latum finem et no. Jo. mo. et Jo. an. c. pillorum de pben. et ubi semel facta est executio expirat ptas executoris ut Jo. an. c. querenti in fi. de offi. dele. nisi in lra executoriali esset clausula defendens inductum etc. qd dic ut no. Jo. an. in dicto c. pillorum et ple. p Jo. cal. in c. cum inter de concess. pben. in xxxiiij q. vide Jo. an. in c. finali de offi. dele. li. vj. sup glo. qui dicat in nouella et vide in § proximo
Executor si procedit in vim gre surreptitie an processus sit nullus ipso iure vide sub v. gra bñficialis qn va.
Exemplum rescripti delegatiuis inserendum insistendum in citatione iudicis delegati an fidem faciat et ei credendum sit vide sub v. Citatio § citatus non repetitur ad dicendum contra rescriptum

Exemtus an possit suspendi uel excomunicari per ordinarium antequam ad ipsum exemptio peruenerit notitia exemptionis vide sub v. Epus § epus fundat et § epus probat et sub v. priuilegium si continet cum pluribus sequentibus

Exemptio visitationis et correctionis an possit prescribi vide sub v. prescriptio § prescribi non pt exemptio

Exemptionis priuilegium an tollatur vnico actu vide sub v. priuilegium § priuilegium perditur

Exemptus ab ordinario de iure com non tenetur citatus coram ordinario comparere allegaturus exemptionem suam secus si sit exemptus per priuilegium no archi. xov q iiij c. ij in fi et spe in ti de cita v. si pone in fi et vide sub v. citatio § citatus an teneatur Item quando exemptio est notoria non tenetur citatus comparere de v. signi co pte x. als secus de priuil cum persone li vj bal dicit quod exemptus ipso iure non tenetur comparere sed in exempto ope exceptionis ut ipse no in v. qualiter C de epi et cle

Expense Compensantur hincinde quando actor et reus a suis mutuis petitionibus veniunt absoluendi Ro decisio xv et vide conclu cclij Item quando actor pro parte vincit et pro parte succubit no Jo an de do et glo sue et vide sub v. interesse

Expensas non tenetur refici ille qui habuit iustam causam litigandi si secus sit no Ro conclu clxxvij

Expensis litis tenetur litigans qui succubit soluere et in illis dicitur condempnari a tempore quo sciuit uel scire debuit se indebite litigare no an ut si cognouerat per se ex facto alieno in quo pt ignorantiam pretendere non tenebitur ad expensas factas nisi a tempore quo fuerunt producta iura uel testes ex quibus potuit scire per tex ff de po. l. plurimis inficiatur et ibi per bal

Expensarum condempnationem non euitat quis in sedam instantiam quando sententia prima pro eo lata reuocatur ex eiusdem actoris secus si ex nomine actoris reuocetur sm Inno. et Jo. an Ro conclu cclm

Expense et fructus in quibus spolians possessorio recuperande fuit condemnatus dicitur solui et restitui antequam ipse condempnatus audiatur in petitorio sed contra si spoliatus in possessorio per eum intentato succubuit et in expensis condempnatus fuit non repellitur ideo a petitorio quia expensas non soluit Ro prima decisio est eodem spolians Ro conclu ccxvij

Expense alimentorum et litis debentur subdito litiganti cum prelato
qui subiectus aliunde non habet et prelatus est in soluendo non glo
l. fi. C. de ordi. cog. vide ple. c. exposite de accu.
Expensas litis an teneatur procurator notarius cause soluere prout tangit
Innocentius sub verbo procurator constitutus
Expense que fiunt in electionibus et confirmationibus quis eas soluere debet
et cui solum debeat vide de elec. ut circa prelatio gl. Inno. et Jo.
an. c. i. incipientes li. vi. fi. glo. et plene per hosti. in summa de elec.

Expresse quod hoc verbum profertur a lege tunc non sufficiat ta-
cite agere Ro. consilio viii. et quod expresse dicitur de-
re aliquam mentionem fieri verba generalia non sufficiunt non Jo. an.
de sen. ex. c. ex. prelatorum sub verbo expressa in nouella li. vi. contra
terz bar. in l. prescripta in prin. ff. de noui. ope. nunc. vide text. et
glo. supra verbo cla. § fi. de hinc tenore
Expressa exceptio in lege uel in causa dat intelligere quod si non
fuisset expressa casus exceptus remaneret sub regula inclusus
ut sub verbo exceptio que fit

Extremum vide sub verbo presumptio

Extunc ista dictio denotat temporis continuitatem non Ro.
consilio cxxxvi. Jo. an. de app. c. preterea

Facere non dicitur qui facit quod
non debet ff. de reg. iur. l. qui non fa.
et hoc est verum etiam quo ad penas imponen-
das non Jo. an. c. i. de vsu. li. vi. glo. or-
dinaria et c. inquisitoribus § fi. de here.
e. li. in nouella vide sub verbo factum

Affacere aliquid de facto licet de iure non teneat an sufficiat
que ad actionem uel exceptionem quemdam uel quo ad penam con-
tendam vide bar. in l. ubi pactum in fi. ff. de transac. ubi per bar.
Factum suum quod quis potest reuocare et contra factum proprium venire vide
Jo. an. de reg. qui dolo fallaciis et per baldum in l. post mortem
ff. de adop. et supra in verbo facere

Falsi pena punitur qui falsum instrumentum producat Item causam
suam perdit non Jo. an. de excep. in verbis v. volup-
tas oppo. cum com. et vide quod non per eum c. vlt. de cri. fal.

Et vide sub v° producens falsum et sub v° notarius § notarius
si scripsit cum pluribus § et in v° testis falsum deponens et in § si
Falsitatis appellatione intelligitur de illa dumtaxat que in articulis
expressis continetur in l. cornelia de fal. ideo statutum quod facit men-
tionem de falsitate dicitur intelligi de illa no. bar. in l. quod si falsum
§ fi. ad l. corneliam de fal.
Falsi pena punitur ille dumtaxat qui falsum dolo committit quod
verum in eo quod est verum falsum sed in civili falso non requiritur dolus no.
bar. in l. dumtaxat in prin. de fal. sed nec omnes qui verum falsum dolo
committit punitur in l. cornelia de fal. sed illud dumtaxat qui
dolo falsum commisit de quo in eadem l. comprehenditur bar. in l. quotiens
Fama differt a rumore et hoc quia rumor ab [illegible]
incerto fama a certo procedit auctore alias fama procedit a maiori
parte vicinie rumor autem a minori no. Jo. an. de coha. cle. [illegible]
col. v° ad gradum presumptionis et vide sub v° testis
Fama non facit plenam nec semiplenam fidem sine aliis adminiculis
quod no. Ro. consilio lxxxx in fi. melius dic quod in factis antiquis
facit plenam probationem et dummodo antiqua que excedunt spatium centum
vel lx annorum item in non antiquis si est res de facili probabilis indiget
quibusdam adminiculis sed si est de facili probabilis tunc non facit plenam
probationem nisi in hiis que sunt levissimi preiudicii no. Jo. an. de testi-
bus et vide j sub v° probatio et probatur antiquitas
Fama qui sumitur a iudice pro plena probatione non quia ipsa sit plena
probatio sed quia talis est materia in qua sufficit presumptio no. Jo. an.
de coha. cle. et in vi c. nova v° ad gradum presumptionis xxvii col.
Fama si probatur hinc inde contraria que prevaleat vide Jo. an. de accu.
cum oporteat in glo. non lic. et spe. in ti. de inquis. § nunc tra-
ctemus v° quod si plures et bar. ff. de questi. l. de minore § tor-
menta et bal. in l. sacrosancte C. de epi. et cle. et de eden.
l. actiones et ff. de iniur. l. admonendi v° quod si statutum dic.
quod com. et magnatem et vide glo. in c. cum tua de spon.
Fama non probatur nisi testis de illa deponens dicat causam non inter-
rogatus a quibus audivit vel penes quos sit ista fama no. Jo.
an. de accu. cum oporteat in v° non subito et in c. qualiter et
quando ij super v° honestis sed adverte quod ibi non loquitur de fama sed de
infamia penes graves personas que infamia non probatur nisi per
testes exprimantur personas penes quas sit ut no. Jo. an. de renunc.

sup vbo vii col' Sz probat fama alicui facti simplr no videt
requiri q testes qsimat penes quos sit ista fama bar ti dicit
contrarium ij l. de minore § tormenta de questi qz omnis fama dz
habe originem de honestis psonis et si testes nullaz psonaz qsimnt
no dz iudici constare an fama ab honestis psonis habuit originem
Ipse tamen bar loqr qn testes fuit interrogati a quibus audiuit Sz
vacat io an et d an et ceteri ipms bar concludit omnia non
fore interrogande vide qd no io an de accu lez in v fame
Famosum quid dicatr vide sub v manifestum
Fama cum vno teste de veritate an faciat plenam pbacoz in
in pnda qsideraciom uel de alia vide an de testibus c. veniens
q in criminali no sufficit fama cum vno teste qd pcedit eciam si
de crime ciuilr agitur ut no glo in c. tua c. ii Et
idem tenet ipse ut no d an in dcto c. veniens lez contrarium
sentit hosti ut no d an in dcto c. tam heis bar dt q fama
cum vno teste de veritate facit plenam pbacoz in l. admonendi de
iuriur Idem dic bal in l. ij in prin ff de qdicti ca da lez i qrnd
faciat qd ipse no C de testi qsgen et C de no op nu l.
co cinaque ij dij
Familiaris appellacom quis qtineatr vide tex in c. lez
§ cum vero de pnit li vi et in c. fi de ver sig in sexto in
et q no ibi p io an in no et p bar in l. i § familie ff
et vide tex in l. fi et v sign et in l. pnunciato
de publi. ff c. ti Aduerte tamen qd aliud est qm esse familiare et aliud
est esse de familia alicuius Nam qui est familiaris e de familia
sed no conuertitr vt ptz in filio et vxore qui sut de familia non
tamen sunt familiares prout nomen familiaris sumitr scdm comunem vsum
loquendi scdm quem vba dz intelligi l. labeo ff de supple leg
Item agnati sunt adinuice de eadem familia com eius a quo supi
te descenderunt tamen vnus agnatus no dr de familia ppa alterius
agnati et iste est intellectus dcte legis pronunciatio
Familiaris qn dicatr desinit esse familiaris dic q tunc desit
qn dns eum licenciauit vel qn ipse familiaris se ipm licenciat
vt no io an in dcto c. fi de v sig i nouella
Femina vide sub vbo mulier
Ferie non impediunt libellum qm afferri possit pt eciam
offerri omni tempore feriato libellus et dari iudici no parti
no d an de dila c. pterea v oppono ij in col Et hec vera

etiam in ferijs ad honorem dei indictis ut no. d. an. i c. fi. de
iudi. in ult. oppoe et vide sub v. arbit. § citatio
ferijs repentinis remittiae no pt no jo an in cle. si ex de v.
sig. et d. an. in c. fi. de ferijs et bar. in l. i C. de ferijs
feriatis diebus pt fieri sntia excommunicationis no. lap. in c. ut circa
de consti.
ferijs pendentibus pot procedi in possessorio an ferias inchoato et
suspendi petitorio tpe feriar. Ro. conclu. cxxxvi
feriatis diebus etiam pascalibus et quadragesimalibus contra fideiussores de-
linquentes qui fuerunt contra plurimos procedi pt d. an. de iudi. cu
non ab homine v. scripto
ferijs ob necessitatem hom pt in bursalis et criminalib. ac usua-
rium cartari scdus in ferijs ad honorem dei indictis ut i repetiuis
quia illis remittiae no pt no jo. an. in cle. si. de v. sig. sup v.
ob necessitatem et d. an. in c. fi. de ferijs
feriatis diebus etiam in honorem dei procedi pt qn res e tpe
perituma qn perit sola iurisdictio si qn perit ipa res uel ipm de quo
agitur uel actio uel probatio no. d. an. de iudi. c. fi. ult. col.
feriatis diebus ob necessitatem hoim introductis procedi pt in ca. uni-
versitatis que per sindicum litigat et pt tota universitas no occupatur
si civil. na. si jmo. tum qd dixeris videtur no. d. an. in dicto c.
fi. de iudi. v. ult. oppo
feriatis diebus ob necessitatem hoim introductis procedi pt i ca. publica
et dicitur ca. publica qn agit de rege publico ut Castri et etiam in
cais ecclie qn eclia agit con laicum lic hic etiam no. sue de
sto. sm host. si ut de iur. sm jmo. est verum no. d. an. c. fi.
ultis oppo.
feriatis diebus ob hom. cam inductis pt dari tutor et curator se-
cus inductis ad honorem dei no. d. an. de iudi. c. fi. adsi et
gerunt in eisdem ferijs pot per eum iunctorum officia et administratio
sibi decerni no. bal. C. de ferijs l. actus
feriatis diebus etiam ad honorem dei inductis pt quis capi ut
ducatur ad iudicem qn iminet periculum fuge no. d. an. dicto c. fi.
de iudi. adsi et bar. in l. aut pretor § si debitorem ff. de his que
in fraudem cred. et hoc est verum etiam in civili. inst. debitoris tamen dicto iniuria
esset quia tunc nullo tpe capi pt no. bar. ff. de ferijs in l. fi.
feriatis diebus no pt fieri execucio sine qn sunt ferie hoim
ca. inducte bar. in l. i § mutatio de no. opp. nun. et l. omnes

C. de ferijs et bal. in l. fi. C. de ferijs. idem in repentinis no. arch. in q. i. ff. idem in inductis ad honorem dei. fi. ffe. de fi. consilio suo xxxlvij. Et idem dicit Jo. an. in c. fi. de iudi. sup. vl. glo.
Contrarium dicit in hoc bar. in l. omnes C. de ferijs et bal. in l. fi.
C. ti. et ibi est casus nisi esset executio contra publicos latrones quia
illa fieri non potest etiam in ferijs ad honorem dei inductis ut no. bal.
in l. provincia C. e. ti. et ibi est casus. Dic plenius secundum Jo. an.
in addi. spe. in ti. de li. exep. § nunc dicendum v. xxv. quod ubi
res est tempore peritura potest in ferijs etiam ad honorem dei indu-
ctis executio fieri. Sed si non est tempore peritura tunc preceptum de
exequendo non potest fieri in ferijs. Ipsa tamen executio in
criminalibus potest fieri in ferijs causa hominum inductis et repentinis
non in ferijs ad honorem dei inductis nisi res sit tempore peritura
vel immineat periculum anime. In criminalibus autem potest fieri execu-
tio in ferijs repentinis et causa hominum inductis non in ferijs ad
honorem dei nisi contra publicos latrones et nocturnos depopula-
tores agrorum no. d. an. in d. c. fi. de iudi.
Feriatis diebus non potest interponi decretum in alienatione
rei minoris no. bal. C. de ferijs l. actus.
Feriatis diebus etiam ad honorem dei inductis potest appellatio interponi.
Et in fatalibus appellationis omnes ferie computantur licet in illis
non possit appellatio prosequi. Si tamen in fine fatalium occurrerent
ferie repentine debet pars restitui secus si occurrerent infra
fatale no. bal. C. de ferijs l. i.
Feriatis diebus alijs quam in honorem dei inductis potest citatio
per iudicem decerni et nuncio committi. Nuncius similiter potest illam exe-
qui. Contrarium in alijs ferijs quam in honorem dei inductis secundum oldra.
ut no. bar. in l. i. § nunciatio de no. op. nunc. licet cy. et
bal. aliter dicant C. de ferijs l. fi. ubi dicit bal. quod de consuetudine
[illegible] fuit etiam in die dominico. Et idem dicit in relatione nunciorum
quod die feriata fieri possit etiam in Camera secundum fa. bur. licet ipse
tutius putet quod fiat in die juridica nisi causa sit talis in
qua tempore feriato possit procedi.
Feudum potest pater dare in dotem pro filia sua ut du-
ret usque ad vitam feudatarij tantum. Quid autem de re em-
phiteotica vide Ro. consilio. xxxlvij. et vide sub v. appella-
tio. § quidam. § vasallus.
Feudorum consuetudines an debeant per iure scripto servari

qd feu

qd faciant ius tonc vide Jo. an in c. ij. de feu
ffeudum non perditur p alienacionem vasalli nisi dns velit qd
pdatur no. math. c. ij. de feu
ffeudum consuetum dari masculis non pot plats gerere feue
nis hat in cane de consensu C. d' patrosancte ecc et ibi no.
fran et math in c. exste de feu
ffeudum veneris et decidutum ad ecclam si plats aliud d' illo no
infeudat infra annum efficit de mensa ideo non pot infe:
udare sine solemnitate que in alienacone requirit ut no. archi.
xxxv q viij c. j. qd procedit de illo si plats de illo ano fecit
de feudo isto precipit no. fran in c. exste de feu licet hic di:
cat qd efficit de mensa corpus qd p inhitem platez sceptum est
in lo. aliarum possessionum de mensa cum plats dedicant de mensa sou
ut ipe no. in l. vacancia C. de bo. va. li. x. vide Jmo. qualiter
loquit in c. ut sup de re. ecc. no alie.
ffeudi questio int vasallum et dnm si e feudal vel anexa feudali
et hec constat ut cum agit sup iure feudali a conditione ex legi:
bus feudatum vel agit contributo vel fidelitate debita vel qd redder
tentat de iure feudi decidit per pares curie Jdem si agat
de iniuriis in feudo vel de feudo vel rone feudi commissis in dnm
Jdem si agit ad penam privationis feudi Si vo ea no e feu:
dal et hec constat ut cum agit personali vel pignoraticia vel
depositi tunc agendum e coram ordinario Jdem si agit d' aliis
feudi vel fidelitatem Jdem si agat interdicto unde vi ? alio possessorio
interdicto qui ibi no intentat iure feudi ut no agat per hec
tibus naturam feudi Jdem si agat p iniuriis personalibus no tange:
ubi vero dubitat an ea sit feudal vel
no debet per prius hec dubium terminari secundum Jmo. et cognoscetur
hic per pares curie et similiter qui ibi agat actione R. B
ius feudi petit in iudicium deduci no. d' an. de iudi. c.
ceterum v. vemo ad glo.
ffeudi questio devoluat iurisdictionem ad dnm vel ad pares curie
in sui casibus optet qd in libello talia narrentur ex quibus
pateat questionem esse feudalem no. d. an. de iudi.
c. ceterum. v. vemo ad glo. vel saltim qd efficiatur dubium
an sit feudal vel no ut no. d. an. c. ij. circa
ffeudi questio int vasallos cognoscat et decidatur per
dnm feudi secundum hosti. et no. d. an. de iudi. ceterum
v. queo an si ordinaris et no. etiam in c. c. insi. et potta
lorum tenent etiam si ordinarius precedat sciente dno

feudi et non condicente licet · d · an · de usura in hc bbis
contradicat ut no · d · an · c · c fi · vlt · cal · v · quid si dns
ffeudi questio inter vasallum et vasallum cognoscat et deci-
detur per dnm qn certum est q questio tangit naturam
feudi ut quia unus dicit se in feudo succedere debere alter
negat vel dicit se habere ius in re feudali qz alter tenet
qui ius dicit sibi constitutum de consensu tam dni qz vasalli
Vel agit reivendicationem expressa ca quia res est feu-
dalis et dicit se feudatarium alter negat quia quilibet
eorum fatetur dnm feudi esse dnm, dns iudex est, Sz
si simpliciter agit reivendicatione no expressa ca Sz si
certum est q questio sine ca expressa non tangit naturam
feudi ut quia actor deducit dominium utile ut directum
ex alia ca q feudi ut quia dicit se prescripsisse ut emisse
a vero dno, tunc si potest dns cognoscere quia iudicare
no pot nisi sup ca specialiter deducta et illa no tangit
iurisdictionem suam Et ideo qn agitur coram ordinario nisi
dns feudi habet alias pter naturam feudi ordinariam iuris-
dictionem in vasallos quia cognosceret non ratione feudi,
Sz universalis iurisdictionis Si vero deductum est, an ca
deducta tangat naturam feudi vel no qd pot esse
dupliciter ut quia agendi est generalis que pot concludere
et non concludere cam feudalem ut agens reivendicatione
non expressa ca videtur no dominium directum et utile in
iudicium deduxisse et tunc cognosceret dns feudi, certe
tamen q si reus in principio opponat de iurisdictione, repelleretur
actor nisi in additione ad libellum ut in alia postea
exprimat cam ut qualiter pertinenter iurisdictionem in dnm
feudi Pot 2o esse dubium quia licet specifice agat
ex ca feudali negat tamen cam esse feudalem, tunc si
negat dominium dns precedit et summarie cognoscat an questio tangat
naturam feudi, tunc dns no cognosceret qz nemo iudex est
in ca sua, De hc ergo cognosceret ordinarius contra q si excipia
q dns feudi sit dns potest contra eo pbari summarie per
excipientem, quia pbatione pendente ordinarius in principalis sup-
sedere, quia qn est incidentalis et eo pbato remittet negotio
ad dnm feudi sm Innocentium ut ns · dns an · d iudi · ceteris v ·
venio ad 2m
ffeudi questio tangens vasallum clericum an possit cognoscere
et decidi per dnm laicum vide sb · v · iudex sive iudex
iurisdictionem habens

ffeudi questio qn est int vasallos a scdo dno Jnvestitos
an tracari debeat p ipm dnm an p a quo imediate hnt feudu
an p p̄mu dnm suplorem a quo scdus dns fuit investitus
dic scdm Jnno· qd si scdus dns recessit solu stat ptm feudi
dz sub eo s' ad quod dcm est fieri cum p̄mo feudario si
nel vasallo serq si totu infeudat quia tnc sub ipo dno fieri
dz· d· an· de judi· ceterz v· quod ch si feudatus plt· col· z
no· e· c· ar· si
ffeudi qstio adeo dz p dnm feudi decidi in casibus pmiss
qd non pot jurisdico illius cae feudal in aliu prorogari
dz jurisdictio que cpetit paribus curie in ca feudali int
dnm z vasallu bene pot in aliu prorogari volente domino
et vasallo quia tnc illi fit pjudiciu no· d· an· de judi·
ceterz v· quod an in casibus
ffeudi qstio que est int vasallu et tocu qui non est va
sallus cognoscat p ordinariu quia hic casus non est a
legibus feudorum determinatus et si veniat sub regula cpactor
sequat forum rei no· d· au· in c· ceterz de judi· v· nemo
sed z in
ffeudi qstio qn est inter pares curie determanda dz eligi to
vasalli hntes silia feuda ab eodem dno Et ideo sup feudo comi
tum dz vocari alij vasalli comites et sup aliis feudis in
ferioribus dz vocari alij convasalli hntes silia feuda et ideo
dicunt pares curie no· d· an· de judi· v· qm dicant pelt col
ffeudi qstio qn est terminanda p pares non eligent n' voca
bunt omnes sz unu eorum eliget dns alium vasallu scdm glo
quedam tam dicunt qd ipi pares acsi eliget tm duos vel
quot voluerit qm hnt jurisdicionem a lege eorum qd sunt vasalli
dz alii no hreant eos sunt duc quibus volunt et illi electi abeis
potius ordinaria z potius delegata jurisdicionem utent feudo
feudor et qd eligent pares in concordia dno z vasallo glo·
discordat eligent in uno pari et ipo eliget dns z vasallus
et potestas procedit nedum in feudo laici sz etiam Ecclie no· d·
an de judi· ceterz v· quod qm pares pelt col
ffeudi qstio qn devolvitur ad pares si dns no hz pares eliget
arbitri ad simil ... suspecti scdm Jnno· sz glo feudorum
dicit qd ventilet ad ordinariu quia jurisdico datur eis pret sunt
cessans modo p quem lex dat jurisdicionem devolvit ad alienu
antiquu qd procedit nedum in feudo laici sed et clerici
no· d· an· de judi· ceterz qm pares pelt col
ffeudi qstio qn est ad dnm devoluta si negligit cognoscere
possit adire p̄mu superior ordinariu qui cognoscet no·
d· an de judi· ceterz v· quod si dns pelt col Item si no
pot jurisdicionem exercere ppr vim vasallorum no ib d· an i pri· v ho qd

Feudi questio si devolvitur ad dominum ut ad parem eius debet in pro-
cedendo servare iuris ordinem et sunt iudices ordinarii
no. d. an. de iudi. c. ceterum in fi.

Feudi questio cum est de iurisdictione domini feudi post appellationem
tamen eam in personam ecclesiasticam nec iudex ordinarius clericorum
potest de illa se intromittere ut no. d. an. de iudi. in prin.
li. no. quod ubi tenetur. Adverte tamen quod si dominus feudi sit laicus
non potest cognoscere in clericum no. d. an. e. ti. c. ad si. cleri.
in prin.° v. opp. quod est glo. quod est verum si agere intendit
de tota actione feudi. Secus si sit tantum mere tangens
naturam feudi quia de illa dominus laicus cognoscit etiam in clericum
sibi teneri opi. ut no. d. an. de fo. compe. c. verum ad fi.
ii. col. et in vii. col.

Feudi questio existens inter vasallos potest per dominum feudi alteri
delegari et licet in delegatione dicatur salvo iure ipsius domini non
potest per hoc delegatus aliquid domino adiudicare no. spe. in tit.
13. 9.

Feudum cum tiseat ad legitimos et ultimatos natos vide in sub v. filius
et filius legitimatus

Fictio trahens se retro licet comprehendat voluntaria gesta medio
tempore tamen non comprehendit illa que de necessitate gesta sunt no.
bar. in l. i. in prin. ff. de his que non perfa. et in l. i. § v. ubi a
de nostra matria. et fi.

Fictio simpliciter non operatur tantum quantum operatur fictio coniuncta veritati et
ubi non. pro v. statutum et statutum non extenditur

Fictio si ad eundem finem cum veritate concurrit prevalet veritas fictioni
secus si veritas et fictio tendat ad contraria ut dicitur no. bar. in l.
filius in prin. de libe. et postu.

Fictio trahitur retro quo ad actus pendentes non quo ad perfectos et
consummatos no. d. an. in c. preterea de sponsa.

Fictio debet a proprietate imitari et de iure ut no. an. de spon. c. per quam

Fideicommissarius universalis transmittit ius petendi fidei-
commissum vel saltem ius deliberandi an restitutionem fiat
et eadem adita hereditatem no. bar. de l. i. l. cod. si filius ple-
et vlt. col. quod intellige in fideicommisso pure relicto vel in
diem certum secus in relicto sub conditione vel in diem incertum
fideicommissarius decedens ante conditionem vel diei eventum
non transmittit C. de cadu. tol. l. i. § sive aut conditione
nisi conditio esset tacita ut no. bar. in d. § sive aut et
hec de tacita conditione decla. ut no. bar. in e. § sive aut
conditionem et in l. conditiones que extrinsecus ff. de condi. et
demon. et l. iii. ff. de lega. i. cod. fin.

Fideicommissum relatum sub conditione si filius institutus decesserit

sine heredibus intelligit .i. sine liberis qr alis fideicomissum
inutile posset hre locum cum grauatus heat saltim fr
trem ff. ad trebel. l. ex facto § si et ibi est no. bar. de
quo si decessisset sine filiis

Fideiussorem Si quis dare tenet et ipm dare no pot
qua non inuenit volentem fideiubere sufficiat iuratoriam
cautionem dare tex. de dona. inter vi. et vx. per inas
Fideiussor si vult agere con pulem quia dt se soluisse
debitu oportet pbare veram solucionem nec sufficeret instrm
in quo creditor confiteat se a fideiussore pecunias recepisse
ut no. bar. ff. de iuriiur. l. duobus § a fideiussore vide
sub v. procur. § procur hns madatum ad recipiendu
Fideiussor an possit esse testis p ppali sup contractu pro quo fi
deiussit vide sub v. testis § testificari no pot fideiussor
Filius emancipatus licz sit dives pot recipe cessionem
a patre cum lauar ut no. Ro. consilio 113 et vide sub v.
rogatiua an et qn psumpcio § psumi an quis deat g
procur § vniuersitas § arbitror § confessio § psceptio
§ psceribatur pui
Filius no pot inuitus emancipari nisi ex ca sicut nec pot cogi
inuitus emancipari nisi ex ca no. bar. in l. quidez cum filius
ff. de v. obli. fallit in instante qui pt eum coactu emancipat
p tex. l. iubemus in fi. C. de emanc. liber.
Filius naturalis eciam spurius licet no possit patri succede pt
tn in bonis q no fuissent patris succede fratri suo impuberi cui pater
pris eum pupillariter substituerit ut gnaliter heredes instituti
p patrem pt et in bonis q fuerint patris succede no. bar.
ff. de vul. et pup. l. si ita quis etc.
Filius spurius non pot abes eum pri vendidit cz p̄sumtur
in fraude fcm no. bar. ff. de vul. et pup. l. si ita scripti
Filiusfamilias pot pse impetrare rescriptu ad agendum coram
in curia sz ex ca sine consensu patris no. Ro. consilio 110 et
pot in ca beneficiali esse in iudicio etiam sine consensu patris
no. ro. consilio 113
Filiusfamilias pot in aliquibus casibus rem in iudicio sine
consensu patris in aliis aut casibus in qbus requirit consensus
si ex post facto interueniat validat iudicium habitu no. Ro. consilio
110 pot etiam in alis cas filiusfamilias in iudicio coram
iudice compare et debitu confiteri et in preceptu de sol-
uendo recipe ut no. sub vbo confessio facta coram iudice no
competenti

Filii illegittimi legitimatio pertinet ad papam et imperatorem et reges
non recognoscentes superiorem. Item potest fieri per consuetudinem et
statutum civitatis. Vide latius ad hoc vide Inno. et Jo. an.
de fi. presbi. c. cum Jo.
Filius illegittimus est inhabilis ad bona Ro. Ro. conclu. 273 Ro.
tertio vers. Inno. et Jo. an. notant in c. cum inter de consuet.
[illegible] in vi.
Filius illegitimus non potest legitimari per inferiorem a principe ad succe-
ssionem hereditatis nec etiam papa eum potest nisi in terris sibi tempora-
liter subiectis no. Ro. conclu. 197
Filius legittimus ut recepit legitimus ex filio legitimo natus an succedat
in feudo vide Jo. in c. lator qui si sunt le. supra i. glo.
et bal. in c. naturales si de feu. contrauer. fuerit inter. do. et con.
[illegible] tex. dicit quod non vide aliquid per eum in l. fi. C. de
de ver. sig.
Filius ex secundo matrimonio natus censetur legitimus licet pater primo
cum alia contraxisset si secundum fuit publice contractum et uxor
secunda ignorauit primum matrimonium secus si sciuit ut scire debuit
ut quia primum etiam fuit publice contractum si secundum matrimonium
fuit clandestinum tunc proles nata non est legitima licet mater
primum matrimonium ignorasset si tamen super primo lata esset sententia
diuortii a qua non esset appellatum tunc natus de secunda esset
legitimus licet sententia diuortii postea retractaretur no. Inno. et
Jo. an. in c. cum inhibitio de clan. de spon.
Filius natus ex muliere cum qua non potuit contrahi obstante impe-
dimento consanguinitatis aut affinitatis aut publice hone-
statis habetur pro legitimo si de facto fuit matrimonium publice contractum
et vir vel mulier vel alter ipsorum ignorauit impedimentum quod possunt
eo quod publice contraxerunt secus si clandestine tunc non habetur
pro legitimo etiam si vir et mulier impedimentum ignorauit ut no.
Inno. et Jo. an. de clan. despon. cum inhibitio
Filius hereditatem paternam etiam non aditam transmittit ad quemlibet
heredem etiam extraneum no. bar. de testa. mili. l. ex militari
in fi. transmittit tamen eam cum beneficio abstinendi ut bar. de acq.
here. l. si quis filius § i
Filius licet sit suus heres et necessarius patri de iure ciuili tamen quia de iure
pretorio habet beneficium abstinendi non potest ut heres a creditoribus
hereditariis conveniri nisi probetur quod hereditati se immiscuerint
licet se non abstinuerit no. bar. ff de acqui. here. l.
necessarius
Filius primogenitus non potest sine causa priuari per parentem bonis
et iuribus que consueverunt vel alias iure primogeniture sibi

debetur ut no. Jo. an. c. licet de voto et in regula sive
culpa in ij. q.
Filius primogenitus sicut excludit secundogenitum de bonis primogen-
ture debitis ita et filius primogeniti patre defuncto excludit
patruum secundogenitum per Aldra. consilio xxi et Jo. an. in addi-
tione sup. spe. de feu. v. videndo licet Cy. dicat contrarium C.
de bonis mat. l. si bona sed tenet Aldra. consilio xxi. dicens
quod hec opinio est presentior de veritate iuris in consilio xx iiij pal.
tetigit C. de cap. liber. l. liberti et plenius disputat C. de iur.
deli. l. ad antiquioribus et ibi dicat quod nepos preferatur quia id quod
petitur iure primogenture feudum est contrarium in l. ut intestato C.
de suis et legit. in l. tutela § si duo ff. de testa. tute. idem
Bar. in aut. pat. fred. C. de legi. here. ubi dicat quod ius pri-
mogenture consistit in feudo
Filius secundogenitus preferetur nepoti vide sic quod no. Bar. in l. 16
pr. ff. de acqui. here. in col. vide etiam sub v. mores § mor-
tuus pro re publica. Adverte tamen quod dicitur non dum filius primogenitus
Regis qui natus est ante dignitatem regalem ut no. Bar. in l. cum
satis C. de agricol. et censi.
Filius institutus de testamento gravatus potest abstrahere duas quartas
secundum canonistas de testa. c. Romanus et c. Raynaldus et Tangred
hanc opinionem sequitur et no. Jo. an. in dicto c. Raynaldus et tangit
Bar. et Bal. in l. papinianus § meminisse ff. de inoffi. testa. et
Aldra. consilio clvj
Filiusfamilias non potest testari nec codicillari etiam patre volente
sed causa mortis potest donare eo consentiente no. Bar. de testa.
l. qui in potestate Respondetur tamen quod ille cui donat sit presens vel
publica persona stipuletur pro absente no. Bar. in l. tam hiis ff. de
do. cau. mor. Patre autem non consentiente non potest filiusfamilias causa
mortis donare licet quod patre consentiente filio donati ad comodum alterius
sed non ad comodum ipsius patris Ideo nec consensus patris valet si filius
donavit fratri in eiusdem patris potestate existenti respectu ex illa
donacione queretur patri usufructus ut no. per glo. et Bar. l. i. ff.
de ane. tu.
Filius militis dici non debet qui ante adeptam miliciam natus
est dicit Bal. in l. imperialis § si illud C. de imp.
Filius an sequatur condicionem patris ut miles vide sub v. fing. § i.
Filius legitimatus est habilior ad beneficia quam dispensatus quia legitimato
benor est et per ea bastardus efficitur legitimus ut no. d. an.
in c. tu wintonen. de elec.
Filius bastardus non dicitur esse de domo nec de familia nec de
agnacione patris et hoc secundum propriam significacionem sed si commo-

modus loquendi esset quod appellatione domus ut familie aut agnationis con
tinerent. Item filius bastardus dicitur nobilis si pater sint nobilis ut
no. bar. in l. fi. C. de ver. sig. Contrarium dicit bal. in l. ad legitime ff.
de sta. ho. et refert. d. an. in c. per ven. lem qui fi. sint legit. xxviij
col. Si ponderas verba bar. non concludit quod non dicit quod filius ba
stardus non sit nobilis sed non quod non est natus de patre nobili dicitur
quidem esse de parentela et de sanguine patris no. bar. in l. pronunciatio
§ familie ff. e ti. vide per se p. eum in l. tutelas in pri. de capi
dimi. Et quod dicitur de bastardo idem in legitimis ex bastardo natis
ut no. bal. in dicta l. fi. C. de ver. sig. Adverte tamen quod licet
bastardus dicatur esse de genere et sanguine implicato ut no. Jo.
an. in c. statutum ij de hereti. li. vj. in nolla. sup. glo. sup.
dicit vide glo. in cle. i de bap. sup. v. liberi Sed videtur
quod bastardus non dicatur de genere patris quia genus sumitur
pro agnatione ut no. per glo. bar. et ange. in l. i. ff. de
proba. Et sicut genus et agnatio sunt nomina civilia ye
non cadunt in bastardis ut no. bar. in locis supra allegatis et
in l. ex facto. § si quis rogatus ff. de trebel. ubi etiam ange.
hec dicit et bal. in l. qualiter. § fi. C. de insti. et subst.
Item bal. dicit quod bastardus non est de casato castita nec de
do legitimorum nec potest portare arma eorum nisi ei concederetur
ut ipse no. in l. filius ff. de his qui sunt sui vel alieni
iuris Sed d. an. dicit quod consuetudo usu servatur contrarium licet
stricte dicendo filius quod imperitie demonstrant ut ipse no. in dicto
c. per venerabilem qui fi. sint le. xxviij col.
Filius eximitur a patria potestate eo ipso quod est factus episcopus tex. est
in c. per venerabilem qui fi. sint legit.
Filius illegitimus an possit legitimari per statutum civitatis. bar.
dicit quod non in l. ij ff. de testa. et in l. non ambiguum
ff. de legi. Idem dicit butri. et bal. si populus ad hoc habet po
testatem a principe concessam et tunc planum quod potest
legitimare. Idem si populus est in quasi possessione tempore
legittimandi tanto tempore cuius contrarii non est memoria. Idem
si allegat cessionem cum possessione temporis decenalis per l. i
de iure v. his rescindentibus si populus habet regalia mittamus et
est liber potest legitimare presertim si est liber et non habet rega
lia mittamus si non est liber et hec vera quando populus vellet
legitimare ita quod filius esset integratus ad iura legitimitatis
patris tamen habet specialitatem quod dicitur de genere et sanguine

vbiqz locor. Si aut vellet simplr habilitare filiu suu
ad successionem ac si legitimus esset pot ad bona que sut
in territorio statuentis etiam si spurius sit sm bar. et no.
d. an. in c. p venerabilem q fi. sint legit. xviii. col. v. insup
aut possit civitas Sz bal. dicit contrariu in spurio licet
de naturali fateat qd pot p statutu habilitari ad suc-
cedendum. L. de iur. anuul. in deci. l. i.
ffilius qui est spurius et incestuosus simul an possit legitimari
per hujusmodi privilegium et ptatem legitimandi spurios et ince-
stuosos jo. call. dicit q non quia istud privilegium est exorbitans
in quo no venit dccd spes inuolita ut refert jo. an. in
addi. spe. sup Rca. qui fi. sint legit. v. hinc quoniam
bar. dicit contrariu in l. i. ff. de v. ab. dub. an. dicit q opi-
jo. calderini e vera qm fieret alteri preiudicium ut no. d. an. in d. c.
p venerabilem xx col. v. insup aut habend vide sub v. dispe-
sacio. et dispensandi facultas
ffilius illegitimus an possit legitimari per epm vide sub v.
Epus. et Epus non pot legitimare
ffilius si est legitimatus simplr et postea pr habet filium legitimum ex uxore
legitima legitimacio evanescit quia in rescripto legitimacionis inest co-
dicio si pr legitimos no habuerit sm Ivan. de Zab. ut no.
jo. an. in addi. spe. Et idem no. d. an. in c. p venerabilem de
suc. ab intes. L. i. v. sz ex facto contrariu tenet goff. ut
ibi no. spe et idem no. d. an. in c. p venerabilem qui fi. sint
legit. xxiii. col.
ffilius illegitimus si legitimat' in mortem pris et tacet prem reliq-
sse filios non valet legitimacio tamq surreptiticia ex taciturn-
nitate predca ut no. jo. an. in addi. spe. ti. de suc.
ab intes. et fi. ato. i. v. sz ex facto
ffilius natus ex duplici adulterio scilicet ex patre uxorato et matre
alteri uxorata si in impetracione legitimacionis dicat se natum
de adulterio tacita duplicitate predca no valet impetracio tamq
surrepticia ut no. jo. an. in addi. spe. sup Rca. q fi. sint
le. v. quod si natus et hec tz d. an. in c. p venerabilem
e ti. ix col. v. nunc descendo ad sm idem si filius sit
natus de adulterio mixto cum incestu et tacuit se ince-
stuosum ut no. jo. an. sup Rca. predca v. hinc quoniam
ffilius si legitimat' legitimacio juris canonici collativa puta conferimus
tibi legitimitatem, talis legitimacio no trahit' retro Sz si legitima'
legitimacione restitutiva, ut reintegramus te ad omnia jura pri

mena ac si legitime natus esset tunc trahitur retro ipsius ad principium nativitatis ut no. d. an. in dicto c. per venerabilem xxi col.

Filius qui legitimatur an sint citandi illi qui alias ab intestato succederent dicit Jo. an. quod quo ad legitimatione si non consenciant non preiudicatur quin legitimacio fit ex iudicio proprio

[illegible]

Et idem dicit host. in summa qui filii sunt legit. post tal. quod ad hereditatem iam devolutam sed quo ad devoluendum non requiritur consensus aliorum

[illegible]

Filius non potest legitimari nisi ipse et pater eius si vivit consentiat no. d. an. in dicto c. per venerabilem xxii col.

ffiliy ltimato pot fieri p pncipem tam cepte filii qz excepte
pris ut no. d. bar. in. c. p venlem xxvi col et Item tenet
bar. in l. gallus § forsitan ff. de lib et postu.
ffilius an possit emancipari p principem tam excepte sui qz excepte
pris vide i. sub v. patria § pat no pot constitui p prez
ffilius nd pot aliquis adoptare p princ ff. de adop l. ps
mortem § fi. et ibi no bar. pz no. d. an. in dco c. per venlem
xxiij col
peti
ffilius licet possit ltimari ut filius pre petente tam nepos
ex filio pre mortuo non pot ltimari ut nepos petente avo
quod est vni in ltimacoe restituta pz in tolleratia sic no. d.
an. in dco c. p venlem xxiij col
ffilius pot ltimari ut succedat in certa pte et in certa no
no. d. an. in dco. c. p venlem xxiij col
ffilius ltimatus an cophendatur in statuto loquente de ltimo vide i.
Statutum loquens de ltimo et § se.
ffilius ltimatus simpr acquirit indistinct ius succedendi agnatis
et cognatis sive de illis fiat mencio in ltimacoe sive no
et hoc verum in ltimacoe restituta et pz in collatiua si fiat
als habet ius succedendi agnatis Sz si fiat als no
habet agnatis tunc no acquirit ius succedendi nisi intervenit
consensus eius ut no. d. an. in dco. c. p venlem xxv col.
ffilius ltimatus vivente pre rupit testamentum pris in quo ipse
no fuit institutus no. d. an. in dco. c. xxvi col
ffilius ltimatus excludit substitutum pri sub condicoe si pr de-
cesserit sine liberis ltimis pz in jo. de are ut us. jo. an.
in addi spe in ti. de spe. ambites § i. v. pz cxcepto in fi. Con-
vin dicit d. an. in dco. c. p venlem xxvi col
ffilii appellacoe no continetur bastardus nec quo ad heres et quo ad
nec quo ad penas et dapna ut no. bal. in l. filius ff. de
his qui sunt sui ut alieni iuris vide sub v. statutum § sta-
tutum disponens de filio
ffilius naturalis tm ipe dicitur ille qui est proprie natus ex
concubina in do retenta. licet ex eom usu loquendi dicatur
filius nalis quilibet natus ex soluto et soluta no. jo. an. in
addi. spe in ti. qui fi. sunt legit. sup rta. v. ipoz de
statuto ut no. d. an. in dco c. p venlem xxxij col.
ffiliusfamilias si per xxti annos se gessit pro iure suo

liberat a pria ptate l. i. et ibi no. C. de pa. potes. Si aut
fuit emancipatus sz in\~g litme tn si p decenniu se gessit p
emancipato efficacem sui iur. l. pq mortez ff. de adop. et
pdta no. d. an. de censi. puenit plt. col.
Filius vivo pre non dicit hre aliqd iur in legitima n̄c vivo
pre est ei debita sz quasi debita no bar. in l. fi. de libe.
agnos. Sz bal. alr dicit in l. ij. C. de iur. et fac. ignor.
et hoc quo ad legitimaz filij nalis sz in legitima filij adoptivi sive
arrogati unde qd filius in illa sub heat vivo pre qr ea
in vita pris sibi debet et dies cedit licet no veniet
nisi pq mortem pris et sic vivo pre expostone dimi
pij stati pr adoptivu tenet et obligat ad qrtaz licet
no posset peti nisi pq eius mortem ut est tex. in l. i.
§. si impuberi ff. de colla. bo. per quez tex. concluditur
qd filius decedens vivo pre adoptivo trasmittet ius suum
et illaz qrtam licet bal. dicat contrariu in l. si arrogatur
ff. de adop. et male qr con tex. in dco §. si impuberi
imo benedicit et ibi est tex. pro ea ubi dat qdo qd
illa qe ad heredem trasmittitur conferuntur pro si tractatur
de collacoe quarte vivo pre non fit collo qd n̄c trasmissio
fit. Nec obstat qd tex. dicit qd qrta debetur vivo pre
qa illud verbum debet stat impre ul in eventum quo pr decedat
sic eciam dicimus qd filio nali debet quarta sive legitima iure
nature et tn intelligit qd debet in eventu quo pr
decedat alis sequeret qd plus iuris hret in legitima filius
adoptivus qz filius nalis qd est contra id qd no. glo. insti. de adop.
§. cu aut et l. si arrogator ff. e. ti.
Filiusfamilias si recepit dotem in pecunia ul in spe ex re
ul pecunia dotali aliquid lucratur acqrit pri de dote ul
lucro aliquid acquirat in ppetate ul usufrcu unde bar.
in l. cum mutz §. i. ff. re. amo.
Filiusfamilias est capax dotis ff. so. ma. l. ij. §. quid
si in pris ff. fami. her. l. pomponius philadelphus ideo
illam non acquirit pri no. bar. in l. placet ff. de acqu.
here. salvo qd actio p dote restituenda est coniuncta pri
et filie ut dco §. quid si in pris
Filiusfamilias an et cu possit cu pre ctrahe et se inde
obligare unde ple p bar. in l. fi. a fre ff. de condi.
Filiusfamilias acquirit pri usufrcum de omnibus que ex operibus
suis acquirit qua talia reputantur adventicia C. de bo.

que libe. l. cu oportet in pn. et ibi no. bar. in l. si tibi dec
s. fi et l. pactu ff. de pactis
ffiliusfamilias est capax dotis uxoris et filiafamilias est capax
donationis propter nuptias viri et tam filius quam filiafamilias
sunt capaces hereditatis imperialiter et in dl. hodie sunt heredes
C. de bo. que libe. l. quod sale et ibi no. bar. an filiusfami-
lias hereditatem habeat aliquis heredem in dote vide bal. in dicta
l. quod sale et bar. in l. post dotem ff. so. ma.
ffiliusfamilias succedit filio suo nepoti quo ad omnia in proprietate
dominus aut retinet usufructum C. de bo. que libe. quod sale est
ibi no. per Cy. et bal.
ffilius emancipatus non potest patri stipulari sed pater filio emancipato
sic et que sit ratio dicere vide bal. in l. quod dici ad fi.
ffilius an possit stipulari patri conste in potestate vide bar.
in dicta l. quod dicitur ad fi. l. si filius v. de ver. ob.
ffines castrorum et villarum non est necesse ponere in libello in
quo petitur castrum vel villa sed sufficit nomen castri vel ville
exprimere quia castra et villa communiter sunt nota, nisi essent
duo castra vel due ville eiusdem nominis no. bar. in l. si
rem ff. de rei uendi.
ffines probantur per antiquos libros et per antiqua instra ut
probatur de proba. c. cu tam et de censi. cu olim in tex.
et glo. et licet talis fines describantur per verba narrativa
ob aliud emissa tamen quia in talibus sufficiunt leves proba-
tiones illa verba narrativa faciunt plenam probationem ut no.
Jo. an. in c. si papa de priul. li. vi. in glo. sup v. probata
per eum no. bal. C. de pac. deli. l. cu aliquis et de epi.
et cle. l. quotiens. Si aut instra non essent antiqua
tunc licet fidem faciant inter contentes non tamen quo ad tercium
no. bal. in dicta l. quotiens inter glo. et quod no. bar. in
d. l. cu aliquis et Inno. in c. cu in iure de offi. dele.
ffiscus non est verus heres deportati sive illius cuius bona
sunt publicata licet in ipsum fiscum transeant omnia bona com-
pensat sed caducali bona patet no. d. an. de iur. iur.
c. quintavallis. v. xiij. dicta
ffiscus si vendit rem alienam an emptor sit securus vide pul-
cre per bal. in l. i. C. de heredi. ut ac. ven.
ffisci privilegia et iura in corpore iuris expressa vide pulcra collecta
per bal. in l. i. C. de here. ut ac. ven.

Forma dat esse rei et ea deficiente res deficit quod est verum in forma essenciali et naturali secus in accidentali a voluntate hominis introducta no. d. an. de reple sup. lrio ix col. sed jo. an. dicit ubi forma traditur ab homine non valet ipso iure actus factus forma non servata secus in forma tradita a iure ut ipse no. in de. i. de sequest. pos. super v. mullaterus

Fornicatio omnes carnales coitus illicitos comprehendit no. d. an. de cohab. cle. et mu. c. vra ii col.

Fornicatio sive sit publica sive sit simplex eius eodem modo et eodem iure punitur no. d. an. de coha. cle. et mu. in c. vra vo. no. quod materia

Frater uterinus tantum excludit fratrem consanguineum tantum a successione alterius fratris in bonis ex materna linea acquisitis e contrario frater consanguineus tantum excludit uterinum tantum in bonis paterna linea quesitis in quesitis autem aliunde tam ex paterna et materna linea succedunt equaliter C. de legi. heredi. l. de emancipat. et ubi non habet fratrem autem utrumque coniunctus fratri defuncto excludit tam uterinum tantum quam consanguineum tantum in quibuscumque bonis C. de legi. heredi. aut. cessante et aut. post fratres fratrum.

Fraus qualiter probetur vide bo. tex. et glo. in c. ii de renunc. l. vi. et de re. prin. c. i. c. li. in glo. sup. v. fraude dic quod dolus et fraus probantur semiplene per presumptiones ut patet per tex. et glo. in c. ex litteris de resti. in inte.

Fraus potest committi contra legem et est species separata a dolo inquantum committitur contra personas est species doli dolus enim est genus quod potest committi verbis et rebus id est per verba et per facta fraus autem per facta tantum secundum Tho. de aqui. cum standum est licet iura communiter hiis vocabulis abutantur ut no. bar. in tractatu de testi. § fraus

Fructus qualiter et in quibus casibus in sortem computentur vide pugl. p. d. an. de pignoribus contra in v. oppo. et vide sub verbo expense § interesse § indebite § libellus qualiter admittitur

Fructus appellatione comprehenditur collatio beneficiorum que dicuntur esse in bonis et fructibus mense episcopalis no. glo. de maioritate et obe. cum olim et vide sub v. beneficium § beneficiorum collatio 378

Idem in electione et postulatione no. ro. consilio

Nam fructus possessionis vel eligendi et putandi est
ipsa electio et putatio sed vindemiare et excerare non sunt fructus
iurisdictionis nec ipse fructus decipiunt sed potius precium laboris
et cure no. Ro. conclu. 309.
Fructus iuspatronatus est ipsa presentatio que est fructus
industrialis non naturalis ut no. de re. iudi. cum ber-
toldus in glo. fi. et no. Jo. an. in c. consultationibus de iurepa.
Fructus quos agens possessorio et obtinens consecutus
est adversarius tenetur eidem adversario postea in petitorio
agenti et obtinenti restituere quod intellige ut no. Ro. co-
clu. 388. sed alibi simpliciter dicit quod qui obtinet in
possessorio licet succumbat in petitorio non tenetur fructus
restituere no. Ro. conclu. ccc.
Fructus beneficii non tenetur restituere qui beneficium iniuste detinuit
si ab initio habuit bonam causam fidem et colorem detinendi
quia talis dicitur possessor bone fidei no. Ro. conclu. xxvi sed
alibi dicit quod fructus beneficii tenetur restituere ille qui
succubuit licet habuerit iustam causam litigandi quia parte
beneficii sunt et beneficio debentur et licet ante litis contestationem possit
quis esse in causa bone fidei tamen post litis contestationem dicitur male fidei
si succubuit ideo ad restitutionem fructuum tenetur no. Ro.
conclu. cclxxvii addite quod fructus fructuum extantes etiam
tenetur possessor quantumcumque bone fidei fuit restituere
no. Jo. an. de resti. spo. in litteris. xvii. col. v. si opponatur quod
Fructus beneficii si debeantur succedenti in beneficio pro tempore vacationis
decessoris vel heredibus defuncti an vero debeantur ecclesie
vide de offi. ordi. cum nobis et quod no. Jo. an. c. ti. puti
li. vi. vide etiam ibi Jo. mo. et per archi. de kepl.
c. statutum §. assessorem e. li. et per eundem xii. q. ii. c.
i. vide tex. de testa. cum in officiis et melius c. ti. rela-
tum ii et ibi per math. et vide glo. que facit dictum inter
platum et capitulum in eo quod platus dicitur successor predecessoris
capituli nec in c. quod sicut de elec. v. consentire in fi.
glo. vide tex. et bald. in l. defuncto ff. de usufruc. et
bar. in l. divortio in prin. ff. so. ma. et in l. fi. ff. de
iurisdi. vide etiam col. de fran. et zab. in c. de fi. et peri-
cle. et vide sub v. platus §. plati bona sunt
Fructus non tenetur restituere possessor qui errauit i iure
quia error iuris compensat a fructibus suis domini negligentie

possessor bar. tam alt distinguit in l. sed et si lege § Salue ff. de peti here. vide Jnno. in c. michel de elec.

ffructus consistit in redditu sed non convertitur cum a pecunia annualle est in redditu sed non in fructu ut no. glo. de elec. c. quia h. vi. in glo. penult. vide tex. ff. commercia ac. l. i. § commercialorem et quod no. bal. ff. de condi. Jnde l. si urbane et ff. soluto matr. l. diuortio § si fundum et § quid si ano

ffructus et pensiones rei alienate an pertineant ad emptorem uel venditorem vide bar. in l. fi. ff. de usufr. et auge. in l. fi. § penult. ff. de hijs que in fraudem cre. et bal. in l. in vendendo § fi. ff. de con. hen. emp.

ffructus jurisdictionis si primo anno pertinet ad unum sed ad alium et ultra diem primi anni committitur malefficium propo- sit comparacio ad penam in secundo anno tal pena debetur illi ad quem fructus primi anni pertinebat ut no. Cy. et bal. in l. fi. in fi. ff. de jurisd. om. judi. et bal. tangit etiam ff. solu. ma. l. diuortio in prin. ult. glo. Cy. aut. l. quoties ff. de ac. et ob. bal. alle. l. ib. qui in sententiam C. si propter cp. vi aut clam Ego allego l. fi. C. de hijs que in frau. cre. que melius facit

ffuga eius qui dicitur deliquisse an probet delictum plene vel semiplene uel saltim indicium faciat vide sub v. probat. ple.

ffur non potest agere contra furem pro re furata sibi postea sub- tracta nisi fundet intentionem suam super alio interesse quam super eo quod ipse dominus rei tenetur [illegible] potest tamen agere triuiaria racione solius possessionis no. Jo. an. de regu. jur. in lib. 6 v. preterea patet ult. coll.

ffuriosus habens dilucida intervalla an possit esse arbitrator vide sub v. arbitrator § arbiter potest esse furiosus et vide sub v. sma

ffuror et demencia qualiter probentur et an semel furiosus presumatur perseuerasse talis vide sub v. probacio § probetur furor

Gentium ab homine prolatum non significat de
universitate dominium verificatur nedum in possessione
sed etiam in detentione no. glo. in l. p. in pri. ff.
de om. iudi. Item si proferatur a l. tex. est in l.
i. in fi. et l. sequenti ff. nau. capp. stab. et in l.
ii. § in hac ff. vi bo. rap. Et no. per bar. in dicto § in hac
et sup. rubrica de no. cadi. compo. Et sup. rubrica de no. ob. me.
Sed .d. an. dicat quod gentium significat dominium gentium possessorum
iurisdictionis in c. i de postu. pla. plt. col.

Genus subsequentis speciei emanatis restringitur ad qualitatem
speciei emanatum de rebus sedes de ponere qui ad agendum
l. vi. et in de no pot e. ti. et no. d. an. in c. i
de preben. et vide premundem in dicto c. sedes de offi-
cio c. fi. v. 2o oppo. et per bar. in l. fi. § eum dulcia
ff. de trit. vi. et oleo le. et in l. qui restituit § fi. de fun. instruc.

Generi per speciem derogatur licet in dispositione instruc.
speciali posteriori non fiat mentio de generali de preben. c.
cum nimis ii et c. dudum li. vi. et vide sub v. universitas
a generalitate

Generalis dispositio tunc operatur quo ad genus contra specialem quo
ad speciem ff. de ad. mi. tu. l. si duo. C. de prescrip. xxx
an. l. cum s. c. qui mil. tu. offi. fun. po. l. fi. Vide
bar. ff. si quis in ante in iudi. ses. l. sed et si quis contrahit.

Generale semper an comprehendat futurorum locutio vide bar.
in l. i. ff. de pena et C. in l. ingressi C. de solu.

Genus si est unum comprehendens plura aliud est genus
comprehendens pauciora illud quod pauciora comprehendit
habetur pro specie unde si in eadem dispositione vel etiam in diversis
sunt duo generalia quorum unum est minus alterum illud
quod minus est pro specie reputatur et per illud tanquam
per speciem generi derogatur l. uxorem § fi. cadialbus
et § se dele. in et l. sunt manumissi ff. de pecu.
lega. et l. qui restituit § fi. ff. de fun. instruc. et no. bar.
in l. i. § i ff. de no. op. nun.

Generalia verba accessorie apposita restringuntur ad sum. princi-
pale. c. pedus in pri. de el. in et ibi no. per bar.

Generalia et universalia verba apposita vos futuri temporis dispositionem

actu confessi extensionem nullam recipiunt limitacionem sine restric-
tionem universaliter intelliguntur si ex tali intellectu non resultat
dissensio vel iniquitas non bar. in l. i. C. mandati C. ff. de no-
ve oper. nunc. Sed si resultat absurditas ut non bar. in l. non
dubium. C. de leg.
Generalis quitacio et liberacio an extendatur ad incogni-
ta et ad ea ad que quis tenetur racione doli vide bar. in l.
cautela C. quando de liber. tres fratres ff. de pac. et Cy. et
bal. in auten. C. de transactionibus
Gracia aplica consideratur et disponit secundum datam
non secundum presentacionem vel receptionem que de preben. c. cum
in illis vi. vide d. an. de supra. c. consultacionibus in
3o notabili. Dicit bar. quo ad impugnandam graciam de surrepcione
inspicitur tempus date sed quo ad celebrandam potestatem exe-
cutoris in ea datam et quo ad ipsam potestatem in effectum
deducendam inspicitur tempus recepcionis litterarum no. Ro. conclu. C
3. 8 v. cum 3m ad fi. vide plene per Jo. an. de preben. c.
dilecto in glo. in fi. et quod no. glo. vlt. cle. si de rescr.
et tex. cum glo. in cle. si de benefi. de preben. vide pleni-
ssime per d. an. in d. c. dilecto in fi. et vide supra in v. beneficium
ff eta. C. dispensacio per totum C. privilegium per totum
Gracia si est impetrata de beneficio tamquam vacante vero non
et vacat alio modo non debetur beneficium impetranti quod expressit
falsum modum vacandi et tamen valet no. Ro. conclu. cxcv vide
supra in gra si clerico sine aliquibus non vacat no. Ro. conclu.
cxxx vide etiam la. alle. lxxxv. ubi singulariter limitat c. suscep-
tum et idem in gra de beneficio vacaturo nec dicta ita ut aliquis modo
includit dictam speciem vacacionis secundum Jo. an. quod est verum secundum la. de vaca-
cione contingente per eundem vel alia in gra ... secus si per aliam
no. Ro. conclu. cxxxi. Dixit lapi. intellige nisi in gra diceretur
sive aliquis quocumque vacet sive vacaverit prout habetur communiter fit
Gracia beneficii vacaturi simplex impetrans tenetur si narrat plures
modos vacandi sufficit alterum probare no. Ro. conclu. do.
Gracia beneficii impetrans tenetur de bo... quod obtinet specialem facere
mensionem nec sufficit generalis quod quilibet intelligitur vide d. an. in de-
si de offi. or. et oldra. consilio cxl in fi. ubi ... vide
Graciam beneficii impetrans licet de aliis beneficiis que obtinet teneatur face-
re mencionem non de qualitatibus ipsorum beneficiorum no. glo. in cle. i. de preben.
et no. Ro. conclu. cxvi licet quo ad qualitatem et supereminenti exprimat
puta si dicit illa beneficia fuisse per eum curata et dota probare
non tenetur no. Ro. conclu. lxi. sed si valorem ipsorum beneficiorum

expressit illa probare tenetur si negetur aliter non ut Ro. gen.
ccliii. licet aut regulariter non tenetur impetrans declarare qualitates
exprimere fallit in bene in quarum dignitatibus in qualitate exprimere re-
sidentie in qua de cure secundum cal. ut no. d. an. de rescriptis c. in
nostra v. iii innocentii glo. in deca l. i. dicit secundum in glo. clare
Item beneficium impetrans cum clausula permutationis non tenetur de aliis suis
beneficiis aquisitis facere mentionem ut no. fre. de se intrac. p. in
q. xviii et in consilio lxviii Item quia concludi potest quod impetrans
beneficium simplex si non habet gratiam permutandi aliud non tenetur
de illa gratia facere mentionem et per illam non habet ius ad beneficium
simplex sed cum clausula permutationis per quam dicit aliud dimittere ut col-
ligitur in dicta q. xviii
Item beneficium impetrans tenetur verum valorem beneficii impetrati non
solum exprimere sed etiam probare licet non negetur quia pro gratia sua
est no. Ro. gen. cclv. l. i. sed valorem beneficii obtenti no. Ro.
gen. ccliii licet aut valorem fructuum beneficii quod impetrat
exprimere teneatur tam de cotidianis distributionibus etc.
non debet mentionem facere quia ille dantur ratione certi misterii per-
sonal et non sunt de corpore beneficii Ro. gen. cccc. Item in
mortuariis et anniversariis no. Jo. an. in addi. spe. super rubrica
de concessione preben. v. deinde quibus
Item impetrans a papa ut eius legato licet teneatur facere
mentionem de omnibus beneficiis que obtinet ut in c. fi. de offi.
le. li. vi quod procedit sive legatus conferat iure legationis
sive speciali commissione pape ut no. Jo. an. in cle. fi. de offi.
vicedomini in glo. fi. licet quoad speciales commissiones contrarium sentiat
Domi. in c. si tibi de preben. li. vi. super glo. in verbo Jo. an-
tem. la. in dicto c. fi. tibi secus est quando impetrat ab ordina-
rio ut eius delegato ut in cle. fi. de offi. ord. et ibi
no. glo. super v. habitis et no. fre. intrac. p. iiii. q. xviii
Vide an legatum et ordinarium et no. Jo. an. in no. la. et pe-
ca. la. in c. si motu proprio de preben. li. vi. de offi. le. c. li
in glo. fi. de permissis apparatur quod collatio beneficii facta per lega-
tum ipse non vult pro facta mentione de beneficiis obtentis
ut sentit glo. sed in dicta cle. fi. quod procedit sed facul-
tas obsequendi sibi fit concessa delegato contra ipsius delegati
sive gratia eius vult debet fieri ut no. la. in dicta c. fi.
de offi. le. Item aut si legatus motu proprio conferat an de aliis
obtentis debet fieri mentio Jo. an. dicit quod sic no. in dicto c.
fi. in glo. ult. Domi. recitat plures alia dicentes
sed dic ut ibi plene distinguit lap.

Gram bñficii impetrans nō tenet̃ face mencionē d' ordis
qlte ancen ipi bñº impetrato sit licet ut no. d. an. de
rescr. in .ind. v. tercio quer nec etiam tenet̃ face menciē de
titulo bñficii presumenaȝ ut ibi no. in. v. scripti de pmo
nō est tam in c. si tibi de pben. li. vj et ibi hoc no. jo.
an. sup. v. hoc possit in nouella.
Gram bñficii collegiati ut conventualis impetrans si hr̃ exprimat
qd sit collegiatum ut conventuale nō te. alit face mencioē
de cura etiam si heat curam parochialem etc collegiu
ut conventu nisi essent due eccle separate scȝ collegiata
et parochialis sunt unite et unita ita qd una nō sit al-
teri annexa nec ei subsit no. la. in c. cum illis de pben. li. vj
Gram bñficii impetrans sit te. face mencioē de bñ. qb. ius
hz ius in re ita et de aliis in qbus hz ius ad rem ut no.
no. an. in c. si motu ppo de pben. et in. c. gra de rescr.
in glo. et h no. la. li. vj et in regula ignorans e. li. in no. la.
et no. glo. in de. si romanus in v. obtinet. Oȝ Jnno. in c. ...
de rescr. distinguit an gra sit de bñº vacaturo ut non
vacaturo qd est notandum. Oȝ etc. Vide per dñ. Ro. e. z. 6.
Gram bñficii impetrans licet de bñº qd obtinet teneat face
mencioē sive de iure sive de facto teneat si tn̄ diceret
se canonice obtinere qd de facto obtinebat nō contra gra
viciat. Cuius qd iuste ut iniuste teneat est quid extrinse-
cum a gra nisi iniusta detencio reddat eum inhabilem ad bñm
no. Fran. in cle. §. i. Romani in fi. de pben. Vide etia ...
§. gram bñficialem impetrans tenet̃ racȝ illud bñ. teny te ...
sic et p illud quam potuit afferre licet cognu̅ eius cui afferē
no valeat collatio ut no. de elec. c. dudum in et jo.
an. in c. nō petit sup. v. cum te de pben. li. vj. in nota vid
qd ppe in li. n. §. videndum v. magis notat
Gram bñficii impetrans tenet̃ face mencioē d' alio bñº qd
obtinet licet de facto et nō de iure teneat no. de pben. cum
gra li. vj in glo. eadem ratione sibi tenet̃ face mencioē de
bñº in qº ius hz licet possessionē nō heat dummodo sciat sibi co-
llatum esse / secus enim si ignorat de rescr. li. vj. si ra et si
spoliatus est bñº te. de alio face mencioē no. jo. an. de
rescr. in ind. v. venis ad questioes
Gram bñficialem impetrans tenet̃ face mencioē nō solu
de bñº qd iuste obtinet sȝ etiam de iniusta detencioe alias
gra nō valet etiam si motu ppo absque quali tamen etia
nō obstan. facta sit quia licet nō possit allegari defectus

intercomb' no. la. in c. i. de offi. lega. li. vi. Videtur colligere
qd iniusta detencio facit quem inhabilem ad bn a aliis
secundum no. fran. in cle. si vnum mfi. de pben. et lap
cel idem sentit Sz dela. de in consilio suo sup hoc de
pben. consilio cxi dicit indistincte gram esse surreptitiam
nisi motu pprio facta sit vnde oia sup. e. gram bnficii
impetrans licet de bnficio Adde qd no solu d' iniusta
detencione sz etiam de fructibus perceptis tenetur facere mencionem
nisi ipos in vtilitatem ecclie conuertisset ut no. Jo. an.
in spe. in ti. d' dispen. § videndum est v. si. v. sz pone qd
Nisi corpore pcepcione eorum fructuum fuit fcus inhabilis ad bn a
sm hosti. in dis. c. dudum ii de elec. e. i. v. amote
Gram bnficii impetrans licet teneatur facere mencionem de
aliis bnficiis et pensionibus que obtinet tn de hospli sz no
in titulum sz in administracionem concedit et plus ut de pen-
cione quam no hz in titulo sz ut in stipendium no. d. an.
in cle. si. de offi. ordi. et tenet rota conclu. ccxxiiii
in antiquis et simili no tenetur facere mencionem de titulo sui
primorii ad quem fuit ordinatus no. Jo. an. de rescript. c.
postulasti ut in vicarios clicos pro victu suo assignatis
sup quibus tempus eorum ordinatur no. pau. in cle. ii de vi. et
ho. cle. et no. i. q. ii. clicus Similiter no tenetur facere mencionem
de possessionibus quas hz ab eccla in stipendium non in titulo
ut no. d. an. in dto. c. postulasti qd intelligit ibi Jo. an.
qn dantur in stipendium ut layco Similiter no tenetur facere
mencionem de bnficio sibi ad tempus et no in perpetuum collato ut
no. d. an. in dto. c. postulasti
Gram bnficialem impetrans ad bn in vacaturum si cum aliis in
dat. concurrit pfertur ille qui diligencior fuit in processu
Et si in diligencia concurrunt no pot executor gratificare sz
gratificacio ptz ad capitulum ad qd alias spectat collacio
bnficiorum ut no. Ro. conclu. 91.
Gram impetrans de contractu sub expectacione pbende sub
certe cau alicuius ut etiam qd ea purificata sit pinde
ac si tpe dat. fuisset tamen collatus cum reservacione
et decreto pfertur impleta condicione hnti p viam prouenit
in putando eam suo executori qz purificata condicione
citur retro no. Ro. conclu. 369
Gram impetrans per quam sibi confertur tamen sub expecta-
cione prebende licet prebendam no acceptaverit
infra mensem alteri no fuit collata nec per alium

acceptā licet tunc executor non possit conferre obstante forma mandati ideo
reuertat impetrans per collaco ad ordinarium uel ad presentatorem secus in eo qui
nondum erat tantum canonisandus expectans custodiam et presbiterandum quia
tunc elapso mense non poterit accept(are) no· ro· concl· cccxvi Item
secus in gratia ubi tempus prescribitur acceptacioni sicut hodie fit quia
mandatur prouide de beneficio quod infra mensem duxerit acceptandum
quia tunc elapso mense accept(are) possit ut no· pan· in cle· i· de
concess· preben· et idem tenet ibidem Jo· an· in glo· sup(er) v° i mense
Graciam habens de beneficio quod infra mensem duxerit acceptandum si in mense
acceptauit licet executor ei non prouideat non propterea acceptatio
euanescit quia ad prouidendum non est executori tempus alique
prefixum ideo potest acceptans recurrere ad papam pro prouisione sibi
facienda ut obtineat causam committi in palacio et auditor prouinciata
sibi de beneficio debito prouidebit ei secundum formam cle· audi
tor no· ro· concl· cccvii
Graciam si quis impetrat in communi forma pauperum ad dispositionem
vacaturum potest eius executor graciam prosecutam ad instantiam consanguinei
impetrantis etiam non mandatum habentis ex officio in officio inquirendo
de conuersacione et vita eius cum alias commicta persona possit accept(are)
sine mandato no· ro· concl· cclxxxv
Gracia in communi forma pauperum semper fit cum exceptione
quod impetrans non possit in ecclesia cathedrali accept(are) no· ro concl· 3 & 4
Gracia facta que fit in communi forma pauperum executorem impetrans
in curia de literatura examinatum et tantum et in partibus committi
executori examinacio de vita moribus et conuersacione Sed cum fit in
forma speciali dignum arbitrarium tunc papa habens impetratorem de
vita et moribus commendatum committit in partibus solum examinacionem
sciencie idoneitatis et literature conuersacionis conseruacionis et tantum
no· ro· concl· cccc· contrarium per aliam etiam cognoscitur an gracia
sit in forma communi pauperum uel in forma speciali ut no· infra e· gracia
Graciam habens in communi forma pauperum si infra mensem specialis
acceptat beneficium cum prouisitatore gracie et per eum non stetit quominus
prouisitatur sed per executorem valet acceptatio et impedit collacionem ordi
narii dummodo postea constat de habilitate et bona conuersacione impetrantis tempore
impetracionis et accepcionis no· Ro· concl· xvii prouisio autem facta per eum
tenet cum prouisitatorem non vz no· ro concl· cccv·
Gracia facta in forma pauperum cum decreto secundum cle· i· § secundum
de concess· preben· non ligat manus ordinarii cum prouisitatorem secundum
votam licet multi doc· dicunt contrarium no· Ro concl· vcii
Gracia in forma pauperum si concurrit in data cum gracia

speciali ad eadem collacionem reputatur ambe gratie pariles
Ideo si huius gratiam in forma pauperum fuit diligencior in acceptando
offertur in prebenda postea vacante cum an prioritatem con-
dicionis que condicio dependebat ab alterius potestate secundum c.
si pro te de rescriptis no. vo. concl. iii et idem in gratia
facta in forma dignum arbitramur concurrente cum gratia speciali
prius facta ut no. vo. concl. ccc[x]vi
Gratia facta licet nondum executa non expirat per mortem
pape et quare non expirat potestas data executori tamquam acce-
ssoria sequitur in gratia facta no. vo. concl. 3. l. 2. Contra vero
in gratia speciali que fit in forma pauperum cum potestas et iurisdictio
executoris expiret per obitum concedentis vide vo. concl.
cccxxviii v. circa tercium Et quod no. Jo. an. de preben. si tibi
nulla li. vi in novella Item aut gratia dicitur facta et non in
fieri no. vo. concl. cclxxiii Jo. an. dicit quod gratia dicitur facta que
papa providet et dat executorem qui possessionem dat. facienda
gratia que papa non providet sed mandat provideri et mandat ex-
ecutori quod provideat et in possessionem inducat vel ipse non
in dicto c. si tibi Sed vo. in dicta concl. cclii dicit quod gratia
dicitur facta eciam que papa mandat provideri dum tamen mandat id
fieri absque providenciali indagine et de certo corpore beneficii
vacantis et certe persone quo casu eciam si papa moriatur
reintegra durat potestas executoris secundum vo. Sed adverte
quia videtur hoc contra theoricam dec. et eciam contra tex. in
dicto c. si tibi quod loquitur eciam que papa mandat de beneficio vacante
Gratia si est expedita contra stilum curie an sit admittenda
vide sub v. Rescriptum applicum si est
Gratie si de pluribus sub eadem data facte reperiantur nec appareat
que precesserit quid iuris sit vide Jo. an. in nov. de preben.
si a se de rescript. duobus li. vi
Gratia dispensacionis quid operetur vide sub v. dispensacio per totum
Gratia facta alicui ut sibi possit de uno beneficio vel pluribus provideri
intelligitur de beneficiis simplicibus non curatis si de curatis in gratia
expressum de preben. cum in illis in pr. li. vi. nisi in gratia
beneficio provideri sit dicta si dicat quod ei possit de quocumque
Gratia motu proprio facta in beneficialibus non dicitur ambiciosa sicut
in impetrata no. Jo. an. de rescript. duobus inter li. vi. Reservaciones eciam quas faciunt executores gratiarum
gratiose sunt sed reservaciones generales pape ut eciam speciales

motu ppo fcte dz tamq favorabiles late interpretari no. fere in trac. p iiii q. i.

Gre expectative si sunt duobz sub eadem dat. concesse si unus hz motu ppo si alt no pferetur ille q hz motu ppo licet alter eu preveniret in putando no. ho. an. in dec. c. si duobz et fere de semis i dca q. i.

Gra p qz quis fit exemptus ut capellanus honoris oportet esse in suo et antequam preveniat ad eas gaudet fit in tm qd no pot contrahi ut suspendi p ordinarios etiam hoc ignorantes no. ro. decis. 202.

Gra aplica no censetur pfca ex sola signatura supplicacionis fcta per ppam si tunc demum pficitur qn sup ea lre sunt confecte et ideo in bnficialibus lre habent loco tituli et ante lras confectas no dr quis hre canonicu titulum no. ro. decis. 428. qd intellige quo ad ptates et iurisdictionem dandam execucionem qua de illis loquitur decisio rote sup hoc tam ut lre habeant loco tituli vide qd inducere no. d. an. in novella in pheo. li. vi. supra v. suscipiunt dicit gram esse pfectam etiam ante lras motu ppo fcas quia illa pot pbari p testes ut c. si motu ppo d. concio sensu de preb. li. vi. in contrarium facit dictum pan. qd ubi reatat ibidem dns contra n. pan. qd ubi ppa facit gram ipse madat fi lras no dr gra pfca antequam lre sunt pfecte si ita est qd ppa signando supplicacionem tacite madat lras fieri sm signaturam qd hdet quia vicecancellarius sup eam supplicacionem scribit p quem debeat fi minuta pfca ingrossanda ergo etc.

Graciam expectativam hns cum ea anteferri pferetur hnti pacem dat etiam si in bnficio qd vacavit et acceptatum fuit p primum ans gciam fcti puisio no fuit no. ro. decis. 480.

Gra spalis dr no solu illa p qm statim confertur et pue confert sub expectacione pbende cu reservacione et decreto canonicatus sub expectacione pbende cu reservacione et decreto in fora laudabili si etiam illa que fit sub condicione in fora digniori arbitrium cu ea qd purificata condicione sit pinde ac si a tpe dat fuisset canonicatus collatus et reservacio cu decreto fca no. ro. decis. 369. vide s. gra que fit

Gra fcta sub modo no resolvitur ipso iure licet modus non servetur si pot agi de revocacione rei date no. ro. decis. 221.

Gracia alicui fcta semper intelligitur sine preiudicio iuris alteri quesiti etiam si ius illud non sit in re sed ad rem ideo indultum alicui fctm non fit preiudicium apostolico expectanti secundum domin. s. no. sg. an. de rex. sig. tua et intrusorum sit preiudicium illi cui certa de litteris

prebenda esset debita ut est tex et glo in c cu in ec
cla de pben et vide i he gra p q sa
Gra p qua ssa afirmat ex certa scia dimebraconem
factam p legato supplendo omem defectu sigis inter
uenisset non solu intelligitur suppler defectu quo ad
sollempnitatem puta partes vacacom s etia quo ad
sbam puta ptatem dimebrabs et veritatem
cause expsse qd intellige qn confirmaco e facta
cu cause cognicone et parte vaca no to co
clu 2 2 6
Gra bnficialis afficit bnficiu in gra comphensum
eod aup heatur rata p illu cui e facta adeo
qd de illo bnficio tamqa affecto nullg pt deponere nisi
ille cui gra est fca dicat se illam no velle hec
ratam vl i terminu ad hoc p iudicem statu be
ratam no hueri ut in c si tibi absenti de
pben li vj Et idem in gra de bnfio vacatio qn e
apposita mensis cu decreto quia illa ita afficit
durate mense ac si esset de bnfico vacatu p de
c ie secus de concess pben
Gratia de bnficiis vacatis in puicia ciuitate ul dioc
concesso si non hz clam qd duxerit acceptand restri
gatur ad primu qd vacabat Ideo censetur spa
lis no gnalis et si sunt plures gre similes pfe
tur pos nidat si gra prutet aup alteri conferatur
Vbi aut gre plures hz clam seu bnficiu acceptand
tunc si est apposita tuc quicuq an acceptacom pi
valet pluris fca 20 et ead ordinary colld non
obstan decreto primi no jo an de conces pben
executor in pri et in si li vj
Gra qn fit de vacatu bnficio sine cla qd duxerit
acceptand et sine appositon mens non pot execu
tor in puicia gnalit inhibe qd alt se no intro
mittat donec huiu gram puisu fuerit et hec ppt
incertitudinem si in dioc possit talem inhibicon
fac quia gra restringitur ad pm bnficiu quod
vacabat et illud facilius in dioc qz in pvincia
que latior est sciri potest Vbi vero in gra pot
cla acceptandi sine appositone mens uel cum
mense sine decreto tunc ecqn ecet qd eciā in
dioc non possit executor dom gnalem inhibi
conem fac propter incertitudinem qz tunc
virtute clausule acceptandi non restringatur
ad pmu bnficiu qd vacabat licet hoc sit
ecqn tamen non pbatur p tex Vbi aut asset

appositus mens cu decreto non est nulla inhibicio
executoris quia sufficit specialis no. 30 an de rescr
preben. executor in fi li vj in novella

Graciam expectativam huius secundum modernam formam in
qua apponitur mens cu decreto non pot aliqd
beneficium in vim gre acceptare an vacacionem secus
si mens non sit appositus qr tunc pt acceptare
secundum et etiam prebendam in specie aucts vacaterit
secundum mortis no. ro. tenchi § 13 in prin.

Capella facta cu decreto veritante non afficit beneficium
vel prebendam vi decreti an prouisionem conditionem
etia tacite subintellectam si ea prouisionem trahit retro
ad tempus date si vba gre hoc importat et hec e
vera in condicione casuali secus in potestativa depende
te a voluntate tercij cuius prouisionem non trahitur
retro no. ro. gelu 36 9

Graciam beneficialem impetrans si offert se aliud benefi
cium qd obtinet dimissurum in euentum quo beneficium
dca gre assequatur sicut aliud beneficium quod
se obtulit dimissurum possit an execucionem dce gre
lie alio primitate et postea consequi effectum gre vi
de ro tenchi § 39

Graciam per quam mandat alicui prouideri de aliquo beneficio in
aliqua ecclia in qua nõ e nisi vnicum beneficium sed
pot here effectum in illo vnico beneficio / quia illud re
letum aliquis suppoit diuisitatem Idem si in gra di
rectum qd mandet puideri de beneficio expectate ad collacionem
eius si quid vacat vel cu vocaute qd illud relatum
quod e equipollens relatum aliquid. no. ro. gelu
27 et no. glo in de . i de preben. sup v in ecclia

Ideo huius graciam expectativam ad collacionem decani et ca
pituli comune et diuisim nõ pot acceptare vnicum beneficium
spectans ad collacionem datam diuisim no ro. gelu 231

Gracia facta tali qd per eam mandat prouideri de prebenda
cu dignitate licet altera tunc vacet scilicet prebenda vel
dignitas potest de illa prouideri et expectans alterius
expectacionem alterius non vacantis sicut si compleat de
prebenda et dignitate fuisset gracia facta secus si ut qualitas
quid adiciatur ut si dicat prouideas de beneficio cu cura
no. d an de rescri. spes in lris ij cab in prin.

Gracia huius de beneficio qd in certa ecclia dixit acceptandum
pot acceptare beneficium ad ecclesiam parrochialem incorporatum vel
eleccionem spectans in ipa ecclia qr qui nõ exprimit aliquis

modus venit dis modo no ro concilio | 92 Secus
si aliquis modo exprimatur in specie gratiam si generis sub
sequitur puta ad collationem vel electionis alia dispensatione pro bene
non comprehendit beneficia electiua ad clerum atque spectantium
S per tex cle de preben.
Gratia per quam papa mandat prouideri de beneficiis pertinentibus ad
collationem illius simul cum aliis de preben. ut in illa in fi li.
Vi quid decla. sedium c si eo li. et li
Gratiam habens in beneficiis spectantibus ad collationem uel prouisionem
Epi an possit acceptare beneficium spectantem ad Epi pre
sentacionem et capituli admissionem vide ro gelu. 29
Gratiam habens de beneficio acceptando post acceptare pre
bendam quam applicare beneficium continetur prebenda largo
modo sumpto vocabulo no ro concilio 280.
Gratiam habens acceptandi beneficia in certa ecclesia potest acce
ptare in eius cimiteriis uel ambitu uel capellis sibi
contiguis no ro gelu 191
Gratiam habens ad collationem epi in forma speciali potest acceptare
prebendam etiam in ecclesia Cathedrali dummodo spectat ad
collationem epi no ro gelu 280 et vide in se proximo sequentem
vide supra sub v dispensacio contra dispensacio super de illegitima
Gratia per quam mandatur alicui prouideri de beneficio in ali
qua ecclesia certe ciuitatis nulla ecclesia specificata non com
prehendit ecclesiam Cathedralem secus si mandatur proui
deri in aliqua ecclesia certe prouincie quam tunc comprehendit
non solum Cathedrales sed etiam metropolitanas
ecclesias de preben. contrarius li vi redoute ad primum quod
habet gratiam per quam mandatur prouideri de beneficiis ad
collationem Epi spectantibus ut no so an in decl. l. contrarius su
per v hoc etiam in nota Et idem si prouideri mandatur
de beneficiis spectantibus ad collationem epi in aliqua ecclesia
ciuitatis no so an in addi. spe in ti de oc et pe
C super petitionibus v pe in fi.
Gratia facta ad dignitates ecclesiasticas non comprehendit
episcopatum sed summa in c dilectus de preben. et gratia super
episcopatum non comprehendit archiepiscopatum ut ibi per eum ad hoc de prebendis
licet i li vi
Gratia non vitiatur ex pluralitate uel ex defectu literarum uel sillabe
ut dictionis uel orationis aut rasura uel si c que solum cancellarie
expedita vide sub v rescriptum contra rescriptum vitiatur et se
Gratia siue sit indulgentia siue confirmatio siue renouatio
siue priuilegium ita redditur nulla ex subrepcione
ut de elec. dudum ecclesia ad fi in tex et glo super

v expssa et de qfir vti ul ivti porrecta in fi de renū
ciatōe ptz de fi instru qd sup hijs de premiss de deo
ex inlapsu et no Jun̄ de respt cū dilta et est
tex de fi pres c ij et de pben no pot in pū li
vi Et vide jo an in c si cui co ti de prius No
d an de respt sup ltā tercia carta v quid i pnito
Et adūte q grā in bnfi bz redditr ipo iure nulla p
surrepcōm ut no glo de respt si sponte et de pben
non teneatr Et idem in omib; ltis caturq; grē
secus in ltis iusticie in quibz distingwe Et no Jo
an de fi pres c ij li vi in nouella Et vide sub
v respt ad lites
Gracia si dr surrepticia ex falsi exp̄ssiom tenetr impetrās
pre que expssit verā esse Et si dicatr surreptitia ex
veritatis tacitu[rnitate] tenebit excipiens pbare illud taci[tu]m
verū esse no Jo an de litis qtē c i li vi in
nouella Vide tamen qd no p eū in addi spe super
rescripta pdcā loquitr in alijs a bnficialibz et in di
spensacōn matrioli in qua concludi videtr qd si pp̄a
dispensauit onus pbandi incumbit ei qui dicit cstitut
expressam secus si ppā non dispensauit sz alteri dispē
sare mandauit qd no Sed aldra dicit q etiā si
ppā dispensauit onus pbandi incumbit dispensato
ut ipē no consilio ct l iij
Grā bnficialr si est surreptitia no tribuit executori
aliquā iurisdcōm no de rep ad audiaz ij qa in rpto
grōs surrepcō viciat ipō iure ut ibi et in c si motu
pprio de pben li vi et de rep postulasti vide i grā bn
ficial qū est
Grā bnficialis qcessa p ppām si est surreptitia no ipēd
quin ordinarius qferre possit qa p ltās surreptitias no
ligantr mag inferior no Jo an de excess plā ml
dilcos sup glo Vnde no valuit debuit tamen sup
illa surrepcōm xuntiari p ppāz no p inferiorē no la
de pben si t li vi vide sb v bnfiaū ye bnfiaū de
resignatum
Grā no dr p surreptitia licz vitas sit tacita sz hec de
mū qū est tale tacitū qd nisi expsse dt debz expri
mi ut no glo in cle i de pben sup v uel altel yt
qd Ju[s] expsse hc no dicat Est tamen ile tacitū qd
si ppā scinuisset veisile 2 de iure qd grāz no fecisset no ro
gelle 3 2 J v nouo vl' etiā si fecisset no tam sic de
facili no fere in treao pmū q iiij qd est verū
in bnficialibus ut no D an et Jo de yūis in c

si motu p(ro)p(ri)o de preben. Adde q(uod) si appareat ex quibus p(ro)pria sit motu gratiam facere sufficit illa esse vera licet alia sint falsa ut no(tat) i(n) d(icto) c(apitulo) sub p(re)te(x)tu xi(x) i(n) 1 vide o(mn)i(n)o i(n) c(apitulo)
Gratia in beneficialibus si est ad cognoscendum utrum si p(ro)p(ri)o fuisset ab eo gratiam factum colligitur ex correctur(is) et ex qualitatibus p(er)sonarum no(tat) Jo(hannes) an(dreae) de rescr(iptis) si opponatur
Gratia motu p(ro)p(ri)o facta licet possit dici surreptitia tamen p(ro)p(ter) motum p(ro)p(ri)um nulla inducitur dispensacio sup(er) incompatibili nec sit habil(is) nec tollitur iuris rigor no(tat) glo(sa) in cle(mentina) Si romanus et § p(er) l(itte)ras de preben. no(tat) Jo(hannes) calderinus dic tamen q(uod) motus p(ro)p(ri)us ampliat quamquam gratiam alias stricte interpretandam Pro quo est textus in c(apitulo) si pluribus de preben. li(bro) vi Et no(tat) la(pus) in dec(isione) cle(mentina) p(er) litteras iuncta glo(sa) ibi aliter dicat p(re)dicta limita nisi in gratia motu p(ro)p(ri)o facta sit apposita generalis cl(ausul)a non obstan(tibus) quo casu def(ectus) defectus tunc sunt sublati ut no(tat) in c(apitulo) si p(ro)pt(er) de r(e)sc(riptis) et c(apitulo) si eo tempore nisi defectus vel impedimentum p(ro)cedat a iure nat(ura)li vel qui ut si ille cui sit gratia sit infans layc(us) vel mulier que sunt o(mn)ino incapaces beneficij ut no(tat) la(pus) in c(apitulo) si tibi de preben li(bro) vi
Sed la(pus) de castel(lione) tenet q(uod) dicta cl(ausul)a generalis non tollit defectus p(re)dictos ut ipse no(tat) alle(gatione) vij Et inde quid in alle(gatione) xxij vide o(mn)i(n)o do(minicum) de sancto gemi(niano) in dec(isione) c(apitulo) in vi ubi alia epi(lo)gat
Gratia etiam motu p(ro)p(ri)o facta de beneficio curato vel p(ri)n(cipa)li in eccl(es)ia dicitur surreptitia nisi in eo fiat mencio de cura et principalitate beneficij no(tat) ro(ta) decis(ione) 108 hec limita nisi in dicta gratia sit posita cl(ausul)a generalis non obstan(tibus) etc ut no(tat) la(pus) in c(apitulo) si eodem tempore et c(apitulo) (con)tinuis et c(apitulo) si p(ro)pt(er) de r(e)sc(riptis) li(bro) vi Sed la(pus) de castel(lione) tenet q(uod) dicta cl(ausul)a generalis nichil operatur quo ad p(re)missa ut no(tat) s(upra) i(n) c(apitulo) p(ro)ximo
Gratia non potest esse surreptitia que est facta ex certa scientia no(tat) glo(sa) in c(apitulo) ij de fi(lijs) presb(yterorum) et no(tat) Jo(hannes) an(dreae) in c(apitulo) oli(m) de verbor(um) sig(nificatione) sup(er) verbo apiendi sed non dicitur ex certa scientia facta nisi hoc exprimatur no(tat) glo(sa) in c(apitulo) statutum de r(e)sc(riptis) li(bro) vi sup(er) v(erbo) l(itte)rarum et in cle(mentina) Et si principalis eo ti(tulo) in glo(sa) fi(nali) vel nisi aliquid tale dicatur ex quo appareat p(a)pam scire non p(ro)motum de etate et qualitate eam tamen et Jo(hannes) an(dreae) de (con)fir(matione) uti(li) porrecta et do(minicus) an(toni) in c(apitulo) 1 de const(itutionibus) li(bro) vi in v(erbo) appo(nitur) vel nisi causa iussio interc(ed)at quam motu p(ro)p(ri)o comparatur non val(et) c(apitulo) de p(re)bendis impa(rum) offi(cij) le(gati) nec dat(ur) no(tat) sa(lic) et Jo(hannes) an(dreae) et do(minicus) an(toni) in dec(isione) c(apitulo) porrecta Et plus operatur gratia facta ex certa scientia quam si fiat motu p(ro)p(ri)o ut patet ex notatis in c(apitulo) se in fi(ne) dicitur etiam ex certa scientia fieri qui in gratia confirmacionis inscribitur tenor confirmati no(tat)

Jo an de consti vti in c penult vide dis i sub v scia
Gracia si impetrata fuerit penden lite non fca mencon
de lite nō valet quia surrepticia est siue contineat puile
giū siue ius nouū racō est quia nō censetur inte
tionis ppe velle collitiganti pjudicare ut Jnno in c
si ut li pen per qd racōm patet qz etiā si motu ppo
grā fiat litiganti nō pjudicat qz motus pprius non
tollit defectū intencōis ut no in c si motu ppo de
pben li vi in nota / et ita tenet Oste Jo an et do
an in c causamqz et ibi ponit Jo an sup scda glo
plus qm opa. si grā fiat ex certa scia qz tunc litiga
ti pjudicat ut nō Jo an in dcō c si ut li per
sup pma glo et in c olim de ver signi sup ver
Gracia qū e impetrā penden lite non fca mencōe
de lite non valet nec pfit impetranti cōtra adūsariū in
eadem lite istud est verū qn impetrauit contra dcā
partem / secus si grā et ius impetretur in fauorē qd
tunc illud ius superueniens pdest impetranti no
ro concl 2 9 8
Gracia ut dicatur impetrā lite penden sufficit qd tpe
impetracōnis reperiatur cām esse cōmissam qz p hoc
invalidatur grā licet alius non sit factus in ca
ut in c causamqz ij de testi et ibi nō d an qd
est verū si cōmissio fuit impetranti intimatā alr secus
ut nō ibi Jo an singularit qd licet cōmissio nō itimā
non validet grām ex toto tamē impetrans nō pōt
uti dcā grā ad pjudiciū litis illius
Gracia impetrā lite penden non fca mencōe de lite
non dicit surrepticia qn adūsarius non intz quia
nullum ius hz nec possessionem Jdem si impetrans ta
cuit appellacōez p eū sub illo negō inter positam et
partes appellate non interest Sz Jo an videtur velle
quod licet grā valeat tamē impetrans nō pōt illa uti
in eadem lite sed in alia in futurū sic no Ro
gelu 2 9 8 Et hoc nō Jo an post Jnno in addi
in c si ut lite penden qd limita nisi impetrans
dolo vel malicia tacuisset lite pendenciam qz tunc
etiam in alia lite non pdesset impetracio ut no
do an in dcō c si Sed Jnno in dcō c 1 co
ti dicit quod dicta impetracō fca etiā litependen va
let dummodo non sit in pjudiciū iuris adūsarij Jdem
dt do an in c causamqz de testi qd limita sm
F la qn de in iusticia adūsarij constaret p interim

quo ad illa non constaret impetratio non valet ut ipse no
in c. i. eo. ti. li. vi ubi no vide
Gratia obtenta per verum possessorem beneficii nullum ius habentem
in beneficio ante ipsam gratiam non dicitur surreptitia licet de
gratia adversarii sui que nulla erat nec surreptionem et de appellatione
ab ea interposita non fecit mentionem / quia quod nullum est non
prestat impedimentum ideo licet taceatur non surripitur no Ro
con. 2 9 8.
Gratia beneficialis est surreptitia si in ea tacet impetrans
aliam gratiam sibi factam licet ad invalidandum primam consti et
Jo. an. de rescriptis in mercis licet glo. i in fi. et ibi dicit
contrarium Pro concordia dici potest quod consti perdit cum prima
gratia est nulla vitio impetrantis quia tacuit aliquod
beneficium quod habebat alias perderet. opi. glo. et hoc videtur
sensisse Jo. cal. et do. an. in dicto. c. in mercis
Gratiam expectativam habens si aliam impetrat ex qua
non facta mentionem de prima sed gratia est surreptitia no
Ro con. 2 6. quod est verum etiam si impetrans velit
prime gratie renuntiare et no. Jo. an. con. primo de rescriptis
in mercis Et idem si ante impetrationem secunde obtulit se dimissurum
primam in textu eventu quo non dimiserit quia eventus
non veniret no Ro conclu. 2 1 1. Adde quod si impetrans
secundam ex qua ignoravit primam vel etiam scivit sed non attendit
tacuit non dicitur impetratio surreptitia licet de primo non
sit mentio facta no do. an. in dicto c. in mercis
Gratia beneficialis censetur surreptitia si impetrans
habens canonicatum et prebendam expressit canonicatum et tacuit prebendam
quod est verum quia prebende in ecclesia sunt distincte
alias secus no Ro conclu. 2 3 0. Si autem habet
solum canonicatum et illud tacet an gratia sit surreptitia
glo. ii in c. in mercis de rescriptis dicit quod sic idem
dicit Archi. de preben. si motu proprio in principio beneficium
li. vi. et vide Ro conclu. 2 6. Et idem dicit
la. in canonicatu etiam supra unum in dicto c. si mo
tu proprio
Gratia per quam papa providet de beneficio ad quod erat alicuius
ius quesitum an sit surreptitia si de ea non fit
mentio de iure ad rem competenti videtur quod non
per c. li. ii qui de preben. li. vi. iuncto c. relatum eo.
ti. quia ius in re prevalet iuri ad rem eo. ti. quamdam
li. vi. quod maxime verum videtur si gratia est motu
proprio facta per c. si motu proprio eo. ti. et. li. et quod ibi no

Jo. an. in nouella in glo. idem verbũ uel gl. qd p̃ncipio
nõ videtur tollere ius alteri quesitum ut de no. per
cognitionem dilecti quia verũ est de iure questo in re nõ de
iure ad rem quia illud non attendit ut dcõ. c. hij
Jo. an. distiguit quod aut bñm vacat in curia aut
extra primo casu valet prouisio pape licet in ea non
fiat mencio de iure alteri ad rem quesito quia nichilominus
papa potuit de tali beneficio disponere 2o casu
secus nisi prouisio esset motu proprio Jta distiguit ipse in
c. dudum de preben. li. vj. sup. 1. glo. et in c. si
pluribus e. ti. et li. sup. v. predictis in nouella
Sz Rota distiguit aliter quia aut ius ad rem est
aliteri quesitum per electionem uel presentationem aut per
acceptationem huius gratiam ex nunc primo casu nõ valet
prouisio pape nõ facta mencione de iure alterius / 2o casu
secus. no. ro. concl. 23 et Et Racio dicte ibi ponitur
et vide s. gracia alicui et j. c. mandati
Gratia expectativa in cta ecclesia uel collegio nõ ideo
est surreptitia quod in ea non fit mencio de alia
simili gracia uel collegio Et idem si alius in eadem ecclesia
auctoritate ordinaria erat prius in canonicum receptus per quem
receptorem erat sibi ius quesitum ad prebendam prime
vacaturam quia de illa receptione ut mr non tenetur
impetrans facere mencionem et impetrans qui auctoritate apostolica
expectat illi alteri licet prius recepto preferetur no. ro.
concl. 231.
Gratia dicitur surreptitia qua impetrans tacuit appellacionem
fecerat aduersus eiusdem beneficij super quo impetrat nisi
partis appellate nõ interesse quia tunc surreptio allegari
non potest no. ro. concl. 298 vide qd no. Jo. an. de
offi. dele. ex litteris
Gratia est surreptitia si impetrans nõ facit mencionem de appellacione per
aduersarium de offic. vic. licet ne fiat tex. videtur facere per textum
vide qd no. per Jo. an. de offi. dele. ex litteris Idem si nõ facit
mencionem de appellacione ipsa de eptis ex parte. Et vide ibi Jo. an.
Sentencia censetur surreptitia qui est facta contra peremptorie
determinacionem pape de qua in ipsa gracia non fuit mencio
ut patet ex tex. et glo. de re iudi. cum olim et contra
talem presumpcionem surreptionis admittitur probacio in contrarium
ut dicit ibi Innoc. et Jo. an.
Gratia non dicitur surreptitia licet impetrans non fecerit
mencionem de statuto contrario in ecclesia non confirmato per
papam nisi impetrans esset de iure statutarius. nõ
la. in addi. in tract. prim. fee q. 3. e. In contrarium videtur

tex de ep constitut vide i(n) sc gra beneficialis non d(icitu)r surrep-
ticia

Gratia facta com(m)u(n)i generale concilium an censeat(ur) surreptitia si in
eam non fit mencio specialis de dicto concilio tex videt(ur) dicere
quod sit in c ex parte de capel mo. Sed Jnno videtur
ibi sentire contrarium Archi(diaconus) tenet quod non valet gratia in c
i de consti li vi Pro quo videtur casus de ep non ulli
Sed Jo an determinat ibi contrarium super glo ut si vide tex de
eta et quali cum te et Jnno de rerum p(er)m(utatione) translacioni
in fi. Vide d an in dicto c ex parte et de ep c i et
col c ti et c i li vi v appo v tu glo.

Gratia facta de beneficiis personali tacito de supra palliata
est surreptitia quod est verum in beneficiis vacantibus si sit benef-
ficium eius vacaturum forte per assecucionem alterius an gratia ipse
dicens illam vacacionem tacite sive palliata sit surreptitia
sub indice lis c no ro concl io d. Ista predicta intellige
de supra competentia laico vel etiam clerico racione persone secus
si competet clerico racione ut colligit(ur) ex no et glo et quod ibi
no Osti Jo an et d an in c tu de supra

Gratia impetrata de beneficio specialiter reservato non dicitur surreptitia licet
de tali reservacione non fuerit facta mencio specialis secus si
fuisset generaliter reservatum no ro concl zzi. Sed in antiquis
dicit rota indistincte quod non tenet(ur) impetrans de reserva-
cione facere mencionem ut no ro concl cxl nisi esset reser-
vato precius ex eo quod beneficium vacavit in curia quia illud non
venit in generali concessione per c ij de preben li vi Et ita te-
net decisio in antiquis concl cxc. Sed frē dt quod si
reservatio erat generalis et nota in curia valet gratia licet
in ea non fit mencio de reservacione Secus si erat specialis
et directa de certo beneficio Si tamen constaret per quod specialis gratia
facta esset et illi specialiter prouidisset valet nisi de reservacione men-
tio facta non esset. Et idem si specialis reservatio facta esset in odium
conferentis quia forte conferebatur indignis Et quod dicitur est
de collacione sive provisione idem in permutacione no frē in tract
primum q iiij

Gratia impetrans dispensacionem super primo beneficio curato obtinendo
non obstante assecucione secundi curati est surreptitia si in ea non
fit mencio de dispensacione quam impetrans habebat ad beneficia
consequenda racione nobilitatis de provisione alterius prius de eo-
dem beneficio facta licet nondum acceptata et quamvis etiam posita
non acceptat. Si dispensacio non convalescit firmiter. Re no
Jo an de preben si tibi absenti li vi super v subsistit
in novella

Gratia super beneficio facta non redditur surreptitia licet in
ea non fit mencio de dispensacione quam impetrans habebat

ad bn^a quesita cum inhabilitatis persone vel aliunde si sedes dispensatio bene censetur surreptitia si de persona non facit mentionem no. Io an. de fi. pres. c. ii li vi in novella Et idem dicit Oldra. consilia. cxxi Advte quod hic dicit non probat ille tex. nec dicit quod in ea dispensatione sit necesse fieri mentionem de persona si solum dicit de defectu sive inhabilitate fiat mentio Concedo tamen quod etiam sufficit in ea dispensatione de persona fieri mentionem quia narrando personam dispensandum narrat defectum et consequenter sufficit seu satisfit dicto c. quod fundatur in sola taciturnitate defectus non persone dispensandi
Gratia dispensationis super bn^o censetur surreptitia si impetrans eam tacuit aliquod beneficium de obtentis de preben. non pot. in pri. li vi Etiam si defacto et non de iuris illud obtinebat et non .h. et li. eu qui in glo. eadem ratione
Gratia per quam mandatur alicui provideri de maiori prebenda vacanti vel vacatura in ecclesia in qua per impetrantem dicit esse prebende maiores et minores non est surreptitia licet etiam ibi sint medie de quibus non fecit mentionem de illis tamen medijs vel inferioribus sibi non poterit provideri quia non veniunt in gratia no. Ro. consilia 212
Gratia non censetur surreptitia si impetrans exprimit beneficium quod principaliter obtinet licet non exprimit beneficia illi principali annexa vel ei consecutiva no. Ro. consilia xxx Et idem no. Jo. an. de preben. super eo ti. li in novella
Graciam beneficialem impetrans et asserens se aliud beneficium quod obtinere asserit dimisisse si illud non obtinet An gratia surreptitia sit vide Ro. consilia xxix
Gratia si neutri semper censentur nisi omnia exprimantur que possunt papam movere ad concedendum vel negandum quia est nova gratia et nova provisio sine modum quia titulus acquiritur no. Ro. consilia 232 Vide proximo c.
Gratia per quam quis impetrat quis se surrogari in ius et litem defuncti surreptitia est si impetrans in eo exprimit beneficia que obtinet Si tamen quis primus impetrat beneficium litigiosum vacans per mortem sua lis facta mentione de lite et expressit tunc bn^a sua lis postea quam impetrat surrogationem in ius et litem defuncti non exprimat bn^a predicta dummodo tamen se referat ad pote

grãz sup eodem bñficio impetrata que nulla fuit q̃a
tacuit litispendentiã nõ censetur 2a grã surreptitia
q̃a suffitit q̃ in p̃ori grã ad q̃ se refert expssit bñ
sua et ista 2a grã censetur reformatõ p̃me no fe
gelin 2 6 8 Contrariũ tamẽ videtur determinare glo pte
in c si aplice de pben li vi vide s̃ ȷc et ĩ s̃ ppia
Gratia p q̃ ius p̃gnus sup beneficio impetratur siue
p q̃ ius quesitũ augetur ita fit surreptitiã si bñ
obtenta tacetur sicut fieret si dispensatõ sup eo impe-
tretur et ita kludit bñfatus tñ auditoribus cõsulte
licet Arch' aliter senserit et nõ Jo an de pben si
aplice li vi in gla pñtia et sup ea in nola Adute
tamẽ quia Jo an loquitur qñ grã p q̃ ius augetur
limitat uñ z p̃oris grẽ
Gratia fcã viri renoctãs grãm fcãm alteri an deat
intelligi grãm duntaxat ĩvalidãs renotasse an etiã
si valida sit vide sub ṽ ppa ȷc ppa si mãdauit
Gratia est surreptitia si impetrãs Can̄tuᵉ et pbedaz
reservatas dicat q̃d ignorãs reservatiõn vtrũz acceptat
tñ solam pbendam acceptassz et ppa tamẽ tuᵉ vltra
nũ sibi ptulisset sub expectatõi pben ita nõ la in
c si motu ppo que non quibusdam videtur mirabile
s̃ non est non enim ideo grã est surreptitia q̃a expssit
se acceptasse de fcõ Can̄tuᵉ reservatĩ q̃ nõ accepta-
uerat s̃ q̃a tacuit verũ Can̄tuᵉ q̃ hebat ex collatõn s̃'
fcã p ppam
Gratia surreptitia nõ vz etiã si aduersarius impetrantĩ
consentiat no d' an fin Jnno' de re iudi cũ olĩ in
vlt' notab' Jterum in repto ad lites surreptõ ut nõ
do de sac gei in c ab eo de app li vi
Gratia mandati de puidendo sup certo bñficio fcã apatre
q̃ si alius silem grãm sup eod bñᵒ impetrat non
fcã mentiõn de p̃ma grã quia non est verisimile q̃d'
si ppa fuisset mẽor de p̃ma ccessit 2az tex et gla de
off dele ex parte 1
Gratia mãdati de puidendo lz viui reservatõis no Jo
an de elec si eo tpe li vi in nouella
Gratia in bñficialem non est surreptitia licet absẽs
tacuerit bñ in absenti collatũ etiã si sciuit collatõn
dummõ tamẽ non acceptauit nõ la alle d q̃ si medio
et do an de rẽpt in mã ṽ terciũ casus Ex Jo an
alit' sentit de rẽpto grã li vi et ĩ grã bñᵗᵒ nõ de

Gracia non dr̃ surrepticia licet impetrans tacuit modũ
vacacionis bñficij sufficit enim qd vacacionẽ expssit et dicendo
simplr̃ qd non vacat intelligitur de vacatione iur̃ et fc̃i
ut̃ de lxxxix vij tol
Gracia in bñficialibꝫ si est surreptitia ex dolo impetratis
non valet indistincte etiam si cessante surreptione ipsa
graciam fecissz Idem si fuit surreptiq ex simplicitate secus
si ex ignorañ. quia tunc distinguitur vtrum ignorantia fuit
ṗbabilis et tunc indistincte non valet grã / si non fuit ṗba
bilis. tunc siue surrepto fuit inductiua solius forme hoc
est dictũ. siue ipa non fuissz alr̃ graciam datura siue alia for
distinguitur an illa grã sit reducibilis ad viciis iur̃ et
tunc valet ꝑ illam viã ꝑ ad qm̃ reduci ꝑdt / si non ẽ re
ducibilis non valet ita gcli do an in c. sup lris de
rptt in tercia ꝟ 2o qd in lris bñficialibꝫ Sed ṗmo
in duobꝫ vbis dic qd aut surreptia fit mencienda aut
tacendo ṗmo casu non valet. etiam si ipa fuisset alr̃
graciam factura 2o cau secꝫ qa plus meruit qua tacet ut
nõ ꝑ eũ in c. si proueñte de rptt et ibi est tex de ṗmo
membro. et in c. suscepti eo. ti li vi Et uñ glo de
ꝑben tum teneam Et est raro qr expssio falsi ṗ
sumitur fca ꝑ dolum ut uñ ṗmo c si de tunc fal
Sed de 2o membro habemus hoc casũ ton ṗmo in
c. si motu ṗprio de ꝑben li vj eo. ti et ibi do et
Jo ṗmo alr̃ dicunt circa duas surreptiones tenet tamẽ
idem qd ṗmo qn fit surrepto ꝑ fcti expssionẽ Et vi
de s̃ ẏe grã nõ semp et s̃ grã bylis qñ
Gracia beneficialis non dicitur surreptitia licet impetrãs
tacuerit bñficiũ in quo ad vel ad quod ṗbabiliter igno
rat ius sibi cõpete de rp. grã. li vj licet Jo an dicat
ibi in no la. qd spale est in casu illius. c. & in c. sup
lris eo. ti in ṗma glo dt et melius quod generalr̃
hoc ṗcedit vbicunqꝫ est ṗbabilis ignorañ nõ obstañ
c constitutus eo. ti. quia ibi ignorañ fuit ṗbabilis tñ
impetrãs in tercia. ecclia debuerit se informare de
qualitate ipius ecclie an esset curata vel non do an
in dcõ. c sup lris beneficialibus Vide s̃ s̃ gracia
in beneficialibus non est.
Gracia bñficialis qñ est surreptitia vel obreptitia sic
viciatur grã ipo iure ita et ṗcessus vigore illius grẽ
factus est ipo iure nulla etiam si de surreptione nõ oppona
quod est verũ sm compos qn exe tor. gracie ṗcessit

ut mere executor Secus si pro iudicis assumpsit quia tunc
processus valet si non opponatur de surreptione Et quod dixi processum
esse nullum cum processit ut executor limita illud verum quando
vicium surreptionis sit remissibile propterea quod est cum surrep
tio sumit originem causa fundata super favore partis puta cum
quis impetravit in ecclesia numerata non facta mentione de numero
Si enim canonicorum quorum favore dicta surreptio trahit originem
recipiat impetrantem et de dicta surreptione non excipiant scien
tes numerum et fiendo ut factum tunc valet processus executoris
secundum Inno et do an in c ad audiam v ii de ec
et eo ti constitutis
Gratie si sunt plures adinvicem in privilegiis vel beneficiis im
petrate que illarum alteri preferatur vide do an in c i
de rescriptis tal' ampli et plena
Gratia impetrata in ecclesia numerata non facta mentione de numero est
nulla et surreptitia etiam si sunt redditus super excrescentes
licet compos hosti et Jo an dicunt contrarium si super
excrescentes si tamen numerus canonicorum receptus sit ex receptione
alicuius supernumerarii tunc non est necesse mentionem fieri de
numero etiam si numerus prebendarum tantum et non canonicorum non
est necessaria mentio de numero ut no do an in c cum in
de consti xx tal' v quid dicam Et cum dicatur receptus
canonicorum vel preben vide sub v Canonicus de canonicorum
Nota tamen quod siquis impetrat Canonicatum et prebendam
tamquam vacantem tacite dicitur mentionem fecisse de numero quia
in ecclesia non numerata non cadit proprie vacatio ut no
Jo andr in c constitutus super v vacare et super
v vacat de rescriptis
Gratia impetrata in ecclesia in qua certus numerus canonicorum
et prebendarum est determinatus ex statuto iurato de confirma
tione nec sufficeret de statuto et iuramento exprimere nisi
etiam de confirmatione exprimatur ut no d. an de rescript
constitutis vi tal' v e glo Et idem dicit ibi Jo an Et
adde quod etiam non potest fieri numerata ex consuetudine sed
ex statuto sit ut no Jo an de conces preben ex parte super
et consuetudine
Gratia que ex taciturnitate statuti censetur surreptitia non
excusat surreptionem licet narret statutum si non tacet eius
apostolicam confirmationem ut no do an in c constitutis de
rescriptis vi tal v eadem glo Et idem dicit ibi Jo an et in
c i de fi pres li vi in nova super glo quia non ibi vide
sed hoc intellige cum statutum etiam sine confirmatione valebit sed

ex qfirmacon fuit nouu robur aditu sicut etiam statutu
eccle qd valet sine qfirmacon ipe secus eni in statuto
ppli recognoscentis supiorem nam qui de tali statuto
facit mencon intelligitur loqui de statuto valido et qui
qfirmato

Gratia impetra a ppa de canotu et pbenda tuc vacan p
morte alicuius canoti pbendati in eccia in q no est detimina
tus nus canocoz nec distinctio pbendaz pz ut no. Jo.
an in c si de conces pben li vi sup v distinctio quia
licet quo ad deuoluedaz ptatem qscendi ad supiorem
neglia inferioris p concilium lateran no dicaz in tali
eccia canoti nec vacare ut pz de pben dilco et de
qces pben ex pte tam quo ad ppam ut ipe possit qfer
canoniam vacan uel vacaturi ut est tex in c qstitucom de
rescript et ibi hoc no Jo an.

Gratia est surreptitia nisi in ea fiat expssa et spalis me
tio de bnfo uel bnfis ad bnfia obtentis nec sufficit qd
fiat mencio gnal ut no Jo cal in unis de rescript vii
col Et vide Jo an in c si de offi dele et ibi est tex

Gratia si impetratur de bnfo cuius centu flor
annati sem taxacom decime dicit Oldra qd dicendu
est uel gra no valet ul qd valor intelligatur sem veram
estimacom ita qd bnfm maioris valoris no cadet super
gra ut ipe no in consilio et xxxii Et Jo an plures
opiniones referens aliter qcludit in addi sup spca de qces
pben vbi videas

Gra pot esse surreptitia parte ul parte no et sic vtile
p inutile non viciatur ut est tex in c eo tpe de resp
li vi et no p glo et la de pben ex tuu eo li Et p
Jo an in cle si de resp ht verum qn ptes sunt separables
ut no de resp constitucom vi pa glo.

Gratia impetra sup bnfo qd libe et pfce no vacat non
conualescit licet pst impetracom superveniat libera et p
fcta vacacio ut no Jo an pa archi in c si clerico
de pben li vi sup glo no in nouella et fa qd ipe
no in c si tibi absenti eo ti et li sup v non subsisteret
in nouella et qd no glo in cle gre de rescript sup v
resignaneis et facit regula no firmatur li vi

Sequitur de H

Hereditas exponitur et
sumitur loco bonorum que deducuntur in
contractu inter vivos ut si quis dicat
dono tibi hereditatem meam no. bar. de l.
i. l. quesitum § si sing
Hereditas est licet in ea nichil sit ff de peti here. l.
hereditas appellatio et no. glo. ff de pecu. l. peculium §
hereditas no. iacet vb. sing hes ē licet se non ‖ perdt-
immisceat quia sola existia sui heredis continuat dominium no.
p glo. et bal. C de po. l. cu hereditas
Heres licet de iure civili non teneatur ex delicto
defuncti nisi quatenus ad eum pervenit ut lis
cum defuncto contestata sit tamen de iure canonico tenetur indis
tincte ut patet in c. si de sepul. et de rap. in textu et vide
sub v. successor
Hes vlis succedit in uni. litem et te sui defuncti ut no. ro. gelu. 360
Hes in re certa hoc expresso quod nullam partem heat nullo alio vle
instituto habetur pro herede in solidum no. ro. gelu. 327 Con
trarium tamen bar in l. quotiens § si duo de here. inst. quod approba
bat angelus in suis limitationibus in l. pute ff de muni. et
Hes institutus in tercia parte tantum consequitur tota here ‖ nu testi
ditatem no. quod testator dixerit se velle alias duas partes
tapi pervenietes ab intestato no. ro. eadem 327 Con
trarium sentit bar. et ange. in l. 7 primum § alle.
Heredis appellatione regulariter continetur non solum hes prim
sed etiam heredes in infinitum fallit in tacita expressione in fine
ff de v. sig. l. sciendum et C de lega. l. in mutualibus et
intelligatur etiam de herede extraneo nisi resultaret absurdus
intellectus ut no. bar. in l. gallus § etiam si parte limitat
primum deum quod intelligatur de herede in infinitum nisi resulta
ret iniquitas et contra mentem disponentis p. l. ex facto § si ad
trebel. Et vide quod idem bar. no. in l. qui liberis § hec
verba de vul. et pupil.
Heredis institutio fit per hec verba vel hiis silia volo quod res
mee vel bona mea fuit tal vel pertineat ad talem quod
est verum quando verba proferuntur per viam ultime voluntatis
nullo alio herede instituto C de pac. l. licet et ibi notat
bar. et bal.
Heres sortitur forum ex persona defuncti vel alias proprio primo

excusatur quam qualiter intelligatur vide Auge in l hers absens in pri ff de iudi et vide sub v clerici succedens

Hereticis oriundis pt recipe baptismum in casu necessitatis dum sibi in forma ecclesie conferatur secus in contrario hereticos no d an de cons de in nra in v opposita et vide sub v contrax in suo compendio

Heretici sunt ipso iure excommunicati de here excom in pri eciam si sunt occulti et idem in scismaticis no glo xxiiii q i c i

Heretici ad omnia beneficia officia et beneficia ecclesiastica sunt inhabiles de here c statutum li vi et non possunt ecclesias nec alia spiritualia possidere no d an de compos c fi & nunc 2a xxv tol et no ... glo viii dis quo iure et privatur ipso iure omnibus beneficiis no d an de iudi c i circa fi

Heretici sunt omnibus suis bonis spoliandi de here vergentis ymo eorum bona ipso iure publicantur et confiscantur ut patet eo ti cum secundum li vi

Heretici et eorum fautores et advocati receptores heredes usque ad secundam progeniem sunt inhabiles ad beneficia temporalia et honores et publica officia no Ar xxiiii q iii dixit apostolus

Hobediencia includit tria no quia tenetur alicui hobedienciam prestare debet ei reverenciam exhibere preceptum eius suscipere et iudicium eius subire no glo xciii dis in summa / pot eciam ille cui obediencia debetur visitare et corrigere no glo de excess prela sane no tamen pot precipere illi qui debet obedienciam ut res suas ei tradat ut no Jo an de sen ex c ingressioni & mortalis

Homicida an sit inhabilis ad beneficia ecclesiastica vide sub v clerici ... clericus sit

Honor auget utilitatem ff de iudi l si longius in fi et honore recepto repulsus preferendus est ff siquis omissa causa testa l julianus et vide sub v dignitas

Hospitale quod laicis confertur vel eciam clericis gubernandum non dicitur titulus totaliter committitur non tamen in beneficium ... nec pot reclamans ... ecclesiasticum est et ei accedunt spiritualia nec pot vendi sine vicio symonie no fere in trac primi q ix pau et quod hospitale non est ecclesiasticum officium quod patet quia laycis conceditur ut refert Fran de zaba in cle quia contingit § ut autem in una nobili de reli domi Et vide sub v beneficium et religiosi sunt ...

Hospitalia licet habeant iura spiritualia ut ecclesias vel decimas

non veniūt in lrīs gcessi sup puisoibȝ clicoȝ nisi in ipsis lrīs hoc expsse dicaṯ vel nisi hospitalia pdcā esset tamq̄ accessoriū ānexa ecclie et hoc gstaret si aūt nō gstaret nl hospile et eccliā essent ita ānexa qd neutrȝ foret pūle tunc nō venit in lrīs ut no glo et do an in cle p lrās de pben pdcā intellige in hospitalibȝ quoȝ fructꝰ sunt deputati ad vsum pauperū et quoȝ rectores tenenṯ de istis fructibȝ redde racōm Secꝰ in hospibȝ que gce duntṯ rectoribȝ ut faciūt fructꝰ suos sicut de alijs bn̄ficijs ut nō zen et fran de zabo in dcā cle p lrās

Hospitalia an habet certū tpꝰ a iure pfixū infra quod eoȝ gubernacō comitti debeat cū rectore carent s; supior pōt certū tpus assignare quo elapso si ille ad quem ptinet negligens fuit supior quittet no fre in tract pimū q 29

Hospitalia an veniāt sub nomine bn̄ficij nl officij vide sub v° bn̄m ·ꝯ· bn̄ficij appellacōn nō gtinetur hospitalia

Iconomus

Ecclesie alteri quo ad gubernacōm et comendam subiecte non pōt agere in iudicio absq lrā gubernatoris No do an de elec quēlam in pmo notabili et vide sub v° laica pōt ex gsuetudine

Idest

hec dictio non solū est declaratiua restrictiua ut no glo et Bar ff ad l acquil l ij et si instruc l quesitū § 1

Idoneus

An censeatur ille qui nō possidet bona in loco iudicij licet possideat et alibi vide sub v° debitor § debitor non censetur

Ignorancia

pbatur p iuramentū fallit qn allegetur sicut eo qd est publice notū ut no Ro gen § 17

Ignorancia psumitur in hijs q gō scire et indagare nō tenetur secꝰ in alijs et in hijs de quibȝ est fama no Ro gen 27 § ad hc vide qd no do an in c gstitutus de rpt

Ignorancia crassa et supina excusat de eo q̄ renūc epi § 1 et nō glo de elec ſuccubuit in v° ignorancia

Ignorancia iuris qualiṯ pbatur vide sub v° 1 in prin Et vbo erroris iuris

Ignorancia iur(is) excusat qu(ando) p(ro)pter varias opiniones doctor(um) si e(st) dubiu(m) iur(is) p(ro)babile no(tat) Jo(hannes) an(dree) de postu(latione) p(re)la(torum) c. i li vi in nobili ad finem

Ignorancia iur(is) tolleratur qu(ando) illud ius fecissit sic et lex gallus ut no(tat) Jo(hannes) ymo in regula ignoranti quod intelligitur si errauit in iure tractat de uno littera quo tamen imputet sibi qui ipsum tet sibi qui potuit peritiores consulere ut no(tat) ibid Jo(hannes) an(dree)

Ignorancia iuris tolleratur in inlicitis in certis casibus dumtaxat in iure expressis non in omnibus l. regula h(ui)c i ff de iur(is) et fac(ti) igno(rantia) et l. fi C. e. ti.

Ignoranti non currit tempus quo ad penam ei imponendam ... currit quo ad lucrum percipiendum no(tat) bar(tolus) in l. ge... ff de hijs q(ui) no(tantur) infa(mia) ... aut ... vel no(tat) quo ad sui ... vide bar(tolus) in l. fi ff si quod ... esse ... et bal(dus) C de dolo l. fi. e C qui adiuit ad bo(norum) poss(essionem) l. ... et de pe(nis) et de l. id quod pauperibus ... ad textum ... vide et bar(tolus) in l. i ... ff de iti(nere) ... Et vide glo(sam) de p(rae)ben(dis) statutum in ... ex dicto eo li ... ignoranti non currit tempus nec negligentia imputatur de concess(ione) p(rae)ben(dae) quia diuersitatem in fi

Ignorans restituitur adversus prescriptionem ideo heres et quilibet habens iustam causam ignorantie si non egit et tamen eum prescriptio est completa potest petere se restitui no(tat) Bar(tolus) ff de iti(nere) ac(tu)que priua(to) l. i. § ... aut l. ... ff de hijs qui no(tantur)

Illegittimus An sit habilis ad bene(ficia) vide sub v(erbo) filius illegittimus et sub v(erbo) clericus § clericus litter(at)us sit

Impedire dicitur qui differt vel retardat tex(tus) de excep(tionibus) pia fi li vi et no(tat) ibi per Dyn(um)

Imperatoris Electio non habet tempus tunc a iure p(re)fixum infra quod fieri debeat si superior potest tempus terminum electoribus assignare quo elapso si negligentes fuerint superior eligit no(tat) ... in text(u) ... q. xxix Et vide sub v(erbo) ... superior ...

Imperialis suprema potestas siue ipsius potestatis plenitudo an possit prouideri per instruct(iones) vide sub v(erbo) posse seu quasi summe plenitudinis

Imperatoris assertioni astandum sit sicut assertioni pape vide ... de zaba in cle(mentina) pastoralis in prin(cipio) de iud(iciis) in ... q. Dic quod si imperator asserit illum ... ut no(tat) Bal(dus) in l. i ff de offi(cio) ...

Imperator potest deponi ex quolibet delicto si est incorrigi(bilis)

ut no xl dis si ppa in fi idem si est inutilis ut no Arch
sup ead glo in fi vide dn Jo an in c adaptute de re
iudi li vj in prima glo et sup ea in nouella Quis autem
possit eum deponere vide sub v ppa et ppa no pot imperatorem
Imperator an possit legitimare bastardos in terris ecclesie Ja de
bel in auct qui na effi sui tenet q sic Idem Jo cal et bal
in consilijs sup prta qui si fuit legit consilio in q̄rum Con
tra tz bar in l q in puntia ff de ri imp Et G et bal
i l i C de nat lib an Gz d an in c p venerabilem qui
fi sint legit xvj cal distinguit sic aut imperator vult legitimare
dispensando in kaditem iniuriam et no pot nec in terris ecclie
nec imperij Aut vult afirmare lexa legittimar de noua
et tunc ad spiritualia no pot Ideo legitimatus ab imperatore non
possit ordinari nec beneficiari sz quo ad temporalia ad honores et
dignitates si vult legittimare legem generalem condendo pot
etiam in terris ecclie non ex virtute legis sola sz ex generali approba
cione ecclie q fecit canon ex quo lex no repugnat canoni Si
aut vult legitimare re p rescriptum no pot in terris ecclie tenendo
q tunc iurisdictio lz voluntaria no sit prorogabilis tunc pot legitimare
si illi qui lederentur sz venientes ab intestato consentiant Hosti
dicit qd patre viuente sufficit consensus patris et filij eo aut mor
tuo requiritur consensus illorum quibus e acquisitum ius succedendi i
quo ad feudalia exigitur consensus domini feudi ut ibi recitat
Jo an Et qd dictum e in imperatore idem intelligas in quelibet
potestatem no possit legitimare ad preiudicium aliorum et habetur
potem tantum in hereditate nisi hec in principibus pz qd dicta potestas de
exprimatur ut no d an in dcta c p venerabilem ii col ad fine
Imperator an possit creare notarios in terris ecclie ul ecclie sub
iectos vide sub v notarios § i et sub v insticium § ii
Impertiri vide sub v dilacio In ista dictio pse supta
aliqui notat tempus in qua aliquid fiunt pxime et in alijs mo
ut no d an de resti spo in rebus in prin
Incendiarius qua pena puniatur vide sub v pena incendiarium
Inchoata quid hoc verbum importat et qui dicatur appella
cio inchoata vide sub v introducta
Iudicia debent dari p copia illi contra quem sunt recepta et
contra illa possit defendendo suas facere no Bar in l fi circa
fine Iudicia faciat plenam probacionem et in criminalibus vide
d an de pba 3o loco ple col
Indefinita Equipollet vli de elec ut circa li vj
et no Ro concl 379 et concl 396

qd est verū larga significatōn nō ex ppria et stricta ut no bar
in . l edificiū ff de servi ur predi tn etiā in statutis indefinita
equipollet vli qn nō est rō qr magis intelligat' de vno ptiū
q̄z de alio ut nō bar in . l omnes ppli in q̄ōe an statuta re-
cipiat interpretatōn instructivā ut nō Archi' xix dis si rom
norū in fi vbi dicit qd indefinita alit' sm leges alit' sm canōes
Indubitata pbatō que dicat' vide sub v pbatō . c̄ pba
tio indubitata et sub v notoriū
Infamis Infamibus omnes dignitates et actus legitimi inter-
dicti sunt et condempnati ex crīne qd infamat
Infames remanent etiā si emēdati sint ut no glo de testi
c testiōm in v emēdatis et vide sub v clicus c̄ qfessio et sub
v testis si dicat quem
Infamia an inferatur ex ficta qfessione uel etiā ex snīa lata
sup crīne ex ficta qfessiōn et vide sub v qfessio ficta sita
Infamis efficitur etiam ex inquisitione de publico iudicio
dapnatus qui post qdempnatōn tali cohercōn que infamat
Item si absqz punitōn qdempnat' ex inquisitōn q in locū
accusatōnis publici iudicij succedit secus si inquisitio pcessit
ti' tamqz iudiciū pse separati a publico iudicio nō bar ff de
pub iudi l infamē
Infamia vitat qui an̄ snīaz soluit id in quo si condempnaret'
infamis efficeretur nō bar in l infame ff de pub iudi et
bal in . l si reus ff de pcurato
Infamia facti quid opet' vide plene p archi ij q vij testis
Infra hec dictio includit ut si quis infra xx^ti dies sta
debet vicesima dies includi' nō Jo an de app ptā p ta
in sup v infra xx . dies et vide sub v terminus c̄ terminus si
est datus
Infringere dicit' non solū ille qui totū inualidat sed
etiam qui diminuit ut nō Arc xxiiij q iij c illi qui
Iniuria Non fit scienti et volenti ut in regla scienti
de regis iur l . vi vide glo . de sen ex contingit
Et vide sub v pbatis
Iniuriam nemini facit qui iure suo vtit' de elec ti cetia
vulterana et c cū nobis olim et ff de iniur l i iniuriaz
Iniuriaz actio inde nasci non debet vnde ina actio
nascitur de actu qualit' . i
Iniuria licet gnalit' dicatur omne qd iniurie fit ut inst
de iniur in pu' tam specialit' quo ad titlm de iniuris
et quo ad dandā actiōn iniuriaz id solū dicit' iniuria qd
fit contumelie cā ut ff de iniuris . l . i in pu' in tex et glo

Iniuriarum actio tollitur anno pro iniuriis verbalibus quoniam
sive actio iniuriarum sit pretoria sive civilis descendens ex lege
cornelia tollitur anno et ille annus est continuus nisi in casu ina-
tus quia tunc est utilis ut notat Jo an in addi spe in c de
iniuriis § i in fi principii Et idem tenet Archi in summa
de iniuriis in 3bus casibus ex l cornelia descendentibus
est perpetua In illis quibus casibus quibus dicitur finiri vero et
nisi infra annum fuerit lis contestata tollitur etiam dissimu-
latione ut si tempore verborum prolatorum ille contra quem proferebantur
non fuit iratus nec iniuria ad animum revocatur no ff eo gen
z z ic Sed Jo an in c olim de iniuriis videtur velle quod
sufficiat citatio ad perpetuandum actionem iniuriarum Quidam tamen
diceret quod hoc non voluit sed bene dixit quod si super iniuria
est lis contestata vel saltem citatio facta talis iniuria non
remittitur per salutationem nec per pacis osculum in ecclesia data
tamen Certum est tamen quod si agens iniuriarum petit a
a principe tamen committi et committitur infra annum actio perpe-
tuatur ac si esset lis contestata l ii C qui li prim da
Iniuriarum tendens ex actu iudiciali gesto et super
quo litigatur post statum ipsa lite etiam pendente super
iniuria querelam differre licet non potest ex ea procedere
nec petere iniuriarum ferri nisi demum post litem finitam C de
iniuriis l siquidem et dicta querela debet fieri iudici et tamen
lite contestata C de libe cau l si tibi servitutis ubi actio
iniuriarum finitur nisi infra annum a die acta iniuriarum contestata
fuit lis contestata C de iniuriis l si convicii videtur tamen dura
quod lite pendente super illo actu debet posse agi iniuria cum a
futuro litis eventu super illo actu dependeat an iniuria
illata sit et consequenter debet annus incipere a die litis finite
per l i § si pendeat ff ad macedo et dictas l quod dicit
querelam et litis contestationem fieri lite pendente intelligas de querela
et contes fienda per partem ex iudicium ad finem custandi
ad animum iniuriam illatam
Iniuriarum actione tenetur quod iudex iniuste extorquerit
nota glo xi q iii illud et de ap c sollicitudinem in glo
ampla et ita debet intelligi de sen ex satis ubi dicitur
quod iudex iniuste extorquens non solum admittere partis
tenetur sed etiam punitur si culpe qualitas exigit i si
dolo fecit vide glo xi q iii temerarium et ff de iniuriis
l illud et quod notat bar in l iniuriarum § quod ime eo ti

Iniuriarum actione an teneatur qui alteri verbum iniuriosum dicat si verum dixit vide Cy. C. de iniur. l. si non conuitii et Bar. ff eo. ti. § si et plenius in addi. spe. eo. ti. § 1 in pri. et de cau. poss. C. ad fi. § pone casum vide et plenissime Oldra. consilio liiii Sed quid si predicta dicat actu duos casus quando dicens alteri verbum iniuriosum extraiudicialiter licet probet illud verum tamen tenetur de iniuria Secus si accusando iudicialiter dicat et de illo est casus in l. 1 C. de famo. libel. ratio diversitatis est evidens quia qui iudicialiter dixit patet quod animo dicentis non est ad iniuriam sed ad rei publice vindictam et utilitatem sed qui extraiudicialiter dicit non cadit alia correctura nisi quia sunt dicta ad iniuriam et exodio ut patet ex tex. de sen. ex. l. 1 C. de famo. li. l. 1

Iniuriarum actione non tenetur ille qui in iudicio excipiendo aliquid iniuriosum dixerit quia potius animo defendendi quam iniuriandi dictum intelligitur nisi excipiens fuit temerarius probando id dictum quod quia falsum erat probare non potuit vel usque ad exceptionem non venit ad actum probationis ut no. Jo. an. in addi. spe. in ti. de actio. iniu. § 1 § pone et vide no. per eum in addi. sup. Spec. de iniuriis

Iniuriarum non tenetur nec offendere dicitur qui frangit hostium meretricis vel qui alterius uxorem cognoscit quia non animo iniuriandi vel offendendi sed libidinis causa censetur no. Bar. in l. verum ff de fur.

In additione animo presumitur sciens et dicens quod scit verbum est de se iniuriosum de quo est glo. in l. illud ff de iniuriis et in l. si non C. eo. ti. et etiam ex tex. in § ex tex. et glo. in l. si non C. eo. ti. iii l. item apud § ex hiis apparet in § ff eo. ti.

Iniuriarum tenetur qui alteri dicit tu es fur vel latro vel ei aliquod crimen imputat vel eum blasphemat vel aliquam iniuriam in te vel in tuos commissam imputat vel dicit tu mentiris ut no. bar. in l. item apud labeonem § § si dicat ff de iniuriis et l. in pri. ff de libe. et post. § si dicat tu mentiris salvo honore tuo ut no. bar. de acqui. here. l. si quis ex eius in prin. item in eo qui dicit tu mendacium dicis ut no. bar. in l. iii § si quis in te ff de tri. stel. predicta limita nisi ille qui dicit tu mentiris vel mendacium dicis sub dictum esset quod aliquid illicitum commisisset et non bar. ff de pen. l. quod ait § 1

Iniuriam tenetur alteri qui vel abuti dicitur facit contra bonos mores tunc aliquod verbum tendens ad eius infamiam

vel i iuria du tam illud dicat in ictu vel vociferacon uel illud appelat' conuiciu ut pbatur ff de i iur l. Item aput q ait ptor cu q se vsq3 ad q ex his appet inclusiue Itē i eo qui dt aliqd sibi qtinēs alterius infamia ut nō bar in l turpia in pri de l a

Iniuriam tenetur non solu qui alteri verbo uel fco iuria facit sed eciā qui iiuriaz p aliu fcam recitat et comemorat ex tex est in l 1 C de famo libel Racō est qr tlis recitacio nō tendit nisi ad i iuriam z iniuriati secus si iudicialit accusando recitet'. quia tal recitaco nō tendit nisi ad vindictā vtilitatem rei publice ut dt ibi tex

Iniuriam ita demu quis tenet' ex dco uel fco in alterius contumelia qn id qd dicit uel facit ē cotra bonos mores ciuit non sufficit qd fit cotra bonos mores eis in cu qtumelia fit tex ē nōt ff de iiuriis l. ff aput q ait ptor q idem ait Cui ergo incubit onq pbandi an agenti qd fit contra bonos mores ciuit an reo qd nō fit puto qlitate uel factoz inspiciendā esse Si eni dca uel fca in omi loco reputarent' iniuriosa in ciuitate in qua sūt dca dz negatiuam pbare quia psumpcio est cotra eu ex qualitate verboz ut nō glo in l illud ff eo li si non ...ty C eo et ibi nō Cy et econ si verba contu uel aliis locis non reputarentur iiuriosa qui vult dicē q in Ciuitate in qua sunt dca reputatur iiuriosa debet pbaē quia hz contra se psumptionem

Iniuriaz actoe tenetur qui metu infert nō q furtu facit nō Bal ff q me cau l si si cu exterp q post aliud

Iniuriaru actio an dicatur ad vindictaz uel qsequi rez in l ptor q i ff de iniuriis

Iniuriaru actio non includit dampni refectom et in ea habeatur ro dampni vide bar in l Itm apud labeonem q si quis fius ff de iiuriis

Iniuriaz actoe agi nō pōt cotra illu qui sacrilegiu committit fim Ino ut nō Jo an in c tuo ca de sen ex co

Iniuriaru actoe pōt quis agē et nichilominus dapna que ex iniuria passus est petere quia vna actio nō tollitur p aliam cum vna tendit ad vindictam alia ad rei prosecutionem ut est casus in c cau de offi dz li vi et ibi nō glo sup q dampnis

Imbonamq hec dictio significat antiqui

int' qfirmationem ut no d an de iudi decreui' in fi
Symoniac non dicitur qui suam possessionem qtinuat et ea
vtitur ymo sub innocetur sed si ea vti non pmittent'
ut no glo de app non spla li vi in glo mag' et idem i
cle ut li pen

Inquisicio facta sup crimie no pendeu fama et pres
sup exinde factus valet si opponitur et ita loquit' c inq'
sicionis de accu ut no do an de coha cle vra xxx vi col
Inquisicio non pot fundari de iure sup spla decr officialis
denunciant' licet multi contradicant s3 oportet qd pqt
denunciacom iudex recipiat informacionem et postea ad
decr officialis formet inquisicom ut no d an de coha
cle et inii vra xlviii col
Inquisicio no fit regulari' sup crimie si sit notoriu notorie
facti siue qfessionis siue psumptionis ut no d an de coha
cle et inii vra xxxv col v veis ad quartu
Inquisicio seu inquirere quis sumitur p investigatione
int' quis pro investigatione facti ut no d an de
coha cle vra v no q verbum
Inquisicio inchoata vtrum in ea sup sedendu sit si sup
veniat accusat vide hac in l si maritus de adul
et de libe igno l iii s fi et di de reg' int' factu
et de pre et C de accu l ea quid et jo an de pu
leme et cum dilectus in glo sup v intestus ad fi et plenia
ca cum dilectus in glo sup v intestus ad fi et plenia
in addi spe ti de inquisi s nunc tract tenus v porro

Insignia vide sub v arma

Instancia In bneficialibus potest mortuo litigator
finiri cum iudice no d an de iudi qua v venio
ad quartum in fi vide sub v appla s electio s
patronus

Instancia inchoata cum defuncto licet transeat ad
vniuersalem successorem in prelatura uel benefi
tio nisi defunctus egisset lites nomine eclesie ul
beneficii et nomine proprio ut no ro concilii 16
Sed d an dicit quod ad successorem in pre
latura uel dignitate qui non pretendit ius
a predecessore transit instancia quando questio

est realis hoc est tangens dignitatem secus si personalis Et ideo
si agitur petitorio contra aliquem super ecclesiam vel titulo non transit
instantia ad successorem in titulo licet iudex poterit illam reparare licet
in illius sit successor etiam si de transactione queratur quia tunc non a-
gitur nomine ecclesie sed nomine proprio secundum Innocentium et notat domini Antonius de iudiciis
ibi verum ad quartum
Instantia sicut transit ad heredem ita ad fidei commissarium universalem quod
est verum in instantia inchoata cum herede quia fidei commissarius
est heres defuncti non heredis notat dominus Antonius de iudiciis ibi verum ad 3
Instantia tunc transit ad singularem successorem quando ad eum trans-
sit res vel ius agendi de necessitate ut quia duo dividunt inter se hereditatem
et unius est proprio commentum Sed si res vel actio non transit de necessitate
nec transit instantia etiam si vitiose succedat sicut rem alienam vel
aliquem proprium occupatam ius etiam sicut spoliatorem recepit secus ergo
si manum spoliatorum non habuit sed eo mortuo forte occupavit secundum Innocentium
quod est notabile ut notat dominus Antonius de iudiciis quia v ibi veniens ad quartum
Instantia cause inchoate per prelatum eo mortuo transit ad dominum
notat dominus Antonius de iudiciis ibi verum ad quartum
Instantia non transit ad fiscum sacerdotalem in locum privati delinquentis
Ratio est secundum quosdam quia fiscus ipse non est heres que ratio non placet
et quia transit de filio ad patrem qui ipse non est heres Ratio
ergo est quia fiscus habet iudices separatos que ratio concludit quod est
ad fiscum ipse heredem non transit instantia notat dominus Antonius de iudiciis quia
v ibi verum ad quartum
Instantia inchoata contra laicum non transit ad ecclesiam ei succedentem quia
et ecclesia habet iudices separatos sicut fiscus et ista ratio concludit quia
idem in clerico succedente laico notat dominus Antonius de iudiciis quia ibi verum ad
quintum vide innuere contrarium in clerico succedente loco singulariter
iuris commemorandum commemorandum esse coram ecclesiastico
Instantia inchoata contra delinquentem potest mortuo accusatore fini-
ri per iudicem quando causa tangit publicam utilitatem et de ipsa
causa liquet ne delictum maneat impunitum secundum Innocentium ut notat dominus
Antonius de iudiciis quia ibi verum ad quartum in principio
Instantia finit termino de iure civili non solum in causis in
quibus non consistitur contestatur ut notat Bartolus et Baldus in l. properandum
§ si quid C. de iudiciis licet Bartolus aliter dixerit allegando in l.
litibus C. de agricolis et censitis libro xi Et quando lis non contestata in-
cipit instantia a die a qua contestata habetur scilicet quando incipit

tractat de meritis cause ut no. Bar. in dicto C. et sequitur Bal. dicit quod incipit a die quo primo pars est citata in 6 aut. quin semel in fi. C. quo et quando dicit etiam Bal. quod in materia executiva non est dare instantiam certo tempore limitatam in l. consentaneum in fi. C. quo et quando iudex in l. ii. C. de exe. rei iudi. quod intellige quando petit iudicia executio facti seu sententie petatur pro initiari executionem fieri vel non fieri debite quia tunc est instantia nam fit sententia ferenda et sententia sine instantia feri non potest ut no. Bar. in l. i. C. quando pro. non est ne. aliud est ergo petere executionem sententie vel instrumenti quod licet executionem paratam ex forma statuti Et aliud est petere pronuntiari sententiam vel instrumentum exequendum in hoc no. per glo. et doc. in l. ab executore C. que app. non reci. Et primo casu potest perimi dicit Bar. in dicta l. litibus in 2o casu non

Instantia cause principalis currit et finit termino nec potest restitui sive stetit per iudicem sive per partem sive per tempus quoniam causa finiatur ut no. per glo. et Cy. ac Bar. Bal. et Bar. contra l. si appellationem C. de temp. in no. app. contra eam no. Bal. et auct. clericos C. de epi. et cle. ubi dicit quod impedimento etiam iusto non prorogatur instantiam terminal glo. tamen dicit contrarium quando stetit per iudicem quia tunc potest restitui in l. properandum § sin autem utrumque C. de iudi. Sed doc. predicti non tenent illam glo. in dicta auct. contra sive appellatione et interpositione unde sunt in aut. ut sponsa largi. § hec quoque in glo. super verbo prorogandum Sed Do. An. in d. c. venientes de iudi. tenet quod dat restitutionem quando stetit per iudicem vel per tempus Et quod hec opinio tenet sit tantum ut se opponens recipiat iudicem et exerceat eam et per eum protestetur quod per eum non stet quominus infra tempus expediatur aliter non dicitur stare per iudicem sed per partem negligentiam ut no. Bar. in dicto § sin autem utramque Sed prima opinio verior est quod indistincte non datur restitutio ne. l. properandum contineat Et hoc probat tex. contrarium in l. arbitrio § doloso et in l. properandum in fi. ubi l. ex illa soli minori dat restitutionem et dimittebat in subsidium quando ille ex cuius facto perit instantia non est solvendo in hoc ergo minor restituitur maior contra quia exceptio firmat regulam in casibus non exceptis l. nam quod liquide § si de prima fatiri possit quod ergo maior restituatur quando ille ex cuius facto instantia perit non est solvendo et hoc tenet glo. in dicto § dolo in dicto § hec quoque Et idem tenet Do. An. in dicto c. venientes Et licet Bar. in dicto § dolo dicit quod quando stat per iudicem datur restitutio quando loquitur de instantia tamen appellationis intelligendo eum sicut debet intelligi glo. in l. si et si per potiore in prin. ff. lex que tamen

Instantia autem causae appellationis fatalis quod si stat per iudicem vel tempus
non currit ipso iure secundum glo. in dicta l. si. et si per partem et secundum bal. in
dicta auct. Item si lapsus vel de isto tempore debet restitui secundum glo. in
dicto c. hoc quoque et in dicta auct. Item si appellans et ibi hostiensis tenet bal.
de quo per do. an. in c. cum de appella. sed instantia causae principalis tempus
habet currit nec datur restitutio nisi in subsidium et cum ... ponit dat
in dicta auct. Item si quis in causa principali perempta instantia non
perit ius partis sicut instantia causae appellationis non obstante tex. in dicta
l. sed et si per partem in princ. et C. aut pretor sine tamen quia ibi ex
lapsu temporis perit actio et ius partis Item si steterit per iudicem da-
tur restitutio ut dicunt Bu. et bal. in dicta auct. Item si non obstante l. in-
utile ff. de mino quia ibi loquitur in tempore quod est utile Item
si ex facto unius partis currit alteri parti subvenitur ipso iure vel per re-
stitutionem sicut in tempore instantiae causae principalis l. precandum
quod est contrarium ita dicit bal. in l. aut pretor C. si. ff. ex quibus cau-
sis ma. Et licet glo. in dicto C. dolo dicat quando quod stat per partem
datur restitutio dicit tamen bal. ibi contrarium per eum tex. et hostiensis approbat
do. an. in dicto c. venientes per tex. in dicto C. dolo pro quo facit glo.
in dicto C. hoc quoque in glo. si quis licet loquatur in instantia causae
appellationis Idem et fortius dicendum est in instantia causae principalis
quae perempta non perit ius partis
Instantia idem est dicere quod petitio ... quis ... dicit quid actum
ad instantiam tal. idem est dicere quod ad petitionem ... no. do. an. de consti-
tutionibus ... dirigitur vim tal. in principio

Institutio si precedit omnem actum firmitatis per collationem si sequitur presenta-
tionem firmitatis pro confirmatione Idem si sequitur electionem sed si sequitur
totalem iuris translationem ut quia sequitur collationem tunc firmitatis pro
collatione passiva et modicum differt ab investitura no. do. an. de ... pa
consultationem in suo notabili et aliquid tangit in c. querelam de
elect. in ... col. et vide sub verbo collatio C.

Instrumentum exemplatum in vim compulsoriae per
alium quam qui fecit non vocata parte ad ipsam exemplationem non
probat no. ro. concl. 10. nisi pars ad dicendum contra dictum exem-
plum productum citata non contradixit sed secus prout ... sunt
in partibus pro se facientibus ut no. ro. concl. 277 Et vide
sub verbo exemplum C. producens C.
Instrumentum utrumque regalium per notarium creatum a papa vel
imperatore utrumque ... eorum meridiem secus in notariis caes.

a regibus platis et vniuersitatibus habentibus ptatem ex consuetudine
vel privilegio creandi notarios in eorum territorijs quia tunc nota
riorum iusticia demum pbant hoc territorium creancium sunt confecta
ut no. ro. conclu. 283. Et bar. in l. ij. ff. de offi. p con. et li. et
no. do. an. in c. p venlem qui fi sint legit. 28 col. 2 et cardinal
vbi etiam dicit quod papa ipse pt etiam creare notarios subiectos eccle
p totum quod ibi ponunt doc. quia ille est eius voluntatis iurisdictionis
et prorogabilis Et idem dicit bal. de imperatore ut l. enim qui
ff. de iur. om. iudi. Et vide sub quo
Instrum sine si narrat commissionem sine delegacionem iudicis et litteras
et alia formalia iudicorum pbat presumptive sic esse quod sententia lata
fuit parte non reclamante ut putat spec. primo idem spec. tempore si
lata est parte absente per contumaciam no. ro. conclu. 289 Et vide
sub sententia § sententia ipso ubi dicit idem esse quod de sententia appa
ret per testes tantum Et vide plenissime per do. an. de pba. c.
quoniam 2 ad glo. intellectum xviij col. et i sub presumptio c. presump
Instrumenta plura si reperiantur contraria et eadem die ut sententia
confecta valet illud quod est verisimile et si sint eque verisimilia valet
illud quod est pro reo contra actorem et hoc quando producuntur
ad diversis sed si ab eodem neutrum valet no. bar. C. de fi. instru.
l. scripture Et idem in effectu et bal. in l. de rebus C. de do. ante
nup. Si tamen constaret quod instrum prius factum esset illi staret
ut no. bar. de l. ij l. sempronio proculo hoc etiam de verisimi
tudine tenet bal. dicens quod ubi non est verisimilitudo motivis iudicis
incumbit in instro iudicando l. scripture Et idem in effectu dicit do. an.
in c. imputari de fi. instru. Concludit tamen in dubio iudicandum
contra illum cui onus pbandi incumbit sive sit actor sive reus
Et vide al. q. ij vltima voluntatis et bar. in l. j § i ff.
de bo. pos. secundum ta. ubi loquitur de duobus testamentis ab eodem
et eadem die confectis Et vide omnino infra § instra duo
Et vide sub § procuratores duo
Instrum falsum producens qua pena puniatur vide sub § p dicto
§ producens falsum instrumentum
Instrum quis contra se produxerit in illud postea impugnare possit
vide sub § producens § producens instrum non pt
Instrum licet quis producat in partibus tamen contra se facientibus in ptibus
etiam contra eum si quid contra eum faciat vide sub producens

instrumentum cum protestatione

Instrumentum productum si est reprobatum in parte faciat producentem an reprobans poterit ille uti in parte que facit contra producentem vide sub verbo producens § producens non potest et sub verbo error § error confessionis et § error tacite confessionis

Instrumentum si ad instantiam actoris de falso reprobatum an reus potest illo uti vide d. an. qui si sunt le. eam et ibi est per Inno.

Instrumentum si in aliqua parte rasum an fidem faciant vide Specu. de fi. instru. § lviii et de teste. do. c. cum venerabilis ubi glo. notabiliter

Instrumentum vel alia publica scriptura an vitietur propter defectum (pontificis) lasuitatis vel propter defectum publice vel ordinis aut dictionis vide sub verbo scriptura § scriptura vitiatur pluribus causis § fe.

Instrumentum in quo notamus attestationem se de precepto rogatum de aliquo actu certo loco et tempore coram quibus probat illud sterilitum sim hosti ut no. do. an. de proba. c. cum tot. 22 c.

Instrumentum an valeat si notarius apponit in eo locus et locus loci vide Jo. an. de re. iudi. abbate sane ad fi. in glo. et super eo in no. la. et in addi. spe. de instru. edi. § instrumentum intra dilatorias super verbo facilius et Bar. in l. de pupil. § cum inciat ff de no. ope. nun. et Cy. et Bal. in l. optima. C. de contrahen. et commit. sti.

Instrumentum vitiatur si in eo non est indictio apposita sicut per est posita sed errata et in dubio presumitur ponens error in indictione quam in anno sim dicitur ut non Bar. in l. si liberaveris de re iud. et Bal. in l. i. in fi. C. de no. ro. tesu. Et Jo. an. super data facti in no. la. dicit quod ita vitiatur instrumentum propter indictionem per errorem positam sicut per omissa vel errata Et idem sentit do. an. qui recitat Jo. an. et non approbat in c. intra dilatorias de fi. instru.

Contrarium tenet tenet Bal. in l. imperator. i. de sta. ho. quod aut omissio vel error anni vel indictionis possit error corrigi et stetur correctioni Et vide doc. predictos in locis predictis vide sub verbo notarius non potest corrigere

Instrumentum non probat si in eo non ponitur indictio et anni imperii in terris imperio subiectis vel anni pape et domini pontificis cuius in terris ecclesie subiectis no. Jo. an. super dat. facti in novella quod intelligo nisi consuetudo loci aliter se habeat si dicit Jo. an. super data predicta de indictione que potest per consuetudinem omitti

Instrumentum si continet aliqua verba que non solum a partibus proferri

sed a notario psumit illa verba ee notari et non pmo psum
enim illud fuisse aptibus ex psssim quod ex consuetud p partes
ex psim solet no. jo. an. sup data vj in pma vlt col in nota
Bal aut dixit q̄ vba que profert notarius in psona contrahentis
ideo ps puts et non contradicentis intelligi proffe et fatei vca esse
ar. l. filius de mre gta no bal in l. iiij C de rei ven in
iij col et idem vlt bar in effectu ff. de testa in l. si quis fili
abus et hoc verum in ptinentibus ad officium partis secus in pti
nentibus ad officium tabellionis ut no bal C. de test l. errore
Instrm si produtt ex pubto pnte et nil contradicente seu opponente
sed tacente non tenetur producens vlterius pbare quod fuit man
pubta confectum quia ps p no opponens tacendo vide ipm app
basse no hos et jo. an. in c. cum cont de pba sup v instrm
Et idem tenet d. an. ibidem ad quod facit quod no bal l. si. C. de ecla
Instrm valet et probat licet pthocollum non repiat sm Anto de
ma et de fi. instru et C de eden l. si vin col quod intelligit nisi
actus ex consuetudine prius debuit inscripte fieri ut ibi no glo in aut
de tabel. § si Et tamen glo dicat qualem ee consuetudinem hodie
vbique q̄ notarii faciunt pthocolla instrorum sentire vide quod
non valet Instrm cuius prothocollum non repit sed hodie
no valebat talia instra in vrbe constantinopolitana in qua pom
statutum erat q̄ prothocolla fient Et quit tamen hodie p glo
consuetudinem sit vbique ordinatum q̄ prothocollo fiant an ptho
collum no repit psumet falsum tamque ptm cont consuetudinem
et ista sunt incerta illius glo Sic al dicimus quod si Noto
no repiret instro aeque dicimus qui consuete equali pom dt loco
am Imperatoris psumit instrm flm quia ad solitudinem pti
net dcm aeque pone ut no bal in l. si pt dimpom C. de
me et fac. glo Sic ergo in pposito psumit Instrm flm si no
facit pthocollum quia ad hoc facere ptinet ex consuetudine
ad solitudinem tabellionis
Instrm an pt confice pt pr de contractu filii vel cor filii de
contractu patris vide bar in l. si pr ff de cal
Instrm huius pubtam formam facit plenam fidem licet negetur
scriptum manu illius notarii sub cuius nomine scriptum asseritur
qui instrm esset ita antiquum q̄ p testes vinctes manus illius
notarii pbari non posset no bal. de fi. instru l. comparationis

ff. sed hic dubitatur de falsitate etc. et an et quatenus actionis
Instrumentum si est propter falsitatem viciatur totum quod falsitas est in substancia negocii
vel circumstanciis ipsius negocii secus si falsitas sit in aliis puta in nego-
cii non concernentibus puta quod unus ex contrahentibus dicatur oriundus
de alia ut notatur Cynus de hered. instituendis et tenet ibi Jo. an. et dicit
dominus An. ibidem quod opinio Cyni . contraria videtur quod non per glo. et
arch. xv dist. si ad sanctas et per Bar. et Bal. C. de transact. l. si ex
falsis Et ibi dicit Bal. secundum unam opinionem quam tamen non firmat
quia licet falsitas in parte una clausule viciat instrumentum in toto tamen
supplendo in uno capitulo instrumenti que detrahitur fidei instrumenti in illo capitulo
non detrahit fidei in alio capitulo Et hanc opinionem firmat
C. de fi. instru. l. scripture in fine dominus An. ubi supra . § . proximo
Instrumenta duo si repperiantur eodem loco et tempore de eadem re confecta
presumunt unitatem facti sive rei secus si fiet in diversis locis et temporibus
Et ideo si notarius reddat idem instrumentum pluries in publica forma
non habetur nisi pro uno instrumento et unitatem tamen facit probacionem
si minimum dicunt statur ei quod minus continet quia in pluri et non
in minori presumitur error Bal. tamen de originali et prothocollo scripture con-
stat ibi statum ut notatur Bal. in l. sempronius proculo de le. ii Ex hiis
apparet quod in pluri non presumunt falsitas sed error quia si presumeretur
non valet instrumentum in aliqua parte , fateor quod si in prothocollo esset
aliquod scriptum quod falsum probatur tunc nec prothocollum nec
instrumentum inde scriptum aliquam fidem facit in aliqua sui parte sed non
reprobato prothocollo presumitur error instrumento inde sumpto contra quod variat
a prothocollo ut in aut. de tabel. in fi. et hoc fuit de mente Bar.
in dicta l. sempronius proculo vide dominum supra proximo § . et § . instrumenta
plura et vide sub verbo presumpcio § . presumitur an dicat unicus

Interdictum speciale positum in certa ecclesia si dicatur unum
potest relaxari ad cautelam , secus in interdicto generali quod non re-
laxatur in totum ut notatur Cancellaria l. i. i dicitur autem interdictum
generale id quod ponitur in provincia civitate castro vel villa et licet
interdictum generale ecclesiarum locorum non possit relaxari ad cautelam tamen
secus in interdicto personarum ut quando interdicitur universitas vel collegium
notatur Jo. an. de sen. exc. pontifi. li. vi. Et vide sub verbo sentencia
Interdicto generali durante possunt januis clausis celebrari baptismus
et penitencia conferri et verbum dei predicari secus in interdicto speciali

in quo si pdicta fiant locus ppriana et facientes irregularitatem
incurrunt no ro conclu 417
Interdictus ab ingressu ecclie quibus applicandus intelligatur plurimum
vide sub v suspensus § suspensus ab ingressu

Interesse sine estimacionem non recipiunt spualia sicut sunt
cause bnficiales no ro conclu 138 et conclu 402

Interesse appellacionem intervenit fructus io qui petit interesse intelligitur
et fructus petere ff si servi ven l loci § inconfessata et ibi
Interesse non dicitur ron expensarum que sunt no ange
in lite sed solum quando interesse ron rei quando principaliter
agitur ut no p glo et bar ff si quis tam l et si pij 3ce

Interrogatio non aetat ptem vide p iuramentum nec
ad id potest pbs compelli p iudicem nisi interrogatus detur etiam
iuramentum ptis illaz facientis vel sui patentis no ro conclu 72
Interrogaciones an possent fieri parti et testi post terminum p̄emto
rium datum ad pbandum vel post conclu vide jo an de fi
instru cum Johannes et plenius p eundem de iudic cum cau
sam et quo ad ptem vide § proximum se
Interrogacionem in continenti decisoris et negocium principal no
tenet pts vide nisi interrogans deduxerat interrogacionem de
positive et impositive et articulum si tamen interrogatus hoc non
obiciat sed videat valet videndum licet depositive no deduxerit
ro primi dicti est quia non debet iudicare claudicare si ergo interesse
rogantis vult vocari ex confessione adversarii ita debet esse econt
et etiam interrogatus relevet ex confessione interrogantis quod
esse non pt nisi interrogans deducat depositive impositive
qui simpliciter interrogans nil ponit no ro conclu 22 in
ti casibus sz hoc ppilem hoim interrogat ubicumque contrat
spadet et an lite ctk et py et por conclusionem in eam no sem
ad dubiam pbacoem declarandam sz etiam ad ipam singla
relative quod est notale ut ut no do an de iudi c vno
ho no semp septimo iudicis

Interpretatio illius est cuius est condere de sen co inter
alia et C de le l si et de consep c si hi vj inde sb ti declarac

Interpretatio non recipiunt verba expressa et clara ut no. Immo de testium clamor in fi. Et notat Jo. an. in cle. fi. de rescript. col. penult. in prin. et in c. pastoralis de proba. viii col. et no. glo. de consuetudine dilatus supra inc. Et vide sub verbo declaratio § declaratio debet

Introducta dicitur appellationis causa ad curiam quando est in auditorio principis intimata puta vicecancellario qui in hoc tenet auditorium pape. C. de app. l. in offendis et de temp. app. l. fi. § in hiis inchoata autem dicitur quando pars est citata ut dicta l. fi. § illud. Et sic aliud est causam introductam esse aliud inchoatam et aliud devolutam de qua devolucione vide sub verbo devoluta et supra verbo appellatio

Intrusus dicitur qui auctoritate propria beneficium ingreditur si de canonico titulo non constat aliis secus quia huius canonicatu titulo potest propria auctoritate comprehendere possessionem secundum Hosti. et Jo. an. ut no. do. an. de can. poss. c. fi. xxxv col. de resti. spo. in lectura xxiiii col. verbo venio ad ultimum immo huius canonicum titulum etiam si violenter apprehendit possessionem non dicitur intrusus ut no. do. de sac. ge. in c. eum qui in prem. li. vi. Negari tamen non potest quin ex tali violencia incurrat penam ut patet ex tex. dicti c. eum qui in fi. Et hoc dicitur quod per pocca tenendo immiste dicatur intrusus ut infra § intrusus et ibi quando loquitur de ingrediente ab inicio sine canonico titulo et vide infra § intrusus non dicitur qui

Intrusus non dicatur habens antiquissimam possessionem licet de titulo non doceat quia ex sola antiquitate coloratur possessio ut no. do. an. de resti. spo. c. in lectura xii col. verbo si ultra hoc

Intrusus quisque per intrusionem fit inhabilis ad beneficia quisque non ut no. fran. in c. si romanus de preben. in fi.

Inhabilis fit quisque qui ex electione facta per abusum laicorum se intrudit de elec. quisquis. Item quando sine dispensatione quis tenet duo curata vel duas dignitates vel personatus ex ti. decondum ad finem et de preben. § videndum verbo si mag.

Intrusus an dicatur ille qui beneficium per simoniam recepit sciente vel ignorante vide sub verbo simoniam § simoniacus est ab omni

Intrusus non dicitur qui occupat beneficium ne. pe. more de preben. eum qui li. vi in primo notabili. Contrarium videtur immo ut primo § quis immo dic quod immo est intrusus

sed non hz canonicum titulum ut dicit intrusus improbior illo
fure qui sine vi furatur clandestine li ij § ceterum ff vi bo
rap [illegible]vide sup in principio

Intrusus dicitur quicumque auctoritate pp͠ria ingredit licet sit electus dum
tn nō sit confirmatus ut no in summo in c nil de elec et est tex
de pben cum non iam [illegible]dudum

Intrusus dicitur quicumque recipit beneficium ab illo qui non hz ptatem
conferendi cum suspendi vel si ad illum collo ptineat tn quia
durante suspensione conferre nō pt recipiens ab eo collem
et possessionem dicitur intrusus ut est casus in c tanta de ex͠c
Intrusus est quicumque beneficium iniuste scienter (recess platorum)
ingredit et administrat ut est casus in c cum qui de pben li
vj et ignorantia inuis hoc casu scientiam non excludit ut no
ib[illegible] glo sup v̄ scienter

Ypotheca tacite contrahit in bonis defuncti pro eo qui
defunctum sepelivit pro quantitate quam in funeralibus ex
pendit et pfertur omnibus aliis creditoribus habentibus tacitam
hypothecam non expressam ut in l et sequitur § j et in l pe
et no glo ff de reli et sup fune eadem no Angele in l que
situm in pen ff de pi etc

Ypotheca tacite contrahit in bonis plati male administra
tis ut no glo de pig ex litteris xvj q j Similit et bona
plati sunt tacite obligati eccle

Irregularis Nullus est in dubio sed acta prima ce
lebrare licet Et irregularitates in dubio fuerunt sanctis patri
bus non obscandalum vitandum ut no Jo an de cohabita cle
rica in v opp et in iiij casu sup quo vide primo § irregula
ritatem nullus Simil in cle j de hom ubi etiam dicit quod
sit irregularitas et quod sunt eius species ppt ea per primam
vel baptismum irregularitas non tollit no Jo an de divorcium
c gaudemus et vide sub vbo gaudemus Et vide sub v̄
clericus § clericus

Irregularitas causatur ex omni crimine notorio et suspendit ob
eius prima pacta nisi cum eo dispensetur no Jo an de cohabita cle
rica in v oppo

Irregularitatem non incurrit suspensus celebrando quia irregu
laritas non accumulat irregularitati sed forte non esset pctm

Irregularitatem incurrit excommunicatus non solum si celebrat sed etiam si celebranti autorizat sicut si celebrantem simpliciter audiat no. glo. in cle. si de sentencia excommunicationis supra verbo celebrari

Irregularitatem non incurrit suspensus celebrando quia irregularitas non accumulat irregularitati sed forte non esset peccatum dic quod irregularis dispensatus ab episcopo incurrat celebrando in eorum glavitatem in qua solus papa dispensat no. d. an. de cohabita. cle. et mul. in ii oppo uti si ° Sed dicit quod ita irregularitatem incurrit suspensus scienter in contemptum clavium celebrando sicut excommunicatus de sen. ex. c. i. li. vi in fi. secus si probabiliter ignorant suspensionem ut ibi no. per Jnno Et vide quod no. per eundem in c. sacro eo. ti. supra verbo ingressum

Irregularitas tollitur et abolet per ingressum religionis no. ro. consilio l. 2. 8.

Irregularis ut homicida non est incapax dignitatis vel beneficii ecclesiastici. immo iuste illud tenet donec removeatur et deponatur ut no. Jnno et Jo. an. de confess. preben. cum nostris in prin. supra possidebat Adverte quia Jnno ibi non dicit . sed non bene dicit quod homicida et irregularis non est omnino incapax quia cum dispensatione capax est ad beneficia an homicidium vel irregularitatem quesita retinet vel sine dispensatione donec illis removeatur vel privetur Et sic conclusio est secundum eum quod irregularis non potest beneficia acquirere sine dispensatione sed prius acquisita retinet sine dispensatione donec privetur Et ita etiam declarat Jo. an. et fran. de zaba. in cle. cum nostris Tempore dicit quod tenet collatio facta irregulari quod est verum in collatione beneficii secus in collatione ad prelaturam no. d. an. de concess. preben. cum nostris viii col. et quasi tacite Sed ro. simpliciter dicit quod irregularis est inhabilis ad beneficia et vide sub verbo electus licet pro homicida quod non privetur ipso iure beneficiis obtentis tenet Tempore de elec. quod sicut col. antepenult. Contrarium tenet Ar. dis. l. studeat sed adulterius non est inhabilis ad beneficia obtinenda ut no. Tempore de rescript. c. col. antepenult. ad fi.

Irregularitatem incurrit qui durante generali interdicto celebrat vel baptissimum aut primam confert vel verbum dei predicat no. ro. conclusione l. 1. 7

Irregularitatem nullus incurrit nisi in casibus expressis ut in inc. tex. c. de se ex eo iis qui si vi Et ibi no. arch. id no innocen. de ex. pla. tenta in glo. hic vide et per tex. dc. c. iis qui patet quod irregularitas est inducta a iure positivo propter quod vide supra in principio

Ita hic dicto est ad verum affirmandi ut no. d. an. de coha. cle. vid. ii col. super dicto itaque est conventio illativa que infert ex premissis quandoque inductiva ut no. ibidem

Iter acceptum ad papam an habeat vim appellationis et an suspendat iurisdictionem inferioris vide supra in appellatio c. appellationis vim

Iudeus non potest adquirere quasi possessionem maritalem in mulierem christianam ut no. d. an. de con. poss. c. si vero tal. v. iiic. 2°

Iudeorum filii parvuli et impuberes non possunt invitis parentibus baptizari ut no. glo. xxviii. q. iii. iudeorum que dicat quod tales pro invitis parentibus non sunt ad fidem christianam trahendi ergo nec baptizandi et per consequens per talem baptismum nullus caracter imprimitur quia si imprimeretur ad fidem christianam fuerandam compelleretur, cuius contrarium vult illa glo. pro quo facit tex. xxiii q. v ad fidem Et facit ratio quia prohibito fuit reclamandum ff de sponsa. l. oro et his ex una via prohibetur palam non admittit de re iuris tam quid ba vi. non obstat. c. maiores c. item quidam de ver. de baptis ubi patet quod ex baptismo etiam coacto caracter imprimitur per quam baptissimus compellitur fidem christianam servare quia ibi loquitur de baptismo per regem sive de mandato regis et eodem modo loquitur c. de iudeis xlv dis. sicut in baptismo per inferiorem ratio est quia iudei sunt servi regum et principum unde sicut rex possit iudeos tamquam sua mancipia alteri dare et in servitutem vendere ipsis invitis ita potest et baptizari facere Et hoc determinat arch. xlviii di. qui sincera Et hoc etiam volunt sanctus Thomas de aquino in iia iie q. im articulo xii ipse tamen non distinguit inter principem et inferiorem baptizantem Sed arch. ut loquitur per viam potest non per viam debet per quod concludit potestatem inferioris ex quo sequitur quod in baptismo inferioris nullus caracter imprimitur secundum eum aliter non esset differentia inter principem et inferiorem

Iudex auditor palacii non potest absolute ad cautelam sine speciali
commissione sicut in aliis delegatis quia auditoris iurisdictio est stri
ctissima no. ro. conclu 2 l l Et vide sub x appello Citato ...
citato quando sit, excepto lauris episcoporum Remissio successor etc.
Iudex auditor palacii habet iurisdictionem ordinariam // scilicet iurisdictio
in cognoscendo sed delegatam in finiendo no. ro. conclu 33 l no
tamen habet ordinariam in cognoscendo actu sed habitu no. ro. conclu l 7
et conclu l 12 Et commissiones que fiunt tibi auditoribus non
sunt nisi distributiones hinc est quod in c. ipso iul de ep li vi
non habet locum in auditoribus in causa impetrato et dato ut no.
ro. conclu 170 et conclu l ii et conclu l 12
Iudex auditor camere non est auditor neque officialis sed est
auditor camere et camerarii ideo de appellationibus que ab eis ad sedem
apostolicam interponuntur non potest se intromittere quia ille committuntur
in palacio apostolico no. ro. conclu 32 l
Iudex auditor palacii cum committitur causa appellationis interposite imp
etrantibus vel in causa dat ex equitate magis quam de rigore similiter
huiusmodi palacii solitos in prima instantia similiter nisi constaret quod
in partibus causa causata fuisset no. ro. conclu 20
Iudex auditor cum in causa committitur causa principalis cum speciali mandato cum
potestate citandi ad partes potest statim decreta citatione licet non procedat de
equitate et 2m stilum curie iudici et impetrantibus inhibere melius
tamen est quod in eodem instrumento fiat inhibitio cum citatione no. ro. con. 11
Iudex auditor cum ad instantiam partis committitur causa quam impetrans
super certo beneficio contra certum movere intendit cum potestate citandi in curia
et extra potest procedere super appellatione per adversarium impetrantem interposita
licet ipsum adversarium non citavit quia appello eum citat no. ro. co. //
Iudex auditor si causam sibi commissam remittit ad cancellariam // 336
desinit in illa causa totaliter esse iudex sicut si causam remittit
alteri auditori putantis eum iudicem quia tunc remittens si iudex
erat non desinit per remissionem esse iudex no. ro. conclu 3 l 8
Iudex auditor non potest in causa procedere sine nova commissione quam papa dedit
literam remissionis ad partes licet in ea non fuerint articuli inclusi causa
si pars velit renunciari remissionem quia ex quo papa semel apposuit
manum non debet inferior se intromittere no. ro. conclu 73
Iudex auditor si committit receptionem testium in partibus non potest ille

tm auditor commisit alteri committe eandem receptionem etiam
partibus consencientibus no. ro. conclu 2 l l

Iudex auditor sacri palacii est egregia persona ideo si requiritur
in testem debet in eum mitti pro iuramento. no. ro. conclu. 8 8

Iudex auditor non debet admitte renunciationem iuris in beneficiis sine
speciali commissione sed licet resignacionem beneficii non possit admitte
admitte tamen potest renunciationem litis et talis Renunciacio quid operatur
vide ro. conclu 2 l l.

Iudices auditores si sunt plures quibus separatim committitur eadem causa
uni ad instanciam actoris alteri ad instanciam rei nec apparet cui primo
commissio fuit putatur An ille qui inchoando preuenit preferatur quia
auditores habent ordinariam iurisdictionem in cognoscendo idem ille debet
cognoscere qui inchoando preuenit per c. proposuisti de fo. compe. et
quod sit citacio necessaria quo ad partem non quo ad iudicem no. d.
an. in c. relatum. de offi. dele. vide hic glo. in c. ut debitus de
appe super verbo si dicat et quod no. d. an. eo. c. in pr. expedita
Et idem videtur dicendum in pluribus delegatis ubi non apparet de
prioritate date vide omnino quod no. d. an. in c. i. de cons. li. vi. col. hic
eciam duo videnda vide decis. 2 0 9

Iudex appellacionis interposite per electum ad negacionem confirmacionis
vel cassacionem eleccionis ad curiam si pronunciat bene appellatum per electum
vel electum confirmat quia ele auditor sacri palacii procedat in dignita
tibus electiuis in quibus est maius periculum quam in aliis no. ro. co.

Iudex appellacionis potest de nullitate incidenter cognoscere licet (178
de ipsa nullitate in appellacione et commissione nulla fiat mencio
nd. bar. ff. de app. l. si expressim et bal. in l. perspeximus C.
si con. int. vel vti. pers. in iud. litig. promiss. vi. col.

Iudex appellacionis aginame si est delatus potest de causa principali
cognoscere si pronunciat bene appellatum dummodo expressum ut sit limita
tum ad tres appellacionis hic d. an. de app. ut debitus in opp. quod
non cognoscatur per mult. tal. ordinarius aut si pronunciat
male appellatum per utraque parte consenciente vel saltem
appellato de causa principali cognoscere quod est verum in persona vel
eius legato secus in metropolitano nisi iudex a quo appellatum
detulerit quo casu idem in metropolitano quod in persona ut no.
d. an. in dicto c. ut debitus in appo quod causa xi col.

Iudex applonis cui e commissa ca gravaminis licet postea fiant
alie commissiones quod procedat in principali sed per infirmacionem etc
tn non pt vigore dictarum commissionum procede ad aliquem actum
nisi prius expedito si pronunciet male processum tc' tunc remittet
totam causam cum commissionibus predictis ad primum iudicem qui pro
cedit secundum formam predictarum commissionum no ro conclu 231 in
de sub de terminum § terminum per quod committi causa applonis
Iudex applonis ad diffinitivam si videt applonem desertam pt non solum
ea pronunciare desertam sed etiam primam sententiam confirmare ut no ro
conclu 97 Et pt de exceptione ipsius desercionis incidenter
cognoscere sine nova commissione et cum pt principaliter est de illa
an causa cognoscendum no conclu 188 predicta intellige
qui vult cognoscere desertionem ante lapsum fatalium sed postea non pt
sine speciali commissione quia tunc non est iudex in principali ut
in accessorio sine incidenti ut colligitur ex notatis per totum in
conclu 207 Adverte quod illa conclusio non facit clarius limitacionem
sed simpliciter vult quod iudex cui committitur ca applonis possit sine
nova commissione cognoscere de desertione vel per lapsum fatalium se
cuta Et vide sub de execucio § execucio sentencie
Iudex applonis ca deserta desinit esse iudex ut no in cle si ap
pellationem de app in glo hoc fortificat et iudex applonis pronunciando
causam desertam pronunciat se non iudicem no ro conclu 188 quod
procedit quando est deserta per lapsum fatalium secus si aliter ut in
c. proximo prece
Iudex applonis interlocutorie a sententia per quam iudex a quo pronunciavit
applonem esse desertam que tamen non erat deserta debet causam remittere ad iu
dicem a quo ut ulterius in causa procedat econtra ut no ro con
Iudex applonis a gravamine pt litteras arrestare et testes clu 83
assitudos recipere propter periculum et valebunt etiam coram iudice a quo
si pronunciatur per eum bene processum no ro conclu 87
Iudex mere nullitatis non pt inhibere ne fiat execucio sentencie
que dicitur transivisse in rem iudicatam si tamen fiat execucio ~~no ro~~
~~conclu 268~~ et agens de nullitate obtinet retractationem exe
cucionis no ro conclu 268
Iudex si sententiam tulit et si appellatum ab ea interposite de:

tulit pt cognosce de fcto applacionis si ei comitte qua illius est actus a principali nam sine commission pt ad executionem sine p'cede si applo non sint debito tempore prosecuta no. co. concilu 183
Judex a quo appellatur agrauamine si parti de negat aplos petitos date iurisdictionem amittit et processus post ea per eum habitus est nullus Idem si parti non denegauit tn eos infra tempus iuris si tn debite petiti fuerint non dedit quia alr est aplom tacite renunciatum et non erit amplius appellandi Idem de iure videtur quando eos debite petitos non dedit in primo termino licet post ea dedit in 2o (sz hoc non seruat curia no. co. concilu 389) de si petenti aplos nil rndeat no. glo in cle quamuis sup v a si
Judex perdit iurisdictionem deferendo applom etiam friuole (de app) et remittendo sine deferendo eum superiori no co concilu 3. e. 8.
Judex a quo dicitur deferre applom eo ipso quod dat acta papliis reuerencialibus licet non proferat verbum deferimus no co concilu
Judex deferendo applom agrauamine videtur a se iurisdictionem abdicare 67 et quod etiam de consensu parcium non pt post ea in causa procedere nisi ad eum superiorem remittatur no co concilu 271 nam dilacionem post per eum factam reuocare non pt licet res sint integre nisi forte judex esset talis qui per simplicem querelam adiri posset quia tunc partes pnt ad eum redire non obstante dilacione per eum facta no co concilu 3. e. 8. Cn dic quod imo pt de consensu consenso partium reuertendi distincte in causa procedere ut no Jo. mo et arch et Jo an in nouella in c. cum appellationibus friuolis de appe li vi Et vide tex co ti pluralitatem cum si et no ibi glo sed quia et in glo sz iniquum et idem sentit glo in c. ij. de ma concilien cum intdictum eclie nam per hoc non dicit cum pmi dictum superioris inducat applonis prorogat iurisdico inferioris sz dicit non declarari ut no d. cm in dco c. sepe et quere quid si ambe partes et vide sub supra applo. § applom applans
Judex si detulit applom post ea pt per aquerimon (si tacite) dierum intualium statuere parti tercium terminum ad aplom psequendam quidam tn dixerunt quod hoc no pt nisi statim hoc faciat cum applom detulit no co concilu 32
Judex si applanti agrauamine dat aplos refutatorios et assignat applanti terminum ad comparendum coram superiori per applone

prosequenda per clem. assignationis termini non devolvitur negotium
principale ad iudicem ad quem no. ro. concl. 199 et ex premissis
infert per hoc censetur iudex deferre appellationi in nolle desistere de
clarat dando refutatorias et non presumitur quis presumitur eodem instan
ti velle esse sibi contrarius Ideo non obstante dicta assignatione po
terit in causa procedere quia tamen non assignavit ut a se iurisdictionem
abdicaret sed ut terminum quem appellans de iure habebat abreviaret et
ita videtur sonare glo. permittit in simili in c. cum appellationibus fri
volis de app. li. vi et clarius ibidem in no. la super ea glo.
in fi. ubi dicit Jo. an. quod iudex coercenda malicia appellantis
dum terminum assignat ut terminum iuris restringat dum non
potest dici quod per id appellanti faveat eum a sua iurisdictione laxan
do et per hoc vide casus in c. cordi co. ti. no. in glo. et
vide s. j. § proximo
Judex a quo si non detulit appellationi prosequendo ut no. Inno. in
c. fi. de accu. licet Jo. an. aliter sonare videatur in addi. spe. in
ti. de remis. § videndum per verum et spe. idem quod no.
Jo. an. tamen quando appellant Jo. an. et fran. de zaba. in cle.
de app. cum Inno. et vide supra § proximo
Judex a quo appellatum est ab admissione contra quamvis potest pro
cedere in negotio principali statim quod secundus iudex pronunciavit ma
le appellatum et remisit causam ad primum iudicem non obstante quod a pro
nunciatione secundi iudicis fuit appellatum nisi tamen iudex cum 2a
appellatio sit commissa inhibuit no. ro. conclu. 132
Judex a quo appellatur ab admissione articulorum si reponit appella
tem ad melius deliberandi et postea recepit testes super articulis
valet talis receptio quia repulsio fuit non ad repellendum articulos
sed ad melius deliberandi et postea recepit testes super articulis cum
postea declarat testes recipiendos no. ro. conclu. 377
Judex qui pronunciavit in possessorio suspenso petitorio licet ab eo
appellatur et causa appellationis cum negotio principali alteri committitur
potest nihilominus in petitorio procedere coram iudice ad quem causa si
fuisset commissa sola causa appellationis absque negotio principali
et si una partium vellet coram iudice una in petitorio procedere
alia in possessorio coram alio preferetur causa possessorii quia
privilegiata est no. ro. conclu. 137
Judex qui revocavit attemptata lite pendente licet non condemnavit
eadem die in expensis poterit postea condemnare quod instete

quando interlocutoria renovantis attemptata non e nisi quedam ex
ecutio interlocutorie no ro conclu 13

Judex in causa renovationis attemptatorum dz procede simpliciter
et pure et mero officio et sine ordine solemni no ro conclu 13

Judex pt procede sine figura iudicii in causa decimarum et conclu 51
vertentis inter clericos non inter laycos no ro conclu 51

Judex pt de plano se informare de fama et potario et
qualitate persone nec requiritur quod pro tribunali sedeat nec
quod citet ptes nec quod deferat iuramentum testibus ut no do an de co
ha cle vita el viii col

Judex non pt procede sine figura iudicii in casibus non permiss
a iure nisi hoc faciat de speciali commissione pape vel imperatoris quia
alius inferior non pt hoc committe no glo de here c fi li vi
et in cle sepe de ver sig super ℈ mandamus

Judex cui e commissum et procedat summarie etc an possit subito
ℓo etc etiam procede sine figura iudicii si petitum sint ℓℓ si
quantitas simpliciter dicat deudiat etc et iusticiam faciant an
possit summarie procede si petitum commissum pt vide sub ℈ capitulo
c rescriptum ℓℓ commiss etc

Judex cui committitur causa ut procedat sola veritate facti inspecta et
terminis abbreviatis qualem ordinem servare debeant in beneficiis et prebendis
vide ro conclu 3 l et conclu l 3 Si aut committitur ei ut procedat
secundum conscientiam suam tunc pt procede et facere prout vult et ab eo
appellari pt ut no d an in c i in fi de consti et glo in c
statutum c assessore de rescriptis li vi co li Et vide sub ℈
appellatio c appellari non pt ab his dic quod licet appellatio non
operetur quo ad effectum suspensivum operatur tamen quo ad effectum
devolutivum ut superior possit emendare ut no glo in cle et de
iureiur ℈ oneramus Et idem dicit jo de ymo et recitat do
in c assessorem et do an in decre c i et fran de zaba i dicta cle i

Judex cui commissa est causa ut in ea procedat pure et simpliciter
non tenet in processu servare ordinem a iure civili inductum
sed procede dz secundum solam equitatem iuris canonici Et io
si libellus fiat secundum rigorem in aliquo defectivus potest
iudex supplere secundum equitatem predictam no do an de iud
delecti ℈ non quarto et vide bar in congregatione ad resumendam
qui in hac ma plene loquitur

Iudex quando procedit non ut iudex sed ut bonus vir quia ca
sibi committitur ut bono viro pt ut vult ad instructionem suam se in
formare et non procedere cum causa cognitione nec partes vocare no. do. an.
de cohab. cle. via xxxviii col. et no. in c. de off. de i. glo. ingi. fi.
Iudex in arbitriis non tenetur sequi rigorem iuris scripti sed potest
sequi equitatem etiam non scrip. ut bar. in l. i. C. de sac. sanc.
ec. vide do. an. de consti. c. i. x. oppo. quod imo
Iudex an possit sine accusatore et absque alio processu et alia proba
tam crimen commissum coram eo partibus scitis vide sub v.
notorium § notorium quandoque
Iudex qui sua natura cause pt procedere absque iudiciario ordine licet
ordinem servat non viciat processum sed si partes contradicunt pnt
appellare no. do. an. de cohab. cle. vers. xviii col.
Iudex si via ordinaria incipit procedere in ca. in qua poterat procedere
ordine non servato an possit ab illa via recedere vide cle. sepe de
ver. sig. super partibus et vide do. an. de iudic. ad nostram in fi.
Iudex pt ex officio se informare in litis in quibus sufficit summaria
cognitio no. ro. consilii 82 et pt etiam in causa ordinaria compellere
ex officio procuratorem exhibere mandatum licet pars partem non opponatur
ut sit peritus no. do. an. de elec. c. i. li. vi. ingl. super v. absens in fi.
Iudex pt ex officio supplere inquocumque actu ex quo surgeret iudicii fru
stratio ideo supplet etiam ineptitudinem libelli no. do. an. de iudi
cam. Item supplet in omnibus in quibus non solum partes offendere
sed et decor iudicii no. do. an. eo. ti. c. i. x. no. quarto quod in
his vide ple. per do. an. quando possit iudex ex officio supplere in
c. bone de postu. pla.
Iudex pt ex officio supplere in his que sibi ut iudici nota sunt ex
testibus vel instrumentis coram eo productis no. ro. consilii 270
Vide quod no. de postu. pla. bone Et vide quod no. d. an. de
testi. spo. c. solicite in ii. oppo. Et quod idem do. an. preclare
no. in c. cum dilectus § 20 obviat Et vide sub v. notorium
§ notorium probationis si fiat
Iudex pt reum condempnare in expensis etiam in libello non petitis
no. ro. consilii 323 Et idem in fructibus quia accessorii
sunt no. ro. consilii 181

Iudex qui partem inique ledit faciendo sive iudicando punitur et interesse tenetur secus si partem negligendo ledit no. Io. an. circa hosti. de sum. dilati. et de re iudi. c. i. li. vi. in glo. facientem in no. la. Contrarium no. bal. in l. mancipia C. de ser. fugi. Sed adverte quod in casibus quibus iudex tenetur iudex pro negligentia parti ad interesse tunc non quibus tenetur pro negligentia generali que dicat quod pro eo de quo pt quis consequi puniri pt similiter in factum interesse convenire no. bar. in l. si da. var. et ex. or. cau. pter hoc dico ubi pro negligentia iudicis promittitur leso de beneficio restitutionis ut in eandem l. et si pro pretorem in pri. et § alt. pretor ff. ex quibus cau. ma. non licet locum actio in factum contra iudicem quia dicta generalis non comprehendit casum in quo de alio remedio specialiter est provisum per l. sancimus legum ff. de penis maxime quia remedium restitutionis non est incompatibile tunc est verisimile quod legislator voluit relaxari in factum ut l. e in cause ij. p. pri. ff. de mino. viij. non est verisimile quod legislator voluit duo remedia contraria induce ut probatur per totum tex. in dicta l. sancimus legum in fi. vide infra § iudex qui litem sibi fecit

Iudex datus in curia partium possit etiam ad partes si hoc non committitur in signatura vide supra § exemplum § exemplum in eccl.

Iudex recipiendo testes super articulis productis tacite admittit ipsos articulos licet est necessaria alia admissio no. ro. conclu 277 et conclu 102 et no. glo. de offi. dele. cum contingat super § nihilominus

Iudex non solum pt reum absolvere actore non probante sed pt ipsi actori super petitis perpetuum silentium imponere licet ipse reus nullam petitionem dedit no. ro. conclu 116

Iudex ordinarius vel delegatus si pronunciat se iudicem competentem cum non sit an processus per eum postea valet si non appellatur vide ple per do. an. in c. postea de dila. et de offi. dele. cum olim in iii col. et in fi. apparatus vide infra § iudex qui prodit

Iudex si pronunciat se iudicem si non esse cum sit non desinit per hoc esse iudex sicut nec econtra si pronunciat causam ad se devolutam cum non sit non per hoc iudex erit no. ro. conclu 83 vide infra § iudex qui pretendit

~~Iudex aditus licet sit incompetens super negotio principali ita ut super eo pronunciare non possit est tamen iudex quo ad expensas et interesse~~

in quibus ptem potest contumac no. glo. fi. in c. vltimo de re
scriptis co. ti. li. vj. et in c. statutum § vero insi. de rescriptis eo
li. Et simili mo pt desentibus quandoque iudicare licet non
de re principali no. Jo. an. de symo per tlas l. sup. glo. fi. Et
si idem iudex sup principali procedat processus est nullus etiam
si ps non apponat ut no. hymo. et Jo. an. in dc. c. dispendia
Iudex si ab initio non habuit iurisdictionem sed lite pendente sup
venit an processus prius habitus videbatur validetur et si potuit
procede vno modo ut iudex an acta valeant vide dominum an
de rescrip. tum ex officii
Iudex qui non admissa exceptione ad vlteriora procedat tacite
exceptionem reicit et pptea ab eo tanquam iniuste gravante appellari
pt tex. est de libel. obla. c. fi. et ibi no. do. an. in secundo noli
Iudicis vel officialis assertioni creditur in exindicialibus ad eius
officium ptinentibus no. ymo. de probationibus quoniam contra
falsam et bar. in l. ambitiosa de dec. ab ordi. fa.
Iudex si citat aliquem ex privilegio exemptum an citatus teneatur
compare allegaturus privi. vide sub vo citatio § citatus an tenea.
Iudex quis dicitur competens in causa feudali vide sub vo feu
dum et vide j. § iudex secularis habens
Iudex quis adeundus est quando petit laudum reduci ad arbitrium
boni viri an iudex petentis vel eius contra quem petitur vide
sub vo arbitrator § arbitratoris laudum si petitur
Iudex quis adeundus sit in ta restitutionis quod sit restitutio
petit adversus sententiam dicit adiri superior iudicantis casus est in l.
l. C. ubi et apud quem pt adiri etiam ipse qui iudicavit si ordi
narius est ff de mino. l. in causa § fi. si petitur adversus
contractum dicit adiri iudex rei casus in l. ij. eo ti. et ita no.
ibi per bar. et bal. Sed glo. in l. minor aut in pri. de mino. dicit
quod sicut contra sententiam propria quis restituit et contra sententiam paris
quod non puto quia par et parem non hz imperium licet
habeat imperium in servum ff. de arbi. l. nihil ratius Sed aut peti
restitutio ad psequendum impositum trinis temporibus sunt de
cursu debet adiri iudex ad quem l. pris C. de appel. Sed si peti
restitutio ad appellationem interponendam pot adiri tam iudex

ad quem quam iudex a quo . C . si se inmisc. xc. pe. l. i. delegatus
vel ad dyffinitivam sententiam diffinitam sententiam non restituit sed adversus interlocuto
riam in [illegible]tutoriam sic l. si. . C. ubi et apud quos et ita no
bar in [illegible] l.

Iudex quibus censetur competens an actori vel reo quando reus
non competit excepcio licet non conventus licet imploat officium
iudicis ne ab actore inquietet vide sub excepcio . § . excepcio
Iudex quis dicat competens in examinacione testium que sit ad
eternam rei memoriam vide sub testes . § . testes quando
Iudex qui vult procede ut in notorio non habens iurisdictionem nisi in
notoriis etiam eo negatur notorium utrum possit de hac cogno
scere an notorium sit vide sub notorium . § . notorium si etiam
Iudex habens iurisdictionem racione certe qualitatis cause ita demum mer
pt in ea procede si in libello sunt ita qualitates expressa et
deducte in libello manifestantur mete iurisdictionis no. de
an. de iudi. ceterum et vemo ad glo et adverte quod suf
ficit quantum extendit iurisdictionis secundum qualitatem in libel
lo de ductam sed de eius veritate dubitatur ut ibi no. co. c. in
pr. et no. [illegible] dic. et fortius quod etiam si illa qualitas non
exprimit si tamen sub qualitate verbis libelli includi pt sufficit si
adversarius non opponit sed in principio opponet tunc iurisdictionem
repelletur actor nisi in addicionem ad libellum vel in alia peticione speci
ficate tanc exprimentes iurisdictionem ut no. idem do. an. eo. c.
et venio ad secundum
Iudex cui interdicta est prohibita iurisdictio si procedit et non opponit
valet processus et sententia per eum lata nisi iurisdictio sibi sit alteri attribu:
ta sicut glosa quod est notabile ut no. do. an. de iudi. tex. ceterum
circa finem vel ab initio sit prohibita et quid limita ut no. do. an.
de rescriptis super litteris in tol. et no. ex
Iudex coram quem apponit de incompetencia racione infamie vel crimi
nis pt cognoscere an sit iudex quia non iudicat super infamia
vel crimine sed an sit iudex ut no. do. an. de iudi. ceterum et
vemo ad secundum vide in . § . iudex qui
Iudex cognoscit an sit iudex quando ulterior excepciam iurisdictionis
excipitur ex a quo commodo iudici applicando ut quando agitur de
potestate alicuius iuris vel cause defensi iurisdictionem et ideo

si conventus dicat se exemptum et iudex vel actor dicat eum sb
iectum de hoc iudex non cognoscat Item si data sub tali ptate iuris
dictionali revocatur in dubium an sit ptas vel exme Et p[illegible] proce
dunt an ultra iurisdictionis excedunt ill id ad quod refert prin
cipium tangit iudicem et ptem reus si respiciat iurisdictione eius
Et ideo si revocatur in dubium an locus contractus vel delicti sit
de territorio iudicis primie volente de hoc cognoscere potest quia tale
prindicium eius non pondeatur secundum Immo Si enim l. et ca
ps recusat eum ut suspectum vel petens a superiore causam
ad se revocari forte debet audiri quia licet eius non possit prindicare
tn verisimile e. qd favebit id quod alis defendit licet ut alios actio
emus quod desimili ca dicit ut no. Jo. an. de iudi ceteros pro ad im
Iudex an possit committere ptem executionis officium vide Jo. an. de
iudi et uo eius petitam et examinemus
Iudex pt interrogare ptem ext principalem questionem in xi casibus
sed ex principalem questionem interrogat ubicumque equitas suadet
et ante litem et etiam per commissionem in ca non solum ad dubiam
positionem declarandam sed etiam ad ipsam fundandam quod e nota
ut no. Jo. an. de iudi c. j. et no. vij. iudice et vide eius supra interr
rogationi concernenti
Iudex pt de causa ppria cognoscere et iudicare quando non recogno
scit superiorem no. Jo. an. de iud. cum venissent et appo. v. fz
si superiorem recognoscit tunc cognoscere non pt de causa ppria
vel de iniuria eius psonali vel infamie ppe nisi ex hoc
insurgeret turbato iurisdictionis et hoc facit specialit adtenendo
iurisdictionem vel nisi iniuria psonalis et manifesta quia
tunc e magis exterior quam iudex ideo recusare no potest
sim Immo Cin et bar qd non placet quia etiam in notorijs
sntia fertur licet ordo iudiciarius omittatur omittatur in
iniuria respicientem dignitatem pt indistincte cognoscere ut
no Dominicus an. c. et inferior autem
Iudex pt ee quilz prelatus in causa eccle sue et in causa sper
tante ad mensam suam pt tamen recusari saltem ut aliis
ei associetur quia etiam consanguineus eius recusatur qo multoforcius
ipse prelatus Cas al pulcz no cognoscat u. d. iniuria eius psnali notoria

nisi notoria sit sm̃ Jmo sed de iniuria tangente ecclã, nõ cogno
sat ut si diceretur epo q esset simoniacus concordialiter aut ad defe
sionem iniuriam posset spiritualiter sinare excitando et clis excitatio dicat
potius concordial no. do. an. de iudi. cum venissent ꝓ inferior aut
sm̃ Jmo dicit q ecclã in cã eccle sue non ẽ iudex competens quia
in cã sua iudex esset hosti. dicit contrarium et recitat Jo. an. in c. ex
parte in xo de. ver. sing. Et opi hosti. sequitur bal in l. i. C
ne quis in sua causa

Judex ordinarius vel etiam delegatus qui competens erat contra
aliquem uniuersaliter etiam competens contra illius vniuersalem successorem
ꝑtendentem ius a predecessore ius non ꝑtendit sicut est in succedente
in ecclã vel comitatu vel alia dignitate tunc successor conueniri co
ram suo ꝓprio iudice nisi questio esset realis tangens ecclãm vel
dignitatem et non ꝓprium titulum in ecclã vel dignitate Contra sin
gularem vero successorem etiam in vicio succedente nõ cesset ordinarius iudex
competens. imo ipse singularis successor conueniri debet coram suo iu
dice ꝓprio nõ coram ordinario predecessoris sm̃ cum iure succedit successit
quia iurisdictio ordinaria non extendit de vna persona ad aliam nisi
quatenus iure tantum recipit no. do. an. de iudi. quia v. ꝑ venio ad quidem
in delegato aut contra predecessorem dic ut in. c. quoniam status pꝫ se

Judex delegatus contra vnum potest uti iurisdictione delegata contra singularem
successorem rei et viui et sit iurisdictio delegata restricta ex conclu
sione rescripti ad vnam speciem actionis transit ad aliam personam contra
quam eadem actio competit in genere licet eadem sit in spe no. do. an. de iudi.
quia v. ꝑ nõ terceo predicta intellige quando contra singularem
successorem competit iudicio ex. l. si coloni ff. ex. de tie sepe ꝑ tex.
si tm̃ competebat iudicio extantem reintegrando tunc Jmo et hosti
dicunt q in illo casu extendit iurisdictio ad singularem succes
sorem nisi in rescripto delationis sit illa clausula amoto quolibet illi
cito detentore Et quo ad predicta dicitur successor in
vitio qui sciens rem ablatam causa occupat eandem et
si ignorat ablatam scit tamen causam ad se non ꝑtinere et
eam ingreditur propria auctoritate ut. no. d. an. eo. c.
ꝑ venio ad glo

Judex cum a lege attribuitur iurisdictio super cã spiritualis nõ ce
setur iudex super cã possessoria incidenter nõ habet annexam causam ut si vnus erat
iudex in petitorio alter in possessorio non dicentur habere

proprietatem Jurisdictionis quod est notandum ut no Jnno
de iudi c ceterum v venio ad glo
Iudex aditus in reali con actione tanquam possessore q
tn no possidebat licet no possit conventum condemnare
ad restituendum pt tam sniaz declaratoriam demum con
ferre p actore et pderit snia ad execucom si p9 ea re
periat adversarius posside no d an de iudi dilectum in fi
Judex an possit recusari qn lz ptatez procedendi appellatione
remota vide d an de app pastoralis v col in fi
Iudex no pt recusari ut suspectus qn pcet sup notorio
no glo in c 1 de offi dele li vi nisi notorium esset tale
qd no hret penam certam s arbitrariam ut no d an
de appel cum spali v appo qd no possint Et vide
oio sub v notorium f notorium opatur qd iudex
Iudex ordinarius pt recusari etiaz de iur civili qn
e inimicus inimicicia capituli no bal in l 1 C de Ep q
pdi po
Judex ordinarius pt recusari saltem ut aliq ei associet qn
platus in ca ecclie sue ul spectan ad mensam suam co
gnoscit no d an de iudi cum venisset v insuper aut
Judex pt recusari p ptez cum qua lz lite no solum ppam
s etiam si parti in lite altus adversar no d an de iudi
c 1 v no 2o adversarium
Iudex qn unus solus sit pt recusari si caput pm me
tropolitanus suspectus e secus si caput non est suspe
ctum lz alii maiores d consilio sunt suspecti nisi capit
esset ita pue gstie qs de facili moveat ad dictum aliorum
ul nisi caput no possz iudicare sn aore gssu ut no
d an de iudi c 1 v oppo n qd hec
Iudex ordinarius pt recusari qn lz appensore ul gsulto
rem suspectum tunc gsilium ex forma actus gstitucionis seq
tene Si aut no artat ad gslium sequendum artatur ad longi
tuc inspiciat qlitas psone iudicis an talis sit q ad dictum
cosultore de facili moveat ul no ut no d an i c 1 v oppo n qd s
Iudex ordinarius lz sit suspectus tn eius suspicionis vicarius suus

licet heat idem tbunal . no pt ut suspectus recusari
nc ego licet bal in l . i . C si q pdi . po hoc voltim limi
ta ut sup . proxim §

Judex pt recusari ut suspect usqz ad lit gte no obstan
q recusas aliquē actū gesserit coraz ipo iudice nc intel
ligit ps in ipm iudicez consentie lic petat copiaz
rpti ul libelli ul licet cautionem dederit de stando iu
ri naz per tles actus no censet ps renuciare exceptoi
declatorie ut no d . an . de re iudi int monsterium vb
oppo qsi post

Judex sicut pq lit gte pt recusari ex ca de novo sup
veniete pq partiu et ide qn petit associari alteri ppt
suspicioz de utroqz casu stat dicto ptis dicentis se no
velle here iudicē indubitatu et insuspectu no . d . an .
de iudi c . i . vb oppo . n qsi hec

Judex subdelegatus dz recusari no coram eo s coram sub
delegante qn non fuit subdelegatus in totu sed si in totu
et res e integra sm hnio . Et qn di integra vide Jo . an
in addi spe . in ti de recusa § ii . ad fi .

Judex ex quibus causis pt recusari vide in c . attendes ii
ut lite no gte et de offi . dele . cu R . et d opp . postmo
Et ple p d . an . in c . cu spali de app . legi li vi . hnio
Et per spe in ti delega . § . superest

Judex delegatus si e parti suspectus pt antequam recuset al
teri subdelegare s pq recusacoz non pt nisi pte gsenien
te et sic recusacon pnuciatu e tuc pt consenciete pte
committe ut ex tex de offi . dele . li vi

Judex si pq recusacoz de eo factaz ul pq relacoz p ipm fa
ctaz procedit an valeat processus si no appellet vide sub vb
iurisdico § iurisdico sicut suspenditur

Judex inferior a papa no pt cam committe tractad pter
instanciu et eius equitez et sm iuriscivil rigoez no . d .
an . d iudi dilca vb cca intellectum

Judex sive ecclesiasticus sive secularis dz ob tas coram eo ver
ten cognoscere et deciare zm canoes si materia e civilis tm
seqnda e lex in foro suo dudo no iudicat ad peccatum Idē
si materia e mixta qz lex servat i foro civili . et canon
in foro canico . qm fori sit divisi nisi ma sit pia qz tūc
pp canon est servadu et io in causis libtate testiu ad pias cas

pupillorum viduarum pauperum et aliarum miserabilium perso
narum l. quia cano non seruatur Si aut fori non sunt
diuisi sed ambo in ecclesiam uniti ut quia ecclesia habet iuris
dictionem in loco spualem et temporalem ab inicio vel accidenti l
ex consuetudine tunc cano seruandus est et ubi iudices se
culares non valent canones in materia peccati et posset
per ecclesiasticos iudices ad hoc compelli ut no. d. an. de iudi. clia
Iudex inferior non cognoscit de priuilegio pape Vnde si producatur priui
legium excepcionis priuilegium pape de illo non iudicat inferior
Verum si vertitur in dubium de potestate pape concedente an ipse concedere
potuerit vel non, secus si vertitur in dubium de validitate priule
gii ab eo concessi siue de eius intentu tunc si dubium non est pro
babile quia ut de eo apparet casus aperte vel est declare pro opi
nios comunes inferior potest cognoscere sic videmus quottidie iudi
ces super talibus iudicare quando incident veniunt semper priuilegia super
hoc adiuetur quia tunc papa est audiendus Si aut ibi cadit du
bitabilis dubitacio tunc si cadit circa veritatem vel falsitatem narra
torum in priuilegio inferior cognoscit Item si dubitatur de forma priui
legiati scilicet an sit capax priuilegii solus papa vel alter de eius
mandato cognoscit et hec vera in priuilegiis concessis a papa De
priuilegiis aut vt pape concessis ipse solus iudicat Aduerte quod
legis inferior non cognoscit de priuilegio et dispensacione pape prin
cognoscit tamen extrinsecis consecutis ad illa ut si dispensatum est in
duobus curate cognoscit an curam animarum negligatur ut no. d.
an. de iudi. cum venissent
Iudex inferior non potest cognoscere de ca que semel est ad curiam
romanam deuoluta no. ro. consilium 110. vide dio. c. si duobus
de app. et quod ibi no. Immo. et d. an. ubi singulariter potestas limitatur
Iudex inferior si cognoscit de eo quod ad solum superiorem spectat
sententia per eum lata est nulla quia est defectus potestatis no. d. an. de
iudi. cum venissent ij. col. et in fi.
Iudex inferior cui est attributa spualis iurisdictio respectu certe
persone inter inferiorem remanet iudex inquantum vigil est in exercenda
iusticia et inquantum eam possit exercere secus data negligencia vel
impotencia exercendi propter pluralitatem subditorum resoluitur iurisdictio ad
antiquum superiorem et sic quando ex defectu subdita priuatur dictus iuris
dictione ne iusticia perclitetur no. d. an. de iudi. ceterum vero no quod ibi dicitur

Iudex ordinarius non potest cognoscere de causa cuius iurisdictio alteri specialiter attributa quia hoc quod iure a iurisdictione ordinaria sit exempta quod est verum quando illa specialis iurisdictio attribuitur ratione persone in qua dicitur excepi secus si ratione territorii quod est notabile ut no. d. an. de iudi. ceterum. Jo. an. no. q. ubi Et iudex in f. iudex ordinarius an possit

Iudex dicitur habere iurisdictionem ordinariam quando habet eam a lege no. d. an. de iudi. ceterum. §. verum ad 2m contra subiectum loco ordinarii vel eius vices gerens dicitur ordinarius no. glo. in l. nec quicquam §. ubi decretum ff. de offi. procon. et le. in le. ij. C. de offi. eius qui vi. alte. ob. et ordinaria iurisdictio non datur nisi per principalem legem communiter vel consuetudinem no. ro. conclu. 361.

Iudices si sint plures quibus lex tribuit iurisdictionem non divisam data causa in solidum sed omnibus simul possunt tamen inter se aliquos eligere qui cognoscant et eligendo delegare videntur et illi electi partim ordinaria et partim delegata iurisdictione utentur no. d. an. de iudi. ceterum penult. v. queo quod pares

Iudex ordinarius an possit cognoscere de causis inferiorum iudicum ei subditorum et an sit locus preventioni et an si inferior preveniret possit vetari ne procedat vide Jo. an. et plenius per d. an. de offi. or. pastoralis in prin. et vide aliquid per la. in c. i. de reli. do. et per bar. ff. de iudi. l. iudex cc.

Iudex ordinarius non potest per se vel per alium in territorio alieno de causa cognoscere sine consensu domino nisi iudex illius territorii consentiat no. ro. conclu. 277. v. 2m dubium

Iudex ordinarius potest revocare delegatum etiam post litem contestatam ff. de iudi. l. iudicium solvitur et ibi per bar. cc.

Iudex ordinarius non potest alteri delegare causam sibi et clerico commissam no. Jo. de iudi. decernimus v. nunquam at possit

Iudex ordinarius non potest corrigere sententiam annullandam anullabilem sed potest revocare sententiam nullam et de novo procedere delegatus aut omnem actum eius nullum revocare potest et de novo facere preter diffinitivam sententiam vel que vim diffinitive habeat que licet nulla sit de novo sententiare non potest nisi lata esset super matrimonio carnali vel spirituali ut in causa beneficiali quia illa non transit in rem iudicatam quod est verum si error et iniquitas apparet evidenter ex sententia vel ex actis et tunc revocare potest tam per delegatum quam per ordinarium ac si error fuisset

in sna expssus no ro gclu 338 d an dicit q iudex e
in sna lata in ca bnli qz in alijs sniis ut ipe no in
c qualit j de accu ad finez
Iudex pt reuocare interlocutoriaz etiam p quam pnunciat appellaz
desertaz qz talis sna retur quo ad hoc p interlocutoria no
ro conclu 83 Et idez tenet d an de app cu cessante
v col ij ex his decidit Bar dicit q interlocutoria p
qua pnunciat qd se no iudicez no pt pnuncians reuocare
Et id in interlocutoria q contiet aliud dari uel fieri ut ipe
no ff de iudi l qd iussit vide ibi bar q plene loqtur
et dt q ois interlocutoria a qua e appellatu pt reuocari
no plemisse p d an in dco c cu cessante ubi tractat de
reuocatoe tam diffiue qz interlocutorie
Iudex delegatus no pt reuocare snaz p nullitez lata etc
si sit sup nullitate alterius sne late qz licz talis sna sup
nullitate lata sit interlocutoria hz tn vim diffinitiue nisi for
te in ca criminali esset uel bnli no ro conclu 337
Iudex delegatus a ppa si no est in dignitate gstitutus sm formaz
c statutu de rscptis no vz delegacoz nisi ppa committet sibi
cognicon ut simplici clico hoc expsso in rscpto qz tunc ex certa
scia commisisse videtur ut no ro de rsp statutu in pn li
vi in glo sup v. licz cu duabz glo se Vte dctm c
statutu et solempnitates ibi posite pcedunt qn delegatur uel
subdelegatur vis aclis cause uel mera execucio et hoc
appaet q dctm c statutu hz locu in executoe gre da
to eciam cla vocatu vocandis qz talis no est merus exetor
ut no ro gclu 37 Vte dctm c statutu pcedit
dumtaxat in delegacoe qe fit int clicos cm fo an in c
nuqs aute int laicos Vte c statutu no hz locu si ptes
gsentiut q alit pcedat qd est vm quo ad loca no
vo digtas si digitas est esse cantu vide olo sub
Iudex delegatus a ppa siue a pncipe pt alti subde
legare no ro gclu 2 69 no tn pt passim hoc facere
sz qn malicose se vult exonerare no ro gclu 637
Delegatus aute a delegato pncip no pt subdelegare ar
ticulm cae cogtoem requirentez etia ptibz gsenacitibz

ut no ro concl 2 x 9 nec pt etia subdelegare tota
cam lic3 in subdelegacione sibi facta expssu sit qp possit
ipse ul aliu d' ca cognoscere ut no ro gclu 3 6 1 hc ul-
tim limita nisi pnceps delegato suo concesserit qp subdelegat9
ab eo subdelegari possit qr ide posset ordinari9 face
suo delegato ut no Jo an de offi dele li vi
Judex delegat9 a pncipe licet subdeleg3 et alii vices
suas comittat gnar in oib9 causis in qb9 e ul erit delegat9
qn tlis subdeleco no val3 quo ad cas q no erant sibi
comisse tpe subdelegacionis licet pqea comittantur no ro
gclu x 2 8 in pn Sec9 in ordinario q iur ppo pot ca-
cas et negocia futura comitte expedienda ut no ro gclu 2 3 6
Judex delegat9 ab ordinario ad una cam tm licet no
possit illa3 subdelegare tota nec aliqua arlio cae co-
gnicionem requirete3 ut no ro gclu 2 x 9 Nud3 tn examinaco3
testiu p eu receptorum subdelegare pt qn in delegacione sibi
facta expsse dicat qp possit ipse ul aliu de ca cognoscere ut
no ro gclu 3 7 3 et aliquid tangitur gclu 3 6 1
Judex delegat9 an possit subdelegare id qd e b' gressu sive expedicam
p viam iurisdiconis sive nudi misterii ul alit vide d' offi dele
c si et eo ti c ıs ciuili li vi° et in cle i eo ti Et plene
per do an in c si
Judex delegat9 in certo loco no pt in alio loco iurisdic3 exerce
nisi ptes expsse consenciant nec suffit tacitus gsss9 no ro
gclu 3 6 A ul nisi sbsit ca licita p qua no possit in lo-
co deputato pcede ut3 in c statuimus d' offi dele li vi
Judex delegat9 licet absoluat reu ab instancia iudicii pter
gtuma3 actois tn p hc no desinit esse iudex qr actore
gparen9 possit in causa pcede no ro gclu 6 6
Judex delegat9 hns ptate3 subdelegandi anq3 subdelegat9 incipiat
iurisdiccone uti expirat subdelegacio no ro gclu 3 9 A
Judex delegatus si moritur ante cam finita non transit
iurisdiccionis exticiu in successore si delegacio fuit facta sub
noe ppo s3 si sub noie dignitate transit ad successore in
dignitate de offi dele qm abbas ut no do an de
iudi quia v. vernio ad qntu hc ultimu limita nisi de-
legat9 sit coniunctus sive propinquus delegati qr tunc
respcu affectionis pstite non respcu dignitatis videt legasse

ut no. de testa. c. si li. vi in glo penult. sed illa glo lo
quitur qn negocium quasi contin. pertinet ad committentem iure
priuato in quo cadit affectio

Iudex delegatus ab archiepo tenetur seruare statutum archiepi no. do.
an. de iudi. dilectum. b. circa intellectum

Iudices delegati si sint plures cum cla. quod si vos non omnes etc.
non possunt ex eis in causa procedere narrando tertium eorum collegam
absentem uel impeditum etiam si hoc verum sit nisi eis constet de
impedito uel absentia per litteras uel per nuncium ipsius tantum no. ro.
conclu. 230. et expressum per eos litteras alias est nullus nec per tantum
ratificari potest processum procedunt in propriamus secus in hiis
in quibus sufficit voluntatem impediti adesse lic. collegis ut pre
ferunt predictibus non sit nota dum tamen prius de illo constet
ut no. ro. conclu. 161.

Iudex si procedit contra contumacem ignorans contumaciam non valet pro
cessus ut no. bar. in l. miltum de condi. et demo. sed contra
no. bal. in l. falsus. C. de furtis

Iudex delegatus si ignorat se iudicem et procedit et sententiam ferat
sententia non valet quia oportet quod sciat se esse iudicem ut probatur per
tex. de eo qui pri. l. queo et ibi no. per bar. et vide no.
per eum in l. miltum de condi. et demo. et idem no. do. an. de consta.
cle. vna. xlvii colum. b. restat vide 2o dic quod si iudex
ignoraret penitus se iurisdictionem habere non valet quod agit et ista regula
numquam fallit secus si sit se iurisdictionem habere sed ignorat uel dubi
tat an super hos casus uel has personas habeat. et ita subtiliter
no. an. in l. ii. § queme. ff. de iudi. et idem sentit ibi bar.
et idem etiam sentit do. an. in c. p. et b. de offi. dele. xiii col.
b. requiritur tamen etiam vide quod ipse no. de app. si duobus et
de dila. preterea et vide in §.

Iudex qui potest procedere ex vno et si est delegatus a principe oportet quod
sciat per litteras nec sufficit scire per partes ut no. io. an. de regulis
iuris eum qui certus li. vi. in no. la. idem dicit rota quod delegatus
non acquirit iurisdictionem nisi sciat se delegatum et acceptat
et hoc de iure canonico quicquid sit de iure ciuili ut no. ro. co.
clu. 238. vbi circa tantum sed alibi dicit rota quod licet an
respectu delegatorum iudicii priuatum non possit iudex exercere aliquam
iurisdictionem tamen et adquirit licet illa ignorat hinc est quod super
personas in rescripto expressas et quam ipsarum expressionem tamen iurisdictionem
lic. non iurisdictionis exercicium ut no. ro. conclu. 202. preterea procedit

in pphanis sed in bnfi videt q nedu iurisdicoz sz et exercitiu eius habeat etiamqz sciat ut no. ro. gelu. 162. Et
post pz q in bnfi vz pcessus ei q putat se iudicem et
in veritate iudex e licz sibi liqre no constet se fore iudicem
ut colligit ex dca gelu. 162 Suffit go in bnfi q oppo
iudicis cu veritate concordat q no. sz dic oio q oportz iu
dice procedente scire se iudicem et nota bre ptatez sibi co
cessaz pure ul in eventu fm pus dcam sz no requirit q sci
at illu eventu evenisse sz suffit ipm putare q evenerit
et ita loq dca gelu 162. cz go q pnlis ptas et de
legata sit ei nota sz no purificato delegacois i bnficialibz
Judex delegatus an possit invocare auxiliu brachii sclaris
si ei hc spalr no est comissu Ar. dicit q no in c. ut offi
ciu § deniqz de here li vi. Sz Jo. an. et Jo. mo. hosti. Jo. an. contrariu te
nent in c. significasti de offi. dele. et hc verius de iure scripto
Stilus tn curie servat illa pma opi. sz cm illa licz no
possit delegatus invocare auxiliu brachii sclaris. pt tn requirere
ordinariu et eu compellere q invocet auxiliu brachii secula
ris ut no. Jo. an. in dcto c. significasti
Judex ecclesiasticus no pt nec dz requirere brachiu sclare nisi
subsidiu qn ptas ecclesiastica deficit in facto ul in iure circa
subditos corrigendos no go pt privat invocare et io iudex
ecclesiasticus no pot arctare sclare ad carcerandu clericos p
debitis nisi ubi ipe no hz ptatez carcerandi et carceres habi
les ad clericos detinendos no. Jo. an. de iudi. causa no ab
hoie vb. no. q ressidentibus
Judex ecclesiasticus qn requirit brachiu sclare no hz sclare iu
dex inquirere an iuste petat ul no qz e vim qn illud petit
p execucoe sne sed si no precedenti snia brachiu implorat
qz tunc si iniuste petet no tenetur iudex sclare eu impendere
fm Jo. mo. ut no. d. an. de offi. ordi. c. j.
Judex an et qn possit cognoscere de causis pupillorum pauperum
viduarum et miserabiliu psonarum et q dicantur paupes et mi
serabiles psone vide Innoc et d. an. de offi. lega. c. significatibus
Judex pt cognoscere de causis penitencia et incidenter pt co
gnoscere de oi ca spali no. d. an. de iudi. questo certa hc
veritatem vide qz ipe no. de or. cog. tua vb oppo q de incide
ti et in c. in de. do. int vi. et vx. et c. lator. q fi. sit le
vbi indistincte tenz q pt de omni incidenti cognoscere propter
excellenciam Jurisdicionis ecclesiastice

Iudex ecclasticus rei ecclesiastice alienande vel alteri ecclesie vnien-
de d3 auctez ipi alienacioni vel vnioni inpone non aute
iudex ecclie cui fit vnio no. ro. gclu. 1 ^ 3.
Iudex ecclasticus cognoscit an captus et detentus p iudice laicu
siti clericali sit clericus vel no pt iudex sclaris no. ro. gclu.
1 ^ 1.
Iudex ecclasticus sempe e iudex competens qn dubiu e an iuris-
dictio spectat ad ecclasticu vel ad seclarez nam ecclasticus tangm
maior cognoscit ut secu iugi sclaris et sic in ordinariis secus
in delegatis in qbus si dubitacio occurrit ad que iurisdicio spectat
conueniunt et sil cognoscunt ecclasticus et sclaris h. ymo. ut
no. d. an. de iudi. ceterum v. vero ad glo.
Iudex ecclasticus e iudex competens con laicu q clericu spoliauit
no solu bonis ecclie s3 etiam patrimonalibus qz sacrilegiu committit
qd e crime ecclasticu Et adulte competens est si dubitet an sac-
legiu comiserit vel etiam spoliauit Sufficit enim q in libello nar-
ret quid tale in quo sacrilegiu consistit vel spoliacio possit
includi. no. d. an. d iudi. certum v. vero ad glo.
Iudex ecclasticus pt adiri con laicu qn tangitur ca iuramenti
vel qn agitur ad infrigendu preceptu scitum con lege diuinam
vel con pietate naturalez ut si cui precipiatur q filiu exheredet
sine ca qz tale preceptu nutrit pctm no. d. an. d iur. c.
quitauallis v. oppo. ii.
Iudex ecclasticus pt adiri ex pacto nudo ex quo licz no oriatur
formalis acco oritur tamen ius agendi Et adulte quia vir quo
tale ius possit ad iudiciu deduci absque eo q premittatur ad
actio denunciacionis euangelice ut no. d. an. d iudi. dilecti v.
vemo tertio
Iudex ecclasticus pt esse int laicos cognoscere d ca iuramento co-
tractu firmato et in oi casu in quo canon dat execucionem
agendo l excipiendo no. do. an. d fo. compe. cu sit v. col. v fing casus
Iudex ecclasticus pt adiri etiam vbi equitas canonica non suadet
ius agendi ut qn quis excluditur a petendo pacto vel iuramento
s3 scitum quod promisit cora iudice est tale q secundum canones equitez
mone d3 iudicis officiu ad aliquid agendu in ma currente
impetratu. tunc enim licet exclusus non possit age nec gclu-
dere ut aliquis sibi detur pacto vel iuramento obstante pt tn aduersarii sui
iniquitez iudici notificare. et tunc iudex mediator et executor of-
ficii iudicis intrare et cogere iudicem ut faciat quod sibi videtur

equum et iudex hic agere debet ne ille maneat in peccato et
tamen non possit aliter penitere nisi restituat venit restitucio
in consciencia et sic tunc tamen admitti iste intimabit tempus testes et
compulsi in nuncio testium et hac via agi potest nam licet quis
iuramento excludit a petendo non excluditur ab officio iudicis implora
do modo premisso nota de ancharano de iudi. dilectis v. sed an agenti etc.
Iudex ecclesiasticus potest adiri pro purgacione cuiusdam peccati manifesti et
compellat quod a peccato desistere et potest ipsum compellere ad penam
ut in libris probatos recepte coram iudice seculari contra laicum
faciunt fidem coram ecclesiastico. probaciones autem excepcionis sic hinc facto
coram seculari an faciat fidem coram ecclesiastico est in arbitrio iu-
dicis ut nota de ancharano de iudi. ac si clerici in principio v. opp. quod quicunque
Iudex ecclesiasticus cui fit remissio per alium iudicem non arctatur stare
actis factis coram iudice remittente eos si remittens fuit iudex
competens secundum innocencium. An autem iudex secularis arctetur stare actis
iudicis ecclesiastici vide de ancharano de iudi. ac si clerici in principio. Acta tamen
facta coram iudice seculari contra laicum est adhibenda fides coram
iudice ecclesiastico agatur contra eum coram eo nota de ancharano eo c. in principio
v. oppo. quod quicunque
Iudex secularis habens iurisdictionem racione feudi non potest cognoscere in
clericum vasallum et de causa feudali nota de ancharano de iudi. ac si clerici
in principio v. oppo. cum glo. Sed contrarium dicit glo. quam de ancharano approbat alle
gat xi. q. i. in summa vide supra v. feudum § feudi quo quando
est de inventione
Iudex secularis non potest cognoscere in clericum de aliquo crimine etiam si
de crimine cumulative agatur sive clericus criminaliter sive eciam per mo
dum excepcionis opponatur puta quod non possit esse testis nota de ancharano
de iudi. ac si clerici v. ad tantum
Iudex secularis potest interponere auctoritatem emancipacioni qua facit
pater laicus de filio clerico et quod dicitur quod actor sequitur forum rei
verum est quando iudicium redditur invitum potest tamen dictam emancipacio
nem etiam coram iudice ecclesiastico eius filii clerici nota ro. consilium | A Z
Iudex secularis non potest cognoscere an filius sit legitimus nota ro. consilium
| A Z vide de ancharano de or. cog. tua et qui filii sint le. lator.
Iudex secularis non debet causa iuris funerandi quando agitur reali
actione pro ipso vel fundo. Secus si agatur actione persona
li inter laicos vel si agatur de expensa circa funus facie
nda vel repetenda nota de ancharano de iudi. certo
Iudex secularis sic non cognoscit de causa spirituali principaliter
nec incident ita nec de causa iurispatronatus que spiritualis

tenset nisi ageretur actione personali pro iurepatronatus promisso do
nari quia tunc forte posset coram seculari iudice tractari ut no.
d. an. de iudi. quanto vide per eum or. cog. zam v. oppo
quod de incidenti.
Iudex secularis potest cognoscere de iuramento an sit servandum vel non sed si
est probabile dubium an iuramentum sit licitum et servandum solus ec
clesiasticus cognoscit no. Io. an. de fo. compe. li. vi. super glo. ult.
in novella vide plene per d. an. de fo. compe. cum sit v. col.
v. tertius casus
Iudex secularis an possit cognoscere de causa possessoria iuris sive
rei spiritualis vide sub v. spiritualis § i.
Iudici laico possunt per papam non solum cause temporales sed etiam spiritu
ales delegari sed ab inferiori delegatus scilicet non videtur in causa spiritua
li nec in temporali ad ecclesiam spectanti sed in civili sic ut no. d.
an. de iudi. decernimus v. oppo. cum glo.
Iudex laicus an possit excommunicare et excommunicatus absolvere vide sub
v. laicus § laicus ex confessione
Iudex laicus non potest in ecclesiasticis causis esse iudex nec consultor
nec assessor ut eius iudicio cause tractentur no. d. an. de iudi.
decernimus in prin. Et quod dictum est de consultore intellige quod eius
consilium precise teneatur sequi iudex ecclesiasticus alias secus licet Innocentius
simpliciter dixerit laicum esse consultorem Et idem dicit Hosti. de
assessore ut no. d. an. eo. c. ult. col.
Iudex a quo si revocaverit gravamen post tempus dandorum apostolorum
an possit in causa procedere Io. an. sentit quod non in c. ut super
de app. li. vi. in novella Idem si infra tempus revocaverit tamen
apostolos non dederit quia revocato gravamine non sufficit nisi conce
dentur apostoli ut no. Io. an. ibidem
Iudex a quo si appellanti gravamen revocaverit per appellationem
non admittit nisi mixtum de iure tertie sive parte non vidente
quo ad dationem apostolorum no. fra. de zaba. in cle. gravius impe
tentia procedere secundum glo. in dicto c. super v. aut si
Iudex secularis an possit cognoscere de causa usurarum vide
ple. p. d. an. de fo. compe. cum sit v. nunc autem circa
Iudex cui committitur potestas confirmandi an possit infirmare
et ego cui committitur potestas infirmandi an possit co
firmare vide sub v. libellus § libellus si est datus
Iudex ordinarius non potest tamen diffinire in causa excepti

de sna lata ul collon sta p delegatu ppe nec ic pt
pnar cognoste an delegat iuste ul iniuste pcesserit
q delict est maior quoz ordinaio s bn pt pnar
cognoste utru qs iuste ul iniuste possideat ul aliq po
cius ius heat ul utz qs lic p delegatu puisq pptr
delictu supuens pnandq sit no Jo an de offi dele
super eo ad fi

Iudex ordinaiq pt de ca cognoste int subictos non
obstan q illa clam pendeat in cuia nisi de illa li
tispendencia expia ul nisi ipe stat litispendenciä
et con citatu no cpntem vz pcessq ordinarij nedu
cuiare pniatu sed etia in pnali ut no Inno Jo an
et d an in c si duobq d app et in c ptea d illa

Iudex quis dicat cpetes ad cognosced d surreptoe rspti
dic q ille cui rsptu dirigit et nullq aliq zm hosti ut
no Jo an d rspte cu ptingat sup glo s qualit vide
th qd no in c pastoral in pn eo ti

Iudicu precepta et coissioes an se extedat ult tpus sue
iurisdicoe vide bar in l fi ff d periis et in l fundi
ff de actu qui pe et bal in l i C de postu et ff eo
ti l puto § si quis et glo in l certaze § fi ff de testa
inili in § et hc iubemq in glo hc vide sup d impe
tuu et xviii q i et fi in glo ultia et ibi cur d iur pa
c cu dilectus in glo sr d refuandu qs hodie videtur
expeditu d offi lega pnti li vi tex et glo ff de iurisdi
om iudi l et qz § fi et qs no de sen exco a nobis
in glo mag in fi

Iudex delegatq per ordiariu de mandato supiore ul
supiore approbante an possit reuocari p ordinariu
sine cssu supiore vide sub d mantu § iii

Iudex an possit ptes litigates compelle ad cordia
facienda vide an de in pe c i ult col

Iudex si datq unq in primis lris pgea alt iudex in
2is lris et utqz iudex in ca pcedit hita noti a abaze
lraz cq pcessq valebit primi ul 2i vide an in c cu
cq de consti xxxix col d 2a caq Oz huc passu egregie
tangit Innoce in duobq locis in po dixit q aut ppa in
2is lris dicte reuocat primas ut qz dicit reuoco iurisdicoz

pmi iudicis ul revocò commissioz quā sibi fecit aut revo
cat iudice puta qz dicit cognoscas de tali cā nō obstan
lris ad tlem iudice impetratis Vel qz in 2is lris fiat
expssaz mencōm de pmis pmo cāu finalit tenet qd lic
quidā distigt revocacoz sctāz motu ppo et sctāz ad instan
ptis cū sibi magis plac qp vtroqz cāu p tlez dictam
revocacōm revocat iurisdicō a pō iudice ipō iur nec
ē opus excipe quinymo nc ptes pnt in eū qsentie idō
nō vz eiq pcessu poqm sciuit se revocatū s pcessus
an sctiaz revocacōis sctā vz qz an sctiaz nō desinit ee
iudex 2o cāu qn revocacō ē inducta nō revocat ipō
iur s ope excepcōis idō nisi expiat vz pcessu pmi
iudicis et ita qcludit Innoc in c cū qtingat d̄ ppte
s poea huc passū latiq examinās in c i· de qcess· pben
li· vi· sic qcludit qp vbi dicta revocacō sit motu ppō
nllo cāu vz pcessu pmi iudic sctā pq notica revo
cacōis nisi de intencōn revocātis aliud appareat et
hosti· hic firmat in dcto c i· in glo· hic intelligunt qdaz
vb s si ad nllig peticoz Vbi vō sit revocacō ad instān
ptis tūc distingt duos cāq vnū qn revocacō ē inducta
Aliq qn ē dicta· tn in fie qcludit idē esse in vtroqz cāu
Dicit go qp pō cāu tres sūt opiōs / pā ē qp vz pcessu
pmi iudicis si fiat coram pntez sctā si fiat qt absentez
Racō dīe qz pus tacēdo videtur lris suis renunciasse
et hic pomt in dcā glo· nā videtur in lris iurisdicōna
libq // 2a opi· qd tēt qt absente vz pcessu pmi iudic
si i· dcē dies a tpe quo pcessū sciuit nō applicavit se
tus s applicavit et hic dt in dcā glo· vb· qdā tn dixert
/ 2a ē opn· et h mage sibi plac qd a· an pcessū pmi
iudice qstat ptez qe 2as lras ipetrat· voluiss illis
vti aut qd voluit a· dubitatur pō cāu nō valz pcessu
qt pntez s nō q absentez Racō dīe ē qz pns expo co
pīcio tollit aliaz Et hic cāu salvatur qd dicitur in c cū
qtingat vbi dicit excepcoz ee nctiaz qn revocacō fuit in
dicta s in absnte psuitz qp lris suis vti voluit et ire
dedū ē ei poea venieti et diceti qp vti voluit qz nō
dz psiū qd frustra laborāe voluit ad lras impetran
das et hic pomt in dcā glo· vb· aly dicit et forte melig 2o
cāu pn li qn revocacō ē dicta dt idē ee qp in 2a opn· pi mebri

et ita concludit in dicta glo. Item vide si expresse. ex his patz
q glo Inno ad duos casus reducit; primus e qn revocatio fuit
ppo motu et tunc sive sit ductus sive inductus no valet
processus prim iudicis post noticiam revocationis factus qr tunc desinit
ee iudex alit no. 2us casus e qn revocatio fuit ad instantiam
ptis et tunc etc sive sit ductus sive inductus no vz processus
prim iudicis si constat q impetras 2as lras illis uti voluit
Ubi aut voluit dubitat tunc vz com pnter s no est albitez
et sic in effectu pz no esse differentiam an revocatio sit ducta aut
inducta s solum an sit motu ppo an no et sic intellige d processu
factus post noticiam revocationis qr factus ante vz oi casu Sz Jo.
an. in dcto c. cum contingat sup glo. s qualiter intellexit q Inno.
voluit facere differentiam int revocatorem ductam et inductam ut pone
casum iurisdictio fit ipso iure a primo iudice revocata. ita q no
sit necia exceptio 2o casu secus Et ita intellexit etiam d. an
dcta. Inno. in c. ceterum d rescript. Idem tn an. in dcto. c. ce
terum tenet q utroque casu sive revocatio sit ducta sive in
ducta revocatur iurisdictio p 2as lras ipso iure sive motu
ppo sive ad instantiam ptis sint concesse Tn hic tn e differentia sim
enim qr si motu ppo sufficit q intimetur prio iudici a quocumque
Ubi aut ad instantiam ptis requirit q p ptem intimetur Sz Jo. an.
in dcto. c. ceterum tenet q etc si 2e lre revocet primas
tenet processus factus p primas ipso iure et hic solum differt qr ubi
ipso iure revocat non vz processus coram primo nisi ptes expresse
consentiat Ubi aut ope exceptionis tunc sufficit q no opponatur
exceptio. ita no. compos. in c. pastoralis sup v. arbitros de rp.
Sz Inno. in dcto. c. cum contingat tenet q etc ptibus consentientibus
no vz processus coram primo qn 2e lre revocant ipso iure vide
oio. i. § iudex delegatus
Iudex secularis pt cognoscere an quis sit legitimus an no et aliqua
sit uxor an no et an contractus sit usuarius an no qn no e
questio iuris s facti ut no. d. an. de ord. cog. tuam. xv. opp. q
de iudeis Item etc qn e quo iure licet no possit cognoscere
etiam incidenter d causa aliqua spuali ut d ipa pronunciet tamen
revocato in dubium an sit spiritualis pt sic volt cognoscere summarie
an sit spiritualis ad finem ut remittat no. e. c. ad finem
Iudex secularis pt cognoscere d nullitate et validitate sententie etc
in causa spuali p iudicem ecclesiasticum late et coram ipso iudice
seculari producte qr hic no tangitur merita cause et quantum quo no
est spiritualis no. d. an. in c. tuam in fi. de ord. cog.

Iudex pt incident cognosce no possit eps e vim qn causa
incidens no est oio diusa spes iurisdiciois nc altioris gdy
a ca pnli alt secus Ndo si iudex bz simplice caz no pregat
eius iurisdico ex incidencia ad ea q sunt meri et mixti impe
ry no d an d or cog tua xb oppo qp d incidenti
Iudex delegat) sub nomine dignitatis si mutat dignitate desinit
esse iudex et successor in dignitate iudex eit licet Jo mo aliter
dixit no Jo an d offi dele cezus in nola li vi
Iudex delety subdelegas pt reuocar subdelegatoz rinteg
de offi dele cezuis li vi
Iudex delegat) in subdedo perpetuat iurisdicoz et faciat facit
desine rez ee integra no Jo an de offi dele si a subde
legato li vi nc ad hez perpetuacoz requit plus citaco licet
cr con vide Jo an e ti cezus li vi sup glo pnlt in
nola et in addi spe in ti de recu § n ad fine Item
decretu citacois licet citaco non sit executa facit desine
rem esse integra ido tuc morte delegatis no expirat
iurisdco delegata ut no Jo an in c si de offi lega
Iudex aditus sup nullite diffinitie sine p insloez late no
pt d pnli cognosce et aclo nullite expedito nisi ptes co
senciant no an in c auditis
Iudex qui pnunciauit in ca pnli si efficiat iudex Iudex in ca
appoe pt cognosce d ca apploib equus tn facit si deleget
imo si no delegat pt recusari ut suspect) no do an de elec
querelam xb ad materia decretalis
Iudex delety cui pq pcessu inchoatu alt adiugit an possit
in ca pcede mortuo adiugete re integ anteqz adiunctus
aliquid fecit vide Jo an de offi dele cu plures li vi si b eo
viuetibq tn adiugentibq et adiunctio olo tenet pcessq fctq
ge nisi ptes consentiret cora po pcede qz iurisdico pmi
licet afficiat p dacoz adiuncti ut solq no pcedat illa affe
ctio ex rspto adiunctiois facioe impetrante inducta de
sinit et extingtur cessu ptis q pt fauori suo et dco rspto
renunciar sic desinit et ~~desinguit~~ extingtur in casu fortio
ri qn p rsptu zm e iurisdico a po in totu aduoca et pq
ea ps consentit coram po pcede ut no f § iudex si dica
bit aut no aduocat h cu alio cumlat qd est minq

Iudex delegatus an desinit ee iudex morte delegatis
etiam re integra vide sub v. mandatum
Iudex delegatus a principe pt sntiam p eum latam exequi infra
annum non post de offi. dele. quenti. et idem in subdele-
gato principis ut no. d. an. in fi. s; etiam p9 annum pt exequi
si in lra delegationis sit clam conditores vero 2q ut no.
s. executor s. executoris ptas
Iudex qui pnudit se delegatum s; funditus nullam hz iuris-
dicoem si hic gstet non valz pcessus eius in aliquo etiam si pnun
ciet se iudice copeten si est dubium an iurisdiccoem heat tamen
in veritate funditus nullam hz tunc si est datus p sntiam reptum
non vz aliquis pcessus eius etiam si pnunciaet se gpeten si
est datus per reptum alis nullum tunc pt cognosce de mader
an sit iudex et valz eius pcessus gtinuatie pnunciang s; non valz
in pnli nisi expsse pnunciet se gpeten qn pcedit contra
absentem secus si contr pntem et de defectu iurisdictionis oppone-
tem qz tunc pcedo ad vltioa tacite se pnunciaat competen
et extunc vz pcessus etiam ante gestus confirmat nisi in-
habilitas et defectus q oppo. s; dat iudice funditus i capace
ut qz iudex sclaris citat clicum in ca feudali vel si iudex
e infamis vel pupillus vl suppetus qbus casibus non pt se pnun-
ciare competen ut no. d. an. in c. ptea v. qcbus casibus de
dila. Contrium dicit ffm Inno. de infame in c. cete-
v. vero ad 2m de iudi. Ex pdcam ptez tenet Ange in
l. n ff. si quis i ius. no. ve. pcitam intelle. qn e dubium
Iudici an iurisdiccoz heat secus si certus sit eum iurisdictioz non
hre licet parti vl alii ecore sit dubium qz tunc non valz
pcessus nc i mader nc in pnali, etiam si pnunciet se iudi-
tem et hec vera sunt tam in ordinario q3 in delegato
. non enim in pmissis est dria int ordinarium et delegatum nisi
in hoc qz ordinaria iurisdico e magis certa et ideo maior
dubium in ea q3 in delegata q est mig certa Et adute
q tunc dr esse dubium iudici etiam qndo non est onus
pbale. dum tamen possit aliqua cadere opinio licet non
sit vera Vnde si iudex asserit se iudicem statur dicto suo
ut ingerat dubitacionem si aliqua cadit opinio quia
non presumitur i meor sue salutis ut no. d. an. d' rpte
sup lris in. v. certa v. ad scdm passum Et vide qd
no. tur pmissa per Bar. ange. et bal. in. l. n. ff.
si quis in ius. no. no. ve vide infra s. pcemio. et i.
s. iudex si pnunciat
Iudex coram quo opponit de incopeten iurisdiccoe an pt

cognoscere an sit iudex quia ipse iudex e ps pncial litigans de
iurisdictione ut quia ex officio procedit non pt cognoscere an
sit iudex quinimo etiam litigio int ptes vertente sup dubio
iurisdictionis si iudex locum ptis assumat no pt cognoscere an
sit iudex Idem si no assumat locum ptis et ad eum ptineat
comodum sportularum scdm bar. licet spe. in hic ultimo co
tradicat sed considerari dz qualitas iudicis et qntitas spor
tularum an verisimiliter moveret eum ul no ut no. d. an.
de rescript. super lris. vi. carta. v. adiute tn et v. se.
Iudex impetratus p falsum rescriptum licet pnunciet se iudicem
et procedat in ca non valet processus falsitate detecta
licet bar. aliter dixit ut no. d. an. de rsp. sup lris vi.
carta. v. p pdicta determinat et d. dila. pterea
Iudex delegatus coram quo opponitur de ptate delegantis
pt cognoscere an sit iudex no. do. an. de rescript sup lris
vii. carta. v. per pdicta dicit hic cal.
Iudex ordinarius ul delegatus si aditur sup applon que nar
ratur interposito cum non sit in causa procedit valet processus
scdm compos quod est verum si prius pnunciavit se esse iudicem
alias secus scdm Innoc. ut no. d. an. de rsp. sup lris. vii.
carta. v. per pdicta decidit dubium
Iudex si applon deserta procedit stante dubio an sit deserta
valet processus si per prius pnunciet quod confirmet instanciam
ut si quia concludit applonem desertam no esse et procedendum
esse alias si no tollitur utrerque desertus ex pnunciacione
snia e nulla vel ppt defectum ptatis vel quia lata sine
instan no. d. an. de rsp. vii. carta. v. vidi dubitari Et
videtur quod iudex pnunciando applonem desertam no esse qntur
pnunciat procedendum esse
Iudex coram quo quis convenitur racione delicti in certo loco co
missi ul contractus ibi initi si conventus negat se ibi deliquisse
vel contraxisse vel negat locum esse de iurisdictione ipius
iudicis an possit de hoc cognoscere et in pncipali procedere et quis
hz probare an ille qui dicat an qui negat vide. d. an. d. rp.
in vlt. carta
Iudex delegatus cui committitur negocium simpliciter nec additur
ut psonaliter exequatur si negocium e arduum et no comit

per alios expedibile nō pt subdelegaē qr videt electa
industria psone secus si negociū est leue Que aut di
cant negocia pua ul mag et p alios nō expedibilia
relinqtur arbitrio iudicē Ubi aut committi negociū et
adiungit q psonalr exequat uel aliud sile tūc si nego
ciū committitur expediend ex officio nō int ptes nō pt
subdelegaē si negociū est grāue secs si leue si committit
expediend int ptes et concernit vtilitē priuatam
pt subdelegaē ptibus cosencientibz als nō Si aut
concernit vtilitē publicā · nō pt subdelegaē etiā d
consensu ptiū nec distinguit negociū leue a nō le =
ui qr vtrobiqz eadē ē rō nō · d · an · in · c · si · § · Item
aut de offi · dele · Et idem dt Io · an · sm · hosti · in dco
c · si · sup v · iungit · Ubi aut mandat iudicia nōdum
insterium nō pt subdeleg̃re fallit in legato sedis aplice fallit
etiā qn legatus subdelegat expsso ul tacito qsu ptiū et
qd dicat nudū insterium declat Io · an · in · d · c · si et Io
an · sup dco v · elige et sub v · extrae et sb v · constituit
et sb v · in hac pte v · plenius loquit Et vide sup §
iudex deleg9 a ppā et · i · sub v · mādatū § · mādatū an
trāseat et sup v executor aplicus cui committi
Iudex delegatus ad vniusitē cāz si in vna cepit cognoscē
in ptita delegat̃e nō expirat ut nō · bar · in · l · et qr · ff · d
iur · om · iudi · et · d · an · in · c · licet vndiqz d offi · dele ·
Iudex cui committi expediendū si decedat antequā expe
diat an successor eius illud expedir possit vide · i · sub
v · mandatū an trāsit
Iudex cui certū insterium est commissū pt exercē impedien
si in commissioe est cla condictoes zc als secus cū ca
reat iurisdicoe est exercē est iurisdicois sm hosti · Sz vin
dt etiā sine cla pt qn est in loco remoto a ppā · secus
si ppā est pns et ita seruat curia sm eū ut nō · Io · an
in · c · si · de offi · dele · sup glo · isti quibz vide glo · et
Innoc in · c · abbate de vp · vbi tenet q potest vide
i · § · xxiiii
Iudex quilz siue sit ordinarius siue delegatus a pncipe ul infe
rioe siue sit sbdelegatus pt exeqⁱ sntiaz sua extado et includedo sed
nō pnt i possessoz mitte ext̃ terios sue iurisdicois sm Innoc et

no No an d offi or cu ab ectiam sr v malefitioes imo qz
iudex est delegat eo ipso qz ca s quitt pt actuate quitte ut
in c ptea d offi dele vide do an de fo qpe cu quigitur
v nugs aut heat viii sol vid sb v extao s extau pnt vid
oio s s Et vide sub v lanctus extensione
Iudex qui pt preder ex vno capite qpetenti in quo hz Iuris
dictionem licet predat ab alio capite in quo iurisdictioz no hz
putas ex illo here no viciat pressy zm quosdam ut no Inno
in c cu ex officiy de pres hosti tu con qd intellige ut
no Ange in l ij s conuenir ff de iudi Sic adute
p solucoe qrij de l i s i ff de fal tume ad c cu super
de offi dele qz dcm l i loquitur in actu qui fit int conse
cietes Ideo si no valz ut agit valet eo mo quo pt Sz c
cu sup loquit in actu iudiciali qui fit inuitu Ideo
si non valz ut agit valz ut pt Et hic fat qd no Inno
in dco c cu ex officiy et hec solucio videtur melior alijs
que dantur p glo et doc in dco c cu sup vide i s prio
s et sup s iudex delegat si ignorat vide oio d
an in dco c cum ex offitiy
Iudex pt pcede ut iudex sup vno arlo et ut arbit sup
alio et ut arbitrator sup alio qn in iudicio est fctum qpro
missu ut in s arbitz et arbitratore et in dubio intelli
pressisse ut iudex ul ut arbit ul ut arbitrator put me
lius de iur potuit ut singlar no d an in c insi esset d
pben vide s s pxim
Iudex no est citandus nec tenetur pressu suu defende qn
pressit int ptes insi agat d eius pena pt tn si wlt
assiste et defende pressu suu Sz ubi ex officio pressit
tuc citandus e defende tene alias iudicabitur appellas
p temerario applante si no fat iudice citari no d an d
app cu spali d qppo qd no hz vide Inno q in effectu
qcordat in c de reto in pn de transac Et in c in nra d
pcu Et ide dt ibi io an sr glo fi et ar ij q vi hc
Iudex ordiarius cui ppa aquid madat no cense in illo
qd mandat esse delegat insi in lra dicat aucte nra
vel insi dicat comittiy ul delegamus ul simile vel insi
apponatur ul aqd aliud vltra forma iur ut no No an
de offi or licet in corrigendis
Iudex q tulit iniqua snaz a q ps lesa no appellauit potest

conueme ad totale interesse cae et ad expensas lite i dana
zu ut no glo et bar in l i ff qd quisqz iuris et idem
no bar in disputacoe sua que incipit ut iudex p imperi
cia als incipit a sinad iudicas Idem tenet Inno de sen
ex sacro in pnlt col sup v curatus Si aut ps appellat
et succubuit no pt ut no bar in disputacoe pdicta Sz co
trarium tet Inno de offi dele c pastoralis ad fi sup v
iniusta Si vo obtinet tuc iudex no pt queri nisi ad expe
sas lite et certa dana si forte debitor q in pa instan de
buit condenari e pprea sitis no soluendo no bar in dispu
tacoe pdicta vbi aut p applo est deserta tuc si iudex no
detulit applom no pt totalr queniri ac si no fuiss appel
latum ut no bar in disputacoe pdicta et id no Inno
de app sepe s v pemtorie in fi Sz si detulit applo
no pt queniri nisi quo ad expensas in lite factas ut no
bar in disputacoe pdca et in l si minori ff de admi
tu et in l iii § ex quibus ff de tuli inmunita fac lic
alit sensisse videatur ff de ape l i in pn ad fi apparatu
et id dt bal in l obseruare § pficisci ff de offi pcon et
l i xx et in ti de pa iura fir c i ff si quis no temea
rario sup v iudices licet alit dixit in l nouissie § i ff
qd fal tu auc vbi s aut sna e nlla tuc iudex no po
terit ad interesse queniri ut no glo in l fi ff de rar et coror
cog vide s § iudex qui ptem ledit no ob c sollicitudi
nem de app vbi dicit quidd esse casum qd etiam pendete
apploe pt iudex q inique pcessit queniri ad intee quia ibi
no queniri iudex sr actu a quo fuit appellatum s sup
alio quia ppter applom pceden qrimoniam inpositam iudex ex
cessit partem a q extacoe no fuit applatum s p simpli
cem querelam quem fuit sup iniusta extacoe Item vbi no
queniri iudex ad aliqd interesse p eum soluend iniuste ex
tacit s simplr fuit queniri ad finem ut declaret ptem
no fuisse dcam apploe ligatam uel ut absolueretur ab ea
no ob c venies § s si extatus de sen ex li vi vbi
dr expressum qd iudex iniuste extat possit queniri ad
penam et interesse p eum soluendum quia referendo illud tex
pnt debet referri ad casum immete pcedetem loquitur qn
no fuit appellatum et ita intelligit Io an i dco c in

rinso in glo. sup v. psona sed si quis tex. illud intellat etiam qn appellatum fuit tamen non obstat nec includit q ad interesse litis conveniri possit iudex. sed intelligit de interesse extrinseco abste et ab actu iudiciali inique p iudicem gesto in favore alterius partis verbigratia si excitatus ad instantiam ptis que ab excitatione appellavit damnum passus fuit in eo qd ppter excitationem non potuit debitorem suum conveniré qui postea fugit vel factus e no solvendo ad tale interesse potest iudex conveniri quia ptis appellate non interest nec aliquod preiudicium sibi principaliter infertur q tale interesse patitur a iudice Unde in interesse pveniens ab eo qui excitatus no fuit ratione ex eo electus vel electio sua fuit ppter excitationem cassata et sic dicitur ratio no solum damni sed etiam lucri ut no. Jo. an. in c. sacro de sen. ex. sup glo. x ad damna Sz ubi agitur de interesse intrinseco ipius actus ad revocandum ipm actum iniquum in favorem alterius ptis factum p iudicem ad tale interesse no pt inde iudex conveniri, s debet contra ptem cuius principaliter interest agi. ut est casus in dicto c. s si excitatus v. ceterum autem fateor q si iudex velit sponte comparere et se assistere ac processum suum defendere sz admitti. ut no. Jo. an. pq. Ar. in. d. c. verbis in nota. et in c. dilectis in pn. de rp. no op. de resti. spo. conquerente ubi e expressum q iudex qui subditum spoliat bnficio suo pt conveniri in rem, spoliatum restituat cum fructibus perceptis qz ibi processit ex officio quo casu conveniri pt ut dicto c. sed si excitatus v. attamen Unde ibi no fuit appellatum a spolio ergo etiam casu pt iudex conveniri ut dictum e Unde ibi iudex q spoliavit retinuit ipse secus si alteri possessionem tradidisset qz tunc no sz iudex conveniri s ille cui est possessio tradita et cuius interest ut ibi no. per Jo. an.

Judicium quandoque sumitur pro districtione quandoque p pena quandoque p instantiam cause et quandoque sumitur pro instantia Subdividitur qz quoddam e temporale quoddam spirituale et istorum quedam sunt civilia quedam criminalia quedam mixta quedam ordinaria q extraordinaria quedam summaria ut no. Jo. an. de iudi. super Rota

Iudicio tuo quid ista verba importat vide sub v. arbitriu
s. arbitrium differt

Iuramentum

an requirit quod scriptura sacra tangatur an vero sufficiat qualiscumque scripturam
tangere vide glo. in c. ut circa de elec. li. vi. sup. v. iura
mentum de here. Et sub v. debitor s.

Iuramentum tendens in preiudicium alterius quam iniquitate non est servan
dum de iureiur. c. cum contingat et c. veniens

Iurare censetur qui dicit promitto in fide mea quod iuratum
est voluntarium no. Jo. an. de iureiur. Et si Christus

Iurans non exire domum infra x. dies si interim citatur
a iudice tenetur comparere nec est periurus quod intelligitur
excepta superioris auctoritas no. la. in addi. sua ad tracta
tum primi. ffre. de se. sup. q. xxxiiii

Iuramentum licet sit dolo vi vel metu prestitum tamen an rela
xationem non debet iudex convenire et si contra faciat non est audi
endus quod iuramentum est tale quod potest servari sine preiudicio
anime. no. ro. consilio 38. & vide i. s. iuramentum semper

Iuramentum non extenditur ad incogitata item non extenditur
etiam de expresso consensu partium ad aliud quam in ipso iuramento
expressum fuit vacuo est s. hosti. et Jo. an. quod solo consensu iu
ramentum non prestatur tamen licet contra forma quod necessario servari debet ut
no. do. an. de iureiur. cletus

Iuramentum de non faciendo non invalidat actum contrarium licet con
tra faciens incidit in periurium no. glo. in c. si de prec. li. vi.
Et idem no. in re. quod semel eo li. in nola. Idem tenet ffre.
de se. consilio. Cvi et bar. in l. cum proponas ff. de pacta.
Sic est verum in actis temporalibus secus in spiritualibus in quibus id quod
fit contra iuratum est invalidum ut no. do. an. in c. cum an. fer
rarien. ii. col. de consti. Idem no. car. de preben. si a sede
li. vi. Contrarium tenet Jo. an. c. dilecto filio de preben. s. v. iura
to

Iurans servare statuta et consuetudines ecclesie si impetrat
beneficium contra ea videlicet impetrando quod in ipsa gratia ponit illa
clausula non obstantibus statutis contrariis iuramento firmatis Item
si clausula illa non ponitur sed gratia motu proprio conceditur Si alias
ad instantiam iurantis tunc distinguit ut no. ro. consilio 28. Et vide
s. s. pre.

Iuramentum potest relaxari per partem cui iuratum est quatenus concernit
eius utilitatem no. do. an. de iureiur. quintavalle v. oppo 2o

Iuramentum recipit conditiones illas exceptiones illas limitationes
illas interpretationes illas quas recipit principale promissum vel dis-
positum no. do. an. de iureiur. conventionali. s. verso ad viii ibi
Iuramentum non licet vim clausule derogatorie, adverte tamen
contra bar. sed bene licet vim clausule quod valeat omni modo quo potest
do. an. in c. i. de consti. li. vi. in 2a oppo. ad finem
Iuramentum quando defertur in odium violenti vel dolosi an
sit necesse partem citari vide sub v. citatio § citari non oportet
Iuramentum necessarium non defertur ubi est vehemens su-
spicio contra iurantem no. ro. conclu. l 27
Iurare an tenetur quis vel referre utrum sibi fuit pecunia
mutuata postea quando in veritate fuit mutuata postea tamen
soluta sed solutio per testes per scripturam probari non potest
dic ut no. per pe. de ancha. et do. de ymo. et alios in
c. cupientes in glo. sup. v. malignantium li. vi. de elec.
Iuratus solvere vel aliquid facere creditori ad certum tempus an
maneat in periurium si non facit creditori tunc existente existen-
vide sub v. exercitatio § exercitatus non perdit
Iuramentum in supplementum non defertur ubi probatio per
testes fit, magis iudicis intellectu quam per corporeum sen-
sum no. bal. C. de sen. que pro eo l. i. in fine
Iuramentum licet validat donationem inter virum et uxorem ut no.
bar. in l. siquis pro eo de fideius. et in l. sergius et angeria
ff. ad l. fal. tamen non validat confessionem per quam fatetur vir se ab
uxore aliquid recepisse ut no. bar. in l. cum quis decedens § titia
de leg. iii. et in l. aurelius § fi. de libe. le. et bal. in l. i. C. de
inoffi. dona. quod est verum de iure civili sed de iure canonico in ma-
teria iuramenti secus ut no. in c. cum contingat de iureiur. validat
confessione que alias non preiudicaret ut no. bar. in auct. si
qua mulier C. ad velleia. Et idem sentit bal. in l. fi. C.
de non nu. pecu. in prin. licet contrarium dicit in dicta auct. si qua
§ donatio et ff. si cer. peta. l. si pecuniam vide sub v. donatio
§ donatio facta inter virum sed distingue secundum do. an. quod aut
quis iurat simpliciter non convenire et tunc debet iuramentum relaxari
aut iurat predicta omnia vera esse et tunc non debet audiri veniens
contra quia detegit se periurum no. do. an. in dicto c. cum contingat v.
octavo tamen hoc intellige nisi arguatur dolus vel fraus eius
cui iuratur quo casu contrarium iuravit debet iuramentum relaxari ut no. d.
Iuramentum licet sit reale ex parte eius cui, an. in dicto c. cum contingat v. quinto tamen
iuratur et transeat ad heredem eius tamen ex parte iurantis est personale no.

qr iuramento defuncti no ligat^r aia hede^s nec hes iadit in per
iuriu qr iurato dfuncti ut no. p. an. i. c. veritate d' iuriur
Juratiu an cofirmet et validz ctctu alis nllm vide p. d. an
in c. cu ctigat de iuriur. et p. bar. in l. sigs pro ff. d' fi
deius. Et p. ffre. de se. co^silio xxxi. xl. Cxli. et vide oio
csilio. CC. lxxii ubi coclud^t q lig iurametu validet co
ctctu a lege phibitu tn i^o iuratu dz relaxari qr iuratu
censet^r illicitu ppt legs phibicoz Sz hic ctrariu videt^r. et
com iura dicencia tle iuratu oio fuad^a ut in c. ii. de pac
li. vi. et c. lig mlies d' iuriur. e. li. et c. cu ctigat. e. ti.
i antiquis Si em ille cui iura^r compellet^r iuratu rela
xae iura pdcta iposita esset vbis et no rbg non. ob. c.
debitoes iucto. c. i. d' iuriur. qr ibi rlaxa^r ibi iuramtu
qr eat ft re tpi pz d' vsur solued^e lig lex phibeat
ctctu qr tn in se no est tpe iuramtu sup eo pstitu
relaxari no dz n dolg ul fraus eig cui iurat^r ve ul pre
sumtie intressit qr tuc roe doli ul fraude aqualis tur
pitudo adesse dr. et ita cclud^t an. in dco. c. cu ctigt vin
col. v. nucq aut heat nec sufficet q statutu fingeret do
lu ul fraudez nisi aia ta adess^z sic psumedo ut no. d.
an. in dco. c. cu ctingat licet in hc bal. cdicat i auct.
sacra puberu C. d' adver. pen. vide i. f. iuratu dz rlaxari
Juramentum fp dz rlaxari qn argui^r mala lesio Itez ubi
cunqz cclud^it^r ve ul psutiue dolg ul fraus eig cui iurat^r
imo f. quosdaz iurametu tuc no ligat lig cauteg q
relaxaco peta^r Et hec vea sut qlitcunqz iuret ul de no re
medo com ul q pdctu oia sut vea ut no. do. an. d' iuriur.
cu ctigat v. qrta casg Et gaf. d' cal. sb titlo d' iuriur. co
silio viii. et fat q no. bar. in l. cu qs decedes f. ticia d'
l. iii et bal. in l. C. d' moffi. dona. Et in auct. si qua
mlr in penlt col. vide sup f. iurametu licet sit Ubi
aut no argui^t^r dolg nec fraus vere ul psumtiue. tuc
distingt^r Aut iuravit pdca oia esse vea pc tuc dz
Juramentum relaxari 2o non ut no. d. an. in
dco. c. cu contingat v. octavus casus Et adver
te q iuramentum qualecunqz sit no tollit presu
cionem doli uel fraudis ut no. bal. C. de legi. l. no
dubium in xvi. oppo. et Bar. de salice in dicta
auct. si qua mulier etc.
Juramentu ut relaxet^r suffiat q dolg l fraus intressit

re ipsa licet non exposito ut no. Jo. an. de iureiur. c. cum contingat
in iiii° notabili et in § quartus casus et in fine capituli

Iuramentum dicit relaxari quandocumque interponitur super contractu a iure
prohibito no. Fre. de Se. consilio CClxxi pro quo facit quod tale
iuramentum censetur turpe ut patet per dictum quod quia consuetudo tempore
omnium est et contrarium determinat Jo. an. de iureiur. cum contingat
§ inquit auctoritas et § dicit n. Bar. vide s. § iuramentum an confirmet
Conclude pro veritate quod etiam contra iuramentum veritatis per
quod quis iurat concepta in contractu vera esse debet quis absolvi
in ad finem agendi si dicat in contractu et iuramento dolum
vel fraudem intervenisse quia si contrarium diceremus sequeretur
quod iuramenta dolo vel fraude prestita essent servanda contra c. cum
contingat de iureiur. et contra auct. sacramenta C. si adversus ven. et
daretur delinquendi et fraudes committendi materia, et via ma-
liciis aperiretur contra l. si cum hii § si cum lite ff de transac.
et que litt° et fraude finis quis primum reportaret contra l. sive l.
hereditaria ff de neg. ge. et imitaretur homines ad iniuriandum
sub usuris quia fierent confici instrumenta confessionis de duplo vere
sortis et debitor iuraret contenta in instrumento et contractu vera
esse ad obviandum igitur istis debet petitori petenti dari
absolucio a iuramento ad finem agendi et probandum dolum
vel fraudem in contractu affuisse ad quam probacionem
venire non potest obstante iuramento nisi prius detur absolucio
a iuramento ad finem agendi ideo antequam aliquid probet de
dolo vel fraude debet absolvi. Et ista fuit mens Olde-
in consilio c. xix nec potest dici periurus qui auct. iuris
petit absolucionem a iuramento predicto sed potius debet dici
iuramentum temerarium iurasse. no. per Jo. an. in dicto c. cum
contingat in § quartus casus

Iuramentum non parit actionem nec excepcionem nisi sit iudicialiter
parti et iudicio iudicialiter prestitum ut no. Bar. ff de
iureiur. l. quod ex convencione in prin.

Iurans non revocare testamentum licet possit revocare non obstante iuramento
tamen si revocat est periurus secundum Jo. an. Bald.
Bar. dicit quod non est periurus in l. cum duobus § Item
videt ff pro so. vide Jo. an. in c. delicto de preben.
super iuramento

Iuramentum an possit relaxari ad finem agendi vel excipien-
di parte non vocata vide Jo. an. in addi. Spe. super Specu.
de iureiur. in fi. et Jo. an. in c. debitores eo ti.

Iuramentum prestitum super materia que dicitur usuraria non
debet relaxari nisi prius constet saltem summarie quod adversa-
rius est usurarius vel quod Iuramentum sine premissio est usuraria
ut no. spec. de re. consilio etc. que deitat. d an in c. debi-
tores de iureiur.

Iurisdictio

Ordinaria non potest dari nisi per prin-
cipem lege comunitate vel consuetu-
dinem inferior autem a principe
cam non. no. ro. conclu. 161. Et vide sub v° Exceptio
§ Iudex § ceptiuz § successor §

Iurisdictio non potest prorogari de loco ad locum nisi in casibus
expressis in iure no. ro. conclu. 244. In quibus autem possit
Iurisdictio prorogari vide plenissime per do an. de off.
dele. p. et B.

Iurisdictio an possit prorogari in causa feudali vide sub
v° feudum § feudi questio adeo etc. I. § iurisdictio non potest
prorogari per vasallum

Iurisdictio quam hic dux in subiectos non sub ratione inde
Iurisdictionis vel tribute non potest ad instar eius in aliud
prorogari secundum Bar. ut no. d. an. de iudi. ceterum v° quod
an in casibus et vide I. § Iurisdictio non potest prorogari
per vasallum

Iurisdictio non potest prorogari in iudice qui iurisdictionem plebe ante
impetrari vel adiri non potest no. do. an. in cle. i. in fine de elect.

Iurisdictio non prorogatur nisi per expressum consensum partium no. ro.
conclu. 263. Bar. sequens Iuno. tenet quod sufficit tacitus
consensus in l. i. in fine ff. de iudi.

Iurisdictio non prorogatur irrevocabiliter simplici pacto de litigando
coram non suo iudice ante litem contestatam potest penitere tenetur autem pe-
nitens parti ad interesse poterit conveniri coram illo iudice cora
quo litigare promisit quia reconventionis parti destinavit in loco
iudicis et sic quasi quo ad pactum videtur ibidem contra-
xisse secundum Guil. quod est singulare dictum quod no. do. an. de iudi.
c. i. v° oppo. quod locus potest intelligi nisi pactum et promissio
de litigando fiat iudici quia tunc partes compelluntur ut
potest penitere no. do. an. c. c. v° quia agitur de prorogando
prorogatio eius expressa in iudicis presentia per hec verba volo
coram te litigare precludit viam declinatorie secus in te-
cita que fit litigando quia tunc licet valeat actus potest eius
Iurisdictio declinari usque ad litem contestatam ut no. Ange. in l. i.
ff. de iudi.

Iurisdictio sicut suspenditur per appellationem licitam ita per recusationem
et per relationem no. Io. an. de app. legi c. in novell. Ex

Hoc infertur quod processus habitus per iudicem post recusationem vel
appellationem est ipso iure nullus. Et hoc tenet Bar. in processu post
recusationem habitus ad trebel. quia potuit et la. alle. l. fi. et
tenet glo. in q. i. quia suspicio in v. scilicet et ii q. vi quoniam
i. et est casus in l. i. C. si quis pendente po. ibi constitui contestatione
ne proposita etc. licet do. an. aliter distinguat in c. ad specialem de
app. ii. coll. Credo enim distinctionem in qualitate intelligunt pertinere dictam
nisi iurisdictionem abdicatam et suspensam non habet in se locum quia
suspensio ita viciat processum sicut abdicatio nam pendente suspensione
cessat omnis exercitium iurisdictionis nisi post renunciat ut patet
de offi. dele. iudex li. vi. et ibi est casus de mea opinione quod sola
recusatio extra litteram tamen suspendit iurisdictionem et quamvis post eam
iudex agit parte non consenciente non valet quod est verum nisi
iudex recusationem viciat tamquam statim ex eo notorie facta et hoc
exprimat ut no. la. in dicta allegatione post quod debet esse quod recusatio
extra litteram suspendit iurisdictionem intellige probata veritate cause
sicut in appellatione requiritur quod causa inserta probetur.

Iurisdictionis prorogatio non cadit in papam quia est iudex ordinarius
no. Jo. an. de offi. dele. p. et § super verbo glo. Sed Jo. an.
non videtur dicere verum quia non est iudex in laycis nisi in certis
casibus no. do. an. de fo. compe. c. i. potest dici quod immo habet
iurisdictionem universalem habitu etiam in laycos nisi certis casibus
et si tunc pars non opponit quod non habeat exercitium non dicitur iurisdictio
prorogari sed exceptio omitti quo casu non refert sive omittatur scienter
sive ignoranter secus in prorogatione que per ignorantiam fieri
non potest ut no. Jo. an. secundum Innocentium co. ti. ti. prudentiam super ii.
glo. sup. v. non potest Sed et tunc licet non prorogetur iurisdictio
prorogabitur tamen iurisdictionis exercitium no. do. an. de in integrum
resti. c. i. v. col. v. ii. est dubium utrum Credo autem papa
habeat universalem iurisdictionem habitu licet non exercitio in omnes
laycos no. glo. et Jo. de ligna. in c. novit de iudi. et
idem no. glo. et do. an. in c. tam. q. ii. qui fi. sunt le.
in prima oppo. et in c. novit ubi tacta.

Iurisdictio non potest prorogari per ignorantem ius vel factum
quia prorogatio venit ex consensu qui non potest contra
illum qui errat. Exercitium ipsius iurisdictionis potest etiam per
illum qui errat concedi tacite omittendo exceptionem
per quam poterat exercitium impediri et tunc non dicitur
iurisdictio prorogari sed exceptio omitti ut no. Jo. an.
secundum Innocentium de offi. dele. c. prudentiam super ii. glo. sed
v. non potest v. sed neutra.

Iurisdictionalis actus est beneficia conferre no. Jo. an. et do.
an. in c. transmissam de elec. Item unire beneficium alteri
commune ut patet de excessibus prela. sicut unire. Item
prelatos instituere no. in concilio 286 Item electos confirmare

no ffre in trac pmii q xxvi

Iurisdicio nō pt̄ prorogari per vasallum inuito dnō feudi
etiam quicumque nō solum respectu iudi clerici iurisdicionis
sed aliter extoto subiectus alieni domino nō pt̄ iurisdicionem alteri
inuito dnō progar nō do an de fo cpe consuisse et bar
in l i § et post opers ff de no ope nu Et videtur s § iu
risdicio quod hz dnō et i § iurisdicio pt̄ per laycum

Iurisdicionem nō intr prorogari nec excepcionem declinatorie
iurisdicionis vendicari qui petit copiam libelli ff de iudi l nō
videtur et ibi nō Bar et vide sub v excepcio § excepcio decli
natoria iurisdicionis nō tollitur.

Iurisdicio perpetuatur per legatum eo ipso quod committit citacionem
licet nondum sit exsecuta ut nō Io an in c fi de offi lega

Iurisdicio epi et aliorum platorum qualis et quanta sit et an
inter epm et alios platos inferiores sit locus prevencioni vel
epus preferatur vide plene per d an in c cum contingat
de fo cpe Et aliqd per Io an in c pastoral de offi ordi
et sup i glo Et vide s epus § epus solus ad plibus
§ scire etc

Iurisdicio pt̄ per aliud Iudicem prorogari etiam absque consen
judicis et superioris ipsius progantis ut nō Cy in l
si qui exconsensu C de epi audi in v q quod intellige
nisi prorogatus esset vasallus sui Iudicis et ab eo ut su
perior haberet predia tributaria ut nō bar in l i § et pt̄ post
opers de no ope nu et in l i ff de iudic § et tunc
si de alio quam de feudo uel de re tributaria litigaret posset
etiam inuito domino Iudicacionem alterius progar ut nō
Ange in dca l i ff de iudi et quod dixi c laycus posse et
sine consensu sui iudicis progar alterius Iurisdiccionem procedit
qui progat prorogat respectu eiusdem speciei iurisdicionis sub
eadem generis ut quia subditus iurisdicioni gnali Imperii
de uno Iudice subiecto imperio progat ad aliud Iudicem
eodem modo subiectum secus si prorogaret respectu diverse speciei
ut de iudice layco ad Ecclesiasticum sed hodie etiam ad ecclesia
sticum fit progacio nisi in hiis que sunt suprimi imperii
et principibus specialia ut nō d an in c significasti
de fo cpe In criminalibus autem nō fit progacio sine
consensu sui iudicis ut nō Bal in dca l et c consensit
de epi au Et vide s § Iurisdicio nō pt̄ prorogari
per vasallum Adde quod nō solum laycis sed etiam clericis
licet nō possint in aliud iudicem consentire se illi per pactum
subiciendo sine licencia sui iudicis et superioris possunt
tamen contrahendo vel contrahat in loco sub iudice et su
periore nō subiecto sortitur forum iudicis loci contractus

quia ista e prorogacio iurisdictionis que fit a lege licet
fiat ex facto hominis ut in c dilecti de fo compe et ibi no
do an immo et jo an /

Jurisdictio delegata an perpetuetur ex solo decreto citacionis
licet citatio non fuit execu ita quod jurisdictio non expirat mor
te delegantis decedentis ante execucionem predictam vide sub v° judex
et judex delegatus subdelegando /

Jus appellacione juris intelligitur de iure quod stringit
et ideo sub hoc nomine veniunt statuta civitatis juri
tamen licet quidam contra / unde si dicitur in aliquo compromisso
vel statuto quod de iure judicari debeat intelligitur de iure
quod in loco sive in terra illa stringit sive sit jus commune
sive statutum sive consuetudo ut no. d. an de miner /
quidtanallis vel col. Et vide sub v° generalis lex. ps.

Juris appellacione venit et complicenditer possessio acquisita quia
illa nulla est non. xo concilii. et. /

Jus superveniens post impetracionem ipsi vimo etiam per lites
contestatam prodest ut fiat condempnacio no. xo glo. 111. vide
jo. an. in c. si ut li pen. sup. 1. glo. Et plenissime per
ff. de. vi. rei. vind. c. si et per bar in l. et an. tamen h' auct.
genlo col. et idem dico quando cessio fit ad defunctum ubi vide
bal. dicit quando supervenit ius dum. do an loquitur respondo
jo. an. quando supervenit ius suplicante plus prodest 2m no

Jus acquiritur in beneficio per solam collacionem sive provisionem
in et de ipso contracto. co. li. et per solam acceptacionem
acquiritur ius ad rem non sub v° acceptacio in prin /

Jus in re et ad rem qualiter intelligatur vide sub v° accep
tacio in fine et sub v° electio. et electus non hz ius no

Jus ad rem facilius perditur quam jus in re. Et prelatus
antequam instituatur hz solum ad rem ius. no xo. collu
279 Et jo an. in c. 1. de insti li vi in nouella et
ex tex. in c. dilectus de offi lega /

Jus accrescendi competit filio etiam in re certa instituto
no xo. glo. 22 /

Jus accrescendi non per pluribus per testatorem nec hereditas [illegible]

Vindicales sz qui fauor pastinum phibetur no ro gelu 221
Iure offerendi et Iure dicti qualis pscribatur vide sub
v pscriptio s pscribi no pt tam ea et s pscribitur mr
adeundi
Ius canonicum sumendum e no ciuile inter laycos in sclr
Ecclesie subiectis no host et d an de app c si duobus
v demqz
Ius si edo respectu competit et alio respectu no an valeat
factis acceptoris tam ad agendum et excipiendum
Ius superueniens in psonam auctoris siue doctoris an co
firmet Ius acceptatoris tam ad agendum et excipiend
vide plene per bar in l tum vir de vsu ea vide bal
in l obseruar § § v xv querit ff de offi pcon et
le vbi pulcre limitat
Ius accrescendi an locum habeat in contractibus do
nacionibus causa mort et in quibuslibet disposicionibus
vide bar in l si mihi et titio de ver obl et plenius
per cuiac in l reconcti de le iij et bal in aut cunct
sgnis ruinas C de sacsanc ec et plenius in l i C
qui no pe p
Iuris comissum facit pactum licitum qd alis esset illicitum
ut no d an in c cu ay de const xxxm colup v vero
ad pm notale hoc tam no est indistincte ver ut no
in dco c cu ay xvi col v verio ad zm notabile
Iure datoris resoluto an resoluatur Ius acceptoris vide
bar in l si res distracta ff qui mo pig vel ypo
sol et in l lex vectigali de pigno

Laycus No pt obtine canonicam quia
e beneficium spuale no ro colu
c 26 pt tamen hre pbendam pt ergo laycus
esse pbendarius sz no canicus ut no glo
de consti ad ay ferrarien sup v in canonicos Eccl insigne
in pbenda que in mera tpalitate consistit de quo lo
quitur ro colu xxv Nam in spualibus no hic vocem
in capitulo nec etiam quottidianas distribucoes

contradicat ut no. do an. de consti. ad a. vltra certa
b. y que e. dicta non etiam pt. habere prebendas in monasterio ibi
no. Sz dic q laico pt. concedi prebenda pro eius sustentacione lz
plz non dr. habere ius capitulo administrandi. sed tanqz procurator
in re sua administrat ut no. d. an. de con. poss. t. s. xiii
col. v. ex hijs insurgit decisio Et vide sub v. clericus p.
uetarius laycus

Laycus non pt. aliquod ius spirituale possidere uel qsi ut acquire iurisdictionem
in clericos nec ptatem audiendi confessiones ut no. d. an. de ca.
poss. t. s. xxv col. v. ex hijs decidatur nam in laycum non cadit
spiritualia nec respectu dnij nec respectu possessionis nec respectu ptatis
iudicandi cadit tn. respectu dnij et possessionis quia licet e. mere
spirituale et hic e. ppr. dispensacionem eccle q hoc concedit layco
sepulcri aut non pt. laycus habere dnium licet possideat alico
cum sepulcrum sit in Cimiterio qd. e. sacrum Jus et pro
sepulcri pot. dici spiritualib. anexum ut no. d. an. de iudi.
quando.

Laycus non pt. hre ius eligendi uel conferendi beneficia nisi
ex dispensacione pape. et ppterea papa concedit layco ptate eligendi
tamen ex tali electione non participatur iurisdictionem sed illud incipit
et finitur aut in confirmacione q postea sequitur per viros
spirituales no. d. an. de iudi. quando.

Layco pt. ex consuetudine uel privilegio competere iurisdictio sine ad
ministracio temporalium eccle vacante sede no. in c. eccla. zoo. Sed et
non vacante sede pt. laycus habere vniuersalem administracionem ru
sticorum et ruralium bonorum eccle ut si volt esse gastaldus
sed non pt. esse administrator vlis bonorum eccle sub noie officij
ut vicarius vel yconomus non pt. esse administrator vlis
personarum ecclesiasticarum nec etiam pt. constitui ppo nomine pu. lis
collector et administrator spiritualium obuencionum vtputa decimas et
oblaciones colligere non possit ut illorum publis administrator
sed iudiciu ministerium possit eis concedi Et id ancte in ficali appa
non pt. quis laycus deputari ut habeat ius colligendi obuen
ciones et redditus ecclesiasticos et qui ei deputatur officium super
eccliam ut distribuat redditus ad libitum in fabrica
eccle qa illud officium non est in eccliis et vle sz particulare
sub quo cadit subiectio eccle qd. no. con. operarios
ex partibus tuscie qui colligunt redditus et legata eccliarum
et distribuunt ad fabricam ad libitum sed laycus bn. pt. constitui
procurator et sindicus in causis ptculariz eccliarum etiam ecclesiasticis et
spiritualibus ex quo non habet sed noie generalis officij pt. etiam constitui sindicus

Ad causas spirituales personales ecclesiasticas quia per hoc non videtur habere generalem administracionem bonorum et personarum ecclesie in quo tantum nota ut no. d. an. de iudi. dilectionis v. si questio

tur possit habere /

Item an autem quis laycus constitutus per papam vel sindicus ad vnam partem

cum ecclesiasticam et spiritualem committatur spirituale mandatum quod sufficiat

generale vide sub v. procurator § procurator potest esse laycus. Adde quod in necessitate

ecclesie quod non inveniuntur clericus qui conducat potest etiam dari ad fir-

mam ad vel administracionem redditus et ad facultatem colligendi

temporales et spirituales redditus ut no. d. an. de con. pos. c. § xiii. col.

quod ex hijs ergo decidit / etc.

Laycus possit constitui sindicus ad vnam pro [illegible] causam etiam ecclesiasticam

et spirituale ut supra proxime dictum est hic non potest constitui sindicus ad alie-

nanda bona vel iura ecclesiastica vel etiam vnam rem singularem

quia intervenire ut publicus dispositor rerum ecclesiasticarum quod est

prohibitum ut no. do. an. de iudi. dilectionis v. si an possit

Laycus non potest esse vicarius sed potest esse auditor ecclesie / vicarius

autem esse non potest sed an possit esse notarius in causa ecclesiastica

spirituali vel spirituali vi. do. an. de iudi. dilectionis vlt. col.

Layco non potest committi vel [illegible] delegata potestate examinandi vel absolvendi

ab excommunicacione no. do. an. de iudi. dilectionis v. concludendo an autem

possit laycus esse iudex in causis ecclesiasticis ciuilibus criminalibus

et spiritualibus et an saltim possit esse assessor et consultor

iudicis ecclesiastici vide sub v. iudex § iudicari layco et § iudex laicus

Laycus potest auctoritate sedis apostolice an autem possit sublegato dispensari

de fide vide do. an. de iudi. dilectionis circa finem

Laycus potest esse procurator ad acceptandum beneficium ecclesiasticum dummodo

clericus sine sit constitutus ad ipsum beneficium acceptandum sine ad

intrandum an autem possit laycus investiri pro alio de beneficio ecclesiastico

dic quod licitus est cum esse clericus ut no. so. an. de preben. accedens

Laycus capiens clericum etiam delinquentem sine auctoritate sui superioris

prelati sentenciam excommunicacionis incurrit / et licet licenciam capiendi habe-

tam sine pena non preterit Si autem clericus delinquens est in

fuga ita quod licenciam prelati habere non potest tunc secundum abbatem licet

eum capere sine pena Sed do. an. et ad. contra Et no. do.

an. de iudi. c. no. ab homine v. ad vltimum Quod autem dicatur

superior qui dicitur licenciam danda vide do. an. in dicto c. et ut fame

de sen. excom. vbi tex. de hac materia loquitur

Laycus an possit testificari contra clericum vide sub v. testis

§ testificari non potest /

Laycus non potest recipere caracterem ordinis et eius execucionem vide

sub v ordo § ordinis caracterem /
Laycus sicut est inhabil ad impetrand bnm ad eius dispositiva et ad presentacionem de ipso fiendam per predictum oportet eciam
quod impetrans vel presentans sit clericus tempore impetracionis
vel presentacionis no do. an. de mispa consultacionibus i 2o nobili
Laycus ex concessione ppe pt celebrare no glo xxxii dis c preter
hoc § verum v sicut eius Idem no Jo an in c ii de
preben. li vi sup vel dicit in si in novel. An aut possit
laycus celebrare absolue puto indubio quod sit ex spali concessione
ppe eadem ratione qua pot celebrare si cessat cum commissione
Dubitatur an Judex Ecclesiasticus laycus ordinarius vel delegatus
possit celebrare per eum absolue Goff. dicit quod sic ut no
ar lxxxvi dis bn quid in fine Conm tenet glo de sen ex
Canonica et d. an eo ti vo illorum et hosti. c. ti a nobis §z Jo
an ibi dicit quod pt absolue quo ad forum Judiciale non quo
ad forum penale et hic tenet idem do an in dicto c. a
nobis vide sub v celebrare § celebrare prius /
Laycus an possit esse Judex consiliarius vel assessor in causis
Ecclesiasticis vide sub v iudex § iudici layco et § sequenti
Et an possit esse vicarius epi vide sub v vicarius §
vicarius epi in temporalibus

Legatum sive relictum omnium bonorum indicat heredis
institucionem si aliquis non est heres scriptus
ut no glo ff de here insti. l. huius verb vide i. § legatum per quod
Legatum totius hereditatis vel partis habetur pro tali fidei commisso
per quod transeunt iura active et passive Idem in delegato
bonorum quia illud intelligitur de bonis omnibus here alieno no bar.
de l ii si quis servum § fi. /
Legatum tacitum no operatur translacionem dominii no bar de legi in l
uxorem § agri plagam
Legatum an possit fieri in collegio vel templo futuro
vide sub v futurum
Legatum ad certum casum prius non pt ad aliud usum converti sine
licencia ppe ut ptz in cle. quia contingit de reli. do in tex.
et glo /
Legatum speciei non minuitur ex legato quantitatis licet bona
hereditaria non sufficiant ad utrumque legatum no bal de testa
mil. l. si tertiam § fi et l. se nisi testator expresse dixit
velle quod legatum quantitatis Idem in legato generis nisi facta
electione scilicet in legato speciei certe nisi esset species aliena vel
heredum vel nisi esset legatum tacitum non expressum no
bar in l. i ubi autem legatur res cum generaliter

testor non hz dnium s publicanda dict ut ibi no p Bar in legato aut vel pt heditat quia illud eqpatur fideicommisso vel no tiisit dnium nisi facta restitucon sicut ubi legatum est alt vel ut quia legat tyre peculiu et silia in legato vndeum bors idem e qd in fideicommisso vel sicut in generali legato pt bors ut no Bar et Cy in l. i. C. com de le.

Legatarius hz tacitam ypotecam p legato ul aliis rebus q a testatore pervenit ad heredem no in ipsa re legata vel dic q et cum ipsa hz tacita ypotheca non obstant q illius rei dnid sit quia illud dnium est de iure speciali no Bar de l. i. in spe

Unit vnii legata no competit alteri legatario tacita ypot ut no glo et Cy in l. i. C. com de le.

Legata non pnt peti nisi adita hereditate et sic legatarius nullam hz actionem realem personalem nec ypothecam nisi post hereditatem aditam et si alit adivoca consulit fatue agit no Cy in l. i. C. com de le.

Legatum p qd qms de relinqui uxorem ul aliud personam domin et usufructuaria omn bonorum suorum filio instituto continet alimenta dumtaxat s instituto extraneo continet usufructum no bar et bal in l. titia i. s. si de le. ii. Iunctio aut instituto continet heredes institutos ut no bar et bal in l. Licet C. de part vide s in pn. Et spe ti qm s sint legat s. i. v q si quis ita et qd Et qd no ibi Ho an in to quidam aut ubi sunt dictam an alimenta relinquntur uxori an relinqt dna et massaria sive usufructuaria

Ibi ut primo tam capiat alimenta ab hede 20 a se ipsa qd no

Legatum rerum in dto loco existentium an extendat ad res p testatorem in eod loco ps legatum fuit quinta et an sic testor legat uxori vestes suas uxori ps legatum vide bar in l. si ita de au. et ar lega.

Legatus hz iurisdictione ordinariam no. in c. ii. de offi. legat. Et de late legatis conventi cui ordinario in conferendo bnficia ad collationem epi spectantia un epo decus in ligis q ad epm ptinet nisi devoluto quia illa no pt legatus etiam de late conferre no. in c. i. de off. legat. Et vide sub v. ambasiator s. bnficiis s. i. dispensatio s. dispensare an possit legatus auctas s. i.

Legatus de late maior est epo et est ordinarius in provincia s. decreto ideo pot statuta p omnia facere et clericos exemptos confirmare et ecclesiam parrochialem epali vel alii dignitati unire ex causa toli dummodo no fiat unio

[L]egatus ecclesie et exempte ab ordinario quia tunc non posset sicut nec ius unius ecclesie alteri dare no. in concilio ijc
Legatus de latere potest ecclesias etiam collegiatas unire secundum lapidem licet sic consuluit contrarium sed non potest ipsas ecclesias collegiatas construere et permutare etiam invitis hiis quorum interest nisi sic ... quos non potest quia diocesanus ut no. la. in addi. quod facit ad hanc primi ... q 19 vide d. an. in c. si de consue. ubi plene ponit de potestate legati. Dic quod legatus potest unire beneficia ... sed non potest unire hospitalia nec ecclesiam habentem ... laycum sine ipsius consensu no. d. an. de ... sicut unire
Legatus de latere licet possit unam ecclesiam habentem ... laycum alteri unire non vocato rectore non tamen potest aliam sine eius ... non vocato rectore et non ... sollempnitate que requiritur in ... no. in concilio 227 vide ... qui alias legitur consilio Clxxxv ubi dicit quod ecclesiam collegiatam unire non potest nec simplicem capellam si per eius unionem auferetur ordinario ius conferendi ... jo. an. in addi. spe. ti. de lega. § nunc ostendendum v. ... dicit quod ecclesia etiam potest unire mense episcopali
Legatus de latere potest beneficia ... sed non dare ius ad vacatura ut beneficia vacatura in ... conferre ... an ... de devolutis ad sedem apostolicam an illa conferre possit vide d. an. in c. ... si de off. ordi. et glo. in c. ... si de ... de preben. dic quod potest non jo. an. in c. 1. de off. lega. li. vi in § glo.
Legatus de latere etiam non potest in ... ut in ... committere ut dare potestatem recipiendi resignationes et conferendi beneficia etiam personis ydoneis infra suam legationem constitutis ne detur via ... resignacionibus et ea admissa possit dare potestatem conferendi illud beneficium resignatum quia cessat ... pluribus ... beneficium sit vacans non vacaturum no. 20. concilio 383.

Legatus de latere licet possit facere statuta ... ut no. in concilio ijc quod debet intelligi de statutis que ... sunt contra ius commune facere non potest ut no. jo. an. de ... et si in glo. ... et de off. lega. et si in ... statutum tamen quod est in ecclesia non potest tollere ut no. ... in hac primi q ... dicit tamen ... ibi in addi. quod ... statuta licet ... statuta tamen ad mandatum legati ... de ... et sic sentit la. quod legatus potest statuto ecclesie derogare

Sed non dicit qui possit in totum tolle

Legatus de late pt ~~tolle~~ derogare consuetudini de optando no la in c fi de consue li vi Item per constitucionem suam pt impedire prestacionem procur de visita. cum dilectus et ibi no glo.

Legatus an possit absolvere ab excomunicacione vide sub b excommunicato post c extra

Legato creditur sicut et cardinali de hiis que coram eo aguntur no Inno de accu. cum dilectus Et vide sub b Cardinales

Legatus natus licet sit superior per respectum ad alios infra legacionem suam existens ut possit ad eum appellari vel ipse per simplicem querelam adiri tamen ipse non e superior sui capituli ut no ar. ideo a sua sua non potest appellari ad eum ut ad legatum et quater racione legacionis non dabitur sibi novum semestre ad bnfcia conferenda sicut adeptus sunt negligens no. co. concilii zol

Legatus de late pot statum constituere in tempore in quo pot dispensare sicut bar. et ita limita Inno osti et ar. ut no pe more in c j de offi le li vi

Legatus de late licet possit conferre bnfcia ad sedem apud deum vacata ut no Jo an in c j de offi lega li vi in glo fi tamen parrochialem Ecclesiam comendare non pt non existenti in sacerdocio et etate legittima quia dicit tex quod tali nemo comendare presumat Et illud verbum nemo e vlc negativum ut no Jo an per gl in c nemo deinceps de elec li vi in nova pter videtur quod parrochialem Ecclesiam vacantem per non promocionem ad sacerdocium non possit legatus conferre non promoto dicit quod ei nullatenus conferatur ut in c comissa post Porro co ti et li Et illud verbum nullatenus e vlc negativum et equipollet nullus conferat

Legere

et dicere equipollent nisi legere foret de substancia no d. an de colla. cle una b no quod legere &c

Legittimacio

An possit duobus inversis fieri per inferiorem a principe vide sub b filius post filii legittimi

Lex et constitucio

ligat post duos menses a die publicacionis et no an ut in c j de postu prela. Et no. per glo. in psbicio decretalium et sexti et cle. vide ple per do an in c cognoscentes de consti et perusia in cle j de here. in glo. super b probacio

Leges viri oblivioni et ab eodem tempore quo lex ligat mandata

gnalia p̄re sicut sunt rẽgle sive cancellarie qm̄ alia ma
data sapiunt naturam legis no· glo de sen· excõ· a nob
in cle de vi· et ho· cle· Sz do· an· dicit contrarium q̄ tales rẽgle
no habent̄ v lege ut ipe no in cle in glo· sup v̄ de toto
g quo facit qm̄ de nã legis est q̄ sit ppetua et etna licet
quẽ ex cã renocat̄ ut z ı ꝓhemio ff· et dẽe rẽgle sunt ꝑpales
ad vitã conditoris no Jo· an in rẽgla nemo pot ı in nola
nel tali pq pw dicit q̄ rẽgla idem ē q̄ canon Sz tex aliẽ
dicit in l· ı ff· de reg· iuris et vide § · pxim fe·
Lex sive constitutio si dicat q̄ in vna dioc no pł esse nisi vn9
sub collator intelligit̄ eod tempe s̄ successioṅ vn9 post
aliud vnosum vel defunctũ pnt esse plures no 70 gelu
202 Et idem in mãdato dictante q̄ collator nõ possit
substitueṙ nisi vnũ sub collatorem duntaxat in singlis
ciuitatibus no· 70· gelu 296·
Lex sive constitutio excludens indefinite excepcõz nullitatis
nõ intelligitur exclude nullitate pcedente ex defectu iuris-
dicionis qm̄ excepcõ totalit̄ p constitucõz tollitur sicut s
solum ꝗ differtur qm̄ tunc etiam si notorio sit in
constitucõ includitur nõ Do an· in cle ı· de re iudi in
glo sup v̄ pendes et vide ī sub v̄ cõscriptiz § · cõscriptiz
per quod mandatur
Lex sive constitutio extravagans an firmanda sit et an sine
con cam lata teneat vide· do· an· de fi· instru· pastoral
Lex sive constitutio penalis si aliquid expsse pħbz p quod
aliud aut̄ vel quõ intell̄ esse tacite pħibitum in tali
tacite pħibito nõ hz locum in l· expssa si dmanet pena
arbitraria licet ergo lex penat et pħibitiua quoz ex qua
extenditur quo ad penam ut nõ· glo· singlaris in cle·
ı· de consag· et aff· sup v̄ contrahe In contrariũ facit
glo· in c· si pcẽss̄ de elec· li vı super conente Sed
solue ex notatis in· § · pxim sequent,
Lex sive constitutio penalis quũmcũqz in favoz alicuius pn̄ci-
palit̄ facta sit extendi non dt no· 70 gelu 218 Co·
nisi dicat̄ q̄ ibi fiat extensiõ ad cam qui sub vbis legis
cõpliendit̄ fm latã significatõn ut nõ· sup dca glo v̄
cõnella et dicit hic in fine vel dici potest q̄ ibi est
eadẽ rãto in casu ad q̄ fit extensio Item lex peal nõ
extendit̄ ad casum etiam similem tex· de elec statutũ
li vı nisi vbi est eadẽ rãto qm̄ tũc nõ dicat̄ extensio qz
qd ē expsscõ et exclusive nõ Jo· an· de elec· si pcẽss̄ in glo de

tempo · ordi · t · 1 · co · li · sup · v · ytalie · Et ar de pe lu · c · vlgar
§ · pene · et hc intellige qn racio sive mens pt colligi ex vbis
vel l · expssis alis secus ut no do an · in cle · de vp in glo
sup v · psidentes et de ista distinctione qn mens pot colligi
ex vbis in lege expssis et qn no e cas in dco · c · si pgs
§ · 1 · declatur ex mete · c · cupientes dicit qd dcl veniê cum
ciuibus et muniucts et pressibus ad eam stacion · si in §
si dicti · c · si postea dicatur qd si cupientes qd fm verba
loquor qn ab electione svatur svandum est etiam qn a co-
firmacione electionis vel a provisione facta p illum ad que erat
pvisio ex negligta devoluta appellatur ad eodem et hc est
ex vi prorogacionis facte per ipsam in dco § · si · quia modo
ex vbis · c · cupientes potuit iste casus comphendi ideo ille §
si no venit declatue sz prorogative et ita no Jo an de
rege iur · odia li · vi · in nota · Item de pmissis e casus in
cle · 1 · meta glo · sup v · turbente de cesung · et affi · vbi patet
qd ad casum qui est ex mete qui ex vbis in · l · sive constitucione
expmisse no extenditur nec prorogatur lex penalis quo ad
penam nam ex vbis legis phibent nupcias no pt concipi
quod phibeantur sponsalia qd sunt qd diversum a matrimo-
nium psumit qd mens sive etiam sponsalia phibe et matri-
monia expsta mente psumpta no pt dici qd pocd appostu
in niris locat locum in spon · ut ibi pzt licet aut in mã
penali exorbitanti no licet argue ex ydemptie · racionis
que spete ex vbis legis no colligit · licet tam excluse vba
distracta significacione ad latam vbi e ead racio ut singl
no · do an in cle · Auditor de vp in glo v · Cupitis Con-
lior tamen videtur glo · in cle · 1 · de fo · cpe sub v · subditos
Et vide sub v statutu penale vide et · s · lex sed gsto
ex penali et § · sequens

Legis mens gnalis et tanta apalur sicut expssa no bal
in · l · maxim vitiu · C · de libe pte · qd pcedit in no exorbi-
tantibus sed in exorbitantibus no licet ex illa gnali
mete specialta que ex vbis spialit colligetur bn no · do an
in cle · 1 · de vp in glo · super v · psidentes vide ano bar
in · l · si sicundi ff · ad · l · pope de parri et in · l · fieri
§ · si ff · de lyis qd no insta et he · de pe dis · 1 · § · vlgare
§ · pulle

Lex corrigens non extenditur ad casus in ea non expressos
licet sit eadem racio no bar · in · l · si vero § · de viro · ff · so ma
et Jo an de reg · iur · que a iure li · vi · et de regula constitucionis

co. li. et in cle. dudum § bom in glo. ut patet de sepul. et
in cle. ut hij qui in glo. cathedralibus circa fi. de eta. et quali.
In contrarium facit qd no. per eundem Jo. in c. 1. de re. permu. li. vi. in glo.
quid si no. et de ipso qui co. li. in nola iii q. de permu. ignorante
impetrante et domino sciente § nec contradicit quia in dicto c.
1. et in c. quod erat ratio expressa de qua licet argue. ut no.
Jo. an. in cleme. 1. sup. v. eligatur de elec. secus ubi ratio
non est expressa in l. corrigente et ad hoc concordat bal. C. de
sac. sanc. ec. auct. quas actiones et qd no. bar. in l. pro diversis
C. mandati licet Bar. videatur sensisse contrarium in auct. res
que C. de le. § nec contradicit quia et ibi fuit ratio expressa = adu⟨er⟩te quod licet ratio sit expres-
: tamen quod illa non videtur licitum argue. per dictam cle. dudum sa :
ubi ratio fuit expressa ut patet in dicto § hmoi v. vim ne et
tamen Jo. an. dicat ibi in glo. ut patet quod illa cle. nec lex loca
in casibus non expressis / dicat tamen dns. an. quod in juribus exor-
bitantibus non est arguendum quod ydemptate rationis que
speret quod verbis legis non colligitur quia in talibus juribus illud
non censetur de mente quod quod verbis specifice non sumitur ut no.
Jo. an. in cle. 1. de ep. in glo. sup. v. possidentes et facit
qd no. per eundem in dicta cle. ut hij qui / adverte tamen
qd etiam in talibus juribus licet extendere verba de stricto
significatione ad latam ut no. idem Jo. an. singulis in cle. 2.
de fo. compe. sub v. subditos Et qd idem Jo. an. no. de ma-
talis. c. ii. v. ii. no. hic quod qd ini col. ord. dic quod in dicto
c. ii. loquitur qui fit extensio non ad latam sunt § ad impropriam
significationem qd licet quod no. in glo. dicte cle. 1. de fo. sup. v. / compe.
subditos in fi. Et qd intellexerit patet ex no. per eum de ex. co. §
vim v. quero an hec exceptio vim colup. vide cle. 1. de sequestr.
pos. et quod ibi no. glo. sup. v. etiam sed dignitatis unde alio super
lis et litigiosa res sed de. an. in petione. i. fi. de cosue-
tu. certa v. fallit primo dicit quod constitutio exorbitans trahitur
ad casum in quo est maior vel par ratio nisi constitutio sit pe-
nalis et correctoria simul quia tunc non extenditur ex paritate ra-
tionis vide ibi plene per eum et no. glo. in cle. ut hi qui de
eta. et qua. in v. in eisdem circa finem Et vide alio quod lex qui
no. habet bar. tam duo nobilia verba dicit qd aut una lex alia
in totum corrigit et tunc non licet argue. ex paritate rationis ad
casum non expressum in l. corrigente secus si in totum non corrigat
licet limitat et distinguat ut ipse no. ff. so. ma. l. si constan-
in pu. in ix. q. primi membri

Lex exorbitans sive corrigens pot extendi ex generali regula iuris
An licet qd est maius quam extensio appellatur passiva ut

no jo de ymo in repetitione l si vero § de viro ff so ma quod
intellige de extensione que fit ad casus in quibus illa regula est specialis
per alia iura applicata ut patet in c ex parte iii de deci alias secus quia
lex mere specifica et non generali dz lex exorbitantis extendi ut no
do an in cle i de rpts alias sequetur quod per illam regulam generalem
lex corrigens semper extenderetur per maioritatem rationis quod est contra
glo et tamen opp in auct quas actiones C de sacro sanct eccle et
vide bal in l ii C de pri qui si dis

Lex sive constitutio etiam penal et odiosa si duo parificat quod in uno
extremorum disponit idem in alio disposuisse censetur no d an de
plen de multa vin colup v no quod in pertualibus facit l l ut tan
tum § i ff de servo cor et l i de l i et quod ibi no bar de ad
equatione legatorum et fidei commissorum ubi dicit quod qui una res
adequatur alteri omnia prima que competebant rei ad quam fit adequa
tio competunt et rei adequate vide d an oio in cle i de offi
cio vel colup sup glo in v cora et in glo sup v sacerdocii

Lex sive constitutio declaratoria trahitur retro ad preterita quando est
edita per verbum temporis preteriti C de sacro sanc ec l decerni et
de quadr prescrip l bene azenone § quia igitur et iuncta glo
sup v promiserit secus si sit edita per verbum de cetero ut no
glo de postu prela c i li vi in cle i de elec et in proemio de
in fi magne glo Cessantibus aut verb predictis si lex decla
rans hit contrariam consuetudinem precedentem non trahitur retro
ut probatur c fi iuncta glo prolt de re iu no alie et in c fi
de spon duo et ibi no d an quod limita ut no per eum in c
fi de consti si non habeat contrariam consuetudinem tunc retrotra
hitur ut probatur ff de testa l heredes palam § i et in auct de
fi an do instru na circa finem et per jo an in c fi de ver
sig li vi sup glo per hec in nota et in addi spe ti de testi
§ nunc videndum § hoc etiam vide Bar in l omnes populi
de iusti et iure v iuxta predicta queo que dicantur negotia
preterita Et vide d an in proemio cle in glo sup v de cetero
et de consti c ii et plene per bn in fi eo ti et per Copas in
et de consti c ii et plene per bn in fi eo ti
c cognoscentes eo ti et per jo an in v licet canon de elec li
vi in glo et in novel

Lex sive constitutio non trahitur ad causas iudicialiter pendentes secundum Juno
in c fi ut li pen nisi hoc exprimatur in l secundum ja de bel et
in auct ut cui de appa in pri Et licet in l exprimatur quod ad preterita
intelligatur de preteritis sup quibus non est iudicium inchoatum secundum
Copos in c ii de consti item intelligitur de preteritis non decisis secundum
in l omnes populi Et licet exprimatur quod ad pendentia trahatur

intelligit de pendentibus in causa p̃ncali ño in cã appellois ut ño bar. in dc̃a l. omes ppli Sed Jo. an concludit q aut lex tractat de ordinatione contractus uel negocii tūc nõ trahit ad pendencia aut tractat de ordinacõn sine uel processus et tūc trahitur ad pendencia quo ad futuros actus ut no. de elec. licet cano li. vi sup glo in v. de cetero vide bal. C. de legi. l. leges et constitucones dic q apio Jo. an dzt intelligi qñ lex emanat sup concernentibus ordinez processus uel sñie quia tūc trahatur ad cãs penden secus si emanat sup concernentibus meita cãe no. Jo. an in c. fi. de consti. ad finez vide glo. in cle. dudū de sepul v. pacta in fi

Legi habenti clām derogatoriaz ad futura scripta nõ derogat p contrã scriptū nisi in eo fiat special mencio de dc̃a cla no. Jo. an de rescrip. ceteruz et c. nonnulla de consti. c. i. li vi et p Bar i extra ad reprimendaz de le. in l. si quis in pñ testamti et p Bar. et bal. in l. fi. C. si con ius uel uti pub. Et vide sub v. cla

Lex si contradicat canoni in debeat iudicari sm leges uel sm canones vide sub v. iudex ij. iudex siue sit ecclasticus

Lex qñ loquitur per verba imperatiua ut audiat et sciat est p̃cepti ut no. Jo. an de coha. cle. vxa. ubi ño q ubi tamen idez si loquit per verbū prohibitiuū de offi. ordi. in c. cetera idez in qualibet l. phibitiua ut patet ex tex. glo. de elec in gñali in v. inhibitiua. li. vi Secus si lex nõ phibet sed simplr aliquod disponit uel statuit ut ño Jo. in . de cren. et pate. c. i. sup ii glo

Lex siue quota legis siue canonis ño est allegandi a iudice sedente nec audire sentenciare nec ab advocato allegante coraz ipsa uel alio doctore nisi esset casus singularis demas a canibus regulis bene tñ facit advocatus si bonas leges et racones in fi. reseruat et ad aures solus iudicis exprimat ne adusarius instruat ad cautellose rñdenduz quia nichil tam indubitatū in offuscari ño possit Item consulans nõ tenet allegare quotas qñ consiliū non exigit cuiuitatez alias secus Arguens aūt in scholis dz allegare quotas ad sui instructioz similr legens in cathedra dz esse copiosus in quot ut cercificet illos cui legit sufficit tam allegare libr qñ certus est per libr uel allegare p rūbricam ut no. Jo. an de coha. cle. vxa in prima app.

Lex diocesiana differt a lege iurisdictionis que aut sint de vna lege et que de alia vide jo. an. in c. i. de sta. mo.

Lex que prohibet aliquid intelligitur prohibere quicquid non. ro conclu. 30 et e conuerso prohibito aliquo et omne id per quod ad aliquid prohibitum peruenitur de peti. cur de re indi. cum quid. li. vi et ff de spon. l. oratio ad hoc vide ambo. glo. in cle. i. super verbo contrahere de consang. et affi. que predicta singulariter limitat

Lex ubi non apparet determinans factum de quo agitur sufficit tunc allegare naturalem rationem et illa appellatur iusticia naturalis que pro lege suadenda est. ff. de exceptione rei iu. l. sicut oportet § sufficit et ibi no. bal. et no. glo. de de ex. ex eo li. vi

Legis ratio extenditur de similibus ad similia de consti. et de censibus inter corporalia et ff. ad l. aquili. l. illud

Lex quam quidam facienda xix dis. in canonica et de rescrip. si quando et ff qui et a qui. l. prospexit

Lex loquitur et continue est mundi obseruandum C. de here. l. arriani non ergo tollitur simpliciter per non vsum sed contrarium vsum sic ff de legibus vide d. an de cle. coniuge l. iohannes et archi xvi. q iii § potest et in iiii dis. § fi

Legum correctio vitanda est et quamuis expresse lex non corrigitur firma manet de elec. cum expediat et c. constitutio li. vi. C. de testa. l. sancimus et de ap. l. precipimus

Lex non debet verbis imponi sed rebus et factis de elec. generalia li. vi et. C. de lega. l. ii

Lex generaliter loquens debet intelligi nec distinguere debes ubi lex non distinguit de ma. et obe. solite de quibusdam lepro. quoniam et ff. de sepul. vi. vel de pa. et de lega. prestan. l. i. § generaliter

Legis verba intelligenda nisi aliter constet de deci. ad audientiam et de consti. translato. ff. de l. iii l non aliter et de exci. l. i. § si is qui nouem

Legis verba sunt cum effectu intelligenda de verborum sig. in his et de cle. non resi. relatum et ff. nequis eum qui in ius vo. l. pe. § de id

Legem et constitutionem et formam sicut quis pot tollere in toto et in parte posset sic contra eam dispensare vide sub verbo dispensatio § dispensare potest episcopus contra ecclesiam

Lex et constitutio etiam penalis loquens in singulari habet locum

In pluali et econuerso no pe. more. de offi. lega de libe. rce. li vi sup
v vt cuiuinq. et vide jo. an. de re. pmu c. amo. e. li. et bar. ff de
pereg. li iii § negotia

Lex et constitutio penalis si aliquid addit intelligitur in additione pena expressa
licet no exprimat no. la. in cle. statutu de elec quod intellige quando
addit parificando additioni primo statute sit intellecto et ut no. d. an de
preben. de multa §. hoc idem Nam per illud verbu idem fit parificatio
quo ad omnia secus si fiat additio non tamen per modum parificationis
sic intello glo jo. an. in cle. ii in fi de vi et ho. cle.

Lex si duo parificat quod in uno disponit et in alio dispositum censetur
no per glo et do an in c. de multa §. hoc idem de preben. Et vide
§ lex siue constitutio etc.

Lex que habet rationem expressam uel unica dumtaxat ratio reddi pt
licet no sit expressa sed tacite subintelligitur illa ratio tacita habetur
pro expressa et ab ea pot argui sicut ab expressa ut a ra finali no
bal in l. maxim vicium C. de libe. pre. Et hoc no solum habet
locum in legibus communibus sed etiam in statutis municipalibus in quibus
fit stricta interpretatio extensiua sed intellectiua no bal. in l. cum
C. de fideicommis. Nam ratio et mens legis idem sunt. l. cum inter.
ff. so. ma. et no dy. in c. i. de reg. iur. li vi. et hoc limita
quod no an. in cle. de rp ut eius dem habeat locum quando ratio
tacita est certa et unica si multiplex reddi pot vide aio §. §.
corrigens

Lex licet sit canonisata si est iuri com contraria no intelligitur
approbata quia liber decretorum compilatus per gratianum no
apparet approbatus nisi forte quo ad compilationem et quo ad dicta
scorum sicut nec liber summarum ut no jo. an in c. ii ad finem
de rptis et in c. debitu sup v. cognita de biga. sed si lex
esset per papam et canonem insita bene staretur illi ut no jo. an.
et do an in dcto c. ii de rptis ideo liber qui vocatur ponle
autenticus est et fidem facit quia est pro parte in decretis insito
et per papam approbatus ut patet in cle. i. de iur. iur. et ibi no
in glo sup v scriptua §. scriptua noui et veteris testi

Lex debet intelligi que no sonat in absurdum de preben. dudum v
considerantes in tex et glo. de preben li. vi. c. Et ff de neg
ges l. pompo scribit

Lex dicitur fauorabilis uel odiosa inspecto eo sup quo intendit principaliter
prouideri Si enim illud dicitur fauorab dicitur fauorabilis. si est

odiosum dr̄ odiosa ut nō Jo an de elec. sciant cuncti sup v̄. aliosi vi idez nō ibi do. de sac. gei. idez nō glo. ff. de condi inde. l. qui exceptoīm in pn̄. Jdem nō bal. ff. de legi. l. qd vō. ubi dicit bal quod statutū dr̄ fauorabile licet sit penale qñdo in phibendo est fauor ut ipe nō de legi. l. benign. Contrariū dic. C. de sacro sanc. ec. l. illud in colup sed dic ut concludit in l. fi. C. de in ius. vo. Et adūte qz in rato legis vel statuti sit fauorabilis vel odiosa pōt comphendi ex phēio ut nō bal. ff. de legi. tuto. l. intestato Adde quod in dubio qñtum ad intencōz statutis psumitur statutum ponj fauorabile qñ odiosū licz fauor sit ca odii puta qz ff succedat. ff exclusa sorore Secus videt in statuto excludere filiā quia aufert dadm filie in ptate quod est odiosum ut nō bal. C. q. nō po ad lib. pne. l. fi. alibi dicit bal qz priuilegiū in quo cōcurrit rato fauoris et odii psumit odiosum ut ipe nō in l. i. ff. de consti pn̄

Lex impialis fauorabilis ecctyz suada est nisi p ppam sit approbata sed lex impialis dapnosa ecctyz nō est suanda nisi per ppam sit approbata ut no. Jo. an. in c. fi. de solu Statuta at inferiorum a pn̄ipe etiā ecctyz fauorabilia non sunt recipieda nisi sint p ppam approbata ut no. Jn consue ne aut idez est qd in l. impiali ut dic ibi Jo. an. sm hosti.

Legem nemo pt sibi impone a q recede non liceat nisi hoc fiat ppt alterius interesse ut nō Jo an. in c. ex litis in pn̄. de consti

Lex si simplr aliquid phibet et nullo casu vel tpe pmittit habet vim decreti irritantis ipo iure si cōtra fiat secus si nō habeat ppetuaz cām phibicōis ut nō Jo an. in cle. i. de iure pa. sup v̄. nullus Et idez dicit ibi fran. de zaba Et addit ibi do. an quod verbū nullus ht in se decretū irritans / Dic melius aut lex phibet aliquid fieri et non valet quod sit licz for suā non sit quia nūc nō dicitur hre ppetuā cām phibicōis Et ita declat fran de zaba in dicta cle. i. de seques. pos. et hoc sentit ibi Jo. an.

Legis verba illud recipiunt intellcm qñ verba testatoris recipiunt et ecōuerso ut l. si quis legauit tutio Et ibi nō angl Et rato est quia dispositio testatoris ht vim legis ut in auct. de nuptis. v̄. disponit ec

Libellus

Si continet notoriaz iniusticiaz nō pdicit nec est admittendus nō. do. an. de ōha

de · vra · xli · colup · v · tercium est remediud et vide sub · v · sima · § · xpt · §

Libellus an et qualis sit necess qn pcedit in natailo vide sub · v · Da: tarium · § · natarud opatur qn in eo

Libellus an requiratur in maifesto vide sub · v · manifestud · § · ma: infestum no excusat

Libelli verba non dnt esse supflua si possunt aliqd operari · no · ro · gclu · s1 · l

Libellus ponderat et attenditur quo admodud pcedendi et quo ad fun: dandud ptatez iudics qn p partes non negatur no · do · an · de toha · de vra · xlviii · colup · sed et si p ptes per ptes fiat nega tones et excusacones con libellu tam ad modu pcedendi mag attenditur libellus qm tales negacones et accusacones qz ex qli te fa in lilo deducti sbuat iudicau ut no · d · an · in dto · c · vra xxii colup · adute tam verba libelli declarant examinatur restrigut et ponderantur sm concluoz no sm narracoem ipius libelli ut no · idez · d · an · de fo · qpe · ex pte · v · no · v

Libellus licet de iuri te no debeat hre expssud nome actionis nec de iur canco nec de iur ciuili si tam actio inepta sint expssa libellus succubit sed ptrea audit si aptuz ppomt · no · d · an · iudi · dilti · adute tum qz formas libellu in actione directa abtinet si pbet de utili ut no · ro · conclu · s1 · l · usq finez ·

Libellus licet no debeat specifice contine nome actionis debet tam hre expressaz cam ex qua actio ul ius agendi insurgit et hoc agit psonali sed in reali sufficit dice ego qui sum dns quia omne ius videt in iudicud deduxisse · no · do · an · de iudi · dilti et si in reali actor in lilo vnaz cam expmet sup alia iudicari non potit · ut · no · do an · de iudi · ceter · v · vero ad zm

Libellus si habeat cam ineptaz no pot sup ea ferri condempnatoria · etiaz si pbat cam ineptaz ut si peto x que michi debes

Libellus si hit cam ineptam no pt sup ea ferri condempnatoria etiaz pbat causaz aptaz ut si peto x que debes michi quia rex in stancia no do · an · de iudi dilecti · vlt · colup et hoc pcedit

etiam si pars libello renideat quia licet renuntiatio valeat tamen condempnatio sequi non potest quando inexperitudo est patens secus si latens ut no. ro. conclu. 26

Libellus in quo quis petit aliquid ex testo procedit licet non dicat illud testamentum iuridice rite factum quia eo ipso asseritur testamentum in tellus de valido et effectivo no. d. an. de iudi. dilatio c. col.

Libellus etiam in possessorio procedit ex sola narratione absque petitione maxime ubi agitur de iuribus ut confessoria vel negatoria quod est verum in his in quibus iudex ex officio supplet Tunc tamen e sim ho. petitioni porrigitur ut no. d. an. de resti. spo. in litis n. colum. v. no. tercio

Libellus in cuiuslibet etiam debet continere locum et tempus quando arguitur dolus adversarii vel quando agitur actione famosa ut est actio iniuriarum no. bar. in l. i. § hoc interdicto. ff. uti poss. et l. pretor edixit in pri. de iniuriis et in l. § sive aut de vi et vi v. idem si arguitur de crimine licet civiliter ut in c. tue de pen. et ibi no. d. an. in v. nota v. al. aut dicat contrarium nisi pars petat exprimi locum et tempus in c. i. qui mo. fen. amit. Sed primo dicit idem quod d. an. in c. si de pur. can. per tex. in dicto c. tue et vide in § xxiiii et licet in libello criminali non teneatur actor exprimere diem tamen commissi peccati tamen si reus petat debet diem declarare ne alias ipsi reo auferatur defensio ut no. bar. in l. is qui reus de pub. iudi. et l. libellorum de accu. Excusatur tamen actor si dicat se diem ignorare ut no. ange. in d. l. libellorum in pri. quid si tamen expiens specificare locum et tempus non solum

Libellus in actione iniuriarum civiliter intentata non requirit illam specificationem que requiritur quando criminaliter proponitur Et idem in qualibet alia actione ex crimine descendente civiliter mota no. ro. conclu. 31. vide s. § xxiiii Qualis aut debeat esse forma libelli in action. iniuriarum vide bar. in l. iniuriarum estimatio ff. de iniur.

Libellus sufficit concludens presumptive ideo procedit libellus in quo narro fundum ad me pertinuisse et pertinere consuevisse peto illud michi adiudicari licet non dicam de presenti ad me pertinere quicquid dicant Cy. et bar. et no. d. an. in c. ii de libell. obla. v. vero ad rem ad practicam idem no. ro. conclu. 313 vide ange. in l. i. in pri. ff. de eden. et licet in libello fiat mentio de presumptione sufficiat in eo

factum narrari et tunc natura surgit illa presumptio no. bal. C. ne fia pro pa. auct. hita v. sed tenoris in dubium vide aio. d. an. in d. le. y. v. veniso ad ras predictam

Libellus procedit in quo actor dicat rem aliquam ad se spectare iure dadi vel qui oportebat tam quod in processu siue actis deducatur aliqua causa ex qua dadm censetur no. ro. conclu. 3 2 8 in fine et quod habeat probare porrigens talem libellum ut obtineat vide ro. conclu. 3 1 1 si libellus non dicitur generalis

Libellus in quo fit mentio de modo in genere verificatur et inutili quia verba libelli in fauorem libellantis sunt late interpretanda et corripi debet ex quo sequi posset condempnatio. no. ro. conclu. He videtur enim tam actor tam utile qui dicitur dadm presertim sibi magis est utile deduxisse ut no. do. an. de indi. tetez v. veniso ad rm Et vide quod no. jo. an. in mercu. in ra sup. iiii q. in fi

Libellus si per cessionarium datur an in dubio videtur intentasse directam naturae cedentis inutilem nomine sui actoris videtur directa naturae cedentis intentasse si intitur iuri suo et suo domino quia dicat rem ad se pertinere iure dodii videtur utilem intentasse si tamen dicta expresse intentauit et probet inutili obtinebit ut no. ro. conclu. He

Libellus si mentio fiat de aliquo priuilegio instro vel scriptura non tenetur reus eidem instro tundere antequam sibi aliud priuilegium vel instrum exhibeatur si tale priuilegium vel instrum est penes actorem de quo eius iuramento statur predicta vera nisi tenor instri exprimatur in libello vel tale sit instrum quod debeat esse penes conuentum no. ro. conclu. 3 7.

Libellus in rei vendicatione potest formari per possessorem contra simpliciter detinentem ubi autem constat non detinere nec possidere debet ferri sententia contra actorem si persistit in sua totali petitione que ad rei sue concludit restitutionem sed si petat ut super parte pronunciet videlicet ut declaret dominus dicit per et ferri sententia declaratoria domini sed probauit se dominum que suum predicit ut si postea ad conuentum passo peruenerit fiat contra eum executio ut no. d. an. de indi. exaciata. iiij col. v. veniso ad glo.

Libellus generalis admittitur super hiis que accessorie petuntur ad aliud principaliter petitum rei ablata restitutum cum fructibus dapnis et interesse et ea tamen tenet sententia generalis et iuncta no. Inno. de exces. pla

tanta ret de sepul. testificari Et hoc etia tenet ibi. Jo. an
de libell. obla. xiij colup Sed contrariu tenet Bar. quo ad
fructi m l. ex diuiso § 1 ff. de rei ven. Dic aliquis petit
rem et fructi primo tamen petuntur fructi accessorie ro tamen debent fructi
specificari et specifice probari ut no. Jo. an. de testi. ipso cum
ad sedem in carta iii colup

Libellus procedit in generale quo quis petit bona mobilia sibi per violenciam
ablata restitui nec tenetur illa ante litem contestatam specificare dum-
modo deducat violenciam qua preter probata. sufficit res ab-
latas probare per iuramentum no. ro. consilii. 171 et earum
extimacio etiam probatur per iuramentum et hec locum habet
siue deducatur violenter ablatiua siue compulsiua siue inquie-
tatiua vel turbatiua siue etiam agitur actione furti ut no.
Inno. ho. et Jo. an. in c. si quis me tamen li. d. an aliter dicit

Libellus certus admittitur quando in vnam personam alternatiue excludit
intencionem agentis quia tunc non vagatur reus in certo. no.
glo. de excep. pia. li. vi super verbo speciem Et vide infra
libellus alternatiuus

Libellus potest simul continere causam nullitatis et restitucionis in integrum
sed non interdum vnde vi et condicionem ex l. n. C. de restitu.
hoc ut no ro. c. xlii vide oldra. consilio c vii

Libellus potest continere personalem et ypothecariam simul ut no.
Jo. an. de elec. querelam sup. ii glo. et si datus super personali
potest ferri sentencia super ypotheca quia illa est accessoria ad per-
sonalem no. la. Bar. in l. solemus ff. de iudi. et do. an. de tim.
pos. cum ecclesia v. carta in fine verbo app. dicitur

Libellus potest formari ut comprehendat plures actiones de diuersis
competentes Sed si circa idem plures actiones cumulentur tunc aut
ad idem eodem modo aut diuersa proponens excludit scriptum si
sunt contrarie secus si diuerse ut rei vendicatio et interdum vnde
vi. Si autem proponuntur eodem modo tunc si sunt contrarie non audit propo-
nens si non sunt contrarie sed diuerse tunc de iure ciuili tenetur
alteram eligere salua equitate iuris canonici. quod in pluribus casibus
admittit cumulacionem plurium actionum secundum ostenditur ut no. Jo. an. de
elec. querelam sup. ii glo. Sed d. an dicit quod si libellus est
generalis aptus plures actiones comprehendere. potest actor ad peticionem
rei interrogari ut exprimat actiones vel tantum agendi ut sciat reus an vnam tantum vel

plures et quas

plures et quas actor cumulare intendit no tam compellatur reus alterarum eligere Et licet eligat sibi no preiudicat qui postea aliam compassibilem accumulare posset no. d. an. de causa pos. pastoral
i pa appo vide glo. in c. Nullus plib. d'reg. iur. li. vi. que dicat
q licet copulatiue no pnt plures actores similes in origine cumulari
passet si tendant ad eundem fine et piur. pl. pprom secus si ad diuersos fines tendunt vide bal. in l. j. C. de furtis Et vide sub v. acto in pn. et sub ver. seminatis ch. seminare videtur quis iure Et vide i. ch. libellus in quo minor
Libellus no dr gnalis qui ex narrat meo concludit ita actor Ideo procedit libellus in quo quis petit rem qua dicit ad se spectare iure domini nec tenetur specificare ex qua causa sit dns tam no concluditur in spna rei vendicato vt no. d. an. in c. ij. de libell. obla. b. vemo ad eam practicam vide s. §. libellus procedit et infra § proxim
Libellus gnalis no debet admitti si tm cu excipitur no bar in l. si in c. ch. demq ff de excep. rei iudi. nec debet iudex vltra procede vt not. bar in l. j. in pn°. ff de eden. ratio e qr talis libellus tm que est exceptu no valet vt no. ppe in c. ti de libel. excep. ch. iuxta v. Item no. q quis et ver. Item no valet sit gnalis et sup libello inualido no pt fundari iudicium qr si libellus no tenet processus ex quo iure nullus vt no. bar in l. si premiis ff de inofficioso et suffoce q reus cum libellu dicat sup eo no esse procedendu cu sit gnalis vel obscurus nec est necesse q petat libellu declarari imo cautius facit si hoc no petat ne ad spatiu insinuat ad declaratum faciendam vt ea no facta reus absoluatur vt no. jo. an. et d. an. in c. fi. de libel. oblato. Et idem no. spec. ti. de libell. excep. ch. si ver. cautius Et licet reus ad vltiora a iudice procedentj non admissa exceptione posset si vult appellare et per viam appellationis grauamen iustificare tam et sine appellatione pot petere se absolui si reus postea in processu no declaratur et videtur velle. d. an. in dicto c. fi. de libel. obla. in prima q. dd tex. in d. c. fi. videtur velle q sit necessaria appello vide alio i. §. libellus in quo minor Et vide supra ch. proxim prece et infra § libellus in personalibus
Libellus si est ex parte aptus et pro parte ineptus potest iudicium et sententia sup parte appellata fundari no. jo. an. de ppon. impu. ad dissoluendu sup ver. probandam. Sz si e totus ineptus iudicium et sntia est nulla de emp. et ven. dilecti et ibi hoc sentit jan. an. in ver. contrarius
Libelli verba debent impprari vt libellus sustineatur et processus valeat qui petit not. bar. de ver. obli. l. Quire debemus in pn. ad finem
Libelli loco habetur statu principis qd est verum in actibus tem

poralibus sicut in spiritualibus Item et in temporalibus habetur loco libel
li oblatio et litis contestatio no bal in l. j. C. de libell. prin. et
et vide infra sub ver. reptum impn
libellus qui est datus sub confirmatione sententie potest iudex in
firmare et econverso dato libello super infirmatione potest confir
mare licet confirmatio non sit petita dummodo pars probat ea que
ad confirmationem pertineat ut Inno. no. de offi. dele. ex conti
gat et appel. ab. Sed contrarium dicit videtur in dicto c. oblata
in glo. quid ad rem veriet aut ad fine Osti. Jo. An. et do.
An. limitat Inno. in c. extorr. q. de restit. spo. ubi aio vide
libellus alternatiuus siue disiunctiuus admittitur ubi actor
probabiliter dubitat que pars alternatiue vel disiunctiue sit ve
ra Ideo admittitur libellus in quo uxor dicit contractum nullum
et si est aliquis petit eum rescindi eadem ratione valet libellus
in quo dico sententiam nullam et si sit aliqua petat eam reuocari
ut iniquam ut no. Inno. quam sequitur Jo. An. et do. An. de re
sti. in inte. constitutus Et ipse dicit circa ita seruare in li.
despen. extorr. c. iuxta ver. sed inique talis libellus per hac
tex. et q. ibi no. Jo. An. in c. Lidulum q. de preuile. Idem
no. bar. in l. in quo quis petit rem vel eius extimatione
cum probabiliter dubitatur an res extet in l. Sancimus C.
de sacro. sanc. ecc. Idem tenet bal. in l. Diuiarus C. de
donatio. inter vir. et uxo. ma. et vide c. libellus incertus
supra. Et vide quod not. bal. C. de furt. c. j. in ultima appo.
ubi dicit contra Innoc. circa protestationem et quod no. bar
in l. c. eos aut. ff. quod lega. ubi concludit cum incerti
tudo concludit ex facto aduersarii admittitur libellus in
certus alias secus Sed per rationem uidetur etiam pro alias quin
ex factorum procedat incertitudo dummodo non sit in potestate actoris
illam certificare Et hoc sentit in bal. in l. pretor c. q. aut
ff. de iniur. et in l. Stipulationes non diuiduntur c. Celsus
in fine de ver. obli.
libellus qui intenditur super vi turbatiua debet actor exprimere
declarare modos turbationis si reus hoc petat no. bal. C. manci.
l. Abanastasio ad fine. Idem no. Jo. An. de probat. licet
tamen in glo. magna super ver. imo plures ad fine Et idem
in illo qui dicit instrumentum simulatum quod debet exprimere modum si
mulationis cum multi sint modi turbationis ut no. bal. in dicta
l. Abanastasio et vide j. c. j. se.

Libellus in quo minor dicat se lesum et propterea dicat se restitui
non procedit nisi adiciat qualitatem lesionis vz. sui faci-
litate et dolo adversarii quia non omnis lesio dat restitucionem
non tamen requiritur quod specificet articulum in quo est lesus nisi
si petet se restitui adversus sentenciam principis ut no. bar.
et bal. in l. minor aut magistratus ff. de mino. Sed si
in libello dicat se certo scripto procedit libellus etiam sine
adiectione dictarum qualitatum reo tamen petente debet declara-
re ex qua causa dicat se certo scripto no. bal. in l. fi. C.
de in inte. resti. vide. supra. § libellus potest formari et
§ libellus generalis et supra § proximo
Libellus procedit in quo peto aliquid ex consuetudine michi
debitum no. d. an. de. cens. c. pervenit v. talis sed dic ple-
nius aut peto plenius debitum ex vi consuetudine tanti
temporis cuius inicii memoria non existit et tunc si deduco tempus
et causam producti inicii et creatae iuris procedit libellus
predictus et sufficit dicere quod tanto tempore annuatim tale prestitisti
quod peto te illud in futurum prestandum ut exactique visu et consuetudine
debitum condemnari et compelli nec oportet aliquam causam quae deduceretur in specie
vel in genere allegare Si autem tempus predictum deduco et causam
probatam et declaratam iuris mei tunc oportet ut allegetur cau-
sa sed sufficit causam in genere allegare hoc modo dico quod tanto
tempore annuatim prestitisti et michi est debitum ex legitima causa qua-
re peto etc. Ubi autem deducitur usus et tempus etc. vel xl annorum
non tanti temporis cuius inicii memoria non existit tunc oportet quod in li-
bello causa specificetur nec sufficit tunc causam allegare in genere
Unde tamen scias quod nullo casu procedit iste libellus dico te obli-
gatum ad decem annua prestanda que longo tempore prestitisti quare
peto ut preterita solvas et in futuro solvere compellaris quia iste
libellus est nimis generalis no. do. an. in dicto c. pervenit circa
decima ver. ex hoc infertur practica etc. quod autem dixi causam
in libello specificandam et libellum generalem non procedere intellige
si opponitur de generalitate et petatur declaratio alias sufficit quod postea
in prosecucione fieret specificatio cause ut no. eadem circa

ver. ad zm. an causa sit allegenda Et predicta limita qn ag-
tur de petitorio quia si solo possessorio agatur non est necesse cau-
sam in libello specificare nec in possessorio probare sed sufficit in genere di-
cere censum annuum esse debitum et se qui possessione siue vsu illius
spoliatum quare petit censum siue pensionem subtractam et se
restitui et integrari ad pristinum statum ut no. do. An. de elec. c.
relam ver. no. 2o. quod in hoc libello et sufficit in hoc casu pla-
nam possessionem siue vsum ut no. in dicto c. querelam v. no-
tandum quod in isto libello quod est notabile. et idem no. in co. lup. si v.
vide. et vide sub ver. possessorium et sub agendi
libellus in personalibus debet habere expressionem cause remote nec
sufficit expressio cause proxime que essset nimis generalis. vnde si dico
peto decem que debes vel ad que michi teneris non procedit
cum possit multas causas includere ex mutuo et vendito. et aliis et
causis multis cum similibus secundum Gi. et pe. ut no. do. An. de caus.
premit xi. carta v. quod esse dubium de illo libello quod intelliga si
contra libellum opponitur de generalitate et petatur declarari alias suf-
ficit et postea in processu specificatur vt. no. in dicto. c. p-
remit x. carta ver. ad zm. an causa sit allegada
libellus in quo laycus narrat ad se spectare ius eligendi pro iu-
re presentandi quia hac tenet sublata significatione verbi eligere
et verba libelli intelliguntur in dubio vt processus libellantis vide-
tur dedixisse ius cuius esse capax quam non. ut no. do. An. de
elec. querelam quod verbum eligendi et facit quod no. in. Cle. i
de re pmu. in glo. penulti. in fine
libellus in quo peto pensionem subtractam duo videtur include-
re primo petitionem pensionis ut fructus 2o petitionem restitutio-
nis ad statum iuris pensionis ut se stare proprie et improprie et
se verba libelli improprientur ut libellus latissime intelligatur in fa-
uorem actoris no. do. An. de elec. querelam. v. no. 2o quod in hoc libel-
lo. et vbi cita illam partem libelli et v. no. 2o quod in libello
libellus in quo plura narrantur in diuersis ordinibus sufficit al-
terum probare quod includit ad intentum. idem si plura narrantur
in eadem ordine et protestatur actor quod non astringit se
ad probandum omnia narrata ad victoriam vt no. Bar. de re iud.
l. duo. in principio idem dicit do. An. in c. licet causam

de proba · xv tolus ver · in glo in vbo astringit sed plenius locat in c · ij de prat · v · sed · vide · Et idem si nulla fiat protestatio si in fine ponit clam · sup quibus omnibus et singulis petit iusticiam fieri qua per talem clam · v · sed · dsunctiue et no conexe deduxisse vt no bal · C · de proba · l · ij · Et Jo · an simpliciter dicit quod pluribus narrat in libello sufficit alterum ex illis probare ex quo possit sequi condemnatio ut no in addi · spe · ti de re ac · § · i · vi · item quod si in · Si aut narrat quod clam sine quo libellus non procedat opportet illud probare ut ipse no · in c · Except a sepulie et cum si · an · concordat la · alle · l · v · vide sub v · qualitas § · qualitas aggrauans

libellus procedit in quo petitur cessari quod est multum quia intelligitur de facto cum verba libelli sint latissime intelligenda · no Jo · an · in c · Expartes · a de · in xe · notabili

Liber decretalium et liber sextadecimus et liber qui appellatur pontificale an sint de iure tanto approbati vide sub v · lex § sit

Liberum Quid hoc vbum importat vide sub v · Arbitrium libera facultas aliquid agendi si conceditur a principe illi qui alias agere non poterat certo impedimento obstante intelligitur pariter tantumodo illud impedimentum tollere non aut facultatem dare quod ille actus posset fieri contra sub tante sollemnis si multum impedimentum obstaret · Et tunc per illud vbum libera videtur concessum quod ille actus fieri posset no seruatis regulis iuris sollemnis ne alias concesso nichil operatur et frustra sit ut no per glo · Cy · bar · et bal · in l · si qui · C · de inoff · testa · et sa · quod no · bar · in l · i · § · nunciatio de no · ope · nunc · Alibi dicit bar · quod vbum libera vel vbum plena importat quod quis sit liber ab omnibus regulis iuris ciuilis in l · alis · de alimen · l · Alibi dicit quod sua predicta importat quod quis tenetur sequi arbitrium boni viri in l · fidei commissa · § · si sit · v · quin · de le · iii · Et vide sub v · arbitrium limitata

Limitata dispositio limitatiua parit effectum ff · in agres · de ac · re · ra · da · et l · i · in fine · C · de fin · limita · li · xi · Et no Jo · an · in c · Constituta de pe · Et vide de iur · ach · pra · l · i · § · diuos hec

Liquida probatio quid vide sub v · probatio § · probatio indubitata

Lis est etiam ante litis contestationem si ita de de iure ante litis contestationem per glo · bar · et bal · in l · lite · C · de vsur · et quod dicit de ita procedit stricto suppto notabile ut no bal · ff · so · ma · l · i · v · in glo · i ·

causa de bar et Cy in dicta l. causas quo ad litem dicat contrariu
pro quibus e casus in c. ij. de excepti ij. de rer. pign. ubi habet q lis dr
mota post lites contest. Et idem no. Jo. An. de excep. ad hoc salo intro
o notabili dic q licet no dicat lis mota nisi ex quo fuit conte
stata dr cepta et pendens ex quo ps fecit citationem commissam vel exq
stata dr cepta et pendens ex quo ps fecit citationem commissam vel exq
ps fecit appellationem interpositam vel pp inquisitionem impetratam licet
arreptu ad ppam. no. Jo. An. s. host. de actu. alim sup v. inc
arreptu ad ppam no Jo. An. in dicta c. excepte q quo ad iudicandam
ptu. dicit enim Jo. An. in dicta c. excepte q quo ad iudicandam
litispendentiam vel ad faciendu rem litigiosam sufficit citatio etiam
absque contestatione dicit etiam Jo. An. in § fi. de offi. dele. q
ex quo ad iurisdictionem perpetuandam sufficit citationem esse commissa
licet no sit executa. Secus quo ad coartandam personam citatam
q tunc no dr lis incepta antequam citatio sit facta et eidem si
tractat de re. artandi ut ibi tractat. Et vide i. § litispende
tia inducat. et vide sub ipsa renunciatio
Litiscontestatio fit per responsam factam ad libello actoris etiam acto
re absente vel eo pnte et no contradicente ut no. ro. conclu.
322. Et si eo ipso q reus negat narrata per actorem et dicit pe
tita fieri no debere licet no adiciat ad litem contestandam imo
si protestat in contrariu no valet. no. ro. conclu. 120. Si aut
iudex libello protestet quod hoc facit metu excommunicatis prius co
minate per iudicem an per hoc impediat contestatio vide ro. co
clu. 36. quicquid dicat ro. dic q protestatio in contrariu non
impedit litiscontes. ut no. per Jo. An. in dicta exceptione li. vi.
Et per Jo. An. in reg. exceptionem li. vi. et per d. An. in c. pastoralis
litiscontes. in fi. de app. Et melius in c. i. de litiscontes. ubi
etiam glo idem tenet et primo in c. tu de consti.
litiscontestatio etiam de consensu partium no potest omitti sicut nec
libellus nec alia sollemnia iudicii ut no. bar. in l. i. ver
quaeritur
creuebs stipis. C. qui pius. no est ne de li. contes aut. offerat
litiscontestatio no requirit cum petit declarari quem incidisse in
sanctionem penas sanctionis quod simile si hoc producat et in sum
mar no requirit litiscontes lex ppe. cum ut no. ro. conclu. 112
litiscontestatio no requirit nec alius ordinarius ordo cum a
gitur de nullitate statuti que potest ex ipso statuto deprehendi
Secus si nullitas procedit ex aliquo defectu extrinseco et aliunde
proveniente no. ro. conclu. 333

L

Litiscontestatio no requirit^r qn agit^r de nullitate sne et nullitas no
tunc apparet expresse. Si aut reffert aliam indaginem et alegationem
probationem tunc si nullitas principalit intendat^r requirit^r litiscontes.
Dicit spe modene vim tan[?] seas ? oldra. qd sup nullitate que
venit i appellatione a sna imposita no requirit litiscontes. sicut nec
sup ipsa appellatione vt no ro. conclu. 333.
Litiscontestatio no requirit^r in causa appellationis qr nec libellus
requirit^r qd' e vim qn appellans no compareat et e contumax sed
si est absens non p contumaciam no ro. conclu 8.
Litiscontestatio no requirit^r in restitutione concedenda nec in aliis
preambulis ad causam inchoandam no ro. conclu. 82 Nec in re
stitutione in integrum que no pnlr[?] si modene petit^r pro inadu
cendiciis no bar. de iur iur. l. na postea §. Si inter Et
idem no Jo. An. in c. cu de resti. in inte. sup v. modo et id
dicit ibi An. i ca restitutionis in integrum petita ppt lapsum fata
lium nec in alia restitutione qs tom in certam psona petat^r etia
si pnlr[?] petat^r Dicit si sint et tom certam psona ^petit^r^ licet Cy et sa
bu et alij alit distinguat ut no. ro. conclu. ix
Litiscontestatio vbi non requirit^r tunc pring actus dicillus ad qm alias
lite no contestata pcedit^r qz contestatione habet^r et tunc excludit^r via
ad omnes dilatorias exceptoes no. glo. de elec. c. j. li. vj sup ver.
Abundancia et la. alle. ibi Et bar in l. Nichil C. de procu.
et Jo. An. de testi. c. cu in v. sed hic est vim dubiu v. totum
Litiscontestatio no requirit^r qn reus citatus de longinqs ptibus
gnalit ad totam causam no compet no Jo. an. in addi spe
in ti. de cita. § viso. v. Item licet indic
Litigiosa res sit qn est questio de pprietate sicut si de ppote
ta no Jo. An. de iudi. quia v. ver. veniio ad vltim Item
sicut si de spossessione tm et tunc dr litigiosa quo ad ipam
possessione licet no quo ad pprietate no. Jo. An. de testi.
vti. c. j. p qd' videt^r q et impiio fit litigiosa quo ad ppotesta
Et vide i in e q litigiosa res sit qn agit^r &c
Litigiosum beneficium esse no desinit licet reus citatus absoluat^r
ab observatione iudicij sm Innoc. de testi. cu inqz. et p bar
in l. litigator C. de fruc. et li. expen. qz p citationem
effic^r litigiosu ig^r p talem absolutoria citatio ? dat^r
s Innoc in c. Consuluit de off. dele. remanet effectus
tamen Et vide bar in l. ij ff. de iudi. sol. et C. delitig.

l. fi. et in l. j. C. de prescrip. lon. tem. ubi sic vide Et ibi concludit
si terminat liti desit et purgat vicium litigiosi sicut si termi-
natur instancie litis quod non
Litigiosa res sicut non potest alienari ita nec pignori obligari ff.
que res pig. ob. pos. l. in fine Et no. glo. C. e. ti. l. j.
litigiosa res vel actio non potest in alios transferri in parte nec in
ut no. gl. de bel. in auct. de liti. l. cumque etiam propter famis
vel alimentorum necessitate no. glo. ff. de peti. here. l. diuus super
ver. familie vide tamen ita hoc de aliment. glo. et bar. in
Auct. res que C. de sacr. et pedi. ind. l. obes et in tractatu
alimentorum per bar. qui allegat tex. in l. fi. § de or. cog.
sed ibi non erat res litigiosa Item queritur moderatio indicos
sine qua non tenet alienatio ex alia aut necessitate persona potest
res litigiosa alienari puta qui aliud non potest quis persona compelli
ut l. fi. de peti. here. et l. alienatio ff. fa. h. et non
glo. C. de liti. l. ij. non obsta. l. ij. § non solu. ff. de here. vel
ac. ven. ubi videtur expresso quod actio litigiosa transeat cum ven-
dicione hereditatis quia illum tex. intelligo lite finita et lata
sentencia pro venditore quia sicut venditor tenetur actione her-
editatem ita et actionem in factum quia per sentenciam quesivit her-
editatem et si sententia lata non esset nullam actionem nactus esset et
tex. presupponit quod per actione pro qua hodie in iudicio deducitur
aliam actionem nactus sit et sic de necessitate oportet ibi in-
telligere litem fuisse finitam per sentenciam in favorem heredis
latam per quam adducitur nova actio prime actioni et appel-
latur novatio accumulata que primam actionem non peri-
mit sed accumulat C. de dona. l. aliam. vel si illum
tex. intelligas quod lis pendebat tunc dic quod vicium litigio-
si non obstabat quia tractat de casibus permissis in l. fi.
C. de liti. quia forte ex causa transactionis conuentum
erat quod hereditatem venderet alias obstante vicio litigiosi
transire non posset et ita intellexit bar. in l. si cui heres
in fi. ff. de fideiuss. Et sic concludit ibi bar. quod in con-
tractibus Auct. hominis non transit actio cum universitate rei
litigiosa licet in ultimis voluntatibus antiquitus transiret auct.
legis ad trebel. ubi videtur expressum quod actio que erat
litigiosa cum defuncto transit in fidecommissarium verum quia
illa est correcta per dictam l. cumque et per Auct. Nunc

si heres C. de liti. vel dic quod dicta l. in primo loquitur quando heres fuit
coactus audire ubi eque ... fuit. qui non tenetur litem cum defuncto
inchoatam prosequi sed in l. quicumque legitur de fidei commissario
vel sed de illo qui in re certa litigiosa fuerat institutus et hoc vo-
luit ibi glo. in 2a lectura. Sed illa lectura non videtur vera quia insti-
tutus in re certa habetur loco legatarii et tunc legatariis ... in
tex. dicatur superfluum esse verbum pro hereditate quod in tex. sequitur si de
instituto de re certa intelligeretur. hinc tamen respondere posset quod
non est superfluum quo ad modum delinquendi quia illius est modus
legandi et in aliis in re certa restituendi. sed replicari posset quod licet
sint diversi in facto et modo tamen sunt idem in iure. suppone alio velle
instituto

Litispendentia non finitur per mortem alterius collitigantis immo nunquam
finitur nisi per sententiam secundum Io. tamen glo. dicit quod altero ex collitiganti-
bus mortuo si nullus litem prosequitur lis extinguitur ut no. ro.
condu. 2ee. Sed illa glo. que est in Cle. i. ut li. pen. non
debet intelligi quod non prosequente quod coram iudice liti renunciavit
et se non velle prosequi dixit secundum ea que no. per bal. bar. et
Sy. C. de pac. l. postquam liti contestatio intelligitur in renunciatione
que fit in presentia iudicis ut ipse no. bar. in l. non solum § si de-
liberationis ca. ff. de libe. lega. alias ridiculum esset dicere quod eo
ipso quod certo tempore pars superstes litem non prosequitur lis finiatur cum
alius fine de iure canonico non sit certum tempus prefixum ut patet de iudic.
venlis. vide j. litispendentia licet et § lis finitur

Litependente nichil est innovandum ab aliqua parte et dicitur pen-
dere quo ad actorem statim quod adversus instancia est decreta
citatio, quo ad reum quam citatio est ei intimata no. ro. condu.
Litispendentia inducitur eo ipso quod quis in causa principali ci-
tatur ad dicendum contra commissionem licet non exprimatur ea de
quibus in Cle. ii ut li. pen. quia Cle. non loquitur in citatione
que fit in causa sed solum in ea que intimatur ad partes ut
no. ro. condu. 2a. adde ad invalidandum gratiam litispen.
impetrata non facta mentione de lite. de lis pendente eo ipso quod
tempore impetrationis reperitur causa commissa licet non sit processum
ad aliquem actum ut in c. causam que de rescr. et ibi no. Io. An.
post hoc an. Et vide supra in principio.

Litependencia que inducat[r] per Cle. ij. vt li. pen. faciens procedit in actore quam in reo vt no. ro. decisio 377. et decisio 12

Litependencia an inducat[r] per appellacionem extraiudicialiter insinuatam parti vide sub v. appello extraiudicialis licet sit

Litependente an valeat impetratio vel declaratio non facta mentione de lite vide sub v. declaratio impetranda. et sub ver. gratia § gracia impetrata lite pen. cum pluribus §§. se.

Litependente non debet innouari qui possessionem suam continuat vt no. glo. in Cle. ij. de li. pe. An autem litependente super aliquo iure possit is cui lis mouetur vti illo iure quod possidet vel quasi sic potuit ante litem motam vide quod no. de resti. in inte. c. ij. in glo. fi.

Litependente licet non possit litigans sibi querere a tercio dominio per ium non facta mencione de lite. potest tamen sibi ius querere a tercio in re de qua litigat vt no. ro. decisio 181

Litependencia licet quo ad litigantes non finiatur nisi per sentenciam sed in tota cum deo tamen reo et possessore de facto non debet actor circa possessionem aliquid attentare quia adhuc lis pendet quo ad eum donec sententia lata no. ro. decisio 391 Tamen quo ad tercium vi delicet ordinarium collatorem dicitur lis finita eo ipso quod pars vel a lius cuius interest non voluit litem prosequi Et postea si beneficium vacat tunc illud ordinarius conferre potest licet non sit lis finita quo ad partes capud est a contrario sensu in Cle. j. ut li. pen. et ita volt Jo. An. in glo. sup. v. prosequendam. Idem tenet in c. si. sup. cum quis eo. ti. li. vj in nouella sup. v. decedant. Ubi ipse dicit in decretali si sup. cum quos ordinarium non posse conferre donec lis finita fuit contra partem. intellige ipsa parte vel alia cuius interest litis prosequenti vel declarat Cle. predicta. Et hoc facit eciam textus dicti c. si. sup. quos cum. quia si nullus prosequeretur lis finiri non posset cum ex officio iudex non posset procedere. pendencia ergo litis in ducta per illas nouas constituciones quo ad eum ut non possit conferre beneficium de quo inter alios litigatur licet inducta vacare esse contra rigorem iuris quod res inter alios acta alteri preiudicat Idem dicit Arc. xj. q. j. Cum res. sup. glo. j. quod litispendencia afficit litigantes non eum ergo constituciones predicte contra rigorem edite debet in terminis suis strictis et non extendi ut no. Jo. An. in decretali c. si sup. cum quos sup. v. decedant et sup. vlt. glo. in nouella. Ubi ipse dicit consti

tutos iudicat litependen quo ad collateralem aliquos lite prose
quete et hoc apte declarat dicta cle que loquitur subcedente se ali
quis litem prosequitur de ius et mete pau quod non velint litem pro
sequi contestari potest et hoc expresse in iudicio vel alias verbo dicat
per l. labeo de pen. lega. alias exporti de ius iudiciale protestatu
ras ut no. glo. in l. fulcinus § i ff. qui extam impos ea et
vide supra § litispendencia non finitur et in § lis finitur et cetera lib
et vicum
litigiosa res fit cum agitur de dominio C. de liti. auct. litigiosa
et hoc verum si negatur de dominio rei corporalis sive de proprietate
iuris incorporalis ut no. de an in c. cum ad decoste. xxxiiii col
v. venio ad viii. et hoc casu non valet rei alienata si esse
voluntaria secus si esset necessaria ut ibi no. idem si est de quasi
dominio ut no. glo. in q. i cum res et no. fe. an in c. extra i.
ut li. pen. et hoc de quasi dominio sive utili propter causas beneficia
les in quibus agens non est dominus et pro domino habetur ut in c. cum venerabilis
de except. si ubi agitur de possessione rei non fit res litigi
osa no. glo. in c. i de confir. uti. et bar in l. i in fi. ut li. pe.
in contrarium videtur casus de iure iurando in c. ex parte b. de se
pult. si agitur actione personali ad rem fit res et actio litigi
osa secundum bar in d. l. i in fi. ff. de liti. si in l. ii C. e. ti. tenet
quod res non fit litigiosa sed actio idem tenet cy. in dicta auct.
litigiosa ubi dicit rem nunquam fieri litigiosam nisi agitur de
dominio idem tenet fe. an in c. cum ad decoste in v. venio ad
octavum dicit quod res non efficitur litigiosa et propterea non pos
sit alienari infirmitatibus extremis tamen non potest alienari in alte
rum ex obligatis ad rem tradendam et hoc non est vitius litigii
si xxvi obligatarius quia principes recipiens tenetur rem tradere
secundum primo. Si autem agitur actione mixta vel vel pretoriali fit res
et actio litigiosa ut no. bar in dicta l. i et de an in dicto c. si
et ibi vide plene per eum et quod dictum est rem fieri litigiosam intel
ligere quo ad litigantes non quo ad tertium ut no. inn. in. q. i quia
res sup. i glo. idem no. de an in dicto c. cum ad v. venio ad
octavum si esset quo ad tertium fit quidem litigiosa ut in cau. c. i
et ii ut li. pen. li. vi. et in cle. i e. ti. cum iura videlicet

c. i. et ii et Cle. i intelligitur et restringitur cum litigatur de titulo
beneficii et sic de iure sive quasi spirituali si lis esset de possessorio et
ita intelligit Jo. An. in d. c. ii super v. litigat et in c. i super v. liti-
gantibus ubi dicit ordinariis collationem non impediri et cum est questio prout
sed incidenter queritur de titulo beneficii pro tollendo possessorio licet la. ob-
dixerit illud c. ii locum habet sive agatur possessorio sive petito-
rio sed male dicit quia tex. dicit super beneficiis que possidet litiga-
tor et id verbum super verbum beneficiis proprie et stricte sumptum significat causam et
litem super titulo et iure beneficii non super sola possessione quia illa non est
proprie super beneficio nec beneficialis sed quasi sicut et causa possessoria
rei spiritualis non dicitur proprie spiritualis sed quasi ut dicit Jo. An. de cor. cap.
cum dilectus § verum v. queso an exceptio viii calumpnie et in materia
exorbitanti et contra rigorem iuris sicut est materia dicti c. ii ut notat Jo. An.
in regula. verba debent intelligi proprie et stricte cum et ideo est inter
beneficiales vel quasi spirituales sive illi annexa sicut est causa possessoria
ut eleganter notat Jo. An. de cau. pos. c. ii v. nota quod questio
viii calumpnie non obstante Cle. i de seques. pos. v. videtur expressum
quod dicatur causa esse super beneficio et sic beneficialis etiam cum est in solo possessorio
et tamen ea Cle. loquitur in materia exorbitanti et contra iuris rigorem quia
illud ideo quia tex. ibi hoc exprimit quod si expressio non fuisset causam pos-
sessoriam non comprehenderet ut patet per ipsius verba que ibi dicit Jo. An. in
glo. super v. et si. v. dicit quod ista constitucio prudenter expressit etiam
si dignitas vel personatus existat quia alias appellatione beneficii non veni-
ret dignitas in materia exorbitanti et odiosa Et idem tenet ibi do-
m. Jo. An. non ob. quod idem d. Jo. An. in Cle. auditor super v. beneficio
de rescript. v. dicit quod etiam in materia exorbitanti fit extensio diffinita
significatione non ad latam et idem vult ibi glo. Idem etiam vult
glo. recte intellecta in dicta Cle. i de seques. pos. cum dicit ad
collationes cancellatas cum dicuntur quod etiam sine expressione include-
batur dignitas extra. i. libro vi. beneficium non obstantibus cancellationibus di-
cto tamen tamen. Dic quod aliud est extendere ad latam et sic lex cum ius
exorbitans et preiudiciale est ut determinat Jo. An. in Cle. i de sen-
tentia excom. in glo. super subditos nam beneficium tamquam genus dividitur
in duas species scilicet beneficium dignitate carens et in dignitate. beneficium pro-
ut est species stat stricte et non comprehendit dignitatem et hoc modo stricte
sumitur ut in ambitiose etiam a iure in exorbitantibus et preiudicialibus
sumitur lata paragra ut comprehendat etiam dignitatem ut in
c. dua de ver. sign. et hoc est extendere verbum ad improprium si-
gnificatum imo proprie dignitas continetur sub nomine beneficii pro

vt beneficium est genus et hoc est quod dicit tex. in dicto c. cum
vbi generali nomine continetur. Simile est in adoptione que ge
nus est et diuiditur in duas species in adoptionem et arrogationem
vt patet in l. i et ii ff. de adop. Sed causa possessoria rei be
neficialis siue spiritualis non est proprie beneficialis sed quasi ut dic.
Jo. An. in dicto c. i. Cum dilectus. Et illa ratio quasi non im
properetur. ideo in exorbitantibus appellatione cause super beneficio vel
de alia re spirituali non comprehenditur causa possessoria quia illa
improprie beneficialis sed quasi ut dicit Jo. An. in dicto c. ii de
iur. calump. Et probatur hec sua conclusio per glo. quam ipse non
allegat in dicta cle. i de se. excom. Sed adverte quia magnam
habet equitatem dicta q. in c. Si hij. eum quos locum habeat si
ue agatur petitorio siue possessorio. et licet de rigore illa verba
super beneficio in tex. predicta comprehendunt petitorium dumtaxat
in ma exorbitanti vbi aliud adiectum non esset. tamen propter rationem
in eodem tex. subiectam videtur quod de rigore vi illius rationis in
telligi debeat ibi tex. siue agatur possessorio siue petitorio quia
ratio vtrobique est eadem videlicet ut lites citius finiantur et
ne malitiose nouus aduersarius subrogetur. que ratio patet ex tex.
illo. et ex notatis ibidem per Jo. An. in nouella super glo. fi. Et ita
intelligere non est extendere quia quod est rationis est ex mente ut
no. super verbo mens lex. ff. Corrigens vbi dic vide. Dic quod licet
licet arguere ex ratione ad casum casum quando est eadem ratio eadem ut
no. glo. in c. i. de temp. et li. vi. Sed non est eadem eadem ratio quando
agitur possessorio quam in petitorio tractatur de maiori preiudicio ut
patet de ca. pos. Cum dilectus. et vbi maius est preiudicium ibi cau
tius est agendum. Item ratio in subrogatis de qua tex. loquitur non
habet locum quando agitur possessorio dumtaxat quia subrogatis sunt per pa
rte representatum tituli non representatum solum possessionem nisi dicat quod sub
rogatio sit simul de vtraque
Litis contestatio non fit per obiectionem exceptionis peremptorie ii fieret
ad litem contestandam vel nisi exceptio in continenti apparet no. Bar
tholus ff. C. de lit. contes. et Jo. An. in c. vno e. ti. Adverte tamen quod
cus tribus casibus spiritualia habet precontestatione no. dic. de caus. vbi
licet licet de finiat esse super principali ut si abstinere super fructibus
ex parte no. Jo. An. de decimis pretias et super litteras volt glo.
Litis contestatio an requiratur qui petit pronunciari appellationem
desertam vide et intellige ex notatis super verbo sententia contra declarata per quam

pronunciatur appellationem desertam | renunciatur |
lis et vicium litigiosi purgatur pronunciatione litis et est casus in l. possessionem liti C. de pac. practice si instancie litis dumtaxat ut no. glo. et bar. in l. C. de prescrip. lon. temp. Et postea procedit in resignatione et in beneficiis dubitatur quia in hoc rota dicit litem non finiri nisi per sententiam et Jo. An. videtur idem velle in c. si hii contra quos ut li. pen. li. vi in no.la super verbo finita quod exponit per sententiam et videtur tex. in eo c. in verbo cedant sed potest dici rotam maledicere vel saltem civiliter esse intelligendam videlicet litem non finiri nisi per sententiam vel aliud quod sententie comparatur ut transacto de qua est casus in c. i. de litis contes. li. vi. Item in iuramento ut no. glo. in eo. c. Item in renunciatione litis ut in l. possessionem liti. Item finitur morte utriusque litigantium licet nulla sententia feratur et deficit casus in cle. i. ut li. pen. Item si unus moritur alter renunciat ut no. Jo. An. in eadem cle. super verbo mor. et super verbo pro. Et per ipsam intelligatur falsum dictum sequitur per que patet si finitur et per ipsam intelligatur ... Jo. An. in dicto c. et contra tex. dicte cle. non obstante expositione Jo. An. in dicto c. si hii contra quos quia non negat quin et aliis modis quam per sententiam lis finiri possit non ob. textu in verbo cedat quia proprie intelligendo loquitur de cessione iuris non de cessione sive renunciatione litis per primam lis non finitur per 2am potest non obstante quia si diceretur quia in beneficialibus non potest quis iuri cedere sine auctoritate superioris quia verum est nisi beneficium sit litigiosum ut no. Jo. An. in c. Consulta de appel. Item licet non possit quis beneficio etiam litigioso cedere liti in preiudicium iudicis. Et illa cessio sufficit ad litem finiendam ut dicta l. possessionem liti. Si quis autem dicat quod dictum c. si hii contra quos in ver. cedant includit etiam litis renunciationem tunc dicendo quod cum illud c. loquitur in reo... non sed loquitur in actore quia non est eadem ratio in utroque ut no. Jo. An. in dicto c. super ver. decedant in novella. Et quia licet esset eadem ratio quia illud c. est contra rigorem et dispositionem iuris tamen in eo quod vult litem pendentem inter alios efficere ordinarium contra regulam res inter alios acta et contra id quod ad propositum no. Ar. xi q. i. cura res non habet. dictum c. tamquam exorbitans ad aliud casum extendi prohibetur de re. constitutionem de regul. iur. que a iure extenditur tenet Jo. An. in c. super ver. decedant et super glo. fi. in no.la. Nec potest dici quod dictum c. extenditur de reo ad actorem per cle. i. § fi. verb.

es ti. Quia licet illa cle. parificat in casu decessus tamen non pa-
rificat in casu decessus ergo ut circa dicta cle. expresse loquitur
in actore decedente tunc possit dici lis finita mortuo collitigante
et possit ordinarius conferre quia ista cle. prohibens ordinarium
conferre lite pendente prohibet conditionaliter si aliquis est qui
litem prosequitur ergo a contrario sensu quod est validum mutare si nullus
litem prosequitur. ut quia unus collitigantium cessit alter mortuus
est ordinarius conferre potent et hoc tenet Jo. An. in cle. super ver-
bo mori et super verbo prosequatur et in dicto c. Si gratia tamen quos sup-
ra decedet in nota Sed dubium facit quia dictum c. supponit pro
altero litigantium mortuo possit contra superstitem ferri sententia
ergo videtur quod superstes cedendo liti possit litem finiri quia si
possit finiri que sine lite et sine instantia ferri non potest. l. prope-
randum C. de iudi. Respondeo potest quod ille tex. debet intelligi
quando superstes vult litem prosequi secus si vult liti cedere quia
tunc tex. ille loquitur in actore superstite. tertium quod actor
potest liti renunciare etiam alia parte invita ut no. bal. C. de
epi. et cle. auct. generaliter v. quarto oppo. in reo fortassis non
esset idem quia non sufficeret adversario quod liti renunciaret nisi
etiam possessione si diceremus litem finiri per litiscontesta-
tionem non esset finita contra superstitem sed eo ipso possessionem
et tex. vult quod contra superstitem finiri potest
Litiscontestatio fit expressa confessione sicut expressa vnum si re-
us in iudicio presens iussus iudice ut libello respondeat sine causa
causa respondere recusat vel absens si ei destinatur libellus
primum cum commodatum quod nisi respondeat habetur pro confesso in-
ducitur litiscontestatio expressa confessione Et ex hoc inducitur
utilis practica ad procedendum in absentem ad diffinitivam lite
vero non contestata ut no. do. An. de imu. eccl. c. cum precul.
eccl. in si.
Litigiosa res vel actio realis personalis vel mixta non possidet
aliud differre et quando dicatur litigiosa et quis sit effectus litigi-
osi vide plene per do. An. in c. si vero li. pendente Et vide sup-
ra litigiosa res sit et
Litigiosa res licet non possit per aliquem ex litigantibus alienari potest
tamen possessor litigans iure in ea re adquirere ut no. bal. in l. non
bene. li. pa. circa fine quod est unum quod possessor vellet adquirere
publicianam no. do. An. in c. si ut li. penden.
Littere platoni narrative non probant narrata maxime
de factis alienis. Immo nec assertive si quasdam

no. ro. cancellarie. eic. ver. sed retracta. Et vide sub v. sigillum
Littere episcoporum suo sigillo sigillate etiam sine tabellione et
testibus datur plena fides et probant in hiis que spectant ad
officium suum et que gerit inter subditos suos ex iudicium et
in beneficiis resignandis et eis conferendis secus in iudicia-
libus quando procedit ut iudex no. ro. cancellarie. xx. Et idem vult In-
no. de proba. quoniam contra. Et predicta vera etiam in contractibus factis
alicuius ut no. ro. cancellarie. eic.
Litteris episcopi eius sigillo sigillatis etiam sine tabellione et te-
stibus per quas asserit resignationem in eius manibus factam et pro-
ut ad impetrandum et collationem subsequentem datur plena fides si predicta
omnia sint successive eodem tempore facta alioquin non faciunt fi-
dem nisi de ultimo actu ut no. ro. cancellarie. eer
Litteris episcopi vel alterius prelati continentibus constitutionem procuratoris ad
causas datur plena fides etiam sine subscriptione notarii et
testibus si sint sigillate sigillo prelati cognito vel probato
si sit negatum. Specu. tamen dicit quod sigillum ad causas non facit
fidem in aliis ut no. ro. cancellarie. ira
Litteris episcopi sine tabellione et testibus licet eius sigillis sigilla-
tis minime creditur in causa propria. et quando est suspecto fraudis
et doli ut si episcopus contra apostolicum impetratorem dicit se prius
contulisse beneficium quod vel eius executor. et hec fraus sumitur de stilo
pallatii quod sepe compertum est quod episcopi vel eorum cancellarii anticipant
datam in fraudem no. ro. cancellarie. xx. Et sicut propter fraudem
predictam non creditur litteris episcopi ita nec litteris executoris nec mandati
apostolici no. ro. co. zel
Littere apostolice si sunt expedite contra stilum cancellarie an vale-
ant et eis fides datur an vere false presumatur vide sub v.
rescriptum et rescriptum apostolicum si contra
Littere ordinariorum narrantes actum deputatum quia dicunt nauit quod ta-
lem examinavit vel plurimam plures examinationes si. hal. et do. licet si
an variasse videatur ut no. do. an. de proba. per cessionem v.
septimus casus. ix. colum. Nam illud predicto intelligitur deputato
in continenti et inmediate et non deputato deinde ex intervallo. l. si
ita stipulatus est. Chrisogonus Et quod ibi non habet de ver-
bis addita quia do. an. in dicto c. post cessionem loquitur de
litteris narrativis actum in quo non requiritur sententia sive preiudicatio
decretis si sententia requiratur et ita salvatur jo. an. Item etiam
pretextum ex intervallo narratum in litteris ordinarii probatur per pr[..]as
litteras quibus non unum duntaxat sigillum sed plura sigilla autem

252

tia sit apposita vt no. do. an. posse tal. in dco. c. pe. cappoz
vet. septimus casus

Locatio facta p platu de bonis vel fructibus platule sue ad
certu et modicu tpus et qntu sit rabuiget arbitrio iudicis
valet et tenet ad vita sua si dicta locatio facta fuit sine au-
ctoritate superioris et absq consensu capli si mortuo plato ex-
tingt ipso iure locatio si facta fuit noie suo et successor
Sz si facta esset noie ecclesie et vtilit seruata iur sollem-
tate tuc successor tenet stare contractui et hec vera in
plato secus in pbendalo siue in simil bnficiato quo nullo
casu pt pbendam suam vlt tpus vite sue locare qr non
habet libera talem admistratom sicut plata no. ro. contr. iii
locatar etia si platus sit qui ad certu tpus locauit si moriat
et successor petit rem locatam conductor aut condicit et li-
tem suscipit an habeat locu pena l. conductores C. lo-
ca. dic qr no. vt no. ro. contr. 228 v. et expressis

Remissum pprie sumitu est qd committit
faciendo non dicendo ideo in statut supplie
malefitij no venit delictu qd fit dicendo
no bar. ff. de pe. l. aut facta in prin ideo
in delicto commisso in committendo vel in no
faciendo no bal. ff. ma. l. si mora vbi respondeat C.
aut sup facta C. de tri. ftal. dicit in hac distiguendo an
sic ommittas sit in reo dolo vel presito ut po casu veluti
2o no. vide bar. in l. ome delictu de re mili vbi dicit
qr e malefitiu large sz no stricte et sic concordat cu eo
qd dicit in l. aut facta

Mandatar idem e qr rogare aliud enim e cu qs mandat
aliud cu pcipit licet interdu pcipiat p vbu mandata ut
no. jo. de sfs que si ama. par. ta. c. exire ad fine
Mandatu diligent est seruandu et qui eius sinem exce-
dit vtilie agit de rpts cu dicta et dispben contdenso li. vy
Madatu an posset reuocari in preiudiciu tercio eo ignorante
vide sub ver procur. f. p oris madatu
Madatu ad iudicialia an finiat ipso iure per mortem
madant re integr vel ope excepcionis ita qr nisi excipiat

valet processus vide arch xxiii q v dudum sup 1 glo et do
an et jo an in c lu remissent de testi

Mandatum tria iudicialia per ordinarium de mandato superioris factum
vel per ipsum superiorem confirmatum non potest per ipsum ordinarium re in
tegra revocari sine consensu superioris no do an de iudi no
vit in 2o notabili

Mandatum si fit in forma precepti non expirat morte mandantis
etiam re integra secus si fiat in forma simplicis commissionis no
spe ti de le § restat vers item mortuo predicto no do
an de offi dele relatum predictum tenet glo et ar xxiii q i
quod precipitur predictum ti bar et bal ff de iur om iudi l
et quia sic jo an aliter distinguit in c cum abbas de offi
dele Et vide quod no pau in c ad mam in glo notabili de
iur iur sed pro contrario est tex in auct ut nulli iudicum §
Et hoc vero iubemus coll ix licet jo an aliter illud § intelli
gat vide s § mandatum an firmatur

Mandatum etiam tria iurisdictionalia non finitur morte mandantis etiam re
integra cum non sit sub nomine proprio sed sub nomine dignitatis no host
et jo an de offi dele cum abbas et do an eo ti relatum
et la eo ti eximus li vi de prebendis si gratiose e li et bal in l
Et quia ff de iur om iudi

Mandatum non expirat morte mandantis etiam re integra cum ma
datur aliquid fieri post mortem mandantis no do an de offi
dele licet § exp ad morte adde de hac expresso casu in l
mortis causa cap § tria ff de dona cau mor ubi ma
datur ut post mortem dentur instrumenta debitoribus ad idem
in l si non ne rem ii § si cui l § ff manda inst madavi
fieri monumentum post mortem meam § inde tex et glo intrat
pro et contra in l si ff de solu que videtur concludere contra quod
morte mandantis expirat mandatum re integra fallit ratione spe
cialitatis in his casibus et non expresso quod mandatur fieri post
mortem ut est casus in dicta l si in 2o resp et ibi glo in fi ibi

Mandatum non expirat morte morte mandantis quo ad
quod faciendum mandans de iure tenetur ff de acq poss l
sindi et ibi no bar

Mandatum non finitur morte mandantis etiam re integra
cum mandatur mera executio vel aliquid aliud ex officio
no jo an de offi dele cum abbas ipse tamen loquitur
cum tale mandatum sit alias habenti administrationem bar
tamen sentit idem etiam si non habeat administrationem in l

finiri ff. de acquir. poss. vide etiam sub v. Gratia q. Gra
tia licet nondum

Mandatum non finit morte mandat. re adhuc integra
qui in mandato dnis satisdedit p reum aut relevandi ab eius
satisfaciendi si procurator fuit pns vel acceptas. vel etiam
fuit absens sed postea acceptat mandatum ff. de procu.
l. si defunctus et ibi no. Bal.

Mandatum etiam jurisdictionalia no finit morte mandat. si ante
mortem iudex delegatus decrevit citatam licet citatio no
fuerit executa ut no. Jo. An. in c. si de offi. le.

Mandatum an finiat morte mandantis qui mandat medio
ministerio vide Jo. An. in c. fi. de offi. dele. in glo. fi. v. Sed
in quid. Et vide sup. q. mandatum si sit in forma

Mandatum an transeat ad successorem tunc mandat. si ipse de
cessit antequam exequitur. Dic quod non si fuit sub proprio nomine
directum secus si sub nomine dignitatis quia transit ad succes
sorem in dignitate ut no. Jo. An. post. Ostien. in c. fi. et in
Cle. 1. eo. ti. glo. penult. quod intellige nisi ex verbis commissionis
appareret posset quod fuit electa industria persone. quia tunc
non transit etiam ad successorem etiam in dignitate ut no. Jo.
An. in Sex. c. si q. fi. etiam aut fuit electa industria persone
potest ex verbis constare expresse si dicat de industria vel cir
cumspectione tua plenam confidentes p apostolica scripta man
damus tibi ut no. Jo. An. in Sex. c. si sup. ver. iniungit. Et
vide etiam sub ver. iudex delegatus cui committitur

Mandatum ad universitatem causarum an expirat per mortem
delegantis vide sub ver. Judex delegatus ad universita
tem causarum

Mandans aliquid fieri an dicatur vere et representative facere
vide Jo. An. qui recitat Bar. in c. Mulieres. de sen. excom.
vide quod no. Card. in Cle. 1. de vi. et hone. cleri. sup. ver.
personaliter et quod no. Fran. de Zaba. in Cle. v. cum quere.

Mandatum per se delegato licet expirat morte delegantis etiam
re integra tamen ordinarius no potest de illa causa delegata
se intromittere quia ipsa in eadem manum apposuit delegando
ut no. Lapus in c. Capitulum de rescript. v. eiusdem se executor
et hoc ibi per Jo. An. et ibi no. Bal. C. quo tempore iudex
in S. si pendens

Manifestum Et publica seu famosa insinuata vel

proclamato et cum extra scia excerit auctoritatibus nondum iudicialiter discussis proveniens et ista a vero temporum diffini no manifesti no Do. An. de tolsa. de vestra xxxi. col. ver. hic vemo.

Manifestum notorium publicum et famosum differunt. Notorium est quod fit in conspectu publico vel maioris partis. Manifestum est quod fit probis multis qui non faciunt maiorem partem populi. Fama est que a certo auctore insurrexit nec requiritur quod ille auctor interfuit facto de quo est fama. Et dicitur factum coram pluribus quod fit coram decem quod tamen intelligitur arbitrio iudicantis. Etiam de pauciribus predicta intelligere de manifesto prout distinguitur contra notorium et penes occultum.

Manifestum dicitur quod probatur per probationem plenam ut no. Do. An. de tolsa. de via xxvi. col. et xxvii.

Manifestum non exigat a libello nec ab alio iudiciali ordine observando nisi causa agi potest officio iudicis no. Do. An. de tolsa. de via lii. col. v. etiam medici de re iudi. c. i petit alii.

Masculinum

an comprehendat femininum vide Bar. in l. ff. de ver. sign. et l. si quis in tantum § vide vi et per glo. de elec. generali lo. vi et ibi plene per pe. mo. et plenissime per Ar. xxii. q. iii. si quis suadente et per Ch. et Bar. C. de ser. fugi. l. cuiuscumque et per pan. et Do. An. in repetitione cle. i. de consang. et affi. in cle. i. de elec. per pan. et glo. se. col. de re. ac. no. alie per his probatione. Et vide sua glo. in cle. i de re. sup. v. eiusdem et quod ibi no. fran. de zaba.

Mater

an possit filio pupillari vide Bar. ff. de ver. obli. l. cum de rer. quarto. an mat et in q. rst.

Matrimonium

potest contrahi etiam inter minores etate quam vires corporis in generando supplet etatem tex. de sponsa impub. et no. glo. de elec. exceo li. vi. et sub ver. concesso § statutum § statuta laycorum.

Matrimonium contrahitur etiam ex tacito consensu tex. de sponsa. Dua et c. Tue et c. his qui.

Matrimonium per quos actus concluditur vide plene per Do. An. de sponsup. illud ver. qualiter aut concluditur ipsum adsi

nam appatuit et in c. Ex parte de sppon. ubi ad vide p Jo. An
et plene p ppe in ti. de sppon. impu. vide s. §. proxim
Matrimonium p hec va contrahit promitto sicut vper fide fer-
uare et id vbu nat ppietate no plene no Jo. an. de iu-
dic. c. i. v. ap. q. p hec va et que alia va mrim contrahit
vide ple p Jo. an. et Jo. an. qui plures formas ponit in c.
Ex parte de sppon. et de ppositio. Et vide sup. §. proxim
Matrimonium non censetur sponsalia de futuro intelligimus qn
pubes cu pube p vba de psnti contrahit tenet si pubes impu-
bem expectare donec ad pubertate veniat nichil ad tam si
interim cum alio pube p vba de psnti contrahat mrim te-
net etiam si cu impube intrasset contrahere vt no. Jo. con-
clu. ex i
Matrimonium licet ex aliqua speciali causa sit phibitu
p leges si tam no e phibitu p canones vz in c. Quoniamq
qr p papam data e libera ptas mrim contrahendi Jo. an. de
sub. imp. c. fi. in fi.
Matrimonium no contrahitur etia p va de psnti qn illa vba fuere
iocosa vel causa ludi plata et hoc constat ut no Jo. an.
in c. fi. de sppon. impu. qr talia va no sut obligatoria ff. de
ac. et obli. l. obligationu fere in fi. et ff. de iniur. l. illud
Matrimonium an possit contrahi p mliere in vltimo die xii. anno-
ru vel p viro vltimo die xiiii annos vide Jo. an. in c. fi. de
spon. impu.
Matrimonium p aliquos actus psicitur precedentibus sponsalibus de
futuro vt etiam de psnti in pprieta tam de futuro vide Jo. an.
et Jo. an. de sppon. impu. Attestationes et c. fi. de sppon. Et qui
Et vide c. i. de sppon. li. vi. in tex. et glo. in nouella
Mendax an et qbus casibus mendax vide ple p glo.
in c. nullis pluribus de reg. iur. li. vi. et p bal. in l. i. C.
Mendicantes qui dicuntur vide p la. et sta. // de sur
de zaba in Cle. i. de re.
Mensa quid sit et que loca dicuntur esse de mensa vide
glo. in Cle. i. de rap. sup. v. Granit et in Cle. s. eandem
etiam de excess. prela. et p. an. et fran. in c. ii. de fan. et
p. bar. C. de bo. va. l. Si vacantia li. vi. Et an si
epus contulit alteri beneficiu qd erat de mesa illo
mortuo bnficiu vacet vide Jo. an. in dicta Cle. i. de
rapt. Et vide sub v. Beneficium §. bnficia

Mensis quot dies intelligatur habere vide Jo. an. in mer. quius
de elec. li. vi in glo. sup. ver. mensem vbi dicit quod mensis
statutus ad aliquid agendum intelligitur tot dies quot habet
mensis in quo negocium faciendum occurrit Et tunc quando currunt
aliqui dies in mense lapso supplentur tot de mense sequenti
et ita communiter seruatur. no. do. an. de excess. pla. licet quaqua.
hoster ibi hoc dicit esse arbitrarium et iudex poterit applicabit
quod curtat cum bar. pocius tenet opinionem Jo. an. in l. cum bisextus

Mercator de occasione matrimonii promittit de ver. sign.
de dona l. affectionis sed
non obligatur ut no. bar. ff. de dona. l. affectionis sed
matrimonium propter donari et promitti et tenet obligatio nisi fiat
matrimonium propter donari et promitti et tenet obligatio nisi fiat
pro milite vel clerico qui miles celestis reputatur vt no. bar.
in glo. in affectionis et per eum de dona. int. vi. et vxo. li. vi

Metus non reddit actum per metum factum ipso iure nullum
sed annullandum nisi in certis casibus quos vide per Jo. calder. 78
Metus iniustus dicitur inferri per iniustam extremitatem non
quia iniusta medicionalis est et paciens tolleranda
per iniustam quia iniusta medicionat est et paciens tolleranda
no. Jo. calder. 78 Et ideo metus extortus iniuste dicitur
cadere in constantem virum secus si est iusta. Et ita doc.
concordat glo. in c. olim iii de restit. spol. et in c.
cum dilecti de his que metus causa

Metus illatus debitori ut soluat non prestat actionem quod me-
tus causa quia non interest metum passi ex quo debitum soluit
ut no. do. an. de resti. spo. in c. cum vi tol. vel oppo. in

Metus non cadit in vi expulsiua turbatiua vel ablati-
ua sed in compulsiua et inquietatiua ut no. ff. de me. cau.
l. i in glo. fi.

Metum iniustum inducit imperium principis qui alias solebat tiran-
nice et oppressiue tractare non obedientibus populis vel preposi-
tis no. Jo. an. cum clerici vel mo. c. fi. in fine vide bar.
qui idem voluit in tractatu de tyranno vbi vbi casus in talibus
nisi sed in l. i. § sinecatore ff. quaque re ac. no. do. non
videtur requiri quod consueuit oppressiue tractare volt tamen quod
appareat minas protulisse vel tunc ut ibi patet per Jo. an. in c.
de rapt. li. vi in nouella dicit quod si prelatus exegit aliquid similia
quaciam a subditis presumitur quod subditi potius prestiterint ex timore
quam ex debito vide in metum iniustum inducit infra in rauennatens
quam habet vicar

Metum factum non censetur quod fit ab aliquo qui iuste captus et
detentus est secus autem si iniuste captus et detentus tunc ad

comodum eius valet qd' agit quia illius respectu no e metus
ad comodum detinet non valet ubi finis intentus non ta
cuit cu ipse actus vel p detectus e ad fine extorquende pe
cuniam et cohibet iniuriam tunc iniuriam valet qr in io tacuit
in id no do an. de ppen. cu laici et bar. ff. de testa. l.
cum alacombus de ver. sign. l. cum neque et qd' ille cau
l. qui in carcere qm aut iudex ecclasticus pt clericum in ste
carcerare vide tex de off. or. c. cu epus li. vi. et de pen. ex
de clericus eo. li. et c. ut fame eo ti. et q no do an in
dto c. de clericos in novella et i dto. c. ut fame sup ver.
Metus p allegatur illatus in loco ubi iusticia red. et quando
dicitur presumptio est con allegatum ideo gravatur clarisi
probatione nec tunc sufficit probare metum p coniecturas
sed opportet luce clarius probari sicut in causa criminali quia
con allegatam e psumptio rone loci no bar in l. si in pau
ff. q me cau. Eadem rone videtur idem dicendum qn est p
sumptio con allegatam rone psone que dr metum intulisse
ut in iudice qui licet aliqm detineat no psumitur ei metum in
ferre no bal. C. de epi. et cleri. l. si quis in hoc casum in
iudice cu alio cohibet ut no p eu bar. et bal. in l. ad
invidiam C. qd' me cau. Et licet metum inferat no ar. xv. q.
vi. de pacti. hic idem voluit Jo. an. in ff. asti. et Imol. dicunt
sup hoc sup tex in v. iuramentum et sup i glo ppterea dicunt
qd' decretum iudicis excusat a metu ut no bar. in l. i. C. de
pdi. curi. li. vi. Et id int. Jo. an. i dto. c. sup hac in v. iura
metum ideo valet prabile q iudex indebite aliqm incarce
ravit ut ei metum intulit dr pbile q iudex talia indebite
consuet facere no bar. in l. de pupillo ff. de nove oper. nov.
ope. nunc et l. i. ff. eius de horande quia re ac. no da. Et id
sciut Jo. an. cum cle. vel mo c. si inste
Metus minor excusat mitius quando actus est levior metus assistit
et est tamen intelligendum q di no do. de sp. ad locum ubi e tex
Metus qualis pbetur et qualis metus sufficiat ad restitutionem actum vide
i c. cum dilectus q me cau. Et p glo bar. et bal. C. de transac
l. interpositas v. sponte q v e decretum iudicis excusat a metu
no. p glo et bar. C. de pdi. curi. l. i. li. x
Metus hoc dr iustus metus in glo. in c. cum dilectus q
me cau et no. p bar. et bal. C. de transac. l. interpositas
ubi sponte q v est decretum iudicis excusat a metu no per
glo. et bar. C. de pdi. curi. l. i. li. x

Metus honoris dr̃ iustus metus i glo. c. cum dilectus ex̃ de me. cau. et no. p bar. et bal. in l. interpositas C. de transac. fa. qd' no. Cy. in l. i. v. iuxta. hoc qro C. unde vi. de q dicit q licet impul- satus posset euadere fugiendo si tn̄ talis e qui effugere vere- cundia esset pt̃ resistere et impulsatorem pcutere sine pena dicitur ad defensionem honoris sui facere pb̃ hoc q timor perdendi rem dr̃ iustus metus c. abbas qd' me. cau. Ergo multo magis timor perdendi honorem. q2 honor cunctis rebus preferendus est ff. de quib. ob. cau. re. l. Julian. vide s. iustu metu inducit timor verecundie

Metus illatus i pmittendo pstiterit psequendo in soluendo si so- luto fiat in eodem loco post pmissionem idem si fiat ex interual- lo in loco vbi erat qui metu intulit impmittendo eodem tpe in loco in quo tyrannidem sua sue tyrannie instat metus i loco in quo tyrannidem sua exercuit secus si in alio loco soluto fiet vel tpe quo tyra- nus esset cessaret no. p. bar. et bal. in l. ij. C. eod' me. cau.

Metu iustu inducit timor perdendi bona sua vel maiorem ptem eorum vel timor grauis damni siue ia- cture vt no. glo. Host. et Jo. an. in c. abbas qd' me. cau. Idem no. Cy. et bal. in l. interpositas C. de transac.

Metum inducit nimia reuerencia quam habet filius ad patre no. bal. in l. interpositas C. de transac. qd' dicit bar. verum precedentibus minis p patre factis ut ipse no. in l. i. § cum ome fraude ff. quarum re. ac. no. da.

Metu iustum inducit ma reuerencia q3 hz vxor aduersus e.....ade pi...... et libera ad....... s. bar. e bal. qd' dc ut no. sup s. ...... Et vide sup metu iustu inducit impu

Metu iustu inducit timor verecundie e timor sibi .... si me dicq infinite ...... fiat magna et .... ab inf...... extorque pmis- sionis illicitas vt no. bal. e bar. in l. interpositas C. de transac. e vide sup

Metu iustum inducit ..... ab.. .. .. s. metus ...... ad .... multa minari e pauca facere vt no. bar. et bal. in l. metum C. qd' me. cau.

Metum vide sub v. ...

Miles Acquirit dominium rei empte pretio ... . siue alius sit soluendo siue no. C. de rei vendi. l. si. ut proponis Et i no. bar. et no. glo. xi. q. ij. ..... ex .... l. inquirendo Et vide sub ver. clericus. s. ....

Minor xxv annis si agit sup beneficio ... . ei dare curatorem ad litem no. .. .. Et vide sub v. execucio. s. paue. s. vniuersitas. s. .... restitucio. .. Minor xxv annis maior tamen .... pubertate

constitue etiam sine consensu patris ad causas ecclesiasticas etiam spirituales et de-
pendentes ab eis puta ad decimas et earum fructus et ad causas criminales et sic
no. in contextu.

Minor si ante sententiam appellationis renuntiat statim videtur dicitur lesus quia potest sequi
sententia iniusta ideo potest petere se restitui sed si post sententiam infra tempus debitum
non appellat non ideo constat ipsum lesum nisi doceat se habere bonam causam
non bar. de in integrum l. nam postea § si minor et alibi dicit bar. quod in du-
biis presumitur lesus ideo restituitur ad appellandum ut no. per eum in l. fi.
C. in qui. cau. in inte. resti. non est ne.

Minor non dicitur lesus ideo quod lapsus est terminus in quo iudex probatur vel alle-
gavit nisi saltem summarie doceat se habere illam probationem vel allegationem
no. bar. in l. nam postea § si minor. ff. de minoribus

Minor xiiij annis maior tamen infante potest beneficium acceptare sine curatore
si infans non et sicut minor potest beneficium etiam sine curatore acceptare ita
et illud resignare si renuntiatio fiat in manibus superioris et cum causae
cognitione alias secus no. pe. more de iudi. si aud. li. vj.

Minor xiiij annis potest esse canonicus et in ecclesia cathedrali licet non
habeat vocem in capitulo ut patet de elec. ex eo li. vj. in tex. et glo. super verbo
tua ecclesia et de rescriptis si eo tempore eo li. in glo. coniuncta Et super eam
novella et hoc tenet Io. cal. et pau. de leaza et Io. de lig. licet contra-
rium tenent Hosti. et Innoc. ut recitat Domi. de sanc. gemi. in dicto c.
si eo tempore et ibi plene vide per eundem quae etas requiratur in quolibet beneficio vel dignitate

Minori non currit ideo nec temporales prescriptiones nisi ille quibus iudicia finiuntur sed
tunc minor restituitur no. glo. in l. fi. C. in qui. cau. in inte. resti. non est ne.

Minor autem restituitur in beneficialibus et matrimonialibus et aliis spiritualibus sicut in
prophanis unde plene per Io. an. de resti. spo. ex parte

Minor si in contractu est circumscriptus et lesus potest cum eo agi ut approbet et reprobet
contractum et si approbet non potest postea petere se restitui no. bar. ff. de ac. et ven-
cendi l. iulian. § si quis colludente Et ideo videtur si contractus est nullus quia
si minor contractum approbet non poterit postea nullum dicere ar. eius quod no. bar. in
dicto § si quis et Inno. in c. i. de his quae fi. a pla. de quo poteris intelligere si minor
confirmet ut no. bar. in l. si quis C. de tra. li. x. alias secus quam sicut contrahendo

minor sibi non preiudicat ideo non approbando lex eum ideo restituit contractum minoris quia non habet locum cum minore approbante sicut in consentiente ad hoc doli, ff. de minoribus ff. de nova pos. hoc facit extra. C. si maior factus sine decreto fuit alienatio rem habuit per quas rubricas apparet a contrario sensu quod si minor expresse ratum habuit sibi non preiudicat Et ita puto in prelato ecclesie contrahente quia eius ratihabitio non excludit ecclesiam a facultate dicendi contractum nullum si fuit factus sine auctoritate superioris vel petendi restitutionem si fuit enormiter lesa nec obstat quod non fuimus in decretali c. i de his que fiunt a prelato quia ibi loquitur quando contractus erat nullus ex defectu solius consensus capituli quod non intervenerat in contractu et ratificat tamen et hoc de prelato conceditur

Minor xxv annis licet habeat curatorem si alienat rem immobilem sine iudicis decreto alienatio est nulla quia tali contractum alienationis lex resistit propter consilium minorum parum firmum ut probatur tex. ff. de ser. expor. Et idem probatur C. de predi. mi. l. non solum et l. si predium que iura non distinguunt an habeat curatorem vel non et exigunt iudicis decretum Immo fortius dicit Bal. quod etiam decretum iudicis non sufficit licet minor tutorem vel curatorem careat sed debet ei tutor vel curator dari et cum eius auctoritate et iudicis decreto alienatio fieri ut nota per eum in l. sed si curatorem C. de in inte resti. mi. Sed huic dicto Bal. contradicit dictum l. si curatorem in fi. ubi patet quod alienatio facta per minorem curatore curante valet licet si ledatur valet restitutio quod intellige interveniente iudicis decreto alias alienatio fieret ipso iure nulla et sic non esset necessaria restitutio per iura primo allegata secundum Bar. ff. de re. cre. qui sub cu. vel tu. intelligitur de his qui sunt sub tutela vel cura vel iuvenes et hoc probatur per [illegible] precedentia C. de predi. mino. sine decreto non ali. per quam preceptum patet quod decretum iudicis est de forma alienationis Et predicta probantur per rationem irrationabilem Si enim minor habens curatorem non potest alienare etiam cum auctoritate curatoris sine decreto iudicis ut patet in toto titulo de rebus eorum qui sub tu. et cu. multo minus poterit alienare sine decreto ipse minor solus curatorem carens ut relevat si dicatur quod quando curatorem caret videtur sibi soli commissa administratio quia concedo non tamen alienatio sine iudicis decreto Nam et quando habet curatorem ipsi minori cum curatore est commissa administratio non tamen alienatio sine iudicis decreto Ideo glo. in dicta l. si curatorem dicit quod quando minor caret curatore tunc quasi prefamilias videtur Et illa dictio quasi significat diminutionem valent dicere quod non est penitus prefamilias minor reputandus quia si sic esset alienare posset etiam sine decreto nec daretur restitutio

Minor licet rem propriam non possit sine decreto iudicis alienare l. i C. de predi. mino. et l. magis puto § ii ff. de re. cre.

Minori non acquirit dominium rei per alium empta de pecunia ipsius minoris
nota glo. xij. q. ij apostolicos et de pen. cle. c. ingruentibus Et similiter acquirit
actio personalis ex contractu per alium super re minoris celebrato quod est verum
quando emptio vel aliquis contractus celebratur per tutorem vel curatorem minoris
secus si fiat per alium quia tunc non requiritur nisi in subsidium illo existente
non soluendo ut nota bar. in l. si ut proponis C. de rei ven. ff. de solu. l. filie et quod
ex facto tu. l. ij Si tamen debitor qui ex contractu de re vel super re minoris
minori contrahenti tenebatur soluit ipsi contrahenti ignorans rem fuisse
minoris liberatur licet ille contrahens non sit soluendo ut est casus in

Minor etate promotus ad subdiaconatum vel sacros ordines an sit / sed. l. filio
ipso iure suspensus vel ab homine suspendendus vide sub v. suspensus. § suspensus non est

Minor promotus ad subdiaconatum infra pubertatem recipit caracterem ordinis impressum sed
non ipsius ordinis executionem An autem contineat contineri vide jo. an. in c. vno de
cle. per sal. promo. et in cle. fi. de temp. ordi. in glo. ij in fine

Minor pupillus et vidua et alie persone miserabiles non possunt etiam per rescriptum
principis trahi ad iudicium extra suum domicilium nisi in rescripto fiat expressa
mentio qualitatis persone licet in rescripto ponetur clausula non obstante aliqua lege
vt nota bal. C. quando impera. inter pu. et vidu. l. vnica

Missa celebrari non potest in domo priuata sed in ecclesia tantum celebrari
debet nisi summa necessitas vrgeat et tunc hoc debet dari licentia ab episcopo et
requiritur tabula consecrata alias violatur celebrari licet in domo priuata
vt patet de conse. dis. i c. vnicuique in tex. et glo. et in c. sicut et ibi
no. Arch. Episcopi autem habent priuilegium celebrandi et celebrari faciendi vbique
in altari portatili ut in c. fi. de priuile. li. vj Et possunt hoc priuilegium
alijs concedere habere altaria portatile ut no. Jo. an. in c. quoniam / nullus de priuile

Misterium dicitur a misterio quia misterium scribitur per
y grecum et idem misterium grece quod est secretum latine Ministerium autem
dicitur quodlibet officium dignitatis aut personatus vel aliud beneficium ut nota d.
an. de coha. cle. vita. c. tali [?] in fi.

Modus licet non seruetur tamen ordinato ipso iure non resoluitur
sed potest agi condictione ob causam ad eius resolutionem rei date ut nota
ro. con 221

Modum non curamus dum tamen effectum habeamus C. de insti. et subst. l. si mi et de no. ope nunc. l. i. § inde queritur

Modus an possit impleri per heredem eius cui sit iunctus et etiam aut possit impleri in persona heredis illius cui implendum erat vide sub v. conditio vel

Monachus potest etiam sine mandato pro electione abbatis sui con/firmandi et pro ipso ablata carcerato vel privato relaxando et restituendo et pro qualibet alia causa concernente utilitatem monasterii no. in re. concl. 318 Et vide sub v. arbitrator § religiosus per totum / modus

Monachus an possit esse in iudicio agendo vel defendendo vide do. an. de iudi. intelligimus cum si. Et vide j. § monachus si est

Monachus potest esse procurator et advocatus pro monasterio non pro aliis no. do. an. de nullitate quiditatibus v. nona dicta

Monachus qui pro utilitate monasterii debentur ei alimenta et expense litis que debent taxari cum summaria cause cognitione no. in re. concl. 228

Monachus non potest agere contra abbatem pro alimentis portionis sibi subtractis sed proficitur sic no. in re. concl. 238

Monachi quando appellant § in verbo vulgari fiet appellamus mediantes non habentes bona in causa no. do. an. can.

Monachus si est in studio vel aliter absens ab abbate an possit agere pro mutuo vel deposito per eum facto vel si aliter dampnum vel iniuriam patitur vide ff. de iudi. l. si longius in glo. fi. Et vide s. § monachus an possit

Monacho habenti separatum peculium competit interdictum etiam directum contra suum prelatum secus in mentali seu claustrali no. in re. co. 11

Monachus an possit esse officialis vide Jo. an. in c. fi. de cle. egro et pan. in cle. ut professores de regu. et no. glo. in cle. et si principalis de rebus sup. v. electionem

Monachus an possit ire ad arctiorem laxiorem vel parem religionem et an requiratur licentia abbatis vel pape vide quod no. per glo. de prebendis cum singula li. vj / sub v. canonice

Monachus non potest sine auctoritate pape acceptare beneficium alterius monasterii non dependentis a suo monasterio suo alias efficitur inhabilis ad omnia beneficia de prebendis cum singula li. vj nisi forte in illo monasterio non esset aliquis ydoneus ut ibi no. glo. Nec potest monachus plures administrationes vel officia habere quibus cura imminet animarum etiam si alias dicta habeat exerceri ut dicto c. cum singula

Monachus pot hodie sine dyspensatione de consensu abbatis presta per
epm ecclesie prochiali etiam p̄stari licet quidam contra et idem in conto re-
p̄stari no ro conclu 273

Monachum habitus non facit sed professio de regula porrimo qd intellige et
limita et declara ut no per do an. ibi et in c. ex parte et c. statuimus
eo ti. et c. ad nram ubi plene distinguit de habitu assumpto per minores
et maiores etate vide dd ter qui hodie predicta declarat in c. i. et c.
constitutionem eo ti. li vi

Monachus sine religiosus professus non pot per prom putari ad ecclesiam
prochialem curatam et si putatur putato est nulla licet quidam con
sed dic pot qd est nulla quo ad putatum ut non admittatur sed no
quo ad putantem ut possit de negligentia redargui si laycus esset no
ro conclu 213

Monachi an possint retinere beneficia solita concedi clericis secularibus
vide sub v. beneficium § beneficia consueta duci

Monachus et quilibet regularis pot esse testis no glo in clem de mo §
cogitantes coll. i et C de testi auct si dicat qua glo ibi tenet Bar et ide
tenet spe ti de testi § i v. item exipit q est monachus et clericus in v.
quid de monacho hoc intellige qn testificatur coram iudice clerico de-
leg vel ordinario qui quo ad eum curam eo versus dicit superior et
eius auctoritate testis fuerat sed coram iudice layco no possit aliquis testis
clericus testificari sine licentia plati sui sive superioris et no Innoc et Jo-
an in c. i. de vita clericorum vide sub v. clericus § clericus no pot aliqs

Monialis vide sub verbo prochial §

Monitorium vide sub verbo preceptum

Mors naturalis et renuncias spe comparantur no glo de prebendis § is
cui li vi Et vide sub v. prochial § prochial constitutum a prelato

Mors civilis non equiparatur naturali nisi in casibus a iure expressis
vel nisi sit eadem ratio no ro conclu 360 Et vide glo de reg.
susceptum li vi in glo pult et xvi q. i placuit i

Mors probatur per famam sed non dies mortis ut no bar in tract de
testi § mortuum Et qualiter mors probetur in omnibus casibus
vide ibi et per eundem in l. ij § si dubitetur ff. quemadmodum test

ape et de his que vo infra l. quo et l. si et ff. so ma l. sicundo
et Jo. an in addi spe nato tum c fama v quod si agenti
Mortuus pro re publica habetur pro vivo quo ad omnem effectum commodis
suis utilem quod est valde notandum ut probat tex. Inst. de excu. tu. § i
filii aut in rem sui et sicut ibi reputatur vivus ad utilitatem filii quia
virtus et amor naturalis magis descendit de patre in filium quam econ-
verso Et est ratio quia pars patris generatis filium remanet in filium
sed pars aliqua filii non est in persona patris ut no. Jo. an in addi
spe sup rubrica de feudis et si talis casus mortis pro re publica continge-
ret in filio primogenito vivo patre descendens relicto ex eo filio talis filius
primogeniti excludet primum in iure primogeniture avo postea decedente
quia primogenitus defunctus sic sit censeretur vivus ad utilitatem filii sui re-
putantis personam suam quod tene firmiter menti
Motus proprius cum generali cla. non obstante operatur quod illa generalis cla. hz
vim specialis cle derogatorie no. la. al. de rptis comis et eo tpe et c. si
propter de cler. eid ex eo de plien ei cui. li. iii Et de simo c. Jacobus q
ultra tantum tenet Jo. de lig. et Jo. de fantusiis ut refert do. in deo c.
comis et c. si propter ea ratione quia licet motus proprius surreptionem tollat tamen
gratiam non ampliat maxime in preiudicium iuris tercii quesiti ut no. in
cle. si romanus de plien Sz Jo. de imo tenet opp. la. qm cla. dicit non
obstantibus aliquibus per que gratia posset impediri vel differri omittitur ut po-
tius cla. alias operatur et non sit frustra ut recitat domi. in deo c. comis
et c. si propter que distinctio procederet expectativis vel aliis gratiis super incerto
bn° impetrantis secus si super certo bn° concedantur Alibi dicit Jo. de imo q
motus proprius cum clam generali non obstantibus statutis tollit omnia impedimenta et
obstacula a statutis circa inducta Et hoc casu solvat opp. la. quod non tollit
impedimenta iuris communis ut recitat domi. in c. i. de si pres. li. vi
Motus proprius cum cla. generali non obstante insufficit formam litterarum et personam etiam
impetrantis no. la. in c. i. de si pres. li. vi
Motus proprius nunquam operatur quod certa sciencia ut no. sub v gratia § etiam si est impetra-
ta lite pendente
Mulier etiam in dignitate constituta an possit habere potestatem excommunicandi et absolvendi
ab excommunicandi vide do. an de indi determinando et concludendo et an possit ei dari

officium predicandi vide de ar. co. c. circa fine. Et vide sub v° ignorancia
Mutacio vide sub v° dispensacio et v° presumpcio /uncie

Necessitas Non habet legem de conse. d. v. quito et ff. de offi. pressi. l. illicitas. §. fi.

Negativa potest probari per confessionem et eciam per instrum. no. do. an. de coha. cle. vra 3 col. sup. v° venio ad tercium

Negativa solucionis non facte probanda est per illum qui eam deducit ad probandum exceptionem fecam sub condicione si non solvit no. ho. de ca. lu. § 27 ad
Negativa an et qualiter teneatur quis probare vide Jo. an. de elec. / finem bone. 1. et in regula sine possessione li. vi in no[vel]la Concludit tamen quod negativa eciam inprobabilis semper est probanda per negantem cum fundat intencionem ipsius negantis sive negans agat sive excipiat sive replicet sic nisi negativa aliquam presumpcionem innitetur vel cum fundat intentum alicui Dic quod queda est negativa qualitatis iuris et quedam negativa alicuius accidentis extrinseci primam ut negativa alterius ac solempnitatis actus probari debet per negantem quia solempnitas presumitur fallit in certis casibus 2a est multiplex queda est negativa qualitatis anime ut quod quis non habeat racionem naturalem quod non sit discretus quod non sit diligens quod non sit bonus et hec similiter debet probari per negantem quia tales qualitates presumuntur a natura inesse nisi semel mala producitur quia tunc in eadem specie mala presumetur mala Quedam est negativa qualitatis corporalis ut quod quis non sit bonus vel quod non sit sanus et similiter probanda est per negantem quia hec qualitas que sit naturaliter corporali inesse presumitur si tamen appeat quod quis semel infirmus fuit dubium Quedam est negativa qualitatis nature erga corpus tempore variabilis ut etatis et in hoc idem quod statim dicam in sequenti Queda est negativa qualitatis accidentalis ad corpus ut quod quis non sit in aliqua positiva scientifica quod non sit ordinatus quod non sit cantor et similia Et tunc aut super hac qualitate est contencio cum parte a qua nichil petitur et tunc similiter hec negativa probare et hec fortius procedit cum affirmans est in quasi possessione illius qualitatis vel salte hec fama prea aut est contencio cum iudice vel superiore a quo aliquid petitur et tunc affirmans tenetur probare se habere qualitatem Et ubi detur negantiam

incumbere onus probandi intellige nisi sit in quasi possessione qualitatis con-
rie qualitate negate vel nisi con[tra]riam presumptionem habeat firmam / Sed negatiua qualitatis
accidentis extrinseca ut quod quis non sit soluendo non est probanda per negatorem
sed qui soluendo se asserit indistincte talem probare debet nisi appareat eum
aliquando fuisse soluendo quia tunc in futurum presumitur habet, no[tatur] do-
m[inus] de elec[tione] xi ca[pitulo] ... venio ad tertium vide quod idem do[minus] an[tonius] no[tat] circa
limitatione in c. lator qui fil[ii] sint legit[imi] vel colum[n]a Sed Jo. an[dreae] in c.
i de lit[ibus] cont[estatis] li. vi in no[vel]la circa qualitatem liberi et etatis in bis
in elec[ti] confirmationem petentis Concludit quod si talem qualitate[m] negans
et probat negatiua[m] perdit instantiam nec cassatur elec[ti]o et repellitur oppo-
nens tamen affirmans non sequitur affirmationem electionis nisi probet
qualitate[m] predictam / et neutro probante saltem quo ad possessione[m] opinio[nis]
et fama iudex ex officio statuet terminum parti agenti et affirmati proba-
di qualitatem predictam Et si in probatione deficiat electionem cassabit ne diu
maneat ecclesia impedita Sed quid erit si quis non petit electionis confir-
mationem sed beneficii adiudicationem in quo pendit per collationem ei iure pro se
quesitum Et petit se in possessionem induci et aduersarium a possessione amoueri
aduersus ea obicit quod non est legitimus et neuter probat quod sit legitimus vel illegitimus quam
sima fecerit puto ex premissis possessore[m] et reum absoluendum cum quia aff[ir]-
mans litigat cum parte a qua aliquis petit sibi possessionem Ideo secundum regulam
actore non probante id quod est fundamentum intentionis sue debet reus absolui secundum do-
m[inum] an[tonium] cum ... quod non debet actor aliquid consequi nec adiudicationem nec possessionem
nisi probet qualitatem predictam secundum Jo. an[dreae] Et licet Jo. an[dreae] in dicta re[gul]a in fine ...
dixerit negantem illud est quod negans non possidebat nec contra eum actu fuerat
vel de suo priuato ... tractabat et consequitur absolutoria ead[em] non poterat
cum contrarium est in casu primo dicto / et vide sub ... presupposito ... primum an debeat
quod dignum Negationi non sit res dubia quia id quod non est notorium extraiudicaliter
negatur Secus si iudicialiter quia tunc sit res dubia ad commodum negantis nisi negans
habeat contra presumptionem iuris si autem id quod est notorium negatur tunc si negatur factum tamen
et non qualitas notorii non sit res dubia propter virtutem notorii Si vero non
negatur factum sed qualitas facti scilicet notorium tunc apparet quod probet iudici illa
qualitas sed quod notorium sit negatiua eum probabilis facit rem dubiam non
aut improbabilis ut illa que habet contra se notorium nisi talis negatiua salti[m] semipl[ena]

probet qd intellig cu talis se(m)plex p(ro)batio no h(abe)t loc si evidenter
tum anexam ut no do an de rota cle vita xxi colu(m)p
Negatiui actus no sunt tante potentie sicut affirmati no glo de consti-
tucionem cum accessissent et Jmo de s(an)c(t)is pres veniens et Jo an de consti p(re)mit
et do an de can pos c. si xlv colu(m)p et exhys apparet
Negativa consuetudo quatenus p(ro)bet vide Jo an et do an in c. Johes de
cle qui et bal in l. de quibus ff de legi

Nepotis appellatione no solum continet filius filii sed etiam fratris et
sic no solum comprehendit nepos descendens sed etiam transversalis
no Jo an de elect. fundamenta li vi qd est notand Jdem no d an de
consang et affi tua nos

Nisi hec dictio in iudiciis et ultimis voluntatibus equipollet conditionem sicut
sicut in contractibus ut no do an de app p(re)terea requisiti in glo no-
bili Et in h oppo q dictio inde spe ti de spon

Nominatio alternativa valet no Jo an de elect c. ij li vi in
glo in nota Et vide sub b proximo Nominatio facta ante scrutinium nichil
nil tribuit nominato sed facta in scrutinio sic et publicato no glo
in c. quia propter de elect et est tex in c. publicato eo ti ubi patet q nominatio
in scrutinio a maiori parte pot prodesse q actores appellant ad electionem
de eo faciendam et quoniam est sibi ius quesitum nominatis electores eu eligere
predicta procedunt cum nominatio fit eo casu quo in electione debet procedi
for c. quia propter ubi autem illa for no requirit tunc nominatio debilitate
facta ius tribuit et vim clarius h(abe)t de elect cu in Jure et ibi hostiensis no
Cal et do an et hoc casu pot saluari glo q dicit ex nominatione ius acqui-
ri nominato xviij q. vij c. cum sollicitudo Jsta cum fuit mens Jnnoc in do
c. q sic et c. cu in Jure ubi dicit sm antiqua tempora illarum solemnitates
fuisse in relationibus nominatorum et acc sm moderna tempora Jde sm ut in dignita-
tibus maioribus et inferioribus beneficiis in quibus mea antiquitas remanet in-
notitia sm que sufficiebat qualitercumque constare de sol consensibus electorum in
aliquem dictum Et propterea in istis casibus dicit do an q no licet nominantibus
variare q per nominationem deliberatam p(ro)stat no electio no do an in dicto
c. publicato licet Jo an ibi in q. xiij dubitative tenere in hac alie sententie
videat et male illud autem certum est q per nominationem superiori presentata

variare nō lic̄ ut nō Innoc̄ et Jo. an. et do. in c. bone i de postu
Notarius Si aliquid narrative dicat in instrumento talia verba narra-
tiva nichil pbant no ro tōtln 210 nisi exprimat locum tempus et testes
et se interfuisse et rogatum de illis narratis vel nisi illa narrata sint de fa-
cto longinquo no. do. an. de pba. cum con̄ publ. tenta in prima colup.
Idem nō Bal. C. de testi. l. nullum Et vide sub ꝯ instrum p tot. ciccy. ꝯc
Notarius creatus a papa pot etiam in terris imperij conficere instrumenta / qui inspectis
no ro tonkln 219 Et inde de creato a rege vel universitate habente ad hac
ptatem dic ut ibi sub ꝯ instrum ꝯc
Notarium pot creare papa Imperator et rex nō cognoscens superiorem Item
statuentis et consuetudo universitatis et nō alterius ad hac vide Innoc.
et d. an. de fi. instru. cum ꝯ
Notarius nisi unum scribit et unicus dicit se aliter retulisse quam scriptum sit
cui potius credi debeat vide sub ꝯ unicus in pn̄
Notarius si scribit depositionem testis uno modo et testis dicit se aliter depo-
suisse statur scripture notarij nisi agere cum testem ad penam fal. ut
nō spe. ti. de testi. ꝯc. i. ꝯ sꝫ pone ecce iudex ix col. predicta intellige nisi
notarius esset alias suspectus ut nō ꝯ sub ꝯ unicus in pn̄ et hac te-
net expresse d. an. in c. ad audientiam de pscrip. dicit tn̄ spe. in dcto
ꝯc sꝫ pone quod etiam si ageretur cum testem ad penam falsi credit notario si teste
sit cum iudice examinavit
Notarius laicus an possit instrumenta conficere in cau. eccliastica et spuali dic ut nō
d. an. de iudi. de cetero ultima colup et c. sicut ne cle. vel mo.
Notarius nō pot scribere commissionem quam sibi iudex facit ad examinandum te-
stes ut pot scribere relationem partium citatorum sibi commissa lic̄ spe contrarium
dicat in hac ultimo ut nō d. an. in c. i. de iudi. ꝯ examinans ꝯde nō jo. an.
in c. cum con̄ et Bal. de fi. instru. l. iudices et de testi. l. nullum An autem
possit sibi aliam commissionem ab alio quam a iudice factam scribere vide bar. C. de
iure deli. l. fi. ꝯc sin autem dubius et per eundem bar. in l. ex sua ff. de testa-
tn̄ et per Bal. in dicta l. iudices in fine
Notarius puta excomunicatus an possit instrumenta conficere vide sub ꝯ excomunicatus ꝯc excomunicatus
Notarius si contra dicat instrumento sub nomine suo scripto dicens se id nō scripsisse
facit instrumentum vacillare nō glo. C. de fal. l. si quis decurio in fine Idem
si dicat se falsum scripsisse ut sentit. C. de fi. instru.

l. in extendis in ii. q. Sz Jo an in addicionibus spe in ti. de instru edi. §. in-
strum. x Primo videt scdm odoff concludere q dictum notarii contra verita-
tem instri nichil operat contra dictum eius qd scripsit sz an fac instrum
vacillare est in iudicis arbitrio scdm poss tande remittit ad no per C. in
in dicta l. in extendis. bal in l. generaliter. C. de no nu pecu dicit
q no credit notario dicenti se falsum scripsisse fatetur q no credit
ad plenam probacionem nisi saltem habeat unum testem contradicentem q res
aliter fuit q scripta sit quo casu censetur error probatus et pot cor-
rigi ut no p bar. in l. liberarius de leg. iiii sz licet ex solo dicto
notarii no probetur error ut plus instru videt tamen suspectum fieri
adeo q no probet nisi saltem uno teste iunct p glo in dicta l. siquis
decurio et per racionem. Cy in dicta l. in extendis

Notarius si scripsit falsum instrum sz nullum quia no facit fidem an puniat
de falso vide bar in l. siquis legatum ff de le fal.

Notarius licet racione texti instru sit de falso condempnatus tamen illud no preiudi-
cat valenti uti instro ubi no bar in l. denunciasse §. si ff. de adul qd pre-
dit eciam si pars senciebat tam falsum cum notario agitur no bal C. de fi in-
stru. l. uterl. Nisi fuit citata ad dampn cu ut no bar in l. finali ff de pre-
varica vide Jo an in c. cum de re iudi puto et ulterius colup licet ante
condempnacio notarii no fac tamen eam qualem presumpcionem et ide in teste de falso
condempnato ut no bar in l. lucius ff de hiis que no insa ubi dic est de sma
lata sup falso instro tamen parte no preiudicat notario ut eqip vide j. §. notari

Notarius licet si condempnatus ex ea que infamat pot tamen instru /si de falso
conscit sz no pot officium taballionatus qd est inter dignitate exercere ut qn
notarius eligit p principe ad scribend negocia principis vel si ei aliqd officium
sit ex publico commissum ut qd sit notarius ad bracchium no bar ff ad l. iul. re

Notarius si est condempnatus de falso in officio taballionatus commisso in .. /l. eadem
scrta postea per eum confecta no valent j de susp. et ar. l. si aliqd li x Et ita
tenet glo in l. si quis ex argentariis §. j. l. ff de ede. Idem tenet bar in l. eadem
ff ad l. iul. re Idem bal tenet in l. et militibus C de testa mili. Idem tenz Jo
an in addi spe in ti de instru edi. §. restat x qd si taballio pro et cum fac

qd no inniatur de here c. scimus vbi primo dicit q notarius faciat vnum falsum
instrum cum alia instra per eum confecta potest dici q primu dictum loqu-
tur in notario no condempnato 2m in condempnato vel forte verius dici pot q pri-
dictum loquitur etiam in condempnato sed tollerato prim in no tollerato Et si dicatis no
pot dici tollerato ille qui condempnatus est et tunc deffectus est notarius per sentenciam
mi no per do an de dolo veritur ff quibus queritur in tolup (?) j2l q immo etiam
condempnatus tollerari pot in officio licet post execucionem sue veniet officio priuandus
et deponendus nisi in sentencia sit expresse depositus vel pro execucionem sue ipso facto spo-
liet ut singular no immo et do an de actu qualiter ij in glo mag hac vi-
de j. e. proximo adunte tamen q vbi falsarius est de falsitate in officio commissa
ducte condempnatus privatur ex tunc officio ipso iure ut dicta l. si aliquid. vbi
autem notarius falsum commisit extra officium taballionatus tunc valet instra
postea per eum confecta no bal. C. de summa tri (?) titulus pplos (?) et bar in
dicta l. eadem vbi vero notarius de falso per sententiam condempnatus in vno loco confiat
instra ut no bal in l. i C. de testa qd intellige nisi dicti instra pdu-
cant cum instrumentis predicta
Notarius si de falso in officio taballionatus commisso accusatur et pendente in-
dicio conficiat instra postea facta sententia condempnatoria de falso contra eum instra
pendente iudicio confecta licet in toto no annichilet tamen eorum fides diminuitur
ideo q tanquam suspecta no probant nisi alijs adminiculis adiuuentur no bar
in repe. l. barbarius factam dicat hic ut no de an in c. scimus de here qd
idem est q in instris confectis etiam ante iudicium inchoatum et ante falsitatem commissam
licet hic loquatur in notario no tollerato dic tamen q tollerato no innuat tamen id
qd est per sententiam declaratum q tollerato est cuius opinio no est probabilis contra
notarium qd inducat per sententiam ut no in c. ad probandum de re iudi et do an in
c. dilectus ij de presbiteris pro tribus (?) in fine vide j. e. proximo Adde q etiam sententia lata
super falsitate instri contra producentem licet no sit lata contra Notarium detrahit
fidei instrorum precedentium notarium postea confectorum sed rogatorum ante ut no do an
in c. scimus vide supra e. Notarius licet racione
Notarius causae pot recipere scripturas libelli et aliorum actorum et iussu eorum
iudice absente valet productio ac si coram iudice facta esset ut no bar C. de pena
iudicis qui male iudicauit et de app l. eos e. si Conventum tenet bal in dicta
Aut ut C. de eden l. iij apud q do in no nisi de mandato iudicis hoc fiat
vt no ide bal in l. de pace iura (?) fir (?) c. i. e. Item supra vij colup (?) Et in pace

constancie §° in caus3 circa fine Sed eidem bal alit dixit in l. ait ptor in
pri ff de iniuriis vbi distinguit int acta fca et de nouo fienda q fca pnt co-
ram notario pduci in absencia iudicis fienda no Innocc aute et hosti et io an
simplr dicut q notarius causa no pot aliq acta recipe in absencia iudicis nisi
iudex sibi comiserit tuc valet recepto ac si iudex pns esset q ea iura fac
quibus neccam auctore imptiunt ut no ide io an de pba cum causa § quod aut suf-
ficiat viii colum
Notarii duo si sut assupti ad aliqd scribendum no credit vni sine collega opor
exigo vel q ambo scribat vel vnus altri se subscribat no bal C de testa. l.
iubemus et fuit qd no bar ff de eden l. siquis ex argentariis §° i in fine et i
l. i si plures ff de exer in ii oppo et qd no bal in l. tu simul C de sen ictis et pba-
asili in duobus iudicibus delegatis quorum vnus nichil facere pot sine alio de re iudi
l. duo ex tribus et de offi dele cum iucio Secus in duobus procuratoribus sed et sim
constitutis quo vnus sine altero nichil pot de procu si duo li vi
Notarius no pot corrige errore instri sine iudicis aucte cum est in iudicio pductu
vel parti traditum § antequam pductu vel parti dat pot corrige etiam sine iudicis au-
cte no io an sup dictis vi ad fi in nouel Et qd dicit de correctione ide dicas
de additione si vellet aliqd addere qd omisit ut no io an ibide Et ide no p bar
et bal in l. imperator x ff de sta ho vide io an in addi in ti de instru edi §° instru
§ si iniquo confecto et io an in c. ex lris de fi instru et bar in l. si liberatus
Notarius pot concipe et scribe verba instri in pma psona con / de regl iur
contrahentis sicut in tercia ut e tex in c. dud de guer qui
Notarius pot confice instrum de contractu filii et matris no pris in cuius e ptate no bar in
l. si pr ad l. cornelia de fal Sz pro vxore ipius notarii fic ut no bar in l. vxori
in pri co. ti. ipse aute no pot notarius instrum confice § con se fic ut no bar in l. impu-
bere §° fi co. ti.
Notarius si in actis scribat tal testis iuratus fic deposuit ex hoc no pbat iura-
mentu nisi alit de iuramento constet ut no io an de pba cum causa pnte circa
i colum Contrarium sentit bar in l. theopompus de do pbe et bal in l. iubemus
C de testi.
Notarius debet scribere in vulgari verba que no pnt pprie redigi in latinum no bar
in l. siquis filiabus ff de testa tu
Notarius no pot carte appone nisi signum suum consuetum ut no bal ff de testa l.
ad testium et si signum suum mutat punitur falso ac si mutasset nomen

prin ut no bal C de no co l. topo super eodem ra iuxta hoc querit

Notarius non pot alteri committere signum nec subscriptionem suam ut no bal ff de testa. l. singulos sed si impeditus pot alteri committere ut instrumentum scribat dummodo ipse subscribat in fine que subscriptio debet esse specialis puta Ego talis predictis omnibus et singulis gestis int talem et talem interfui etc nec sufficeret generalis ut no bar in l. dummodo. ij. Item senatus ff de fal Et idem no Dominus an in t. fi de off dele bal tenet quod sufficiat generalis. C de eden auct si quis in aliquo ex ultimo querit vide per eum si tam fac desinit. c. in pri sup eodem

Notarius si est rogatus conficere et extendere instrumentum ad laudum /in bono sapientis quod possit sapiens addere declarare vel mutare sub die quo die debeat notarius scribere illa que sapiens consulit vide Jo an in addi spe in ti de instrumento edi ij. instrumentum ex quo si contrahentibus et bar in l. illa institutio ff de here insti et do an in t. ex lit de fi instrum

Notarius est ydoneus testis ad probandum id de quo fuit rogatus instrumentum conficere et contra ad probandum errorem instrumenti per eum confecti et si unus alius testis cum eo concurrat error sufficienter est probatus ut no bar in l. si liberarius de regula iuris quod intelligo quando ad probandum ad contenta in instrumento sufficienter duo testes alias secus ut no bal ff de testa. ho. l. imperator ipse et tenet tamen ubi bar quod notarius est ydoneus testis ad probandum errorem per eum commissum in confectione instrumenti vide tex et bar in l. domitius ff de testa

Notorium quod appellatur notorium tantum quasi notum et notorium notum et notorium est quod gestum est coram populo et coram iudice pro tribunali sedente Notorium tamen est quod constat iudici sed non ut iudici non do an de coha cle vra xix colup Sed Jo an dicit quod licet in conspectu iudicis pro tribunali sedentis quis delinquat non propterea iudici ut iudici liquet quia iudex adhuc non sedet ut no j. ij. notorium quod et vide sub ex manifestum ij. /sententia ij.

Notorium fuit equivoce quasi eum appellat manifestum quod evidens quasi liquidum Ex hijs no quod nova pecca sed nova generis et puto appari notorio et manifesto no do an de coha cle vra xx colup

Notorium quoddam est occultum quoddam pene occultum et hec dicit occultum est quod quis tenerosus ab ecclesia tolleraret simpliciter tamen posset oppositum esse et tamen est probabile no do an de coha cle vra iij colup Item occultum

+ quasi evidentissimum quasi publicum quasi notum sine cognitione quasi indubitatum

dicitur quod a nullo probari potest pene occultum ab aliquibus paucis tamen ut per
duos tres vel etiam quinque probari potest ut no. Jo. an. in c. xvi colump.
Notorium differt a fama in eo quod in notorio oportet quod populus vel maior pars
fuerit presens facto quod notorium dicitur ita quod possit de eo ut testis per corpore-
um sensum deponere In fama autem sufficit quod maior pars populi aliquid dicat
licet non asserat se fuisse presentem illi facto quod dicit Jo. an. de coha. cle. vra xxiiii
Notorium non potest esse nisi de eo quod est verum et aliter non potest esse / colump.
nisi de presentibus vel proximum preteritis quia non procedit nisi a certa scientia que de lon-
ge preteritis haberi non potest / fallit cum certa scientia est in mente populi certitudina-
liter retenta sicut est de christi passione ut no. in concilio 317
Notorium duo requirit ut dicatur notorium primo quod universitas populus vel maior pars
possit esse testis non ergo sufficit quod maior pars vicinie sed requiritur quod maior
pars civitatis vel ville / 2o quod populus sit magnus non ergo sufficit populus de duo-
bus vel tribus tamen hoc tamen arbitrio iudicantis relinquitur quia tunc possit dari
certa doctrina Advertendum est tamen quod si sciunt quod dicatur notorium totum populum excipit maiorem
debet ergo scire maior pars civitatis no. Jo. an. de coha. cle. vra xxiiii colump.
Notorium potest esse aliquid nisi id fiat in loco publico coram multis astantibus ita
quod maior pars populi illud videre potuerit Illa ergo que fiunt in domo que neque de
facili probari possent non potest dici notoria et sic qualitas loci attenditur an quid
potest dici notorium vel non et idem de qualitate temporis Ideo que de nocte fiunt non
possunt dici notoria nisi sit talis factum quod etiam de nocte potest corporeo sensu percipi
a maiori parte populi ut sonus campane. no. Jo. an. in dec. c. vra xxx colump.
Notorium est quoddam eidem qualitatis per qua rei cum accedit valde plene noticia
habetur secundum Jo. an. ut no. Jo. an. in dec. c. vra xx colump.
Notorium potest quid esse in uno loco in alio loco occultum ut no. Jo. an. de
coha. cle. vra post certa in fi.
Notorium nihil aliud est quam probatio probata Et est duplex principaliter scilicet notori-
um facti et iuris Notorium facti est triplex quoddam est facti permanentis quod-
dam facti transeuntis et momentanei Similiter notorium iuris est triplex quoddam est
notorium probationis et fidei quoddam dispositionis et quoddam transumptionis seu fictionis
ut no. Jo. an. in dec. c. vra xix colump. Unus fictio est quarta et sic qua-
druplex est notorium iuris ut no. eo. c. xxv colump.
Notorium proprie et stricte loquendo consistit in notorio facti tamen alia autem notoria

sed per probatorum confessionem vel similem aliter sed ipse notoria sunt ut an quod est
sunt notorium propter statuta ut no. do. an. in d. c. vera xxii colum.

Notorium facti est infinita et tamen indubitata probatio immediata ex natura facti
vel rei continui interpellati vel momentanei oculis hominum aut maioris partis ita
se exhibens quod nulla tergiversatione negari potest ut puta cum vicinis pluribus vel
maior pars eius testis esse potest et hec est propria et perfecta eius diffinitio no. do.
an. in d. c. vera xx colum. postea venio ad declarationes secundum

Notorium facti continuum est si quis in carceribus teneat quod est verum si carceres
se exhibent oculis hominum secus si carceres sunt occulti quia illud non posset
esse notorium no. do. an. in dicto c. vera xxvii colum. postea venio ad declarationes

Notorium facti continuum dicunt quidam esse si quis tenet concubinam omnibus vicinis
scientibus quod non placet licet enim tenere feminam in domo possit esse notorium quod
hoc se exhibet oculis hominum nisi forte quis non timens verecundiam cognosceret
eam in platea constat ergo quod quis teneat concubinam vicinis scientibus non est
notorium facti simpliciter sed est notorium facti in parte in eo scilicet quod feminam publice
tenet et est notorium presumptionis in parte in eo quod presumitur eam cognovisse et
communiter in concubinam habere no. do. an. in d. c. vera xxvii colum. postea venio ad

Notorium facti continuum dicunt quidam esse cum quis prosequitur /declarationes
dominum suum cui iuravit fidelitatem quod non placet quia sed factum non potest continu-
um esse nisi aptitudine quia iuramentum est momentaneum unde contrarium ad princi-
pium hoc non potest esse notorium facti continui no. de. an. in d. c. vera xxvii

Notorium facti continuum dicunt quidam esse cum quis mutuat ad usuras colum.
tenendo altare paratum sed non placet quia licet tenere bancham et altare pa-
ratum possit esse notorium tamen ipsum mutare est actus interpellatus nisi di-
catur quod est continuum aptitudine sed hoc non sufficit ad notorium quia in dan-
do notorium inspicitur actus prout se exhibet oculis hominum actu non aptitudine
Item in mutuando exigitur contractus hominis ideo non potest esse continuum nisi dicatur
quod usurarium concluditur contra ex mente que consummata est sed hoc non est nisi
ex presumptione quia mens non se exhibet oculis ideo enim hoc de usurario melius con-
veniret notorio facti interpellati vel presumptionis quam facti continui no. do. an. de
cohabitatione vera xxviii colum.

Notorium facti continuum est proprie puta cum quis tenet portam super via vel quod tur-
ris asinellorum sit in porta ravennati vel quod clericus in aliqua ecclesia

facit redimentia no. d. an. in dicto c. vera xxviii columpna
Notorium facti inappellati est in mutuando usurarum no. d. an. in dicto c. vera co-
Notorium facti momentanei est cum quis in conspectu populi vel / xxviii columpna
maioris partis interficit et cum corpus transit de ecclesia ad ecclesiam quia talis transitus fit
tamen apparatu sicut in transitu monachi qui occulte transit nisi in conspectu transiret. An
autem transitus ad ecclesiam tenuatur dicitur notorium dubium est. sed illud tertium
est tenendo secundum ecclesiam potest esse notorium facti continui no. d. an. in dicto
c. vera xxv columpna
Notorium facti non recte deducitur ad finem procedendi ut in notorio nisi deducitur
notorietas tam in persona facientis quam ipso facto unde licet dicatur crimen notorie
commissum si non dicatur certa persona que illud notorie commisit non habet locum
via notorii nec possit iudex tamquam de notorio se informare ad procedendum quis il-
lud delictum commisit nec sufficeret quod deduceres notarium certam personam malefactorem
nisi diceret notorium esse quod illa persona notorium commisisset ut no. Jo. et Jo.
an. in nota in c. i. de offi. dele. li. vi°
Notorium si coram iudice qui non habet cognitionem nisi notoriis negatur notorium
potest iudex cognoscere an notorium sit ne alias iurisdictio sua sit illusoria et
frustratoria quia quilibet super notoriis coram eo conventus semper negaret notorium ut
sic evaderet iurisdictionem ut no. glo. in c. i. de offi. dele. li. vi. Secus si esset de
aliis quam de notoriis iurisdictionem haberet quia tunc ratio quod iurisdictio iudicis fo-
ret totaliter illusoria et ita solvo aliam glo. que allegatur contraria in c. accusatus
§ sane de here. li. vi. quod quidem no. Jo. an. in c. i. § notoria de censibus li. vi. potest
dici et forte melius quod glo. in dicto § sane relata ad tex. loquitur in causa spe-
ciali favore fidei ut iudices ad quos principaliter pertinet de causis fidei cogno-
scere ad illas intendat et non stent occupati in aliis de quibus ille tex. loquitur
an sint notoria vel non
Notorium in iudicio negatum est advertendum quod aut negatur factum tantum
et non qualitas facti et tunc negatione non fit res dubia propter virtutem
notorii. Negativa enim probabilis facit rem dubiam improbabilis non
ut illa que habet contra notorium nisi probetur negativa saltem semi-
plene. sicut Ch. cum dictum debet intelligi quod talis semiplena probatio
non habet contra se aliquid tam evidens alias secus. Si vero negatur qua-
litas facti notorii non obsistet notorium. Si tamen negatur qualitas facti
ita quod notorium ex hoc obfuscatur quo ad iudicem ut non possit procedere

vt in notorio nisi se informet prius de notorio ut no. d. an. de cotha
de. vra xxi colup
Notorium quis sed non iudicii si negat notorium et aliter non probetur debet iudex
reum absolue ab instancia et postea iudex audiet actorem iuris ordine ser-
nato quod licet licet quam iudex procedit tamquam super notorio ad instanciam partis
sive in civili sive in criminali Si autem ex officio procedit tunc processus super
notorio factus tenet licet tunc non fuerit probata notorietas dummodo
postea appareat fuisse notorium no. d. an. in dicto c. vra xxi colup
Notorium cum quos allegant aliquas circumstancias excusantes ut si dicatur ho-
micidium ad defensionem factum vel de mandato iudicis sive iuris permittente
non officiat per excusationes predictas quando super eo ut notorio proceditur
allegans tamen circumstancias predictas debet admitti ad probandum eas
sed interim antequam probent ut in notorio proceditur iuris ordine non servato et
sic nota quod quo ad considerandum modum procedendi plus attendimus qualitatem
facti in libello deducti super quo fundatur iudicium quam negaciones et ex-
cusationes allegatas no. d. an. in dicto c. vra xxii colup hoc verum ad premissa
Notorium quotienscumque negatur notorium necessaria est probatio ipsius qualitatis no-
torii que probatio potest fieri in absencia partis no. d. an. in dicto c. vra xxii colup
Et dicta qualitas que notorium dicitur probatur per duos testes sicut et fama
et testium oportet tamen quod testes non interrogati reddant causam notorii per circumstancias
facti ut no. d. an. co. c. ult. circa in prin. Sed licet dicta qualitas notorii sit
probanda si negatur ipsum tamen factum quod notorium dicitur sive sit continuum sive interpella-
tum sive momentaneum non eget probatione Sufficit enim in tali notorio quod non liquet
iudici probare notorium esse quod titulus cedit sempiternus non exigitur probatio quod tetigerit
ut no. d. an. co. c. xxiii colup hoc verum de probatione facti non sit necessaria
intelligitur quo ad finem procedendi ut in notoriis ordine non servato non
quo ad finem diffinitivam ferendi quia tunc bene requiritur probatio ipsius
facti secundum formam scriptam in .§. proximo sequenti primo etiam quod quali-
tas notorii sit probanda limita secundum ea que scripta sunt infra .§. noto-
rium facti gesti
Notorium facti si gestum est non in conspectu iudicis requiritur probatio ipsius
facti quod notorium dicitur si ipsum factum est recens ita quod de facili memo-
ria habeatur non tamen requiritur quod testes directe deponant de facto sed de
presencia ipsi in facto sed si factum est antiquum nulla exigitur probatio ipsius

Facti secundum Jo. an. In notorio aut presumptionis fictionis vel presumptionis iuris prout agitur de probatione facti ex quo insurgit presumptio vel fictio et in tali facto probando procedendum est ordo iuris. Quo autem ad id quod ex facto a iure presumitur vel fingitur nulli subiacetur necessitati probandi. Immo nec necesse est quod tamen actu deducatur sive allegetur cum id iudex supplere possit. In notorio aut confessionis vel probationis facte in alio iudicio si producatur confessio vel attestationes non exigitur quod aliter probentur. Est tamen necesse quod constet de iurisdictione illius coram quo facta est confessio vel probatio et quod constet eas ordinate receptas vel presumptive. Et idem in notorio sive salvo quod etiam ea per testes probata presumitur omnis sollempnitas intervenisse ut notat Jo. an. in dicto c. vestra. l. column. in pen. 2o dubitatur et notat etc. in ult. column. Si vero notorium facti gestum est in conspectu iudicis ad hoc pro tribunali sedentis tunc nullam requirit probationem nec in qualitate notorii nec in ipso facto quod notorium dicitur et quod dictum est de notorio facti idem est de notorio presumptionis et fictionis surgentium ex facto ut notat Jo. an. in c. xlvi. colum. in prin. aut in notoriis. Et hec procedunt in quolibet notorio etiam momentaneo ut in homicidio vel iniuria in conspectu iudicis pro tribunali sedentis perpetrata nam tunc potest iudex sine alio processu et sine citatione delinquentem condempnare dummodo tamen eum citet vel moneat ad sententiam et hec verum duobus concurrentibus scilicet quod iudex pro tribunali sedeat et quod totus populus vel maior pars presens fuit ita quod notorium dici possit alias secus ut notat Jo. an. in c. ult. colum. Ubi autem actus surgit non ex facto vel probatione coram iudice pro tribunali sedente facta ita quod sit notorium confessionis vel probationis an tunc iudex possit condempnare sine alio processu videtur dicta ult. colum. Sed credite quod secundum Jo. an. non plus sibi preiudicat delinquens in conspectu iudicis etiam pro tribunali sedentis quam si in absentia iudicis delinqueret quia iudex ad hoc non sedet sed ob aliud ut notat Jo. an. de confess. c. fi. viii. colum. in no. glo. quarto dicit.

Notorium facti gesti extra conspectum iudicis requirit probationem ipsius qualitatis notorii etiam si non negetur quia illa qualitas exigitur ad fundandum iudicis intentionem seu potestatem ut in condempnare et tunc debet de illa qualitate se informare alias processus esset nullus sufficit tamen hoc casu quod iudici constet secundum prius licet sit notorium non obstante quod tamen id possit esse aliqua vera defensio vel excusatio allegata per partem. Si vero qualitas notorii non exigitur ratione processus extraordinarii ut iudex propter notorietatem possit via extraordinaria

procedere tunc an valeat talis processus non habita informatione de qualitate
notorii dubium est sed tenent aliqui quod iudex bene facit si de notorio se informet
si tamen hoc omittit nichilominus processus valet dummodo verum sit quod notorium sit
et postea hoc constet Sed distingui potest inter ordinarium et delegatum In
delegatis attendi debet forma delegationis Si enim delegatus presupponit notorium
valebit processus absque informatione notorii secus si mandat subveniatur si
ita est In ordinariis autem si procedit contra presentem et non negat notorium
valebit processus licet iudex de notorio se non informet secus si negat vel
contra absentem procedit et tunc quod de plano iudex se informet licet pro tribunali
non sedeat et post hoc fieri etiam parte non citata et testes etiam non iuratos
recipere nec contra testes admittentur aliqua exceptiones et sufficient duo ad
hanc informationem faciendam et si iudex in tali notorio procederet ex offi-
cio sibi soli et eius dicto crederetur de tali informatione recepta et quod dictum
est in notorio facti intellige In notorio autem probationis sive et confessionis
semper oportet de eis constare iudici aliter processus non valet Innocentius dominus Antonius de
Butrio de vita xlvi columna 2 in fine autem in notoriis evidentia talibus columpnis sequitur
et non etiam in vltima columpna sed si factum notorium est gestum in conspectu iudicis pro
tribunali sedentis autem tunc requiritur probatio qualitatis notorii dicit ut supra dicitur eum in sexto
Notorium facti de longinquo tempore vel longinquo loco probatur per primum procedenti
testes reddentes causam de fama sufficit enim quod dicat scio quod hoc est publica
vox et fama in loco et dicitur a toto populo vel maiori parte quod tale factum fuit in
presentia populi de quo populus testis fuit et esse potuit et sic publica laborat fa-
ma nec aliam equiparatio est locus Si autem factum est recens vel de longin-
quo loco est tunc testis non probat notorium nisi per proprium sensum assignet
causam concludentem presentiam et scientiam populi ut scio quod talis interfecit talem et est
notorium quia presens in loco et vidi totum populum videre et maiorem partem
de quo totus populus et tota vicinia vel minor pars possit esse testis non tamen
est mirum quod testis dicat dicat de se quod viderit interfici In notorio enim facti-
onis et presumptionis surgentis a facto notorio oportet si nullus illud factum a
quo presumptio insurgit deponunt oportet etiam quod non interrogatum reddit causam
notorii pro circumstantias facti ut Innocentius dominus Antonius de Butrio de vita et honestate vlt columpna
vide etiam quod notatur v c li columpna 2 post secundo dubitum
Notorium si est de facto continuo et permanente consignatur per scriptum si
est de facto interpellato vel momentaneo consignatur per hominum memoriam dominus

assint duo qui deponere possint qualiter viderunt plurimam vel maiorem partem
populi hoc vidisse Si autem est de facto antiquo tunc sufficit memoriam
durare per famam quod factum fuit in conspectu populi vel maioris partis populi
et tunc fama conservat illud notorium secundum d. an. in c. vestra post ar.

Notorium. i. ipsa qualitas notorii licet possit probari parte absente ita in fine
ut no. d. an. in dec. c. vestra xxxii col. et etiam parte ipsa non citata ut no. ide
d. an. i. c. xlvi col. 2 in super autem in notoriis quod est ex eo quod talis probatio
est media praeiudicium cum non fiat nisi ad finem ut iudex possit tantum
in notorio procedere ordine non servato tamen probatio nisi quod notorium
dicitur non potest ad finem ferendi condemnatoriam diffinitivam sine parte non vo-
cata quia hoc nullo modo tenetur nec aliquis doctor dicit et qui hoc diceret
malediceret quia diabolicum esset dicere quod ubi est necessaria probatio illa sic
possit parte non vocata ad penam etiam capitalem imponendam istud enim esset tol-
lere parti defensionem quae de iure naturali est et ideo fieri non potest per l. quaerentes
ut in cle pastoralis de re iudi. et vide i. in notorium an excuset a citatione

Notorium iuris est probatio facta per medium in iure facta aut ex facto iudicialiter
discusso sine alias notorio adiuvante suppositi probatio facta vel praesumpta et haec differentia
declaratur ut no. d. an. in dicto c. vestra xxv col.

Notorium iuris approbationis et fidei est omne quod liquet ex probatione testium in iudi-
cio facta sive probatio sit omnino plena sive sit in indiciis et docuerunt domini tamen sic
sentit publicus quod tempore ostendit cum probatio est in tali statu et tamen adversarius nihil opponat
opponit vel opponi potest quia tunc probatio vacillat Si autem opponi potest non
opponitur tunc probatio notorium inducit et hoc procedit etiam in probationem facta per
viam examinationis quod est verum si examinatio plene examinat et ad finem ad quem oppo-
nitur secus si summarie examinatur et ideo probatio facta in iudicio summario non
inducit notorium nisi ad finem summarii iudicii no. do. an. in dec. c. vestra xxxvii
col. Nota autem simpliciter dicit quod notorium inducitur per probationem conclusive licet
receptam ut no. d. in concl. xxvi

Notorium iuris approbationis et fidei inducitur ex vera confessione facta in iudi-
cio quando nihil opponitur cum confessione petitur et extrema et fuit sponte
facta in iudicio secus si coacte vel metu tormentorum et metus est talis
qui confessionem detrahat alias secus et praedicta procedunt in confessio-
ne facta in iudicio etiam summario immo etiam nullo ordine tamen non sit
nullum ex defectu iurisdictionis no. d. an. in d. c. vestra xxx col. 2

exemplum predicta institutum contingunt tangunt confessione super crimine procedunt in confessione facta in iudicio ad finem ordinarie pene instituto vel converso Nam si de crimine esset exceptum non transiret crimine confessatum in notorium ad finem ordinarie pene 37. colump. b verso ad

Notorium iuris approbationis et fidei sicut iudicatur ex probationibus que sunt in iudicio publice quemadmodum omnia iudicialiter acta dicuntur notoria ut no. d. an. de testa. de. vera xxviii prout xxviii dictum est de testibus et dicto notorio principio ut quod aliquid constet ex actis omne quod ex eo sequitur notorium est secundum Jo. An. ut. no. d. an. e. t. xxv colump. licet autem omne de quo in actis iudicii constat dicatur notorium verum est quantum ad istum actum si revocatur in dubium an ille actus factus sit Nam ex quo in iudicio fit notorium est actum esse factum sed tamen ille actus per se factus non inducit notorium approbationis et fidei nisi fiat cum plena cause cognitione ut no. d. an. e. t. xxviii colump. /extra tantum

Notorium iuris approbationis et fidei inducitur ex vera confessione extraiudicialiter facta in conspectu populi vel maioris partis concurrentibus aliis requisitis ad validitatem confessionis et tunc sufficit fidem facere de sola confessione facta in contractibus Idem si fiat in delictis dummodo fiat parte et acceptante parte cui fit vel eo cuius parte interest alias confessio non inducit notorium approbationis et fidei sed presumptionis vel suspicionis quod tamen sufficit ad condempnandum nisi confitens purgaret aliter dictam presumptionem ut no. in d. l. vera xxxv. colump.

Notorium approbationis et fidei inducit ex sententia diffinitiva publice et in plenario iudicio lata secus si occulte ferat vel in iudicio summario procedat in plenario quod est falsum ut no. d. an. in d. c. vera xxxii colump. Et quod dictum est de sententia publice lata intellige si est certa ut no. idem d. an. e. t. b verso

Notorium approbationis et fidei inducit ex sententia interlocutoria /ad b certe lata cum plena cause cognitione. no. d. an. in dicto c. vera xxxv colump.

Notorium approbationis et fidei inducit preceptum iudicis sine sententia precepti quando fit cum plena cause cognitione quia tunc equipollet diffinitive maxime si precedit litiscontestatio no. d. an. in dicto c. vera xxxiii colump.

Notorium presumptionis seu fictionis est quando ex facto notorio intelligitur quod presumitur violenta presumptione que equipollet probationi ad finem sententie ferende ut sic omnibus videntibus teneat firmiter suspectam in dicto iure presumitur et mutatur

267

ad usuras vel si virinis scientibus quis tenet vel tractat aliquam in
uxore vel filiam ius presumit ut sit uxor vel filia no. d. an. de cla. de vita
Notorium fictionis est quod surgit ex ficta confessione surgente /viij colum.
quis ex actu extraiudiciali quo probato iudici inducitur etiam notorium iuris quod appel-
latur notorium fictionis ut no. d. an. in dicto c. vita xxxj colum.
Notorium dispositionis est cum ex aliquo notorio notorietate facti vel approbationis et fidei
ius ultra procedit disponendo unde constito quod aliqua possessio sit in limitibus pro-
chie ius disponit et probat quod ex fructibus illius debentur decime prochiali
ecclesie vel constito quod ecclesia sit sita in diocesi episcopi ius disponit et probat quod episcopus
habeat ius episcopalia no. d. an. in dicto. c. vita xxxiij colum.
Notorium sicut cadit in delictis et contractibus et aliis actibus affirmativis
ita etiam cadit negative super non facto et sic non ens potest transire in notorium
per confessionem et etiam per instrumentum aliter autem non factum non potest esse notorium
immediate et directe sed indirecte sic. ideo potest in notorium transire cum non esse sci-
entificum nec beatum nec bene eruditum et quod non reside et periurum esse quia non
implevit quod iuravit no. d. an. in dicto. c. vita xxxiiij col. v. verso etc
Notorium licet operatur in delictis non tamen operatur in contractibus /tamen
et in possessionibus quod in eis proceditur secundum formam notorij sicut etiam ratio in ipsis
proceditur secundum formam inquisitionis secundum Innocentium et d. an. in dicto. c. vita xl. co-
lum. ubi tertium est principale
Notorium excusat ab examinatione testium et ab omni alio quod fit solum ad finem
certificandi sed etiam pro formalitate rei ut no. d. an. in dicto c. vita penultima car.
Notorium operatur quod iudex qui in crimine notorio procedit /et quarta carta
non potest ut suspectus recusari quod est verum cum pena illius criminis est a iure deter-
minata et iudex asserit se velle illam imponere et eam non excedere secus si
pena esset arbitraria quod possit in arbitrando errare ut no. d. an. in dicto c.
vita penultima carta iij colum. et de appellationibus proposuit et cum potius loquatur cum agitur
criminaliter ad utilitatem publicam secus videtur cum agitur civiliter ad privatum commodum
et vide sub v. iudex .i. iudex non potest recusari
Notorium an excusat a citatione multi multipliciter variant sed dic quod in noto-
rio iuris dispositionis citatio exigitur in notorio autem facti si agitur de processu super
informatione notorij non exigitur citatio quia tunc iudex facit ad sui.

instructione vt bonu viri si agitur de vltiori cognicione vel de snia ferenda tunc si citacio est scandalosa vel piculu est in mora et agit de priuacone vel grosso no exigit citacio si citacio non est scandalosa et piclm no est in mora et agit de mus no grosso tunc ad testes qui recipiunt ad cautela ad probandu id qd no est notoriu no requirit citacio quia licet citacio supuacue sit tn quo ad snia citacio no exigit nisi informaconi super notorio recepta nisi pt fuit pns vl nisi snia sit mere declaratoria sme a iure lata vl nisi snia no dirigit no ad fine aliqa certe psone odempnande tn certi actu iniusti declarandi vel nisi delictu in conspectu iudicis sit commissu et iudex incotinenti no indicet quia tunc sola monicio est pro citacione Conclude tamen qp vbi in pmissis citacio exigit sufficit simplex citacio nec exigit solempnitas peremptorii et trina citacionu Et vbi citacio exigit si omittitur processus est nullus cfullut in snia excionis et censure ut no d an in dicto c vna xxxviii cu duabus colum se adde circa id qd dicit de delicto in cspectu iudicis commisso adde qp no .s. yt notoriu facti sit gestu et vide tca omnia pmissa qd no .f. yt notoriu et ipa qlitas Et vide qp dicto sub hi titu yt titu no requirit in snia notoriu opat qd in eo pot procedi absque solempnitate libelli et peticois qnde procedi pot ex officio ut in delictis no p via accusacois intentatis et in tangentibus publica vtilitate et vbi agit de mera pena dz tn exponi tale factu pro quo citatu est ue coi qp actus et eius defensio audiri aliae snia no valeret et forte sufficit id exponi sine scriptura si scriptura no petit In aliis aut in quibus procedit ad puicis vtilitate si pncipalr petunt exigi qualis postea qp suffit verbo exprimi et qp p notoriu scribant in actis Sz si interdet venire tunc si iudex pot ppt notorietate de facto supplere no exigi alia peticio licet cautu sit hic aliqui iudici vo detegi Et pncta vera sme sit notoriu facti sme disponcois ficcionis aut psupcoms In notorio aut applicacois qp surgit ex probacoi iudiciali facta exigit libellus in pma instan tn in alia instan petit nisi snia ex eisdem actis no requirit libellus tn sufficit pmus Si aut noua instancia inchoat neccce est iterari libellu in notorio aut confessionis et sme si in illa instan agit officio iudicis ad execucioni earum no requirit libellus Secus si agit accione in factum sed in

eande instan

eadem instancia an exigat libellus in confessione dubium est
ubi tamen est notorium quesitum excusat a libello non tamen excusat a
probacione agendi quod tamen intellige ut si ut no. de an. in dicto
c. xlii colum. ubi tamen est preparatorium litis vide ibi si notorium
non excusat ab ordine et ex hoc quod defensio est similiter non
valet si rei defensio non auditur vide ibi si notorium non
oppositum quod non audita
Notorium operatur hunc effectum quod si iudex vidit libellum et peticionem
notorie similiter pot illud reiicere no. d. an. in dicto c. vera lii
colum.
Notorium excusat a litis contestatione et iuramento calumnie sine agatur
tunc quod presentem sine absentem sive sit notorium facti si
iuris de factionibus surgentibus ex facto notorio In notorio autem
probacionis vel confessionis quibus ordo exigatur in causa in
[illegible] si petitur excusatio confessionis officio iudicis similiter
ordo exigitur si petitur accionem [illegible] requiritur quando in eis
ordo exigitur si petitur actionem non [illegible] attestaciones non prosunt
si non cause placitum aut attestacionis non no. d. an. in dicto
instancia prima ut prosint nisi lite qualiter no. d. an. in dicto
c. vera xlviii colum. — Notorium operatur
Notorium operatur quod in criminali pot procedi per inquisitionem ad
penam imponendam sine accusatore et sine libello sine citacione
sit notorium facti sine presumpcione sine confessionis sine pla
cionis si placitum sit facta in tela sine instancia iudicialis insti
tuta propter solemnitates partem respiciat dum fuit in
statuta ad finem pene imponende Non ex talibus placitis
iudicibus si plene sint possit iudex ut in notoriis se funda
re ad inquisicionem faciendam quia quod ad iudicem tela dicatur
satis littera quod est notorium ut no. d. an. de cohia de vera
xxv colum. ubi vera ad quartam
Notorium non excusat ab ordine iudiciario observando ubi
agitur de crimine civiliter ad penam camerariam si Jo. an.
et requiritur libellus et non pot procedi per inquisicionem sed dic
quod ubi in civili iudex pot procedere ex officio vel supplet
de facto notorietas excusat alias secus tunc ex officio pro
cedit in civilibus qui tangitur privata et arguitur peticionem vel
intencionem finis correctionis peccati et in materiis an
nexis de an. in dicto c. vera xxxvi colum. Et predicta
procedunt in notorio facti manente sed in notorio facti
transeunte debet servari ordo iuris ut no. glo. et de an.
post eam de usuris cum in dicto Item in notorio presum
cionis fictionis vel disposicionis si agitur de placito facto
ex quo insurgit presumpcio vel fictio servandus est ordo

iuris et iudex, ut supra in § notorium comparatur quod in eo

Notorium si est tale quod excusat ab ordinario iudiciario iudex tamen si servat ordinem non viciatur processus sed in partibus contradicentibus ordinem servari possit pars appellare. et est inscriptio ea contra vim ut Io. An. in dicto c. Vestra xliiii column.

Notorium hoc comparatur quod ubi quis agente possessorio regulariter non obstat proprietatis exceptio fallit quando exceptio est notoria sive sit notoria dispositione sive probatione sive [illegible] Ubi in notorio aut presumptionibus est dubium. Et predicta procedunt etsi agatur ad possessionem proprietatis attentatum. Io. An. in dicto c. Vestra l column. v. circa medium

Notorium licet non excusat ab expressione ubi formalis exigitur expressio excusat tamen a formalitate ponendi et petendi si quomodo annectitur ad petitionem. sufficit enim qualitercumque exprimatur ut Io. An. in dicto c. Vestra xxxviii column. v. sed est preterea et vide dicta supra proximam. et vide etiam infra § notorium non excusat appellantem

Notorium probationis si fiat iudici pendente iudicio vel instituto et ex illo notorio pars se non fundet agendo vel excipiendo non potest iudex vi illius notorii aliquid defectum supplere ad fundandum partis voluntatem, quia ad mensuram libelli et petitionis dictanda est sententia. fallit in ipsa quam in talibus supplere potest predicta vera nisi illud quo agens innititur sit adeo questio tunc iudex pro se non fecit et sic non potest dici notorium, ideo in causa instantiam comparatur sed includendo novam causam et iustitiam bene posset iudex super illo ex officio inquirere et quod dictum est iudicem non posse supplere in eo quod non est petitum licet deductum et iudicatum procedit nisi illud habuit initium pendente iudicio ut in expensis et in attentatis vel nisi petitum et deducta essent talia quod non potest constare de uno quin constet de alio quia tunc licet super uno datum petitio pronunciat iudex etiam super alio ut notatur Io. An. in dicto c. Vestra xxvi et xxxiii column.

Notorium probationis si quis habeat se non fundaret agendo vel excipiendo licet non comparatur quod iudex possit defectum supplere in quantum illud notorium est separatum et petitum tamen in quantum esset connexum posset iudex supplere defectum petiti et exceptionis in quantum actoris intentionem et rei defensionem et ideo si ex deductis in iudicio notorie constat actorem fundatum nullum ius agendi competere quamquam reus illud non inuitatur debet tamen iudex reum absolvere

suffic enim q reus dicat actori ius non competere quia exceptio
eius de annexa actori Nisi si contra agentem ut possessorem rei
se defendendo dicat actori ius agendi non competere licet non pro
batur exceptio sed confitetur negando possessionem dicit tamen etiam noto
rie constet actorem non possidere sine possessionem perdidisse potest
iudex absque alia deductione supplere et reum absolvere et sufficit
talia in legationibus detegi et in hac materia est dictum
infra dicam l. qui dicit notorietatem non excusare a proba
cione exceptionem ut nota do. an. de toll. e. cc. et inde vide supra
in columna Notorium

Notorium non operatur quod non audita nec admissa defensione
rei sententia sit nulla licet sit iniusta nisi aliter constaret quod non
fuit aliqualiter de ea cognitum quia multa possent iudicem mo
vere que non patent Immo tamen aliter dicit ut notatur do. an.
in de. c. vide xxxv. colum. et in decisionibus aud. dicit contrarium
notatur supra l. notorium operatur quod in eo ubi dicitur quod non au
dita defensione sententia non valet sed ibi et alia concurrunt

Notorium operatur quod sententia contra ipsum notorium lata non valet ut no. de
an. de appel. sollicitudinem in pri. et de re iudi. c. i. quod
procedit in notorio presumptionis et fictionis surgente ex facto
notorio sive si iudex est de sententia informatus licet legiste contra
dicunt In notorio autem planctionis vel confessionis secus est ut no. de
an. in de. c. vide liii. colu. v. Dicebat

Notorium operatur quod si ubi non est necesse sententiam ferre quod notorium
habet in se inclusam sententiam iudicis quod est verum quo ad effectum
iudicis sed quo ad effectum facti impediendum et exequendum si est
notorium facti sententia requiritur sed non est necesse quod feratur in
scriptis et cum solempnitate immo sufficit simplex preceptum quod est
verum in civili sed in criminali dubium est contra tamen tenetur
quod sententia non requiritur quod est verum in notorio facti sed in noto
rio probationis et confessionis sententia requiritur si criminaliter agitur
In civili autem in notorio confessionis non exigitur sententia sed
sufficit preceptum sive in eadem instantia sive in alia confessio pro
ducatur In notorio autem sive non exigitur alia sententia immo suffi
cit tamen lata sive instantia ut no. do. an. in de. c. vide
eiusdem colu. v. Nunc autem Et alibi idem do. an. dicit
quod ex quo sic circa notorium requiritur sententia licet non sit ne
cesse quod feratur in scriptis ut ipse no. de iudi. ac si cle.
c. in prin. in ult. ex glo.

Notorium an impediat appellationem dicit col. quod qui procedit iudex in notorio si appellatur quia procedit omissa citatione vel quod defensiones et exceptiones probabiles non admittit licet appellatio sit recepta tacite et probationibus receptis ubi casus vapere non debet non audit appellationem et hoc procedit tam in civili quam in criminali. Sed si fuerit dicit ratio dicta quia maior dicatur executio penarum delictorum propter utilitatem publicam quam in civili ad commodum privatorum tamen dicit quod qui appellationes fit post sententiam si pena est arbitraria vel est a iure determinata si illam excedit iudex licet appellatio quo ad omnem effectum tam suspensivum quam devolutivum. Sed si pena a iure est est determinata et illam non excedit appellatio non licet quo ad effectum suspensivum sed quo ad devolutivum sic quia bene devolvit ad iudicem ad quem ut suspendat a tempore quo deliberat admittere vel quo mittit in possessionem. Dicit tamen fuerit verum mirabile quod licet a sententia lata possessorium non possit appellari tamen post eam executam potest et non in notorio non posset appellari tamen post eam executam posset de non agitari. Et si probatur factum quod notorium fuit iudicatum vel saltem probetur non notorium quod tamen probare est difficile. Primus processus est nullus et est pro statum in veritate cadit notorium sed fecerat exceptiones incognite iudicia et iure probare removeri fuerit processus. Conclusio fuerit est quod licet a sententia in notorio lata excluditur remedium appellationis non excluditur remedium nullitatis per executionem statum et hec omnia procedunt in notorio presumptionis et fictionis surgente a facto notorio dicit in notorio a confessione partis est quod auditur appellans licet [illegible] an dicat quod quiete potestes et quos nil apposuit non auditur. In notorio a confessione dubium quis opus est legislator quod etiam in civilibus quam criminalibus non auditur appellans id est quod est confessus et convictus. Sed si est confessus tamen dicit an dicit quod confessus auditur appellans si velit confessionem suam excusare taliter quod etiam non removeat aliam sententiam tamen dicit quod in criminalibus fuerit confessus tamen fuerit quietis allegat iudicem excessisse modum in pena auditur appellans. Item si quis contra confessiones et convinctiones quam etiam est convictus sed si nil contra allegat iudex a quo non debet desistere post tamen iudex ad quem admittere appellationem si probari causa aliqua iusta allegatur tunc suspendit iurisdictio iudicis a quo tempore inhibitionis non eius in civili aut licet ut dicatur tamen ratio quod in criminali tamen tunc est indistincte tenendum confessum tamen admitti ad appellandum et appellationem suam habere bene effectum etiam suspensivum cum licet repetatur exceptionem in singulum

Et licet omnia vera in confessione coram papa facta, sicut in confessione
facta per procuratorem, et idem in facta confessione defuncti ut a
sententia lata possit heres appellare quemadmodum dicit Jo. an. quod est
notandum. In notorio autem sententiae dic quod si est sententia in causa in
stantia plana est quod potest appellari. Si autem est sententia vera per
notariorum suspectam quod in alia instantia producta confirmata est
tunc si contra ipsam sententiam sententiam allegetur nullitas vel quid
aliud tribunal instans deferendum audit appellantes alias non
ut ibi. Jo. an. in dicto c. vestra penult. carta ad ultimum

Notorium licet regulariter impediat appellationem tamen si in appellatione ex-
primitur veniens contra ter. monitionem diffinitive et sit contumax sive sus-
pensus alias licet teneat appellationem non impedit executionem et
sic licet tunc appellatio effectum devolutivum non suspensivum nisi per
inhibitionem factam per iudicem ad quem non ut Jo. an. de app. romana
§ sin autem in glo. sibi ut inoculum et in nota sibi causam glo.
le. iio. Et vide glo. et quod ibi notatur Jo. an. in c. quia plerosque
de usuris

Notorium licet quandoque excludit remedium appellationis tamen numquam
excludit remedium nullitatis nec remedium restitutionis ut Jo.
an. in dicto c. vestra penult. carta in colum.

Notorium non excusat appellantem a gravamine quod tenetur causam
gravaminis exprimere et probare licet sit notorium quia notorietas
licet excuset a probatione non tamen a propositione ut Jo. an. in dicto c. vestra
in colum. Et vide omnino supra § notorium licet non excuset c. c.
vestra penult. carta in colum. Et autem dicit notorium non excusa-
re a propositione limita nisi sit notorium apparens contrarie ut Jo.
an. § pan. et la. in c. cle. appellanti de appellationibus

Notorium operatur quod sententia in notorio facta potest exequi maxime
non expectato lapsu decennii quod datur ad appellandum quod adeo
possit appellari. Similiter diffinitive exequitur ut Jo. an. in dicto c.
vestra penult. carta in colum. quod limita sententia quod nonnisi
notorium non impediat et § notorium licet regulariter

Novacio fit quando plures obligationes coniugales fiunt contra idem
in quibus hoc est tractandum l. fi. C. de nova
§ in obligationibus
innova. per illud l. § statut intra antiqua quod non sit innovatio
§ actionis est electio vel alio contractae actio sit in bona fide l. ita
stipulatus de verborum obl. in cau. ut verbo ad contraria et de ac.
et l. penult. et ult. colum. Nomen vide supra. ut religiosus

Nullum an sit inquirendum vide sub v° simonia nulla

Numerus vide sub v° pluralis

Nuncius Si refert se citasse vel ex commissione iudicis fecisse non creditur ei de commissione iudicis ostenditur q[uod] credi opteret in actis vel ex credi de responsione citati si forte dicat q[uod] citationem audivit nolle parere s[ed] de actis constat huiusmodi s[ed] de citatione an sibi creditur arbitrarium ex qualitatibus personarum et qualitate iudicii sicut q[uod] tenet d[omi]n[us] Io[hannes] in nuncio aliquando admittitur et si in simul assessores adversarii aliquando exigitur plena probatio et si in dubio tamen dicat se aliter retulisse quam notarius scribit in dubio creditur notario i[d est] notarius alias sit suspectus non d[ubium] an de app. ad parti d' presump. ad audiencias

C. et Ca de ore in l. si quis decurio C. de fal. et non jo. an addi. spe. in ti. de insticia. Circa si refert ut s[upra] quid si nuncius et vide sub v° notarius si scribit et sub v° notarius citatio et citatio si appa[re]t et si scripta et si citatio legis sit exequuta

Nuncius qui ex commissione sibi data aliquem citare personaliter et si eum non invenit ad domum si eum refert ad domum citasse non intelligitur nisi presumitur in subsidium ut not[at] d. an in c. ex de dolo in contumacia in pri. et bar. in l. un. si propter de exp. infer. Cosm. bal. ff. de edic. tri. l. si one oportet si exspectetur i[d est] opportet q[uod] ita fiunt in parte mediocri quia presumitur q[uod] nuncius diligenter fecit officium suum

Oblacio que fit in oratoriis privatis et oblationes que fiunt ad imagines in privatis locis stans forte super aliquam ymaginem sicula q[uod] ibi dum facta non plus per illos licite recipi s[ed] pertinet ad ecclesiam non an. in c. de p[re]l. lib. de pben.

Obligacio an possit conferri in voluntatem debentis dic q[uod] in ultimis voluntatibus non potest conferri in libertatem s[ed] in modalitatem arbitrio boni viri sic in contractibus aut in liberam nec in boni viri conferri possit an simpliciter s[ed] an actualiter sic non. Bar. in l. i. si ex de l. i. vide plene per bal. C. de contrahen. emp. l. i. in venditione et vide sub v° arbitrium per totum

Officialis principe an teneatur ex debito vicarii vel alterius officialis sui vide sub v° dominus in prin.

Officium iudicis quando durat et de decennio tempore ut q[uod] est restitutum et contra principali... sic quando durat xxx annis et quod ... actio quando toto tempore durat actio quando durat perpetue ... locum

271

sic exceptio est praetexta ut no de an de minore quinquennali vi-
gesimo tertio sub verbo si dignitas

Officium mediatum quod est inseparabile quod est in rem scriptum
quia eadem equitas, quod subest tamen pluralem subest quia sin-
gularem successionem ut de an de medi. quia vi de vi
ad 2m in fi.

Officium suo an dicatur quis functus ita quod non possit actum ite-
rare si primus actus fuit nullus, secundum inde Jo an in c.
si compromissarii § c. vero de elect. li. vi in glo. appellatur
et supra ea in novella inde est quod non ibi loquitur

Omnia

qui dicit nichil excludit. l. a procuratore c.
de man. et de ma. Jo. abbas c. solite

Omnimode

quid hic vero importat inde § in verbo
sub verbo omnimode

Opinio

vitatur cadit in beneficialibus ut 20 quaestio 1. 61.

Opinionem doctorum qui sequitur sive in vero presumitur excusat
illum a dolo quod contra alteri potest fuit vel indicat ut
ut quaestio 333.

Opinionem ultime an standum sit sit quando sunt vel aliqua
plures opinionum post inde Jo an de pe. c. 1. et de sen. exc.
c. 1. § glo. ut quia li. vi in novella et pe. inde in
primo ... vel iuris consulti quod reperitur ultima in scriptura
ut ipse no. in li. an. apud eum de constitutione sen. deter. c.
1. et presumitur quod destruxerit prior illa pre et opinio
pro quod fuit ultima tollo sed si aliter non constat de ex-
pressa decisione ut no. per eum in l. 65 subtus ff. de
s. ubi quod in magistra glo. reperitur contrarie opiniones ulti-
ma tenenda est ut ipse no. in l. si iure tua C. ne
de sua de quia in dubio ultima opinio magistrorum inde
applicata ut no. per eum ff. de consti. prin. l. j in fi. ut
no. glo. ff. ad trebell. l. quod solum

Optacio

beneficiorum an possit induci per statutum et per
consuetudinem et contra hec indicatur talis consuetudo
inde § in verbo consuetudo

Optinere

dicitur quis beneficium quod possidet solum re-
... ut no. per glo. et Jo an in cle. si una
de preben. Optine quis dicatur beneficium an ille qui
de iure vel de facto tenet vel de iure tamen inde plene

in declaracionibus antiquis, conclu. 296. glo. in c. eo. de co-
gni. qui venit in poss. sr v. obtinendis l. vi tenet q. ille de-
bet obtinere qui ius habet in beneficio licet possessorem non habeat hec
est probat tex. in c. i. de regul. iur. eo li. ubi dicitur q. benefi-
cium ecclesiasticum non potest sine institutione canonica obtineri dum tamen
assit color ut in c. cum nostris de concess. preben. et pro tali
possessione competit remedium possessorium de resti. spo. in
libro et ibi non dicitur an pacto, adultum in q. vel regu. obt.
procedat. Dicunt vera intellige l. si vero in prin. ff. locati
de usuris l. si stipula. ... talis ... in qua
verum obtinet includit possessionem et inmissio et non occupa-
tio talis in qua modus possessor caelus iure non compe-
tit sed bene defenditur quod ius licet possessionem careat
de primo est casus in cle. i. et ii de preben. ubi dicitur q. capi-
tulis episcopi vel electio ad curiam provisionis beneficiis que obtinet
quod intrusio dicitur eius si defecto obtineat vel melioris con-
dicionis sit in iustitia et in c. eo. qui l. vi. Nam illa iura
tendit ad penam pro delicto imponendam ita adoptatur
ad tenendum beneficium de iure ut quilibet prelatus possessi-
one. De ii^o est casus in c. pen. de preben. eo l. ubi
reservatur beneficia que obtinet vacantes ad curiam et in
vacantes et quando dictas causa vacare quia
reservatio non est dubium comprehendit beneficia in omnibus
talibus vacantibus ius habeant licet non possidebant quia
viam adepta est reservacio eum sit in articulo vaca-
cionis. Ita contingit si vacans ius habet licet pos-
sessionem non habeat sicut si possessor habet quia in
vacacionem includit non extendit possessio sed titulus ut i.
cle. i. sed contra ut l. penult. Dic ergo ad ius queren-
dum in beneficiis sufficit titulus vel requiritur possessio de
consti. preben. c. si l. vi. Et pretera in dicto c. pen. non
includitur beneficia et vacantibus tenebat sine titulo q.
ibi per mortem possessoris vacare non possit. Et consequenter
non adoptatur ad manum reservatoris. Et idem dico in
tantum c. si gratiose de rescr. eo l. q. ibi dispensatio facta
super beneficiis obtentis ut quod ia retinere possit non obstante
quod in episcopum sit promotum non adoptatur nisi ad ea que de
iure obtinebat etiam si possessionem non adhuc habebat, si eum
possessionem solam absque canonico titulo habuisset dispensacio expan-
non posset quod per illam novum ius non datur sed vetus
consolidatur et prolongatur ut i. no. glo.

Ordinarium remedium cessare facit extraordinarium. Contra ordinarium prevenit episcopus inter alias scilicet. Item scilicet quando papa concessit extraordinarium quod providere [illegible] non [illegible] de rescr. in vi. ca. ex tenore et ideo de iota in effectu [illegible] q. 2. 1. de quo vide plenius per Bar. in l. in provinciali ff. de no. ope. nun.

Ordinarii appellatione comprehenditur episcopus tamen in his que pertinent episcopo tamen non ar. de offi. le. l. vi. vide de an. de iure pat. consultationibus in primo nota.

Ordo scripture servandus est et ex eo licet arguere de clausula si quando iusto [illegible] de preben. mandato eo li. Et est [illegible] ad [illegible] de l. ij. [illegible] glo. [illegible] in [illegible] ff. de vsu. fruc. [illegible] de fideius. libe. generali [illegible] quod vide Bar. qui [illegible] loquitur in l. ij. [illegible] ff. de vul. et pu. et aliqua vide per eum in lege gallus [illegible] de lib. et post. [illegible] in l. ad [illegible] fideius. pro eius [illegible] est [illegible] in l. [illegible] ff. de solu. et vide [illegible] de [illegible] in c. [illegible] pontificali [illegible] de offi. dele. li. vi.

Ordinis caracterem recipit laicus vel puer ad sacros promotus licet non recipiat ordinis executionem nisi sibi ea dispensetur [illegible] 10 [illegible] q. 2. 8. in fi. Et vide [illegible] simoniacus. Ordo verborum [illegible] de [illegible] apparet non attendi ordo scripture contra mentem disponentis presumitur fuisse [illegible] ordinem verbis [illegible] ad [illegible] de l. ij. et ibi no. [illegible] in l. [illegible] ff. de solu. et ibi no. [illegible] Et idem scripsit in l. gallus [illegible] quod [illegible] instituendo nepotem et filium licet nepotem premittat in ordine verborum tamen primo instituisse filium et idem est contra [illegible] [illegible] licet quod in successione prius filius [illegible] nepoti [illegible] de an. [illegible] ad [illegible] manus ad manum [illegible] Bar. in l. ij. [illegible] de vul. et pu. in dubio presumitur voluntate disponentis fuisse [illegible] ordinem scripture [illegible] ille ordo non est [illegible] ut l. ad [illegible] de l. ij. [illegible] ut [illegible] ut eum de solu.

Orfanus possessionis [illegible] dicatur vide [illegible] possessio [illegible] possessio [illegible] dicatur.

Ornatum [illegible] possit [illegible] vel

alias habeat privilegium quod non queat nisi quatuor facere possessiones
de ducato non excedat an valeat si illud privilegium sibi con
cedatur vigore persone sue si vigore contractus non. Jo. an. de pri
vilegiis in vi. Et vide supra in prelatus et prelatus in fi
diarie

Pactum de non adscendo in re non valet singularum successorum
et etiam in pacto de non vendendo vel de concedendo cum re
nunciatione non. dicit an. de medi. quia v. et bene ad pri

Pactum in dubio intelligitur reale et transit ad heredes paciscentis
et presumitur personam adiecta demonstrationem non limitationem causa
nisi sit apposita dictio taxativa ff de pro. l. si pacto
et de pact. l. iuris gentium § pactorum et C de contrahen. et
com. l. vetis nisi sit apposita dictio Et non dat in l
qui in futurum § i ff de pact. Et idem non dat in pa
cto affirmativo ff de ver. obl. si sic stipula ubi plena
indicas et bal in dicta § pactorum et Cy in dicta l. vetis

Pactum an tollatur vel ei derogetur per posterius privilegium con
trarium vide supra in privilegium § privilegium generali

Papa

Papa non potest delegare layco potestatem conferendi vel absol
vendi ab excommunicatione sed potestatem eligendi et con
ferendi beneficium bene potest et tenetur per eum non dicit an. de m
ei. delegat v. concludo 2m non lege tu quinto et vide
supra dispensatio multum in lex § et constitutio
principis potest

Papa potest delegare media layco non solum causas civiles et cri
minales sed etiam spirituales non dicit an de medi. de dicta v
rescripta cum glo

Pape et imperatoris potestas semper intelligitur cum generali promissio
ne et mixto excepta de iure tertii Et si vis et papa quando
§ vult v. ipsi nam

Papa potest dare platinas et alia beneficia ad tempus alii
infideles non non glo in c i de capel. li vi into

Papa potest in beneficiis conferendis omnes collatores ordinari
os preveniat et personam electo eis manus claudere non ro
gatus in et ahe 3 3 1 Et sic in hoc potest non quandam
vide et § pe consert

Pape potestatem vide per glo de const. pla. sed omne de tes. la.
pla. c i et de ofi. le. quod tuis litteris et in clem. in pri
de relido ubi addit inuno causa et per bal C de testa
l. si testamentum et aut hoc vel liberos et C de sub. ins.
et h. causa quam in pace constitue § libellario et

et in prohemio usus scudere in pa dimissum s aliqua sed
panca
Pape scientia quid operatur vide s v scientia in pri et inscientia s pa
pa in mun et s ppe scientia
Pape motu proprio et littera scripta qlr plerunque vide sub v probatio
s probari pot et s q v gratia s gratia non pot
Papa an possit esse scismaticus ita q non licitus vide s v scisma
papa cum scita ppa presumitur ignorare propter multiplicem negotiorum
de re modi cum aliam sedem et circa id scitis aliquis agit presumitur
cum venit et est presumptio iuris et de iure ut dicit Jo. et Jo
An ibi q est necessarium verum iuris fictum est notorium in curia
sed non scriptum quia presumitur ppa id scire ut non sic in ibi
cta. Jo. inn. q x per dictum probat maxime circa gratiam c
extitit ut no glo de constitutionibus c. l. li. vi in v nostra
Pape remunero et mercenarius comparantur no glo de preben
sit vero cum li. in i viii vide s v pau constitutus a prelato
Papa in quibus non possit dispensare vide s v dispensatio
Papa s quid dispensat contra generalem generale an valeat licet non
dicat in specie non obstante tali decreto concilii vide s v
gratia scita contra generale generalis
Papa pot derogare iuri personatus cum laycorum qui id non habent
sine mea gratia expressa ppe sed alii ordinarii hoc non pro potestate
inhibitionem ppe ut no io. glo. 3 2 7 cum s et v spirit
Papa eo ipso q committit causam in curia statim inferiori legatio ma
inferioris non solum ordinarii sed et conservatorum apostolicorum et s
ipse causam possit tollere ut no io. glo. 3 2 c
Papa eo ipso q mandat alicui de certo beneficio providere liga
te s' mag inferior ut non possit de io beneficio se aliquid
intromittere et quod semel ppe manus apposuit et hoc verum
nisi de legatus mittit providerat no Jo. de officio ppe
viii. ut dilectus fa. c ut de app. lex vult q de le. inmittit
provideat cum suo effectu sic si mandatum ppe sit nullius proprie
rationis effectu vel aliter ut no Jo. in dicto c. ut di
lectus in glo. mag. ut alii dicunt. Et forte melius de p
sum. dubium in glo. mag. in pri. Et vide s v gratia s
gratia beneficialis concessa et v beneficium s beneficium dr. ref
vacatum
Papa de plenitudine potestatis pot mera voluntate cum beneficio priva
re no glo viii q. in pr. pralatum et de re li. de constitu
tione et ibi text. ele. i ut li. pen et ibi text. ita dicitur
Sed aliud rem mea non pot papa michi auferre qui in hac

no habet liberam potestatem no. do. an. in clem. de . 1 . et Inno
de consti. q in alesiarum et de ... et quicq potest de
ta. io. q papa et prelatus sola habet ... quod pot ... in
suo ... quod no. ... no. io. gelu 19 Et vide
s. v. prelatus ss prelatus pot. dom.
Papa licet de ... no. dicit aliquem ... pot ... de in
de no. glo. in q. 1 ... et c. ... et ... q. ss ... et Jo
an. de ... et in ... q. ... li. vi vide s. v. per
mutatio prela. et s. v. platus ss platus ...
Papa est maior aplo vel saltem par eo. Ideo ... apli
no ligat ut ... papam ... io. gelu q 3 8 Nam papa no
ligatur gestu ut no. Jo an. in c. ... de ... li. vi in
nola vide t. ss papa pot. est aplus
Papa est maior concilio ... Ideo ... acceptat de elec
significat. et no. glo. de elec. ... li. vi s. v. gestu Item
no. glo. de cap. mo. c. ... et Jo mo. et Jo an. in c. 1 de
... li. vi Ideo papa pot statuta generalis corrigere et mutare ut
no. Jo an. in dicto c. ... s. v. ... et dicto c. ubi
... et ... sine papa ... concilii no. ar. viii q. in ...
nisi sit ... ar. ... vel ... et status ... ut
no. glo. et ar. xi. dis. ... concilio no. pt ... sta-
ta ut no. glo. in ... de elec. in vi ... in-
de t. ss papa no. est obediendus ...
Papa nemini subiacet vel pot. ... iudicari nisi de
heresi xl dis. si papa et ... dis. ... et no. Inno. de
v. sig. c. ... Jo an. de he. in ... li. vi s. v.
fautores in nola et de ... possunt s. glo. Nam quia
et heresi ... iudicari ... quia hereticus privatus est ...
omni potestate et ... ecclesiastici ... theologos et specialiter
s. pe. de palude in trac. suo ... quod no. ...
q. in ... aplus ... potest ... sine ...
... sine ... nisi ...
... si ... no. ... quia ... no. permittet ...
glo. ... q. 1 ... et ab eius ... no. appellatur ut
q. in ... imo ... est ...
... ff. a ... ap. no. li. l. i in ... vide s. v. appello
s. appellan no. ... vide t. pape no. est obediens
Papa in ... qui ... ab alio iudicare no. ... in li-
... sine eius permissione et venia ... in li-
to. no. ... an. de ... ad ... collo
Papa habet hoc monarchia totius mundi ad utrumque gladium ...
no. pot legitimare ad successionem hereditatis nisi in terre
temporali iurisdictioni sibi subiecta no. io. gelu 1 q 7

Papa summa potestas et plenitudo eius non potest per inferiorem possi-
deri quia illam ipsa habet et non illius inferior est incapax no[tat] Do[minicus]
an[tonius] de capo. c. si xxv. col[umn]a v[ersus] inde 2o inde nisi ipsa illam ple-
nitudinem potestatis concedat ut no[tat] per eundem eo. c. ple[num] col[umna]

Papa si pactum vel contractum sive conventionem facit vim legis obtinet
quia sit ab habente potestatem legis condendi C. de do[natione] int[er] vi[rum]
et uxo[rem] l. penult[ima] immo et fortius quam lex quia superius princeps con-
tractum cum suis subditis jurejurando firmare et[c]. quia cum contractus duo-
rum consensu perficiatur alteri dissentiente non dissolvitur bar[tolus] C[ynus]
bar[tolus] et bal[dus] in l. digna vox C. de legibus et est tex[tus] in l. de
na[tura] feu[dorum] c. i col[umna] v et est de pace c. i et ibi no[tat] Do[minicus] an[tonius] Con-
tra legem condendo potest ipsa si vult se ligare non successorem no[tat]
Jo[hannes] an[dreae] no[tat] de const[itutionibus] c. i le[ctura] vi. Et vide Do[minicus] an[tonius] Idem tenet bal[dus]
in l. ii. C. de sen[tentiis] ex pe[riculo] reci[tandis] et in proemio usus feudorum
de successoribus an ligentur contractibus praedecessoris vide Cy[num] et
bal[dum] in dicta l. digna vox et Guil[lelmum] de mo[nte] lau[duno] et fran[ciscum]
in cle[mentina] de iure iu[rando] text[us] videtur quod non in c. innotuit de elec[tione]

Papa confert iure ordinario beneficia ad eum devoluta per negligen-
tiam inferiorum sed non devoluta confert de plenitudine potestatis no[tat] dom[inicus] et Jo[hannes]
an[dreae] in nova in c. si de consue[tudine] le[ctura] vi. Cypro[?] quod facit de plen[itudine]
c. ii eo. li. vide s[upra] s[ecundum]. Ipsa potest in beneficiis

Papa potest de potestate absoluta quandocunque vult et quandocunque sibi venit potest
mutare quaedam statuta solemniter deordinata tamen non licet ipsi alienare
res ecclesiae sine causa no[tat] Do[minicus] an[tonius] de medi[olano?] eod[em] decisseret de appo.
ii. Et vide quod no[tat] per eundem in cle[mentina] si romanum de plen[itudine]

Papa de potestate ecclesie absoluta posset declarare in causa propria proprium
sed de ordinaria debet committere alteri et hoc in causis sed in causa de-
lictorum propriorum potest deordinata esse iudex in causa propria quia crimina
sua a nemine iudicatur excepto heresi Sed in causa ecclesiae ro-
manae potest deordinata iudex esse quia clericus dicit glo[ssa] non est
dominus rerum ecclesiae romanae sicut nec alii prelati sed dumtaxat rerum
ecclesiarum suarum no[tat] d[ominicus] an[tonius] de medi[olano?] eod[em] decisseret de appe-
ii. Si tamen iudicat ipsa ubi de honestate committeret
sua tenet ut no[tat] Do[minicus] an[tonius] de consti[tutionibus] ubi eundem dilatae et quando
haeresi immo et Jo[hannes] an[dreae] in c. Excepto in cisto de v. si-
gnificatione

Papa non praesumitur aliquid facere motu proprio vel ex certa scientia
vel de plenitudine potestatis nisi hoc exprimat. Item probat in c.

si motu pprio de preben li vi si Jo an de resc statutum e
li in glo fi z in c ponenda de offi deli si no Jmo de c
lec innocent z qo ad finem de certa scia vide oldra in co
silis sub rubrica de offi deli

Papa pot de testibus in ca romane eccle quia no est dubius resp
romane ecclie si administrator sic alij plati lect glo aliter
dicat et no 9 an de iudi ca venissent V eppo y

Papa si mandat reuocari quicquid immutatum uel factum est
dicitur intelligi de eo qd factum est illicite z iniuste no de
eo qd iuste de resti spo audita Jo de dixit eppos de
de rpt cum q q si ppa mandat beneficium offic allori no
obstante collatione alteri facta dicitur intelligi de collatione iuali
da u sparate qpossit deualida et hec est no 9 an in c
1 de offi li vi V ideo ca. V plat tota rela

Papa possit in omni casu defectum supplere no 9 an de cola
de c ... coli in ppa

Papa si qs vo uel scripto dicat an probet uel an contra pba
ri possit vide ter et glo de testi ca a nobis et in fe v
pbacio si pbas no admittitur et si pbatum fuerit

Papa an habeat jurisdictionem plenam etiam in quoscumque laycos vide
Prorogacio · de v jurisdictio si jurisdictionis no credit et c si ppa no solo

Papa possit reuocare sniam etiam arbitrlem p laycum latam
circa c laycus no cogosit supiorem salte de facto et ita dicitur
intelligi c. Exposita de arbitr et no sic de sc consilio
cl xxxv lic. 9 an in quodam nota illud ter. alit intell

Pape verba narratiua uel assertiua an faciat plenam pba
cionem contra quos pbetur vide ff de V probatio si proba
conem fuerint

Papa hic no possit vel dispensare sup decimis no soluendis
statuendo q nq decima solvere tenentur pot tn cum uno uel
aliquibus laycis uel clericis z si clericus z sub bonis dispensare
care q ppetue decime no soluantur no glo de deca
de nobis Et idem tenet ibi Ho An an z fran de za
ba lic quidam dixerint q ppa est cum uno sic li dis
pensare no possit sup ca si hoc nichil importat qz
semp in pncipem sumitur ca ut no Cy z bal in l ppa
c de sci impia offe z 9 an in c cum alleans de offi
z lic dictum decima de iure diuino tenere qd ppa dispensat

verum est illud moderando et limitando ut notat Inno. in dicto
c. quod in alienationibus et hoc voluit glo. in dicto c. ambitiose
Papa non solum in clericos sed etiam in laicos habet plenam iurisdictionem
licet non exerceat not. glo. de iudi. novit et quod si fuerit
legitima causa quia secundo et hoc habet Jo. de ligna. ut refert Jo. an. in
dicto c. novit ubi contra dicta tamen dicit quod in dicto c. causam
quod in pena ... committat quod laicis tamen papa quo casu quod laicus
accipiat ut non dicat eum non se iudicare vel non habere iuris-
dictionem sed dicit eum non habere exercitium iurisdictionis aliter inepte
succumbit l. i. § liberto de offi. et ibi not. bar. in l. i. ff. de
offi. Et vide omnino § de iurisdictione § iurisdictionem pro 20
gratia non ca. in papam Et vide § papa habet iurisdictionem
Pape an obediendum sit si aliquid iniustum precipit sive in
temporalibus sive in spiritualibus vide Jo. an. de sen. excom.
inquisitionis § de mortale
Pape sententia si est diffinitiva facit ius quod est verum si tenor eius
particularis et non sit contra legem contra ius naturale aliter secus Sed
hoc verum quod est lata cum cause cognitione et partibus presentibus alias se-
cus In interlocutoria vero si est super iure clara facit ius
alias non nisi sit lata cum cause cognitione et partibus presentibus
not. Jo. an. in c. In causis de re iudi. Adde quod papa sententia
non reddit nulla ex commissione etatis ut not. Ho. Jo. an.
et Jo. an. in c. sic unitis de excess. prela.
Papa in causis que coram eo aguntur debet ordinem iuris servare
de re iudi. c. In causis vide omnino Jo. an. de co
sue. c. ad nostram § de constitutionibus et de libello obla. c. i. si papa
sit sciens est aliter quia dicit etatis presumitur etatis not.
Bal. in l. i. ff. de off. prefecti. pretorio bar. dicit quod papa in
causis coram eo vertentibus debet iudicare secundum conscientiam suam
alias peccaret ut ipse not. in l. i. C. ut que de aduo. ptr.
Papa habet iurisdictionem in omnibus que ad declarandum dubia
legislatoris in quibus sunt varie opiniones doctorum not. Jo.
an. de rep. § lato in tolu. § non inii Et vide § papa non solvit
Papa plura vel nil facere potest et debet sine consilio cardinalium
qui fuerunt vocati ad eo et de eo mittit cardinalem le-
gatum vocatum de late. pr. de con. ptre. ut not. ho. et Jo.
an. de similia antiqua. Et quod ardua sunt non posset papa sine
assensu cardinalium facere sed Jo. mo. et not. Jo. an. in c. si
eo de here. li. vi. in no. licet ipse Jo. an. non videtur hoc
ibi approbare

Papa si cu alio de papatu contendit et quilibet se papam credit uicit tamen potest dici scismaticus ut no glo xxiiii q i c i in glo hec distinctio in fine et ualet gesta per utrumque in locis in quibus tollerantur ut no c q i dudum in glo ii ff q fac de barbaris. quis autem tunc erit iudex in tali contra uersia dic ut no Jo an in c de re iu li vi in nouella

Pape non est obediendum si preciperet aliquid iniustum quod gerit heresim uel contra scripturam uehementer presumitur turbari statum ecclesie uel alia mala uentura alias precepto pape etiam iniusto obediendum est ut no Jo ho et Jo an in c inquisitionis de sen ex et fac quod idem no Jnno in c quanto de consue ubi idem dicit glo qui turbare uellet statum ecclesie ix q iii per principalem et ho summe Jo an de sen ex ca nulli Item non est obediendum pape si fac uel dispensat generaliter contra uniuersalem statum ecclesie ut no glo xxv q i quo ad perpetuam et ibidem dicit ar xl dis si papa in fi et xv dis sic et no glo viii q i sicut hiis omnibus concludit Archidiaconus si preciperet et non ualet fac contra statum ecclesie Et ar bene loquitur qui fit contra statum in dicto c sunt quidam ubi est dicit quod ubicumque de coloratur statum ecclesie papa non potest id facere Et bar bux dicit quod papa potest et dispensare possit contra generalem statum ecclesie licet non contra articulos fidei uide quod si papa est maior concilio et si papa

Papa non possit imperatorem deponere licet potest deponi ut legitur. sententie no glo xv q vi c alius et ibi dicit ubi ar quod non possit deponere regem francorum uide Jo an in c ad apostolice de re iu li vi in i glo et si est in nouella ubi dicit quod possit deponere imperatorem et est q ca quare imperator an possit papam deponere si adheret se illi seruiat dicitur contra non licet ut no glo xl dis in sinodo si quis uult quod non licet ar dis ii q vii nos si i glo q dicit pro et contra

Papa potest contra apostolum dispensare ut no glo xxv q i sunt quidam alias tamen dicit contrarium ut no ar si i glo ubi dicitur quosdam dicere stultum esse quod dicatur papa posse contra apostolum uel contra doctrinam euangelii libere canonice dispensare uide supra quod papa maior est apostolo

Papa sine concilio generali non potest tollere priuilegium canonis quod competit ad dictum clericos si ab ut no Jo an de sen ex ca nulli

Papa solus uel eius delegatus et nullus alius possit generale concilium conuocare xvii dis c i et ii § hinc etiam et in dis § porro et iii q vi dudum nisi papa requisitus conuocare negligeret conuocare et tunc licitum adesse propter quos quorum

deret quia tunc cardinales et eis negligentibus imperator et
ultimo alii prelati providere possent ut Inn. fin. de zaba in c.
licet de elec.
Papa non possit ligare possessorem nec sibi legem imponere de elec.
c. innotuit et Inn. de except. c. si. li. vi in glo. ulti. et c. de le.
gi. l. digna vox
Papa in terris imperii habet iurisdictionem temporalem habitu sed exercitium
iurisdictionis habet imperator a papa qui eum coronat Jo. Andree
autem dicit habet papa iurisdictionem temporalem habitu et exercitio non de-
au q. si sunt le. p. Venerabilem qui filii sint legitimi col. !
Papa an possit in terris imperii legitimare bastardos quo ad tempora-
lia quia de spiritualibus non est dubium quin sic. Host. dicit
quod potest etiam quo ad temporalia eius opinio sequitur Jo. cal. in c. per
venerabilem qui filii sint le. Anno. ibi distinguit quia illis qui sunt
adherentia spiritualibus puta quod possit quis de testamento et iudicibus et
quo ad honores et dignitates admittatur quod papa potest legitimare
quia per hoc non fit alteri preiudicium sed quo ad alios effe-
ctus pertinentes non adherentes et alteri preiudiciales non possit
ut in successione hereditatis Jo. an. ibidem aliter distinguit sequitur
in glo. dicens quod aut proles fuit genita ex effectu non coniuga-
li quia non fuit consensus matrimonii contrahendi et tunc papa non
possit legitimare nisi quo ad forum suum nisi in terris sibi subie-
ctis quia papa non possit supplere consensum qui non fuit aut
proles fuit genita ex coitu et affectu coniugali quia matrimonium
fuit contractum licet defectu obstante aliquo impedimento et si
matrimonium tunc fuit contractum non potuit esse impediente le-
ge divina ut dixi quod supra Si vero non potuit esse impedi-
ente lege canonica et tunc aut papa utitur verbo legitimatis
legitimando matrimonium et prolem tunc valet legitimatio quo
ad utrumque forum et tunc tenet, Sed si utitur verbo dispen-
sationis tunc solum ad actum prohibitum non admittitur proles in
quibus est dispensatio quia dispensationes sunt odiose et re-
stringende et sic sentit Inn. Jo. an. quod tunc dispensatio
non extenditur quo ad temporalia imperii. Do. au. autem in
dicto c. per venerabilem xii. col. ubi his verbis aliter distinguit dubium
quod aut papa vult legitimare dispensando in radicem matrimo-
nii in omnibus illis casibus legitimare potest quo ad tempora-
lia sed non imperii et tunc dicitur posse dispensare dispensando
in radice matrimonii quod dubium est de iure canonico cum ma-
trimonium valeat scilicet si constat matrimonium de nullo impedi-
ente lege divina vel canonica quia tunc non potest disponere

in radicem matrimonii ut c. hec. Jo. an. insis

contradicat quod impedimentum procedit a lege canonica et ysto

casu h. dicit an non possit papa legitimare ut re integra sed

limitatione de rone collativa possit papa facere in terris imperii

dic idem dicit de quod dicitur quod papa legitimat non dispensando in

radicem matrimonii quia non potest vel quia non volt quo casu

quod non dispensat in radice matrimonii dicit distinguendo cum quis

volt legitimare in terris ecclesie et indubitate potest et in terris im

perii et potest et volt legitimare sibi suppositum vel de proximo

supponendum ratione clericatus et idem quod eo legitimato et stante

clericatu legitimus est quo ad spiritualia et temporalia et quo ad omnia

et iudicia aut vult legitimare non suppositum et de proximo suppo

nendum et non potest cum est suppositus si superiorem non recognoscat

Si quis tamen tenere vult quod etiam sine consensu superioris possit papa

legitimare in terris imperii ex unius dictione prorogata per peten

tem se legitimari tamen legitimatio non valet nisi contineat de

illis quibus contra preiudicium fieret quia tamen iurisdictio hec volun

taria non possit ad aliorum preiudicium prorogari an aut illi

possit contrahere quibus erat iure quesitum iure et hereditate non dela

ta an etiam illi qui habent solum spem si non est et ideo in

dubio presumendum est quod per talem legitimationem non valeat preiudi

care eis nisi aliter exprimatur Ceterum tamen est indistincte quod papa non

potest legitimare in terris imperii ut in l. i. C. de sen. ti. in viii

q. Et idem dicit bal. in l. i. C. de iure aur. anul. et quod dixi

est de papa idem intelligas de alio inferiore habente a papa potestatem

legitimandi expresse bene tamen aduerte quod tamen talis potestatem non

possit legitimare ad preiudicium aliorum etiam respectu spei ut

habetur in privilegiis exprimatur ut no. Jo. an. in d. c. per

venerabilem xvii col. ad fi.

Papa solus et nullus inferior potest supprimere dignitatem in eccle-

sia ut no. spec. in ti. de lega. § nunc tractemus v. ult.

Papa an possit creare notarios in terris imperii vel imperio

subiectis vide supra in v. notarius § i sub v. instrumentis §

Papa an possit legem imponere successori quia par in parem

non habet imperium de elect. innotuit

Pars appellatione partis intelligitur et comprehenditur procurator ca-

sus in c. fi. de elect. de re iudi.

Pater ultra causas expressas a iure civili potest exheredita-

re filium si est heretico no. Jo. an. de in in. c. quintavall

in addito quod parcendum et vide supra in notarius § notarius potest

conficere

Pater in omnibus casibus in quibus possit filium exheredare in illis
pot. sibi alimenta denegare ff. de ad. an. si tamen ipsum p(er)itat de p(er)io
p(ro)p(ri)o te(n)et(ur) eum alimentare ut no. do. an. de ini(ustitia) mu(tu)o quantam alleg(at) v(er)
ippo. qui parendum
Pater an possit pro filio absente contrahere ita quod filius esset ualidus tam
quam ex actu eo ratificante vide sub. v. absens
Pater licet teneatur alimentare filium spurium non tamen tenetur eum do
tare nisi eius alimentis filie talis debeatur vide bar. in l. si
si si asp. ff. de his qui in stan. et
Pater an teneatur alimentare filium egentem si filius habet filium di
uitem vide C. in l. i. C. de alen. li. dic quod pater tenetur ut
no. bar. in l. penult. de li. ag. et ibi dicit iterum qui quibus habet
prem et aum
Pater an possit constituere patrem ad emancipandum filium et
econtra an filius possit per procuratorem se petere emancipari
vel emancipationem consentire vide sub v. procurator non pot. sed procurator
constitui per partem
Pater tenetur filio dotem uxoris recipienti consentire et se et
sua bona pro dote in euentum restituenda obligare tenetur
etiam donationem propter nuptias ad equalitatem dotis
assignare Et hec vera quando filius accepit honestam personam
in uxorem alias secus non tamen pot. cogi ad utrumque simul
sed dumtaxat ad alterum Et ubi pot. cogi consentire et
obligare tunc eo ipso et quod filio recipienti consentit se
et bona sua obligat no. bal. ff. so. ma. l. si cum dotem
transegeramus
Pater usufructum quesitum in bonis filii vel nepotis ex fi
lio retinet et post mortem illius filii vel nepotis C. de bo.
mat. quod li. l. qui. ptis in fi. et ibi no. glo.
Pater an possit pacisci et stipulari filio in potestate et ma
cipato vide bal. in v. tibi de te ff. si pacti ff. de
pactis et de no. r. ope. lib. l. ini. in l. ff. lib. de vind.
et rele. f. n. et de vbo. obl. l. qui dixit et l. plerius et in
l. gallus ff. quid verte de li. et po. ubi dic vide Et
quod ibi est non per bal. et in l. cum pri. ff. a te de l. ij
et C. de ope. lib. ff. liberti et de sacrosancta et sunt
si quas ruinas et qui no. pen. per l. i.
Pater an possit stipulari filio mancipato et nepotibus qui e
runt post mortem suam nati et concepti vide bar. in
l. qui dixit de ver. ob. in aupenult. et penult.
Pater licet actorem immutans filio competentem possit remittere
in ma digestorum ut l. si et si vinus ff. filio ff. de mi. in

quod tn̄ intsit si [illegible] nisi illa actio cpetat ex l. [illegible]
a. et ibi no. glo. tamen hoc p l. ff. de bo. int. et l. fi. C. de bo.
q li. pri remitte non pot. cum qd cum dicta dict. ptinet ad fi
lium quo ad pprietate et pri duntaxat quo ad usufructum Et
ita tz. do. an. licz sb dubio forte C. de inu. in sedma

Pater an possit [illegible] instrum de cotractu filii vel cont filij
de cotractu pris vide bar in l. fi. ff. de fal.

Pater an possit legitimare vel adoptare filium procreatum vide
sb v. filius si filii legitimatio et si filium non pot

Patriarcha que privilegia habet vide de privile. antiqu
et qd ibi no. glo. si jo. an. et qd no. glo.
fi. in c. ut li. pen. Et vide tex. xcviii dis. c. i et ii et
ix q. iii conquestus et de offi. or. duo simul

Patronus pot recipe ab epo eccleam in q est patronus
licz ad epm non ptineat collo sz insti.o non fit in trac.
p. iii q. xxxi et vide sb v. beneficium si gra facta de bn
ptob. si index si laicus si p[illegible] si possessor castri pri
si spuale si interius si possessores si possessio vel qsi
[illegible] et si [illegible]

Patronus invito pot epus restitue psbrm ad eccleam pro le
qua fuerat privatus p sntiam a qua extiterat appellatum. no. jo.
an. in c. ii. de resti.

Patronus cum mortuo [illegible] qui litigabat cum alio sup bnfo
ad qd fuerat [illegible] pot p suo interesse in medio coparere
et petere declarari ius [illegible] ad eum ptinere et ad ipsa
eum amonendum fore no. jo. an. in c. i. de. [illegible]

Patronatus iura vendi non pnt sic nec cetera spualia nec
ad universitate nec cum pnt [illegible] cum iure tpali in
sup eis [illegible]. Sapit tamen ius patronatus naturam tpalitatis
quo ad effectum qsrvandi ad ius disposicionis ecclesie
que disposit qd in laicum cadit hinc est qd tale
ius transit ad heredes cum extraneos et licz tale ius non
possit vendi videtur tamen qd possit donari no. do.
an. de iudi. c. quanto quod est verum cum qsensu epi
aliud in venditione cui non dat epus qsentire ut no.
jo. an. in c. illud in fi. de iur. pa. et si patronus
laicus non possit donare

Patronatus ius an possit transferri in fiscum vel qfiscatione
bonorum patroni facta per iudicem secularem vide do. an.

qui contendit quod non in de pastoral in fi. de re iudi.
Patronatus ius quod non possit singulariter vendi transit cum
universitate ex vendicione ville vel hereditatis non ex vendi-
cione cum bona (. quod venditor non est dominus ville ut no.
Inno. et Jo. an. de iure pa. ex litteris in ecclesiam tamen
vel locum religiosum transit tale ius etiam titulo singula-
ri tempore est de ti. c. unico li. vi. Et transit ex sine co-
sensu episcopi no. Io. gem. 28 c. Jo. an. aut ubi tacite trans-
ivit cum universitate si ex privatione transeat dic quod sic licet
Jo. an. dubitaverit in dicto c. 1 in no^la d. an. dt qu[illegible]
ium in c. ex litteris de iure pa.
Patronatus ius non transit in creditorem ex cum universitate
cui pignoratur villa in qua est ius patronatus. no. glo.
de re iudi. c. cum Bertoldus quam d. an. comprobat ibi
ad finem et no. Bar ff de pig. l. si is qui pro em-
ptore.
Patronatus ius potest vi consuetudinis transferri de uno ad
aliud no. Io. gem. 294 in pri.
Patronatus ius non probatur ex longeva possessione xl an-
norum vel ex maiori quia ius patronatus etiam tan-
tum modis acquiritur et aliud est esse patronum et aliud
in possessione iuris patronatus quantum respicit petitorium et possessorium
possessorium no. Jo. an. fi. Archi. de iure pa. c. unico
li. vi. in novel. in fi. 1 glo. secundum hoc non possit ius
patronatus prescriptione acquiri contra tex. c. cum de iure
pa. Et dt do. an. quod laicus possit prescriptione et con-
suetudine acquirere ius presentandi in ecclesia licet
per id non acquirat tamen ius patronatus quantum ad partem ut
no. per eum de elect. quia sicut v[illegible] no. ii. quod v. dige-
di et v. no. 2o. quod plus non potuit dic quod sola pos-
sessio ex antiqua non sufficit ad prescriptionem sed possessio cum
ca. Et hic at Jo. an. in dicto c. unico sicut glo. vult
in nova et in dicto c. quelam imo et ex sola possessione
xl annorum non prescribit laicus ius patronatus ut ple. dispu-
tat lxxi dis. Hostiensis sic de se consilia cxxxiiii dt
quod spacio xl annorum non prescribitur sine titulo sed tempore
re cuius contrarii memoria non existit.
Patronatus ius quod permittitur laico habere cum sit spirituale
est illud ex singulari gratia et favore ecclesie no. Io.

ex si ex tanto tempore cuius non sit memoria prescribetur ius patronatus
c. 1 de prescrip. li. vi. ar. dic quod ex sola possessione xl.

colu. 2 e 1 alias ett xr
Patronus si est pupillus et ipse presentat unum tutor aliud quis
preferatur vide de elec. ex co. li. vi in glo. si v. suffragium
Et vide io. colu. 20 e in pri.
Patrona si dedit in dotem villam cuius ratione habebat ius
patronatus in ecclesia in ipsa villa constitute post maritus ad quem
seu universitate ville transiuit ius patronatus vel saltem
tem fructus, possessionis iuris patronatus ad eandem ecclesiam vacan-
tem presentare maxime si hoc dicat consuetudo et si maritus et
uxor concurrunt in presentando preferetur presentatus ab uxore no.
20 colu. 20 e in pri.
Patronus laicus habet quadrimestre ad presentandum clericus semestre
ex de iur. pa. quoniam et eo. ti. c. unico li. vi. Et si duo sunt
patroni unus clericus alter laicus quilibet habet semestre no. glo
fi. in dic. c. i
Patronus si infra tempus debitum presentat episcopo et episcopus non ad-
misit, et propterea presentatus remansit inter sibi questio pro hiis
remanentibus post eandem patronus aliud presentare et habet tempus
integrum quod primo habebat ad presentandum no. io. colu.
27 q
Patronus si infra quadrimestre a die vacationis beneficii non presentat
talis devolvitur ad episcopum cui currit semestre ad conferendum non
a tempore notitie devolutionis sed ab ultimo die temporis quadrimestris
dati patrono ad presentandum quod est verum si tempore devolutionis benefi-
cium vacabat de iure et de facto et episcopus erat presens in sua dioce.
vel alio tempore quo verisimiliter scire potuit vacationem beneficii et ne
clericum patronum nisi dictus episcopus allegaret tales et tantas
causas verisimiles ignorantie sue ut et excusare cum propterea
in allegatione sciam legem primo dicto videtur primo resistere
no. io. colu. 27 e
Patronus debet infra tempus statutum realiter et cum effectu super
dicta presentare personam idoneam vel saltem literas presentationis ei
tradere que superiori ad quem spectat institutio presentetur no.
io. colu. 20 f Nec enim sufficit literas presentare nisi presentan-
dus personaliter se exhibeat ut no. glo. in cle. dudum
de sepul. si v. presentare et idem po. in consilio per. tantum
in fi. Et ita tenet sicut de zaba. pa. prim. in dicta cle.
dudum v. ac de inde in contra noli
Patronus si personam idoneam in tempore debito presentat licet

superior denegaverit presentatum instituere non post proximo aliquid
imputari licet ulterius nichil agat / post tamen ipse prelatus et ille presentatus
querelam facere coram superiore illius ad quem pertinet institutio
et petere quod ei assignetur tempus infra quod presentatum instituat et
si infra id tempus non instituerit superior instituat Possunt ille pre
sentatus facere citari eum in palatio et auditor punitus vel
sibi debito providebit ei 2m formam de auditor in 10 co
klu 2 o l
Patroni si presentant unum vel plures licet longo tempore durat lis co
ram presentatum vel inter presentatos tamen lite pendente episcopus non co
mendabit ecclesiam nisi idoneo vel utili cui tempus prima
si forte ille quem primo presentat ecclesie eidem bonum parata repi
atur indignus quod prior lite pendente fuit impeditus aliud
presentare ubi autem lis non esset coram presentatum vel inter presenta
tos sed inter priores de iure patronatus contendentes tunc si lis non
finatur intra tempus ad presentandum statutum episcopus ecclesiam ordina
bit de iure salvo iure vincentis in 6o de off
or. ord. vers. in prima glossa. Vide an la in c. 1 ut lite
li in vide an in si presentans si presentat facere possunt
Patronus non possunt procuratorem ad presentandum constituere ad certum
beneficium vacaturum in futuro et hoc verum sed in genere possit consti
tuere ad presentandum ad omnia beneficia vacatura cum habent ius
presentandi in pluribus beneficiis / secus si habet ius in uno tantum
non valet constitutio ac in genere in beneficiis secus si habet ius
in uno tantum non valet institutio ac in genere ad presentandum
nisi ille eum constituat propter eum negotiorum suorum et
habeat iustam causam constituendi / puta quod se ad studium vel
longeam peregrinationem abiturus vel 50 an et tal in
c. si de concessione prebende Et vide per rubrica procuratorem ss
procurator generalis ad lites
Patroni presentare quod episcopus asserit fictum de illo quod insti
tuit tempore debito vel infra tempus debitum presentatum
intercesse / si primo non contradixit non 10 ach 9 a e
vel is secundo tamen si episcopus confert beneficium quod asserit in
suis manibus resignatum an resignatio probatur per rectum vi
de in 10 ach 22 Et 9 an in c. per vestram vel
quam casus de prebendis
Patronus si est clericus ex iure patronatus competit ius defe
dendi ecclesiam et prius possessionis et honorifice
habet ac non alimentum et hec omnia excepto iure
administrandi habet ac patronus laicus non 9 an de
ca po c. si ... collatio vel ex his dari

Patronus licet non possit variare accumulando et aliud presentare
tex. de iur. pa. cum aut. et c. qd q(uo)d et quod alterum ex duobus
successive presentatis eliget quem voluit ut glo. ampcult in
c. ij de iur. pa. quod desunt. i. s. Patronus laycus
et laicus eo presentato presentans non prohibetur variare s(ed)
accumulare ut Jo. an. in d(i)c(t)o c. cum aut. accumula-
tam presentationem fieri non posse si lis super prima presentacione
pendet ut la. in c. i. ut li. pen. li. vj qd no(ta) ut i.
s. Patronus clericus non potest accumulare. Ista vero collegi-
um vel universitas est lucorum ad quem vel universitates
presentacio pertinet ut dic. tex. in d(i)c(t)o c. cum aut. Sed
aut collegium censetur clericum sed cum ille tex. restringit
ad collegium clericorum super sue diverso de collegio cum de cle-
ricis primus dixerat
Patronus pot plures simul presentare et ordinario licet eli-
gere ut Jo. an. de iur. pa. cum aut. et est tex. con. ti.
in cle. ij in fi. qd intellige in patrono layco vel ecclesie cleri-
co presentare et patronos ut no. glo. in d(i)c(t)a cle. ij super
v(erb)o permittimus et super presentare ij
Patroni si sunt plures per vices conveniunt de presentando
alternatim vicibus. Et si alter eorum moritur pluribus he-
redibus relictis illi plures habent locum unius et unam
dumtaxat vicem licet in presentando tex. est in d(i)c(t)a cle. ij
de iur. pa.
Patroni si sunt plures an possit maior pars eorum presentare aut
presentandum eligere alijs non vocatis. Dic quod non. si ad eos
ut singulos pertineat no. Jo. an. de iur. pa. quia
Patronus si presentat sciens personam non idoneam perdit ius
presentandi quoad devolutionem ad superiorem. certum si patronus
sit laicus. Sed quando videatur voluisse contrarium
ut no. concilia . . . imo quando idem voluit quod
in laico in c. presumit de s(ede) v(acante). lib. vi. Sed Jo. an.
tenet contrarium quod laicus non privatur iure presentandi quin
infra quadrimestre aliud idoneum presentet in c.
cum vos de off. or. Sed in glo. ibi concordat cum Jo.
vide de s(ede) ne pla. c. ij
Patronus si presentat sciens indignum ut homicidam illiteratum vel
alias irregularem devolvitur potestas eligendi ad superiorem ex
capite malicie. Si vero ex capite negligentie quia non neglexit quia presen-
tavit. Si malum presentet ad superiorem ex eo quod lapsum tempus sciens se
presentasse aliquem reprobare vel scienter vel ignoranter ut patet ex no. per Jo.
in Jo. an. in c. ad nos. de elect. presbiteri et facit qd no. rot. q. 277

Patronus facere

Patronus facit dos edificatiuus fundus et sicut patronus fit
ecclam siue capellam edificando ita etiam fit si ab alio edifica:
tam et totalit dirupta reedificauit de iure pa nob et in c iii
vide Jo an quando pdicta declat in dco c nobis sup v. eo co pdicta
intellige qn fuit unum ante Epi alr nullum
Iurispatronatus acquirit no glo et do an in c i de iure pa Idem
no do an eo ti nobis Adde illud quod dicit dotantem ecclam ac-
quirere iuspatronatus verum est quando dotat eam ut glo xvi q
vii pie mentis
Patronus an possit eligere platum in eccla conuentuali vel pbrm
in capella vide de iure pa nobis
Patrono an debeant alimenta si ad paupertatem pueniat vide
sub x c de iure pa nob et li c. patronus si est clericus
Patronus possessor castri vel ville cuius rone hz ius putandi
an possit valide putare licet an ipsi putauit vide sub v pos
sessor c. possessor castri
Patronus putatiuus si est qui causa possessionis ius putandi tempe
putacionis vz putacio ut no do an de iure patronatus consultacio
nibus in v et vio notali nec pt putatus remoui lite putatus illud
ius licet et a vero patrono euicta sit s; dz putatus vero patrono
recognoscere fm glo ut no do an de elec in c querelam vel colup
vel dz patronus verus possessionem abtinere enim putare no do an in c consul
tacionibus de iure pa in v noli pdicta intellige qn patronus putatiuus est
bone fidei possessor ut no p glo et doc in c consultacionibus de iure pa
pdca vera in putacione facta post litem motam dependet a futuro euentu
litis et interim non dz putatus institui no do an de iure pa ex litis
vel colump Sed rota dic qz post litem ormotam sup iure vel qn pos
sessionem iure pa nullus pt putare ut no concl cxxxvii no
Patronus eccl laicus litependente ius plures putatos p diuersos
pudentes se patronos non possit alium accumulare nec loco mortui
alium putare no la ab in c i de li vi et la de castel alle xxvi
et Jo cal in consilio i ut li pen s; Jo an in dico c i ut li pen li
vi in fin in nola sentit a contrario sensu qz possit accumulare infra
quadrimestre et hoc pz per pe ma in dco c i Et dicit gos
ita consuluisse ffatetur tn gos qz licet li pen possit patronus aliud
accumulare tamen non possit loco mortui putare p dcm c i ut
li pen Nec pmissis obstat si dicatur qz imo eciam loco mortui
dz patronus laicus posse alium putare p ea que no in c ii
de pben li vi in glo sup v collato quod ibi loquitur de pndi
cio pemptino p quod patrono aufertur patrono ptas putandi

lite mo pendente vel possessor
promus no pt putare

qz patronus lite pendente ius
putantes no pt alium accusare

quod non presumit ipsam voluisse facere prout laicus ne alios la
icos abstraheret a fundatione ecclesiarum ut no. in c. cum dilectus de
iurepatronatus et in c. i. et ii. ut in le. penul. li. vi. loquitur de presidio dila
tione quod non eius ponderatur ut no. Jo. an. de re. iud. Et vide dic.
§ presen. si presentant

Patronus licet non possit donare priorato ius patronatus absque consensu
episcopi ut no. Jo. an. in c. illud de iurepatronatus eo. ti. li. vi. Et primo
casu patronus donans perdit ius patronatus non ipso iure sed per sententiam
ut no. tal. in c. quia clericus de iurepatronatus Et idem tenet ibi Fran. de
Zaba vide § patronatus mixta

Patronatus ius libertorum forcius est quam ius patronatus ecclesiarum
et in multis differt unum ius patronatus ab alio ut no. Jo. an. in cle.
ii. super verbo libere de iurepatronatus

Patronatus ius ecclesiarum licet non possit singulariter legari nec a
liquis in illo ut in re certa heres institui ut no. Jo. an. in c.
cum seruus de iure patronatus tamen ad vniuersos heredes transit et potest id
inter se diuidere ita quod unus solus habeat ius patronatus in una ecclesia
alius in alia ut no. Jo. an. in c. i. de iurepatronatus et in cle. ii. eo. ti.
in glo. super verbo libere propterea premissa videtur quod sicut per heredes in diuisione
potest ius patronatus uni soli ex eis assignari ita et testator
possit diuidendo bona sua inter heredes uni soli ex eis ius patro
natus assignare ad hoc l. i. in prin. et § assignare ff. de assi.
lib. et de iurepatronatus c. ex insinuatione

Patroni si sint plures et variant in presentando valet presentatio facta
a maiori parte omnium no. Jo. an. in c. quoniam in prin. super verbo plurimorum
quod declarat ut no. Fran. de Zaba in cle. ii. de iurepatronatus tunc presentatus
a maiori parte potest episcopus refutare secundum primo si habet tamen ut no.
Jo. an. in dec. c. quoniam super tex. ad finem

Patroni si sint duo potest unus alium presentare ut no. Jo. an. in
c. quoniam super verbo plurimorum de iurepatronatus

Patronus laicus si unum presentat licet alium accumulare pos
sit tamen primo presentato ius acquiritur ex presentatione per quod
potest ab ordinario petere se institui no. Jo. an. in c. cum Bertaldus
super tertia glo. de re iudi. quod quod est verum si petat an
tequam accumulatus instituatur postea autem petere non potest sed posset
agere de iniuria contra ordinarium qui eum petentem institui ante
presentationem 2i repulit et non instituit ut in c. pastoralis de
iurepatronatus et no. Jo. an. ibi et in dec. c. cum Bertaldus Nam
licet patronus laicus posset variare accumulando non tamen ab pre
recedendo ut no. Jo. an. in d. a. nil. cau. in meum ad si. de omnibus
vide super § patronus clericus

Patrono ignoranti non preiudicat sententia lata contra presentatum per eum

et ecoviso sentencia lata contra promisionem super in parte non preiudicat possessio
ut no in glo in q vi hec quippe vide Io an in c consuetudinis de
re iudi ii carta h 29 casus

Promissio in fundatione ecclesie vel donatione beneficii potest apponere pacta
et onera que vult de in parte preterea et c nobis et no Io an
de elec generali li vi super h fundationem quod intelligo inlue-
mente ancte Epo et no Io an de preben de monachis et dicunt
pacta non sint nimis onerosa ita quod propter magnitudinem omnis non
consentiant illicita aliter secus de consue dis ii sequitur legimus
Item intellige de pacto incontinenti post fundationem apposito se-
cus si ex intervallo xviii q ii clericus de quo ut no
xvi q ii c sane in glo super eleccionis et est glo in c cum
dilectus de consue in libro

Promissio qui vult recipitur in possessione presentandi dicit in illa lec-
tio non obstante quod alius fuit ante possessor nisi ille alius do-
ceat sibi ius patronatus competere ut no ffre de Se consilio xxxiiii

Promissio ex una presentatione acquirit possessionem iuris presentandi et
qui semel fuerat in possessione presentandi presumitur etiam perma-
nere in possessione nisi intencio alterius sit fundata de iure com.
ut si esset contentio inter Episcopum dicentem ad ipsum libere spectare
presentationem quia tunc presumitur pro Epo quod sit in possessione conferendi
ut no ffre de Se consilio xxxiiii h ad id quod quaeritur
respon. dd si

Patronatus ius sine possessione iuris presentandi an possit ecclesia penes
parochianos dic hosti quod non de resti in inte c ii vide ar-
gumentum hoc plene disputatum xvi q vii hostiensem et ffre de Se con-
silio xxxiiii et de elec querelam vide supra c patronatus ius nec probat

Patronatus ius an sit reale vel personale vide Io an in c consulta
in si de iudi ubi etiam tractat an sit spirituale de quo ut tractat supra h. Vocatio

Peccatum mortale potest sine veniali dimitti sed non econtra
no in proemio sexti in glo fi in fi. Et vide sub h possibilit.
Peccata non solum venialia sed etiam mortalia purgant ex
perceptione sacramentorum in bene dispositis no Io an de coha cle-
ricorum h no quod sacerdota
peccata fidelium purgant administracionem sacramentorum et celebraciones
divinorum quas sacerdotes faciunt et hoc verum ingenui sunt capaces
ut quia iam sunt in morali constituti et nondum contriti sacre

Dicunt purgari eo quia orationibus et sacris pie credendum est ut
ut Respondeam similiter ad peccata relaxanda et hoc primis pro
mortuis aut in mortali non proficiunt sacrificia immo magis nocent quo
ad ipsos aut celebrantes si sunt in mortalibus constituti nec pe
niteant celebratio non emendat aperte immo magis gravat
Si vero contritionem habuerint habuerint et sumere kzant poterit
non peccando celebrare possunt si confessi fuerint et absolutionem
petierint licet penitentiam non egerint dum tamen intendant penitentiam
peragere sed ad confessionem et absolutionem celebrando peccant si
habeant copiam confitendi si non licet tamen in necessitate celebrare potuerint
et proficiet ei ministerium ad purgandum penam peccatorum propter
no. Do. an. de colla. cle. vera in la oppo

Peccat possibiliter qui non celebrat cottidie nisi celebrando cesset
quia se indignum reputat et si ex negligentia non celebret sa
ciens quod per eam purgantur peccata in aliis non solum vivis sed
etiam mortuis sed si desistit ex quadam levitate venialiter
peccat no. Do. an. de colla. cle. vera. et no. quod sacra sed in
eo ti. in quarta oppo dicit quod si ex humilitate desistit quia
se indignum reputat vel quia reputat se semper in potestate peccati
involutum cum tamen non sit non peccat sed si abstinet ex
pondere peccatorum ex quibus surgit et exire posset hic peccata
aggravat Sin vero ex pigritia quadam vel levitate desistit mor
taliter peccat si ad hoc obligatur ex suscepto beneficio

Peccat mortaliter qui venit contra legem quod est verum in legibus
preceptoriis ut no. Do. an. in c. ii de ma. et obo. que autem
dicatur lex precepti vide per glo. in l. lex ff. de le. quando loquitur

Pecunia si debetur ex contractu et postea diminuitur
specie vel alias mutatur eius bonitas intransacta etiam ante
mortem debitoris tenetur debitor solvere de antiqua moneta
vel de nova secundum estimationem antique et intelligitur de censu olim
et c. cum canonicis Idem si pecunia debet ex testo ut
no. Do. an. in addi. spe. in ti. de soluc. § . nunc aliqua nisi
et oldra in consi lxxxi licet contrarium faciat ff. de in
et ac le. l. cum tamen sed non concludit sicut ex nota
per Bar. in l. i. in si. eo ti. Ubi autem pecunia debet ex le
ge vel statuto superioris sufficit quod fiat solucio de pecunia u
suali et communi currente tempore fiende solucionis de male
fi. ii. Et ita dic spe. in ti. de in iure olim et quibus

no p glo et ita dicat spe in ti de solu C · nui ad qua in fine
et Jo · an · in c · qnto de mun et zen · et mathei in cle ij
de deci et bal in v · l · illud in fi · C · de sac · sanc ec licet
ibi dicat inspici temporis obligationis s̄ melius loquitur
in l · fi in pn̄ C de dele et ad quod tangit in l · acceptis
C de vsu et quod dcm̄ est de pecunia debita ex lege vel
statuto superioris idem est si debeat ex mandato vel precepto
leonis quia tunc non inspicit tempus date mandati sine
precepti s̄ temporis fiende solutionis ut pba in cle ij de deci in
tex · et glo · j · et glo · sup v · ventem et ita tenet Jo · an
in dcto c · qnto de mun licet oldra in hoc dicat contrari et
male consilio suo cclxvij s̄ in constitucionem xiiij approbat
quod dixit quando pecunia debetur ex contractu et eo casu
loquitur bar in l · paulus ff de soluc et in l · cum quid ff
sicut pe et · Cy · in l · minorum C · in quibus cau in inte resti no
est ne · Jo · an · in addi · spe in dcto · c · nui ad qua in fine recitat
allegationes oldra quas facit in constitucionem cclxvij sed non
exprimit an pecunia debet ex contractu vel precepto superioris
unde intelligas Jo · an loqui quod de pecunia que erat debita ex
contractu ne contradicat ei quod dixit in dicta cle ij de deci
sup v · tuventem ubi concludit quod si pecunia debet ex precepto
non respicit tunc tempore date sed tempore solucionis fi-
ende ideo sufficit de illa solue que tempore solucionis erat
Et idem tenet ibi pe · de anco quod pecunia debet ex precepto s̄
si debet ex l · gnali vel statuto tunc limitat dcm̄ spe ut
procedat quod pecunia multa antequam ad penam delicti vel ad
solacium debitum officiali erat obligatio contracta secus si post
obligationem dicta pecunia mutaret quo casu dicit inspici va-
lorem pecunie que currebat tempore obligationis s̄z bal dic
contrarium in dcta l · fi · C · eo dele vide Jo · an in addi · spe sup
rca de contess sed ben volt colum / et oldra consilio clxxij

Pena excommunicacionis est maior pena que sit in ecclesia dei no · xo · q · iiij xxxvj
pena exilii non legitur de iure canonico no Jo · an de iudi cum
non ab homine et in no n extra s̄ canonico nota et v · vult dicat Jo
pena flagelli an et quod potest clerico imponi vide xlvj de
in summa v · q · j · de raptu in arepatu de sen · ex co · uniuersitatis
et eo ti · c · si clericus li · vj et quod ictus dant illis
qui flagellant vide glo xxxv · dis c · fi · et que via habeant
dicti ictus inferius vide iiij q vij · c · porro

Pena c non solum aufere ius in re sed etiam ad rem no Jo an de elec c si li vj sup ij glo in novella cassus no spe de regl iuris odi c li vj in merca ad finem

Pena que imponit ex non facto sive ex facto negativo quod id est non commit nisi procedat monicio uel ymo de pben ex tua pa de quod limittat ubi Domi an et p eundem de elec cum in cunctis de ucmissionibus et p Jo an de elec licet canon li vj

Pena decretal' audiae de elec li vj nam hz locum quando procedit confirmacio licet invalida qpt citacionem omissam quicquid dixerit Jo an de elec c si co li Roco c quia va decre audiae non comprehendunt illum casum go commente eiusdem c que ex vbis specificalis non comprehendit non licet arguere in ma penali ut no Do an in cle i de cpthe Item fortius est quia nec fuit de mente qualis c audice illum casum comprehendere quia tempore illius c no erat necia citacio in confirmacum ut no compos co ti qp pertinet et Jo an in dco c si si illa solemnitas citacionis postea fuit inducta p Nicolaum 3m qui fuit diu post qua condicionem dicte decre audiae ut ex phemio sexti Non go pt dici de mente gregorij fuisse id quod non fuit suo tempore cogitatum imo contrarie suo tempore fuit cogitatum quod valet confirmacio sine citacione Et mirandum est qp Jo an et ars hoc non adverterunt dcm go decre si operat qp confirmacio que citacione est invalida si non operatur qp administrator incidat ipsam penam quia hoc non dicat nec decre audice hoc voluit ut ex premissis patet

Pena incendiarij que sit vide ex de rap c in litis et de sen ex co tua nos et ff de pe l capitalium § inc gam et de incendi l eum qui edes Et plene p Cy in l data C qui accu non poss

Pene penales sunt arbitrarie no do an de iudi at si clericus de adulterijs co conclu

Penas valas delictorum vide plene in glo de offi or ad cpmenda

Pena falsi an puniat qui falsum instrumentum pduxerit vide sub po falsum in principio

Pena sacrilegij que sit vide do an in summario sub Actora de imm ecc et vide sub po delictum § delictum sacrilegij

Pena in lege vel statuto apposita in unum casum an intelligatur

repetita in addicione facta legi vel statuto in aliquo capitulo vide supra lex et constitucio penalis si aliquid

Pena adiecta promissioni temporis annua vel menstrua promittitur in lege cum stipulatio ff de verbo. et al. xij q ij cum devotissimam

Penam excusat difficultas ut si quis promisit curare quod titius accipiet bertham in uxorem sub certa pena et omnem diligenciam fecit ut inpleretur matrimonium contrahere sed ipse vel alter noluit consentire excusat a pena propter hanc difficultatem hoc do. an. in c. gemma de spon. et ffre. consti. et quodlibet iustum impedimentum excusat a pena si quis non facit id quod facere non debuit ut est casus in c. significante de pignoribus vide etiam quod hoc glo in c. imputari de reg. iur. li. vj. Et quod hoc jo. an. in c. quamvis de pactis li vj supra et mandant in novella

Penitere hoc verbum sumitur pro quasi et sicut quandam instabilitatem proprietate no do an. de elec. ele. vera et venio ad dictum

Penitus quid hoc verbum importat vide bar. in l. diligenti ad recommendam supra et infra pro inde

Periurus non repellit racione periurii ab agendo in iudicio nisi in quantum iuramentum specifice impugnet materie de qua agit no do an. de iudi. intelleximus in fi. Et in eo idem tradit vide quod idem an. do de excep. dilecti et quod an periurus et infamis a testimonio repellitur in eius excepcio. et de testi. c. testimonium in tex et glo supra et periurii de quo vide al. vj. q. i. quicumque in fi. et bal. in l. ~~~ tueamus ff. de his q. no. infa. quod intelligo in periurio racione iuramenti de futuro sed periurus racione iuramenti de preterito non est infamis ut no. bar. in l. tueamus ff de his que no. infa. Item ad racionem iuramenti de futuro tunc demum periurus est infamis qui iuravit ei cum quo contraxit secus si iuravit sibi soli vel deo hoc ut no. glo. et bar. in l. tueamus Et idem est in iuramento de preterito quod de preterito ut no. glo. vj. q. i. quicumque dicit tamen ibi ar. quod tunc demum iuramento de futuro infamat quando lezit rei observacio ut quia consistit in dando vel faciendo et fit cum solemnitate alias secus vide do. an. in d. c. testimonium quando distinguit aliter

Punitur an sit incapax beneficii ecclesiastici ita quod collatio sibi vel
electio de eo facta sit ipso iure nulla vide Hostiensem cal in c. quere-
lam de electione Et pro illo textu facit in verbo sine quod puniend. ab-
beneficiis sunt privat. Des dicit ibi quod non valet electio sed collatio
sic de electio videtur cas. c. cum in inposterioribus de electione li. vi
ffec. de Be. tenet quod etiam collatio non valet ut ipse non complio
l. et idem sentit Jo. an. in c. accedens de accu. in 2o vide
per illum textum
Punitur an repellitur a testimonio vide ar. vi. q. i. quicumque
infamis et per bal. in l. lucius. ff. de his que non infamia Et vide
Punitur scilicet edat in eo qui non vergit in alterius (i. ii. l.
preiudicium solum dummodo liceat ultorem no. glo. vi. q. v. qui-
cumque et. C. de re. cre. li. vi. Et ibi no. per Cy. et bal. et
per Bar. in l. si cum patruo. C. eo titu. ubi aut vergit in
alterius preiudicium huiusmodi punitur sine voluntatem capituli
de quibus loquitur Cy. et melius bal. in decl. le ii. de re. cre.

Permutatio beneficiorum dicit laudabilis non o-
dios. ideo in ea non debet fieri stricta interpretatio ut no. fe. in
tractatu permutatio quod xviii. Et vide sub beneficium tempus
Permutatio beneficiorum etiam cum auctoritate superioris facta
sed pactio et tractatus precedens de permutando processit sine
hosti ut no. Jo. an. de re. permut. questionum Cum in ilo
idem sentit gof. e. ti. cum universorum ubi dicit tractatum tra-
ctatum de permutando posse interpretes inhiberi sed contractus
per eos fieri non potest cum totum a superiore dependeat
Permutare volentes licet convenerint et promiserint invicem be-
neficia permutare pure oppam dare cum superior quod permutatio
fiat si postea alterum eorum peniteat non possit aliunde
eum compellere si videt permutationem huius utilem no.
ffec. in tractatu permutatio q. xxxviii vide in e. per mutuo beneficiorum
Permutans ecclesiam debitis gravatam potest pacisci cum alio
permutante quod solvat illa debita et gravamina quia et si
pacto ad hoc tenetur melius est tamen quod a libera parte pactum
se abstineat ne fraus committatur no. fre. in trac. predicto q. xxix
Permutatio beneficiorum etiam si sit utilis ecclesie non potest fieri per
episcopum invitis illis quorum interest no. fre. in trac. predicto q. xxiii
vide plenius q. xx et in e. ti. prelatus se. etc. permutare volentes
Permutare beneficium non compellitur quis invitus nisi necessitas
vel utilitas ecclesie hoc exposcat quo casu posset quis

mutuis transferri licet non possit sed per subtractionem et privationem
ut patet in tractatu predicto q. xxv. Sed Jo. an. dicit ibi in addi. quod
predicta non habent locum in episcopis et regularibus religiosis qui velint vel nolunt
transferri possunt Et idem in curatis qui curati sunt astricti iure
publico propter curam secus in non curatis et vide . § . fo. premissum supra
Permutacio prelaturarum ecclesiarum collegiatarum licet possit fieri
per ipsam collegiis invitis tamen non potest fieri per episcopum absque con-
sensu collegiorum nisi episcopus de consuetudine vel privilegio habet
liberam ordinacionem ipsarum ecclesiarum Et idem in legato de latere
quod in episcopo ut patet in trac. predicto q. xx. tamen absque colle-
giorum non possit dictam permutacionem facere episcopus si tamen ut
intervenire consensu collegii si ipsam permutacionem fecit propter
necessitatem et utilitatem ecclesiarum Et idem si illi de collegio vo-
cati per episcopum non comparent vel si comparent nullam iustam causam
sue condempnacionis allegarent et utilitas ecclesie exposcit
permutacionem fieri in ecclesiis aut non collegiatis non potest lega-
tus permutacionem facere absque consensu illorum quorum interest
nisi essent persone laici tunc quos plus non potest quam dio-
cesanus Si tamen non contradicant vide supra in eodem Et vide
quod dicit per eundem Jo. an. in addi. tractatu q. xxx.
Permutacio facta per ordinarium de beneficio spectante ad presentacionem
patronum eo contempto et non vocato ut patet est nulla sed per ipsum
anullanda si patronus contemptus suum presentat infra tempus
quo debuit presentare Sed si presens fuit permutacioni et contradixit
vel non consensit tunc est nulla si iustam causam contradiccionis
adduxit alias secus ut patet in concilio 2 q. 8 fere aut dicit quod permu-
tacio beneficiorum in quibus laicus habet ius patronatus non possit fieri
per episcopum nec per legatum contradicente patrono Sed si deposite ut
contradicat vide supra Si autem patronus est clericus tunc potest legatus
permutare absque consensu patroni secundum fere. et Jo. an. in addi. in dicto
trac. permutacionis q. xix et q. xxx
Permutacio beneficiorum non potest fieri sine consensu eorum ad quos
electio collacio sive presentacio pertinet et sufficit consensus taci-
tus vel expressus Sed circa permutacionem causa ex parte et pretaxata ipsorum
mittat quia hic requiritur consensus expressus nec sufficit tacitus
sicut capitulo in addi. in dicto q. xxx sufficit tamen consensus maioris
partis cum permutacio fit propter necessitate vel utilitate ecclesie Si autem sit

voluntate oportet omnes consentire ut patet in decr. addi. q. xix
et no. sce. q. xx Et quod dictum est de consensu maioris partis lz
locum vel si pertinet ad plures ut singulos puta prebendas ut no. sce
in eadem tractatu q. xv et vide s. e. primum beneficium no. pt fieri sine auctoritate
Permutacio beneficiorum si sint nulla permittentes ad propria
beneficia redire non obstante resignacionibus causa facta debent
lz hoc facere secundum quosdam cum auctoritate ordinarii et non aliter no.
ro. consilio 332 et consilio 3 & 7 Jo. an. dicit quod auctoritate ordinarii
et non aliter no. ro. consilio supra presertim si non fuerint in culpa
primus opinio est equior ut no. sce in tract. predicto q. viii vel
aut sce distinguit quod si permutacio sint nulla ex parte utriusque
possent permittentes redire propria auctoritate ad sua si simpliciter ignoraverit
permutacionem non valere ut ipse no. supra in decr. q. viii
et q. iii Idem si sint nulla ex parte unius tunc cum sint contractus
beneficium permutacionum et contractus ex aliqua in facto probabilis ut no.
per eum q. xiiii Idem si permittens non est contentus tamen ille
qui secum permittavit ius non habuit quia forte simoniacus
erat vel aliud non habuit titulum ut no. per eum q. x
Permittere potest unum beneficium cum pluribus quod illa plura potest
sibi secundum dispensacionem tenere alias secus no. do. an. de except. cum
venisset in columpna x et idem quod vera
Permittens unum beneficium pro duobus altero evicto si vult evictum
dimittere potest ad eundem primum sive regressum habere auctoritate superioris
no. ro. consilio ibidem
Permittens unum ex duobus beneficiis simplicibus que obtinet
cum curato non indiget dispensacione ut utrumque sed curatum et aliud
simplex quod non permittavit retineat no. sce in tract. predicto q. xviii
Permittens unum beneficium curatum ex duobus que tamen obtinet cum
alio curato non solum perdit id quod permittat sed eciam alterum quod
prius habebat quia per adepcionem tercii curati prima duo vacant
nisi dispensacio intercedat secundum sce in tract. predicto q. xii
sed secundum lapum ibidem in addi. non vacat collacio que fit de
tercio beneficio quia habens duo curata non potest tercium curatum obtinere
si prius non renunciat primis duobus que ex dispensacione
obtinet dictum tamen est verum quando dispensacio super primis
duobus fuit simpliciter facta quia tunc non extendit nisi ad
duo specialia secus si dispensacio sit plenior puta quia in ea
dicatur quod possit illa duo vel eorum alterum dicere et illa plura
recipere vel retinere pro modo tempore sit tamen xvi aut dispensacio tunc
premissa possit fieri permittere absque vacacione sce in dicta q. xii

Permutacio beneficiorum sine fiat auctoritate ordinarii sive auctoritate pape vel eius legati non est necesse quod permutantes faciant mencionem de aliis beneficiis que obtinent ut notatur in tractatu predicto q. xviii

Permutacio facta per papam vel de eius speciali concessione de beneficiis reservatis vel facta mencione non valet si reservacio erat specialis et secreta decretis beneficiis. Secus si erat generalis et non in corpore iuris ut notatur in tractatu predicto q. iiii licet aut non valeat permutacio valet tamen renunciacio ex causa permutacionis facta adeo ut papa disponat de speciali reservacione ad porcia ista beneficia ut notatur in tractatu predicto q. v.

Permutacio beneficiorum non potest fieri sine auctoritate diocesani eciam si ad eum non pertineat collacio nec confirmacio ipsorum beneficiorum. Contradicit invenimus auctoritas illorum ad quos pertinet omnia a principio pertinet presentacio predicto. beneficiorum ut notatur in tractatu predicto q. xxii nisi tamen auctorem illi ad quos principio pertinet presentacio presumpsissent ut notatur per eundem q. xxiiii Et sicut permutacio debet fieri in manibus diocesani ita et renunciacio que permutacionem precedit licet ad alium pertineat electio collacio et presentacio ut notatur per eundem q. xxxi

Permutacionem beneficiorum non potest vicarius episcopi auctoritate, perficere sed capitulum vacante sede potest nisi beneficia ad collacionem episcopi sine capitulo pertineret sicut notatur in dicto tractatu q. xxvi Sed ibi in addicione quadam dicit quod capitulum et vicarius indicunt potius quia talis actus dependet a iurisdiccione episcopali ut notatur in glosa in clementina unica de rerum permutatione in qua iurisdiccione capitulum succedit et vicarius eciam quo ad iurisdiccionem habet idem tribunal cum episcopo nec conferre potest sed nec permutacionibus auctorizare quia collacio proprie nature donacionis et liberalitatis ut notatur de preben. relatum primo non quia de necessitate debet permutacionibus conferre et si aliud fit collacio non valet ut patet in clementina predicta

Permutacio beneficiorum potest fieri ex intervallo ut si beneficia permutanda sunt in diversis diocesibus confert unum de permutacione precedente resignacione et deinde alius episcopus aliud beneficium sine dictis alteri comparanti simul conferre potest resignacionem precedenti possit tunc primo sic et eodem tempore fieri si ambo episcopi simul conveniunt vel unus alteri committit vices suas ut notatur in tractatu predicto q. xi

Permutacio beneficiorum cum fit necesse sit quod hinc inde invenimus nova collacio ut notatur in tractatu predicto q. i et q. xxvi Si tamen episcopus permutantibus consenciat contulisse videtur

Permutacio non redditur invalida ex eo solo quod appareat inequalitas in beneficiis

Permutatio sine redditu sine cum oneribus quia ex hoc non proba-
tionis no. spe. in tractatu predicto q. xl

Permutatio non est si renuntiavero beneficio meo no. spe. in tractatu predicto q. ult.

Permutantis per beneficium cum alio statim desinit dominium suum possidendi
quod ei non competit interdictum unde vi nec condictio constantem
reintegranda no. ro. conclu. 79

Permutantis beneficium si agit ad beneficium permutatum non tenetur
probare titulum eius cum quo permutavit sed sufficit probare eum
possedisse beneficium quod pro illo reputabatur no. ro. conclu. 106

Permutare volentes beneficia sua non possunt impediri per ha-
bentes facultatem optandi ex consuetudine no. spe. in tractatu
primum q. xxviii licet la. ibi aliter in addi. distinguat

Permutari possunt beneficia manualia commendata invicem et etiam
cum aliis non commendatis sed libere collatis no. spe. in tractatu predicto q. xx

Permutari possunt beneficia manualia licet ad nutum sint revocabilia
quia beneficia sunt et possunt perpetuo non revocari no. spe. in
tractatu predicto q. xvi Th. ex causa permutationis etiam auctoritate apostolica
facta non desinunt esse revocabilia ut no. idem spe. q. xvii

Permutari potest beneficium curatum cum non curato. Item vicarie perpetue
in parochialibus ecclesiis possunt suis rectoriis permutari quia
illis vicaria est titulus canonicus et perpetuus no. la. in addi.
dicti tractatus q. xiiii

Permutari potest beneficium cum hospitali vel prestimonio quando id ho-
spitale vel prestimonium conceditur clerico in beneficium secus si laico
conceditur secundum Jo. an. Sed spe. dicit idem etiam quando conceditur
laico vel etiam clerico licet non in beneficium ut no. in dicto tractatu
q. xiiii la. autem ibi in addi. tenet Jo. an. dicens quod de beneficio
ecclesiastico ad non beneficium est prohibita permutatio dicit tamen ibi spe.
finaliter quod licet hospitale quod non confert in titulum beneficii
non possit cum alio beneficio ecclesiastico permutari possit tamen per-
mutari cum alio simili hospitali facta [illegible] renunciatione in
manibus superioris qui committit unum uni et alterum alteri

Permutari non potest licet ius ad beneficium cum licet ius in beneficio nec
etiam duo habentes ius ad rem possunt [illegible] invicem permutare
secundum spe. in dicto tractatu q. viiii dicit tamen la. ibidem in addi.
quod si ambo sint canonici auctoritate apostolica licet ultra numerum et ex-
spectant prebendas vacaturas possunt invicem permutare canonica-
tus ipsos et etiam cum ambo et alia beneficia cum auctoritate diocesani
Secundus si receperint canonicatus et prebendas que canonicatus [illegible]

expectacion prebende permittari non potest quia est canonicatus vel minus ut no. ro. concilii l. 2 6
Permittari non possunt beneficia ubi non est certus numerus canonicorum puta vigenarius est restrictus ad xii et ordinatum est quod in locum cedentis vel decedentis nullus substituatur donec sit redactus ad numerum xii tunc enim si duo de numero vigenario vellent permittare non possunt quia illud non potest vacare donec numerus sit redactus ad duodecim nisi ffec in deo. le. q. xxxiiii dicit tamen illi qui ad ordinationem et statutum fecerunt permittare valent secundum io. an. si ffec con. licet. la. aliter distinguat in addi in dicto trac. q. xxxv
Permittari non possunt decores ecclesiarum ipsarum ecclesiarum que sunt de mensa monasterii maxime sine consensu ipsius monasterii ut no. ffec in deo tractu q. xxxiii
Permittari potest non potest canonice sine auctoritate superioris ita nec prebende nec domus assignate ratione prebende etiam mediante ecclesia secundum io. an. et la. licet ar. con. ut sed la. in si dicti trac. in addi. rota autem dicit quod canonici possunt sine superioris auctoritate permittare prebendas suas quas licet non distinctas ab certis fundacioni si eo dimpsion bod per capitulum facta tpalit assignatas no. ro. conda. lxi. iiii columpna
Permittatio de natura requirit permittacionem esse dominum rei permittate vel per dominum haberi ut est huius modi in bene. quam licet esse non sit dominus beneficii tamen pro domino habetur ut est capitulum in c. cum venerabilis de excep. et ff. de re perm. l. i. in si.

Persona si hoc verbum refert in materia restringibili non comprehendit collegium nec universitatem quia collegium et universitas non est persona vera sed ficta ut l. mortuo ff. de fideiuss. Et ita tenet io. mo. et io. an. in nota de preben. cum nullus in si. li. vi. Et idem tenet bar. et bal. in l. omnes populi de iusti. et iure et paul. ptex in l. iii. §. licet verba ff. de neg. ge.

Personatus et persona ecclesie quid sint et in quo se differant vide supra in dignitas

Pertinere hoc verbum latissime est et comprehendit tam petitorium quam possessorium no. ro. concilii z 1 q. Idem sic dominus decanus pos. cum ecclesia et quique comprehendit dominium quique possessionem no. do. an. de elec. quedam sic sic et eo quod in isto tito Et dicit ecclesia ad aliquem pertinere et corpore eius pleno iure eo ipso quod est ad capitularia tam spiritualia

ut no in dcto c quidam et no ut li tex contrarium videtur textus tene iuncta glo j c conques de fo compe et quod ibi no do an vide tex de ver sig l verbum illud ptinet et c si instan c int dilectos et de re iudi c abbate sane li vi et de elec c si co li et de reli de resti

Pignori possunt haberi et poni pro ypotheca tene rem meam quando non est in pleno iure sed revocabilis mea ut no per Cy et bal in l rebus C de iur do

Placet quid importat hoc verbum placet sive placebit vide sub verbo arbitrium §

Plebanus an dicatur prelatus

Plena probatio que dicatur vide sub verbo probatio § probatio indubitata et quando dicatur plene legitime de causa vide tex et glo de testi significaverunt in fi et tex de in inte resti tandem et vide omnino sub verbo liberam §

Pluralis numerus in gratiis beneficiorum restringitur ad duo de preben c is cui li vi et quandoque ad unum tantum ut quando quis per beneficiis dispensatur secundum ar in c ij de fi pres li vi in verbo plura predicta intellige nisi verba pluralis numeri essent gemina ut verbum plurima secundum jo an ibidem in nola etiam in verbo quecunque vel quodcunque licet cum verba geminata decem numerum includunt no bar in l kalista ad § ff ad trebel et pluralibus verbis geminatis veniunt beneficia curata que non veniunt alio non condicione secundum jo an 132 et vide jo an de preben c sicut li vi supra verbo restringi in nola et supra verbo beneficiis

Pluralis numerus an resolvatur in plures singularitates vide bar ff de condi et de mo l falsa § si ad trebel l heredes mei § cum ita et signus l si seruus § si plurium et de neg gest l iij § negotia et per bal in l penult C de impu et ali sub et per glo in c ut periculosa de penit in glo fi et in cle i de rerum supra verbo alias et de ap c ij in glo j et per ar i de off omnis et per do an in prohemio cle

Possessio in iuribus incorporalibus non est vera possessio sed intellectualis interpretativa et impropria quando iura quique appellant quasi possessionem quique veluti possessionem quod no propter statutum de possessionibus loquentia no do lud do tan pos l et si in colp

in pn Et vide sub § pmittato e pni e surrogatio e
Possio in iuribus incorporalibus adquirit ex vno actu affirmativo eo
tm quem possessio quirit quem actum quis commisit alteri non exiret
nisi ius credi si ille actus consistit magis ut spm solue vel ad si
nodum ire in signum subiectionis sine pati potiore tamen ille
actus qui sonant magis qm in pati no. do. an. de con. pos. c.
si. i. columpn Conclude tamen cum sufficiat vnus actus vel re
quirant plures quot requirunt tot et tales actus et talium in
rium contra que concludunt vtentem vti iure suo p iure
suo et patientem pati vtentem vti p iure suo et no. xxviij
columpn. § ij. in. vsu et vade j. e. possio. seu qm subiectionis
et e. possio si qm inmed in corporalium ut adquiratur
Possessio pt adquiri in prestationibus personalibus apt rem a pra
sta et p illa quasi possoe pt agi recuperando. no. do. an. de
cau. pos. c. si. ij columpn
Possio licet adoptabilis sit ad iura incorporalia tamen spectatis no
quia tale ius non est spectati plena si quod appetate separatio hic
e qm p talibus iuribus non datur stricta rei ven. si confessoria
quia in re actio p talibus tamen iuribus put ampliat ad rem cor
poralem datur quedam vendito lata rom iuris que appella vtilis
rei vendicatio et in tota non sapit nam confessoie que e in rem
actio cum det ad rem corporalem nec in totum naturam rei vendi
cationis cum detur ad ius incorporale sim Immo eminus dein
saluari pt inklo de illa lata spectatori que p iuribus est in lictione
competit adiecta cum venditorem rom talis iuris no. do. an. de
con. pos. c. si. iij columpn
Possidi non possit actio nisi p illum cui competit ut no. oldra
con. cxlj. et Immo de resti. spo in litis. et domini an. de prescr
Inditis. vi. columpn § oppo quod non possit
Possessio in iuribus incorporalibus licet requirit ipsius iuris p
subiectio sicut in re corporali licet ipsam rem possidet et talis p
habet p traditionem et ideo si vnus e continuus dicitur similiter et
possio continua si non est continuus appellatur discontinua et
hoc in realibus Insinuationibus aut et iuribus ppone debite
subiectio qm possol est titulus vnus cautius no. do. an. de con.
poss. c. si. iiij. columpn conclude in realibus qm ipsum iuris no
qm possidet simile si actus qui exercetur rom ipsius iuris

sed attenta tamen media ipsius iuris dicit quasi possideri sive sit pe-
nes possidentem sive non sit quia actus ille quo vtitur collector
con iuris continetur vel qui pendit ro. do. an. de resti. spo. c. i
et c. in lit. xviii columpna ad primum
Possideri an possit oblacio personalis ad vnam prestacionem dic quod
possit et possideri proprie quia apta est pati missionem Item
quod ipsum tamen competit possit dici possideri sed possideri latissime
sumitur pro habere vel tenere sed si sumitur stricte pro vera possessione
vel quasi non videtur quod talis oblacio non sit possidibilis quia vlterior
statutum obligacionis nullius est vsus cui possessio applicari pos-
sit et quod personalis licet dic tamen Bar. quod ibi subest veritas
debiti videtur quis esse in possessione ppter spem vsus exigendi col-
lectam no. do. an. de. can. poss. c. fi. v. columpna Et sic
premissa intellige quod idem do. an. no. de resti. spo. in lectio xix
columpna prima qui et 2o. et de consi. pronunt v. columpna in prin-
cipio Oldra. dic sic primo quod actio exequenti obligacio ppter possideri
pro illum cui vere competit non pro alium ut no. consilio clxvii
Possideri an possit obligacio personalis ad plures prestaciones In hac
legiste tenent quod non Primo considerat quod quedam sunt presta-
tiones personales que annectuntur alteri iuri reali ut prestacio fi-
delitatis respectu vasallorum iure ut est prestacio census con iure
emphiteotici et in his est dare possessionem con iure realis cum
annectuntur quod possedibile est Quedam sunt prestaciones
personales que non annectuntur alteri iuri reali sed transeunt
in aliquod ius reale distinctum et separatum ab ipsa oblacione
personali ut est ius decime ut est prestacio con pedagii vel con
collecte Et in his eciam est dare quasi possessionem quia possessio
requirit subiectum cui applicetur in vsum illius iuris separati
quod possidetur vel non Quedam prestaciones personales que
non ab ipso iure obligacionis personalis nec est vis an
dicitur concursus veritatis illius iuris quod possidetur vel
non Quedam prestaciones personales que non annectantur
alteri iuri reali nec transeunt in aliquod ius distinctum
ab oblacione personali et in his non est dare quasi possessionem
sed bene creatur quidam vsus aptus ad plenam possessionem et ad
producendam oblacionis subiectum et ad exprimendam oblacionem
realem no. do. an. de cau. pos. c. fi. l. vi. et vii. columpna
licet Bar. dicat contrarium in l. ii. ff. quo. bo. si alteri

dixisse videtur inst. iii. § unde vi et vide ar. et vide de capitulo ro in antiquis qui aliter sentit concilii

Possideri potest iura incorporalia que dant in personam velut in rem quando talia iura habent in se dominium vel eius partem et ideo est intellectus in servum ius libertatis in libertum ius acceptum in acceptum ius monachatus in monachum ius clericatus in clericum ius civilitatis in civem ius patrie potestatis in filium ius sororitatis et fraternitatis in sororem et fratrem quia in omni predictorum iurium est dare latam proprietatem de iure conceptam et ubi est dare proprietatem ibi est dare possessionem no. do. an. de can. poss. c. si viii columpna x 20 dicebam

Possideri vero an possunt iura que debentur a re rei ut sunt servitutes realie itineris actus actu conductus et similes dic quod si habent causam continuam vel quasi dat solutionem utpote quidam qui ponunt esse possessionis et prescriptionis no. do. an. de can. poss. c. si viii columpna x dicebam 20

Possideri an possunt iura incorporalia que debentur a re pro re dic quod si cadant in plenam proprietatem sicut est ius dominii in re quia si est nulla possessio iuris quia ab toto dominium iuris confunditur in dominio et vera possessione rei Si aut respectivum quod est iura usufructus vel usus dat quasi possessio ipsius iuris ad solum cum domino habet etiam cum habitacione licet Bar. Innocentii et male quod datur solum cum domino no. do. an. de can. pos. c. si viii et x columpna

Possideri seu quasi potest per canonicum ius eligendi quia ius eligendi non consistit in iure canonicali sed est quod exclusive et per se a iure canonicali cum multi sunt canonici ius eligendi nisi eis assignet locum in capitulo no. dominus an. de can. pos. c. si. viii columpna

Possessio prebende vel ecclesie dicit te perceptis beneficiatum suo nomine respectu tituli habet respectu bonorum ecclesie vel prebende dicit nomine prebende vel ecclesie possideri no. ro concilii xxi vii columpna

Possessio vera ius tituli in beneficio an sit vera possessio respectu rei vel quasi possessio respectu iuris dicunt quidam quod clericus ad instar usufructuarii habet possessionem naturalem in rebus vel habet possessionem respectu iuris tituli habet dic simpliciter primo quod clericus in beneficio est simplex detentor corporis ecclesie et rerum suarum et

hz solam qz possessionem iuris administrandi veram aut possessionem
rerum ecclesie hz episcopus vel ecclesia vniuersalis et particularis et hoc
in ecclesiis secularibus prepositus aut et alii regulares prelati si
sunt manuales nullam habent quasi possessionem sz tenent ut vicarii
vel custodes Si aut non sunt manuales sed perpetue ut electi
a capitulo vel conuentu illi hzt quasi possessionem iuris ad
ministrandi et nomine proprio possunt agere ut restituantur no. do.
de con pos. c. fi. xi et xii columpna Et tangit etiam xxx
iiij columpna & nichil videtur alibi dic. Innocentius et hoc approbat quod
clericus hz naturalem possessionem rerum ecclesie nomine suo et ciuile nomine
ecclesie Sz hanc opinionem reprobat do. an. et tenet primam in c. ex
litteris de resti. spo. xxxiiij columpna & ex hic deducitur decaditur
et xxxi col. & vemo ad vltimum et de con pas. cum sup iii colump
Et vide i. s. possessio seu quasi iuris et titulus et c. seq
Possessionem sz quasi rerum ecclesie vel iuris administrandi catholici
non hz illi qui etiam ad finem conducunt quibus dat vniuersalis
administratio redditum et facultas eligendi spirituales
et temporales redditus sz hnt nudam facultatem administrandi
Si in nomine alieno siue sint clerici siue laici ideo non
qz possident sz alius tenet Et propterea si ex facultate peruenitur
non possunt agere possessorio nomine proprio no. do. an. de con.
pos. c. fi. xiii columpna & deinde ergo decidit
Possessionem seu quasi rerum prebende vel iuris administrandi non hz
laicus cui pro eius sustentatione e concessa prebenda nec hz iuris
administrandi apparatum quia ecclesie ius spirituale non cadit in laicum sz
tantum peruenit in re qua administrat etc. non qz possidet nec ex
eius possit agere possessorio no. do. an. de con. pos. c. fi. xiii
columpna & deinde decipio incipit
Possessio seu quasi seruitutis que a nomine possidetur non adquiritur
nec creatur ex eo solo quod quis comprehendit
fundum dominantem et illam tradat dominio consensu sz si ex
sistens in quasi possessione seruitutis vendit fundum dominantem
et illam tradat dominio consensu etc. qz possessionem seruitutis illam
transfert aliud est ergo in qz possessionem nominatur creanda in
qua requirit patientia aduersarii in seruitute creari et aliud in
iam formata transferenda no. do. an. de con. pos. c. fi. xiii
columpna & vemo ad secundum
Possessio seu quasi publicationis et iurisdictionis in castro
ciuitati publicatum vel in capellam ecclesie publicatam ad
quam tempore quo quis ingreditur ipsam ciuitatem vel ecclesiam

absque alio particulari exercitio iurisdictionis quod est verum quando
ille qui primo dictam civitatem vel ecclesiam erat in quasi possessione
publicationis et iurisdictionis predicte secus si quasi possessio esset
de novo erat in agro formata quia tunc per solum ingressum
in civitatem vel ecclesiam non adquiritur quasi possessio publicationis castri
vel capelle no. do. an. de cau. pos. c. si xviii columpna per
per hoc concludit
Possessio vel quasi iuris decimalis requiritur corpore quod quando inducitur
in fundum decimalem ab eo qui habet dictam quasi possessionem habet velle
transferre in illud habet in dicat scilicet si inducens non sit in quasi possessione de-
cime quia tunc sola tradicione fundi nec creatur nec adquiritur quasi
possessio predicta nisi vincta cum tradicione fundi aliquam partem decime
reciperet ad adquirendum quasi possessionem illud enim quod in quasi possessione
non est creanda no. do. an. de cau. pos. c. si xv columpna per ex
hiis 2o decidit et xvi. columpna per ex hoc apparet Et hoc etiam
per eundem de resti. spo. in libro xvii columpna per hoc declinat
Possessio enim locorum civitatis vel castri adquiritur apprehensione
unius loci civitatis eiusdem vel castri qui apprehendit ad adquirendi
possessionem totius secus in quasi possessione iuris et iurisdictionis in civitate et
castro quia non adquiritur nisi intercedat aliquod exercitium particularis iurisdictionis
sciente vel paciente illo cum in iurisdictione preiudicatur fuit dicere dic
quod solo ingressu civitatis vel castri cum apparatu iurisdicionali adquiritur
quasi possessio totius iuris et iurisdictionis quia preeminentia illam ostendit
aliquod tangere de iurisdictionibus actu et quia talis actus annectitur
iurisdictioni Sed alte habet quod si agatur de adquirenda quasi possessione iuris
totius provincie oportet quod ingrediatur principalem civitatem non in apparatu
iurisdicionali tunc si agatur de quasi possessione iuris de novo cre-
andi non adquiritur solo ingressu si de iam creata transferen-
da illa transfertur no. do. an. de cau. pos. c. si xvii. columpna
per ex predictis puto
Possessio seu quasi iuris administrandi in ecclesia adquiritur corpore quod quando
quis inducitur in possessionem corporalem ecclesie ad adquirendum quasi possessionem
iuris administrandi quia actus ingrediendi est coherens admini-
strationi ecclesie ideo statim cum auctoritate superioris inducitur vel
ingreditur incipit aliquid tangere de iure administrandi quia
actus ingrediendi ecclesiam est coherens administrationi ecclesie quod
consistit etiam in tenere no. dominus An. de cau. pos. c. si
xvi columpna per ex hiis decidit
Possessio iuris eligendi non adquiritur ex eo solo quod quis inducitur
in possessionem capituli vel stalli chori quia per ingressum

nichil tangit de parte iuris eligendi s3 bñ fateor q collior est in qua possessionẽ capit. p quod h3 licenciam ipsa auctẽ compꝛehendendi qr possidens iuris eligendi no. dominus an. de ton pos. c. si xvi columpna in ex hoc appet ex eo cõm notat idem Jo. an. de resti. spo. in keus xxiii columpna ex hoc infert et limitat cantor quod nõ h. e. possessio iuris platurẽ

Possessio seu qr iuris eligendi passagium non adquiritur ex eo solo q quis ponat in possessionem loci vbi passagium colligitur quia ex hoc non tangit aliqd de pte iuris collegii passagium no. Jo. an. de tan pos. c. si xvi columpna in ex hiis patet

Possessio seu quasi iuris canonicalis vl platurẽ non adquirit ex eo solo q canonicus seu platus sit inductus in possessionem fendorum et possessionum ecclie sm quemo Tu dic q si consuetudo adest q tal inductio habetur p signo possessionis traditur tunc transfert qr possessio iuris vniuersalis s3 cessante consuetudine adquirit solum qr possessio administrandi tempalia, nam spualia quia eo quod fundum ingreditur p̃ripidit patiens vl conducte tangit aliquid de administratione tempalium et sic tam conti(n)gentalis eiusdem administrationis et ipse extendit illa quasi possessio ad omnia cetera respicit temporalis administrationis iu(ris) tam adquirente constat s3 ad spualia non extendit quia sunt alterius specierum et superioris gradus de quibus nichil tangitur p ingressum predictum no. Jo. an. de tan. pos. c. si xvii columpna in ex hiis decidit Alibi dic q licet p ingressum fundorum valeat nomine ipso et simil nomine ecclie sm quemo quod tunc non apparet tamen non adquirit qr possessio iuris canonical vel platurẽ nisi illo iure vtatur vl interveniat constitutum ho p en. de resti spo in keus xxiii columpna in ex hoc decidit licet cõm teat ro ut ipe no eo. c. in keus xxiii columpna in quest et 3o pn

Possessio seu qr iuris pronatus adquirit p apprehensionem ecclie quod est ius quo ad ius administrandi et honorificentie quia p apprehensionem tangit aliquid de administratione et honorificentia scilicet quo ad ius presentandi nisi aliter sit illo iure vsus vl quia nisi qr possessio iuris presentandi ea ca in prenim alteri donantem quia tunc illa qr possessio transfert i donatom

in possessionem ecclesie inductum ad illam quasi possessionem sufficiendi
sciente et patiente seniore no. do. an. de con. pos. c. si x
viii col. iiii pro exhibitis decidit

Possessio iuris patronatus ut presentacionem validet requirit quod sit pre
ter presentantem in limitibus actus presentacionis preambula ergo
possessio precedens vel actum presentacionis sequens non validat
presentacionem nec eciam illa que in limitibus presentacionis adquiritur
quod ultimum verum est in possessione tantum sed in vero patrono suf
ficit ad validitatem presentacionis ipsi adquisita que possessionem
in actu presentandi. no. do. an. de iure patronatus consultacionibus c. viii no. li

Possessio seu quasi iuris subiectionis adquiritur corpore quod aliquis inducat
in possessionem ecclesie ut subiecte vel possessionem eius quia in quodlibet dicendo
tangit aliquid de iure subiectionis no. do. an. de con. pos. c.
si xviii col. iiii pro exhibitis decidit

Possessio seu quasi iuris vasalitici in vasallum adquiritur duo corpore
quod feudum tradit feudatario et ipse ingreditur ad sufficiendum iure
vasallitatem in dominum quia aliquid tangitur de iure vasallitico
et subiectionis eo quod aliud recipit a domino ut subiectus et sub
iecto tribuit tradicionem fundi no. do. an. de con. pos. c. si xviii
col. iiii pro exhibitis deciditur

Possessio seu quasi subiectionis adquiritur et probat prestacionem censuum
saltem respectu illius censuum sed quo ad alia separata non arguit
subiectionem quia actus solucionis censuum et cognicionis alicuius est signum
subiectionis alicuius prestacionis signum aliquibus exempcionis non arguit ergo
subiectionem vel eius quasi possessionem nisi ad limites determinate
prestacionis censuum et eodem modo iste tradicionis tirancorum et cercorum
que fiunt in ciuitatibus in festiuitatibus publicis cum ecclesie sint de
signa in signum subiectionis arguunt subiectionem aliter determinatam
innatam quia vaga sunt cum possent alicuius eorum recommen
dacionis et protectionis cognicionis racione totalis subiectionis nisi
aliud in tradicione appareat no. do. an. in con. pos. c. si xix
col. x nunc autem restat et videndum si possessio in rebus incor
poralibus adquiritur

Possessio iuris prelature vel iuris canonicalis adquiritur corpore
quod quis installatur a sede principali prelature vel iuris canonica
lis ut qui ponitur ad sedendum in choro quod est unum ex
generali consilio sit deponente petrus de ule septo sim

Immo et si consuetudo refragaretur dicit probari no. do. an. de resti.
spo. in litt. xiiii columpna + quinque et facio primo Et idem
dicit ro. ut ibi no. Sed tu. dic quod actus de iure factum instal
lationis in loco principali sedis adquirit quasi possessio totius iuris
prelature et iuris canonicalis Quoniam tunc adest hic instantia in-
stallantis et installati et facultas tradende possessionis depe
deat ab installante et ro. est quia corpo. installa. in cho
choro qui est locus principalis prelati et canonici tangit et
qua per iuris administrandi corresponditur Caveamus tamen est
voluti concludere quod possessio ut probat consuetudinem Sed si in-
stallatio canonici fiet non in loco principali sed in aliquo
loco temporali tunc quia hic actus potest declinari ad alios
particulares actus iuris canonicalis ut ad ius eligendi et
similia que sunt subiecta quedam et posterius ad ius ca
nonicale non requirit quasi possessio iuris canonicalis nisi
consuetudo aliud dictet Et in hec procedens [illegible] Et
no. do. an. de con. pos. c. si. xvi. columpna + [illegible]
secundo infertur et vide [illegible] possessio iuris eligendi
Possessio seu quasi iuris prelature vel iuris canonicalis [illegible]
adquirit corpo. [illegible] quia per illius iuris tangit ut quia el-
ligit ordinatus actum particularem facit sibi si hic agit ut
ius corporale queat et adversarius hic stat no. do. an.
de con. pos. c. si xx. columpna + sed hic est dubium vide
plenius s. [illegible] possessio seu quasi iuris incorporalis an accipitur
Possessio seu quasi si non potest accipi in hoc loco ad hoc depu
tato propter violentiam forte aliquorum an possit accipi et
adquiri in alio loco ad hoc non deputato Immo variant
oli. tenet quod sic si locus ille non deputatus pertinet ad dignita
tem vel beneficium de cuius possessione agitur alii secus nisi
consuetudo aliter se habeat no. do. an. de con. pos. c. si xx co-
lumpna + sed hic est dubium et de resti. spo. in litt. xx
columpna + per hoc dicit. [illegible]
Possessio rei corporalis adquiritur per traditionem clavium ipsius
rei et per traditionem [illegible] de ipsa re conferri no. do. an.
de con. pos. c. si xxi columpna + verno ad terminum
Possessio seu quasi iurium incorporalium ut est ius administrandi
etiam adquiritur in totum per traditionem clavium [illegible]

clarici non eccl(es)ie sed animus possessionis eccl(es)ie tunc adquirit quasi possessio administracionis temporalium t(ame)n non spiritualium nisi (de) consuetudine talis actus esset destinatus in signum tradicionis total(is) possessionis no(tat) dominus an(tonius) de can(ario) pos(sessionis) c(apitulo) fi(nali) xv colump(na) ii xv libri patet

Possessio seu quasi iuris administrandi eccl(es)iam t(ame)n adquiritur per investituram que quandoque fit per tradicionem baculi vel anuli investientis vel investiti vel tercii non eccl(es)ie dic(it) quod quia ipsa investitura non precedit translacionem ipsius iuris non transfert quasi possessio sed solummodo tradatur ius quia sumit tunc prelacionem aut provisionem sed si sequitur totalem translacionem iuris et talis actus fiat in re presenti transfert quasi possessio sed t(ame)n dat licenciam ingrediendi lic(et) t(ame)n hodie generaliter consuetudo tale ex signum possessionis transferendi xvi consuetudinis transfert quasi possessio et est varius sive fiat in re presenti sive in re non presenti no(tat) do(minus) an(tonius) de can(ario) pos(sessionis) c(apitulo) fi(nali) xvi col(umpna) ii venio ad tercium

Possessio seu quasi iuris administrandi adquirit corpo(raliter) quod quando in eccl(es)ia consistit per actum pulsacionis campanarum vel tradicionem pannorum altaris vel alterius actus similis quia per tales actus tangit res administrand(as) quod non est quando investitura fit per tradicionem baculi vel imposicionem birreti vel anuli no(tat) pertinentem ad eccl(es)iam ius do(minus) an(tonius) de can(ario) pos(sessionis) in c(apitulo) fi(nali) xvi colump(na) ii venio ad tercium Com(mun)iter t(ame)n extra predicta dicunt domini de rota et idem do(minus) an(tonius) de resti(tucione) spo(liatorum) in libris xxiiii colump(na) ii quandoque et tercio principaliter

Possessio seu quasi iuris incorporalis transfert et adquirit per hec verba do et assigno tibi talem ius in re vel talem prebendam summo quod procedit quando illa quasi possessio iuris consecutive et accessorie venit ad translacionem vel possessionis ipsius rei ut quando in re presenti quis dicat do et assigno tibi talem rem cum omnibus iuribus vel sed principaliter xx vel predictus non transfert quasi possessio iuris prebendal(is) quia in quasi possessione talis iuris non cadit tradicio nec assignacio sed dicitur ex parte nisi talis assignacio fiet per inditem no(tat) do(minus) an(tonius) de can(ario) pos(sessionis) c(apitulo) fi(nali) xviii colump(na) ii nunc venio ad actus et secundum premissa intellige quod idem dominus an(tonius) no(tat) de restitucione spoliatorum in libris xx colump(na) prima versu venio ad secundum

Possessio vera ^rei^ vel non iuris quod quis lic(et) in re adquirit possessionem a possidente sum no(tat) do(minus) an(tonius) de can(ario) pos(sessionis) c(apitulo) fi(nali) xviii libri colump(na) ii sic est

dubium et habe de adquir. re. pos. interdum ff. si.

Possessio seu quasi omnium iurium incorporalium transfertur et adquiritur per constitutum factum ab illo qui quasi possidet Secus si fiat ab illo qui non possidet nec quasi possidetur quia tunc agit de possessione nondum formata et nomine creanda actus autem constituti non est ordinatus ad possessionem creandam sed ad eandem transferendam no. do. an. de con. pos. c. si. xxiiii columpna x. ff. est dubium et melius de resti. spo. cum venissent iiii et v colp.

Possessio seu quasi iuris subiectionis quod licet prelatus in rectorem non transfert in alium ex hoc quod rector constituat se alterius nomine possidere et alium in dominum recognoscat quia rector non possidet no. do. an. de con. pos. c. si. xxiiii columpna x. ex predictis infertur

Possessio seu quasi subiectionis ecclesie quam licet episcopus transfertur in alium si episcopus constituat se alterius nomine possidere quasi iudicem in proprio posite in quasi possessionem iurisdictionis et sic de singulis Hunc vero intellige cum quasi possessio possit alteri proportionari alias secus Unde enim si clericus nomine [illegible] constituat se quasi possidere titulum beneficii vel ius eligendi per nomine canonici constituat se esse in quasi possessione filiationis vel in alio loco ecclesie in quasi possessione iuris maioritatis non transfertur quasi possessio ex incapacitate suscipere debentis no. dominus an. de con. pos. c. si. xxiiii columpna x. ii per hoc decidit

Possessio seu quasi iuris tituli beneficii quam licet canonici vel alii beneficiati compermutantes transferunt in eos admonitionem per constitutum mediante auctoritate superioris in permutatione notat do. an. de con. pos. c. si. xxiiii columpna x. secundo per hoc decidit

Possessio vera rei transfertur in alium retentione [illegible] iuris in ipsa re Adeo si quis donandi proprietatem quis retineat usufructum transfertur veram possessionem rei quam habebat secus si non possidebat notat dominus Andreas de can. pos. c. finali vicesima quinta columpna x. est et alius actus

Possessio seu quasi iuris usufructus non adquiritur nec creatur adeo quod habens plenam proprietatem quis donandi eam retineat usufructum per hoc quia talis quasi possessio non pretenditur sed ex ipsu

[illegible]

Pati creat^r etc^ra ecöuso si quis retineat iure quasi proprietatem aio trasferendi in aliu. Ius tamq usufructu ptalem retentione non transfert i illud qi possessionem iuris usufructu quia transferre nolens no lz illam iuste formata. no. d. an de cau pos. c. si xxv colu^p ubi est et alius

Possessio seu quasi iuris eligendi transfert^r in aliu eo ipso qi canci existens in plena qi possessioni iuris canonicalis retinet ius putandi et transfert ius eligendi ubi transferre pot etc^ra sic si existens i quasi ppossessione iurisdictionis tiril ul cualis retineat tiulez ut transfert qi possessor cualis ul equus qi transferat qi possessio illius iurisdictionis qi transfert^r intendit etc^ra sic si epus existens in plena qi ptate subiectorum s iuris epal ptem etiam sbcotis 2 iuris retineat ut quasi possessor alterius partis transferat 2 hac operat^r sola retentio partis absq alio qtrino ipsius iuris no d an de pos c si xxv colu^p ubi e 2 alius

Possessio seu qi iuriu incorporaliu acquiritur ut aquirat^r requiritur capacitas illius iuris 2 qi possessor competere volentis aquire qi possessor maritalem hereticus no posset aquire qi possessor ecclesiae 2 iuriu spiritualiu / laycus simili no pt acquire qi possessor iuris spiritualis nec iurisdictionis in clericum nec potestate audiendi confessiones no d an de cau pos c si xxv colu^p ubi inc 2o et xxvi colu^p p exlhys decadit^r item no posset laycus qi possessor censis acqre in re sacra vel totalis esse ut no xlviii p testat ult videre

Possessio seu qi summe plenitudinis ptatis ptate no pot acquiri per inferiorem quia illa ppa lz a dno 2 illius inferior est capax item nc pot inferior libertatis no recognoscendo imperiu i superiorem nec papa loco imperii et si acquirit est nc pot esse iusta no d an de cau pos c si xxv colu^p ubi inc 2o predicta intellige nisi pap ut imperator concedat alicui facultatem aliqui agendi e plenitudine ptatis quia tuc illa facultate exercendo acquirit^r qi possessor qz ptit^r ut p iuris suo ut no xly colu^p

Possessio seu qi iuris excitandi pot acquiri nedu p plati sz etiam p inferiorem clericum du tam lz iurisdictionem ul saltem hcat ptatem remuneralem in aliquos subiectos no. d. an. de. cau. pos c. si xxvi colu^p p exlhys decadit^r

Possessio seu qi iuriu incorporaliu no pot acqri nisi aiq 2 corpo

Volentis acquirere intendat et sic est necesse ingredientem etiam
ipse animo querendi et aliquo corporali extente pactu tractet proportio
nabilem extitio iuris et quotlibet ius licet suos actus et tractatus con
sentos significatiuos ipsum ius non d an de resti ppo in lib xxiiii
colump v iiii intriseca

Possessio seu qui ut acquiratur in corporalibus exigit usum proportionabilem iuri
cui intendit quod possessio ut si volt aliquis querere quasi possessorem iuris
putat: eligendi eligat si iuris putandi si iurisdictionis ..... exerceat et
sic de singulis ita si usus esset vagus et equiuocus ad plura iura
non arqueret ad qui possessorem alterius non ergo sufficeret ad concludendum
qui possessorem iuris qui interfuit electioni quod potuit interesse ut consultor
ut testis ut aduocatus ut notarius non d an de cau pos t si
xxvii colump v 2o exigit

Possessio quod quis licet in aliquam ut diffiat intencionem probandi et con
cludi exactibus tamen proportionabilibus cinalle et opt quod non solum actus
impertinentes excludantur sed permissum vel equiuoci quod intelligo 2m Jo
an nisi proiectum determinari pot in quam partem exerceatur non d an de
cau pos t si xxx colump

Possessio liberi hominis a iure est improbata nisi ex causa dicta et
a iure permissa 2 sic dicta possessio licet ancxam causam proprietatis aliquo
non d an de cau pos t si xxxi col v quinta opp

Possessio seu qui iuris matrimonialis inste licet non pt adepta possessionem nisi de
matrimonio constat saltem apparenter ad cuius exigit vera existencia vinculi
matrimonialis sed sola apparencia ex rebus rudibus 2 principalibus s con
sensus et legitimi hac est inter personas habiles ad matrimonium licet non sit
inter eos propter aliquod impedimentum 2 quod matrimonium sit in facie ecclesie
contractum ut ab ecclesia approbatum alias licet concludatur possessio non sufficit
ad possessorium recuperandi quia euidenter iniusta sed ab ecclesia re
probata et ex hoc apparet unus casus in quo ad libitu qui possessionem exigitur
ut quis prius suo utatur s quod vere vel apparenter sibi aliquod adsit
de proprietate illius iuris in quod intenditur qui possessio et sic illa quasi
possessio licet causam proprietatis anexam non d an de cau possessi t si
xxxi colump v v oppo et inde sub possessorio s possessorio
recuperande agenti in causa matrimoniali cum pluribus s ibi scriptis

Possessio seu qui iuris et tituli beneficii ut queratur exigit auctoritas
ordinarii inducentis in possessorem quando agitur de quasi possessione
platiue vel alterius beneficii a can tu ubi aut agitur de acqui
renda qui possessione iuris canonicalis sufficit alterius de tribus
probari primo quod exierunt actus qui solent tamen proportionatur

Ut in esse electionibus et aliis tractatibus prebendam recipere stallum in choro licet lectorum omnium super epistolam in ebdomada sua legere cameram habere solitam canonicis assignari ex quo extunc actus permissivos spirituales tum canonicis . . . quo probet qualiter habetur tamen et reputatur percipiendo et hoc sufficit adeo ut eum quasi possessorum saltem per quam dicatur possessorum in odium volenti . . . So an. Tu dicis quod si agitur solum de fine querende et habende quasi possessionis iuris tituli illa non potest acquiri nec haberi nisi dicatur patientia illius a quo pendit illud ius conferre ut collatoris sive institutoris vel investitoris quia cum in talibus iuribus non cadit traditio actualis ergo quod quicunque possessio liceat excepta patientia canonicorum cum ab eis non dependeat illud ius conferri nisi forte ad capitulum spectaret collatio et hec vera quando agitur de acquirenda quasi possessione totaliter cum talis ut de iure eligendi vel voce dandi hic sufficeret patientia canonicorum a quorum potestate pendet illud ius conferre Sic ergo tantum articulus ut si intendat concludere quasi possessionem respectu tituli concludat patientiam illorum ad quos spectat illud ius conferre et extunc patet quod ad habendam quasi possessionem iuris et tituli huiusmodi exigitur quod utens utatur et patientia suo ita quod ius ad eum spectabit annexam non obstante . . . an de cau pos c fi xxxv colum . . . sed dubium est et de resti spo in libris . . . ad huius evidentiam

Possessio quasi seu quasi civilis et tituli in civilia non potest acquiri sine scientia et patientia alterius possessoris vel sine patientia custodis quando ab alio non possidetur Est enim necessaria scientia et patientia confirmatoris et investitoris sine quorum auctoritate non possit iuste possidere non obstante an de cau pos c fi . . . col . . . venio ad textum

Possessio seu quasi iurium incorporalium cum preter quod ius maritale et tituli beneficii regularis ullam sed mixtam cum spiritualitate vel sed cum spiritualitatis annexam et quo ad finem ipsius quasi possessionis habende et querende non exigit utentem uti per nomine suo ita quod ius ad se vel ut presumitur esse sed sufficit quod sic utatur quasi nomine suo ut non do an de cau pos c fi . . . colum . . . in aliis autem iuribus et de resti spo in libris in col . . . oppo . . . et . . . colum . . . nunc intuiscia et eo ti c i fallit . . . in quasi possessione iuris personalium et actoris quia nunquam possit quis possidere actum nisi ille cui de iure

competit quia aliter non agit neque possidet ut no in dec. c. in litis xix talium ꝗ requiritur 20

Possessio seu quasi iurium incorporalium non creatur absque paciencia eius contra quem agitur quem quasi ipsa possessio et hoc ubi agitur de quasi possessione creanda sed ubi agitur de creata in alium transferenda illa transfertur absque paciencia probata vnde hoc ꝯ servitutem vie in fundum alterius si fundum suum cum servitute debet alienat transfert quasi possessionem illius servitutis in emptorem licet dominus fundi servientis non paciatur quia illa quasi possessio iam erat formata Sed si ego nouiter quero servitutem vie per fundum tuum quasi possessionem non acquiro nisi tu paciaris et hoc verum in iuribus in quibus datur quasi possessio sed nullus tamen sufficit solus vsus competente querere intendentis absque paciencia eius contra quem queri intendit no. ꝯ an. de cau. poss. c. si xxxvi talium ꝗ nunc videndum restat

Possessio seu quasi quam est precaria dum possidens possidet nomine alieno non proprio quia non possidet ut pro iure suo no ꝯ an. de cau. poss. c. si xxxvii cal. ꝗ 20 dixi licet in ipse precario tenens naturalem possessionem ut no. lex. bar. ff. de acq. pos. l. inter. in principio

Possessio rerum corporalium in dubio non presumitur precaria secus in quasi possessione omnium incorporalium etiam si illa quasi possessio non sit contra ius quia semper in dubio presumitur precaria quod est verum si possessio est recens secus si sit antiqua relinquitur arbitrio iudicis no. ꝯ an. de cau. pos. c. si xxxvi cal. ꝗ 20 dixi

Possessio seu quasi iurium incorporalium non acquiritur ex paciencia gratiosa nisi ab vtraque parte agatur ut ille possideat cui paciencia prestatur et talis possessio dicitur precaria que durat quamdiu gratia durat et ideo si canonici de gratia admittunt aliquem ad eligendum ut coeligat vel in alio actu vocem suam det ille non acquirit quasi possessionem nisi vtraque parte agatur ut habeat etiam tunc primum acquiritur quasi possessio que durat ut precaria quamdiu gratia durat no. ꝯ an. de cau. pos. c. si xxxvii talium ꝗ 20 dixi

Possessio seu quasi iurium incorporalium ut acquiratur ita quod non sit precaria requiritur quod ille contra quem acquiritur paciatur vtente uti ut pro iure suo et qualiter aut constet quod ita paciatur dic ut per inno. quod hec constat per cotidiano actu si talis sit actus qui visibiliter etiam una vice non permitteretur nisi ius haberi ut actus eligendi vel vocem in capitulo dandi vel aliquem actum personam ducendi ideo sufficit quod actum una die duxerit me sciente ut videatur pati quod ille iure vtatur pro iure suo si aut

actus est talis qui pmas facultatis 2 amiciae verisimilit bis vel ter
pmitteretur etia ius no lsuti s3 inlatoes gemmati non patere dur
et vec pfundu alienu 2 silia tug ex duobg ul tribus actibus no
acquit qi posso G3 unta dicat q aquit si p xxx vabg merit
vbi etia ius no lsuti ut si vng i domo militis recipet tug exmulti
platori taliu actuu no psuit q quis paciat vtentez uti ut pro
suo iur nisi ex alys circustacys aliud induceret ut si est talis qui
ex debito hoc gsweneat ut ex eo ca doi y ul platos fuit in
do hospitaty ul i domo exempli ex mo etia quez gstat quo pati
vtetem uti ut p iure suo puta si ille i cuug pundiau quis vtit
codicebat et nichil oig vtens vsus fuit Item gstac pt p exepsa
va vtentis quibg exprimit sic uti iur s fuitutis ita q no ex gra
s3 ex debito uti intendit s ls con que vtit neq vbo nc fcto gtdicat
ex quibg gcludit q ex actibg ex vbis et mo ex alys circustacys
arbitrabit iudex bong et tussimdet ong pbandi in altiy ut
p mlta exempla declat de cau pos e si exepcy colup v inc
videng restat cu tbus alys colup scripti vide acc jnno in q si
diligenti de psep bar cil pomt exem de possoe iur eligedi
adqua querendam suffiat vng actg elector ut ipe no in k l i s
hoc inducto de iti ac q p ua

Posso seu qi iuriu incorporaliu in quetat vtenti ex alty patia
involutaria dic q si patia ivolutaria s3 in se volutate pidosam
et pusillamine transfert qi posso in vtete que eat formata
in metcloiz si no erat formata creat de novo in vtentem cuy actg est
talis qui no pateret nisi ius lsuti licet forte h posso no psicet
quo ad omia remedia possoria Si aut patia est ex toto ivolutaria
ut cuy ls con que intendit qi posso gtdicat 2 faciat quitq pot
ne alit illam acquirat ut forte no audiens no aqui tu appeat
possoz no bre anim deferedi p quod gcludi videt i corporalibg
violenta possoz lsui no posse quia i ea tenda exigit pati
in alia pte jnno dicit contrariu G3 pcontordia dic q si
violent paciens no credit vtentez uti ut iur s suo no acquit

Ille qui possessor Si autem recedat cum uti ut presumptio tunc violentia infertur ipsi possidenti quod non sufficiat se posse repelli contrario quando eius in se est condicat ut protestatur ut officium sacerdotis imploret Sed si non protestaretur possessor perdit Et idem si agreditur de possessione retinenda quia illa retinetur et pluribus modis possit scilicet et violenta qui possessio quod autem dictum est protestatur non perderet qui possessor intellige nisi aliquis actus contrarior interveniat ad denunciandum perturbatorem ut si est veniens adeligendum eiciatur cum capellum nam quantumcumque contradiceret et protestaret perderet qui possessor sed si eiectus non possidet contra illi proprie violentum non recuperare qui possessio quia licet deficiat pati sed contra violentum causativa recuperari possit ut premissa omnia per exempla non d au de cau pos c si dl colup v contrario eius

Possessio seu quasi licet non possit acquiri in corporalibus contra patientia violentum precisa verum est respectu iuris sed respectu rei in qua tale ius est dicitur naturalis possessor ut patet in usufructu et usu hic potest acquiri possessio naturalis ipsius rei per vim precisam si perhoc non dicatur quis habere qui possessor iuris usufructus no. d au de resti spo in lib xix colup v contrario eius et vide in f possessio iuris usufructus

Possessio seu qui iurisdictionis in castro an acquiratur expelleti violentum possessore de castro dicat bar quod non sed iurisdictionem competebat personam in castro sed remitti ad superiorem Tu autem in hoc dubio tene textum et glo in cle i de fo compe ut no do an de cau poss c si ply colup v contrarius apparet

Possessio seu qui iuris incorporalium non potest acquiri sine patientia eius de cuius possessione agitur Can autem exigitur patientia precatoris vel sufficiat patientia possessoris dic quod si quis est possessor iuris eius qui possessio agitur per alium quem sufficit illius patientia ad qui possessor transferenda ut si exercitus in qui possessione eligendi vel presentandi pati alium eligere vel presentare vel exercitus in qui possessione iuris subiectos pati alium illo iure uti Si autem quis non est in qui possessione illius iuris sed in possessione ipsius rei in qua intenditur ius et ipsius iuris qui possessio qui tunc scilicet rem possidet iusto titulo et bona fide ita quod habeat publiciana sufficit illius patientia alius secus et si de pluribus praeiudicio agitur omnium patientia exigitur no d an de cau pos

c. si xliij. tal. v. venio ad tertiu
Posso iuris eligendi licet acqrat ex eo q alijs parciabus
tantis eliget tn ex hoc no acquit vlib quasi posso toag
iuris canoical tu illa dac pudeat abinstituere inst can
soli hrent ius ostidi 9 no d an de testi spo in ltis xxi
colu p v dicebant o
Posso seu qi iuris incorporaliu no acqur absqz pacia illor
de quor piudicio agit 2 si corp una sit separati ita q vni
tn sit piudicium 2 altrj ius saluu maet tu sufficit scia
e pacia eo cui piudicat licet alt ignoret ut si plbus in
tendit quere qi possoz plebanale i plebez altij diocs sb
illo dyacesano sufficit scia plbni ecl si epus ignoraret
qua ipius epi no tagit piudicium sz plbm ul si quis intret
ecclesiam aio querendi qi possoz ecce ul tituli ecia electoribus
ignorantibus suffit eni possez eclesie sue de cuius piudicio tm
agit ut p multa alia ex a no d an de cau poss c. si xlij col
v ex hc qcludit et v se
Posso ut qi sbiectos no pot alti acquiri in piudiciu dni ex
pacia et alien a qua sbiectus alteri pstet si dns pstat qd
no intendit qd sibi piudicet licet sbiecti pateret fm Jo an
28 si no ptestet da du tn ignoret qm sbiecti dno piudicare
no possit eo ignorante fm Jnno h° limita i dno qi hnte
possoz iuris tn vbi aut ius est tale q p illud habet vera
posso rei sz qi posso iuris iure et iur vsufru tuc eligi
media via ut incipiat alij sbiecti possessi ut si paciat
ab alio se applicandi 2 no gerat se i aliquo p sbiecto pmi pdit
pp ia ignorans qi possoz Jtem i eo qui hz possoz iuris tn
si alius exercens i subiectu agit creac noua spem ptatis p
qua no derogat iuri alterius acquit qi posso ex sola pacia
subiecti i qptu no piudicat supiori i aliquo no d an de
cau pos c. si xlv tal. v exemplis patet
Posso iuris vsufruc acquir ex eo q quis ingreditur ut indu
cit i possoz fundi i quo vult acqre qi possoz vsufruc licet
de illo fundo nichil pcipiat fm Jnnoc ut no d an de
testi spo in ltis xxij colu p v per hoc determinat et inde
j. s. posso seu qi licet
Posso seu qi iuris vsufruc amitti eo ipo q sbiectus vsu
fructuarius alti obediencia pstat 2 no gerat se in aliquo

psubiecto ipius vsufructuari no d an de cau poss c7 fi xlv
colup ex ethys patet

Posso seu quasi iurisdicois no pt acquiri cotra ciuitatem q tirannus
occupat licet tyrannus paciam q2 no pendet a tirano q in iudi no
lz ex pacia transferre possioez fm bar qd intellige qn tirannus esset
i posse ciuitatis nodu forma quasi posse iurisdicois / sz si licet
quasi possionem iurisdicois fortam ex pacia imperatoris vel alterius superioris
a quo pendet transferret qui possioez tunc ea forta poss et sui pu-
sillate pdet 2 p paciam in aliu transferre no d an de cau pos
c7 fi xlvij colup ex p hoc infert

Possionem seu quasi iurisdicois nullus pot contra aliqua ciuitate acquirere
vacan imperio cu ibi no sit psona que qui possideat administracionis
imperij a qua habeat pacia fm bar qd est fl'm q2 vacan
imperio succedit ipa i administracion ideo ex pacien ipe queri poss
quia vacan dignitate sufficit pacia custodis administradis no d
an de cau pos xc fi xlviij colup ex 2o dicit

Posso seu quasi iuris conferendi bn'm no pot palam acquiri vacan
sede epali nisi capitulum succedat in ptate conferendi quo cau et
pacia capli poss quis conferendo qui possionem acquirere no d an
de cau poss c fi xlviij cal ex pquen decidit

Posso seu quasi iuris apbati no pot acquiri ut si quis dicat se esse
in qui posse gubernat q2 tale ius est acan° repbatu id si qs
vellet acquirere possioez inetricat iuris no d an de cau pos c
fi xlviij colup ex restat vltio

Posso seu quasi iuris incorporalium totaliter acquiritur qn exercet
actus incorporales iuris toti 2 cuius eius pati ideo si quis vlt
iure haustus ad fonte acio acquirendi via 2 haustu acquirit qsi
possioez vie 2 haustus 2 qui vlt iuris canonicali quo ad actu
cantandi deligendi 2 voce i caplo dicendi vi iuris prouidas quo ad
actu alimentandi putadi ac possos 2 honorificentie absq
dubio qui possioez totius iuris canonicalis ut priotus acquirat no
d an de cau pos c7 fi xlviij colup ex restat vltio vide

Posso seu quasi iuris incorporalis an acquirat exercitu totalis
iuris per exerciciu partis eius dic q aut constat de intencione

exercentis qd volunt possessor acquirere solum respectu partis exercitate
aut constat qd volunt totius iuris possessionem querere aut dubitatur
primo casu non acquiritur quasi possessio ultra qd exercens intendat
2o casu distinguere an agitur de quasi possessione creanda an de iam
creata acquirenda Si de novo creanda et tunc perfectum in
certa specie iuris acquiritur quasi possessio in alia specie eiusdem iuris com
prehensa sub eodem genere si illa alia species est equalis vel inferioris
gradus, nisi possessio sit illicita et contra ius non iustificata aliquo titulo
quo casu tamquam odiosa restringitur ad limites usus et non extenditur
ad aliam speciem etiam inferiorem licet aut quasi possessio iusta in una specie
extenditur ad aliam speciem equalis vel inferioris gradus tamen nunquam
extenditur ad speciem maioris gradus et in dispositionibus de facili non
fit transitus nisi intentio illius contra qd queritur aliud operetur ut
nisi constet species maior vel minor sit unita querere vel tractatu vel
actu procedendi. quo casu per exercitium partis tota quasi possessio queritur etiam
ad maiorem speciem Si aut agitur de quasi possessione iam creata que
renda tunc si iusta est et possessor voluntate patitur quod alter totam
queratur absque dubio per exercitium partis totam sub eodem genere clausum
acquiritur quia quasi possessio tunc est unita Sed si possessor volentibus ac
quirere ius ~~requirere~~ resistit non tamen non tamen solum iustificatur qd
sola patientia possessoris tunc tamen consensu exercitium possidet et non plus
Et idem si patientia est meticulosa/ 3o quando dubitatur de intentu stat dic
tum tribus sequentibus sequentem columpnam et alias tangit de testi specie in
libro xi columpna .v. dicebam 2o et xxxv col. v. in omnibus casibus
Possessio seu quasi vel iurisdictionis in civitate acquiritur eo ipso qd per
solitas partes civitatis mittuntur banna qd quamquam sic fecit tale
preceptum incerti dato qd nullus incurreret ut pluries fuit per eo qd actus
bannum est vel ad totum populum et totus populus patitur panem bannitum
patitur ponentem exercere iurisdictionem non d an de cau pos c fi xlvim
columpna v. restat ultimo
Possessio rei corporalis ex usu partis acquiritur et qualibet parte quando
eo separate pro eo si attingo unam partem fundi cum intentione acquirendi
possessionem totius fundi cum intentione acquirendi per quam
partis fundi non acquiritur possessio alterius fundi sub diviso limite
constituti non d an de cau pos c fi xlvim columpna v. restat ultimo
Possessio rei corporalis semel quesita sicut tota retinetur per usum partis
ita et quasi possessio iuris incorporalis ideo eciam in quasi possessione usu
fructus per solum usum retinet ususfructum et idem quasi possessio servitutis
actus utendo via retinet quasi possessionem actus quia ~~iunita~~

est possessio et contigua et tangendo partem totum artificialiter tetigisse videtur non d an de cau pos c si lxxvm colup vbi puto dicendum

Possessio seu quasi iurisdictionis non acquiritur per exercitium partis ipsius iurisdictionis in iuste exercens actu temporalis iurisdictionis non acquirit quasi possessionem temporalis nec spiritualis nec mixti ipius et simile exercens actu iurisdictionem voluntariam non aquirit quasi possessionem contentiose iurisdictionis que est altioris et maioris gradus non d an de cau post c si l colup pro hoc vera pro possessio et vide i. f. sequenti

Possessio seu quasi iurisdictionis vlis acquiritur per exercitium partis ipsius si in ipsa iurisdictione vnitu sit convenientia ut contentiosa aut actu procedendi ut quia prelato sit collata dignitas sub qua iurisdictio temporalem et spiritualem voluntariam et contentiosam et merum et mixtum imperium aut alicui baroni sit donata iurisdictio ac merum et mixtum imperium alicuius civitatis altero alia non possidente quod donante ut conferente huiusmodi cum talibus per exercitium partis iurisdictionis tota queritur quia omnes partes et species vnite videntur non d in de cau poss c si li colup pro hoc vera nisi ius altero aut possidente quod donante ut conferente huiusmodi aut talibus per exercitium partis si ex sola parva possessoris iustificata possessio alterius volentis alia acquirere tunc exercendo partem cum intentione querendi tamen tota quasi possessionem acquirit si non iustificatur ex sola parva possessoris tunc tamen exercitu exercet acquirit et non plus 20 si possessio est meticulosa ut non hic colup pro quia agitur de terminanda et aliquid tangit de terra ipso in lib ceci colup vbi dicebam 20

Possessio seu quasi iuris temporalis vlis acquiritur per exercitium partis ipsius si persistit collegio tamen ideo si tamen exercet actu eligendi ut tempore domini alicuius tamen vel diebus confirmata ut aliquis alium actu iuris tamen lis exercet animo totum querendi totum quia actus sunt partes subiecte iuris tamen lis et non habent ut species separate sed censent vnite vbi precedentibus talibus tamen non d an de cau pos c si li colup pro hoc vera quia ius et pro exemplum apparet vbi aut collegio non precedit et aliquis a collegio exercet actum dandi vocis in contentu propter hoc non acquiret quasi possessionem iuris eligendi ut vocem dandi in electione et ideo si ex in quasi possessione iuris canonicalis cum multi sunt etiam canonici qui non habent ius eligendi sicut si aliquis interfuit postulationem quia propterea acquirit quasi possessionem iuris eligendi et contrario cum hee sunt partes et subiecte eiusdem generis sed species scilicet provisionis et non e colup li pro propterea determinat et pro item exemplum patet secundo aut dictum est quasi possessionem iuris eligendi non acquiri per exercitium alterius partis ipsius iuris non precedente

tallem locu[m] lz cu[m] agit[ur] de possion[e] t[er]ra[rum] in alium t[ra]nsferenda quo
tam[en] si co[m]parata possessoris iustificat possessio nolentis acquirere
co[n]tendo partem que[m] tota q[uia] quasi possessio tu[n]c est unita
ideo si can[onic]i c[on]sistentibus i[n] plena q[uasi] possessione iuris canonicat[us]
aliquis postulat[ur] eisd[em] can[oni]ci[s] p[ro]actibus acquirit sibi etia[m] quasi
possessionem iur[is] eligendi cu[m] p[ar]tia canonicor[um] iustificat possessio ut no[tat]
h[ostiensis] colup ubi cum[que] agi[tur] de tacenda et p[ro] p[ro]ba[tione] dicat ber[nardus] Si aut[em]
q[uo]d dictu[m] est q[uasi] possessor iuris eligendi no[n] acquir[itur] p[er] co[n]tium alteri[us]
p[ar]tis iur[is] can[onic]alis c[on]tradicere videt[ur] q[uod] no[n] co[m] i[n] p[ri]ncipio colup p[ro]
p[er] hoc dico q[uod] si quis ubi c[on]cludit[ur] n[ec]essitate dicens do[minu]m c[on]tractam
c[on]ferri can[oni]co ut alia re[m] iuris can[onic]alis sacriby et parrochiby
illis ad quos sp[ec]tat t[ra]nsferre ius canonicale acquirit sibi possessio[nem]
iuris can[onic]al[is] p[otes]t videri q[uod] ibi no[n] loquit[ur] de p[ro]p[ri]o iuris copul[a]
s[ed] de ingressu in corpal[em] t[ame]n q[uia] ius quent ut dixi q[uod] ibi debet
intelligi de acquisitione q[uasi] possess[ion]is iuris can[onica]lis quo ad alia p[re]t[er]
q[uam] ad ius eligendi quia illud no[n] p[ro]p[ter] can[oni]ci co[m]petit ut dixi[mus]

Possessio seu q[uasi] iuris decimandi p[re]dia i[n] parochia sua ubi
acquirit[ur] p[er]sonis p[ar]tis ip[s]ius iuris ideo si rector recipit resp[ec]tu
vini acquirit q[uasi] possessionem etia[m] quo ad g[ra]num et alia decimalia q[uia]
possessio est iusta et quia iste sunt p[ar]tes subiecte iuris decimalis
et co[m]p[re]hense sub eod[em] g[e]n[er]e no[n] d[e] an[nis] de ca[usa] pos[sessionis] t[ame]n si h[ostiensis] colup
p[ro] c[on]t[ra]rius apparet dec[imas] si quis vellet q[uasi] possessionem iur[is] decimalis
acquirere in parochia aliena q[uia] tu[n]c recipiendo decima[m] resp[ec]tu
vini no[n] acquirit q[uasi] possessionem resp[ec]tu alteri[us] sp[eci]ei q[uia] talis possessio
no[n] est iusta et ei ius resistit ut no[n] iustificat[ur] sola p[ar]tia
possessoris ut no[tat] h[ostiensis] colup ubi p[er] hoc dic[itur] ca[usa]

Possessio seu q[uasi] iuris decimal[is] no[n] acquirit[ur] ex hoc q[uod] quis mittet
ut inducat[ur] i[n] fund[um] decimale nisi al[iqu]a[m] no[min]e decie inde p[er]cipiat
no[n] d[e] an[nis] de resti[tutione] sp[oliatorum] in l[itter]is d[e] p[ar]o[chiis] colup p[ro] si ap[p]endit

Possessio seu q[uasi] iurispronatus ubi no[n] acquirit[ur] p[er] co[n]tium p[ar]tis ideo
licet quis t[em]p[or]e p[at]ronus defendet bona ecc[lesi]e ut abbatia al[iqu]a[m] mente
p[er] hoc no[n] c[on]cludit[ur] esse q[uasi] possessio iur[is] p[rese]ntandi alteri[us] possidente
nisi forte ex voluntate p[at]roni possideret aliq[uo]d actu ip[s]ius

iuris exerceat ut totum queratur vel aliquis actus precessit aptus ad transferendum ius totale, nota Io. an. de cau. pos. c. si. l. iii columpna versic. ex his apparet. ... aut electo per quem probat se esse in quasi possessione iuris presentandi concludatur quasi possessio totius iurispatronatus. Vide Io. an. de elec. c. quia propter reclam. versic. nota 2o per verbum eligendi.

Possessio seu quasi iuris episcopatus vel alterius prelature sive dignitatis acquiritur videlicet per exercitium partis que precessit titulo ipsius iuris altero non possidente et exercetur actus in loco sue diocesis. Vel etiam ubi extra fines de diocesi exercuit actum excommunicandi acquirit quasi possessionem totius iuris episcopalis. Io. an. de cau. pos. c. si. l. i col. versic. licet verba nisi, ius l. ii col. versic. quia agitur de acquirenda. Item secus si actus exerceatur in diocesi aliena ut colligitur ex notatis e. col. versic. preterea dicit glosa.

Possessio seu quasi iuris incorporalis concernens unam rem tantum et totam ipsam rem acquiritur videlicet respectu totius rei exercitio usu partis ipsius rei et unam rem appello scito respectu ad incomprehensibilitatem ipsius iuris ut in iure episcopali una parochia vel in iure iurisdictionis una civitatem vel castrum. Si autem ius non concernit totam rem sed potest restringi ad aliquam eius partem ut in iure vie tunc si usus est indeterminatus ad totam rem exercitio usu partis rei acquiritur quasi possessio iuris eundi per totam rem licet ius terminus ... possit iniri ... aliud non. Si vero usus est determinatus ad certam partem rei tunc quasi possessio restringitur solum ad illam partem qua est usus. Ubi autem ius concernit res plures et agitur de acquirenda quasi possessione ipsius iuris in pluribus rebus tunc si res sunt omnino separate quia nec respectu rei nec respectu iuris inter eas est connexio aliqua nec acquiritur possessio quasi nisi in re in qua datur iuris exercitium nisi forte alie res separate accederent ut subiecte vel accessorie. Sed si res non sunt omnino separate sed in certe saltem respectu ratione contiguitatis iuris et sunt contigue situ et actu solo ut in multa extra nota Io. an. de cau. pos. c. si. l. iii col. versic. nunc tu tribus ... columpna.

Possessio seu quasi iurisdictionis acquiritur videlicet cum omnis de populo promittunt actum generalem in illo populo exercitium, nota Io. concilii 399. Vide in verbo possessio officiorum.

Possessio seu quasi iurisdictionis in civitate vel castro acquiritur in tota civitate vel castro exercendo quam in aliqua parte civitatis vel castri videlicet exercere iurisdictionem facientibus et parentibus illius de civitate vel castro nisi forte iurisdictiones essent divise per certa territoria.

tu licet exercitium in una parte quarterij sufficiat ad quasi possessionem
querendam in toto quarterio tamen non sufficiat respectu alterius qua
rterij no do an de cau pos c fi l iij colum p nunc vitio
restat
Possessio seu quasi iurisdictionis acquisita in una ciuitate uel castro
non protendit effectum suum ad aliam ciuitatem uel castrum nisi forte
ciuitas haberet castra subiecta in quibus consueuit dominus principalis
ciuitatis iurisdictionem exercere uel nisi essent alia accessoria tunc
enim acquirens quasi possessionem iurisdictionis in ciuitate uel castro consequen
ter censetur esse in quasi possessione iurisdictionis in castro et villa eidem ciuitati
uel castro subiectis et alijs rebus accessorijs no d an de cau
pos c fi l iij colum p si agitur de pluri
Possessio seu quasi iurisdictionis licet acquiratur tota per exercitium partis ex eo
quod omnes partes iurisdictionis sunt contigue et comprehendantur sub hoc toto quod
est iurisdictio etc qui sic tangit partem totum tetigisse videtur tamen exercens
iurisdictionem in uno homine unius populi non acquirit quasi possessionem in alios
homines eiusdem populi quia licet omnes de populo sint contigui sub hoc toto
quod est iurisdictio de qua agitur quia tamen non datur contiguitas saltem
actu respectu illius iuris quod agitur queri et hoc verum quando in populo non
est aliquis superior habens iurisdictionem in omnes alios secus vero si esset
dominus habens exercitium iurisdictionis in toto populo et alter ibi exerceret
iurisdictionem in aliquo de populo illo domino sciente quod alter exerceret ut quasi possessionem
acquirat in toto populo tunc acquireret quasi possessionem iurisdictionis in omnibus de
populo quia quasi iurisdictio iam erat vnita et contigua actu in toto populo
ideo tangens partem totum tetigisse videtur et tunc extenditur iurisdictio
de persona ad personam quia vna erat iurisdictio in vna persona que
plures comprehendit et ideo si quis comes habens comitatum et iurisdictionem
in comitatu in toto comitatu acquirit quasi possessionem iurisdictionis no d an
de cau poss c fi amplius colum et no ro conclu 399
Possessio seu quasi iurisdictionis existens in vniuersitate uel vniuersitate
non operatur quod exercens censeatur acquisiuisse quasi possessionem in
singulos uel singulos quia alia est vniuersitas a singulis no d
an de cau poss prin colum p et per hoc dicitur innocen
Possessio seu quasi iurisdictionis temporalis quam habet episcopus in certo populo
acquiritur alteri in toto populo eo ipso quod causa exerceret tem

capitulo nrono de pplo sacen 2 pacien expo ppo no d an de cau
pos c f ampulst tolup ubi ich puto
Posso seu qs psiditos jus decimalis acquisita i vna parochia
no opat acquisicon quasi possessionis in alia nisi sit 1a subiecta
ut accessoria no do an de cau pos c7 si lui tolup p si agit
de querenda / Quotiens aut ius decimale respectu vnius fundi
sacientibus et pacientibus omnibus de prochia si fundus e com
om acquirit quasi possessionem totius iuris decimal etia quo ad os
alios fundus ut no d e tolup p nuc ult / si si fundus est
vnius tm no acquirit quasi posso iuris decimal quo ad
fundus alior q eor pati no interesst et licet vnus qui ullis
erat i possone iuris iuris decimalis (aliquis si alio certe in
plena e totali q possone illius iuris alit certet ius decimale
i vno fundo sacente 2 pacien possore illius possessor acquirit
possessionem etia quo ad fundus alior quia eor pacia no requirit
ut pz ex no in ampulst tolup ubi post hoc dico q si agis
Posso seu quasi iuris eligendi ut pntandi acquisita p certum
tempus iuris in certa ecclia no opat requisicon q possessionis i alia
ecclia nisi esset illa i qua fcm est certum subiecta subiecta
ut accessoria no d an de cau poss c si lui tolup ubi si agi
de querenda
Posso iuris eligendi no acquirit si quis eligat ut aliud faciat ig
norantibus possessoribus illius q no admittur possessionem nisi eis
sacientibus de recuperatione dessectibus no do an de testi ppo in litis
xviij tolup p queuit eno
Posso seu quasi iuris eligendi an acquirat sola pacia quam
actus eligendi in ecclia exigat pacia in confirmacion l'actu
q electus agit ut platus dudiq q si constet de volutate habenciu
jus eligendi qd pmittur alia tacz ius habentes eligere licet sola
pacia sufficit Idem si constat tacite ut quia sciu eligunt 2 no
ptestant nec aliquid opponunt Idem si ptestant tam ille eis inuitis
ut de capitulo clas eligit Si tm illi ad quos ptinet ius eligendi

incontinencia post electorum eligerent ut electorum illius scienter
contradicerent iudicis officium implorando ut alium actum contra electorum
faciendo possent incontinenti retinere possessionem ubi autem actus ele
ctionis fiet palam tali modo quod non esset de pacia et voluntate sin
tium ius eligendi ut quia ipse eligit illius sinentibus et tunc tu liceant
potestatem contradicendi usque ad confirmacionis actum ut aliud per quod electus
se gerat pro prelato non intelligitur actum electorum pati illum ut ius
sentiri sed quia accidit quod nichil agitur et expectatur hoc detegere suo tempore
et idem in iure protandi et similibus de an c si vult colunt et 2m primi
sed intelligo quod concludit sufficit quod sentitis ius eligendi paciatur eli
gere dato quod electio non legitime effectum et eidem dicit ibi involuti quere
quasi possessorum iuris confirmandi quia sufficit sentitis ius confirmandi pati
confirmacionem
Possessio que erat penes prelatum eo defuncto non extinguitur sed re
manet penes ecclesiam et idem videtur in possessione similibus beneficiorum et
ideo novus prelatus ut clericus superveniens eciam ante adeptam possessionem
prelature ut beneficiorum potest nomine ecclesie non suo intentare iudicium poss
essorium per annua pensione predecessoribus suis soluta et nunquam subtrac
ta quod limita nisi alius prelius ius percipiendi pensionem quia possidet
non ro contra in et ex non d an de cau poss cum sup in colunt infra
Possessio tunc acquiritur per aspectum cum tradens qui est in aspectu rei certe
possidentis sciens si res est vacans non bar in l i in principio ff de acqui
re poss et non glo in c i de penis de licere sup de mandatum hoc
intelligo quando rei vacantis qui vult possessionem acquirere sine tradicione
alterius ad hec preterea sentitis secus si executor sentitis preterea a iudice mitte
di in possessionem tradat per aspectum rem quod in gradi non potest tunc acquiritur
possessio per aspectum secus si ingredi potest ut non ibi per bar et ita limito
quod non sufficit in ti de po et ro decre sed iam defectum in principio et quod non
an de resti spo cum venisset unum non omitto ult colunt ne dicatur
quod bar loquitur in pretorio pignore quod solo aspectu constituitur quia non potest
ingressus quia hoc operetur favorem iudicatorum quia non minor est favor
et auctoritas executoris presertim quod inferioris iudicis et opinio bar est valde
equa et optime probatur in l quinta ff de bo auc iudicis possidendum de amp in
fer l si finita sed illud et sed prout inquit patet quod
que est magis meri facti quod possessio ut non bar in dicta l i in principio
acquiritur per aspectum certa tradicione executoris non habentis liberum arbitrium
ad rem ergo per eandem racionem acquiritur eciam possessio et hoc voluit

Bar in dicta l. i in pri. in q. qui fort de detentione ubi quia
in detentione ita acquiratur per traditionem facta per aspectum sicut possessio
quia non dubitavit quin possessio acquiratur, sed de detentione dubitari
quia magis est facti adde limitando Bar. quod tunc demum missus
mitti in possessionem per executorem acquirit possessionem per aspectum petit
parum quia possessionem intrare non potuit et ita limitat Ange. in l.
tu unus ff. si ff. de bo. auc. iudi. po. quod est tasum. in c. tu con. fugit de dolo

Possessio non acquiritur nisi per nuntium meo nomine intrantem et possidentem nisi
rata habeam et ita intelligitur regula ubi possessio non ro. co. 187

Possessio semel habita presumitur usque ad mortem continuata nisi contrarium probetur
no. ro. conclu. 120

Possidere presumitur qui detinet no. ro. conclu. 172 in fi.

Possidentis conditio melior est in pari causa de probationibus c. si a sede li. vi

Possessio recens non facit presumptionem in beneficialibus bonam fidem nisi insit
titulum no. ro. conclu. X et pinorsi in c. ij de resti. in inte.

Possessio beneficii dicta colorata si possidens docet de institutione per
episcopum facta licet non doceat de presentatione ab quo fuit facta institutio
no. ro. co. 188

Possessio contra reservationem specialem obtenta est meri facti et caret omni
effectu et adminiculo iuris sine quo in beneficialibus possessio non prodit et
est invalida no. ro. conclu. 11

Possessionem beneficii potest auctoritate propria ingredi quicunque habens canonicum titulum
secundum hosti. 2 10 an. de cau. pos. c. si xxxx v. colum. E. de resti.
spo. in lectura xxxvi col. et vero ad ultimam in si. colum.

Possessionem beneficii violenter ingrediens privatur omni iure quod licet in eo
etiam si ille qui violenter expulit occupaverat iniuste no. ro. conclu. 11
et conclu. 319 Secus si ingrediens possessionem nullam violentiam
committit licet propria auctoritate ingrediatur ut no. ro. conclu. XXo

Possessio beneficii amittitur eo ipso quod quis renunciat beneficio no. ro. conclu.
387 quod est verum in possessione iuris secus in ea que est facti et
ideo in eo qui renunciat liti et cause et iuri suo quod retinet
possessionem facti et non licet ei in eius fraudem renunciatarii apprehendere
possessionem propria auctoritate et si renuncians illa possessione que est
facti spoliet restituitur no. ro. co. 178

Possessionem beneficii si quis amittit eo ipso quod cum eo beneficium permutat ideo non agit interdicto unde vi nisi excamore re

integranda no ro contra 79
Posso i bnficialibus pot hri absqz can^ca institucione z sit dfto
ptatis tituli no impedit possom neq effectu a sola possessioni
dermatu no do an de resti spo in lcis iij colup § no q con
licet aut adpossom hndam no reqrat can^ca instituto requit^r
tm colorati siue titulg putatig ut no xij colup § ad hiinis
eindenaam
Posso an perdat eo ipo q posso^r pmittit aliu dfto tene
pam negligendo pete vide p an de elcoq qrelam sup §
de no et inde q no de resti spo olim i p do an
Posso seu qi eiusde modis quibus acquirit^r eisdez drys perdit^r
Und posso acqsita p installacom pdit^r p indestallatoz qd e
verz qn installat p hntez adhoc ptatem Si aut alius adq
no ptinet installaret no faceret deinstallatu p de gnalez possez
dignitatis s illig loci tm vnde deinstallatg fuit Secus si esset
spo. auctte supiors iuris ordine suato sm pmo de resti spo in
lcis xxx j colup § veniens adqrtu
Posso acquisita sn auctte supiors eiusde modis quibg acquirit^r
eisde cotrys pdit^r no do an de resti spo in lcis xxvi colup
§ veniens adqrtum
Possio ciuilis z nalis trsfert in aliu p constitutu si gstituens
vtrq q hebat s altam tm illam trsfert q hnit no 2bar ff de
acqri pos l. mtdum § si et C de pig l creditores § item
qrero quid si instro si nllam hnit s simplr detinebat omez
possom trsfert si res erat vacus z anoie possessa Si vero alt
ciuilit ut nalr possedebat illa trsfert q vacuus repit Si nlla
vacat nllam trsfert no 2bar c ti l quid me impu et dca
posso que acquirit^r ex constituto est va posso no ficta s tradico
fca sit ut ibiq no per bar et ibi et do an de resti spo cu
venissent in cal in fi et vide j. § posso seu qi adm
Possid2 dra quis vi clam ut pcario abalio qn abstulit vel
possessoe abute z ignorate intrauit ut abeo pcario rogauit
no d an de psep veniens v^a colup in pn^o

Possessionem civilem et naturalem transfert possessionem in emptorem vel in alium a quo precario rogat et in medio per talem rogacionem transfert naturalis in rogantem que est nona possessio a prima quia erat naturalis simpliciter ista est naturalis precaria no. bar. ff. de acqui. pos. l. mihi dicitur in prin.

Possessionem precario rogans ab alio sive constituens se ab alio precario possidere possidet naturaliter sed constituens se alterius nomine possidere nullo modo possidet. Sed si in eorum mistis casibus hora constituto uterque ponitur scilicet precario rogans et simpliciter constituens tunc conductor nullam possessionem retinet nec ille qui precario rogat. Si vero minus fuit constituens constituens se dicti emptoris tunc creditoris nomine precario possidere tercia vera est mente attentum in pretat precarium tamen et sic emptor tunc creditor possidebat civiliter venditor sive debitor naliter precario tamen. Sed vera magis apta ad precaria sunt que dicit constituit se dictus venditor a dicto emptore tunc creditore precario nomine possidere no. bar. ff. de acq. pos. l. mihi in prin.

Possessionem precario rogans ab uno si postea eandem rem precario rogat tunc conductor ab alio perdat primam suam possessionem et secundam fit possessio precarius si quis primo se constituit simpliciter alterius nomine possidere deinde ab alio precario rogat tunc cuius nomine possidere constituit quia tunc primam possessionem suam non perdat. Racio diversitatis est quia primo tamen precario rogans naliter possidebat, 2º tamen simpliciter constituens nullam possessionem habebat no. bar. ff. de acqui. pos. l. mihi dicitur. ff. si et l. qui pignoris et de usur. l. celsus versus sed pone

Possessionem precario rogans ab alio si non restituit rem ei a quo rogavit dicitur eum spolians possessione no. bar. ff. de preca. l. fi. et plane in l. colonus de vi et vi ar.

Possessionem nullam retinet qui rem quam possidet ab alio conductor no. bar. ff. de acqui. pos. l. mihi in prin. et de usu. l. celsus versus sed pone

Possessionem civilem tamen habens si rem quam civiliter possidet in emphiteosim dat et se nomine emphiteotice possidere constituit transfert in eum civilem quia videtur eum voluisse liberum dominium acquirat naturalem quod sibi competitura est pretextu iuris emphiteotici no. bar. d. acq. pos. l. mihi e. fi.

Possidere dicitur creditor civiliter et naliter sibi rem pignoratam quam debitor ipsius nomine creditoris constituit possidere. Si si precario rogat a creditore tunc creditor civiliter possidet debitor naliter et precario no. bar. ff. de acqui. pos. l. mihi in prin. et de usura l. celsus versus sed pone. Si aut non constituit nec rogat sed tradidit realiter tunc

creditor possidet ut l. cu et sortit. § pignus ff de pig. act. 2 facit
fructus suos ut l. si pignori § si pdo eo ti et agit furti con
debitorem ut eo ti l. si pignore i pri agit etia qp victus ca
ut e l. si pignori § i agit etiam interdicto unde vi con debitorem
spoliatem ut no glo in e l. si pignore § si post distractu et
no de pta l. si idem eadem con agere vi bonorum rap pre mobili
Adutenus tm qp possessio qua lz creditor dz esse ad comodum debitoris
quo ad dominium et usucapiendi condicionem et illo respectu dicitur debitor
possidere no creditor ut l. sciendum § ff qui satis co et ibi no
in glo et propterea debitor rem i pignoratam tradendo ut venditor
ut emptoris nomine constituendo transfert i eum dominium 2 usucapiendi condicionem
ut no bar in l. celsus § si pone de usuc et si creditor emtorem
no admittet videtur debitorem spoliare p l. colonus ff de vi et
vi ar si liberato pignore debitor recuperat omnem possessionem ipso
iure liberato persolutione ut alit ex volutate creditoris secus si palia
iuris subtilitate no bar ff de aqui pos l. qui pignori et
de pta l. si debitor 2 hc intellige qu liberat debitor re detine
tem secus putares si res esset penes creditorem qr lz pecunia ex
tinguat persolutionem no resolvitur possessio ex eius penes creditorem
que est facti ideo a iure resolvi no pt si requirit contrariu factum
et vide § proximum sequentem
Possidere dicitur creditor rem qp debitor eius noie constituit possidere
2 propterea licet debitor ea vendat et emptoris noie possidere
constituat no transfert i emptorem possessionem quamquam transferat usu-
capiendi condicionem no do an de resti spo cu venisset publi colonus
Possessio qp tenet dnus p colonum an amittatur si colonus no ad
mittat emtorem qui a dno emit vide bar ff de vi et vi ar
l. colonus et l. cu fundum
Possessio seu qsi iuris incorporalis solo aio no perdit ut si perdit
solo aio recuperatur eo qp petit na i incorporalibus possessio e
quieta proprietati no abdicabilis nuda volutate sapt ergo possessio
naturam proprietatis no d an de resti spo i lib. xx quid si vir
Possessio civilis ut naturalis no acquirit p remissione ex primo decreto
etiam i personali si missio in reali ut ypotecaria possessionem efficit
prodit qn creditor fuit missus in possessionem rei obligate qp
no bar in l. iii § si ff de acqui pos 2 in ypothecaria
no possidebat aliqui p missionem ex primo decreto possessionem perderet
2 solam detentionem quereret no bar in l. si quis hac in

non fiet. Sz vide p eu in l si finita § in l de damp infect
& pone q ipe an eo ti et qd dcm est i pfonali pcedit etia
si i missio fiat pexecucom rei iudicate no bar in l admo
pio § si sup rebus de regl iuris Con in sentit z melius in
l ix tit. § qui fuadoz ff et impo l ubi distinguit inter
dictom missiom in possiom qua debitor no defendit que
missio appellat expedicto ptoris et inter miss qua debitor no
solvit que appllat ex ipto impatoris et hoc fac missu possoz
ut est tex in dco § qui fuandoz in fi et in § gnezi polit
in e l qua ergo missio facta pexecutoz rei iudicate sit qz
debitor no solvit missu possoz fiat adhoc qd idem zbar no
in l si petine. § fi eo ti z melius in l posth § impator
ff ut le no ca et ibi est bonq tex s; lic missus i pfonali
ullam acquirat possoz acquirit tn detenoz custodie ca no bar
in l iij § extrio in fi ff de acquit poss et l si finita §
michil in l de damp infect z ibi glo et ptea no luet fructo
ut no bar i dco § in l immo tn dic q nec detenoz acquirit
s; est custos no detentor ideo no pt rei vendicatom qrem
ut no p eu. c. qm frequit. § fi ut li no cantl in glo sup
& possiom et id tenet ppe ut no d an in dco c. qm frequit
§ pult ubi mich tam detenoz in fi tie colurp tenet qd missio
ex primo decreto tn lz mutz detenoz z in l plus acquirit s;
tex videt dice q habeat sola custodia in l ix tit i pri ff ut
in po le

Possidens p se ipm retinet no solu civilem s; etia nalem
licet absens sit are possa du tn no distet ab ea ult dece
miliai ut no glo qua zbat arbat in l j in pri ff de acq pos
et Cy in l licet C eo ti Sz si ult decem miliaria tunc nalem
pdet sic dz intelligi § qui ad nundinas ff eo ti
Possidens p colonu retinet civilem z nalem etia absente co
lono a re possa l si colonq ff de acqri pos in tex et glo
et per zbar et qd dicit de colono id in pcu z quoz alio noe
alicui detinete no bar in l j § no aut alij et vi et vi ar
et vide tex in l in § qd fuius C l fi eo ti
Possidens p colonu ut aliu no pdit possiom licet p
colonq possiom pdat aut alius occupat s; si colonq ani
defendi exeat ut no bar l pegre § quibo ff de acqri
poss Sz licet ex desidie colon dic no pdat civilem pdit

tm nalem no bar in l si de eo § si forte eo ti ¶ aut colong
decedit ut sponte tdat dns pdit vtraqz no bar i dco § quibus
2 d an de resti spo olim tam v ayo p duas colump qd inte / qd 2 si tedinc
lige si ve tradit dctus si sicte no bar in l quamvis § i eo ti
2 de vi et vi ar l i in fine vbi aut decit dns ullam pdit
ds si dns sponte tdit ut palio possidet qstituit vtraqz pdit
ut no bar in l qd in eo i pn ff de cau pos 2 l i § no aut
ff de vi et vi ar vbi vero nec dns nec colong decit sz colong
fugat i fundo ut i domo detinet ut ab alio missus sine ipatam
metu recessit aut postqm alr fuit simul missus metu no
audet colong ad simul reuti dns pdit vtraqz ubz i tex 2 glo
p bar de vi et vi ar l § no aut alij vsqz ad § vltim
sed si dns colong dum decit ut emptorem qd dns misit i possessionem
re colong sciens no admisit ut l colong et l cu simul eo ti vbi
ecasus dns aut possidens palio miss pdit possessionem solo aio
qstido i mete sz no velle possidere ut no glo i dca l pegre §
quibus et ibi videt tex et idem bar in l qd in eo i pn in oppo
qd fac de § q9 et no glo in l iii § in amineda eo ti
Posso dando p executore sine dai dz corporalit 2 actualit de
re ind cu aliquibus et iii qi § sz no dn p hoc videt qd non
sufficit constitutu in qrud fac qd suffic p executore trasserre nalez
possessionem ut dco § sed nouus que nalis trasfert p qstitutum et
corpor qstitt 2 appellat na posso ut no bar in l qd i eo in
pn ff de acq pos sic p executore sufficiat possessionem dare p assped
ut no d an in d c cu aliquibus go pari mo sufficiat date
p qstitutu nisi dicat qd in asspcu intervenit actus nalis vsus
qui est vnus exqrnqz sensibus corporis dctus i qstituto trasfert posso
icto actu nali 2 corporali qstituetl pque ipe qstituat pmo
acquisiuit sibi possessionem ut no primo et d an in c cu veni
ssent de resti spo 2 bar in l qd in eo i pn et in d c i § posso
seu qu omnes
Posso qd quis pdit exeo qd suspicat se ab alio i eam possessionem
essdm ingresso posse repelli acquit misso etia ignorante ipso
lio opat aio 2 corpore ipius ingredientes qui fuit ab inito i
possessione qtenda ut no p glo 2 bar in l si et si nolit
ff d aqui pos
Posso acquit alti p alterz no plus qz mrato pcedens sz etia
et ratihi con fruta no po an de plen nardens

Possessionis due sunt spes dumtaxat proprie loquendo ciuilis et naturalis
q naturalis quandoque appellatur corporalis no bar ff de acq pos l i in prin
z clam posside § fi et d an de testi spo olim tam p appo qp et
si tedioso Possessio quandoque dicatur pacifica z quandoque non vide glo et la de
elec coissa li vi c d an in ole gre in fi de rptf et per pau
ibidem qui dic qp pacifica est quando sine concussa iuris ul facti iudi
cial ul extraiudiciali quibus possid3 Immo dic qp illa e possessio pa
cifica q no turbatur de facto licet turbetur de iure ut ipe no de app consti ty
i in glo ij et idem sentit car et jo an de phen lia epus sup p
pacificaz vide de rei ven l ordinary § demde quero et vide
canto c de milita de phe in tal
Possessio officij ul dignitatis no probatur per certum actum no ptinentibus ad
officium ul dignitatem aliquo iure spectet ut no jo an in c ut
nrm de offi dels
Possessio an probatur si sequestratur penes aliu vid sub p sequestro
possos Possessa quandoque dicatur turbata vide sub p actor § actor si cogt
Possessio an probatur p negligenciam no cultis adlotu possessi et quanti tpis
negligencia requiratur vide C de f fu li xij lo mag in fi et ibi
per bar et plenius pend in l si forte ff de acqr pos
Possessor beneficij quantumcumque notorium sit eum iniuste posside
no d3 amoueri de possessione sine iuris ordine no
ro tocia 16 et qclu 177 vide qd no pe more de assi ar
li vi v quero an interdictum vbi ponit intelletum c lia epus
de phen li vi et vide sub p possessio ptota possessorum p to m
fructum ptorum
Possessor etiam violentus existens in qsi possessione eligendi cose
rendi ul pntandi si eligit confert ut pntat clao ul collo
et pntatio tenet si de eius violen ul mala fide no constat ale
cassat qd pend fm est no ro qclu 278
Possessor bone fidei cui ius rone recessit an possit elige qfre
ut pntare vide ro qclu 278
Possessor castri ul ville cuius ron ls ius pntandi adectum pot
pntare lia an mus pntauerat qp castro se videt dem ius pn
tandi retinuisse et possedisse no obstan qp sup castro fuit guer
re ul lis mota nisi fuiss mota lis sup ipo iure ul possessione pntandi
no ro qclu 131 jdem no d an in c exhibita ii demum pa
Possessor beneficij pot appelli psum iudice ordinarium ondere titulum
beneficij s p collatorem ul institutorem beneficij q no sit alias iudex
suus no possit appelli titlm ondere si in ead ut tolit be a

cu consensit ut quia cum ad collationem admisit et hoc verum quando
vicium est tale in quo potuit collator dispensare alias non preiudicat
patria collatoris et ergo tamen addicit collator si vult probare contra
tituli sed si collator non consensit in eum tunc tunc potest ipsum appellare
ut ostendat titulum nisi esset talis presumptio quod in collatorem transfunderetur
onus probandi non dicit an de testi spoliatio in libro primo colum. vel si go
quitur
Possessor beneficii tum ius tanc resistit ut quia duo in compatibilia pos
sidet potest appelli admissionem adversarii ostendere titulum suae possessi
onis est verum si petens docet aliquid de suo interesse ut quod dicit tertia
ad se spectare non dicit an de testi spoliatio in libro primo colum. vel si
queritur an admissionem
Possessor potest illum qui rem ab eo possessam ingreditur et occupat repellere
propria auctoritate sive ingressus et occupatio fiat vi sive clam etiam
si possessor procedit titulo possessionem sive non ut notat Bar in l. i. §
hoc interdictum ff uti possi l. i. C. unde vi et primo de testi
spoliatio olim cum et ibi videtur casus in privata possessione rei immo
bilis sicut primo et ff de furt. l. si quis in fine tunc rei mobilis
et 2 Bar expresse idem tenet in privata possessione rei immobilis in l.
cum fundum ff de vi et vi ar. propter hoc tamen est dicta an possessor procedit
titulo ut notat quod si privatur statim cum sciunt privatorem repellere et
ff de vi et vi ar l. iii. §. cum igitur et ubi non privat potest sem
per constituere in titulo ut notat glo in l. clam possidere. ff de acquirenda possessione
dicas ff de acqui pos. ideo dicitur continua continentia repulsa
tu ingressus tenendo naturalem possessionem stet in actu turbandi quod repulsa
ut notat Bar in dicto §. hoc interdictum nisi tanto tempore possessionem in titulo
gloriasset recuperare naturalem quod presumeret non possidisse possessor ne
ut non Bar in l. si de eo dicitur si forte de acquirenda pos. vide do. an
qui predicta declarat et limitat de testi spoliatio olim cum in pro
oppo adde quod possidens cum titulo et naturaliter non potest propria
auctoritate expellere detinentem bona fide licet iniuste dicitur cum iniuste
detineat a se possidente ut notat Bar in l. i. §. natio ff si ven
non. inn po in po. inn sadute quod dicitur potest quod ideo ibi non
potest detinentem propria auctoritate expellere quia tamen sicut aufere
c. missa in possessionem auctoritate pretoris non potuisset per heredem propria
auctoritate expelli non solum per se sed etiam per alios amicos suos
ut notat glo in dicta l. iii. §. cum igitur et l. cum fundum et est
tex in l. sed et plus §. queritur ff quod metus causa dicit Jo. an. quod
quod tunc licet propria auctoritate expellere ingredientem alienam
possessionem qui expellens retinuit titulum ut ipse non
et ibi dictum est quia possedisse recuperari possessionem auctoritate propria a in lege

in addi spe in ti de peti et po. §. i in fine

Possessor rei potest acquire ab eo domino eiusdem rei dominium et a domino publiciana domino non sit tenetur possessorem super eadem re lib mota quo casu lite pen pt acquire dominium sed non publicianam no

8 an in c si ut li penden

Possessorium solum non intelligitur intentatur sed etiam petitorium qui in libello narratur sed tantum institutum no glo de fi pres consilio quod intellige cum id non solum in narratione sed etiam in conclusione libelli deduxerit alias secus quia verba narrationis libelli declarantur et restringuntur secundum vim conclusionis no do an de fo cape compte le § no quito et vide sub ti probac § secundo.

Possessorium non solum intelligitur intentatur sed etiam petitorium qui super spoliatione petit sibi iusticiam exhiberi no glo de or cog tu dilectio in glo lite pati et idem sentit glo in c si eo ti quod intellige cum id fuit deductum in narratione et conclusione libelli Secus si conclusio libelli ad solum possessorium sit restricta licet in narratione fuit etiam petitorium expressum nisi post conclusionem ad possessorium restrictam addat etiam super quibus dicitur peto in iusticiam iusticiam quia tunc virtute illa ut non sit seorsum intelligitur etiam petitorium deductum 2 al ut no 8 an de or cog tu dilectio ad si iiij colup

Possessorium solum non intelligitur intentatur sed etiam petitorium quod deducat ius in re no de resti in inte c ij in glo vlt in fine vel in eo qui petit suum titulum confirmari ut adverse parti perpetuum silencium imponi ut no de confes pben pa cler i glo super v confirmari vel i eo quod dicit rem ad se pleno iure pertinere non primo de cler egrota i pri Secus forte si diceret solum spectare ad eum rationi possessionis quia tunc spectare ut pz in c lig eum de pba Sed si diceret rem ad se spectare vel pertinere de iure tunc quia petitorium 2 possessorium intentare non bal q si a no cape in l' si de pte proprio cyro rpz p sey

Possessorium cum petitorio intentatum secundum ho privilegium quod possit peto in ventuste pertis suspendere quod est vim i ca bij li sed i ca ipsa si non fuit suspensivum i ca pri li non potest i ca appellos suspendere petitorium nisi a se intentatum no ro conclu 200 vide an 8 an quod alii' legitur de cau pos pastoralis § si vero i prima appo 2 de testi spo et q. pult

et vlt colup

et vlt colup Item etiam in ca bn̄ficiali tunc demum pot quis respon
de petitorio utrisque qn agit cont spoliantem vel mandantem et hoc in eorum
odium Secus si agit cont tertium ut ipse tertius compeat accion sui int
esse ut no. ro. conclu. xxx Et do an. de rest. spo. in lib. viii col
d oppo qd agenti Et vide conclu 367 Et in cle 1 de cau pos Et
vid inf § possessorium cum petitorio § possessorium deducens

Possessorium qn intentatum simul cum petitorio non pot ps ad usa petito
rium suspende si an suspensionem ppa apposuit manum in bnficio de quo a
git pendendo de iure actori no ro conclu 230

Possessorio age volens si suspendit petitorium utrisque partis licet ptestetur qd
non intendit abinde ptestaton recede nisi hoc exprimat tamen postea offe
rendo libellum in utroque videtur adita suspension recede no ro concln
/ 223

Possessorium si simul est cum petitorio intentatum et postea
petitorium suspensum intelligit continuato iudicio suspensa cum omnia
petitorium genera ideo coram eo non valeat probationes postea recepte
no. ro. conclu. c 1 § Idem tenet d an in c pastoralis de cau
poss xiiii colup p et lib decidit

Possessorio et petitorio simul intentato et postea petitorio suspenso si fera
tur sna in possessorio et appelle abea et committat an pns possit in
Possessorium cum petitorio ad iudicium deductum lz hc/ dex q pmitant
privilegium qd petitorium suspendi pot non solum in prima sz etiam in 2a et 3a
ca illud reintentauit iterato et sepius eum suspende qua tale pri
legium suspendendi concessum e in odium spoliantis qd intellige nisi an
ram suspensionem foret supr petitorio pnuntiatu quia tunc amplius sus
pendi no pot no. ro. concln 261 et qd dictum est de suspension in
2a instan pcedit qn utrumque e devolutum ad curiam secus si alterum dum
taxat devolutum sit ut no ro concln 200.

Possessorium intentans simul cum petitorio si suspenso petitorio obtineat in
prima instan sniam in possessione et adusarius appellet potit eo in 2a ins
tan ad petitorium redire et in eo pcede no. ro. concln c 00

Possessorium si simul cum petitorio fuit an ferias inchoatum an postea
tpe feriarum possit petitorium suspendi vide sup sub v feriae §

Possessorium recuperande pp intentatum vel etiam cum petitorio co
tan postea suspenso potest repelli p exceptionem spalis renunciationis q ne
dum afficit titulum sed etiam possessionem et sic p dictam resignationem na
torie constat de no iure agentis sine alia discussion requiret tunc pe
tentem restitui no impediret no. ro. concln 16 Et qd dictum e de
spali resignacon intelligas de spali vel gnali cum tamen / Secus si
gnali et dubia ut no. ca. concln in fine

Possessorium recuperande intentans succubit si opponit et pbat eius
spontanea renunciato vel cmitam bnficii vel pactum de no pete
do vel no agedo vel eius violenta possio vel ppa confessio vel alia ad
missa pbato p qua constet de no iure agentis et idem qn ius eius ce
ton agentem no ro concln 3 1 6, Et qd dictum e de renunciacon p
cedit lic no appareat qd fuit p suspiciem admissa et no. ro. concln 3
c 8 Et intellige de renunciaton facta an spoliatonem quia facta ps
no obstaret factum sine iuramentu de no agendo vel restitui non
petendo etiam p spoliatonem factam, ut no concln 2 c 8 Adverte
tam qd no pot dici constare de no iure in petitorio ad possessorium ex
ubi cum obiecti de no iure agentis aliquam discussionem

excludend nisi prius in possessione sit conclusum in causa nisi diceret co- stare per confessionem quia tunc etiam ante conclusionem potest constare deus in nt no d an de can pos c. pastoralis in pri in eta carta v Item

Possessorio recuperande agens contra spoliantem / exclusus dicitur si per eadem re conveniat petitorio per tertium non illum tamen repellere per exceptionem dicendo eum non audiendum donec ipse spoliatus ad possessionem fuit restitutus no ro conclu e l 9 Et no d an de testi spo in b vni colum v oppo quod agenti

Possessorio agenti an possit opponi exceptio spoliationis facte per tertium vel etiam per ipsum actorem vide sub v exceptio spoliationis et s. § pos- sessorio recuperande agi x § exceptio

Possessorio recuperande agens succumbit si reus probat quod tertius possidebat tempore quo actor possessionem intentat no ro conclu e 20 et do an de testi spo spoliatus v oppo i eius glo Idem si reus probet se tunc possidisse quia si possessionem continuat non spoliat et hoc est verum etiam in petitorio si sit presumptio de iure commun contra reum no ro conclu 270

Possessorio recuperande agens necesse habet probare in beneficialibus tituli vel co- lorem tituli quod tamen magis de stilo quam de iure scripto receptum est no ro conclu 3119 Et hoc procedit quando possessorium principaliter intentatur se- cus si incidenter ut quando petit restitui per viam attemptati quo casu sufficit probare possessionem simplicem non coloratam si tamen clare et no- torie constaret de non iure petentis non deberet audiri etiam per viam at- temptati ut no ro conclu 311 nisi et conclu 177 Et id no d an cum dilectus de can pos in colum quod est verum in beneficia- libus ne detur ad ea viciosus ingressus sed in non beneficialibus de- fectus spectat etiam notorius non obest petenti se ad possessionem restitui per viam attemptati ut no la et do in c. ad decimas de resti spo- lia vi no Et ad probandum colorem tituli sufficit confessio ad usam ut no ro conclu 39 e Item sufficit instrumentum inductionis sue in possessionem ut no conclu e 18 quod intellige de inductione que fit auctoritate su- perioris licet collatio seu provisio vel electio per eum facta non fuit canonica ut no ro conclu 391 vide etiam conclu 27 § 128 aut de titulo de colore probando intellige quando agitur in dicto vnde vi licet si condicionem excande reintegranda ut no d an de testi spo sepe v aliud est re- medium tol an pvlt Et vide s. § proximum se et ff possessorio recupran-

Possessorio agens ad aliquid iure si non dum est ad eptum / de in bn li possessionem plature vel beneficii eius nomine agit tenetur probare de titulo suo non tamen requiritur ita arta probatio sit si de titulo principaliter age- ret Idem si possessionem est ad eptus sed possessio est reus quam horrenti et recenti possessione non presumitur bona fides in c. iusta titulo Et idem si longo tempore possedit sed est aliqua presumptio contra eum ut quod pari- litem super beneficio alieno sufficit possessionem longam et eodem reputatam pro ro conclu iiii Et vide s. § possessorio iudicio /

Possessorio recuperande agens pro prebenda quia se asserit spoliatum non obtinet nisi probet stallum in choro et locum in capitulo sibi assignato vel ei possessionem tradita per funes campanarum vel cornu altaris vel quod mandatum sit colonis vel redditnariis ut de fructibus et redditibus pre- bende sibi respondeat nisi probet eos paruisse et aliquid soluisse et aliquid soluisse vel se in possessionem fundi vel mansi ad prebendam.

spectant' inductum fuisse vel nisi eet consuetudo eccle q dict' pri-
mus modus posso acquirat' vel nisi eet aliquis certus pbendarius illi
pbende deputatus nam p illius loca installacom sine inductom bn
acquirit' posso fm Innoc' no ro conclu 2 6 7 inpn et recitat 9
an de test spo in lcris xxx iiii colup v quia et tercio pncipr con-
rin tan tenet idem d an sti' patiun installacoms acquirit' qi posso
rel plature rc'
Posso recupande agens ad pbendam qua se assrit spoliatum lic no p-
bet se apphendisse possom vnua quo ad hr ut ad usacms gdepne
adrestitucom etiam omi aliorz fectus si ageretur vel tractaret' de possne
ad rpiscenda no ro conclu 2 6 9 v et quibz
Possorio recupande agens ad pbendam qua se assrit spoliatum no ht
nte pbac qi fundas cq possom apphendat tanqm de re pbende spe-
ctet et ptineat ad ipam pbendam qua ht in ygl petitom qi possorm
ut no ro conclu 2 6 9 v sed expeditus
Posso recupande agens in bnficialibus licet heat nte pbac titulum
vel colorem tituli sufficit ad obtentum possom ad usacm confiteri
actorem ius hre in bnficio lic talis confessio non pbet titulum ad
iudicandi bnficium no d an de can poss c si xxx1 colup v
inq aut tollet' et ita intellige quod no Jo an de eo qui mit
in poss c 1 li vi v timari in nouella
Possessorium qn intenta pactorem qui wlt retrade pot reus ipm
actorem arrestare ut de causa no retedat donc viderit articulis p-
ipm reum porrectis et petitom sapienter ne pbacom copia peat
et angustetur no no co'clu 3 1 1 et idem tenet do an de
can poss pastoralis xii colup v sed est dubim / in fi-
Possrio adipiscende agens no audit' sine titlo no ro gclu 3 e
Possessorim recupande dat' spoliato contra hom ut re integtur
ad statum psone et vsus no do an de can pos c si viij colup
Possorm et ius agendi dat' psinacon vsus assuete pstacoms no
d an de can pos c si vii colup vide Bar qui hnit gdicte vi-
de' in l ii ff quo bo sed alit' dicte videt' in l iii s' Du viff
de vi et vi ar vide Inno et d an in c quelam de elec vbi
dic' d an q agens tali possrio no tenet causam anne psta-
cionis specificare ut pbac sed sufficit dicte' in gne illam pstatoz
sine vsu l pensione solui consueta ut no in dco c quelam
v no 2o q in lit' lilo et v no 3o q in isto libello vbi quelam
abs deat ee consueta pstari no declat sz ter dic' vbs aut vi-
de insite et d an dicit in dicto c quelam ad finem q agens
possrio debz ostende pensiom diuas fuisse solutas et inde sub
v libellus S libellus pcedit in quo peto a quod iudicium possorm
no est ppe possorium sz status quidz in quo de iure tanto quis est
re integranda et iste status no rtenus sz longe tpe gtinuatz rele-
uat ab one pbandi cam no do an in dco c quelam v no 2o
petita et v tercio videt' quod no potuerit vide doci rote in anti
quis que aliter sentit gclu
Possrio recupande nomine ppo no pnt age qui cedias ad fina
codunt sine sunt clia sine laica no do an de can pos c si xiii
col' v et hms surgit decisio ergo de adiz
Possrio recupande nomine ppo ~~laica~~ no pnt age q' cediar ad fina co-
dunt rc Clitude

Possessorio recuperande non agit nomine proprio laicus eiectus de prebenda sibi pro eius sustentacione concessa no. do. an. de can. pos. c. si pro in collup v. et hinc surgit decasio

Possessorio recuperande agi potest contra illum qui auctoritate propria sine et etiam si violenciam non commisit no. ro. conclu. ingreditur possessionem pro execucione sine non tam prinat ingrediens inter suo c. oo v.

Possessorio recuperande an competat creditori missio in possessionem ante morte et contra debitoris videtur quod sic per l. si C. de pro pi sed illa lex loquitur cum agitur pentorio per ypothecariam et ita intelligit C. in illam l. et bene quia tum ia l. sit situata in ti. de propri dz intelligi secundum secundam maniam quod agatur inter pignora per ypothecariam et ita lex fuit facta ad declaracionem iuris antiqui et sic propignore speciali datur ypothecaria ad possessionem qualitercumque amissam recuperandam

Possessorium recuperande datur deiecto de cuiusvis vel naturali possessione detentor aut deiecto non datur ita et per precario principaliter detentis competat aliquod remedium de iecto nisi prebendo testi spo in lus ii collup v. no. primo dic quod etiam detentori deiecto datur remedium canonis reintegrande pro rebus principaliter detentis ut no. d. an. de resti. spo. sepe co an pulli v. no. go limitacionem illa aut datum est de deiecto de naturali competere

Possessorium recuperande intellige contra tercium deicientem non contra civiliter possidentem contra quem licet deiciat non competit deiectio

Possessorium recuperande non habet in l. i in pri v. quod que est possessio corporalis ff. de acq. pos. racio est quia civiliter possidens deiciendo naturaliter possidentem non dicitur eum spoliare sed se in sua civili defendere ut no. do. an. in addi. spe. in ti. de pet. et po. § i in fine et facit quod no. per glo. et bar. in clau. possidere § si ff. de acq.

Possessorio recuperande agit etiam predo antequam contra quemlibet possit deiectum esse predonem ad quod detegendum non admittatur quis an restitucionem sed si deiectum esset repelleret Et idem si evidenter apparent possessionem iniustam no. d. an. de resti. spo. in lus v collup v. oppo ii et xi col. v. ad limitacionem evidenciam et duo in c. 9 statuta de si pres Et no. ro. conclu. 3 a 6 Nam ad primum limitacionem possessorum sufficit possidentem etiam in duobus in compatibilibus possidere ut pro iure suo licet non cedat sed sciat se ius non habere ut no. an. in vi collup v. oppo puto in dicto c. in lus

Possessorio recuperande agi potest contra spoliantem etiam si ipse prius per actorem eadem re fuit spoliatus nec potest actor repelli excepcionem prime spoliacionis nisi 2a spoliacio fuit in incontinenti et non ex intervallo facta post primam no. d. an. de resti. spo. in lus in collup v. oppositio unde supra v. spoliatus. § spolia ultima Et inde § possessorio

Possessorio retinende non potest predo agere contra illum quem spoliavit sed contra tercium sic et idem clandestino vel precario possessore qui non potest interdicto retinende agere contra illum a quo clandestine vel precario possidet sed contra tercium sic no. do. an. de resti. spo. in lus vi collup v. oppo quinto

Possessorio recuperande agenti non potest opponi exceptio proprietatis i. dolo facit qui petit quod restituatur ab quo est vim ex vera violencia secus si ex quasi violencia de qua in l. quemadmodum quo aut dicta excepcio admittatur non sufficit non opponentem excludere proprietatem ab agente

nisi etiam spoliatum fundet in se excipiente et no initio licet aut
exceptio predicta non possit opponi a spoliante pot tamen opponi a tercio
cum ius tercii est separatum a iure spoliantis Secus si ita coniunctum sit
q no possit opponi qui auferat comodum spoliantis Ideo cum mulier pos-
sessorio repetente virum no pot tercia mulier oppone de proprietate
conjuncti cum marito etiam si in continenti se offert probaturus et p hoc
lxix d oppo q agenti et v scripsit et inde g possessorio recuperande
Possessorio adipiscende agenti pot op. agenti obstat cum iiii v se
pom excepcio proprietatis s dolo facit etc si statim offerat probaco no do an
de rest spo in lib vii tolup v oppo q agenti possessorio obstet
secus si probacio no offerat statim et hic vim in spiritualibus vel aliis
a beneficialibus ut no x v tolup v oppo q agenti
Possessorio retinende no pot opponi excepcio proprietatis s dolo facit etc qr
no ad optat cum agens retinende nichil petat q restituatur sit nisi
forte aget perturbacione simul et retencion naturalis quo tamen quia no
pot desistere molestaco nisi naturalis restituat et sic aliquid petit sub-
iacens restitucionem obstat excepcio dolo facit dum mo opponens se
in continenti offerat probaturus et adverte qr no sufficiat opponentem ex-
cludere proprietatem agenti nisi eam includat in se excipiente ita q
non initio licz go locum dicta excepcio dolo facit qu quis e restituta de-
stituta excipienti no tamen no do an de rest spo in lib vii tol v
oppo q agenti et q est agens retinende no posse opponi de proprietate
limita nisi utraque litigancium se possidere contendat quia tunc perficit
obligaco et probacio dum utroque equaliter possessionem probant ut no xv
tolup v oppo q agenti
Possessorio recuperande in beneficiali agenti incumbit onus iustificandi
titulum suum saltem coloratum sed satis iustificatur si ostendit pacta illius
vel illorum ad quem vel ad quos spectat ius beneficiale transferre no ponit ap-
parte aliter de vlt ingressu vel de titulo defuncti quia eo q parent e
consumpcio q eorum auctoritate fuit ingressus saltem quo ad finem nisi fidi
Possessionem perfamiliaritate agendi possessorio impedimentum violenti et sic salvatur
simul causa et dem d an de reputacione illorum ad quod spectat sed
de ingressu constat in quo nulla superioris auctoritas intercessit et constat
etiam de titulo de facto dato q detur sua eius a quo pendet transferre
at quater et eius pacta detur quasi possessio illa et eiusdem eius in-
sta et no parit effectum possessionis Idem si notorie no constat de
tituli de facto pat tam ingressus propria auctoritate ut aliter constat de titu-
lo licz appeat de sua illorum ad quos spectat quia licz possessionem ha-
at intrinsecus est Sz si constat de iusto et canonico titulo tunc licz
propria auctoritate ingrediatur no est intrinsecus sed iniustus si iniustus possessor
Si aut ulterius possessorium modum actor intendit sine restitucion rerum
est vel intendit ut sibi possessio confirmetur tunc apparet quod de titulo
plene doceat no d an de tam poss c si xxxiiii tolup v si
aut ultra alibi dicat q ad petendum possessionem no sufficit agentem
probare se non ingressum pacem superiorem nisi aliquid actum expressum
superior fecerat per quem approbasset ut ad mittendo eum ad ostium
vel nisi antiquissima sit possessio quia excepit solo colorat alias intrusus

dicat et tenet actor colorare possessionem necnon et offerre indicia sed etiam
ad instantiam partis nisi agit per viam attemptati quo casu nulla nullum
colorem probare tenetur et tamen licet casu liqueret de non iure petentis non de-
beret ei possessio restitui licet index ex officio suo contemptum possit impenare
attemptantis ab eo possessionem amovere ut de ea per sententiam prelatam pro-
nuntiatur tertio ut no. de resti. spo. in lib. vi colump. v. ad finem eiusdem
Possessorio retinende agens in beneficiali perturbatione / etiam
evidenter licet titulum suum iustificare sicut qui agit recuperande prout pro-
ximum dictum est no. do. an. de cau. poss. c. si xxx in colump. v. si aut
plus et de resti. spo. in lib. vi colump. v. ad finem evidentiam
Possessorio recuperande agens repellitur si non opponitur exceptio proprietatis
notoria notorietate iuris ut in c. ad decimas de resti. spoli. vii. quod
singulariter limita nisi possessio actoris esset iustificata et longa prius ad
usum causa talis prava est ad proprium possessorium tamen notorium ut no. d.
an. de cau. poss. cum ecclesia xix colump. v. oppo quod licet restitucio
habeat potius breviter ibi propter temporis brevitatem ut dictam tamen li-
mitacionem intelligit do. an. qui agit possessorio in beneficiis que sunt mo-
dica preiudicii ut ipse no. in dicto c. cum ecclesia prius et ultima colump.
Possessorio recuperande agenti obstat proprietatis exceptio concludens ad pe-
titorium et possessorium simul vel ad solam possessionem idem si concludit
in habilitatem persone ad agendum vel destitui capitalis pro nunc restitui
possessionis secus si opponitur et concludit ad solum petitorium fallit
in casu c. litteras ubi exceptio consanguinitatis in gradu prohibito ob-
stat agenti possessorio in matrimonialibus duobus concurrentibus primo de ma-
teria et probationibus incontinenti offerantur patet et tunc etiam inutilis ex-
ceptio non ut ex toto impediat restitucionem sed quo ad copulam tamen cetera
fallit qui offertur exceptio proprietatis notoria notorietate iuris et notorie-
tate confessionis aut probationibus etiam si exigatur informatio de notorio
dummodo tamen opponens offerat incontinenti facere constare de notorio in
aliquod allegatur per quod notorietas constituta et hic pro distinctione precedit
quando exceptio proprietatis notoria fundat intentionem excipientis in proprietate ubi aut
intentionem excipientis non fundat sed solum intentionem excludit tunc a-
genti possessorio in beneficiis secus et quod dictum est notorium probationibus ob-
stare intellige quando est in causa conclusum ita quod nil amplius op-
poni potest licet non sit conclusum tamen contra probationes factas nil est
oppositum exceptio aut proprietatis notoria notorietate preiudicans ad so-
lum petitorium concludens unquam obstat agenti possessorio no. do. an. de
resti. spo. in lib. vi colump. v. oppo quod agenti et quod dictum est de
exceptione notoria procedit etiam etiam si agat ad possessionem per viam
attemptati exceptio autem manifesta non operatur id quod notoria no-
tat idem d. an. de consti. ecclesia viii. colump. v. ita mediam et infra
vide possessorio recuperande agenti in causa matrimoniali in verbis sequentibus
Possessorio recuperande agenti et petitorium simul cum possessorio du-
cens potest opponi proprietatis exceptio per textum de cau. pos. cum ecclesia sutrina
et ibi notatur in glo. ii
Possessorio recuperande agenti potest opponi exceptio renunciationis iudicialis

qma est notoria qd e vin in beneficialibus no aut in alijs iuribus qma
tunc non fundat intentum opponentis impetrans in tali mo fieret ep
titulum bufferet ut eum renunciat et cedit adversario qma vina no
d an de resti spo in lib x vii colump v et lnib infertur

Possessorio retinpande agenti pot oppom exceptio in eismanch et pacti
iudicial qma notoria est no d an de resti spo in lib xvii colump
v et lnib infert fallit cum agit possessorio in causa invola no d
an e ti lias v querit glo.

Possessorio retinpande agenti pot oppom excepto rei iudicate p
opponente qd est vin in beneficialibus indistincte In alijs aut bn
ficialibus si iudicatum sit declatorie p opponente obstat agenti pos
sessorio Secus si opponente iudicatum sit qma actor non probavit suc
non e notorium de iure opponentis et hoc vin cum agit de spoliacon
ante sniam etiam lite penden facta no d an de resti spo in
lib xvii colump v et lnib infert et e tum dilectus i allg
sed si agit de spoliatione facta post sniam tunc pot oppom de snia
sup petitorio lata pdicta procedunt quando intentatum esset peti
torium et possessorium diviso tpe sed si eod tempe tunc snia in peti
torio declatorie lata semp absorbet vires possessorii et sola
verbal pnunciato fertur in possessorio prout et pensas ut no d
an de can pos tum dilectus col' n v puto de iur et qd dum
e snia in petitorio d lata obstat agenti possessorio limita nisi
snia sit talis que no transit in rem iudicata et quod nec in no
torium quo ad plenum iudicium licet quo ad simplicem sit no d
an de resti spo lias v querit glo

Possessorio agendi in beneficialibus nomine eccle suc pot oppom excepo
no canonice institutionis cum agens no e confirmatus et de conf
matione constat no d an de resti spo in lib xvi colump v re
pie ad ultim in fine pmi effectus

Possessorio iudicio pot platus et quilibet beneficiatus nomine eccle no suo
age probus eccle quas hunt et tenent pdecessor lia ipe agens
non tenuit qma p mortem pdecessoris possio non extingunt sed
possio nisi alius illudiens Et ideo psolita pension subtracta possit agi
ro gclu in Et idem no an de can pos e tum sup iii col in
fine et inde in § sequenti

Possessorio vel petitorio age non pot platus ut clericus nomine suo
p rea fuit spoliatus qma no dicit eas possidere sed etia ad platurum
et qm possiom iuris ad ministrandi eas quas hunt et tenent sed
bn pot age nomine ipo nisi esset platus vel prior reglaris et
manalis qma is non suo sed sui superioris nomine dz pete se re
stitui ad quasi possiom iuris ad ministrandi in qua erat et intra ab
batis secus si no sint manales sed preceptori electi a capitulo vel con
ventum qma illi pnt suo nomine pete se restitui ad dictam qi
possiom iuris administrandi no do an de can pos e si xi et xii
colump In causis aut quibus dictum est platum et clericum posse
nomine eccle age hoc vin intellige cum e confirmatus vel pvisus

Psuprdem qma pensio lz vim cofirmatos Idem in eo tm p ipm
est sta collo vel institutio qma et illa tm opat qm gfinato
sev pensio qui ad epm ptinet cofirmac vel institut et pdicta sit
vri solumb pceptorum et solumb pmlegijs et consuetudinibz q4
dam specialibz per sedem aplicam qz approbatis no d an de re-
sti spo in lits xxvi colump v vemo ad vltim vide co tociu M
Possessorio retinpande agenti pot oppom exceps insinuens ins
possidendi et habendi puta si agenti ad decimas obiat qz est
laicus qui non pot decimas posside no de an de resti spo ad
decimas in glo. li. vi et an de bn de resti spo. Item timgs
vlt colump ad limita sm Jo ca l. respetu qr possos fuctum de-
cimarz quoz o capax pot age possessorio vtili Item limita
pdicta va in decimis post lateranen conciliu poss sit poss bz
in possessori an pot agi possessorio directo cum illi possit possideri
et colocatom eccie et ipse no d an de restituto spolia exparte
v colump v et ad iste
Possessorio retinpande agenti inta macoli pot oppom cosagniutas
et exceptio dnobz cotrentibz q opponens iuret de malicia et pba
in cotinenti offerat paratis no tan exigit qd liceat in fito paratas
sed sufficit q longas dilationes no petat et tunc admittit
exceps no ut extoto restitutom impediat sed quo ad copulam
impedit restituto qui allegat exceps gsanguinit in gdu dispen-
sa li no d an sm glo co. ti ex tuisimissa
Possessorio retinpande agenti in ca matoli no obstat excepto pa-
cti ut maiori ut sine sed excepto gfessionis sit lica sm glo ut
confessio obstet no do an de resti spo licas v quent glo et co
ti ex questioe x colump v ad glo an agenti et f exparte xj co-
lump v puto tenet q sma obstet sicut et cofessio et inde f p
possessorio retinpande agenti obstat
Possessorio agens inta macoli si necesse pbac aliq de titu-
lo qma lit possessorium est in istu licus causam pietatis anexa
non tamen exigunt ita subtiles et ponderose pbatones sic
si petitorio ageretur no d an de resti spo ex pte pult x colump
v ex hys decadit dubiu si sufficit go qd pbet titulum suo
appetu quo ad pna ex timsecta valida quuis sit defectu intri-
seco vnde sufficit q pbet dispensatom et copulam matrimoni in
tendit restitui plene etia quo ad copulam no do an de resti
spo ex tuisimissa in pmo nali co ti ex parte x l colump v quid
Dus cone resistit no go sufficeret pbare traditom et spon-
salia sine copula no d an in dicto c exparte pult colump
dubita an intuennit stat vbo dicentis Quibemisse sm In-
noc ut no in dto c et ptes viii colump v quid pbat spo-
salia Adulte tan q supp omnia operte clamdestmatie abesse
lica go pbaret inuiom et sponsalia vel tradico cum copula
fuisset clamdestina sponsalia no dacet possessorium no d an

de can pos c fi x vi col nj v v opp Et vide sub v posso seq.
Possorium recuperande sic dat contra spoliantem / mixt mutabilis
et contra mandatorem vel ratum habentem vel eius hereditatem Ita
q contra singularem successorem in vicium sui [illegible] heat tamen alia tentac
sui no ut qr ipa aucta occupaunt no tan dat eadem spes acto
nis qua no nitit vide vi si condicto et de ccali scpe contra sucient
in vicium succedentem dat condicto et cancone reintegranda no
d an de indi qr v v no 2o et v 1 oppo Et qo ad pdcta ap
pllat successio in vicio no solum q sciebat rem alienam occupat sed
etia q oblatam ignorat sciebat tam ad se no ptine ut no e c
v remo ad glo Et vide oio in v remo ad ltm vide etiam q
ipse no de resti spo an plt v no go limitatam ubi etiam dicit
q remedium canonis reintegranda hz locum etiam contra succedentem in vicium
Possessorem dedicentes contra consciens in vicium spolii succedentem an possit
suspendere petitionem videt qr privilegium suspendi q sic ut no d an
in c pastoralis in pri de can poss Sed contra videtur qr privilegium
suspendi inductum e in odium spoliantis ut in cle de can pos. go
no gtln 1 e c Pro hoc facit qua talis suspensio e contra ius
com quod vult actorem gpelli mat contra q dedixit pssisset C de
h contra aut offeratur go no dz extendi ad casum no expressum et ci
ar si eet eadem ratio p ea que no Jo an in regula que a iur de
reg gstitutionem li vi Item non est eadem ratio qr magis delinquit
spolians qm in vicium succedens quod patet qr spolians tenet criminaliter l
in lia dein l si q ad se fundi quod no e in succedenti in vicium
qua de ce scpe contra eu nulla e sicaret de resti spolia li vi
liaton suspendere petitionem actoris criminaliter agenti dont ad possessionem
spoliate suspendere petitionem actoris criminaliter agenti donec ad possessionem rei
spoliate fuit restitutus etiam no hz locum contra tertium ad quem res
spoliata pervenit quod intelligit an etiam si vicium sciens successit Con
pro re in mobili vel acto vi bonorum rap pro re mobili no hz contra
locum contra que gpetit remedium dictis de cie scpe. vel canonis re
integranda et ita recta intellio vult ibi No an in nota sup
v destitutum no op. quod d an in dto c pastoralis ubi dt satis
dici posse tm qui argumentum doluis vel delictum delictum eius q id intel
ligo vel delicto spata cum spoliante qr forte ille tamen auxilium
vel consilium dedit spoliandi ad fine lucrandi postea rem spoliatam
quo can lic ipe et stricte no fuit spoliator tam late spoliator
dici pot qua agentes et consencientes etc Et ista sunt ro qua ibi
d an movetur fm q debz dictum suum intelligi no obstat c pastoralis
quod locuntur etiam de possessione adipiscende in quo nulla argumentum
de p quod videtur q suspensio no fundetur in odio violencie ut in dolo
sequenti sed in simplici privilegio possessorum qr credo q in c ptu d
e intelligi de accumulatione possessoria suit successiva reppbat

tal intelligis per in[tr]os ipt possessorium adipiscende de quo ibi loq[uitur]
Doc intelligit illum tex. ipse de accumulacion[e] qn agit possessori
p[er] q[uo]d prim[um] iudiciu[m] alteri accumulat[ur] et ad iungit non aut[em] suspe-
dit et sic intellige de no ob [sed] et s[ecundu]m alios de accumulacion[e] sus-
pensiva non obstat quia intelligit qn agit possessorio adipiscen-
de cu[m] illum cum dolus arguit[ur] et ita intelligit d an ibi q[uo]d
intelligo de dolo p[re]sato ut iam dixi et inde omis [licet] p[ri]mum s[ed]
Possessorio recuperande agens edicione et canone reintegranda c[um] ag[it]
[contra] h[ab]en[tem] non tene[tur] p[ro]bare aliq[ua]m colo[ra]c[i]o[n]em tituli et talis condicio d[ebe]t
no solum possessori [sed] et[iam] debitori qui possessionem vel detentor[em]
amisit in iuste et sine causa n[ec] requirit q[uo]d fuit spoliat[us] n[ec] q[uo]d
ad possessionem et sine causa n[ec] requirit q[uo]d fuit sp[oliatus] possessio[ne] nacquest ad
nemit n[ec] refert sit mediat[us] vel in mediat[us] possessor ut no d an
in c sepe de resti spo v[er]o aliud est remediu[m] condicionis colu[m]p
ampl[iu]s et dicta condicio l[ibe]t omnia remedia suspensiva que
l[ibe]t strictum interdictu[m] vnde vi et ita parit exceptionem spoliato
ius p[ri]vilegiatum sicut et d[i]c[tu]m int[er]d[ictu]m n[ec] cont[ra] agentem tali q
dic[ti]o[n]em pot opponi excepcio p[ri]ncipal[is] sicut n[ec] cont[ra] agentem int[er]-
dicto s[ecundu]m Innoc[entium] et tal ut no d an in d[ict]o c sup in colu[m]p
[sed] ad ui[n]tat tan deducere d[i]c[t]am condicionem et canone ut no nar-
rat se spoliatum sit narrat[ur] in interdicto vn[de] vi q[ui]a sic narra-
do se excludit a remedio d[i]c[t]i canonis p[ro]ut specialit[er] p[ro]videt no-
do se spolians sed alit[er] iniuste et sine causa possessionem amittentibus
spolians s[ecundu]m la ut no d an in d[ict]o c sepe v[er]o ad u[l]t[imu]m ad vim pult colu[m]p
h[oc] est vim si actor dicat sim[pliciter] se spoliatum si aut[em] narret e-
ta[m] alia v[er]ba in q[ui]b[us] includi possit no solum interdictu[m] vnde vi
[sed] et[iam] remediu[m] canonis lic[et] spolium no p[ro]bat ut no la alle-
g[ati]s Sed [enim] q[uo]d d[i]c[tu]m est condicionem p[re]dictam habere remedia
suspensiva q[uo]d l[ibe]t interdictu[m] vn[de] vi condict[i]o v[er]o l[ibe]t h[uius]m[od]i que dixi in
+ S de q[uo] di[xi] p[ri]mo vim colu[m]p v[er]o oppo q[uo]d agenti vbi tollitur suspensionem petito-
at h[ic] rij no h[ab]ere locum cu[m] tum adquirit res sine dolo p[er]venit et
no d an in inde de h[oc] casu in c frequens de resti spo li vi
c in h[ic] de Possessorio et petitorio p[ro]ductorem deducto in corporalibus pot reus
resti spo vim et possessor petitorium deducere p[er] viam exceptionis defensionem
et tuicionem sim[i]l[ite]r et possessio[nis] s[ecun]do ius illud incorporali no op[er]at[ur]
adversario q[ui]a sit negando vi[m] negatoria deduxisse et in vim h[uius]m[od]i
exceptionis sine alie expressa petitione pot iudex ab impetitione actoris
absolvere et eius actori l[icet] i[n] inte[grum] p[er]petuum silentium imponere
ut est casus in c cu[m] e[ss]e[t] s[e]ntentia v[er]o rex de cau pos Et ibi
no glo sup v[er]o ubi ps Et id dic ibi d an Et id vult dic[tu]m co-
tel[um] C y vi Secus si agat[ur] sup[er] reb[us] corporalibus q[ui]a tunc reus et
possessor no pot aliq[u]id petitorium deducere s[ecundu]m glo p[re]dictam sed in
h[oc] contrarium puto Nam rea questa interdictu[m] vnde vi et rei ven-
ad possessionem recuperandam q[uo]d in eas l[ibe]t l[ite]ris fieri possit ut no do
an in c quedam de elec pot reus ex ad adde sensionem sim

sin mas et possessionis dicte se dnz et coram actore non competere rei
venditionem et probato precium dnus cum constet de mre suo non mr
actoris imponet eius actori perpetuum silentium super petitorio Quidam
tamen etiam sententia et licet per actore feratur sententia in possessorio
erit probabilis et sine effectu quia sententia in petitorio absorbet vires
possessionis ut in c cum dilectus et in c cum super de cau poss

Positio Negativa ad mittitur maxime an de resti spo in lub in colnp v no iiii quando est probabilis no d

Positionis tenetur quibus cum Juato respondere nisi ponens etiam p
iuramentum det positionem no 10 ysln xxvii

Positio data in prima instantia per iuramentum p ture pdum pot in 2a
instantia mutari et meliorari sine expressa renovatione errore
p nulli positionem ab eo datam per iuramentum ratificare no no

Positio si est negata no pot negans et / 10 ysln 7 ^
illa positionem se innare necessario ponens et negatione no 10 an de confes
c i l vi sup v confessionem in fi li vi in nola secundum limita nisi
ponens positionem renovat et negatam ad usam ad heat vel ut no
Bar in l iii legatum in pn ff de leg cum indig

Positio habetur pro confessata nisi prius coram iudice iussus ut iuderat
sine tonale causae iudere recusat Idem si absens sit et ei p
mutum mitti copia positionum iubet et ut infra certum tempus re
mat adiudicandum cum comminatione quod si no iuderit habebatur possessio
ut no d an de mta gpe aut no requirit quod copia mutta si simn
enim sufficiat quod absens iubeat primum cum comminatione predicta requirit
tan quod inde primittet cum lben pro confesso ut ipse enim no in li de
posi § nono v vers Sz ra. Bnt no requirit comminatio et sim cum
sufficiat quod abunt mitta copia addam et iubeat iudere ut ipse
no in l iii quod obstinari c de dir colnp et in l de etate § q
tacuit ff de int at Sz do de sanc gei dicat ratione esse opinionem glo
quod quibus no liceat possessio nisi prius in iudicio iussus a iudice iude
recusset in c n de confes li vi et dicat ibi Jo de imno quod ista opinionem

Positionum mas quibus non est iudendum nisi c / servatur in practica
ius tde et negans sed positionem consuetudinis vel statuti dz iudei
no Bar in l non fatetur ad fi de confes

Postulatio Si cum alia postulatione grat et in altera expo
stulatis conveniat due partes ius eligentium et po
stulatio fit certa puta propter necessitatem vel utilitatem ecclesie ius ac
quirit postulatis no enim postulatibus no postulato nisi superiori sit
postulato presentata et tunc etiam no aget postulatus nisi forte in mo
Sz denunciationibus admittatur propter utilitatem ecclesie Si vero neuter
duas partes vel habi sed no fit et causa it ngr mri Sz quando
in mit ubi aut duo eligunt stat maiori et semori ubi vero una
eligit alt postulat tunc si due partes conveniunt in postulatio pst
postulata alis prefertur et li ua si persone sunt idonee et forme gna
lis tonalia obstinat no Jo an de elet septem sup glo hat dic
spa fit tan postulato in media si enim postulato lac facta et su
perior presentata recitat ut no glo in glo . pult de postu dic fran
de zaba quod inferior assumpta no pot postulatorem recitare sine causa et lite

postulatus non possit petere beneficium tamquam de iure debitum pot tamen offi
cium mediante supplicatione a beneficiato quasi debito et si non admittitur pot appellare
quia postulatio legitima non est mera gratia ut ipse no in cle auditor
de rescripti vi

Postulandi qui sunt vide Jo an q^e cos anuat in c si de postu

Potest an hoc verbum necessitatem importat vide bar in l gallus
in prin de li et po in l j de in in rest et in l sepe de
offi pre et Jo an in c j et de reg iuris li vj et an extendat
ad futura vide bar in l si ita do an et ar le

Potestas vide sub verbo index

Prebenda dicitur a verbo prebeo large sumpto vocabulo quia aliquis
prebet no ro consilium c 2 6 sed stricte dicitur a prebeo quia quibus re
cipit et labore non prebeo prebet no ro consilium c o 3 et vide sub verbo
gratia s^r gratiam bene ad collem capitulum collo

Prebendam pot quis habere licet non sit canonicus no ro consilium 330 Jo
prebendam pot quis habere licet non sit canonicus no ro consilium 3 3 0 Jo
in eadem ecclesia prout esse plures prebende quam sit canonicorum numerus de preben c
Prebende appellacione comprehenditur etiam / in ecclesia li vj in textu et glo
sacerdotalis de sua significatione no Jo an de preben ei cum li vj super verbo
quod possit in no la et licet prebenda sacerdotalis non possit conferri no ex
istenti in etate legitima ad sacerdotum ordinem ut no can dicit c cum ex
in dicto c ei cum super verbo sacerdotalis vide Jo an in dicto c ei cum super
Prebende appellacione comprehenditur etiam / in glo in novella
sacerdotalis de sua significatione no Jo an de preben ei cum li vj super verbo
Prebenda si confertur an intelligatur etiam canonia col / quod possit
&c et econverso vide sub verbo collatio § collatio prebende &c
Prebenda differt a canonia stricte loquendo est quoddam ius spirituale
quod acquiritur ex electione et receptione in fratrem durus in prebende est competen
de et institutione et officio quod propter officium datur beneficium Sed si immodo
large prebenda ius licet cum officio habet est quod laico pot conferri
ut no d an de consti c ut vj [illegible] carta verbo 2° que est dicta
Prebende si sint distincte qualiter possint impetrari a papa et qualiter
per ordinarium debeant conferri vide glo in c si de concess preben li vj
super verbo distincto et vide sub verbo gratia impetrata a papa

Preceptum vide sub verbo confessio § confessio facta coram iudice
competente et sub verbo lex quando loquitur § lex quando loquitur obediat
Preceptum an liceat unum sine vide glo que incipit si pre in c dudum
ij de elec et in c ex parte j de ver sig in glo si et n q j inspicit et
Jo q in inspicit et quod no bar in l no fatetur verbo si an isto casu ff
de confess et in li j C de edicti et in

Preceptum an dicitur dominus quando subditum rogat vide sub verbo § dominus rogando
Preceptum an extendat se ultra tempus iurisdictionis precipientis vide
sub verbo iudex iudicium precepto

Prelatus non succedit ut heres / sub verbo iudex iudicium precepto
quia licet in beneficiis sit successio non tamen hereditaria quia non succedit
in locum sine titulo primi defuncti sed ex novo titulo sine ius no
Prelatus tamen dicitur successor prelati defuncti si / ro consilium 22 §
tantum no dicitur successor alicuius canonici defuncti no glo de elec q
sit super verbo successor § successor in beneficio dispensato extinus in der
locato presumpto p[illegible] satisfactio successor talis removato
Prelatus succedit in iure litis tamen per predecessorem suum inchoate vide

pot eam pseqni ecl si pdecessor sub nomine pprio eam inomit no
Prelati psint ea que fcerit fecisse cum qsensu ca/ 20 concln 3 b o
plt no glo in c ea nosat de his que fi a pla 120 di viii sim copos in
no negat qsensu capli int remisse nisi in his inquibz sufficit tacitus q
sus ut in alienacon tpali In his aut inquibz requirit expssus qsensus
si actus est talis q hz in se passiom vel qn et ille qui allegat cons
sus capli est in passion psint pco si est res Idem si e actor et possie
antiq secus si reccns Si aut acta no hz in se posseom no psint nisi sit
actus multu antiquus vel nisi snia lata sit no d an in dco c ea no
sat vnde dicit in l actor ff rem ra ha Et qd nd i sub v psupto
q psint solepnitas
Prelati an possit ee in mdito sine consensu capli dic ut q de indi cam
Scab tan q conuicta sine consesu capli plati pot pot ex maleficio quem ut
Prelati eccl in casibz inquibz no pot age sine con / ibi no p d an
sesu capli pot tan pro eis impetiae et econi potit concti impetie
pro plato lic no possit age sine consesu sui no d an in dco c cam de indi
Prelati pot auctorizai alienatoi rei ecce ad sua ptinet pio d an de indi
cu venisset v iustor aut qd pcedat qn donat in ese capla ecclie sne qp
tut no d alicui q in dno ecclie retinet lic tn mius sit q aucte sup
ioris faciat ita dic glo in cle ii de re ec no alie sup v ecclam
Prelati sit no pot ecclam i mobilem vel que p im mobili reputa ut sut
decime sine aucte supioris alienae ita ut sup ea qrigere ut amicabilis
qpositom facie si tpalem ad eius vita sit ter de dici qmilitu et de trsac
c ii de rebus et c venies Et eod mo no pot de tali re co missio facie
ad pretium pindicium ecclie no d an de ac cum hye in fine et no ra
lz qmissio factio p platio sup re q no pot alienae qua p id con
tinge possz alienacom fiei no lo an in dco c cum hye eo
Prelati pot deponi ex notabili neglien q in eo e gule delictio no d
an de indi ac si clici in pn v p hc pati
Prelati tenet ex delicto officialis sius delinqntis in officio sibi qmisso
insisitu eis sciunt pergantlt eius delicta no p 20 concln 2 b b
Prelati no sunt dni rez ecclia suaz sed ptices et ad ministratores
no d an de indi cum venisset v oppe ii
Prelati licet sunt vsufructuarii in vita tan no sunt vsuarii in mor
te no 20 qclu 22 q v sed inita An dic q plati et clici in bonis
ecclesiis no hz ppinn vsufcm ut pprium vsu sed hz solu ius ad minista
di tam indistribuedo in necitatibz sius et ecclie q paupm et sic necia
sibi retinet et supflua paupibz erogae qz et hc in clicis secula
ribz Regulares aut et religiosi si sunt manales et ad mutu renota
necdu sunt vsufructuarii sz ut habet ius adminstradi nomine pprio sed
nomine suoz supioz Si aut no sut manales sed ppetui ut electi
a capto vel qnctu tales bn hz ius adminstrandi nomine pprio no d
an de can poss c si pi et pn colup vide Oio lo cal et stan de
Prelati appelae pre et sente lapido/ zaba in si c de petu cle
qphendit Archiepus Epus et abbas Idem arna qui assint p lectoem
sed late intelligendo plata d quibz hns curaz aiaz vel hns
curaz sine administracom Idem vitalis Epi et quibz ppsiti ecclie

Qui aut dicant plati in ecclis reglaribz vide an· de maio· de cinq
v oppo qr alii Et vide glo in cle· j de elec sup v platum adde
q pp̄e dicit platus omnis ille qui in ecclia hz officium cum d
iurisdiccon ut d· an c· t· insi Item medicantes qui sunt ad
priori conoles depnti ut alius psint cesent plati et indignit po
siti donec fuerit renocati Ideo cause pnt eis a sede apota delegari no
Prelatus licet sit absens a suis · ffe in tota puni q̄ pui
diocs pot tn bn̄a gferre tpe de pnte c· statutu li vj
Prelatus licet sit absens a sua dioc· pot tn bn̄ficia gfre tpe dep ic
Platus no sufferat in ma nisi ncitas vl vtilitas ecclie ho expostat
Ideo dixit Innoc q tunc platus cogit cede qn aliab piculu desten
sol ecclie imminet vel magnum scandalu dum tamen bonu cam
bi alius platura vel dignitas ei assignet ut no Innoc in c·
nisi cum pdem sup v malicia de renu Idem no ffe· in tota pn
m· q· xx iiii pdicta intellige d equitate sed de iur pot ppa minu
sufficie ut no sub v ppa § ppa li
Prelatus lic quinqz aius recepit pensiom locatonis ffe per eius
pdecessorem no ppt ea intelligitur dictam locacom ratificare nisi p
tempe quo pensiom recepit Ideo illo tempore lapso pot rem lo
catam pete lic tpus locatonis no sit finitu no ro gclu 228
Prelatus et clicus an possit age petitoio vel possessio p plannra vl
bnficio vl rebz ecclie nomine ppo vel noie ecclie vide sub v posse
ssio § possessorio vel petitorio et qd no d an de resti spo cum olim
Prelatus et clicus an dicant posside vel qsi posside an solum detine
res ecclie et ius ad instigandi vide sub v possessio § posso cta ius tituli
Prelatus finalit depositus si quid egit applone pendente valet gesta
peum lic postea applo deseat no glo de app sepe § ro rata
Prelatus an sine caplo vl quentu possit renutiare iuri ex psciptoe
quesito vide sub v renunciato § renunciare pot platus
Prelatus sine caplo recipiens pecuniam in deposito vel mutuo no ob
ligat ecclesiam nisi quatus pbet in vtilitatem ecclie versum ffallit
si recepit pecuniam mutuo sima cu prudencia l· ex ordinacone ca
pli constituta Si aut platus cum caplo recipiat tunc si recept mu
tum et sum determinatam cam no obligat ecclia nisi pbet in illam
causam v sum secus si recepit et non incertam cam sine determinatio
ne cum q̄ tunc eo qd pueniut ad caplm satis pbat vsu ita no d
an in c· l de po vn colup et de ffidemus qd quibusda et qdi dicat de
plato recipien sine caplo Idem intelligo de plato vel recto ecclie
non habente caplm ut ibi no d ho an
Prelatus si vendit rem ecclie obitam nullus cum lic alie solep
nitates intuenerint no val alicato nisi pbet pcium in illam cam
v fin Innoc in c l de po et no d an ibidem vn colup v fallit
cto et idem videt si vendat no exprimendo cam cum ut scribit
d an in dco c l v 200 pbabilit ip colup et idem sentit vide
in eodem c ad fine pdca limita nisi emptor stetit in longa po
ssessione psumat omnia solempnia intuenisse ut et nolls pcuniod
d an in c ea noscit de his que fi apla generalit aut pbetur
p inde d an in dco c l et Bar in l ciuitas ff si c pe
Plati gfessio no nocet successori ut ecclie ut no Io an in c si

de solu. Item confessio plati etiam cum caplo in his que sunt volu-
tarie iurisdictionis non preiudicat ecclie. Ideo licz platus possit modicā
et incerta minus sumen donare alicui bn merito ut h de testa ad hec c.
relatum § licz. Sz ubi meritum no pot ut no Jo an in addi de s
r tan bn meriti non stat confessioni sue sed oportz illa merita pbare
ut d an in c si ad si de po et Jo an in addi spe sup rubrica de re ecc
no alie et qd no p glo Bar et Bal in l si donaton C de cola-
pdicta limita nisi donatarius longo tpe stetisset in possessione rei dona-
te quo tan psumeret omnia solempnia et necessaria intervenisse ut no
sup § pxi adde q si platus cum caplo cfitetur se pecuniam pro utili-
tate ecclie mutuo recepisse p talem cfessionem de recepto pbat pce-
dens immediate l pubita nisi ff de pe Stat enim cfessioni plati
et capli in his que regulariter sunt phibita sic esse pecuniam mu-
tuo recepte Secus est in his que regulariter sunt phibita ut ma
lienaton rei ecclie ut no Cin et Bar in auct hoc ius C de sac
sanc ecc Et Jo de Bel in auct de no ali a primi re § si vo Et
idem dicit d an in c i de depo Et inde s § platus etiam sine
consensu et s platus licz no possit et s platus non
Plati confessio facta sine caplo preiudicat ecclie in his in quibus licz
platus diversam administrationem a caplo nisi sint ardua In his aut
in quibus no e divisa administratio non preiudicat sine consensu ca-
pli no d an in c ultimo nisi de psump
Prelatus cum caplo pot rem ecclie pignori obligare nedum gnaliter
sed etiam spaliter ut est tex in auct hoc ius C de sac sant ecc
Et si no p utilitate ecclie sic valz obligatio pignoris Et ita debet
intelligi c abbatibus xii q ii et de re ecc no alie nulli Et e
adverte qn sit p utilitate ecclie valz etsi auct superioris ut no sp
an sum eam in c no nulli Et idem dicit d an sum host in eo c
subdit tan q forte id no est verum et quo talis obligatio pignoris
fiet accessorie ad ctractum in quo requiritur auctas superioris ut qn
vendit res i mobiles ecclie et emptori obligant alia bona ecclie
in tan emptionis Secus qn ctractum pncipali superioris auctas no requir
ut qn pecuniam p ecclia mutuo recepit ut pca restituenda bo ecc
obligant vel sit accessorium regulet
Prelatus licet no posset rem ecclie sum naz pncipal et hec mo
lienare sine solempnitate pot tan ad tempus ut no glo in c ii li vi qe
sa apla et in c dndum sup v ppetuis de ecc non alie li vi quod
limita qn aliena res modica Secus si magna ut no host In
no et Jo an et do an in dto c ii Et idem dicit Jo an in addi spe
sup Rubrica de re ecc non alie nisi Et vide s § ppetuum
Prelatus etiam sine consensu capli pot bona ecclie ad tempus gce-
de qn hoc fac causa pietatis et remuneratois recepti servitii Secus
si causa locationis ut no la in c i de re ecc no alie li vi Item
pot sine caplo quinquagesimam vel centesimam ptem donare lo-
co religioso ita tan q ex tali donatone gnaliter non ledatur ecclia
sum formam c aplice de dona et inde s pxi
Prelatus an possit esse iudex in ca spectan ad eccliam vel ad mensam
suam vel de iniuria sibi illata vide sub v iudex § iudex possit esse cfiz
× e phibita ecclie sz hec dicit do an salvari possit quando obligatio ×

Prelatus non pot donare de bonis ecclie ets mobilibus nisi in cer-
tis casibus videlicet cum dat paupi vel loco pio sine ipius usum vel
etiam dimitti iuxta mutuum sumtuum quibus casibus pot plat in vita
et in morte donare modice tamen et moderate non ultra ut patz
de testa. ad li. et c. relatum ii § licet si tamen consuetudo esset q eciam
dimitti multe multis precedentibus donare possit valet donatio mes consue-
tudinis moderata tamen ut in c. tetes de dona. et ibi no. Jo. an. et Inno. dez
no. glo. in c. n e ti predicta intellige nisi res que donare eet fructa
plato sit sunt fructus qui corpis recepti et reconditi sunt plati ut no.
glo. in c. p[ri]mi de offi. or. li. vi. Nam tales sunt pot platus tamquam
res suas donare cui vult ut no. d. an. in dcto c. tetes vide s. § pla-
Prelatus epus in alienacoem rei ecclie no. pot / ti confessio no. nocz
autem prestare sine consensu capli ecclie cathedralis sim Inno.
in c. 1 de his que fi. a pla. qd est vm sim Jo. cal. etiamsi ecclia
inferior sit collecta. Sed fran. de zaba. tenz ibi contrarium dicit ibi in c. no.
inferior sit collecta. Sed fran. de zaba. tenz ibi contrarium dicit ibi in c. no-
mi. eo. ti. in v. q[uo]d li licet no. sit necessarius consensus capli dz tamen eius
consilium requiri qd no. pro opi. Inno. fa. in c. 1. de re. ec. al. alie. et
his que fi. a pla. cum apl[ic]ita
Prelatus an possit renunciare sui dignitati sue vide sub v. renuncia-
re § renunciare pot platus et § renunciare an possit
Prepositus an dignitas sit ee prepositum vide sub v. dignitas
est esse aim
Prepositura lz ordinem sc[ilicet] platus augeatur Ideo opz q prepositus sciat
ubi alis pnatur prepositura ut in c. 1 de eta. et quali. qd intelli-
ge cum tamen alii de ecclia prestare dz obedienciam et reverenciam ut pz
in c. e[cclesi]is prepositus est pnalis in ecclia ut sup alias eiusdem ecclie
lz eciam et tamen alii de ecclia prestare dz obedienciam et reverenciam ut
pz in c. quoniam de ver. sig. et de his que fi. a ma. par. ca. et ore
et ibi no. Jo. an. sup v. debet &c.
Prerogativa dicitur no. solum que per privilegium sed eciam
per ius scriptum et in corpe iuris redactum conceditur
ut e casus in l. assiduis C. qui pam pa h[ab]ia et prerogativa p-
pe dicitur illa que con. reglas iuris concedit et pprie loquendo ap-
pellatur ius singulare ff de legi. l. ius singulare de prerogativa q
p privilegium aprinape datur loquitur textus de privile. si pp a in pri. li. vi
vide Zabar. in cle. nacatam ad reprimendam
Presbiteri appellacon an comphendit clericus vel econ. vide
Jo. an. de coha. cle. vra v. no. q ma et vide sub v. clericus pctz sacdos
Presbiter quamquam sit pollutus et criosus licz tamen cuilz ab eo audire
divina cum a licz se ipum polluat ministrando tamen no. polluit sacra
q aliis ministrat licz in pbro no. praeso ab ecclia sima mes vel hos
Si aut sit prasus no. licz ab eo audire divina no. d. an. de coha
cle. vra in tua oppo. de quo dix plenius ut no. p[er] eum in v.
oppo. ubi distingunt iuri casus pmo quod in eloso occulto et tol-
lerato no. suspenso ab homine nec in iure 2o quod in notorio sus-
penso 3o qd in occulto suspenso sine praeso 4to quod in no-
torio suspenso qui no. pt dici tolleratus ab ecclia licz tolleret
a plato et in tali quo licz a tali abstinere an liceat alium ppa
Prescripcio no. incipit nec incepta ante adire ibi vide
scit con. ecclesiam vacantem qr tacet lcimo defensae et ideo

capitulum vacante sede nil pot contra ecclesiam sine episcopum futurum prescribere no
ro contra 3o o et inde sub v ar li
Prescribi pnt omnia iurisdictionalia no ro contra 3 o
Prescribi an possit inspatriatis vide sub v predicto mb § inspredicto
Prescribi an possint decime vide sub v decima §
Prescribi non pot quod alienet prelatus sine consensu capituli etiam in
casu licito alienationis no glo de re eccl no alie in cle u supra
Prescribere no possit consilium cum quibus tenetur cum consilio vide se
alicuius facere no glo in dicta cle ii de re eccl no alie supra v venacte
Prescribi non pot quod episcopus sine consensu capituli possit unire ecclesiam
alteri donare vel unire no glo in dicta cle u de re eccl no alie supra v alienatione
Prescribere pot inferior ab episcopo ius imponendi auctoritatem in v alienatione
primitationibus et unionibus addigitatez vel iurisdictionem episcopalem no aut pt
prescribere ea que pertinent ad ordinem episcopalem no ste de se intrac primi
Prescribi no pot exemptio visitationis et correctionis sedetam et ea
plim contra episcopum etiam si dicat se in possessione eximendi et exemptos
stetisse tanto tempore cuius contrarii no sit memoria sed alius prelatus bene
posset in eos prescribere talem iurisdictionem predictam no ro contra
223 Concludit quod exemptio obia et libertas no possit prescribi contin-
uatione sed translatione sede hic dicit quod predicta no possit prescribi contin-
prescribere sed bn contra unum ut subsit alteri pot prescribi et ita d3 in
telligi tex de prescrip cum ex officii de prinle cum olim ppt quos et c
ti cum psone li vi et ita no oldra consilio Clxx CC lxi et CC
li et ro cal de prescrip cum no liceat et d an eo ti audits vi colisp
v oppo quod no possit vide § prescribi non pot libertas
Prescribi pot facultas eligendi p quosdam laicos qui licet sint lassi
a possession et id prescribere no pnt no de elect. et eo li vi in glo si
Prescribens contra privilegium no dicat in mala fide nec titulo carere quia p-
scribit id quod cessans privilegio pertinebat ad eum de iure contra no p ti
not et do an de ofu vti vel inviti cum dilecte
Prescribi pot collatio cuiuslibet beneficii etiam curati primi sicem Epo quod intelli
ge de collatione simplici perpetuis qui no de antoriabili p ei tina dat
gma illa d3 capi ab episcopo et est p scriptibilis olim de prescrip.
Prescribi pot iurisdictione exercendi ymo etiam omnia que sunt meri im-
pri per inferiores prescribi pnt sm tancres dno intendit vti iur
perio no aut p vim actum quod dat posse iurisdictionis vide ro contra
399 vid 1 § prescribi an pot merum
Prescriptio inchoata contra privatum cui ecclia successit no perficiatur contra
ecclesiam nisi tempus quod restabat ad prescribendum contra privatum finiat et q
patet sm ratum temporis statuti ad prescribendum contra ecclesiam unde si contra
privatum erat prescriptio cotinuata usque ad quinque annos qui sunt me-
dietas temporis ad prescribendum contra privatum relicta medietas complenda
requiritur lapsus viginti annorum contra ecclesiam contra quam no prescribitur nisi
spacio xl annorum no Cn bar et bal in auctentica quas actiones C
de sac sanct eccle et ro an de inpa c. i. li vi in nola supra v ad pri-
Prescriptio si contra privatum est inchoata p quinquennium et sic p medietatem tanti
tate si p casu abutatur requiritur sexaginta annorum ad complendam
prescriptionem quia dicta ratio est medietas temporis ad prescribendum contra abutentem
no Bal in auctentica quas actiones C de sac sanct eccl etc

Prescripcio an interrumpatur per obiectum exempcionis vide glo. de excoy
cum dilectus supra v° in modo et qualiter per alium modum interrumpatur vide bar
ff de co per q° fecit l. fi in prin et ff pe emptori lex § fi et plenius
p d ay in c illud de prescrip Et an interrupta contra vnum contra alium
prosit vide Bar in l. cum quis § si quis pro eo ff de solu vide
s § prescripcio interrumpitur si sit
Prescripcio interrumpit per litem seram coram arbitro non pstantam coram
arbitratore no do an de mi mi quitanalis v° xvi dua
Prescripcio contra ius scriptum non procedat nisi spacio per l. annorum fz
si est preter ius complet decemus no ro gen e x i in prin Sed
Innocentius dicit quod eciam consuetudo que est contra ius requirit prescriptionem xl
annorum ut no ro e tamen v° colup dic quod licet non sit contra ius si
tamen detrahit lex in toto vel in parte iuri ecclie vel ecclesiastice
persone requiritur spacium per l annorum ut no e tamen v colup et vi
Prescribi non possit contra privilegium per non vsum quia privilegium e ad usum
mere voluntatis no do an de privile et privilegia supra glo prius ad
fi et eciam mo no prescribi per non vsum contra consuetudines que aliquod fa-
ciendi tribuunt potestatem ut no per c fi in prin de consue li vi in nola
In contrarium vide quod privilegium tollatur spacio x annorum per non vsum ut e
casus in li ff de indi dic ut no per Cin C de excom tn l volun-
tate vn q vel melius dic secundum glo in dicta li quod ideo ibi tollitur
privilegium et ei prescribitur per non vsum quia respiciebat vniuersorum p
iudicium secus si esset duntaxat in preiudicium aliquorum vel nullius
Prescribi non potest contra ea que per modum facultatis competunt no bar
in l viam publicam ff de via pub in v° aut asserendi sim prescribatur
tamen illud nisi e sequela actionis competentis vel exceptio secunda pre-
textus no Bar in l pignori ff de vsu ca. vide ibi Ange ibi aliter loquitur
Prescribi non potest libertas et lex solo quod ille cui servicium debetur id
non petivit no Bar in l. si quis C de decim li x et de agri et ce l
cum servus li xi vide infra s prescribi non potest exempcio
Prescripcio contra institucionem servitutis et solo non vsu procedat sed contra vr-
banam requiritur factum prohibentis ff de ser vr pdi l. licet aut
iura et racio dicte no ibi per Bar vide s § prescribi an possit libertas
Prescripcio in quo differat a consuetudine vide sub v° consuetudo § con-
suetudo differt et vide sub v° consuetudo §
Prescripcio consuetudinis optandi beneficia ecclesiastica certo tempore indicata
Prescripcione an que queratur dominium vtile tamen vel eciam directum vide sub
Prescripcio procedens ex sola et mera ne v° dominium directum
Prescripcio procedens an locum habeat de iure communi eciam si possessor sit
gloria non petentis an locum habeat de iure contro eciam si possessor sit
in mala fide vide Innocentius de prim cum quod plenius et d an de in
pa cura et bal C de ser li et ini si de sen contra fine mi do et
ag c si quis per xxx v° quod lex glo et in l. os ipsi ubi dicit
contra Bar et bar. cum incidat sibi ipsi contraria in l. secta. §. si via
ff de vsufructu et in l omnes populi de iusti et iure in q an statutum
possit dispone contra ius dominium et plenius per d an in c fi de prescrip
vnde tamen dicit Innocentius et Bar quod eciam ubi nulla possessio exigitur ex
parte prescribentis sicut quoniam contra actionem personalem prescribit non procedit
prescripcio in foro canonico racione peccati si debitor scivit se debitorem

Et propterea sum Jo an in c si de except li vi in nota non valet sta
tuta et quibus induat prescrip quinquennium contra creditores et inde dico
i s prescribi an possit libertas contra iura realia

Prescribit ius adeundi hereditatem spatio xxx annorum ad(?)ite tamen
quod licet filius sit exclusus a iure adeundi ut filius post lapsum
xxx annorum tamen infra alios xxx annos adire ut legitima ut
nota Bal C de iure deli l licet et ibi recitat bar sic consuluisse
et hoc sequitur quod licet filius lapso primo anno decedens sine non
transmittat ius deliberandi ut filius mis tamen tamen transmittit ius
deliberandi ut legitima secundum bal ibidem quod est notabilissimum

Prescriptio non potest incipere contra hereditatem iacentem nota bal C de
iure deli licet in fine ad ite tamen quod ubi est suus heres ibi non ia
cet hereditas licet se non immisceat quia existente suo heredi conti
nuat dominium nota per glo et Bal C de po l cum hereditas

Prescribi non potest nullo tempore iure implendi conditionem pretatina Nota
Bar in l pignorum ff de usuca

Prescribere non potest heres rem in qua defunctus habuit malam fidem
l cum heres ff de do et ipsa pre et nota glo in l nihil C ex
here et nota glo n q 1 in primis in ii leinorum Idem si ipse non
habuit bonam fidem ut nota glo in l pot pluribus de usuca di
ant dicit quod licet hoc sit de iure civili tamen de equitate canonica
non potest in prescriptionem x vel xx annorum sit et ita dicat dominus intel
ligendum in c si diligenti de prescrip et inde quod non per eum iur ciuta
de iure pa Idem nota bal in l meti C de here opinio an non vi
detur vera quia iura que allegat quod heres tenetur econtrario consuetum
defuncti loquitur in herede qui non prescribit sed si prescriptionem cum
bona fide compleverit quia tunc rem prescriptam etiam de iure canonico
retinere potest nec etiam tenetur restituere ex superveniente scientia rei aliene
sicut nec alius qui prescripsisset tenetur ut nota in c si de prescrip per d an
alias sunt contrarie prescriptiones inducte Idem an loquitur in fo
ro conscientie secus in foro iudiciali Et ulterius dominus quod do an profert
ponit determinat dominus alia ratione quia ista equitas canonica de qua
dominus loquitur non reperitur specialiter scripta in iure in persona heredis succedentis
ei qui habuit malam fidem Standum est ergo rigori iuris civilis scripto
et equitas canonica intelligitur in possidente bona fide qui non suc
cedit habenti malam Jo an voluit dominus civile et canonicum concor
dare distinguendo inter prescriptionem in qua sufficit bona fides et in
in qua requiritur titulus in primo casu procedit ius canonicum in secundo ius
civile ita nota per eum in regula cum quis in glo et super ea in
nota sed distinctio illa tollit inde et rationes pro dicta

Prescriptio de iure canonico procedit ex sola bona fide sine titulo e
tiam in rebus corporalibus ut nota Jo an in c 1 de prescrip li vi in
glo magna quod salvari potest in prescriptionem x l annorum de qua
loquitur illud c 1 quia loquitur de rebus ecclesie que minori tempore
non prescribuntur licet contrarium in c si diligenti et ibi dicat quod etiam

in quadragenaria prescriptione requiritur titulus cum succedit loco prescriptionis x vel xx annorum sed Innocentius non indicit text dicti c. ubi hodie declaratur quod in prescriptione xl annorum regulariter non requiritur titulus nisi cum ius commune vel presumptio est contra prescribentem et pro adversario ut dicto c. i et ita dicit Jo. an. in regula possessor li. vi sed in prescriptione x vel xx annorum que procedit in rebus privatorum requiritur titulus et de iure canonico nota Jo. an. de prescrip. si diligenti et idem tenet Jo. de fon. et pe. ius in dicto c. i et Innocentius in c. si diligenti et idem volunt Jo. an. in c. illud de prescrip. super iii glo. et in regula qui ad agendum in mer. ubi dicit quod ecclesia prescribit x annorum rem privati et sic privata non prescriberet sine titulo ergo ut ecclesia plus facit quam etiam de iure canonico antiquo requirebatur titulus in prescriptione ut dicit text in dicto c. si diligenti et Innocentius nomini in dicto c. i li. vi non corrigit ius antiquum nisi in prescriptione xl annorum de quo loquitur ergo in aliis prescriptionibus minorum temporis requiret Innocentius aliquam interruptionem vide s. § prescri. si non potest exemptus

Prescribit ille cui constat in iure quod prescrip. procedit et sola bona fide quia etiam in iure est esse in bona fide nota d. an. de censi. pro nemini vel co. sup. vide plenius s. § prescribere nolenti

Prescribi etiam potest ius exigendi vectigal sive pedagia et gabellas et alia principi reservata vide sub v. consuetudo exigendi vide s. § prescribi an possit ius exigendi pedagium

Prescribi non possunt aliquo tempore illa que sunt debita ab inferiori in signum vel subiectionis sicut est quod quis prestet obedientiam vel quod in contrarium nota d. an. de censi. pro nemini circa vel colum. v. verso ad 2m

Prescriptio potest inchoari ab impetrante privilegii cum bona fide circa prescriptio sed cursus inchoate prescriptionis impeditur per privilegium impetrantem semper tamen impetrando semper videatur fateri se non credere rem ad se non pertinere nota Jo. an. de prescrip. venerabilis in glo. fi. ad inter tamen quod ubi ex tenore privilegii apparet non esse concessum impetranti id quod id quod vult prescribere non potest ab impetratione ipsius privilegii prescriptionis inchoari propter malam fidem quia tamen prescribens intra continentis privilegium tendere illius in spectato semper est in mala fide ut nota d. an. in mo. ut in c. cum persone de privile. li. vi et hoc tenet ibi Jo. an. in novella dicit unum quod verba privilegii sunt clara ubi autem sunt dubia vel equivoca ad unum propter prescribi et interpretari nota do. an.

Prescriptio interrumpitur et unico / de prescrip. si diligenti in fine actu contrario nec requiritur multiplicata interruptio ut nota Innocentius et an. et d. an. in c. auditis de prescrip. interruptio tamen quo ad unum articulum non operatur ad alios articulos v. ut ibi nota d. an. i. vel colum.

Prescribi an possit quod bursa manualia conferantur ut proprietatem vide sub v. religiosus § religiosa non potest consentire

Prescriptionis interruptio que fit ad litem contestatam manere privatum effectum de iure canonico quam civili quia de iure canonico in petitionem quia litis contestatio facit malam fidem que precipue impedit prescriptionem nota d. an. de prescrip. illud q. iii in fine

Prescripcio interrumpitur et superveniente mala fide de iure canonico cum stat
e in ma pen et dicatur superveniens mala fides cum credit se non iuste tene
idem si dubitat licet ibi licet cum dubitat Innocentius et bar contradicat ut no
d an de prescrip illud in col in fine

Prescripcio contra actionem civilem et perpetuam si e odiosa tenens et sola ne
gligencia ut prescripcio xxx annorum interrumpitur per solam citacionem et idem in omni
prescripcione in qua non exigitur titulus ad idem tamen quod tunc demum per citacionem
interrumpitur prescripcio cum actor comparuit in termino citacionis vel citacio tenuit
durat et contra non interrumpitur ut not Guil de prescrip xxx anno l sic
et Bal in l et pa adictum § i ff de iudi

Prescripcio autem in re sanccabilibus secundum tuciam in rebus mobilibus non interrum
pitur etiam per litis contestacionem effectum et licet vim nisi interveniat talis actus quod
aliter excludit fidem vel dicat tenentem in dubitacionem vel libelli
oblacio facta principi prescripcio autem in x vel xx annorum non inter
rumpitur per citacionem solam sed per litis contestacionem prescripcio vero contra temporales actiones
non interrumpitur nisi per litis contestacionem vel per libellum principi oblatum pre
scripcio autem contra actionem criminalem interrumpitur sola libelli oblacione in
dicta facta non d an de prescrip illud cumlibet autem Bal aliter dicat contra
hoc ultimum de iudicali in l i C an li pen da et adidit quod prescripcio
xxx annorum est ultronius x vel xx annorum non interrumpitur et solo li
belli principi oblato ut patet et tex et glo in l sic C de prescrip xxx anno

Prescripcio interrumpitur et sinodali proclamacione de prescrip factorum et ibi
non d an et idem non in c illud e ti Item interrumpitur per debiti agnicionem
vel per solucionem partis debiti vel usurarum vel per dacionem fideiussorum inter
rumpitur etiam naturaliter et per dacionem possessionis rei que prescribitur non d an in dicto

Prescripcio statutaria interrumpitur per solam citacionem que cum tunc c illud
ex mera negligencia non d an de prescrip illud pen col et id not
Bar ff pro emp l ii § si

Prescripcio iurium incorporalium qualiter interrumpitur vide d an de prescrip i° pen

Prescripcionis interrupcio si sit naturalis prodest omnibus col v et licet decadit
sed civilis interrupcio non prodest nisi interrumpenti no d an de pre
scrip illud ult col interrupcio autem facta per unum ex reis debendi
nocet omnibus in l fi C de duo re vide § prescripcio an interrumpitur

Prescripcio sic interrumpitur et superveniente mala fide et scientia rei aliene
Item etiam interrumpitur si scrip remanat firma dubitacio an sit
res sua vel aliena Item si aliquis ei ostendit vel probat et quo
verisimiliter potuit vel debuit dubitare licet ipse dicat se non dubi
tasse ubi autem dubitacio esset in principio prescripcionis tunc prescripcio
impeditur non d an de prescrip c si pen et ult col

Prescribi licet non possit res furtiva vel vi possessa etiam per eum
qui non commisit furtum vel violenciam nisi de usuca § furtive
et § quod autem partus tamen et fructus rei mobilis furtive vel
violenter possesse potest usucapi per eum bone fidei possessorem ff pro
ac l pe in pri et ibi non bar Item et ipsa res furtiva vel vi
possessa licet non prescribatur longo tempore prescribitur tamen longissimo
xxx annorum etiam per furem vel violentum non Bar ff de usuca l
potuit § fundi sed tex dicit contra in l si quis emptorum § sed

et hec super illis C de prescrip xxx vel xl annorum Sed dominus Bar. possit sine
ri in prescriptione que fiet contra alium quam spoliatum Sed quantumcumque sit de
iure civili non potest violentus contra aliquem de iure canonico prescribere propter
malam fidem ut in regula possessor
Prescriptio contra civitatem vel rem publicam in rebus corporalibus impositionem
fisci prescribitur spatio xl annorum ut C de prescrip xxx annorum l. omnes
fallit in rebus acquisitis civitati per hereditatem vel legatum vel
donationem vel emptionem in quibus requiritur spatium centum annorum C de
sacrosanctis ecclesiis l. fi. In rebus autem incorporandis dic ut supra. delata in
fiscum propter vectigal non solutum et sufficit quinquennium l. i C de vecti et
fisco. aut sunt delata propter aliam causam et tunc si sunt inchoata a fi-
sco sufficit quadriennium l. in quattuor C de dominio et temp prescrip Si non
sunt inchoata tunc aut possidentur cum titulo et sufficiunt x annis
inter presentes et xx annorum inter absentes l. quamvis eodem ti aut possidentur
sine titulo tunc requiruntur xl ut in omnibus in l. aut castrorum vel villarum
sine titulo tunc requiritur xxx l. ut in omnibus in l. aut castrorum vel villarum
prescribitur sit et in rebus aliorum privatorum ut notatur per glo et Bar in l. si
finita § finali C de sacrosanctis ecclesiis et hec tenet ibi Bal et per hoc
facit quod no d an in c. fi. de iudi nec obstat quod dicat ibi Bal in dicta l.
fi. quod licet in causa eiusdem legis non prescribitur per relinquentem dona-
tem vel vendentem sine eius hereditatem universalem minori spatio cen-
tum annorum tamen per alium singularem successorem prescribitur saltem spatio
x vel annorum per l. fi. C de prescrip lon tempo secundum Cynum quod dicit
esse notabile Contrarium tenet Bar in dicta l. fi. de sacrosanctis ecclesiis dicens
quod in universali here-
ditate illius l. idem esse in singulari successore quod in universali here-
ditate illius l. idem esse in singulari successore
adeo quod dixi non prescribi minori spatio xl annorum contra res
fisci sine rei publice incorporatas Azo contrarium tenet dicens sufficere spa-
tium xx annorum per dictam l. in omnibus Nec obstat dicta l. omnes quia illa non
dicit quod ultra non duret et ita etiam intelligit glo in dicta l. fi. C
de sacrosanctis ecclesiis alioquin si dicta l. omnes intelligeretur quod in prescribendo
contra rem publicam requiretur spatium xl annorum etc. etiam oporteret
contra rem publicam intelligi de prescriptione contra ius privatum et contra ius pub-
licum et ita concludit Azo in summa de prescrip xxx annorum
ad fi et dominus Azo distinguit inter res fisci et res delatas
acquirendas xvi q iii § inhibemus
Prescribi non potest exemptio non solvendi decimas nisi cum titulo vel
non e. ti. de deci. dudum ut etiam ius percipiendi decimas nisi cum
titulo ut non eo ti c. ptulit per glo quod intellige nisi esset prescriptio
tanti temporis cuius initii memoria non existat per c. i de prescrip li vi vi-
de omnis § prescriptio decime causa et sub v° decima § decimas
Prescriptio non concurrit dominium et quale vide et ius decimandi
de sub v° dominium directum et per d an de prescrip si diligenti v° ob quod
procedit § per unam columpnam
Prescriptio an extenditur de una re vel persona ad aliam vide de remo-
tione ad aliud vide Innocentius Io an et dominus an in c. fi. de offi or et de
Prescribere non potest prelatus similia gravamina que exigit a ca. in modo dilecti
subditis quia presumuntur potius timore quam debito persolvisse non Io an
in c. i de prescrip li vi in nota
Prescriptio an concurrat etiam idem cum privilegio et consuetudine vide sub
§ privilegium et prescriptio
Prescriptio tanti temporis cuius initii non sit memoria non requiritur ius

iure psonale sine oblato mere psonalis ad aliena pstacom sendit
s; qn acquirit ex usu et consuetudine pstacomis eiusd tpis adueniat ergo
libellans et non deducat tpus ad pstacom tamq pductiuar eorundem
usus in mediatam tam pductiuar obligatomis sed tamq pducti
uar eorundem usus et qsuetus et qua consuetudine ius et obligato pota
tear et tollendat illud ius consuetudine debitum alis succumbet et dicta
consuetudo tanti tpis e ia que dicat lre vim qstitua priuilegii et hec
sunt vera sine ius tenere resistat sine tio et sine fine dominetur qs
sina priuilegio sine no pota intellige qn nolens accipere e capax il
lius unde alis si i capax foret absq dispensaton sedis nichil ac
quireret ex usu et qsuetudine et qsuetudine pducitur Consuetudo aut et usus
pstatomis inmemorial tpis in qptum agit q ex tali consuetudine pducitur na
lem et ciuilem obligatom nichil pducit tempus no e modus
inducendi talem obligatom ubi aut agit induci sola nalis iam
orta ciuili tunc ex uinta pstaton nalis inducit quia ex solo qsen
su oritur ubi agitur induci sola ciuil iam orta nali tunc si cim
lis desit famoe pstantis uinta pstatone ciuil inducit Si aut
desit ppt ius non assistenciar no tam fundator subfantoe pstal
tunc regularit ex pstaton no inducit ciuil ut l si certis annis fal
lit in legato alimentor ubi ex pstatone tiennali ciuilis inducit
idem in legato ad pias cas no do an de censi p venit v vi et pncolius
Prescripto iur incorpalis ure realis sic est fruitus que debet areis
si lez tam qtinuar pstat v vel y v annor de iure ciuili sed de
iure canonico exigunt xl anno Si aut lez tam discotinuar exigi
tur tempus cuius inicii inemoria non existit licet in hoc cano et illa
dicta lre tam qtiar et discotiuar Continuar si ex se uat et discotiuar
si in qducenda aqua exigit factu hominis no d an de censi pret ij
et pnm colius et ad nte q pscripto sermitutis tenetis tam qtinuar
pcedit uo ex sola ciuili fim do et bar Sz fm d an no pcedit ex tali
q̃ua qi possion cum nulla erat ex nali et ciuili qi possion pscrip
to aut lius discotinuar tam pcedit ex sola ciuili fim do et bar
Sed fim d an no pcedit ex aliqua qi possion cum nulla sit qtia et
cotinua no dat utile interdicn uti possidentis sic dat in fruitutibus
qtiar tam lenitibus sed dant spualia interdicta fundat sup solo v
tansfat tosnenez qdnm et ex consuetudine quilt ius Itaq ppe lo
qdo tal fruitus dicat quesita ex consuetudine pscripta no ex pscrip
con fruit no d an in c p venit in carta v inir uidends alo
tosnenez eam inducenda no requirit qtinua possio sz sufficit
quidaz usus etiaz interpellatus ut ibi no licet aut fruitus lius
tam discotinuar no pscribat nisi tanto tempe qumuni re tam
ad scribendum n titulum sufficiat possio sine usus longi tpis et
scribit d an in dco c pnenit v carta v nemo ad 2m puile ut
de hr mirerl quia ipse uult q maius tpus requirat ad pscriben
d q̃t ad pstiuned ut ipse no v carta v ita tpus dubium facit
Prescripto iur incorpalis mere realis uidelicz fruituts debi
te are rei no requit titulum de iure canto ut ciuili In alijs

aut Iuribus assimilitibus de iure non requiritur titulus v prescribenti
non obstat requiritur titulus vel possessio tituli temporis cuius in cuius memoria
memoria non existit quia loco tituli habetur no do an de censi pre
nit viii columna v circa 2m Et quod dicitur titulum requiri v prescribe
ti obstat intellige quando obstat ei et presumitur pro adversa
rio scilicet si obstaret prescribenti non tamen fundaret intentionem adversa
rii presumendo pro eo quia tamen prescriptus non licet nature titulum probare
ut no Jo an de prescrip c i li vi in glo magna ad finem Requi
rit tamen bonam fidem si prescribitur spacio x vel xx annorum Secus si
prescribitur maiori tempore non requiritur bone fides de iure civili
Secus ut no x iiii columna v circa quantum Item acquiritur sciencia et pa
ciencia domini contra quem volo servitutem acquirere et creare vel si
dolo acquirentur sciencia et paciencia illius servitutis est servitus vel si
volo acquirere servitutem iam multi de facto creatam pro bone fidei
possessionem quem puto dominum sufficit sciencia illius domini putatini Nec
quiritur veri domini cum tamen tamen requiritur quod prescribens qui illa servi
tute utitur credat ut pro iure suo uti et sic non vi clam vel precario
sed cogitatione domini illius iure possideat ut no in dicto c pre
nit xi columna Et circa bona fides non presumitur sed eam aliter probare
oportet nisi possessor sit tanti temporis cuius inicii memoria non existat vel ni
si saltem longo tempore etiam si possessio sit contra ius possidet quibus
casibus de iure canonico bona fides presumitur si allegetur et quod sit
longum quia in credulitate et conscientia consistit temporis relinquitur arbitrio iudicis
probatur tamen circa bona fides per iuramentum partis cum in credulitate et
conscientia consistit Item probatur per famam si fama erat servitutem deberi
vel si auctor suus vel alius fide dignus dixit et similiter debi
tam vel si erant ibi aliqua vestigia itineris vel vie vel alia
alia visibilia ex quibus potuit moveri ad credendum servitutem ut no
in dicto c pervenit iiii carta v circa quartum
Prescriptio eorum qui privilegio dumtaxat concessibilia sunt non prestat ii
prescriptio eorum qui privilegio concessa sunt ... ut no d an dicto
spacio tanti temporis cuius inicii memoria non existat ... presumitur ut prescripto
si pre ... columna ... tempore prestat ut prescripto
tum sicut consuetudo prescripta sit ut no in dicto c pervenit vi in ii col
Prescribi non dicitur ius eligendi quatocunque tempore quis eligit quia
licet discontinuatum tamen sic proprie loquendo ponit dici acquiri et quidam
usus et longa consuetudine prescripta in qua sufficit usus interpellatus
prescriptione autem requiritur possessio vel quasi continua secundum Hostiensem ut no
de an de censi pervenit viii columna de hoc vide plenius m.f. prescribi an pos
Prescriptio iurium incorporalium utrum quid debet ante persone sit ius eligendi
sit e similiter usus et usufructus prescribitur spacio x vel xx annorum
de iure civili de iure canonico exigitur xl et e proprie prescripto non
considerando quia cum tale ius debeat persone acquiritur personam naturaliter
et civiliter possessionem et licet habeat tamen discontinuatam tamen possessionem
naturaliter quod usufructualis assumit solo animo continuat et ex illa procedit
prescriptio in hac prescriptione exigitur sciencia et paciencia eius contra quem
prescribitur quod est verum in usu vel usufructu formando sed in forma
do pro illum qui utitur dicitur sufficit paciencia et sciencia illius domini pu
tatini Item exigitur bona fides de iure canonico sic quod bona fides

presumitur ex titulo presumitur etiam ex antiquitate possessionis tanti temporis cuius
initii memoria non existit et etiam ex possessione xl annorum ubi ius commune non resistit
ff. [illegible] presupposito animus incorporalis mere realis utpote servitutis dixit idem
esse etiam ubi animus resistit Item exigitur titulus in personalia servitute usufructus
qui est pro domini et sic fit prescriptio si in ipsa vel alio mere si est levis
prescriptio non requiritur titulus si est fit sicut de iure civili secundum de iure Canonico
in aliis mobilibus ab usufructu si possidenti non obviat ius commune non requiritur
titulus salvo casu qui non in j C si obviat eodem modo dicitur supra C
Presupposito animus incorporalis mere realis vel servitutis tunc si ex solo patitur ex
quo datur quod possessio iniusta est possessio non exigit titulum vel possessio tanti
temporis cuius initii non sit memoria et illa antiqua possessio facit presumi iustam
possessionem et supplet defectum tituli ut dicitur an de censu pervenit in certa
vel venio ad 3m principale vide [illegible] j § primo
Prescribi an possit obligatio et prestatio annui census et quanto tempore dicitur quod
si prestatur census debitus ab certa persone [illegible] ita quod magis respiciat personam
[illegible] quam ecclesiam prescribitur sicut ius personale spatio tanti temporis cuius initii
non est memoria vel saltem prescribitur tamen ius exigendi debitum ab ecclesia
et si certe persone et tunc sufficiat spatium xx vel xxx annorum de iure civili si de
iure Canonico exigitur xl ubi autem prestatur census debitus dignitati tunc quia
persona mutatur in dignitate censetur ius exigendi in quo de iure Canonico
requiritur tempus xl annorum Requiritur etiam titulus dicto quod ius commune resistet quia
agitur de acquirendo iure ex quo surgit [illegible] dominium [illegible] vel rei in qua
census prestabatur nisi census esset levis ut unius denarii vel alterius modice
rei quo casu titulus non requiritur nec nisi [illegible] presupposito tanti temporis cuius initii
memoria non existat quia et tunc non requiritur titulus ut dicitur an de censu pervenit
ex his predictis plura inferuntur et eo tempore quo dixi prestacionem annui prescribi
eodem tempore dicto titulum census presumi [illegible] si titulus allegetur et tunc tempus
possit deduci ut cum ius [illegible] et cum ius [illegible] et non in dicto c. pervenit
in certa vel quod in census Secundum adulte quia plus ibi dicitur quod ad presumendum
titulum annui sufficit tempus decennii si allegetur causa [illegible] a iure concessus
nec iniuriosus quia ipse tenet quod licet de iure Canonico requirantur exigantur xl
anni ad prescribendum tamen sufficiant decem ad titulum presumendum quia possessione
ius non repugnat ut non in dicto c. pervenit in certa vel circa tempus dubium
facit Canalis [illegible] in illis debeat libellum formari vide sub verbo libellus
procedit
Prescribi an possit [illegible] decimarum et quanto tempore si si unus parrochianus
intendit acquirere ius decimarum in personam suam ad preiudicium alterius pro-
chiani et tunc solo tempore non acquiritur quia nullum tempus est causa obligationis
personalis et ideo maxime agitur ad decimas personales Idem si agitur ad tales
quia cum agatur de acquirendo dominio rei in qua prestatur decima censetur res
magni preiudicii ideo solo tempus non sufficit si cum tempore xl annorum requiritur

causa tituli nisi decima esset levissima quo casu potest bene prescribi
non requiritur titulus vel nisi esset prescriptio tanti temporis cuius initii memoria
non exstat quia supplet defectum tituli. Si autem intenditur acquirere ius decimarum
ad prebendam ecclesie cui debentur tunc si contenditur de decimis existentibus
in tua parrochia prescribentis nec eius contra quem prescribitur quia forte ille
ecclesie contra quam sunt debite ex privilegio vel prescriptione tunc prescribitur
spacio xl annorum cum sine titulo dummodo assit bona fides quia lex prescri-
benti resistat ius commune tamen non prescribat intencionem eius contra quem prescribitur. Et
si dicas est communis presumpcio eo quod agitur de acquisicione domini [illegible] quod non
est communis presumpcio pro illud quod solo privilegio et non de iure communi tenetur.
Si autem prescribens intendat acquirere decimas in parrochia rectoris cui debentur
de iure communi ad prebendam ipsius rectoris et ecclesie sue et prescribenti resistit
ius commune tunc requiritur titulus nisi esset prescriptio tanti temporis cuius initii non sit
memoria non dicit an de eccl. presenti v. causa v. ex hoc apparet. Et de iure
decimarum quod autem dictum est in prescriptione decime levissime non requiritur titulus
non contrarium in dicto c. presenti vi. causa v. ex his apparet quod in querendo
iure eligendi. Et sic ad prebendam rectoris et ecclesie cui debentur de iure
communi non prescribitur nisi tanto tempore cuius initii etc. nisi ex possessione prescribitur titulus
nisi sit tanti temporis cuius initii etc. ut notatur in dicto c. presenti vi. causa v.
ex his apparet distinguendo

Prescribi an possit iurisdictio in aliqua prebenda quod omnia eadem quod supra dictum
est dixi in decimis quia hoc ius in rem debitam persone et sic habet
quantum ex facto hominis in exercicio iurisdictionis exigitur non dicit an de
eccl. presenti vi. causa ubi ex his apparet quod de iurisdictione

Prescribi an possit merum imperium. Bar. dicit quod non absque pacientia imperatoris
sine qua non dicitur data possessio. Tamen dic quod si permittitur imperium pro his
que sunt reservata in privilegium principis in signum universalis domini et potestatis
que soli conveniunt imperatori vel ordini speciali talia non sunt prescriptibilia
quedam sunt imperii communia reservata principi. tamen ad aliud transmissibilia
et ista sunt inferiores cuius memoria non exstat prescriptibilia si tamen hoc generat et habeat
causam a principe alias non ex quo sunt reservata sed sunt imperium magis habete
pro his que exigentur nobilitati officio iudicis pertinent ad publicam utilitatem
tunc adverte quod quedam sunt ordini annexa et ista non sunt affectudine
prescriptibilia si non sunt annexa ordini tunc conceditur tempore. Quando autem temporis
et quod exigatur dic quod si agitur de iam quesito imperio extendendo sufficiat
certi temporis spacio xl annorum sed in casu et ex ul. xxx secundum leges. Si agitur de
imperio augmentando acquirendo vel causa extendendo in personam cui de iure communi
non competit tunc si lex tollens acquiritur certo tempore si lex tollens si lex pacientiam principis
non competit tunc si lex de qua constat qui non potest nisi de iure vel ex tempore cuius initii memoria non
exstat memoria licet ex illo habitu iustificetur possessio ut hoc speciale habeat
illud quod est solo privilegio principis concessibile. Si autem non lex pacientiam prin-
cipis et hoc tunc ex tempore non potest imperium qui sic loquitur Bar. ubi

aut de patentia principis dubitatur tunc impedit quin per usum et consuetudinem tanti temporis cuius memoria etc. et tam longum usus prescribatur iustus ex quo non constat de contrario. An autem sufficeret patentia regis vel baronis habentis merum imperium contra quem quis vellet prescribere, Hostiensis tangit et non solvit. Dic quod non quia ab eo non pendet ius quod habet alter abdicari et in alium transferre. Ideo sola eius patentia non iustificaret possessionem, ut notatur de an de cens. capitulo permit vi terita verbo ex his infertur. Quando in terris que sunt meri imperii de facto esse contingat vide quere vide consuetudo vide supra § prescribi per Ursulanos

Prescribi an possit ius exigendi pedagium sive vectigal. Dic quod si agitur de prescribendo vectigali iam formato, quod exigitur toto tempore certum absque titulo habita patentia inscientis contra quem prescribitur quia ex eius pati iustificatur possessio et agitur de levi prejudicio quia levi prejudicium est pede competentia de iure speciali tamen si agitur de vectigali imponendo et creando novo tunc si habet titulum a principe sufficit toto tempore; si vero non habet titulum tunc si non constat de non patentia principe non potest quin tempore nec consuetudine quia talis usus clandestinata est, si non constat de eius patentia tunc continuatur continuatione tanti temporis cuius memoria etc. Et si dicas ex quo non constat de pati hic non potest possessio et sic non potest contraire. Dic quod illud procedit cum fundaret acquisitionem ex prescriptione sed si fundat ex usu non exigitur illa patentia quia ex illo usu tam longo inducitur consuetudo que loco constituti iuris est ut notatur de an de cens. capitulo permit vi terita ubi plene apparet. Quando de pedagio et eo casu quo dixi ius pedagium quovis tempore Dic quod in eodem tempore presumitur titulum illum verius sit allegare et sic illud tempus potest dici ut certa procedens et ut certa plenius ut notatur in dicto capitulo permit xii tertia verbo ex his apparet. Quando idem vide sub verbo consuetudo § consuetudo exigendi vectigalia

Prescriptio exigendi pedagium aliquibus rebus exigi consuetudo non excludit de aliis rebus possit aliquod pedagium exigi ut habetur in l. § publicanus in ff. de publi.

Prescriptio iuris incorporalis in terris que sunt ecclesie prejudicium non procedit quovis tempore absque titulo sive constat ius sive non. In terris autem que sunt levius prejudicium procedit prescriptio quovis tempore absque titulo. Dicit hic de hoc quod possessio sit iusta et iustificatur contra prescriptionem aut resistentiam iuris quia illa est causa quare exigitur titulus et dicitur possessio iustificare ex patentia eius contra quem prescribitur quia patentia est in tali iure quod pati oportet quia ius transferre pendeat a potestate patientis. Quando cum sint in quibus ius tale prescribi possidentes et possessionem omni tempore iustificat de iure communi ita quod illam non permittat nisi aliquo iure speciali non pendente a potestate eius contra quem prescribitur sicut est possidere decimas in parochia aliena et in terris non prescribi omni tempore absque titulo speciali. Quando sunt in quibus resistit et possessionem iustificat si aliquo casu etiam de iure communi permittit ut in eo et tunc si procedit possessio. Et si dicitur ille casus exigit expressum titulum quia pendet iustificatio a mera patentia eius contra quem prescribitur tunc aliquis articulus non exigitur. Quando sunt in quibus ius possessioni non resistit ex nec causa ibi iustificat sola

ius non prescribitur et in similibus in quibus ius prescribitur. Si vero detur possessio simi-
libus ius non resistit nec aliter possessionem iustificat et in hiis precedit presumptio
cum tempore absque titulo concedatur sicut in quibus ius contra possidentem resistit et
iustificat possessionem semper vel contra illam prescribitur si vero detur patientia eius cum tempore
que sola patientia possessio iustificatur ut quod aliquis interesset electioni ad ecclesie cathedralis
ius eligendi de iure et in talibus prescribitur cum tempore absque titulo quia hoc est
leuius preiudicium et per illud pati non preiudicatur ecclesie sed solum capitulo. Et quia ipsi
a iure permissa hec separatio iuris eligendi. Pro autem sufficit tantum tempus ad prescriben-
dum in casibus predictis quia licet hi cum consuetudine disputatur tamen ... actio
naturalis tamen quia ius preiudicii debitum a tempore persone cuiuslibet possessio continua a cuius tempore
illam acquireret et qualiter ex illa quia cuilibet precedit presumptio cum tempore quod
non esset si ius deberetur a tempore, quod cum ibi non deberetur persone non potest tempore
animi sui possessio dici quia idem si actio naturalis est ibi intervallata quia ad
prescriptionem tamen temporis cuius memoria non existit ut no. c. an de cons. preterea
in causa ubi ex hiis apparet quid inquirendo iuris eligendi
Prescribi an possit ius eligendi et quod tempus et quid exigatur ad prescribendum
dic quod si agitur queri iure persone non est quesitus sed in hoc ... si iam dist.
distingue aut agatur quis querere totum ius eligendi abdicando illud a corpore
habente potestatem ius eligendi et non potest absque titulo tempore cuius memoria
quia hoc non est leuius preiudicium in toto abstrahi ius competens de iure com. et quia
in toto translatio non pendet a potestate eorum quibus competit et quia notoria resistens
absorbet omnem iustitiam possessionis que non sit talis temporis cuius memoria etc. si agitur
queri ius eligendi ab aliis de iure speciali vel consuetudine quesitum potest prescribi
cum tempore absque titulo quia ex toto non resistit ius quia non reputatur grauius preiudicium
abdicatur quod competit de iure speciali. Si agitur queri solum ius interessendi electioni
cum aliis quibus competit precedit presumptio cum tempore absque titulo quia ex solo pati eorum
possessio iustificatur ad quos eorum potestate pendeat ius eligendi principaliter quod est leuius
preiudicium et quia per illud pati non ecclesie sed capitulo duntaxat preiudicatur ut no.
c. an de cons. preterea in causa ubi ex hiis apparet quod in querendo ius eligendi
hic etiam prescribitur titulus si allegatur ut no. in causa cum ... ex hec apparet
quod in iure eligendi sed per eam quod ad finem dicitur ubi dicere videtur quod licet hoc ius
in toto transferre vel ex separata spectans ad preiudicium successoris vel dignitatis
non ponderata potestate eorum contra tamen eorum pati sufficit ad possessionem talem iustificandam
et ex illa per eam trahitur ius spectandum. Sed dic quod non contradicit quia illud quod scribitur
ad finem dicitur intelligitur de spectans iure et preiudicio separate non translatione totalis
iuris quia separatio est medium preiudicium ecclesie in persona successoris vel dignitatis
ecclesie aut per illam separationem nullum fit preiudicium quia non interesset ecclesie quis
eligat dummodo electio fiat in tempore et de persona ydonea sed transferre ius in toto
et abdicatur etiam a successore vel dignitate id est grauius preiudicium
Prescriptio libertatis et similium alterius temporibus constitutum non prescribitur nisi spacio
xx annorum et cum ad summum annis l si sit constituta quod est unum cum alternacio est
annorum vel mensium vel septimanarum sed si unius diei vel hore quod tunc prescribitur
spacio xx annorum ut dicta l si sit constituta et si est de quesito in quasi in una

dic dumtaxat pro quest[io]ne Idem est ac si foret alternate annis vel mensibus constituta C de serui l si in pri. Et sic quia hic tempus duplicatum est quia propter intervallum temporis in quo quis servitute uti non potest eius negligentia interrumpitur et ad prescriptionem libertatis procedat ex negligentia servitutis non longa et intervallum quo quis uti non possit dormiat sine interrumpat negligentiam Ideo exigitur supplementum in tempore duplicato Ita dicit d an in c. preterea de cens. iuncta tota v[ideas] ex hiis apparet ingerendo intentionem eligendum ad finem, v[idelicet] quod Cane sic videatur bona quia idem concludit ubi est alternatio et intervallum dierum et horarum et tunc ibi duplicatur tempus Ideo dic quod status est quam ponit glo in dicta l si sit quia v[idelicet] est maius intervallum est maior negligentia eius contra quem prescribitur ideo maius tempus ad prescribendum exigitur est tamen advertendum quod licet in prescribenda servitute contra aliquem discontinua requiratur hoc tempus cum maius non consistit medium tamen in prescribenda libertate contra illam servitutem licet illius prescriptio procedat ex negligentia discontinua sufficit tempus x vel xx annorum ut dicit bal in dicta l. si C de servi et d an dicit quod negligentia non utentis semper est continua ut non patet eum in dicto c. preterea tota proult v[ideas] Venio ad secundam questionem ut videbis

Prescribitur an possit ordinarius iurisdictionem in ecclesiam dioc[esis] sive exemptionem ita quod ipsa subiectus nisi spatio centum annorum quia in modico tempore non prescribitur primum Et si est exempta ita quod subiecta iurisdictioni pertinet puta Archiepiscopi tunc quia hoc est ius personale in re potest prescribi eo tempore absque titulo et generaliter inter eos actio presumitur bona fides nec habet etiam discontinuitas quia est personale debitum et sic persona continue possidet contulit sufficit eo tempus ut d an de cens preterea in tota v[ideas] ex hoc infertur ad questionem

Prescribi an possit libertas contra actionem et oblationem personales et quid exigatur ad talem prescriptionem dic quod si queratur an solo tempore libertatis inducatur et dicas quod non quia tempus non est modus tollendi nec inducendi obligationem Si queritur an tollatur prescriptione causata eo tempore et tunc dic est debitum unde prescriptio tollitur actio ipso iure si non obligatio spatio xxx annorum Si autem debitum est annuum et multiplicatis prescriptionibus tunc per quos annos tempus tunc una prestatio xxx annorum sive sit debitum eo tempore sive ultima valuit Canonistae dicunt Har[?] et alii dicit hoc est verum quin insit fructus esset scriptum per centum annos quia tunc forte de iure per quibuslibet annis est sublatum et ad libertatem prescribendam requiritur bona fides de iure canonico salvo quod si actio est temporalis ex natura sui et actio de dolo finitur illo tempore et si est perpetua finitur spatio xxx de iure civili vel xl de iure canonico In actionibus competentibus ecclesiis nec tamen inspiratur bona vel mala fides debitoris quia tunc ipso non dicitur tolli prescriptionem si eo natura sibi alias intentionem datur et sine vite finitur Item adverte ad statuta que per certum tempus excludit creditores quod dicantur quia si prescriptionem inducunt non potest tolli actio absque bona fide debitoris non d an de cens preterea xii tota v[ideas] Venio ad tertiam questionem tempus Et vide supra C prescriptionem precedentis ex sola

Prescribi an possit libertas contra iura realia dic quod si queritur an solo tempore tollantur talia iura et non tolluntur quia tempus non est modus tollendi si queritur an prescriptione causata tempore sive vel usu quia iura non vocat hic prescriptionem

si non usum est dic quod sic. Cernatur autem tempus et que exigantur. Dic autem agitur
de prescribenda libertate servitutis antequam sit constituta sed erat promissa et tunc
quia hic non ordinatur ad tollendum ius reale quod nondum est sed obligationem per-
sonalem ad constituendum servitutem tollitur tempore quod requiritur ad prescriptionem personalem
de quo dixi supra § primo. Si agitur de tollenda servitute iam constituta et tunc
si liberum usum tempore non intervallatum mensium vel annorum exigitur tempus duplicatum ut
si ubi non intervallata sufficiat x annorum in hac exigantur xx. Et hoc verum de iure
civili sive servitus habeat causam continuam sive discontinuam. Sed de iure canonico quecumque
sit servitus ad prescribendam libertatem exigantur xl anni. Titulus autem de iure
civili non requiritur. Sed de iure canonico sic si prescriptio est contra ius commune. Similiter de iure
civili non requiritur bona fides quia servitus contra quam prescribitur ex simplici non usu
perditur nec aliquod factum vel quasi possessio exigitur ex parte prescribentis libertatem
et contra contingat in servitutibus rusticis. Unde in servitute in qua libertate
acquirenda exigitur factum hominis ut in servitute solarium quia in illa requiritur bona fides.
Si de iure canonico tenetur quod hic sit prescriptio requiritur omnino tamen bona fides
quia indubitanter procedit ubi prescriptio est contra ius commune non tamen exigitur scientia vel
patientia eius contra quem prescribitur quia nullo iure civili vel canonico hic cavetur
Videtur contra eum utentem eius ignorantiam sibi competere servitute ex prescriptione
sed ei subvenitur per restitutionem ex clausula generali si qua iusta causa etc. Dic ad subveniri
per restitutionem quod non potest non est ipsa quia non potuit ut no. C. de an. de temp. prescript.
pulchre tanta vero venio ad tertium quod in summa. Idem dicit Azo de temp. contra
prescriptionem eorum ignorantie in l. i. C. si quis autem de ib. ac quia plura legum aliter
locus in l. cum aliud ff. de legibus que non i.
Queritur an possit libertas contra iura iniuncta que debentur a re prestare dic
quod talia iura tempore non tolluntur. Si quis autem ex non usu eius negligentia tollantur. Dic quedam
sunt iura debita debita ab inferiore in signum sue subiectionis ut in loco quorum
possit alicui vel quasi iniuste et talia non prescribuntur. Cernendum que non sunt in
signum superioritatis sed alterius iuris civili et talia sunt tempore tollibilia. Quanto autem tempore
queratur et que exigantur dic quod si agitur de prescribenda libertate servitutis ususfructus
antequam sit constituta sed erat promissa et tunc idem quod dixi de personali. Si agitur de
prescribenda libertate iure iam constituti et tunc autem illo iure uti est in mea
facultate quando voluero quia sic constitutum est et tunc non utendo quia non volo debito
uti ideo non est prescriptibilis libertas si non est in libera mea voluntate uti vel
non uti quia sic non est constitutum et tunc de iure civili tollitur ex non usu pe-
rennium si non liberum usum intervallatum ex forma iuris et certum sicut in usufructu
anno alterno legato et tunc quia intervalla faciunt diversa iura exigitur pro
qualibet integra prescriptio. Si autem ex forma conventionis non est intervallum ad certos
determinatos temporis unum tamen ius est licet exigatur tamen unica prescriptio ut in
iure eligendi active et passive et in iure patronatus et tunc tempus prescriptionis
incipit a die quo imminet tamen electio vel presentationis facienda. Et ab illo inde
usque ad decennium de iure civili id patet de iure canonico exiguntur xl anni an
autem exigatur titulus et bona fides dic per omnia ut supra § proxime dixi in servitute
reali et hoc verum quando agitur de perdendo iure competenti de iure communi. Quid autem de
perdendo iure ex privilegio quesito est alia materia per se de qua per Innocentium in libro
Reliquidae C. de prescriptionibus tamen et ita non. C. an de temp. prescript. tanta vero venio ad

zm q' m Durubus
Prescribi an possit libertas sine libertas ex titulo inhabili sine invalido Dic q' si
illa libertas pot' alios indui sola cursu tpis tūc si adest titulus invalidus prescribi'
p cursum dimidietatis illius tpis q' al's sine titulo exigebatur ad pscriptionem et p
illud cursum inhabilis confirma' ut in filiofamilias qui se liberat a patria potestate
si sint illegitime emancipatus et decennio se gessit pro suo iur' vbi alias requiritur
xx si absque emancipatione se gessisset pro emancipato Si vero solo cursu tpis
non pot libertas indui q' ius tuc resistit prescribenti et tuc precedit titulus
inhabilis ab eo qui poterat cum iure dispensare Confirma' titulus et precedit
pscriptio p sequentem pacificam xl annorum vbi aūt titulus inhabilis procedit
ab alio tuc nullo tpe confirma' no' d an de cens' precedenti parte columpna Et
vide in proximo q'
Prescriptio an possit pscri' ex titulo invalido sive inhabili Dic d' iur' canonico
q' si titulus est inhabilis errore facti et pro titulo reputa' talis titulus pfiat
ad pscriptionem et confirma' et possessio cōis tpis/ si est inhabilis errore iuris
tuc in pscriptionibus in quibus exigit' sola bona fides non in his que non sunt
cum iure tūc talis titulus pfiat ad pscriptionem cōi tpe pscribendi q' dat bonam
fidem ex qua tra' pscriptio q' error est in bona fide In pscriptionibus aūt
in quibus titulus exigit' iusta titulus inhabilis confirma' nec precedit pscriptio q'
habilitas tituli est certa vbi aūt est dubia tuc cursus tpis pot operari inhabilitate
et confirmando titulum dubia sit tm̄ tps q' confirmare nec pot inducere no' d an de cens'
precedenti vlt' columpna Et vide in proximo
Prescribere volens non obstat error iuris q' lex cognoscit de mutato dubio
de confirme ad dilectionem et no' d an de prescrip c si diligenti Item tollera'
in milite quibus error iuris l i et q' ibi no' p Cy et Bal' C de iur'
et facto igno Item probabilis et tollerabilis est error in non milite q' quis
expresse non resistit si simplr non resistit quo casu non impedit pscriptionem et
causat malam fidem. pscriptionem aūt non impediret et malam fidem causaret
q' quis expresse resisteret et repugnaret et hoc casu loq' r'a qui cum lata lege
vi Ita no' d an in c cura de iur' pa Item error iuris numquam impedit
prescriptionem q' in pscribendo sufficit sola bona fides absque titulo q' de iur' canonico
q' pscriptio non est quibus secundum statuum c i de prescrip li vi tūc cum titulus licet
de iur' invalidus probat bonam fidem q' error est in iure esse in bona fide ut
no' d an in dicto c cura et hoc firmat in c precedenti de cens' vlt' columpna
Si quid dicas in pscriptionem cum iure cōe que est tanti tpis cuius memoria
non existit et q' non exigi' titulus ut in dicto c i de pscrip iusta error iuris
in li' impediret bonam prescriptionem vnde q' non q' pscriptio tanti tpis non solum
supplet defectum tituli si etiam facit bonam fidem et possessionem iustam psu' ut no'
d an in dicto c precedenti iiij carta et iiij columpna vo' sed dicas In contrarium facit
quod ex eo q' allegat titulum invalidum allegat malam fidem ab initio precedit ergo
pscriptio iusta no' p d an in dicto c si diligenti in fi' et q' exigi' bona fides
ab initio usque ad finem continua' ut no' in dicto vo' sed dicas et hoc videtur verum
non obstante q' possessio cuius memoria et facit bonam fidem psu' q' id verum in dubio
q' non constat de iniustitia tituli Sit ergo tantum qui tanti tpis possessionem allegat
et non allegat nec ondat titulum ab initio iniustum si simplr dicat se prescripsisse
ex iusta ca' ut no' p d an in dicto c preter vo' carta vo' tanti tpis dum facit

Prescriptio an et qualiter procedat ex titulo prescripto per tempus lapsum inceto usu ut non usu prescribentis uel eius cuius causam habet prescribitur quia quamquam deducatur tempus et non usu illius tempus ex quo liberatio pendet consistit in pacto et hic si deducitur ad pecuniam liberacionem alicuius obligacionis liberationi uim ad pecuniam quam usuras non debeam si dico quod licet sic debitor fuisset tamen tamen est determinatum quod non solui usuras et hic prescribitur liberacio uel rerum non obligacio in usuris Quando ergo si appareat de obligacione usurarum unquam per lapsum decem annos usuras non solui presumitur liberacio ab usuris si ipsam allegans nichil ubi dicit et d an si ex his que in fine dicenta vide de usu incerto Si autem agitur de liberacione lucri non adiectum et si hic liberacio est lenis pecuniam ex usu decem prescribitur liberacio allata Item si liberato est quoniam pecuniam quamquam usque ad liberacionem inducendam sonat in facto partium causam contra probat se solos elegisse x annos et ex hoc volunt allegare quod alii ex tollerunt non dixit interesse et allegat renunciacionem iuris et hic autem liberatas est eorum ius et prescribitur quamquam usque libertatis est incerta primum in non faciendo ut et solui centum desistendo annis x annis et primum volebat debebat ducenta nolo deducere tempus ad plenam tamen quod non debeam nisi centum allegans causam renunciacione uel liberacionis per tempus hic lapsum decem probate liberacio nisi ius esse resisteret non d an de cens premit uel colum et uide sub v plurium non producitur non per usum

Prescribens rem alienam licet post completam prescriptionem superueniat scientia rei aliene non tenetur quamuis de iure canonico rem prescriptam restituere quo ad forum conscientie si in foro contencioso ut non d an in c vigilanti de prescript.

Prescribit possidens bona fide licet titulo suo causam habuit a male fidei possessore quod ille cuius causam habet prescribit scivit rem in alium esse translatam sed si ignorauerit quod hic mala fides auctoris nocet singulari successori quod est uerum in re immobili procedit eciam prescriptio ex causa ignorantem rem translatam et procedit predicta quod prescribens causam habet ab inicio male fidei hic possidens prescribit indistincte siue sit res mobilis siue immobilis et siue ille cuius causam prescribit sit sciens siue ignorans Et hoc uera tamen de iure canonico quod ciuili ut no d an de prescrip. si diligenti vi colum v casus an mala fides et vide s quod prescribi licet per res

Prescribi an possit dos uel res dotalis constante matrimonio uel eo soluto vide tex et glo C. de dolo l in tota et quod ibi no per Cy et Bal. et quod no Inno in sua C. de iure do. v et hinc vtilis ad finem summe

Prescriptio procedit sine possessione quod per prescriptionem non acquiritur res nec ius in re sed dumtaxat allegatur prescriptio ad ius alterius extinguendum uel defensionem ad ius alterius acquirendum ut no Io cal. de prescrip. cum non liceat et d an. c ti audite vi colum v appa quod non possit

Presens in loco censetur qui ab eodem recessit loco aliquo tamen reuertendi et ceteris no Io an de magi. sup speculo et Hostiensis in l questio in principio et v prout fuerit siue residens non se dixit amate mittatur quod et si quamquam quis alibi domitat tamen presens esse siue residere dicatur no Io an. de cle non resi. ex parte sede Et secundum varios tractatus quis dicitur presens uel absens no glo ff. de peri l presens et Io an de elec ubi periculum sup v presentes uel absentes in nota et ideo in ma c si de v sing li in dicitur quis extra finem et presens esse licet quamquam absit ut no Io an in glo preallegata et sup ea in nota Et ex arc ibidem Et vide optime tex quarum hac verba

continue intelligendum sit ff de lib et caus l p alias si ut sponit q si et
vide ord Stat in l interdum q quoniam de pubta et la vij alle xl con et
vide sub v absens q

Presentatio vide sub v Iure patronatus tacto

Presertim Quandoque ponitur pro tanto ut in c licet ex suscepta de fo compe
et quandoque ponitur pro maxime sup quo vide qd no Jo An
in addi spe in ti de test q l v magis factus

Presbiter An dicatur in dignitate vide sub v dignitas

Prestimonia An sint beneficia ecclesiastica vide sub v beneficium

Presumat Nota qd quando dicitur presumere quis facit aucte propria qd non potest
sine alterius mandato no d an de mai doctrina tota sinem

Presumere quandoque in malam partem quandoque in bonam partem sonat ic vide arc
in c statutum de rep li vi in v presumat

Presuptio cause sine more aut bbli stringens ex dubio usu vel dubia pre
scriptione de qua dictum est sup premo dubiis q an sit presumptio in ius tm
dic qd si tempus usus inducat et causa currens et pducens in sicut est in plibus
tps cuius inicij memoria non existit et hinc qr ibi vim habet se non declarabit
aut probatione si inductio est presumptio in re et de iur et tenet non admittitur
probatio in contrarium Idem in realibus qui adsunt comites ad presumptionem ex ius
tpus usus operatur inductio et sic fungit sedes ideo non admittitur pbatio in contrarium
Idem si in realibus quibusdam causis contractum qui allegat usus et consuetudo ut cau
pducens ex tanto tpe cuius inicij ic licet non sint ibi comites presumptiones
pp discontinuitatem usus ibi aut tpus deducitur in medio et cum declaratur tunc
admittitur probatio in contrarium qr vim se legit ibi salvo p tesindo Oit ex tanta ille
qui agit qr si possit agere deducendo tpus ut tamen deductum est melius quam si deducere
cat ut declaratinam Adverte tm qd licet stante probatione tpus non admittitur probatio
in contrarium ic v causa sine mius ubi tempus deducitur in ea inductiva cause
ic v ipius temporis tm admittitur probatio in contrarium qd tm tps non sit ut no d an de
cens prevenit x carta v ad 3m qlio sit hec presumptio

Presumitur qd unica prestatio sine salutis sit facta p errorem nisi probetur qd
debitum petitur vel qd salutis fecerit salvit sciens se non teneri qr tunc presumitur
donatio ubi aut sunt plures prestationes sine salutiones facte animatim ibi
non presumitur error pp pluralitatem et iteratione non ex presumitur sine iactione presume
qd qd facte fuerunt ex alia causa alia quam donationis si allegetur no d an de
cens prevenit xj carta v si est dubium de illo libro hic intelligere qd pluralitas
et iteratio prestationum continua est saltem decemnis ut no d an x carta io
tanta tpus dubium facit

Presumitur an debeat ius incorporale reale vel mixtum ex usu et prestatione decimarum
in clericum et gremio ecclesie et tunc idem p oia qd in iuribus mere personalibus
usus sonat in facti potius de qlibus s g. presumitur an debeat ius incorporale qd
usus talis mere consistit in facto ex parte illius contra quem tale ius quiritur contra
in servitutibus ut sine tre licet tamen quasi sine dispositione ex longa prestatione
sine usu presumitur titulus et hoc quam ord secundum Bar ex in servitute usufructus
tu aut constituendo ex alia intra a servitutibus quoniam usus consistit in pati distinguere

madentis excipiendo et tunc ex possessione sine usu presumitur titulus aut titulus deduc
itur ad sanctorem paaentibus pun liat magis posset resultare ad preiudicium est in
possessione vel usu presumitur titulus et tendit puri ad incommodum tunc si agitur de modico
preiudicio presumitur titulus Si agitur de magno tunc adverte quod aut usus sonat in solo
patibili nec licet ancream aliquam receptionem ex parte paaentis et tunc ex solo usu non
presumitur titulus nisi sit tanti temporis cuius memoria non extat fallit in tribus casibus in quibus possessione
brevi in qua quasi possessione per longum tempus etiam ex pati presumitur titulus et quod
est quia iura in beneficialibus ordinariis tenentur et quotidie inquirant de titulis in
incompatibilibus vel simili non paaentis attendens mulierem ut teneatur pro quadam
et magna presumptione pro titulo. 3o fallit quod possidens rem meam me paciente
longo tempore solvit pensionem publicam quia pro illa presumitur titulus domini Cancellarius usus conmixtus
in pati et ex parte eius de cuius preiudicio agitur licet ancream aliquam receptionem
prestationis et tunc presumitur ut in materia feudi Si vasallus possidebat rem ut feuda
lem longo tempore a domino paciente et videat defendo prestando servicia quam sibi
illud ius et probatur quaesitum longo tempore Et illud ideo quia non erat solum pati sed
etiam recipere Idem in illo qui rem meam me paciente et sciente tenuit in em
phiteotum et servicia prestitit longo tempore hoc aliter non applicat de titulo ex sola
prestacione pensionis pro longum tempus probatur et presumitur titulus Ex premissis apparet
quod in iuribus episcopalibus quia si illa alimentum expeditur illud ius quaeri in
aliqua diocesi non ad licet sit communis ius presumitur titulus ex usu decem si requiritur
aliqua diocesi non ad licet sit communis ius presumitur titulus ex usu decem si requiritur
tantum tempus cuius memoria non extat in iuribus visitandi et procurationis recipiendi
si agitur illud quaeri in aliqua diocesi quia communi iure resistitur ad presumendum
titulum exigitur tantum tempus cuius memoria non extat sed si agitur de eo quaerendo contra
tertium in diocesi tamen quia tunc ius non resistit presumitur titulus ex tali tempore
ut non de an in c. preterea de censibus vide contra Vincenzo ad 3m piale pro premissa
sentit de an quod in similibus resistencia non presumitur titulus ex possessione quia quod
magis preiudicium quam sit pro domino quod sit inter preiudicium non pro eum in dicto c.
preterea vide contra Vincenzo ad 3m piale Si habeat quod ex tali tempore presumitur
titulus vide de in vide ff de usu
Presumitur an dicatur titulus ineundum ex longa possessione sicut est in re maritali
vide supra an dicatur ius incorporale reale
Presumitur an dicatur titulus beneficii ex longa possessione vel quod ipsius beneficii vide s
presumitur an dicatur ius incorporale reale et vide I per plures casus reputacionis
Presumitur an dicatur dominium ex eo quod aliquis rem meam me paciente longo tempore
tenuit et pensionem publicam solvit vide s presumitur an dicatur ius incorporale reale
Presumitur an dicatur quod vasallum esse et titulum ac ius in feudo prestitit vide s
presumitur an dicatur ius incorporale reale
Presumitur an dicatur quod esse emphiteotam et titulum ac ius habere in re ex eo
quod rem meam me sciente et paciente tenuit et emphiteotam et pensionem prestitit
longo tempore vide s presumitur an dicatur ius incorporale reale
Presumitur an dicatur quem habere titulum in iuribus episcopalibus vel in iure visitandi
ex eo quod longo tempore illa iura exercuit et eis usus fuit vide s presumitur
an dicatur ius incorporale reale
Presumitur dimissio facta inter fratres ex eo quod longo tempore sed decem tenuerit
et possederunt bona pro diviso non dicatur an de censibus preterea vide contra Vincenzo

vrius ad sedem principale ut no glo in l. n ff de con. dem

Presumitur an debeat mulierem dedisse bona sua viro in dotem eo quod longo tempore passa sit virum illa administrare ut dotalia et servus commata queritur in summa indiciis vide supra quod presumitur an debeat ius principale reale

Presumitur an debeat non debitum aut liberacio sive libertas aut tacita remissio vel sui ex ipsa longi temporis consistenti in pacto vel in facto positivo vide sub verbo presumpcio quod presumitur an possit liberacio sive libertas l. et n

Presumitur diversa et duplex summa promissa cui quis bis promittit dare decem certa cui quis bis confitetur se recepisse quod intelligitur de vinea et eadem sua Item quod est verum in confessione extra iudiciali in qua idem est quod in promissione summa quod est in iudiciali quod intelligitur bar in l. tacite de verborum obligacionibus Et auget ubi dicitur idem esse in iudiciali quod intelligitur

Presumitur an debeat unicus et idem actus vel presumitur dicitur multiplicatus quod eadem die per scripturas vel testes apparet actum quod per aliquos diversa facta ad certa qualitate vel de vide Imo et d. an. in c. cum Iohannes de fide instrumentorum de testi- bus an sit quod presumitur an debeat unicus scriptura

Presumitur an debeat beneficium acceptatum per expectantem eadem sub gracia ipsius expectantis alio non plures vide sub verbo acceptacio quod acceptans beneficium

Presumitur ex qualitate persone aliquis licite scribere quod alias esset illicitum de peccato ex inde essent viri providi et honesti

Presumitur an debeat unicus factus quia eodem loco et tempore fuit duo instrumenta super eadem re et an presumitur error vel plures si plus in uno quam in alio continentur vide supra quod presumitur an debeat unicus et vide sub verbo instrumentum quod instrumenta duo

Presumitur an debeat quod fuit in preterito esse de presenti vel econtra vide bar in l. si servum quod heredem ff de acqu. et l. si plures iiij carta in v opposicio de no opposicio nunc et C de probac l. sine possidet ubi clarius loquitur et per bal in l. spadonem quod qui absoluta ff de excu tu et l. i quod si ingratum ff de iniquis cum et per dominum in regula semel mala Concluduntur presumitur doctores quod in rebus et qualitatibus que contingent mutari possent absque facto eius qui aliquis habet vel eo mala non presumitur de preterito in presenti aliter secus vide supra quod ff

Presumitur an debeat hodie possidere vel dominus esse qui olim possedit vel dominus fuit vide bar in l. sine possidet C de proba et ibi est per bal in l. sine possi- detis C de proba et ibi est per bal et plenissime per d. an de testi. spo- cia ad septem in carta verbo sexta columna

Presumitur debitor per solucionem liberatum si habet penes se instrumentum obligacionis inscisum nisi sit sit persona domestica creditoris que verisimiliter potuisset instrumentum surripere ut no glo. ff de pactis l. postquam et bar in l. labeo c. ti. et in l. falla quod si ff de fur. et Cy in l. si de possessione C de probac

Presumitur an debeat testes vel notarium esse rogatos vide bar in l. stipulacio de verborum obligacionibus in bal in l. hac consultissima in principio C de testa et d. an per Innocencium et Io An in c. i de fide instrumentorum

Presumitur an debeat quilibet actus iudicialis factus in absentem et presentem vide Io An in addicione spe in ti de emp et ven supra et l. forma verum columpna

Presumitur in dubio quod sententia est lata in absentem non Innocencius de offi de le- gato in im et d. an. de probac quod contra vi carta ad finem licet spe dicat contrarium et male in ti de probac seu quod ut ante verbo et no sedem quandam

q̄ p̄ncia est facti et facto nō p̄sumunt̄ nisi p̄bent̄ l. demens ff. qui ca. ma. inde
omnis ꝯ. x. Rl.
Presumit̄ ꝑ s̄ma q̄ sit rite et iuste lata in p̄nti nō p̄clamata q̄n est lata
in p̄ntem nō p̄clamatem secus si in absentem, vt̄ Innoc̄ de p̄bacōn q̄m coꝛ
de app̄ de le. cū in mṫe Idem tꝫ Bal. in l. i C. de vsu et in auc̄te si quis
in aliquo C. de eden. Sꝫ alibi dt̄ Innoc̄ q̄ q̄n si est a s̄na appellatū et appellans
dicat s̄niam nō s̄uato ordine iuris et q̄uter nō rite latam habet appellans
illud p̄bare per p̄ductōm actoꝝ et sic s̄ntit q̄ p̄sumitur rite lata ut ipse nō
C. de app̄. l. hi qui ad ciuilia cum coꝛ in dicat̄ et melius Jo. an. et d. an. ut
i p̄dictis Racio est q̄ dicta p̄sumpcio s̄ngit ex auc̄te s̄nie q̄ue auc̄tas
cessat ꝑ appl̄om q̄ue viris s̄nie suspendit C. dic̄ ꝑ s̄na lata in p̄ntem
p̄sumitur et idem dt̄ de lata in absentem si s̄na est de longinquo secus si est lata
de recenti ut ipse nō in dicto c. q̄m coꝛ Sꝫ Innoc̄ alibi distingt̄ an s̄na
sit lata in p̄ntem vel absentem. Et an transiuit in rem iudicatam et tunc p̄sumitur
ꝑ ea siue sit lata in p̄ntem siue in absentem contumacem secus si non nō transiuit
in rem iudicatam Et hc̄ ponit in c. bone i. de elec. et hanc op̄ionem sequi. cessans
in c. in p̄ncia de renūc. Idem tꝫ 20 q̄ du 2 § q. host. aut̄ distingt̄ an
s̄na sit lata de recenti et nō p̄sumit̄ ꝑ ea secus si de longinquo et longinquam
appellat q̄n biennium est lapsum ut c. cum inter de re iud. Sꝫ in c. q̄m coꝛ stat
tū glo. ibi q̄ue dt̄ q̄ si acta apparent ꝑ eis p̄sumit̄ alias nō q̄ nō creditur
vo iudicis fallit in ꝑpa cu. cred̄ de acti. et hc̄ tꝫ Spe. in ti. de sen. p̄la. ꝑ iusta
vbi si pone q̄ publicata fallit etiā in legato ut nō Spe. in ti. de legā. q̄ formā
ad hoc ꝗ do. an. in dicto c. q̄m ampliat et vlt̄ car. plenius distinguendo dicat
q̄ si in instro s̄nie attestaꝰ notarius licet q̄ ke interfuisse et exp̄mat locum
tpus et testes vbi exegunt̄ et dl. se rogatum vel dicat nisi instrum q̄n antiqum
q̄ tunc simplex attestacō eciam sine expressione attestacō cat̄ fuisse lꝫ pro
tunc q̄uo acta gesta sunt instrum nō consentit si nunc alio tp̄e q̄ficiat p̄bat
illud q̄ sic attestaꝰ secus si p̄dicta nō exp̄mat nec se rogatum dicat nisi instrum
q̄n antiqum q̄ tunc simplex attestacō esse sine expressione p̄dictoꝝ placet
attestacō go notarii nō p̄bat acta nisi in facto de longinquo vel attestaꝰ se
rogatum in p̄cessu cū expressione loci et tpis vbi aut̄ notarius in instro s̄nie
attestaꝰ si nō cū expressione p̄dicta an tunc ex vili saluus s̄nie p̄sumitur ꝑ
actis nec est ꝑa s̄niam si ab ea est appellatum secus si pendeat causa nullitatis
vel restitucionis coꝛ s̄niam Si aut̄ s̄na transiuit in rem iudicatam tunc p̄sumitur
rite vel iuste lata siue sit lata in p̄ntem siue absentem contumacem vnum vel
p̄sumptio Sꝫ vbi debitum est executio nō p̄sumitur interfere nisi p̄bent̄ acta depdita
q̄uo casu ꝑ eis p̄sumitur in s̄nis q̄ue nō transeunt in rem iudicatam sic sunt
s̄nie diffinitiue si est appellatum nō p̄sumit̄ pro istis si nō est appellatum p̄sumitur
p̄terquam q̄uo ad solemnitatem monicōis q̄ue nō p̄sumit̄ nisi p̄bet̄ ut p̄dicta
omnia q̄cludit d. an. in dicto c. q̄m coꝛ Jo. an. sic longius respondit secundum q̄pos.
dicens q̄ vbi s̄na transiuit in rem iudicatam ut q̄ nō fuit i̇ decē dies
appellatum si tamen iuris vel biennium appellacōis p̄sequendi lapsum est vel appellans
in appellacōe succubuit p̄sumit̄ ꝑ s̄na et sic rite et iuste lata in p̄ntem siue
absentem ꝑ contumaciam si est ꝑ contumaciam p̄batur vbi aut̄ p̄s absens nō fuit
contumax vel a s̄na appellauit et pendet terminus appellacōis p̄sequendi nō p̄sumit̄
ꝑ validitudine s̄nie Et idem dic̄ fran. de zaba. in dicto c. q̄m coꝛ et compos.

in dicto c. bone et dic. Jo. an. quod ita firmat cum in c. An. primo de rendic.
et lucis spe in ti. de sen. gla. quod ut aut. vel et no. secundum quosdam dicit et per sententiam
a qua non est appellatum presumatur etiam quo ad citacionem et sic non est necesse
citandum alit. placiti ipse male dixit et con. glo. pulc. in c. bone de re iudi.
quod ibi applicant Jo. an. et d. an. in dicto c. quam con. in carta pulc. colum. vel
dic. quod citacio non presumitur primo quin illam allegat probare d. Et alibi dixit quod
presumitur etiam pro citacionem et sententiam audiendam ut ipse no. in cle. pastoralis
verbi vel oppo. quid valeat de re iudi. et in dicto c. In prima et dic. de hoc
esse casum in dicto c. bone loq. quod pro misit nuncium ad iudicem ex qua missione
presumitur citata ut no. glo. Bal. et Bar. xxx d. dis. presumitur et d. an. in c. l.
de iudi. vel oppo. et idem no. in co. gelu § 16 vide sub vel sententia quod sententia
contra ipsum et quod sententia a qua non est appellatum
Presumitur sententia in scriptis lata si dicatur in prima parte hoc talis iudex pronunciat
etc. secus si dicatur in tercia persona talis iudex sic pronunciat ut no. d.
an. de plu. quam con. in pri. ij colum.
Presumitur non dari pactis ex iudicialibus primo iudicem presentes no. Jo. an. de testi. spo.
sequente quod est verum in extra iudicialibus que iudicia quam dicit In his
aut que iudicio geri non dicitur presumitur secundum qualitatem persone quod gerit pro modo
statuto no. d. an. de plac. quam con. pulc. carta et carta ad finem alibi dic.
quod de extra iudicialibus presumitur pro iudice in his que spectat ad eius officium
nisi plac. quod ut no. per cum de offi. dele. cum in nota pulc. colum. et ibi
dic. Jo. an. ibidem sup. prima glo.
Presumitur pro latendo arbitrium et arbitratorum quod iuste lata sit nisi pendeat causa
reductionis no. Jo. an. de plac. quam con. pulc. carta in vlt. colum. de tenuc.
in prima in pri. verum colum. et Jo. an. in add. spe. in ti. de arbi. quod sepe
vel Item quod si in compromisso xij colum. tenet quod etiam pendente reductione
presumitur pro laudo vide sub vel arbitrator quod arbitratore laud. quam pecu.
Presumitur non dari pro iurisdictione iudicis delegati cum sententiam no. Innoc. de plac.
quam con. in glo. quod idem per sententiam quod cum transeat in rem iudicatam ut
no. Innoc. de eadem quod fuit ex. vere probent et de offi. dele. cum in nota
in glo. hic vide. si est lata in absentem tunc Innoc. in dicto c. cum in nota
simpl. dic. non presumitur sed in c. probant distinguit quod si absens tempore sententie compa-
ruit cum lit. contest. deinde per lit. contest. opposuit de non iurisdictione presumitur
pro ea. Et vero nisi comparuit nisi post prima sententia fuit per secundam confirmata
et quod dictum est presumitur pro iurisdictione quod sententia lata est in partem verum est
quo ad preiudicium partium non quo ad preiudicium tercium ut no. d. an. in dicto
c. cum in nota iiij colum. in pri. Et tamen in instra sententie est inserta et ex-
tensa tota tenor commissionis et delegacionis tunc vide. statuto de iurisdictione constat
quod cum sententia sit de actis post dicta commissio in actis registrata cum tenore dei
fides sicut originali nisi sanctum con. iur. plac. ut no. Jo. an. in dicto c.
cum in nota sup. j glo. in fi. et idem vide. si non tenor sed tantum pro in-
serta per quod presumitur effectum commissionis ut no. Jo. an. de plac. quam con. in glo.
no. quod ex quo vel dicta vide Innoc. et in dicto c. quam con. dicit quod sufficit
in actis scriptum esse copiam commissionis Et alibi dicit sufficit esse quod in
actis scribatur quod rescriptum fuit exhibitum iudicio et parti ut ipse no. in dicto

c. cu in in' ad fi. Et idem dt ibi Jo an sup si pte glo. Sed an dicat
suffitie q in actis scribat exhibitionis sltas parte pnte et no contradicente
et ita scripsat ut ipse no in dcto c cu in in' pnte colum pdcta tn intelle
q intet commissionis sint in actis registrata pte abunde ad hoc citata alias
tlis registri no pbaret ut no Jo an in addi spe in ti de testi pnta
§ in fine Et idem no d an in dcto c cum in Jur' v. colum ad finem

pcessu no dz q esse pcuratorem ante lite qt nec ppea ideo pot semp con
ca oppoi q no est pcu ut no Innoc de plta qm con in glo ho
q et si in sna indice dic condepnaq tlem pcuratorem ut no Innoc in
c cu in in' de offi dele in glo hic videt et idem dt Cyn in l. ephac
C de contrahen et comit stipu An aut ad pbandum mandatu sufficiat
in actis scriptu esse talis exhibuit suu mandatu dic ut § q pe detm
qt ita mandatu jurisdicion Bal aut dt q semp no ut ipse no in l. lrs
C de pcu Et idem sentit vide Cyn in l. pses § rat ff c ti ubi dic
q in executione sne et causa appellationis dcta exceptio no admitti Et
q in executione sne et causa appellationis dcta exceptio no admittit
allegat p cum § int quas § aliens de damp infect. si ipse loca quado
an snas sint pcu admissi cu cautione de rata. et ita declat sequm
in dcto § aliens Si ita pdcta an contra con psonas pcu pot oppo
distingue ut no Bar in dcto § rata et in dcta l. lrs de pcu Ad ioni
tn adverte q vbicuq dr no posse oppoi con psonas pcu dz intelligi p ad
con q agit si p eo cuq noe agit pot semp oppoi ut no Bar in dcto
§ rat et dcta l. lrs et Jo an sup hi de rescript pnte colum nisi dominus
semel pcuratorem suo noe age conduxisset quo casu psumit dominus ...
tata ut no Innoc in dcto c cu in Jur' in glo hic vide et de rescript
ex pte decani Index tn ex officio pot in qualibz pte iudicii compelle pcura
ad pducendu mandatu no alias iudiciu fiat delusorium lrs ad instam
partis hec semp facere no possit ut no Jo an in c § de elec li vi in
glo sup v absentia in fi vide sub v exceptio § exceptio ita tn no est
pcu. et § exceptio tn no habens mandatu et sub v pcu et § de cuius
mandato dubitat
Psumit q sna sit lata ex causa de qua in actis apparet q sna trasfert
lad acta ut no d an de except adversus in prima oppo. Et idem no Bal
C qua et qn in inst ut ppositi.

Primas differt a patriarcha nomine sed no dignitate nec honore ut lxc
xx dis c i et ii et tam q in compilat de offi ord c duo sunt

Princeps psumit ea que facit iuste facere et semp in eo psumit
iusta causa no d an de consti que in ecclia et Cyn et Bal C de
pci impa l. scripta et vide sub v imperator p to. supra p to.

Princeps pot dominium rei mee mihi auferre legem condendo ut Justin
excedendo no secar in l. fi C si con ius vel uti pt vide plene p cu in
pa constitutionis ff et idem tenet bal idem vide sub v supra de plenitudine
ss tn princeps tradens rem meam credens eam esse alterius no trasfert dominium
ut no Innoc de pastu v bone ii in prima glo magna in fine trasfert

tam praescribendi ut ibi non sit praescribens habeat bonam fidem
Princeps supremus potest de iure parentes compellere ut in eum tamquam in arbitrum
compromittant nota de an. de iure in quitanall v° decima decia
Princeps supremus possit cognoscere de causa spirituali licet sit prohibitum nota de an
de iudi. cum venissent v° epis. ecclesia melius dic qui de causa spirituali cognoscat
per sua specialis ut nota per eundem eo c. pute
Princeps et quilibet dominus tamquam dictum habet in lege in territorio suo coram
eo in causis vertentibus iudicium dat secundum consuetudinem suam alias peccaret ut nota
Bar. in l. i. in fi. C. ut quae a duabus probabuntur
Principaliter
Quando hoc verbum capitur vide sub v° lex § lex dicitur
favorabilis et supra v° privilegium sit unus respectu
Prioratus
An sit dignitas vide sub v° dignitas
Privilegium
principis contra ius est latissime interpretandum nota ro. q. 117
sed districte dum interpretari quod tendat contra ius vel quod aliquid non afferat nota Io. An.
de tempo. ord. et de v° signi. olim ad finem. primo videtur quod contrarium verum in quo sic
ut numquam tertium ledat de off. dele. super eo sed dicit loquitur in his ad litteram
ut ibi nota Immor. sed in his privilegiatur procedit quando dictum est utrum ex tex.
de v° signi. c. fi. li. vi. nota glo. super v° stilus et quod super ea nota in nota
et optime facit tex. de praeben. rosa ri. li. vi et quod ibi nota d. super glo. si li. et
hoc facit quod nota Io. An. in dicto c. fi. super v° constitutum in novella et pro praedicto
dicto facit quod nota idem Io. An. in c. primo n. de praeben. eo li. super v° derogan-
tem in glo. ordinaria
Privilegium exorbitans debet stricte interpretari et non extendi et late interpretari de
transla. leg. Et ibi nota d. an. v° ad tertium hic opus
Privilegium an vitietur ipso iure per statutorum vide sub v° gratia § gratia sine sit
Privilegium an perditur per non usum nota d. an. quam dat illam glo. singularem
In contrarium videtur casus ff. de iudi. l. i. sed ibi videt glo. Et vide Cy. C. de
eccl. l. voluntate vide i. pr. § et vide etiam supra v° praescriptio § praescribi
an possit libertas sine libertate ex titulo praescripto
Privilegium perditur unico actu contrario quo ille habuit effectum nota ro. q. 367
Sed d. an. dat quod privilegium exemptionis non tollitur unico actu contrario in c. fi. [illegible]
de cau. pos. Sed an privilegium tollatur per contrarium non usum vide Io. an. de consti.
cum accessissent et de privile. accedentibus Et vide d. an. qui plenius et clarius
loquitur in dicto c. cum accessissent Et vide Hostiensem tex. de pace c. i. li. vi. et
quod ibi nota Io. an. super v° [illegible] per in no. la. Et vide Cy. in l. voluntate
C. de eccl. tu. et in l. ii de diver. re. unum adverte et nota quod quamquam sit dominium
acquisitum ex privilegio tamen ius acquisitum ex praescriptione non tollitur per plures
actus contrarios sed tempus lapsum vel annorum ad praescribendum tacitam renuntiationem
ex actibus contrariis ut nota Immor. et Io. an. de privile. accedentibus et d. an.
de consti. cum accessissent in fi.
Privilegium concessum personae specialiter revocatur quando concessum ecclesie vel loco
tex. de tep. c. volt in fi. li. vi.
Privilegium testandi concessum militi quamquam per delictum et penam amiserat testamenti factionem
interest concessum iure militari ex in minima scilicet leg. de cas. non faciat
mentionem nota ro. q. 327 v° pro parte contraria

Privilegium a principe impetratum contra de alterius prebendas non valet quando prebenda est de patrum studiis si est super hoc mera fictio ut no. Io. An. du. 3 2 6 v 2 o
Privilegium an transeat ad heredes et singulares successores active et passive vide Jo. An. de modi c. v v remo ad tercium et vide sub v successor
Privilegiatus succedens non privilegiato an possit uti suo privilegio vide Jo. An. de modi c. v v remo ad ultimum
Privilegium quod dicatur quando aliquid contra ius prescribitur tunc cum tempus mutat non rescripti et privilegium appellatur no. glo. de consti c. l li vi in v novat
Privilegium si fuit monachis per presidum consumptionem temporis vetustate non probat nisi tamen habetur inventarium infra annum aget vel monachus intimet statim immediate licet haste alias durat no. Jo. An. de cons vi ad dilecto
Privilegium primum an tollatur per secundum contrarium non facta speciali mencione de primo in 2o vide sub v cla. tibi super bonas remissiones
Privilegium contra ius commune an valeat si non habeat clausulam non obstante tali iure vel non obstantibus quibuscumque vide per Jo. An. de consti que in ecclesiarum prelatos et de rescrip. c. l in talibus et de ca. mo. ex parte de consti c. l li. xi v cupio cum glo. et per immediate in dictis primis casibus et vide nobile verbum quod post Io. An. in dicto c. l de rescrip. super pre. glo. circa finem ubi dicit Io. debere cessare intentionem principis in privilegio ex eo quod non est verisimile uno verbo velle tollere iura quoad non privilegiatos remanet iura salva Concludere tua ra ex dictis Jo. An. in iuribus predictis aut ex verbis dubitatur aut princeps voluit statuere vel statuere contra ius commune et tunc presumitur quod contra ius commune statuere voluit nisi adiciatur clausula non obstante aliqua lege et ita no. Jo. in c. l in ecclesiarum de consti et in c. l de rescrip. Aut certum est quod intentione voluit statuere contra ius et tunc aut id quod conceditur contra ius commune conceditur sub forma privilegii aut in forma rescripti licet tamen clausula privilegiatum primo casu nulla requiritur clausula nisi ius commune habeat clausulam derogatoriam ita no. in c. l de consti. pla. li. vi in nota 2o casu aut constat quod rescriptum de curia emanavit ut quia reperitur registratum in registro apostolico et tunc nulla requiritur clausula nisi rescriptum emanaverit super lege in quibus restituere non habens liberam omnium potestatem ita ut no. in dicto c. l que in ecclesiarum de consti ubi tamen pariter loquitur de privilegio et rescripto Aut non constat quod de curia emanaverit et tunc presumitur primum nisi habeat clausulam non obstante quod expectatur
2a iussio ut no. in dicto c. l de rescrip. et in dicto c. l de consti li. vi Et licet hic rescriptum quod constat de curia emanasse firmetur quia iuxta stilum et sui exceptionis et contra defectum intentionis sine volunte tamen non firmatur quia iuxta exceptionis ut ipse no. in dicto c. l de consti li. vi et in c. ex parte dicat quod firmatur circa contra iuxta stilum exceptionis et quod dictum est de rescripto contra ius commune valere circa sine clausula non obstante intellige quando illud ius commune est notum et vulgare secus si est singulare maxime quando de iure non appareat casus expressus vel si apparet est singulare et contra omnes regulas vel quando de iure instituta sunt opera vel constitutiones extravagantes quibus casibus non valet rescriptum sine clausula non obstante Et in his casibus salvatur glo. finalis in dicto c. l de consti li. vi que dicit quod rescripta contra ius commune non valet nisi fiat mencio de illo iure quia indelibitate talia rescripta fiat ita no. Jo. An. in dicto c. l de consti li. vi
Immediate autem tenet et confirmat rescriptum primum ex toto in ultimo non valere nisi adiciatur clausula non obstante aliqua lege in c. que in ecclesiarum de consti.

Et idem dicit compos. ibidem sed hosti. et Io. an. pro eo in c. i. in fi. de rescript. dicit quod rescriptum contra ius com. concessum preferatur suspectum et secus contra propter consulendum an illud concesserit et sic expectabitur rescriptio per extra in auct. ut nulli iudici et hoc vere intelligimus. Sed Lau. in l. fi. C. si contra ius vel utili. publi. dicit quod privilegium concessum contra ius com. si generaliter ledit ius alterius non valet nisi habeat clausulam non obstante vide extra in c. ii de rescript. li. vi. et quod ibi no. in glosa et vide alia Immo et Io. an. in c. recepimus de prescript. vel cetera in privilegium

Privilegium concessum ad instar alterius non probat nisi illud ad cuius instar sit producatur et si in privilegio dicatur item alia que omnia intelligentur ad instar concessa ut non Immo. in addi. et Io. an. de fi. instru. in c. dilectus super vbi et alia inquirendum secundum extra et quod non Io. an. in sua in c. ablate de v. signi. vel lege de verbis insta quod verum ad instar In contrario facit et quod notat Bar. de verbo seu in l. admonendi ff. de iureiur. et l. eius qui ff. in iure de consti. pec. et quod notat Bal. in l. i. in fi. C. de epis. et cle. in rubrica. que olim possessa seu alia cle. et de illo vide extra qui loquitur de hoc verbo ad instar in l. omnia privilegia C. de epis. et cle.

Privilegiatus an possit uti privilegio contra privilegiatum dic ut non hui. in auct. quas actiones C. de sacrosan. eccle. et Io. an. in c. audite de resti. in inte. ad fi.

Privilegium si eximit ecclesiam intelliguntur etiam capella ecclesia et tenuerit et patronus ablati esse exempti non autem persone cum eiusdem ecclesie curam habent nec parochiani intelliguntur exempti sed exempte tamen ipsi soli non autem ecclesie nec alie ecclesie sunt exempte sed ipso exempte tunc etiam tamen sue exempte si non ecclesia ut in c. i. de exemptionibus de privile. li. vi. Item si privilegium eximitur civitas intelligunt habitantes intra eam ut ex hiis que no. Io. an. de sen. ex. si civitas li. vi. et Arc. de rescript. statutum et si nec e li. et quod notat Bar. in l. fi. finita ff. ex hic edicto in fi. de dam. infec.

Privilegium per quod papa ecclesiam aliquam sub protectione beati Petri recepit an exemptionem inducat et que alia verba exemptionem inducat vide de privi. si papa li. vi.

Privilegium in quo papa dat eximimus omnes ecclesias magis que per nos suscipiunt vel per sedem augustinianam quas hiis duximus vocabulis exprimenda nullam exemptionem in ecclesiis expressis inducat nisi aliter probetur quod per nos vel per sedem augustinianam assumpserit quia verba narrativa in privilegio posita non probat assumptionem non Io. an. et Arc. de privile. si papa li. vi. in nova per que videtur quod idem esset quod si papa concedit omnia bona alicuius ecclesie ea exprimendo quia per tenorem narrationem non probentur bona expressa esse ecclesie sed hoc aliunde probare

Privilegiis universitatis an gaudeant qui actum vel possessionem universitatis actu non gerunt vide sub verbo universitas et universitatis privilegio

Privilegia dicuntur a beneficiis et lacinis interpretantur ... que privilegia non Io. an. de privile. si olim super glo. et de sen. ex. et quod ex hoc edicto in fi. de damp. infec. et de consti. pri. l. fi.

Privilegiorum apostolicorum an comprehendantur dumtaxat privilegia ex tempore inibe concessa an etiam illa que tempore inveni includuntur vide sub verbo clausula generalis non obstante.

Privilegium impetratum sup decimis non solvendis est surrepticium si impetrans
tacuit alium esse in possessione percipiendi illas decimas de quibus dubium quod est verum
in decimis novalium de quibus loquitur ille tex. secus in decimis antiquis ut ibi
no. Jo. an. et racio est quia decime antique committuntur reputantur per aliquod possessor
et sic in illis non potest dici quod credentur de liberalitate possessoris quod secus
est in novalibus quas ubi credit per neces. possessor
Privilegium sup decimis laicalibus quas impetras ff. ius manditur tollet non sol-
vendis impetratum ante lateranense concilium non valet et ei derogatum quo ad
laicos per dictum concilium acquisitas sed que ante acquisitas esset remanet validum
de deci. c. pulte
Privilegium et prescripcio non concurrunt circa eandem sed privilegium et consuetudo sic
ut not. d. an. in c. ff. de consuetudine vel circa vobis ex hiis concluditur contra inter
prestacionem etc. Jo. an. dicit quod privilegium et prescriptio non possunt simul deduci ex
parte actoris sed ex parte rei sic ut ipse not. de rele. do. constitutis sup
v. prescriptionem vide sup v. temeratio et v. innovatur videntur quamvis
Privilegium generale concessum non derogat pacto tex. de deci. ex multiplici et not.
glo. in c. i de pac. li. vi in glo. fi. et etiam in privilegiis ponitur i. clausula generalis
glo. in c. i de pac. li. vi in glo. fi. sed etiam in privilegiis ponitur non derogatur pacto per similem consuetudinem ut
non obstantibus pactis in contrarium pacto non derogatur pacto per simil. consuetudine et
not. glo. in c. dudum de sepul. circa finem
Privilegium redditur nullum et viciatur ex omni surrepcionem circa sed illa concessi
v. Privilegium redditur nullum et viciatur ex omni surrepcione circa sed illa concessum ut not. d. an. de rescrip. sup in certa. v.
similiter principis privilegium concessum ut not. d. an. de rescrip. sup in certa v.
quam in privilegiis est ideo in privilegio surrepcio non locum habet dicitur c. sed hec
Privilegium sed uno respectu est favorabile appellatur odiosum not. Jo. an. de
v. signum c. fi. li. vi sup v. glo. in no. la idem not. bal. in l. i ff. de consti.
prima vide sup v. lex et lex dicitur favorabilis
Privilegia sapiunt naturam beneficii aliud in hoc quod sicut licet beneficiales ex surrepcione
vicientur ipso iure ita et privilegia non innocentur de rescrip. sup litteris per eum talis
et Jo. an. in d. c. ad audienciam et c. ii eodem in dicto c. sup litteris et
concessa per executorem talis privilegii facta ipso iure nulla sed licet mera execucio
prestita si partes mediacio assumpsit sic et in beneficialibus distinguitur vide
sub v. gracia et gracia beneficialis contradicitur
Privilegium an comprehendit futura vide de privilegio quia circa et de deci. ex parte
Privilegium non insertum in corpore iuris non tollitur nec derogatur ei per contrariam
disposicionem quia de privilegiis non constat in modo quod potuit principis placere ignorare
ut placet de consti. c. i. li. vi in corpore sui et ita not. ibi Jo. an. in no. la sup
v. statuta quod est verum sine dicta dispositione sit alia quamvis scriptura ut not. Jo.
an. in c. i de rescript. sup ii glo. et idem de cap. mo. c. i li. vi sup v. consuetudine
idem not. xviii dis. quum in prima glo. et hoc facit tex. de rescrip. vermes et de
deci. ex multiplici et ff. ne quid in glo. pub. l. ii et si quis a principe et similibus
vide Baldum tex. et glo. C. de prox. l. et decurionibus li. xii et quod ibi not. Bar.
Privilegium per quod spoliatur aliquis in prejudicio Romane ecclesie filios non
constrat vide tex. de v. signi. c. i li. vi
Privilegiorum tres sunt species personales secundum Hostiensem quedam sunt realia
quedam personalia et quedam corporalia Realia sunt que dantur loco vel dignitati
vel persone racione loci vel dignitatis et ista sunt perpetua Personalia sunt

duplicis speciei quedam enim sunt singularia que dantur certis personis expressis certis propriis nominibus et ita extinguuntur cum persona quedam sunt plura communia que dantur pluribus personis communiter propriis personis non expressis sicut est privilegium restitucionis in integrum quod datur minoribus quando leduntur et privilegium vel beneficium indulgencie pro aliis fidem inventibus et privilegium quod datur filiisfamilias in bonis castrensibus / Corporalia eciam sunt duplicis speciei quedam enim sunt corporalia singularia et communia que dantur alicui universitati sive corpori vel collegio sic quod aliquis de universitate corporis vel collegio uno sic quod ipsa universitas corporis vel collegii non potest illo privilegio uti et sic tenetur sicut est privilegium concessum ordinum dicatur quod clericus non potest sibi inducere tantum concessionem sicut eciam sunt privilegia concessa ordinibus minorum et predicatorum et hospitalariis et templariis Quedam sunt corporalia communia tamen que universitati sive corpori vel collegio sic quod ipsa universitas corporis vel collegium potest illo privilegio uti et aliquis singularis de ipsa universitate corporis vel collegii non potest illo privilegio uti sicut est privilegium quod datur domino cum libertatibus ut non potest quenquam a libertate non petita remanere illo enim privilegio potest universitas uti cum libertatem suum sed alias ex quemadmodum si unus de universitate sit quemadmodum a libertate non potest uti dicto privilegio Ita distinguit hostiensis in summa de privilegiis § quot sunt species et distinccio approbatur Jo. an. in regula privilegium in mercurialibus in principio solucionis questionis et aliquid tangit in ea in mercurialibus in fine solucionis questionis

Privilegia apostolica qualiter scribi debeant et in qua parte debent lineae esse longe et que dicciones debent scribi extense et que abbreviate et in vltima linea debeat in aliqua sui parte vacua remanere vide arc. xxv a. n. in summa in spe in ti. de rescriptis § i v° et quando ex forma

Privilegium concessum ex causa onerosa de facto implenda revocari non potest illa causa impleta quod est singulare ut non val. post Jo. de ana in l. si cum mechi ff. de dolo in l. omnes populi in primis tercolleccionibus

PRobacio iuris validi non suffragatur si ius invalidum deducatur de concessione plenius ex parte cum ibi non est non la. alle. ly et Bar. in l. i ff. de eden. et est tex. ff. de iusto. l. licebat in principio et si men. fal. mo. de l. i et c. v et de termino in prima in glo. et vide sub v° actio ex concilio et c. delectis est sic (?) probacio presumpcio

Probacio indubitata sit quando per instrumentum vel quando est notoria sed alibi dicitur quod indubitatam probacionem non faciat instrumentum cum uno teste et quando dicitur indubitata per famam et alia adminicula quando ymmo est talis in qua non possit lis de facili plena probacio Evidentissima autem probacio dicitur notoria que constat instrumento vel testibus indicans probacione Et hec dicitur eciam evidens probacio de qua constat testibus et attestacionibus publicatis dicitur eciam evidens de qua constat in inspeccione litterarum contra quas nulla cadit exceptio vel quando probacio est in promptu et non exigit alcorem indaginem vel quando in inspeccione oculorum Ymmo comprenditur evidens probacio invariabilis in materia in qua non potest de facili haberi plena probacio ut in presentibus a contraria Et dicitur evidens a manifesta et evidens ipse dicitur que notoria est manifesta autem quando dicitur que ex iudicio sunt Liquida eciam exigitur apertissima probacio et quando liquida dicitur liquida de qua constat probacione instrumento vel testium non in Jo. an. de coha. cleri.

bra in 2a oppo Et vide quod no p eund in decta c via xix colup v adulterie
Probacio delicti no fit ex sola deprehensione in crime quo quis aliter de de-
licto quomat pla d an de indi ad no ab ffomie in pincio h dt plenus tex
in dicto qm in lasso delinquere vit no p eud c c v nemo ad glo
Probacio facta coram iudice seculari an faciat fidem coram ecclco et con
vide sub v iudex eccliacus
Probacio alicuius dispensacionis sine fiet directe sine p coniecturas requirit omi
casu certum solemnitas et idem nume testium s in plenitudine qualitate ipsius dispensac
sufficit minor nus no ro conclu 3 2 6
Probacio interioris et animi alicuius qualiter fiat vide conclu 3 2 6 Et vide
sub v animus et vide s q probacio possit fieri
Probacio licz sit p legem aliquo prohibita illa que fit per ptis confessionem
no glo in l in ciuilibus in pri C de no nu pecu et ibi bal per eundem
C de iur et fac igno l cu quis ubi 3m ex Et idem sentit Innoc
de sim et quia plerumque
Probacio amissionis priuilegii vel instrumenti qualiter fiat et quo tenor priuilegii
vel instru probet p testes vide glo et doc de priuile cum olim
Probacio delegationis et subdelegationis iudicio d3 fi p literas no p testes
no ro conclu 2 7 6 Item dixerunt quod intelligi nisi sit productum ipsum vel
litera delegationis no ro conclu l 3 8 v tria tenorum vide d an de
offi dele cu in iur dicit tn actl xcviii dis nabilissima quod commissiones
quas papa facit ro le viua voce pmittit possunt probari p testes vide s q
plain post mandatum et q probacio quod quis
Probari pot sententia et appellacio p testes no ro conclu 3 9 2 vide de testi Al-
beric et bal C de eden l 16 apud quem
Probari possunt acta p testes quod ille qui iudicaverunt possunt probare procedendi
sine actis ut arbitter no do an de iur iur an conitanat v nemo
ad scribi in si. Bar dt quod acta no possunt probari p testes nisi de ipsis fuit
scriptura facta que forte no reperitur et tunc oportet p testes deponere de actis
et d scriptura ut ipse no C de arbi l ne in arbitrio et q de fi instru
l emancipacionem quod ubi limitat bal vere quod acta de iure no requirunt
scripturam secus si in aliis actis de hoc tenet Innoc hosti et Jo an ut quod
cum de probac vita simile dicit acta posse probari p testes
Probacio esse pacis principis qualiter fieri debeat vide sub v gracia q gratia
no pot dici et vide q qui pmum sequitur
Probacio gracie specialis licz no possit fi per literas tn qualitas gracie pot probari
per testes q quod gratia no possit nisi p scripturam est tm in eo casu ubi no
dz extendi p eundem tam cu in probando paucum unum ab ultra testes et instra
potest ergo probari p testes quod gratia de qua constat p bullam fuit facta de certa
sua quod tenor quod no est siue expedita fallit in certa sua p quam quis vellet
gratiam ad beneficia secularem extendere ad capella et in certis aliis casibus expressis
in iur in quibus requiritur probacio p scripturam de quibus no ro conclu 3 2 6 Adde
quod gratia maiore a papa vel imperatore possit probari p testes ut iur si mobi
lio a canone sencisse et hic tz do de sanc gem in proemio secti ad finem super
quo ora vide quod no sub v ubi apta no tenetur
Probacio no admittitur tm id quod papa asserit testibus C si tm ius

vel uti publi l si et hic est ne ipsa redarguat de mendacio ut no lo an
in c si motu ppo de preb li vi sup glo si in nola peduta inter re li
dicant ple ut no glo de testi c cu a nobis
Probari non pot literatura p testes et qd quis sciat lr legere construe et
cantare no ro concilu 82 ubi sunt opi pro et con Item probat litra
p lras ex quibus apparet quez in aliqua scia graduatio motos aut alioq
eius qz vita nobilitas etas et cetera dz probari p testes no ro qdu 260
et hac dt et hec in ex v de teste c inuistaz esse qd scia quelz posset probari
per testes in eadez scia peritos
Probacio qd quis sit collector deputatus per papam dz fieri p lras no per
testes probacio aut qd quis sit subcollector deputatus per papam dz fi per litras
no p testes probacio aut qd quis sit subcollector substitutus p collectorez pot
fieri p testes no ro qdu 276 v Item dixerunt vide s c probacio subde
legacionis et s c probari pot mandatum
Probacio in quibus casibus requirat scriptura de necessitate vide ro qdu 280 et
de consi c 1 li vi in glo mag et qd ibi no la
Probari pot mandatum delegacionis p testes qn sit purum et est mandatum
simplex cognicionis secus si est mandatum aliqd accionis nisi illud mandatum qz
vel affirmao de quo qsit no dc an de off dele cu in iur v colligi vide
nisi p lras vide de pauli cu olim 1 in glo si et lo an sup ea vide sup
c probacio qd quis
Probari pot statutum capitulum et capli p testes qz scriptura no est de sba legis
vel constitucionis nisi forte sit statutum de longo pro lra lo an aliter sensit no ro
qdu 239 vide plene p lo an in ca nec pot i nam vide hal c de
legi l in ghadm in fine
Probacio pot fieri p iuramentum parte de his que in animo vel mente
sua consistunt qz aliter probari no pot vero si quis impetrat rescriptum vel ro
plac detaz assercionem per ipsum iuramentum no ro qdu 80 vide in c probacio p
Probacio dampnoz que pars petit sic p iuramentum si p vim i iuramentum
et dolum illata sunt taxacione ha a iudice premissa si si dolus ul violencia non
interuenit dz probari p testes dampna no que petuntur qz pez lit qz exiguet
prdant per iuratum probato facto sine ca ex quo dampnum insurgit no ro qdu 318
Probacio vero interesse qualit fiat vide ro qdu 318
Probacio confirmacionis cuius qz no pot aliter si dz inde etiam qualiter tacite
inpetra qz vel in qua pro intat et declaret extracionem no ro qdu 1 8 1
Probacio rerum p vim illatarum vel p iuramentum spoliati probata violencia p testes
no ro qdu 172 Idem in rebus p victum tradite vel furto subtracte aut
inpetratas no innoce host et lo an inc si qd inc cum lra d an ibi aliter dicat
Probacio de auditu lra valeat in his que sustendunt metaz c amoz quo
ad penaz probacionis tamen vel in his que sunt circa debitum metaz valeat quo ad
presupponi valeat no xxn q v hoc vide Item quo ad sustendum onus probandi
in partem aduersam qd est verum quando agitur de facto alieno et de ppo no la
in c 1 de presump Et vide s c xxm et c probacio de auditu admitt
Probacio de auditu probat spolium in possessorio qd est verum a parte q tenet rez

Spoliatam de qua agit' no' de auditu ab alio no' ro' decis. 113 s. in facto antiquis suffit probare de auditu eciam alieno ut no' d. an. de testib. cle. ci mi li colump. et prius eccl. in si. et de proba quod non eciam causam in 20 no'li. Et vide s. c. proba antiquam et s. c. pr. no' tu semper est verum q. in hiis antiquam probetur et fama vel p. auditum ut no' d. an. in c. si diligenti de prescrip. in vers. no'li prob. legittimas per opinionem et famam vicinie saltem quo ad hoc ut tuspe teneat dum plene in contrarium no' lo an. in c. ca. inspaenlis h. in vers. vide d. an. in c. latore quam si sunt legit.

Proba' antiquam dicitur p. famam et coem opinionem apud omnes no' bal. C. de epi. et de l. quotiens prius colump. in fi. Et vide ad ipse no' C. de episcopis quae p. eo q. inc. l. i. in colump. qd. no' p. recog. et cuntatibus antiq. dicta constituta no' bal. C. de probat. l. pretextu et vide s. probacio de auditu et sub v. fama no' facit oneratis ante probare dicitur vel quod dicitur no' antiquam vide bal. in dicta l. pretextu et c. ti. l. in ca. eos et C. de rei vend. l. indicia et bar. in l. ii ff. de testi. et d. an. de testi. ca. cum pria vim col. ibi dic. q. suffit testem dicere quod vidit quem tanto tempore possidere q. prescripsisset. Et idem vult bar. in dicta l. ii de usura. Hi alibi distinguit an dicitur deducatur p. viam actionis aut prius an incidenter ut ipse no' de condi. insti. l. quidam in suo. Et an p. confessionem partis etc. dicitur de prius vide ltre de tusde spolia. ii de corp. ca. vel v. et ulta dicta bar. p. do an et qd. no' p. glo. et bar. in l. textu §. i ff. de confess. et per ro. decis. 313.

Probacio quod beneficium pertineat ad collacionem epi. vel alterius potest fi. p. reputacionem et alia adminicula puta p. auditum qd. beneficium de quo agitur consueverit conferri p. eum. Item p. admissionem illius ad cuius collacionem spectabat dicti prestantiis si impetrans liuit ad collacionem epi. no' decis. 119.

Probacio quomodo reputacionis quod suffiat vide sub vo. earum quomodo et plene p. inno. de v. signi. quod p. nouale et c. venias et p. spe. in ti. de proba. in parte §. i v. ultra quam usque ad finem vide oio. totam con. 106. Et bar. in l. quidam in suo ff. de condi. insti. ad fi. dic. q. suffit ad plenam titulum alienum ut no' d. an. de prescrip. illud prius colump. h. ipse loqr. quod titulus alienus deducatur incidenter ad excipiendum no' ad agendum et hoc melius declaratur p. eum sup. sup. v. prescrip. §. prescriptio an dicat ius incorporale reale et vide sub v. beneficiu §. beneficium impetrans tamquam vacans per obitum.

Probatur an potest titulus beneficii post confessionem adversarii quo ad effectum admissionis beneficii et canonizacionis si ad effectum restitucionis beneficii §. augendo de se spoliato hi proba colorem tituli qd. suffit quod agitur possessorio no' ro. decis. 3 a 1 et d. an. de can. pos. c. si xxxiii colump.

Probacio facta p. unum finem no' probat p. alium earum in causa indicia facta probacio facta in summaria cognicione admittendi vel no' admittendi contrepacionem alterius no' pergit quo ad aderimpacionem in nego prius fiendam no' lo an. de testi. ipso palliate. Et idem no' do an. ibidem in v. scripsi ultra et in pa. oppo. Et vide sub v. testes §. testes indicti et s. c. pr.

Probacio qd. possessio iuris incorporalis no' releuat ab onere plenandi qualitatem ipsius iuris prius in iudicium deductam no' d. an. de cau. pos. c. si ii col. vide eciam sub v. prescriptio §. prescriptio an dicat ius incorporale ca. plebis se

Probacio an teneatur quis omnia in articulo vel libelo deducta lici. alias suffiat

deduxisse et probasse alterum vide Jo. an. in c. ij de testi. et vide tex. in c.
licet causam in glosa et adde quod habetur in c. relatum de iudiciis
Probacio an et quales admittatur contra presumpcionem vide sub v° presumpcio in prin°
Probacionem non facit in causa appellacionis ea que in prima causa producta sunt insi-
tam in causa appellacionis reproducantur nota Jo. Calderini 326 Item tamen si repetantur licet de
facto non producantur nota Jo. Calderini 393
Probacionem facit et contra tercium appellantem tamen sint inserta producta in prima
instantia et reproducta in 2a nec est necessaria nova probacio scilicet si ille tercius non
veniat per viam appellacionis sed principalis comparendo causam committi contra
illud qui cum alio litigavit et sententiam obtinuit que in rem iudicatam transivit
nota Jo. Calderini 393
Probacionem facit coram iudice seculari gesta coram ecclesiastico vel contra vide
sub v° iudex ecclesiasticus post eius finem
Probacio prolata et illa que est inserta producta idem est quod notum nota Jo. an.
de testa. cle. uni. xxiij columpna in fi. Et secundum quod acta dicuntur notoria ut nota
Innoc. de ver. signi. cum olim
Probacio de auditu admittitur in factis antiquis nota Jo. an. in decre. c. uni. li
columpna in prin. et probatur carta in fi. vide supra probacio de auditu licet et supra probacio
de auditu probat
Probacio filiacionis et consubmali quando probat vide Jo. an. in decretis c. uni. post cau.
Probacio subieccionis quando fiat vide sub v° episcopus supra episcopus fundat et § epi. probat
Probacionem plenam vel semiplenam ad iudicium an faciat fuga eius qui dicitur
crimen commisisse vide Bar. in lege ff. ad sil. et de minor. l. admonendi. Ipse
presumitur est accusata aufugit aut stat reclusus non eundo per tantum tempus non
facit presumpcionem in crimine capitali nota Bar. in l. j. de his qui mor. si conte-
Si si fugit presumitur est carceratus punitur de facto capto illa pena qua puniretur
si delictum pro quo carceratus fuit vere commisisset nota Bar. ff. de custo. l. in carcere
et ibi est tex. quod procedit dualiter quam probatur scilicet qui carceres frangit et qui aufugiat
scilicet si de carceribus aufugiat et eos non frangit si est apertus carcer
Probacio an possit delicti per instrumentum clara tamen quod sic commodo delictum publicum
est inde factum ut ipso non in consiliis c. x. c. vi. Oldra. et Jo. an. quod non est instrumentum
nisi notarius sit rogatus per delinquentem ut conficiat instrumentum super eo in quo delictum
committitur scribendo aut conficiendo vel procedendo si circumstancie criminis possunt probari
per instrumentum ut ipse notat in re. semel mala in nota l. vi et c. ij. de ver. signi.
c. li ubi vide per mo. Idem tamen Bar. in l. in senatus in prin. ff. ad treb.
Idem tamen Bal. addens quod licet instrumentum plene non probat delictum sed tantum admonicio
in l. statut. C. de probac. Probacio vero quando agitur de crimine criminaliter scilicet civiliter
ut notatur in la de ac. et Cy. in dicta l. statut. Idem tamen Bu. et Bal. in l. con
negantes C. ad l. aquile. et est casus in c. ad sedem de testi. spo. v° pre. quod
delictum spoliacionis probatur per instrumentum quando agitur civiliter intelliges ut vi et sic
ad valuit Jo. an. in decre. tea semel mala v° generat applicat detinacionem
Ja. de re. licet special non exprimat istud quando civiliter agitur vide Jo. an. decima
et obe. tamen in antiquis et ibi Innoc. et Hen. tenet quod Cy. et idem tex.
et Arch. ij q. vi § de possessionibus vide plenius per ca. ij q. viij plenius vide
Bal. sub v° crimine § ij in reportatoriis
Probacio an admittatur contra iuramentum prestitum sine sit in supplementum
prestitum sine non vide Jo. an. et docto. de temp. ordi. c. j. li. vj. o.
super glo. affectata et super ea

Probacionem faciunt verba assertiva partis dicentis verbo vel scripto aliquem fuisse
alias ab eo impetrasse tales possunt taliter donec contrarium probetur, no. glo. pe. in c.
nonnulle de rescript. que ibi tenet dominus an. Ubi tamen facte de verbis consilio xxviii
vero si parti in litteris suis dicat venditorem fuisse in eius manibus factam,
pro item partem non possunt ita ut no. per jo. an. et zen. in cle. j de probac. que
dicit assercionem partis contra eam facit plenam ut no. ioh. in cle. probac. et glo. dicte cle. j
de probac. licet sit tex. Jo. de castel. alle. ioh. in cle. probac. et glo. dicte cle. j
de probac. que dicit assercionem partis contra eam de facto alieno credi super illa fundet
intencionem licet Jo. ab. in eadem cle. dicat hoc verum in assercione motu proprio facta
secus si ad instanciam partis supplicantis contra dictum tamen replicat Jo. de castel. in dicta
secun. si ad instanciam partis ... in verbis narrativis partis secus in assertivis
alle. ioh. dicit licet quod salvari possit in verbis narrativis partis secus in assertivis
et assertiva dicuntur illa que pars asserit ut super illis intencionem fundet narrativa
que ab aliud incident prolata sunt ut no. glo. in c. si pars de preb. li. vi.
et hanc differenciam assertiva et narrativa communiter facit Jo. an. in dicto c. et Hostiensis
super glo. pulc.
Probatur furor et demencia per verba et gesta non concernencia hominem sane mentis
ff. de tu. et cu. da. l. ubi hiis qui dementes et de testamentis in c. l. quod in suo et
ff. de tu. et cu. da. l. hiis qui ... ut pat. in c. ix. indef. et tex. et glo. et Bar. licet primo videatur dixisse
probato furore vel demencia certo tempore possunt tales perseverasse nisi probetur contrarium
ut pat. in c. ix. indef. et tex. et glo. et Bar. licet primo videatur dixisse
contrarium in l. ii ff. de bo. po. in fa. vel fa. de. et idem no. per glo. et d. an.
in c. si de suc. ab intes. lig. Jo. an. ubi dicit valenum rescate testamentum
tunc ... fuisse perseveratores approbatum quod bene disposuerat vide bal.
C. qui tes. fa. po. l. furiosum
Probacio per iuramentum partis et contra eam per unum testem vel famam admitti
cum agitur de causis probanda no. d. an. de test. present. in c. ta. v. ... quando
vide supra q. probacio pot. fieri per iuramentum
Probacio semiplena cum plena nil detrahit plene et perfecte probacioni unde
unus testis non detrahit fidei duorum quod deponunt no. d. an. de test. in mea
Probacionis omnis tam invalidat quam contraria dicit sinceriplena ex veri tantummodo
vel sile expressionis vide sub v. gracia q. gra. si dicitur sincerip.a
Probacio capellatum realium non pot. fieri per testes quod semper solet fieri scriptura
ut no. Egi. de belle. decis. cccc. nisi allegaretur et probaretur impedimentum
quare illa scriptura haberi non possit ut no. idem Egi. decis. 719 et tunc ...
testes de veritate deponentes nec sufficeret probare tenorem temporis quod cum in
possessionem capellatum ut no. idem Egi. decis. cci. decis. 780 et verum
in accione petenti ad indicatoriam secus per reo petenti absolutoriam quia ibi
sufficeret probare tenorem temporis per quam onus probandi committitur in transferibus
in adversarium ut no. in dicta decis. 780 in fi.
Probacionem plenam facit scriptura de archivo publico producta quod no. sup.
v. scriptura q. scriptura de archivo
Probacio quod non sit memoria in contrarium alicuius rei vel facti qualiter fieri
debeant vide sub v. testis ad probandum memoriam
Probacio ordinacionis an fiat per litteras ordinarii dicentis hominem quod talem
ordinavit vide sub v. littere q. littere ordinariorum

Probatio maioris vel minoris etatis incumbit illi qui super etate intentionem suam fundat sive sit actor sive reus ut no. Bal. in l. de etate ff. de inter. et d. An. in c. in presentia de probat.

Prelatis non astringitur quis habilitatem persone vel temporis etatis vel aliter si intentionem suam fundat super validitate actus sed sufficit quod simpliciter probetur actus nisi inhabilitas aliter probetur. probato quippe actu presumitur habilitas persone ad actum saltem naturaliter ut no. d. An. de proba. in pri. in c. tanta vero non quod fundamus. Quid autem de habilitate ciuili vide ff. de proba. l. ab ea parte et quod non presumitur de eo qui sui corporis dominus erit.

Processus

appellationis continetur duos apostolos quod apostoli sunt de processu no. Ro. consilio 389 vero in 2o dubio continetur contra sententiam appellationis processu no. Jo. An. de ap. ut sunt l. vij in glo. in nota et vide sub verbo iudex.

Processus an sit nulla quod iudex incompetens procedit licet hoc non appareat vide de sub verbo iudex et iudex addita licet, et iudex si datur.

Processus coram non iudice habitus an valeat si lite pendente iurisdictio suppleatur et si potuit uno modo procedere ut iudex alio ut non iudex an acta valeant vide sub verbo iudex et iudex si ab initio.

Processus habitus coram iudice in certo casu cuius erat sibi prohibita iurisdictio an valeat si processerit parte non opponente vide sub verbo iudex cui interdicto.

Processus factus per iudicem recusatum post recusationem an sit ipso iure nullus ab eo non sunt appellationes vide sub verbo iurisdictio et iurisdictio scilicet suspenditur.

Processus habitus per duos ex tribus iudicibus delegatis tertio absente et impedito an valeat licet ipsis presidentibus de impedimento non constaret vide sub verbo iudex et iudices delegati si sunt plures.

Processus iudicis procedentis secundum iuris ordinem non potuerat procedere ordine non servato an valeat vide sub verbo notorium si est tale et sub verbo iudex et iudex quasi summarie.

Processus executoris factus in unum contra sententiam principalem an sit ipso iure nulla vide sub verbo gratia et gratia beneficialis quando.

Procurator

non dicitur nec censetur aliquis donec acceptet mandatum no. Ro. consilio 181 et non dicitur acceptare nisi expresse consentiat ita quod tacitus consensus non sufficit secundum leges sed secundum canones sic ut no. Ro. consilio 202 et vide sub verbo abbas et curator et tabellio et testis et episcopus et episcopus non potest esse religiosus et religiosus non potest.

Procurator constitutus post totum actum causa dumtaxat ad curiam Romanam devoluta potest comparere in causa que tempore dicte constitutionis erat de speciali mandato pape in curia commissa no. Ro. consilio xix.

Procurator constitutus per appellantem ad causas dumtaxat ad Romanam curiam devolutas ita demum potest in causa dicte appellationis comparere si ante dictam constitutionem fuerat dicta appellatio vel saltem ipsius appellationis causa de mandato pape in curia commissa nisi in parvis dictum quod constituit eum procuratorem in omnibus causis motis et movendis ad Romanam curiam devolutis quia tunc potest comparere etiam si post constitutionem sunt appellationis commissa vel intimata no. Ro. consilio xix et vide sub verbo appellatio et.

Procuratore mandatum finitur lata contra eum sententia in prima instantia et appellatione ab eo interposita nisi in principio etiam constituta erat ad appellationem prosequendam, quo casu si mandatum sine protestatione recipit non solum potest sed tenetur appellationem prosequi no. Ro. consilio xxi.

Procurator constituta ad omnes instantias cause sed in prima instantia finita demum

aliu procuratorem constituit sine protestacione et ultra revocacionem aliorum hic faciat
non intelligitur revocatus etiam si in prima instancia sint lite contestata duo dicta tacita
revocacio et nobacio ipius partis vel iudicis presente no. ro. concl. XXI

Procur. lite per litem contestata in prima instancia non possit revocari invito sed tamen
valet tamen revocacio si non contradicat et tunc sententia lata non tenet quia ad
ipsum et iudicem revocacio pervenit sine dicta revocacio sint expressa sive
tacita puta aliu constituendo vel cause assistendo sine protestacione et ultra
revocacionem hic faciat no. ro. concl. XXI vide supra procur. lite contestata

Procur. constituto non intelligitur revocatus lite per litem ab eo contestata substitutus actor ma
dati mediante videtur citavit adversarium et compulsum videtur fieri si vo
luntate videtur no. ro. concl. 206

Procur. constituto a prelato vel ab alio pro ecclesia vel beneficio suo sic revocari
per mortem constituentis et per lite contestata per procuratorem ita etiam revocatur si constitu
tus renunciet deponatur vel transferatur et eadem est racio aut gesta per eum
procuratorem videtur ratificari possunt vide ro. concl. 363

Procur. possit constitui per clericum ecclesie cum lite contestata ad augendum pro relig. et
inutilem ecclesie ut no. spec. in ti. de procur. § n v. quid si cum. Et idem
no. lo. an. et d. an. in c. cum olim de testi. et dt lo. an. in addi. in do
v. quid si contius et ita declaravit doctor Bononiensis

Procur. qui unum substituit aliu per eam substituendo intelligitur primum substitutum
tacite revocare etiam si in prima substitucione dixit et protestatus sint pro aliis
composicionem quam facit ad revocare non intendit quia aliud est comparare
et aliud substituere no. ro. concl. 11. Et adverte quod etiam si in protestacione
dixit et per aliquem actum quem facit revocare non intendit nisi dicta racione
expressam fecit mencionem tamen alium constituendo primum revocatum esse quia constituendo
expressam fecit mencionem tamen alium constituendo primum revocacionem esse quia constituendo
2° appella expressa revocacio primi ut no. glo. que singulariter no. bar. et
dicit in l. cum liter ff. de procur. Et adverte quia illa glo. loquitur in racione
auge. in l. cum liter ff. de procur. Et adverte quod ipse in iudicio comparuit et pro sequenda causa erat
quia sit pro domino et eo quod ipse in iudicio comparuit et pro sequenda causam erat
tamen quia tamen illa dicta expressa revocacio etiam tamen videtur. Idem dicit in de
revocacione que sit quando dicitur aliud procuratorem ad eandem causam constituit ad quod
facit c. quod iuste de procur. in 6° nota in cum in tamen facit in de l. de
vide super v. quid si in dicta lege cum liter Pacis adverte
quod nisi super v. quid tamen primum tamen auge. in dicta lege cum lite. Adverte
qualiscumque sit protestacio si ex intervallo fiat acta contrarius protestacioni ve
detur a protestacione recessisse nisi protestacio expresse se referat ad futurum actum
puta si contingeret me in futurum sic facere. Secus si illud tamen in futurum o.
mitta quia tunc intelligeret de actu qui fieret in continenti post protestacionem
necdum ex intervallo ut no. per bar. Bar. et Bal. C. de pactis l. pacta
novissima et bar. in l. non solum § morte de no. ope. nunc non videre
dicam facere an exprima in futurum vel non si sufficit quia verba protestacionis
sint concepta in tempore futuro

Procur. substitutus si est lite contestata non possit revocari per substituentem nisi
in casu quo revocaret dominus constituendo esse no. ro. concl. 181

Procur. si sint plures et quilibet eorum in solidum cum potestate substituendi et unus
substituat in parte et alter alium in sua parte substitutus primi substituentis
procedere in tota instancia non obstante substitucione 2° quia non potuit substituendo
nec alter revocare suum collegam nec eius substitutum no. ro. concl. 176

Procur licet efficiat dns litis per lit cont et cont no possit invito dno
revocari vm est in illa instan si ca p snia finita pot statim revocari ita q no
pot appellar nec appellacionem psequi no to gdu 2 b 9 s p pcur pq lit
Pcur constitutus ad certam causam cum ad ptate appellandi et appellaciones pse-
quendi intelli tacite revocatus eo ipo q lata snia cor pcuratum qui fuerat lit
cont dns appellavit et novos pcuratores ad prosecucionem appellacionis simpl constituit
no to condu 2 b 9
Pcuratores si quis constituit plures ad negocia et iudicia in eadem pvincia et postea
constituit alios solu ad iudicia ad revocacionem omnium aliorum pcuratorum
sub quocumque p eum constituerit videt p leg gnales revocacionem revocasse dumta-
xat pcuratores ad iudicia constitutos no to condu 2 c 1
Pcur hns mandatum subst di revocandi et huiusmodi lic substituendo transferat
totam ptatem suam in aliu et expresse ptestet se no velle de ca amplius
intromittere tam tempore pot ons pcuratoris huiusmo et in ca procedere
propter formam mandati no to gdu f 1 9
Pcur hns mandatum substituendi et substitutum revocandi si substituit et postea
in causa pcedit videt substitutum tacite revocasse si tn substitutus postea hanc
tacitam revocacionem aliquid egit pot substituens ratu here secus si ipm ex
presse revocasset et insolidum si pcedat no to gdu s 1 9 vide eciam in l.
dispensatorem in si ff de solucionibus
Pcuratore mandatum an possit revocari in pndicium tercii eo ignorante dic q no
in extra iudicialibus revocatis sic ff p socio l si et socius § 1 et no glo in de
l. de tenue que allegat optima iura et cont no lo an in c. qui abbas de elec.
dele et an in iudicialibus sufficiat revocacionem pveniri ad noticiam iudicis vel
adusr partis vide de pcur in iura in c mandata
Pcur si post est revocatus aliquid egit antequam ei revocacio intimetur an valeat
quod agit vide textum optima iura allegantem in de l de tenue
Pcur spal constitutus ad certam causam no censet revocatus ex eo q dns postea
alium gnal constituat ad omnes causas no to condu 2 8 b
Pcur constitutus cu ptate substituendi si substituit tempore decedit antequam sub-
stitutus ons pcuratoris accepit vivente dno p hoc no extinguitur mandatum sub-
stituti q nomine dni substitutus dicitur et dns vivit secus si pcur nullam hunt
substituendi auctoritatem sine ptatem a dno seu a lege plura dicitur postea lit. p eum
cont. substituisset quia tunc ipso mortuo extinguitur mandatum substituti ex-
tunc cont no to condu 3 9 1
Pcur hns mandatum substituendi si aliu pnte et consenciente substituat in
ca donec ad se duxerit revocandum et postea substituens in ca pcedat processus
valet no to condu 3 b 9
Pcur substituens per constitutum ad illud speciale mandatum censetur a dno
constitutus no to gdu s c 1 et si dicta substitucio fiat an lit cont sine speciali
mandato no valet ut no to condu 3 b 1 quod est verum in pcure ad lites
constituto si pcur 1 negaciorum gestor habet ptatem a lege ex an lit cont
non solum unum sed eciam plures substituendo no to condu 2 7 b in pn.
Pcurator substitutus pot post lit p eum cont alium substituere quia
facta est dns litis ut no to condu f 1 8

Procur constitutus ad certam causam substitui generaliter in omnibus causis in quibus est procurator si substituat non admittitur substitutus ad dictam causam certam nisi doceat substituentem acceptasse onus procurationis ante substitutionem predictam no. in concl. 121

Procur substitutus pro defensione post satisdacionem de iudicato solvendo vel de rato habendo per ipsum defensorem prestitam debet admitti etc. cum lis est contra pro bene satisdacione sunt facte domino lite quod est verum in causis civilibus et prophanis secus in criminalibus mixtis vel beneficialibus et aliis spiritualibus in quibus non habet locum cautio sive satisdacio predicta no. in concl. 102 v. sed verum vide Bar. in l. solucionem ff. de solucionibus

Procur si est admissus in causa criminali valet processus cum eo factus post tamen impedimentum fiendum excipiendo quod procurator non debet admitti nisi sit in causa concluso quod tamen non potest excipi si veniat fienda absolutoria no. in concl. 126

Procur admittitur in causa inquisicionis super crimine ordinis executionis admittitur etiam defensor sine mandato secus si crimen impediat ordinis executionem post sententiam pactam et sic inmediate non solum procurator sed et defensor sine mandato admittitur pro reo in causa inquisicionis super crimine no. in concl. 102 v.

Procur et etiam defensor sine mandato admittitur in generali causa super crimine [illegible] mota et dicit civiliter etc. cum agitur ad privacionem beneficii quod licet crimen quia talis privacio non est ducta pena criminis quod patet quia etiam non [illegible] quia aliquod beneficium potest pena criminis imponi nisi aliis [illegible] quod tales beneficiis possent ipsum delinquentem no. in concl. 102 et est hoc in c. [illegible] possent [illegible] super quo de accusatione vide supra procuratore [illegible] parte et de procur. et in c. super quo de accusatione.

Et vide supra in v. [illegible] 4 11

Procur tamen mandato in omnibus causis in quibus admittebatur pro actore agendo in eisdem casibus in quibus admittebatur defensor sine mandato tamen defendendo tenetur tamen defensor cavere de iudicato solvendo vel de rato habendo no. in concl. 102

Procur sine mandato licet sit coniuncta persona non admittitur etc. cum cautione de rato quando causa est talis que non recipit estimationem de interesse ut sunt cause beneficiales no. in concl. 102 potest tamen coniunctus pro coniuncto contra executionem apostolicam intercedere ad gratiam prosequendam no. in concl. 287 An autem possit beneficium acceptare sine speciali mandato ibi vide Jo. an. quod dicit quod non in c. si tibi absenti li. vi super tua glo. li. vi

Procur possit in causa criminali constitui per reum in carceribus constitutum immo etiam sine mandato potest a quolibet defendi secus si sit in libello no. in concl. 196

Procur potest constitui pro coniuncta persona ad agendum et defendendum pro coniuncto no. in concl. 198 quod est verum in causa prophana non beneficiali etiam si offerat cautionem de rato no. in concl. 138

Procur sine mandato non admittitur pro coniuncta persona in causis specialem mandatum requirentibus non val. in l. pu. pro filio in prin. ff. de mino.

Procur sine mandato non admittitur amicus pro amico licet Cy. dicat communiter ut no. d. an. in c. cum dilectis de consti. xii column v. secundum sentit glo. et d. Episcopus ex parte decani v. columna ad finem v. eis vide

Procur etiam sine mandato potest intimare appellato appellationem in causa

Loco sufficit interpositam quam sufficiat qualitercumque ad eius noticiam per
venerit licet Spec. dicat contra in no. Jo. Cardin. [illegible] 1 2 3
Procurator potest esse etiam sine mandato quilibet clericus pro defensa et recuperacione
rerum ecclesie et in omni casu concernente utilitatem ecclesie etiam alius contradicentibus
no. Jo. Cardin. 3 2 8 vide s. e. proximo Et ad mandato potest clericus esse procurator
etiam pro laico ut no. al. et d. an. in c. p. venerabilem in primo notabili quod si sunt legit.
Procurator esse possit canonicus pro capitulo etiam sine mandato ad petendum absolu
cionem ab excommunicatione sententia secundum Innoc. quod est verum quando petitur absolucio sine
strepitu forte si ad cautelam no. 2o Cardin. [illegible] d. an. dicit quod tamen non
agit simpliciter pro capitulo sine mandato si sit habet mandatum oportet quod si
tamen alias non esset idoneus procurator ut quia religiosus efficitur inhabilis quo ad ma
datum ut ipse no. in c. an. de const. versus sed sedit xii columpna
Procurator possit constitui a prelato et a capitulo pro omnibus membris et sub
ditis suis non pro non subiectis no. Jo. Cardin. [illegible]
Procurator non possit declarare actum domini sui sine speciali mandato no. Angel.
in l. si quis intencionem ff. de iudic.
Procurator generalis non potest agere si requiritur speciale mandatum no. Bar. de ver.
obl. l. si stipulata fuerim in principio no. Jo. Cardin. 3 7 9
Procurator possit constitui per moniales habentes aliquos conversos sub administracione
in monasterio vel extra ad instar aliorum religiosorum possent etiam constituere
procuratores in causa electionis et nomine suo in nomine monasterii no. Jo. Cardin.
Procurator sine speciali mandato sicut non possit renunciare excepcionem peremptoriam
ita nec dilatoriam tamen ut no. Bar. in l. si in principio ff. de his qui in fraudem cre.
Et vide omnino s. e. proximo Et vide d. an. in de dilatoriis dicit contra in ut
in c. 1 ut li. no. cont. vi columpna versus vemo ad primum
Procurator non possit sine mandato speciali iurisdictionem prorogare nisi habeat vale
mandatum cum libera no. Innoc. de offi. dele. c. cum olim Et hinc procurator
amisit opponere excepcionem declinatoriam fori et dicitur sonenter [illegible] gesta non
valent quia defectu iurisdictionis no. Jo. an. in dicto c. cum olim et super glo.
in dicto [illegible] Bar. quod procurator habens generale mandatum potest remittere declinatoriam fori
quia talis remissio non est donacio vero venit sub generali mandato ut ipse
no. in l. si in principio ff. de his que in fraudem cre. quod non placet quia licet remissio
non sit donacio tamen quia licet per eam prorogatur iurisdictio non potest procurator id facere
sine speciali mandato secundum Innoc. et Jo. an. versus sed Et vide sub versus iurisdictio
non potest prorogari per ignorantem Et s. e. iurisdictionis prorogacio non cadit [illegible]
quia licet procurator non potest iurisdictionem prorogare si tamen index primiacet se compelletur
cum non sit potest procurator amittere appellacionem a dicta primiacione et valebit ac
processus iudicis no. d. an. de offi. dele. cum olim et in si potest etiam procurator
renunciare excepcionem dilatoriam non peremptoriam ut no. d. an. c. 1 ut lite non contest.
versus vemo ad primum vi columpna Et vide s. proximo s. e. et s. e. procurator
non potest renunciare
Procurator sine speciali mandato non acquirit possessionem domino nisi scienti vel rati
habicio in tempore habili no. Jo. Cardin. 2 1 8 contra in [illegible] in l. quod in
donatis ff. de dona. vide Innoc. de proban. accedens ubi tenet
Jo. an. ibidem sufficit tamen secundum host. quod habeat mandatum ad recipiendum

omnia beneficia licet in specie nullum beneficium exprimatur vide
de preben si tibi absenti in cle iii libro vi°
Procuratorem ad iudicem conveniend non potest aliquis esse sine speciali mandato sed
ad agendum in causa iudiciali sufficiat generale mandatum
Procuratorum sine speciali mandato licet non possit impetrare rescriptum ad iudices extra
curiam potest tamen etiam sine ullo mandato impetrare iudicem in curia quia talis
impetracio est potius quedam distributio no ro decis 140 ita etiam procedit in
rescripto impetrato ad iudicem vite no ad aliud
Procuratorem esse constitutum per citatum in casu premisso an requirat speciale mandatum
vide sub rubrica citacio et citatus in omnibus
Procurator possit esse laicus in causa beneficiali nec requiritur quod in tali causa habeat
speciale mandatum sed sufficit generale no ro decis 379 Contrarium no la in hoc
ro in cle no pot de prev cum primo dicto concordo an decima vel si quis an pt
Procurator ad agendum et defendendum etc generaliter procuratori simpliciter constitutus possit pro domino
suo citatus citato allegare causas racionabiles absencie et impedimenta quare
venire non potuit proponat licet ad excusand seu excusaciones proponendum
non sunt specialiter constitutus no ro decis 302
Procuratorem generalis camerarius in curia si petit inducias ad consulendum dominum abbatem
dicit andreas quod sunt constitutus ante causam commissam et citacionem decretam quia
tunc presumitur informatus instructus a domino no ro decis 318
Procurator eius qui fuit in partibus presertim citatus licet sit in curia et habeat speciale
mandatum sed non produxit pot contra eum principalem procedi per andream
contradictores no ro conclu 168
Procurator simpliciter constitutus ad causas intelligatur scilicet civiles non criminales nec
etiam ad civiles que requirunt speciale mandatum ut matrimoniales et
beneficiales no la in cle non pot de prev
Procurator generaliter constitutus ad omnes causas intelligitur non solum constitutus ad presentes
et exortas sed etiam ad futuras no ro decis 396 Et ad causas presentes et
non futuras pot intromittere contra in causis orto huiusmodi per mandatum no ro
decis 183
Procurator rei licet sit specialiter constitutus in causa quam habet cum actore ipsius non
mandans tamen intelligitur sufficiens mandatum habere etiam quo ad surrogatum ad
tantum in locum actoris defuncti ut no ro decis 821 vide § et procurator si est constitutus
contra certam
Procurator constitutus in causa beneficiali contra certam personam illa defuncta lite
pendente si tercia comparet resumens litem pro suo interesse non valebit processus
agitatus inter illum tercium et dictum procuratorem no ro conclu 166 vide
§ procurator si est constitutus contra certam
Procurator habens mandatum ad agendum et defendendum ac citandum et desistendum in personam
et formam opponendum licet citare et desistere in posuit non specificentur in casu pot in
specie de quibus tunc et desistere copie etc in pensione ad appellandum ab aliqua
electione provisione vel postulacione facta vel fienda quod in illo casu specificato citare et
desistere no ro conclu 286 vide omnino de an de ipsis nonnulli qui
sunt et alii ubi quero qua pena
Procurator generalis ad lites et negocia non pot putare ad beneficium quod est
de mensa domini no col vi e si de rebus preben dan at pot procuratorem constitutus per eos
ad putandum ad beneficia vacatura vide sub rubrica procuratorem et procuratorem no potest

Procurator simpliciter constitutus ad agendum et defendendum si succubuerit tenetur appellare sed non appellationem prosequi nisi esset constitutus etiam ad appellationem prosequendum nota in concilio 271 vel nisi esset constitutus etiam ad appellandum quo casu tenetur prosequi et non omnia facere que in mandato per eum acceptato continentur ut nota in concilio 1x2 vide supra in verbo Excusatur mandatum finitur

Procuratoris mandatum est stricti iuris ideo non extenditur nisi ad personas et causas in eo expressas nota in concilio 166 extenditur tamen ad consuetudinaria et incidentia eciam exigentia speciale mandatum ut nota Jo. an. de usu pallii c. nonnulli § sunt et alii ubi quere quo pacto ubi omnia vide et vide infra in verbo procurator si est constitutus contra certam

Procuratoris mandatum quantumcumque generale non nisi continet nisi licita Ideo vigore talis mandati non potest procurator in preiudicium domini aliquid illicitum acceptare nota in concilio

Procuratoris factum vel non factum an noceat domino vide plene per Jo. an. in c. i. de litis non contestata

Procurator si aliquid agit contra id quod est sibi commissum domino sciente et non contradicente cum posset contradicere preiudicat domino nota Jo. an. de iudiciis c. ceterum vel quod si dominus voluerit et fiat quod nota Innocentius de rescriptis ex parte decani et de officio delegati cum in iure vide omnia Jo. an. qui aliter dicit in dicto c. ex parte decani ubi tenens oppositum limita in hiis que procurator coram iudice competenti acto scienter nec videtur tunc dominus ex taciturnitate iurisdictionem prorogare nota Jo. an. de officio delegati c. olim i. super glossa iii

Procurator si in contractu per eum facto procuratorio nomine dominus enormiter ledatur dominus forte potest dominus petere illum contractum vigore dicte lesionis reduci ad arbitrium boni viri nota Jo. an. de in integrum restitutione c. constitutus ubi vocatus ad quidam

Procuratores si sint plures constituti simul sed non in solidum et cum illis alius non comparentibus procedat valebit processus in causa beneficiali quia iudex illum cum quo possit elegisse videtur nota in concilio 10 e

Procurator a iudice constitutus si in iudicio comparet et cum eo proceditur valet processus nota in concilio 1 10

Procurator constitutus a filiofamilias sine consensu patris post emancipato filio agere in iudicio quia constitucio non fuit nulla licet pater non consenserit nota in concilio 1 10

Procurator unus et idem potest constitui a duobus valentibus invicem sua beneficia permutare ad ipsa resignanda et permutanda nota Speculator in titulo de permutatione q. xxx vii

Procurator licet non sit admittenda quando adversarius petit quod principalis veniat ad placitandum secum et ad videndum tamquam legalior et qui melius novit veritatem ut l. si actor malit ff. de procuratoribus et l. fi. C. eo titulo si principalis est in diversa provincia non tenetur venire sed potest per procuratorem facere et hoc vult c. pastoralis de iudiciis quod singularis limitat leges predictas

Procurator si ab initio est admissus usque ad litis contestationem an postea potest repelli si non doceat de mandato saltem ex officio iudicis vide quod notatur de electione c. 1 40 versiculo in glossa super verbo absencia Et vide sub verbo exceptio § exceptio ista

Procurator non potest ex mandato quantumcumque latissimo aliquid agere per quod id quod dominus precedenter fecerat vel fieri mandaverat impediatur vel revocetur ff. mandati l. si libero et verbo Bar. et idem dicit glossa xxvi q. vii tria hoc limita nisi procurator habeat generale mandatum cum libera nota Innocentius de officio delegati c. olim i. in glossa prima

Procurator non potest constitui per excommunicatum ad petendum absolucionem ab excommunicatione si tamen potest constitui ad litem contestandam sub absolucione petenda vel petita nota Jo. an. de iudiciis intelleximus Et Innocentius dicit quod ex causa potest fieri intimacio ad petendam absolucionem a sententia excommunicationis et sententia autem suspensionis vel interdicti potest eciam sine causa ut ipse nota de sententia excommunicationis cum desideras Et vide sub verbo excommunicatus § excommunicatus potest

Procurator tenetur iurare de calumpnia non solum in anima domini sed etiam in animam
propriam et ipse potest maligniari licet et si dominus interesset eciam ipse iurare
tenetur no. in c. contin. 29
Procurator agens nomine ecclesiastici sui ad certam prebendam contra tercium possessorem
an intelligatur vendicare ius quod ius quod sibi competebat ipsa prebenda vide
sub v. vendicacio
Procurator habens mandatum quod requiritur speciale an sit necesse illa specialiter exprimi in mandato
puta ad iurandum pro se vel pro eo vel ad petendum restitucionem adversus clerum sentenciam vel propter
an non sufficiat quod in genere dicatur ad iurandum et restitucionem petendam vide Bar.
ff. de donac. l. filius in prin. vide glo. in cle. i de iure. in v.
Procurator possit gesta per alium suo nomine per litteras ratificare non tacite
no. in c. contin. § 27
Procurator licet sit admissus et licet eciam in possessione sentencia lata sit dominus causam
legitime semper potest opponere quod non fuit procurator no. Bar. ff. de proc. l. pompo. § vati
per § eo ti. l. licet et no. do. an. in c. cum in iure de offi. dele. vide eciam
sup. in consripto § presumpto non dicit quod per patrem
Procurator inhabilis sicut non potest procuratorem constituere in iudicio comparare etiam aliud sub
stituere licet mandatum substituendi habeat quod est unum quod est causa inhabilitatis ita
respicit actum substitucionis sicut agendi et in idem ex parte quod habet intendere complacemi
a qua distrahitur ita substituendo sicut agendo licet non tanto tempore sed in conditio quod
licet non potest in iudicio pro alio agere potest tamen substituere tamen et contrarie potest no. do. an.
de electione per tres vel calump. et licet in actu substit. plus possit procurator constituta
quod religiosus tamen in actu iudicialis comprehendi certa tamen ipsa potest religiosus in ea ex causa
et et procurator constitutus comparere constituta non ut ibidem do. an. no.
Procurator habens mandatum ad recipiendum pecuniam mutuo non potest confiteri se mutuo
recepisse no. Bar. ff. si certum pe. l. ij in fi. C. de nova. l. non absistit et Bal.
in l. falsa C. de fi. et an. in l. si ita stipulatus § ... Et do. an. in
addi. spe. in ti. de testi. § i v. sed pone ... in fi. hec intellige quod confessio allegata
ut spec. ... per confessionem ... potest mutuum ... cum mandato
non comprehendat illam speciem comprehendendi non potest procurator confitendo ... confessio
allegata ut spec. ... quod ... mutuum ... tamen ... confessionem et cetera
mutuum et ... ex confessione ... ff. de po. l. pube.
in fi. si ... denominata ... in duos ... in parte
et ita distinguit do. an. in dicto ... non obstat quod non Bar. in l. debitori ff. de
nova. ... potest mandatum ad solucionem ... non potest confiteri sibi solutum
esse et ... confessio allegabatur ut spec. ... dicit Bar. ... intellige ...
... quod constat quod confitens se recepisse ... recepit ... confessionem
animo donandi ... in mandato non venit donacio talis confessio non
prejudicat et ita loquitur l. i § i si mutuam ff. si quid in fraudem patroni quam Bar. allegat
... non constat non ... animo donandi confessio fuit procurator valet ...
... confessio et prejudicat domino ... pecuniam nullo pacto recepisse
non possit ... fidem ... et l. ...
... mandati et eo modo ... possit ad id quod non Bar. in l. ad
... emptor ad fi. de re. iudi. ... ad ven.
dendum non possit confiteri precium recepisse ... de ... in procura
... non ... Bar. in ... quod possit vendere et confiteri precium

recepisse ff de mi fisa l si pcur § si Bed opym bar apprbat indistincte do an
m c si tauta ad si de si instru si conra opn qr sufficiat confessio qn non
appareat qr facta sit aiò donandi tzt bar de solu in l y in si ff si cer peti
Procur gnalis no pot remitte exceptionem pemptoriaz ac declaratoriaz qr tlis
remissio sapit donacionem ideo no venit sub gnali mandato sed declinatoriaz
fori remitte pot ut no bar in l si in pri ff de offi dele. tum olim i vo dt
qr licet pcur gnalis rinuciare pbatiom in si de supe exceptionum pemptoria vel
dilatoria tn ipe exceptionem non pot renunciar nisi habeat gnale mandatu cum
libera vo et vide do an m c l ut li no qlt Cy aut dt bar pcuratorem gnalem
posse rinunciare declinatorie fori no videtur verum ut no si § pcur no pot sine spali
mandato iurisdictionem prorogare vide d an m c l ut lutius no qlt
Procur qfessio vel qtinacia dolo no nocent domino vide plene p do an m c i ut
lutius no qlt per Cy in l i C de confess p io an in addi spe in ti de confess
§ postremo si no sit per pcur in y colup
Procur no certificans de mandato per instru aut p litteras vel p nuncium primum dicunt
no pot officiu pcur exercere nec sufficeret eum certificari p testimonium no fran
de zaba in cle no pot in si de pcur vide in spe. co ti § i vo si qmd si pcur
Et qd no io an in addi et c io qm co ti. ho vj in novella Et compos.
De aloc statuta quibus qms pcur in si vide old do i de pro gro in deto c ib
qm ubi allegat vnaz notabilem decisionem dicentem qr gesta p pcuratorem no certificantem
de mandato valent si in mandato est cla de rato
Procur faciens actum si no dicat an pro vel pcur § noc faciat vtrz intelligatur
noc pro vel pcur fecisse vide do an de consti cy vj colup per bar in l
i § mutacio ff de no ope nuc et in l pq mortem § i ff qm et sito
Procuratores si sunt plures dati sine cla in solidum vnus solus no admittitur
nec elegi pot p mediam ad causam prosequendam nisi sit cla spalis in qua inde
pot vnum eligere et valz qd p illum Et ubi aut est cla in solidum quilibet admittitur
et qm litis qtestatur ille solus prosequitur nec hic admittitur collega nisi in qstitucione
dictum sit qr no sit melior qdicio occupantis quo casu ita demum admittitur collega
si ille qui est litis qtes noluit vel no pot prosequi vel aliud no subsistebit Et ubi
in casibus pdictis collega est admissus non pot qm litis qts. fuit ad prosequendum venire
nisi ille collega daretur substitutus tc no sit dubium litis de pro c si dno ho vj Et ubi
no vide omnino ad limitationem pdictorum qd no io an. in c In noc dud de testa
ubi dt qr datis pluribus procuratoribus cum cla qr no sit melior qdicio occupantis
licet lis qtestatur p vnum tn valet qr sit per aliud si dnis vult qr valeat et alia
pars fuit pns scivit si fuit absens ubi aut alia ps vult qr reus favorabilior
est et qr etiam pdictam ubi aut vtraque tacet volt qr valeat et dns no volt
qr valeat tunc dns qtraditur alia ps quia reus favorabilior est et qr etiam pdictam
ubi aut vtraque ps qsentit qr valeat tunc nullum est dubium Idem dt bal quo
ad pm dictum in l si. qm C de testi
Procuratores ad lites si dantur plures et qlz eorum licet no dicatur in solidum consetur
simul in solidum qstituti vt no bal. in l pluribus ff de pcur
Procur no pot renunciare appellacioni no bal in l si C de tempo appo. vide si
§ pcur no pot sine speciali mandato iurisdictionem qhadire et tex. in dicta l.
si loq de appellacione interponenda sed tunc qcludit si no pot renunciare interponende
multo magis interposite
Procurator non possit constitui per pcuratorem ad emancipandum filium si ipsemet dz
emancipari filius aut bene pot qstituere pcuratorem ad petendum se emancipari

et ad consenciendum emancipacioni filium et absens possit emancipari dum tamen presens consentiat emancipacioni C. de emã. libe. l. Iubemus pet hoc quod dicitur de consensu fa. tex. in auth. quam, esse sim l. generalit. sed glo. in dicta l. Iubemus videtur dicere quod ignorans non potest emancipari vide Bar. in l. post mortem § fi. ff. de adop. et l. Galla § forsitan et ff. de adop. l. nepos absentis et dicta l. post mortem § fi.

Procurator ex parte rei sine mandato admittitur invito actore si vult satisdare de iudicato solvendo vide Bar. ff. de solu. l. solucionem et de procu. l. sumus eis § publice et de procu. sine mandato ex parte actoris vide Bar. in l. non solum § fi. eo ti. et vide l. § procur. et est defensor

Procuratoris mandatum an et quando finiatur morte mandantis vide sub v. mandatum

Procurator de cuius mandato dubitatur licet admittatur ante litis contestacionem cum caucione de rato per ipsam caucionem in persona

Videtur hic quod unum in incidentibus non quo ad merita. Ideo post litis contestacionem potest contra eum opponi ad merita quod non sit procurator et sic excepcio limitacio illa operatur ut ad mittatur ad disputandum iudicium usque ad merita et ut si sentencia contra eum feratur sibi preiudicium non ad preiudicium domini nec contra valebit ad preiudicium illius qui siverbunt domina vatum non habita eo ratum habita sic secus fiat si concludo secundum do. an. quod si et sententia ferenda contra procuratorem non est plene cautum litiganti potest eum compellere ad fata sicut si est plene cautum ut quia tale sumum mittere quod potest compelli a domino ita non do. an. de consti. omnium Cum velle dicit Ant. xx. tollitur Et Bar. aliter loquitur in l. pupo § ratum ff. de procu. Et vide sub v. excepcio ista

Procurator sine mandato admittitur cum caucione de rato pro parte coniuncta litis dum tamen ipso sit habilis ad procurandum et non conveniunt pacta procuratorem admitti et tunc demum ubi conexitas litis quod inter eos est quantitas actionis et obligacionis et duo coheredes et quando est conexitas litis ut quia ambo agunt in eodem libello secus ergo si in diversis libellis separatim agent vel separatim ut ei respondent ut no. do. an. de consti. omnium Cum velle

sed addunt ymmo tollitur

Procurator si est constituta contra certam personam in aliqua causa et generaliter in omni alia causa illa generalitas restringitur et intelligitur de causis contra personam motis vel movendis ut no. Bar. in l. qui his § fi. de tute. per tex. l. quod dicitur in pro. § modo statuitur pro quo facit quia nova persona inmaginari submittitur l. si ita stipulatus § chrysogonus de verbo obli. et facit quod dicitur de impetrante libellum tanquam vacanus potest repugnare contra sine alias quomissum ex persona emergere contra ut no. la. in c. susceptum in pro. de prebendis libro vi. Et vide § § procuratores mandatum est stricti iuris et § procuratori vacari licet sit ad causas predicta intellige nisi in hijs que moventur contra novam personam esset natura curare preambulum et contra litem movendam contra personam in nostro mandato speciali notatum ut no. Bar. in l. ad legatum ff. de procu.

Procurator expresse constituta ad aliquid speciale mandatum exigentia et natura ad quando alia que requirunt speciale mandatum dicitur insufficiens procurator contra ad maiora expressa et hoc operatur illa dicta quando ut no. do. an. in cle. i. de re iudi. quod non quia potestatem eius limitat cle. non potest de proc.

Procuratoris mandatum ad agendum vel defendendum finitur finita lite per sententiam si sint speciales constituta ad illam causam secus si sint generales constituta ad lites presentes et futuras et mandatum acceptaverit simpliciter ut no. Bar. ff. de solu. l. si procuratori meo

Procuratores si sunt plures constituti in solidum tamen causa quod non sit melior condicio occupantis uno lite contestata non potest alius ad causam venire nisi post litis contestacionem fuit mortuus vel absens vel impeditus noluit causam prosequi ut in c. si duo de procu. libro vi. vel processit in causa pro parte adversa pure et non contradicit ut no. Io. an. in c.

In nomine domini de testi ... d. an. in glo. ultimo sententialiter ... per ... c.
si dno de proc. sed p. Jo. an. facit tex. ... ipse allegat ff. eo. ti. l. filius ... ...
Procurator si non docet de mandato tenetur parti ... quando defendit ad ... ut no. bal.
in l. pop... ... rati ff. de proc. et in l. licet C. eo. et ff. si ... pe. l. omnes
Procurator constitutus ad agendum videtur tacite constitutus etiam ad defendendum et si constitutus
sit etiam ad constituendum et defendendum et si constitutus sit ad agendum dubitat no... ...
proc. et pot. repelli per exceptionem ut no. bart. in l. secund. ... ait pretor ff. de proc. sed
talis exceptio debet opponi ante litem contestatam ... non pot. opponi ut no. bart. in l. pop...
... rati in si eo. ti.
Procurator non potest constitui per dominum ad manumittendum servum ut no. bart. in l. ... morte
... si de adop. et in l. gallus ... ... de li. et po. ... idem no. Jo. an. ... per
... cum ... ... legi ... collig.
Procurator an possit constitui ad ... filium tam ex parte ipsius filii quam ex parte
patris vide sub ... filius ... filii legitimacio
Procuratores duo unus in uno instrumento alter in alio instrumento eadem die constituto constituti
sunt si non apparet quis est illorum instrumento prius motum ... impedimentum et non pot. dici
... ut no. oldra. consilio primo quod ... in alio ... instrumento
... ... aliorum ... primo constitutus ... tunc
... instrumentum quod ... ... et ... ... et ...
... mandato in solidum ut no. Jo. an. in addi. spe. in ti. de proc. ... ...
... forme ... Item quod licet

Producens instrumentum non pot. ... producto... no. Jo. an. de fi. instru.
imputabat et vide sub ... instrumentum
Producens instrumentum cum protestatione quod producit ea parte qua facit pro eo et non ultra
... ... protestacio ut ... p. ... producto in libris que ... ... quod
... ... in instrumento constituto de actu alterius ... si ... de actu ipsius producentis
... ... 2 16 Idem no. Jo. an. de ... ... in pri.
... ... ubi ... quod tunc ... protestacio ... instrumentum ... ad peticionem
adversarii ... si ad peticionem producentis
Producens plura instrumenta ... non solum ... ... sed ... producit
no. Jo. an. de ... ... et de ... olim ad ...
et quod ... est ... ... est ... in ... agente ... ... in
... agente ... ... toto ... ... productionem ut no. ... ... c.
... ... in ...
Producens instrumentum non pot. de ... impugnare ... adversarius ... de ... ...
et sibi viam ... fallit in ... ... si ... velit ... impugnare tanquam non
solenne vel dicere quod non probat ad id quod ... producit ut no. Jo. an. de ... ...
... ... quia ... volumus de non solemni ... ... producens
instrumentum non ... expressum ... de contentis in instrumento sed simpliciter producit instrumentum
... qua productione ... tacita confessio ... si expresse dicat ... contenta in
instrumento ... ... de contentis in instrumento tunc si instrumentum ...
de ... per adversarium non nocet producenti tacita confessio ... productionem instrumenti ut
... expressa sub ... instrumenti ... ... si confessio ... ... de contentis
in instrumento nulla facta mencione de instrumento ubi non instrumentum ... ... ut ...
sed ut solebat tunc producti instrumentum nocet confessio ... sit tacita ... expressa ...
... producit sed si per ... ... non nocet tacita confessio ... expressa

sic cete si ad instrm se referat et sub eius coniunctione fiat insi con ipis expressa
confessio sua lata sit In casibus aut in quibus dixi confessione narrat pducti ad
vestras instrm exstante intimationem nocebit si no pbat ut no do an de ex cap om
verbis vel colup ad sedem Et vide sub vo error et error confessionis et vide bar
in l pp legatus ff de his qui ind
Producta in ca pub an pbent in causa appellacois ratione sui integre vide
sub vo pbatio et probacoms ud suncit et et se
Productio instrm an videat tacite confiteri coram illa que in instro narrative
no dispositive continetur vide sub vbo error confessio et idcirco rote qlu 2 la
Prohibitio vide sub vo lex
Proprietas no est adaptabilis ad iura incorporalia licz ad ipa mã sit
adaptabilis possessio seu qu ud do an de cau po c si in
colup Et vide sub vo dominium
Prorogatio intr fit ad omnibus qualitatibus rei prorogate qd est vim in
qualitatibus dependentibus a pte prorogantis no independentibus facte tamen no do
an de app c. fera ij Et vide sub vo Iurisdictio
Prorogatio tim dil a nova assignatione no bar de damp infect li ij in pnc
et de pducta l in rebus ij Et plene ud ro qlu 3 2 7 ad fi
Protestatio que alii fit ut aliquid intimet an debeat fieri ad instro
publico p lecto vel tradito ei cui fit intimatio vide lex
in de tim de elec et bar ff de po l si quis instantes et sort pe qd tect
de no ope nuc li i § i Et plenissime p enim in l no solu § morte ex ti
de no ope nuc Et vide oio tex et glo § de rei ven l sicut Et vide sub vo pductio
instrm cum ptestacoe
Protestatio contra factum statim secuto fiat actus contra no valet secus si fiat ex intervallo
quia tunc vide a ptestacoe recessum ut no bar in l qui in aliena § celsus ff de
acquir h et qd est vim insi quando ptestatio expresse refert se ad futurum actum puta
si contingat me in futurum tale quid facere ro secus si illud verbum in futurum obmittat
ut no per bar et bal in l pacta novissima C de pactis Bar alibi vide
velle qd licet verbum in futurum no exprimat in ptestacone si tamen ipa ptestatio comparat
p vba sonancia futurum tempus puta si contingeret me tali quid facere ro qd tunc ptestacio
operatur etiam quo ad actum ex intervallo factum ut ipe no in l no solum § morte de no
ope nuc Et idem vide velle dnus an in deto c cum ex fecerunt de cons Et
vide p emmd de lib qlf. c. pulsi carta in fi vide § in vo grav et pont
qui vom cra sing
Protestacoem sufficit semel facere nec tenet quis ptestacoem sine intervallo iterare
ut no bar in l tota sexto C usuras de l ij et l mora in pnc de usu per
quod infert qd ubi instancia certo tpe limitata insi p actorem no steterit sufficit
ut dicat p actorem no stetisse qd actor semel requirat iudicem nec ferat sentenciam
bal tamen dt qd hoc no sufficiat requisicio sine ptestacoe ut no ipe in deo c rpi
Et hoc maxie fieri instancia appellacois inducit [illegible] si appellacon de tep appe
Ptestacio necia est qd fiat tpe impedimenti si quis vult p impedimento se excusare Unde
qui dt qd propter tempestatem maris fuit impeditus venire nec credit pve qd intitat ad
mare volens transfretare si no potuit impetum ex tempestate no tamen sufficeret
impedimentum maris fuisse nisi qd ostendit diligenciam suam qd forte et si impeditus
no fuisset tamen ire neglexisset no bar in l ij § qd dixi ff si quis cau

Protestatio que fit simul cum ea gesto si ordinatur ad detrahendum totaliter factum prout
sonat in facto quia protestatur quod fiet contra pro non facto talis protestatio non viciat. Idem
si ordinatur ad tollendum totaliter sensum facti prout sonat in verbis quod factum et effectus facti
dependent ab altera voluntate libera protestantis et effectus facti pendet a iure. Et dicitur pendere
a iudice quod quamvis procedit presumendo vel fingendo seu disponendo tunc si protestatio est iusta
causa vestita ut si putator vel alius dans operam rei licite adhibita diligentia que
exigitur protestatur viciat protestatio sed non est iusta causa vestita si intencionis [illegible]
protestantis quod non dolo facit non viciat protestationes. Non factum et effectus facti dependent a
voluntate protestantis ut confessio et similia tunc si factum geritur cum parte consenciente
protestationi vel consenciente viciat protestatio. Idem si protestatio non fit cum parte principali dum
tamen sit iusta causa vestita non viciat protestatio nisi ubi factum est dubium sed est assumpta
habita. Ubi autem protestatio ordinatur ad detrahendum partem formalem facti tunc si factum
dependet a voluntate protestantis tunc viciat protestatio ut si lego usufructum detracto usu quia
usus est formalis pro fructu non valet legatum et valet protestatio quia legatum dependet a
voluntate protestantis. Si si factum dependet a voluntate protestantis et alterius tunc si factum geritur
cum parte principali ex voluntate cuius factum et effectus facti dependet et post protestationem consentit
viciat protestatio et factum valet ut si contraho [illegible] sub protestatione ut [illegible]
si post tacet et non consentit quia tunc protestatio non valet et [illegible] prevalet. Si autem
factum non geritur cum principali parte si cum alio eius nomine [illegible] tunc [illegible] dato consensu eius
cum quo geritur non viciat protestatio et valet factum ut si ingrediar monasterium et protestor
ut michi liceat [illegible] non viciat protestatio quia ibi non est post prelatus consensus
quia [illegible] professionis contrahitur quod prelatus [illegible] cum deo licet in [illegible] obligetur
abbati recipienti vel superiori. Ubi vero protestatio ordinatur ad detrahendum aliquid de facto
et illud consentit dependeat a potestate solius protestantis viciat protestatio. Secus si dependeat
ex potestate alicuius alterius nisi ille alter tacite vel expresse consenciat cum dicatur consentire
qui non contradicit quo casu protestatio viciat [illegible] in contractu in factis qui non [illegible] de
voto continentie licet tacite obligetur non accipit [illegible] de novo si in ipsa susceptione ordinis
sacri protestetur quod non vult continere tacite ordinato protestatio viciat quod continentia non est de
formalibus ordinis sed consuetudinem in occidentali [illegible] non consuetudinem dependet a voluntate protestantis
vel alterius partis sed iuris tunc quod quamvis procedit in consuetudine disponendo fingendo
vel iure vel de iure presumendo tunc protestatio non viciat ut si quis recipit in eandem consuetudinem
iuris est quod tantum [illegible] protestatio ergo ordinatur ad tollendum iuris consuetudinem ut quod
[illegible] non [illegible] cum sit facultas obtulerit non viciat protestationem quod absencia non
dependet potestate sed iuris hic consuetudinem impedire. Et predicta vera in actibus extraiudicialibus.
In iudicialibus vero protestatio tendens ad detrahendum iuris consuetudinem ad factum non viciat
protestantem si faciat ipsum ut contrarium repellit nisi protestationem viciat ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] passum ubi autem protestatio ordinatur ad detrahendum
[illegible] effectus facti ut quia factum est [illegible] quod potest [illegible] intelligi tunc si [illegible] et effectus
facti dependent a potestate protestantis viciat protestatio [illegible] facere forma ut [illegible] potest
[illegible] quod facit [illegible] quod faciat animo [illegible] quod faciat animo ad [illegible]
si est [illegible] si protestetur quod facit animo [illegible] et non ad [illegible] viciat protestatio
si dependeat a potestate eius et alterius tunc viciat protestatio si viciat parte presente et tacente
vel consenciente vel contradicente ut si protestetur quamvis parte presente quod animo [illegible] videtur
non contestando viciat protestatio quia hoc videre est [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] aliud [illegible] inductum. Hec protestatio impellens factum ad
[illegible] viciat protestantem non [illegible] in dicto [illegible] ad [illegible]
passum [illegible]

Protestatio precedens factum et sibi contraria si ordinatur ad tollendum factum prout sonat

in facto non vitiat ut si mandarem tibi ut velles. Item et protestor quod non occides eum
non vitiat protestatio si ex voluntate homicidium sequitur. Ubi autem protestatio sequitur et ordinatur in de
terminationibus aliquis ipsius facti vel partis substantialis facti tunc si tale factum vel talis ipsius facti
vel partis substantiale facti dependet a potestate eius et alterius et contrarium factum ad propositum tunc
si factum licitum in se intellectum dubium vitiat protestatio ut si quis protestetur quod item feminam
quam in domo tenere disponat vult eam tenere in concubinam hoc scilicet est dubium cum
possit sonare in uxorem concubinam. Et idem in ingressu religionis cum sit pro superiorum licentia
quod illud scilicet est dubium sed si factum est certum et licitum non simpliciter certum tunc protestatio non
vitiat nisi is cui sit protestatio consentiat expresse nec sufficit tacita consensio ut si quis protestetur
se non velle aurum vel argentum in horreo suo recipere nec de eis se velle teneri tamen
postea ea recipit ista protestatio non vitiat dato quod fuit facta parti a qua postea ea recepit
quod videtur recipiendo a protestatione recedere. Et hoc verum nisi protestatio esset iuxta vestita quo
tunc pro eo quod factum est ex intervallo non tolleret protestationem nisi esset facta legitima dato
quod pars expresse non consensisset protestationi nisi scilicet adeo esset nobile quod absorberet omnem pr
simpliciter causae. Unde si instante metu quis protestetur quod per convenit actum vel via quod praestat
circa apta ad interim contrahendum protestatur quod non intendit consentire quod hic fuit metu stante
metu dato quod pars cum qua postea contrahit ignoraverit valet protestatio et non ...
nisi intervenerit talis quod copula est tantae praesumptionis quod absorberet omnem metum praeteritum ...
in instantis metus. Sed autem factum et ipsius facti dependent a potestate eius et alterius et generaliter
actum non tantum parte principali cum qua vinculum oriatur sed ad tertias tunc si protestatio est iuxta
principaliter ad parte recipiente ingressum sed cum Deo non vitiat protestatio ex quo consensus ... recepit se
facta nisi metus intervenerit in ipso ingressu vel non protestatio partis tendit ad detractionem
alicuius consentium ad factum tunc si consentium non dependet a potestate protestantis sed tamen non
vitiat protestatio. Nam recipere in carcerem dependet ex potestate recipientis si procedat protestatio
quia recepit sed non aliud ut ... praebendam non vitiat protestatio quod sit sive non dependebit
a potestate protestantis sed consentium dependet a potestate eius et alterius vitiat protestatio si
consentiat is cui praeiudicatur aliter non puta ... quod tenet cauponem obligatus ad reci
piendum hospites nisi subsit causa et quod recipiendo tenetur de omnibus illis illatis factam
protestatio per cauponem qui non intendit teneri de ibi impositis haec protestatio non dependet
ex potestate sua quia dispositione iuris est obligata de receptis ... quia pars possit praeiudicare
sibi renuntiando iuri suo si protestationi consentit sibi praeiudicat et ... quod expresse consentiat
alias tacendo licet per consentiente. Ubi autem protestatio tendit ad detrahendum protestationi ...
facti ut quia factum est ... intelligitur tunc si substantiale ... facti non dependet a
potestate protestantis non vitiat protestatio si dependet a potestate eius et alterius tunc si protestatio
consentiat ... vel saltem non contradicat vitiat protestatio si acta fiat in ... postea protestationem
... si ex intervallo unde si protestor quod non animo ... contestandi iudicis sed ...
instruendi et statim postea iudicio vitiat protestatio etiam si pars adversa non consentiat
sed si ex intervallo iudicis ... protestationis et actum ... in sensum in quo
potentiam sonat et prout ab aliis est intelligibile. Sed ... id quod est protestatum ...
... et tunc dato quod dependeat a potestate alterius protestatio non vitiat nisi illi ex propria
dicitur consensio ut non ... de ... articulum 2a ...
Protestatio ... factum quia facto prout sonat in ... in l. ... si ...
... prout sonat in sensum ... tunc si factum et ipsius facti dependent a potestate protestantis
vitiat protestatio unde si lego postea ea ... plenam voluntatem protestor quod non ... animo
legandi vitiat protestatio si ipsius facti non dependet ab eius potestate sed iuris ut ...
... postea ea protestor quod hoc non ... dolo nec animo delinquendi non vitiat protestatio
si dependent a potestate eius et alterius non vitiat protestatio nisi pars adversa expresse consentiat

Ubi aut ptestacio ordinat ad defendendu partez sonalem facti tuo independentibus
a ptate ptestantis innat ptestacio si pos est diuisa scius si indiuidua vz si lego vsufructum
pro eadem fructu innat ptestacio qm fructus est separabilis ab vsu si relego vsufructum
pro eadem vsu vo innat ptestacio qr vsus inseparabilis est a fructu si no depedet a
ptate eius no innat ptestacio Idem si depedet a ptate eius et alterius nisi ille alter
esset qsenciat vbi vo ptestacio ordinat ad debracionem alicuius qstitutum ad fctm tuu qui
si p toto vbi aut ptestacio ordinat ad debracionem alicuius pro facti tui independentia a ptate
voluntate innat ptestacio eius et alterius no innat nisi intendat expressa qsensu alterius
Idem et securus si a neutra ptate depedet ut no do an de qsti. cu cz in colup vbi
venio ad vltimu articulu
Protestacio qr p quemque actu quis facit contrariu alio no intendit in eu ut indicia qse
sive nec eius prorogacionem iurisdicionem prorogare si fiat ante et postea ex intervallo fiat actus
no innat ptesta. Ideo pro cautela qr sp in quolibet actu repetas ptestacionem. Plura vide a pte
stacionem vetessim no do an mc cu cz de qsti xxxi col. vi p hec pz qr qpetunt
Ptestacio quam quis facit in fine actoris qr astringit ad pbandum no nimia sed saluo illa q
sibi sufficiat ad victoriam vel innat ptestantem et si p sp adversa qdt qr pnul sit in
actu et depedet a ptate ptestantis se astringere ut no ut no do an. mc cum cz de
confessio. xxxi colup.
Ptestacio que fit in fine libelli saluo iur addendi vel minuendi no innat qr hoc
agere vel diminuere no depedet a ptate sua nisi fiat ius pmittit Et idq si tantum
ptestatur qr ex tunc qtinuari quaestionem in quasi possessione ita demum vocem habeat qui hz ius
petitorum quia no innat ptestacio nisi pars adversa qsenciat no do an cu cz de qsti
xxx cz colup vi p hoc pz qr de ptestacione
Protestacionum materiam vide plene in regula in generali lo vsque in ...

Protocollum sive in breviatura notarii no facit fidem si no habet signum
et subscripcionem tabellionis nec sufficit signum poni in prio qtinui
vel subscripcionem sed oportet in ultimo rogacionum signum ponere et subscripcionem secundum la de arc ut
no cn in l contrar C de fi instru. Et idem tenet spe et no bal ff de testa mili
l inquit qd intellige nisi qsuetudo aliter se haberet ut no bal in l ad testium C de qmons
qr testibus ff de testa vel nisi dicta abbreviatura aucte iudicis publicaretur ut no bal in l
qdta in prio qd sicut possit qr rogacio qui in abbreviatura scripsit est mortuus secundum host
ut no io an in c cum p tabellio de fi instru vi pscit et sup vi redacta Et hoc
vni qr abbreviata est in nd redacta et nullus ibi vicium apparet ut no bal in l fide
comissa C quomodo de l iii vide do an mc cu p. tabellio de fi instru Et bar in l
falla C idem accedendu de la et po Et io an in addi spe in ti de instru C quis
vi quid si abbreviatura vbi estant ca que pnt in breviata extendi io an circa
prim pot opi pro et con in addi spe in ti de instru cti C videcur vi et no qr
tabellio cogendus est vbi notat incolam tene qr pthocollu no facit fidem tam
scriptura incompleta et no pscita qd intellige nisi aucte iudicis fiunt p debitum exa...
c cum p tabellio et ita dt C in m fi.
Prothocollu si discordat ab instro standum est pthocollo tamquam matricis scripture ut
no glo in aucte tabel C si et bar in l scriptura ptulo de l n vide omino
do an mc cum p tabellio de fi instru vi quid abreviatura

Provisio superiorum habet vim clericorum et qsurmacionis no do an de regi pro
in lib xxi colup vi verno ad vltimu et no in c i de cler li
de in glo iii Et dr mc cum illis C i de pben eo li c. qd qsi vim qz eodem
iur spectat ad eum clericos et qsurmatos scius si diuisio iure ut no de cler ut ita
c li in ii glo Et ar lxiii dis in sinodo et io ino et ar in dicto c i de cler
cum int ... vbi omino vide Idem in vestitura quam facit plura qr

loco confirmacionis habere ut no. Cardinalis de elec. bis in ipsa. Et vide sub verbo collo. . .
Promissio late comprehendit nominatos populatos et collatos no. glo. in c. de fi. de elect.
Promissio facta de beneficio pretextu muneris quod non competit non valet licet ex alio capite ius
providendi competat no. hosti. Jo. an. et do. an. de conces. preben. dilectus ad fi. Et fac.
quod no. Jo. an. ex parte adversa super verbo eorum consilium quod intellige nisi auctore utrisque
munus tam competentis quam non competentis promissio fieret quia tunc valet pro ea que no. Jo.
an. de venditione in proemio in glo. quod no.

Publicum

in quo differat a manifesto vide sub verbo manifestum
Publica utilitas est preferenda privatae ff. de primipi. l. utilitas li.
xii et in auctentica de re. et ca. in pa. ff. quamobrem col. iiii. Et C. si ergo ius ut reipublice
Publice aliquid factum quando intelligatur vide glo. in c. i. de sepul. super verbo publice
Publicatio alicuius rei si fieri debet in civitate castro vel villa vel recepti pro omni possibili
ad noticiam illorum quorum interest fienda est altero ex octo modorum sive ex altero octo
locorum quorum secundum ponit Jo. an. videlicet primo in publica missa populorum secundo ut in loco
ubi fiunt sermones tercio in loco ubi fiunt nundinae sive mercata ut no. Jo. an. in c.
cum de elec. super verbo solemniter quarto in loco ubi predicatur verbum dei ut no. glo. in c.
de sen. excom. super verbo ad omnia quinto ubi fit forum ubi sunt plures officiales et multi
assistentes ut no. glo. in c. i. de sepul. super verbo publice sexto in loco ubi fiunt carceres
ut no. Jo. an. in c. illa de elec. in glo. mag. ad fi. septimo in locis consuetis preconia
alta voce proclamatorum et banimentorum ut in c. dum bea. qui ma. accu. poss. octavo per
affixionem scripture ad valvas vel muros ecclesie vel alterius loci ubi solebat locari quod
venit ff. de inspiciendo l. i. ad et si pupilla ff. de preb. Et generaliter potest fieri dicta publicatio
in quolibet alio actu per plures frequentato ut no. Jo. an. in dicta de cum de elec.

Qualitas

aggravans penam delicti si fuit accusatione omissa
an pendente potest addi vel eo per sententiam finito potest vero aliunde
qualiter novo iudicio inchoari vero bar. in l. senatus ff. de accu.
et in l. denunciasse ff. quod tam de adul. et bal. et Ange. in l. in
delictis ff. si detracta ff. de noxa. Et vide sub verbo iudex ff.
Qualitas non stat sine subiecto et fundamento tollitur glo. de constitutio c. cum accessissent
Qualitas consideratur quo tempore inspicienda sit vade bar. in l. fabius C. de aqu. et con.
li. xi ubi dicit de qualitate purgante et bal. C. de imp. l. imperiales ff. hec illud
ubi dicit de qualitate inhiante
Qualitas adiecta verbis debet intelligi secundum tempus verbi ideo requiritur quod illo tempore
qualitas adsit nec sufficeret quod ante vel post illud tempus adesset l. in delictis ff. simul cum
ff. de noxa et in l. iii de an. et at. le. et no. bar. in l. bona ff. de test. mili.
Qualitas aggravans penam delicti deducta in accusatione vel inquisitione si non probatur
nulla potest quis condempnari licet delictum probetur ut no. C. hy et Jo. an. de arc. in c. ii C.
de pba. Et Jo. an. in addi. spe. super rubrica de accu. Sed bal. in dicta l. ii dicit quod
quando forma et melius bar. aut aliter distinguit in l. denunciasse ff. quod tamen ff. de adul.
ubi dicit quod predicta procedunt quando qualitas non probata facit cessare accusationem sive accusatorem
competentem vel quando alterat factum sive crimen ita quod faciat videri aliud factum quam
sit intentatum secus si factum non alterat quia tunc potest reus condempnari qualitate detracta
donum tamen detractatur pendente iudicio. Et idem tangit bar. in l. quod ergo ff. pena
crimen ff. de his que no. in fa. et in l. edicta C. de eden. si quando econtra si detracta
qualitas aggravativa fuit in accusatione vel inquisitione omissa si in processu probata

Q

an possit ademptio sicut scriptum quali tem p[ro] probatione dicitur quod sic ut no. Jo. an. in addi. predicta vide sub v[erbo] libellus in quo

Qualitas posita in principio medio vel fine dispositionis an referatur ad omnia precedentia et sequentia vide sub v[erbo] clausula que est posita

Quamdiu

qt ad[hoc] vide no. d. ange. Jo. de ca[n]ha de vita et [honestate] cler[icorum]

Quamquam

sit pro connexione et adversativa et ponitur p[ro] quamvis inst.

ponatur ... no. do. an. de ca[n]ha de vita et ho[nestate] cl[ericorum]

Quesitores

demonstrant no. dicit ad questuandum admitti nisi exhibeant litteras apostolicas vel diocesani de pe. et re. cu[m] ex eo et no. suffi... litteras apostolicas hic nisi sicuti per diocesanum diligenter examinate ut in cle. si co. ...

Questores debent esse modesti et discreti et no. in tabernis nec aliis locis inconguis hospitari ut in dicto c[apitulo] ... ex eo nec debent ferram litteras sivat ... alis gerunt p[ro]mi... ut dicit de fi. de here. ut officium quod possendi li. vi. Et si plures litteris portant p[ro]mi... sunt de privilegio vicarie

Questores no. possunt aliquem eis resistentem vel parere nolentem citare nec constringere sed simpliciter possunt exortatione caritativa subsidia petere et indulgentiam quam habent exponere de pe. et remiss. c. i. li. vi. Et dicit c. ad officium quod apostolicum ... de here. eo li.

Quinimmo

quando dicitur stabi et est modus capitis vide dicta in c. tibi de rescri. li. vi. in v[erbo] quinimmo et sunt due dictiones

Ratificatio

si fiat post tempus quo debuit actus geri per dominum licet no. valeat ad finem valet tamen in his que tendunt ad preiudicium ratificantis no. ro. q. ... 12 valet etiam ad finem in tantum posito in scripto ... vide sub v[erbo] appellatio ...

Ratificatio appellationis interposite per alium noe ratificantis tempore quo absentes sunt sententia lata potest fieri infra x dies a die interposite appellationis secundum Innoc. secundum scri... tempus et arch. potest fieri ... x dies a die sententie no. Jo. an. de elec. c. i. li. vi. vel supra glo. secundum magistrum in novella Idem tenet ibi ... et idem dicit Oldra. consilio 138 no. solum expresse sed etiam tacite ... gessit ultra fines mandati Jo. an. autem eo ipso quod dominus potest procuratorem excessisse mandatum et no. contradicit videtur ratificare vide ro. q. ... 10 et an. de ... ex parte decani v[erbo] ... Et vide sub v[erbo] procurator si aliquid agit ... id vide quod si procurator ... dominus in... mira generacia manu in precedo non apprehensum Et prout illa ... ... videtur dominus tacite ratificasse p[ro]p[ter] gesta per procuratorem expresse in ... predicta no. ro. q. 19 vide la. in c. ... de ... li. vi.

Ratificare an possit gesta per procuratorem expresse vel tacite revocatum vide sub v[erbo] ... quod ... mandatum subsequenti et subsequenti revocandi Et ... sub v[erbo] ratificare potest prelatus Et vide ... Jo. an. in c. dispensatione in ... ff. d. ... et ... quod ratificare potest dominus

Ratificare videtur quo appellatorum ab aliis pro noe interpositam si appellationem prosequi sunt et no. contradicit maxime si per ea illam appellatorum preceptum sunt no. ro. q. 3 ... 6

Ratificare possunt canonicos etiam ... noe ... no. ... ut no. glo. mag. in ... de rescr. ... cum ad ... est ... illud quod ratifico factum sunt ad preiudicium Et ita no. ro. in ... li. vi.

Ratificare potest prelatus gesta per procuratorem sui predecessoris si ... illa gessit no. ... ... si nomine ... predecessorum no. ro. ... 360

Ratificare an videatur prelatus locationem predecessoris recipiendo aliquo tempore pensionem locationis vide sub v[erbo] prelatus ... prelatus ...

Ratificari an possit p(ro)latus condem(nationem) que ab i(n)itio fuit nulla vide sub v(erbo) i(n)ito(r) et i(n)itio(r) s(ecundum) in gestu

Ratificari p(otest) et convalidari ex supervenie(n)te (con)sensu q(uo)d ab initio fuit nullum fallit in electio(n)e in qua certa forma requirit(ur) et no(tat) Jo(hannes) an(dree) in c(apitulo) I de re(bus) ecc(lesi)e non alie(nandis) li(bro) vi(o) sup(er) glo(ssa) in novella

Ratificatio acta nulli (con)patitur et ex nu(n)c licet no(n) ut e(st) petro no(tat) Jo(hannes) an(dree) de regu(lis) iur(is) no(n) firmat(ur) li(bro) vi in glo(ssa) et in no(ta) vide glo(ssam) in c(apitulo) om(n)i no(tatur) de his que fiunt a p(re)la(to) sine (con)sensu cap(ituli) contrariu(m) vide(tur) tex(tus) q(uod) op(er)a(tur) ut e(st) retro in l(ege) licet ff de neg(otiis) ge(stis) vide do(minum) an(dream) in c(apitulo) cum (con)suetudinis de (con)suetudine ubi (con)cludit q(uod) operatur retro q(uod) acta fuit aliquo respectu valida alias Et idem concludit bar(tolus) et bal(dus) in l(ege) observare § ff de offi(cio) procon(sulis) et l(egati)

Ratificare p(otes)t p(re)latus alienationes invalidas et nullas s(ecundu)m i(n)nocen(tium) q(uod) o(mn)i(n)o (con)tra q(uo)d sit nulle aliter q(uam) p(ro) defectibus iurisdictionis sine p(re)latis ind(ucend)is vel alias no(tat) ro(manus) (con)si(lio) 2 .C.

Ratificari no(n) p(otes)t a superiore s(ente)n(ti)a lata per illud qui (com)pressit ut delegatus cum ordina(rius) no(n) (con)sentit no(tat) glo(ssa) ff de neg(otiis) ge(stis) l(ege) si d(omi)nus bal(dus) p(otes)t ratificare s(ente)n(tiam) latam p(ro) eo quia ut pars cum litigavit sed no(n) (con)sentit et ibi no(tat) bar(tolus)

Ratificari an possit p(er) tertium iudicem processus habitus per duos ipso tertio eorum collega absente vide sub v(erbo) iudex § iudices delegati s(ecundu)m s(unt)

Ratificatio no(n) trahitur retro in p(re)iudicium iuris alteri medio t(em)p(o)r(e) q(uae)siti no(tat) bar(tolus) ff rem ra(tam) ha(beri) l(ege) si videlicet § I et de solu(tionibus) l(ege) cum dote § I vide omnino q(uod) no(tat) bar(tolus) ff de adul(teriis) l(ege) si uxor § si quis et bal(dus) in l(ege) si § ad macedo(nianum)

Ratihabitio licet trahatur retro quo ad acta pendentia s(ecundu)m quo ad acta medio t(em)p(o)r(e) p(er)fectos et (con)summatos ut no(tat) bar(tolus) in l(ege) si inhabitator debitor § si pau(lus) ff rem rat(am) ha(beri) p(ro) p(re)iudicium Et idem in statutis ut no(tat) do(minus) an(dreas) in c(apitulo) p(re)terea de app(ellationibus) Et adverte q(uod) est in p(re)iudicium ratificantis no(n) detrahit(ur) retro quo ad acta medio t(em)p(o)r(e) p(er)fectos ut est cap(itulo) in c(apitulo) gratia de rescr(iptis) li(bro) vi(o)

Ratificari p(otes)t d(omi)n(u)s gestum a p(ro)c(urato)re p(ro)p(ri)e no(n) solum ad p(re)iudicium sed etiam ad favorem ratificantis v(er)u(m) q(uod) no(n) detrahit(ur) retro quo ad acta medio t(em)p(o)r(e) p(er)fectos ut est cap(itulo) in c(apitulo) gratia de rescr(iptis) li(bro) vi cat(haloni) ut no(tat) glo(ssa) et bar(tolus) in l(ege) nesennius § sic et minus ff de neg(otiis) ge(stis) Et idem no(tat) bar(tolus) in l(ege) si tutor C(odice) qui ca(usa) in inte(grum) re(stitutio) no(n) est ne licet (con)tra et pe(trus) de bi(ttone) dicunt q(uod) ad favorem ratificari no(n) possit nisi ratificans sit in mora ut ipse no(tat) ff de (con)di(ctione) in(debiti) l(ege) licet (con)tra an(tonius) aut(em) in d(i)c(t)a l(ege) licet d(ici)t q(uod) tunc valet ratificatio ad favorem quando s(ente)n(ti)a fuit lata contra s(ente)n(tiam) absolutoriam no(n) (con)firmatam et (con)stituit quod nulla ex defectu solemnitatis vide s(upra) § ratificari an possint gesta

Reconventio

no(n) h(ab)et locum contra agentem possessorio recuperande nisi (con)veniat(ur) de alia spoliatione no(tat) ro(manus) (con)si(lio) xv Et est tex(tus) in c(apitulo) si de te(rra) cognitio vide tex(tus) qui p(re)dicta limitat et c(apitulo) frequens de resti(tutione) spo(liatorum) li(bro) vi ubi dicit(ur) q(uod) itidem illud repellit(ur) reconvenientis p(er) obiectum spoliationis s(ecundu)m obiciens p(ro)bat spoliationem i(n)fra xv dies et ita no(tat) car(dinalis) de an(ania) de can(onicis) post nonam dubitationem vii col(umna) v(ersiculo) oppo(nitur) q(uod) no(n) ingerendo d(icitu)r an (con)tra dicta exceptio oppo(nitur) an lite (con)te(sta)ta ut no(tat) in eadem col(umna) v(ersiculo) oppo(nitur) q(uod) exceptio dilatoria Q(u)o mo(do) aut(em) sit forma (con)cludendi vide do(minum) an(dream) in d(i)c(t)o c(apitulo) si v(ersiculo) oppo(nitur) ii iii col(umna) Et vide sub v(erbo) clericus no(n) p(otes)t reconveniri

Reconventio q(uo)d in quibus causis fieri possit vide plenissime per do(minum) an(dream) in c(apitulo) I de mu(tuis) pe(titionibus) et per bal(dum) in auct(entica) et consequenter et in l(ege) cu(m) pos(ses)s(ori) § quod et q(uod) in

Regula

an h(ab)eat vim legis vide sub v(erbo) lex § legis vim

Religiosus

an p(otes)t transire ad strictiorem laxatorem vel parem

religionem sine licentia ipsius vel saltem sui superioris vel conventus vide glo de
poben. ad singula § si l. vi et vide sub v° monachus per totum
Religiosus an possit agere possessorio vel petitorio nec ipso vide no. an. d' respte
cum dilectus pull et ult colum et vide sub v° possessio tamen jus et sub v° possessio
§ possessorio vel petitorio agere non potest
Religiosi proprie appellantur illi novicii qui non sunt professi nec habent vocem in
capitulo no. glo. de elec. ex eo libro vi supra v° tracte
Religiosi sunt mendicantes et abusus tamen et ex evidenti malicia ymoneri per superiores
possunt implorare iudicis officium sicut hii qui male tractantur ad quos licet hoc
non requiratur apud italicos qui eum ilia bona mendicantia consultum quod eis liceat
inuda voluntate revocare no. do. an. d' cum pos. c si xii colum v° q° de proc.
Religiosus autem qui per contractum est perpetuatum clericus et superiori, confirmat contractus
procura non manat. sed non revocatur nisi ex causa iusta et manifesta ut me modo
in § de testa. no. et ibi no. Jo. an. vide omnino supra v° bonum § bonum mamale
Religiosus qui clericum de eo facte consensit de licentia sui superioris potest sine alia
licentia superioris dictum clericum pro se et per eum agere et potentes constituere quod
dando monacho licentiam consciendi videtur quidem dare licentiam comparandi no. glo.
in de § religiosus de proc. in v° constituere quod et si dat licentiam quod potest stare in
probo videtur dare licentiam quod possit acusare et agere cum impedientes eum stare
in studiis no. glo. de acu. ex parte in v° alios. Ex hiis sequitur quod si ipse procedet
monacho de bonis videtur ei licentiam dare quod pro illo consequendo possit agere et pro-
curatorem constituere pro ma allegata in glo predicta
Religiosus non potest procuratores constituere nec constitui procurator ut mandatum recipiatur et exequatur
sine licentia sui immediati superioris nisi per consuetudinem eorundem litis in talibus in quibus
regulares sine religiosi ad iudicium admittuntur ut in de religiosis de proc. Item
potest quilibet religiosus constitui procurator in omni causa concernente utilitatem sui monasterii continuo
in concernentibus utilitatem etiam monasterii sui ut no. Innoc. in c. ca. § et a de re
iudi. licet aut regulariter non potest religiosus procurator constituere sine licentia superioris
fallit quando vult prelatum suum denunciare sine acusare ut de clericis suum prelati agere
vel per consuetudinem contra litis vel si tamen enim inquiritur et quando ubi possit per se agere potest
procuratorem constituere aliter secus ut no. Innoc. credo an in deco c. eo § et a predicta
vera in religiosis vel claustrali secus in prelato quia ipse potest procuratores constituere
et constitui alterius superioris licentia non acquisita ut no. glo. in dicto de religiosis
Ratio est quod quo ad monasterium aliud non subest per hoc sequitur quod quilibet religiosus constitutus
administrator § licet non sit prelatus potest procuratorem constituere ut no. Fran. de zaba-
rellis in de predicta in viii casso vide sub v° possessio § possessorio vel peti-
torio et vide § § se
Religiosus non potest conservare clericum de se facte ex monasterio ut ex causa piam sine licentia
superioris de elec. § religiosus li. vi quod est verum quando electus sit a maiori parte colle-
gii conventus vel saltem a media parte secus § armodum quod tunc contra d' licentia superioris (
consentire non potest ut me esse dicto ca. li. et li. et ibi no. Jo. an. in novella sed
priorum facte per ipsam pro monachus consentire posse sine licentia abbatis quod ipse
prelatus monacho quorum se monachum fecit de bono mandatis ipsius per illam
vice quod emancipat monachum ab abbate quo ad hoc quod non potest mittere ad
claustrum revocari ut no. Jo. an. de offi. ordi. publi. li. vi in novella in pro
et de elec. eo. ut per supra 2a glo et pari ratione puto quod monachus possit sine
licentia abbatis a ipso bonum impetrare et contra eo ad impetrandum procuratorem constituere

qnia qd pot pse pot p aliud ut ff q px iiij hec p hoc qi no pot monitu ad claustr dua sine con voto et seruaz regule sm madata sine con obedien qr qno ad illa rmanet sub obediencia ut no Jnnoc et Jo an inc si tpm de vol mo et hns puto bnfitiu manuale posse et debe ex gsuetudine psscripta gsui ut ppetuu ut dicit ppetui con obcam in gne ut expmissi pst si dice statui bnfior intrare qd fieri pot sparo vel anmat ut est casus in c ca de bnficio de pben li vi et sa qd no do an de qstr vbi porrecta ad finez vbi dt p beneficiu ppetuu posse si ex qstitucione tpali go et ego potit tpale ppetuu fieri ex qstitucione vl gsuetudine qne vim qstitucionis obtinet Et vide ois sub v bnficiu q bnm manuale et q bnficia manualia lict p ppetuu

Religiosi mandantes no pnt cis relicta pete nisi accomo pnt hi officio indicas ut no bat in l. magiquita de anno le hoc tam intellige de relictis qnon non sunt aid incapaces

Religiosi sunt fres hospital sci Johis Jerol licet laici sunt de sen eccl canonica Et ibi no do an Canda by sunt laici et qnda sunt clici ut no de v pg c 1 li vi sup v ppaluit et ibi expmunt pvilegia ipoz fratz concebant stm in clausti ut in de et s pilio d ipis et ibi no per glo ffran de zaba et do an.

Remissio no pot dari ad ptes ad pbandu aliq lez index eos admisit ad pbandu in curia et extra qnia talis remissio ptinet ad ppam insi index hoc faciat de volunte vtriusq partis no ro qdu 10 Et vide sub v index q

Remissio postq est data ad ptes no pot index in causa pcede sine comissione q si ptes velint rnndare remissiam qnia ex quo ppa semel apposuit manu no dz index se intromitte no ro qdu 1 3

Remissio ad ptes p testib pcedenda si est data in pma instancia no dz etiam impa sup nouis articlis eciaz ad impossibilia nc apia via standibg no ro qdu 2 10 R si in pma instancia no sint petita post pub in 2a no ro qdu 2 90

Remissio no est danda qu testat do calupma petentis no Jnnoc de concess pben post electionem

Remissio ad ptes no est danda p exceptionibus dilatoriis nc p aliis pponibus per modicibus nc emergebibs in ca sed p exceptionibus pemptoriis pu con testes vel alit vbi ca pcet si exceptio no pbare hm est danda remissio ut no ro qdu 2 1 3 Idem no Jo an de excep c 1 li o vi sup glo instigas in nola et ap c 1 in pri v dt Jo an fm host qi si pq lite qst oppo q appellatz q no appellauit ista tempe pemptoria et sup ca dz ca remissio q pmut libellum cotenta in eo Idem dic spe in excep instiltis con snaz vel actu aliud et in omi casu vbi agitur de magno pindicio ut ipd no in l de dila q 1 v si et si de ex

Remissio ad ptes licet no sit danda p instrus pducendis si tam pgnia sigilla et notaria instr pducti negentur p ett pbandis e dada rmissio no ro qdu 2 19

Remissio no dz ad exceptionem pbanda p testes extra curiaz no Jo an de exce c 1 li vi sup glo qnd si ad finez in nola qd intell qu exceptio oppo in vim dilatorie ut no s q rmissio ad ptes no est dada p exceptionibus

Renunciacio de bnfo p spoliatu no ratz si si fecit pactu de no agendo interdicto vnde vi bm obstabit si pq ca agd nolent fm Jnnoc ut no ro qdu 2 9 l et vide sub v appla si est interposita bnficiu q capitu q possessio q

Renu͂cio͂ bn̄ficii facta per metu͂ valz ipo iure sed pot̄ rescindi officio iudicis vel
accione qr me cau͂ fallit qn̄ renu͂cio fit per capcione et detencione secularium plator͂
ut no͂ io͂ ¶ glo. 3. 7. 8
Renu͂ciacio bn̄ficii simoniace facta no͂ valet sicut nec collo ipius bn̄ficii simoniace
facta tenet ut no͂ Jo an de re pmu͂ c. cum vniuersorum et ar͂ l q l ordinacio͂ ex
dict simo ce renu͂ciaui qn̄ renu͂ciat hoc expresso in alto ḡtra ut no͂ glo de off
dele ex pte l s s hec no͂ exprimitur licz in mente agatur no͂ est simo a ut no͂ Jmoc de simo
si tibi renu͂cio bn̄ficio ut tu nepoti meo vel amico meo renu͂cies tuu͂ ut no͂ Jo an
de re pmu͂ c l ¶o inf sup vo sua in nota
Renu͂ciac intelligitur pmu͂ bn̄ficiu͂ quod scdm incopabile ad pl̄s acceptat nisi postqz
scdi pacificam possessionem adeptus fuit ut no͂ Jo an de ipe in uiā Et sic ex assecucione
possessionis scdi incopabilis tacite renu͂cia pmo ita ecaz et sorcia tacite renu͂ciat
liti et cause sup pmo mote ecaz si in assecucione ei expresse ptestetur qr no͂
intendit renu͂ciare iuri nec liti sup pmo scdm Jmoc Et no͂ Jo an in dec c
in uiā licz host in qud s do an tit ibi opi plus dicens qr talis ptestacio reproba
et reprobata operatur qr no͂ sit assecucio scdi et in locuma p illaz assecucionem pacificam
pdibit ius qr habebat in pmo ita dt do an in dec c in uiā zolt colup Et ad
verte qr sicut p assecucionem pacificam sic tacite renu͂ciat pmo et liti sup eo mote
ita et si p eum stetit quominus possessionem assequeretur ut no͂ Jo an in dec
c in uiā
Renu͂ciare no͂ pot quis bn̄ficio ecclie nec iuri spuali sine auctoe superioris tam
in spualibus et tpalibus ut no͂ io glo 2 q l s in bn̄ficialibus vz qn renu͂cio esset
sine auctoe superioris ut si quis renu͂ciat eleccioni an ḡfiracoz ut no͂ Jo an in
c ipe in uiā et hec vera quo ad pindiciu͂ renu͂ciantis s quo ad pindiciu͂ superioris
no͂ ut no͂ Jo an de elec c elco h o in glo sup vo renu͂ciat Item valz
renu͂cio p electum vel emptum collom quis renu͂ciat antequam acceptet vel eciam si post
acceptacione renu͂ciat s bn̄ficiu͂ est ut ḡcessa ut no͂ Jo an de ap ḡtibitis
Adverte tamen ibi Jo an loqr in electo p quaz no͂ quiritur ius in re s dic qr licz
in electo loqna lz de emptis mete colligitur ibi qr in alio titulo p quod quiritur
ius in re Jdem sic qr si no͂ est ius plenu͂ et pacificu͂ pot ille renu͂ciare ecaz
in absencia superioris licz go sit plenu͂ s no͂ pacificu͂ renu͂ciari potest quod intellige
dnc an bn̄m sit pbabile dubiu͂ est an ius habeat secus s certu͂ sit qr ius licz
licet liter pacia ut no͂ do an de renu͂c in dubiis Item valet renu͂cio sine
superioris vide plene quo ad expressam renu͂ciacionem an valeat sine auctoe superioris
et ona auctaliu͂ requitur quod no͂ d an in dec c l qr in dubiis et quo ad tacitam
renu͂ciacionem vide Jo an in da mutac li in nota et vide sub vo bn̄m q
bn̄m no͂ vacat et q bn̄m no͂ pot
Renu͂ciare no͂ pot quis sine auctoe superioris bn̄o quod obtinet titulo colorato s no͂
vero vide p glo et doc de renu͂c in si
Renu͂cians liti et cause in bn̄ficialibus absque superiore licz no͂ abdicet a se ius
bn̄ficii nec p hoc vacat bn̄m tn̄ si volt pq ea agere sup eodem bn̄o obstat
excepcio sicut si fecisset pactu͂ de no͂ petendo sine agendo ut no͂ io glo 2 q l vide
t q px s do an in c cum pdom de pactis dt qr tunc valz renu͂ciacio
liti et cause qn̄ sit in piudicia iudicis et dt qr ita con͂ inst Bar in l no͂
solum q liberacio de libe le s Jmoc et host dicit in dec c cum
pridem qr valet renu͂cio liti facta parte ecaz absente et hoc ḡtr ordin
litium ut no͂ Jo an

Renunciamus liti et cause non intelligitur renunciare iuri quod est verum in beneficialibus et
spiritualibus nisi talis renunciacio fiet coram superiore ad quem pertinet institucio et
destitucio beneficiorum secus in prophanis et temporalibus in quibus renuncians liti et cause
non intelligitur iuri renunciasse secus si simpliciter liti renunciet et valet renunciacio facta
eciam in absencia partis no. in c. quia 2 q. 6 et vide s. v. lite

Renunciacio simpliciter facta parte absente non preiudicat renuncianti secus si renunciacio
fit per pactum non simpliciter no. Jo. an. de iure iurando quintavallis v. remo ad septimum
Innoc. hic dicit quod si renunciacio eciam absentis parati exceptio iure veniens de trine
Et vide ibi d. an. si addite quod Innoc. loquitur quando renunciacio valet quod parti facta
est quo casu eciam aliis absentibus prodest Et intelligerit an. in l. labeo ff. de minimis
vide Innoc. et Jo. an. in c. pridem de pactis ad viii q. 1 quam periculosum si vota
dicit quod renunciacio simpliciter facta parte absente valet ut no. in c. quia 2 q. 6 vide eciam
quia 2 q. 7 Jo. an. in c. cum pridem de pactis dicit quod si est facta renunciacio in presencia
iudicis reputabitur parti partis

Renunciacio facta parte absente et acceptante habet vim pacti ut no.
Jo. an. de iureiurando quintavallis v. remo ad septimum

Renunciari non potest iuri futuro nisi renunciacio deducatur in pactum ideo appellacioni
future non potest renunciare et per consequens nisi per pactum secundum canonistas legistae dicunt
quod si fiat in iudicio valet et parte absente sed extra iudicium non valet nisi ambe
partes paciscantur vel una in presencia alterius no. in c. quia 2 q. 7 si Jo. an. secundum dicit
quod valet renunciacio in c. quintavallis v. et dicta de iureiurando secundo est quod iudex diligentius
a superiore et inrat et per eo possit ut ipse no. eo c. v. remo ad septimum Bar.
dicit quod per pactum valet in l. cum antecessoribus C. de temporibus appellacionis sine pacto
non valet nisi in iudicio fiat ut Bar. no. in l. 1 ff. de appellacionibus recipiendis vel non Et idem
dicit Jo. an. de appellacionibus pastoralis in prohemio hic est in si vide Innoc. in c. vacante de eleccione

Renunciare iuri suo cuilibet licitum est de his ad appellacionem et 1 q. vii quam periculosum
Excipiuntur tamen multi casus in quibus non potest quis iuri suo renunciare quos
exprimit Jo. an. in dicto c. ad apostolicam Et adde quod no. Jo. an. in dicto c. si
diligenti de foro competenti

Renunciare non possunt partes ordini iudiciali iudiciorum sicut est licitum quibus in casibus
in quibus servandus est ordo iudicialis no. in c. quia 8 q. 7 vide Jo. an. in c. si in quinta
glo. de re iudicata li. vi in d. de tempore in glo. si de v. significacione Et Jo. an. in illa glo. quod
dicentem in c. de causis de officio delegati

Renunciare non potest quis privilegio ne quemadmodum nisi in quantum facere potest si et privilegium
competit racione persone secus si racione actus no. Jo. an. de solu. c. dudum in si

Renunciacio tacita privilegii an inducatur per contrarium usum et quanto tempore vide
sub v. privilegium perditur

Renunciare non intelligitur excepcioni declinatorie qui petit copiam rescripti vel libelli
vel qui dedit cauciones defendendo iuri no. Jo. an. de re iudicata vel intellectum v. opponere
quis potest Et est casus in l. non vel in iudicium ff. de iudiciis Et vide sub v. excepcio
et excepcio declinatoria iurisdiccionis no.

Renunciare non intelligitur iuri suo ille qui vel procurator alterius litigat et obtinet rem in
qua ipse prius ius habere pretendebat no. in c. quia 3 q. 8 quod intelligere quis prius tunc
ignorabat ius sibi competere Et eadem racione tollitur secus quod si sciens et idem
in advocato qui sciens pro alio advocat super re in qua ius habet iuri suo renunciasse

videbitur ut no. Jo. an. de trans. ex litis
Renunciat videtur testis mri sibi competenti in re super qua inter alios constituer et ipse
ut testis adhibebitur quod procedit cum non solum est testis sed etiam auctor et faciente
presentis auctorem contractu ut no. Jo. an. de testie ex litis
Renunciantis mri lite et cause licet non sit audienda super re de qua prius agebatur
tamen quia post eius interesse tantum fructuum et expensarum super illis audienda est
no. Jo. an. de simo per tras et super ult. glo. sed Jo. an. loquitur de 2o. omni
ut sit no. de renunciante
Renunciare potest mri ex praescriptione quaesito de praescrip. vemens et ibi no. Jo. an. in mercede
quod limita et declara ut no. ibidem per eum in vlt. col. dic quod ibi interesset
auctoris superiore a quo fuit privilegium impetratum per quod induceretur tacita renunciatio
mris ex praescriptione quaesiti Et vide s. quis renunciare an potest
Renunciare videtur quis mri sibi competenti ex praescriptione vel aliunde quod eius mri quod
est per privilegium impetrat no. Jo. an. de praescrip. vemens in glo. vlt. quod limita
nisi illud mri quaesitum esset dubium vel nisi per privilegium vltimum et amplius providetur
ut no. Jo. an. de privile. ad presentie super vlt. glo. lib. vjo. in nova Adverte quod
Jo. an. in dicto c. vemens non dicit quod renunciare vj sed quod impetrans privilegium fatetur
et crede videtur rem ad se non pertinere sed dic quod illud fateri includit tacitam renunciationem
An aut per talem confessionem dictum prodatur vide bal. c. de mri et stet regno l. ad
fide vel vltima quod aut quis videtur non renunciare primo mri et tituli ex
impetratione secunda sed ad quod non dicit in c. per clarum de concess. preben. vbi dicitur
quod tex probat quod quis potest vti duobus titulis per quod procedit mris in bijo ei competentibus
Et idem dicit Ja. de castel in alle vlt. et Cal. in capitulo sub titulo de elec. consi
lio vn Rindeu posset quod videtur non copulative sed disiunctive ut si ex primo iuvari non
potest iuvetur ex secundo Et sic mim hoc stat quod videtur renunciatum primo ex impetratione secunda
et iuvabitur ex 2o quod procedit quando primum erat invalidum sed si validum erat tunc an
ex impetratione nova simpliciter facta videtur primo mri renunciatum Dubium est credo quod
per tex in dicto c. vemens vbi vel tamen quod est verum si sciunt secus si ignorant
primum mris sibi competere per l. mri dicendum c. de in offi. test. Sit ergo cautus alle
gans tacitam renunciationem ut deducat scientiam sed si sciente confitetur debeni c. per clarum vel saltem
primo collationem sibi factam non censetur illa renunciasse acceptando 2am sed potest vtramque
simul et simplex deducere Et ita intelligit Jo. an. illud tex in c. nulla. scilicet de consti.
mrs lib. vj per quo facit lex cum maiores c. de in offi. tes. licet ibi loquatur in
remedijs tam simul sed in diuersis instantijs proposit. in illa lex sed quod electo
vna non inducit tacitam renunciationem alterius quod intendit ambo ad eundem finem ut
quis reddatur institutus et a succedatur ab intestato et illam l. allegat ad hoc
Jo. an. in c. ut quis dnas de elec. lib. vjo. in nova in suffragio super glo. sed tamen
Et vide sub vo. actio in prin. et sub vo. privilegium et praescrip.
Renunciare an potest recepto sentiarum vide sub vo. sentiae cuius simulacrum
Renunciat an videtur quis mri suo si longo tempore stetit quod illo mr vsus est non
fuit vel passus fuit aliud contra illud mris vel vide sub vo. praescrip. sed praescribi an
possit libertas sine libertatis et titulo praesumpto vel sub vo. privilegium et privilegium
non perditur per usum
Renunciare an possit prelatus mri dignitatis sue dic quod sic in praeiudicium eius sed
praeiudicium est speciale a praeiudicio ecclesie vel dignitatis non potest ut no. Jo. an. in c.

cum venissent de mstr in pulc et ult col vide s. s. renunciare pot prelat
Item prelat etiam cu tota conventu no pot renunciare aliquam m. ecclie in prin
dicam ipius eccle et ipemet prelat qui renunciat et mrat pot quenu no ecclie
et no noe suo ut no Innoc et Jo an de prile acciby et do an de consti
cu acce ssissent et dicto c cum venissent pot tam renunciare prelat pbadiatibus
ecclie appetentibus ut no do an de qst ques consti cu alium vo remo
Renunciari no pot etiam cum iurato l. si unquam C de revo dona ut no Bar in l.
tua fin s. imperator de l. ij et bal in l. i C de inoffi dona et Jo an in addi
spe in ti de instru edi s. sporto vo Item no
Renunciari no pot privilegio insfabilibus p. pesonis concesso miracionis intuitu
ut no per glo C qui imper inter pu et vi l. unica
Replicatio vide sub vo actor s. actor
Represalie an et qu sint licite vide tex in c. i de iniur li vj et
qd no Jo an et qd no p eisdem in ca no dicit co li in mar
Reprobatio vide sub vo instrum s. instrum
Rescriptum valet loco libelli in summarijs causis ut in Bursal liz
secus in alijs sm hoc ut no do an in c ij de rspt et vide sub vo libellus
s. libelli loco et vide sub vo ptra s. ptrat pot sicu p iuramentum
Rescriptum an viciat licet plura capita narrent quorum aliqd falsum qst dido
ex vero possit sortiri effectum et no ro qdu 67 dn aut sufficiat aliud ex
narratis pre vide d an in c ij de rspt et vide omnino p eum in ca expte
in c s. de indi et ar i. dis omnis dic qd si apparet sup qmbus narratis fundat
se ppa sufficit illa vera nec obstat qd alia narrata sint falsa ut no la alle tex
in et idem dt do an in dicto c exhibita in fine
Rescriptum si est impetratum sup causa possessionis sine dictione taxativa qphendit
etiam causam ut no ro qdu 319
Rescriptum per qd committi ca appellacionis qnquam include etiam commissionem
negocij principalis in eventum quo bn appellatum pnunciet no do an de off ut debitu
vo dico ij iij col vide sub vo Index s. index appellacionis s. cu
Rescriptum generale impetrtum ad lites intellig dependens et exortas no de futuris
per dal rescripti no qdu 396 et si est impetratum ad lites pntes et futuras
no qphendit illas in quibus incipit ius qpetere post rspt ut no qdu 163
et alibi dt qd rspt impetratum sup futuris causis no valet ut no ro qdu 207
Rescriptum impetratum sup re in qua impetrans nullum ius habebat tpe impetracionis
valet et sufficit impetranti qd ei ius supveniat etiam per litis qtest no ro qdu
1 A A qd est verum si supvenit ius et causa que pendebat tpe impetrati rspti
alud secus si eciam si tpe impetrati rspti ius qpetebat licet per ea desierit qpeter
rsptum valet ut no do an de rspt si. sud in pulc col et si
Rescriptum p qd dat ptas citandi ceteras psonas ad ca et oms sua int esse
putantes opa qd index vtute illius de pot citare tercios tnq putat interesse
no ro concdu 801
Rsptum si est impetratum contra aliquos nominatos no dedicata ca et qsqz alios
si nominati quomanet et nomient alios tamquam dnuos in medio no potest con
alios dandos p cedi vult talis rspt maxime si obrea no ro qdu 88

Rescriptum si est impetratum per unum contra plures et impetrans succubuit non potest unus ex illis pluribus alterum ex eis convenire vi eiusdem rescripti quia nullus ex eis obtinuit illud rescriptum contra alium no. Jo. concilii 100

Rescriptum si est impetratum contra unum an possit aliquis tercius veniens ad causam pro suo interesse uti eodem rescripto no. Jo. consilii 100

Per rescriptum impetratum contra clericum non possit conveniri laicus vel econverso Jo. an. in c. sedes de rescriptis in vi mauar in novella

Rescriptum licet regulariter non extendatur ad alias personas preter quam contra quas impetratum est tamen extenditur ad successores rei singularis et vice eius contra quem impetratum est no. d. an. de iudi. quia vero vi no. textus quod intellige quando contra successores competit actio ex l. si colonus vel ex decreto super . . . si tamen competit conditio ex canone reintegranda ut no. idem d. an. eo c. vi veniens ad glo. fi. Et vide omnino quod no. per eundem vi veniens ad capitulum et vi veniens ad rubrum Et vide sub vi Judex ordinarius vel etiam delegatus

Rescriptum impetratum contra unum sine impersonali sermo in reali transit ad eius successores utcunque causa est sui natura transmissibilis aliis secus ut in causa civilis iniurie usufructus et in causa delicti et similibus Ex quo patet quod rescriptum impetratum contra usurarium super usuris restituendis transit ad heredem eius no. do. an. de iudi. quia vero vi veniens ad quintum

Rescriptum impetratum contra vicegerentem alterius non transit in dominum cuius vices gerebat no. do. an. quia vero vi veniens ad quintum

Rescriptum impetratum contra illum qui non erat in rerum natura sed decessit antequam fuit rescripta presentata non potest heres eius ex illo rescripto conveniri no. do. an. de iudi. quia vero vi veniens ad glo. fi. licet in primo casu non valeat rescriptum contra heredem forte tamen valebit per eo ut no. eo c. vi veniens ad rubrum Item rescriptum impetratum per eo quia non erat in rerum natura tempore dati rescripti non extenditur ad eius heredes ut no. do. an. de rescriptis significavit vide de hoc plene per Jo. an. in dicta . . . quia in . . .

Rescriptum impetratum specialiter contra aliquos omnino cum generali sub qua in genere includebantur alii non porrigitur ad successores illorum qui sub illa clausula includebantur fallit in successore qui est prelatus ecclesie que sub clausula includebatur quia tunc illa clausula sub cuius virtute poterat administrator ecclesie predecessor conveniri transit in successorem Racio est quia rescriptum sine eius clausula fundatur super ecclesia que eadem remanet no. do. an. de iudi. quia vero vi veniens ad quintum

Rescriptum impetratum per eccl. vel contra ecclesiam tempore unius prelati transit ad successores quia rescriptum fundatur super ecclesia que eadem remanet licet administrator mutetur no. do. an. de iudi. quia vero vi veniens ad quintum

Rescriptum directum episcopo alicuius ecclesie sub nomine dignitatis ipso mortuo vel translato potest exequi per eius successorem electum et confirmatum licet non consecratum quia tale rescriptum intelligitur directum potius dignitati quam ordini no. Jo. concilii 17

Rescripta non prebent structuras iuris ideo ubi rescriptorum potius positum in bulla non debet extendi no. Jo. concilii 366 Ad hoc vide quod eleganter no. Jo. in . . . et Jo. an. de rescriptis super . . . et Jo. concilii 31 et dicatur tamen quandoque quod rescripta capiant . . . ac decretales et similia et quod ex illis habetur est argumentum ad rescripta . . . et . . . contra . . . rescriptum detur ad . . . vel . . . no. do. an. de iudi. quia vero vi veniens ad glo. dicit quod rescripta ad libros debent structa

intelliga ut reducant ad ius comune et illud intelligo ledant de rescriptis transitus sed
ubi non sequitur contra ius comune debent latissime interpretari salua tamen iusticie verba
et mente mandantis ut no. Innoc. co. ti. super literis in glo. super verbo quam sacra ad
quod facit quod no. Jo. an. de offi. dele. c. olim i in glo. verbo indicato licet in
contrarium de rescriptis signifi. ante et c. rodolphus et quod no. Jo. an. secundum ab. et ceteri in
dicto c. sicut ante in glo. et hoc generaliter sed pro dicta quod ibi contractatis verba non patiuntur
vide omnino bal. in l. prescriptionem C. si contra ius vel uti. pub. col. x. verbo
nota bene primus
Rescripta sint coniuncta utrique parti ideo reus potest uti rescripto in parte per actorem
contra omnem etiam sindicali et ergo no. ro. gelu 3 8 2 et hoc potest etiam mortuo actore
no. ro. gelu l 11 et etiam an. putacionem no. gelu l 12 et hoc procedunt etiam si
rescriptum sit impetratum nomine actoris non per habitum mandatum ab eo cuius rescriptum
impetratur ad auditorem vero secundum quosdam quod auditor etiam sine commissione habeat
iurisdictionem saltem habitu ut ibidem no. Host. et Jo. an. tenet quod aliis casibus ipsi
potest impetrantis illi renunciat invito adversario ut no. Jo. an. de rescriptis super hoc
vero col. licet Innoc. finaliter teneat contrarium ut in c. quamquam de rescriptis in vi
Rescriptum in quo pars petit causam committi cum potestate procedendi summarie et de plano
et terminis non servatis si semper audiat et procedat summarie etc. presentis iudicis in eo
petita concessa si nil cancellatur no. ro. gelu l l
Rescriptum si dat potestatem procedendi sola facti veritate inspecta et terminis abbreviatis
(glossam) vide ordinem licet ordinem servare in libellis et terminis vide ro. gelu 3 l et
gelu 93 et vide d. an. de iudi. dilecti in no. (...) ubi loquitur de rescripto per quod
mandatur procedi pure et simpliciter Et dicit quod sufficit procedi secundum consuetum morem ordinariam
Rescriptum ex cuius signatura mandatur procedi summarie nisi sub illo verbo vel dat
potestatem procedi etiam sine figura iudicii si in rescripto hoc est petitum si autem signatura
rescripti sine commissionis dicat audiat etc. et iusticiam faciat tunc non potest ex parte
procedere licet commissio petitum sit no. ro. gelu 3 19
Rescriptum in causa commissa non intelligitur dare potestatem citandi ad partes si causa non erat
alias ad curiam devoluta nisi hoc specialiter dicatur in signatura no. ro. gelu l 9
Rescriptum si committit potestatem citandi per edictum in curia et locis circumvicinis assignandum
non sufficiat quod executio fiat in uno loco vicino sed requirit quod fiat ad minus in duobus
quod plus locus etc. no. ro. conclu l 6
Rescriptum per quod causa semel commissa committitur alteri nisi etiam a primo iudice advocetur
licet hoc expresse non dicat dummodo in rescripto fiat mentio de prima commissione alias
rescriptum non valet no. ro. gelu 62 si tamen prima commissio simpliciter de consilio petitum
facta fuit ut dicitur rescripto contrario in fine et an primum rescriptum delegatus intelligatur
revocatum per secundum ad eandem vel aliud iudicem impetratum vide rescripti ipso vbi
quod sunt ... tex. de offi. dele. ex literis de re pastorali c. cum contingat de app.
ut debita in glo. finem et vide etiam supra verbo crederes quoniam iudices si dicatur
Rescriptum per quod committitur causa in eodem statu quo erat coram primo iudice
valet licet status tunc specialiter non exprimatur nisi per talem commissionem advocare causa a
primo iudice quo casu vel debet specialiter exprimi etiam conspecta cognitione cause status
dignemini etc. pro expresso no. ro. conclu 20 9 Vide tamen supra verbo rescriptum
per quod causa ab uno
Rescripta si sunt plura ad diversos iudices de eadem causa facta quoniam cum in

cognoscendo proferenda sit vel ille cui primo fuit simul rescriptum impetratum vel ille qui
in citando preuenit vide sub verbo iudex et iudices auditores

¶ Rescriptum concessum in prima instancia super articulis obiectis et male specificatis admittendis
non obstante lapsu termini dati ad articulandum non extenditur ad secundam vel terciam instanciam
ad in casu post de more non probatum non probatum in prima et hic racione institucionis articuli non
possent alioquin specificari ex negatiuis tunc enim in secunda et tercia instanciis post
lapsum termini prius prout dicunt quod sunt in termino perducti non rote conclusio 8

¶ Rescriptum si continet quod possit citari vltra quatuor dietas et an possit quis citari
ad curiam vltra duas dietas non facta mencione concilii vel priuilegii contrarium non dis-
ponentis vide sub verbo citacio et citacio vltra et cetera

¶ Rescripti verba declarant et exaudiant restringunt et poderant secundum gestorum non secundum
narracionem ipsius nota Io. an. de fo. compe. ex parte B. verbo nota quinto

¶ Rescripti interpretacio non est actus iudicialis sed extraiudicialis nota rote conclusio 10

¶ Rescriptum impetratum super futuris appellacionibus non valet et si rescriptum per quod causa appellacionis
committitur statim post appellacionem interpositam petitur an surrepticium dicatur vide
rote conclusio 207

¶ Rescriptum ad lites si est obrepticium est ipso iure nullum nota de rescriptis cum dilecta et Io. an.
et ceteri super libris ix et xi col. secus si est surrepticium et tacita dolo partis impetratum
non est ipso iure nullum sed ope excepcionis annullatur nota rote conclusio 3 l 8 ¶ Idem
Io. an. de rescriptis super libris verbo quinto nota et Io. de li. secundum verbo quartum tacet et de rescriptis
ad audienciam n. et ligna de surrepcione excepta liter quas nota impendit nota rote conclusio
212 ¶ Item surrepticio competit de iurisdiccione ut nota ¶ Io. an. de fi. in nota presenti
in nouella ad fi. et Bal. in l. prescripcionem C. si contra ius vel vti. publi. et pena
nota in rescripto primo lo. et priuat impetrato tota iurisdiccione tenebantur si aut post in
iurisdiccione aliter tantum impetratur rescriptum super aliquo articulo vel particula grauamen continente
vel ex impetratum per rescriptum continens grauamen vel execucionem vel aliud negocium concernens
iurisdiccionis tunc si illud est surrepticium non valet nota ¶ Innocencius de offi. dele.
ex libris ¶ Idem tamen ca. in quorum rescripto concesso in c. i. de fi. presenti ad fi. in nouella libro vi
¶ Idem in quorum rescripto per quod iurisdiccio ab alio aduocatur et alteri tribuitur ut nota ¶ Io. an.
sum ¶ Innocencius et host. in dicto c. ex libris ¶ Item in libro Innocencius de rescripto cetera et de ...
dic ut ibi nota Io. an. de fo. compe. ex parte B. Et vide eciam sub verbo gracia et gracia inne
sit et quod rescriptum dicitur surrepticium cum tribuat omnia procurandi vel impetrandi ut excipiendi
vide sub verbo gracia et gracia si dicatur

¶ Rescriptum ad lites surrepticium valet si aduersarius consentit vel de surrepcione
non excipit ut nota Io. de sto. geo. in c. ab eo de appellacionibus libro vi

¶ Rescriptum si contra citacionem nota eius contra quem impetratur dicitur quod per alias circumstancias
constat de persona vz. prossequendum contra eum facta nota rote conclusio 129

¶ Rescriptum vicarius generalis fratrum laborum in quo possit illa litteras saluari per aliquam fratrem fratrem
sit quam robi ponitur casa per cam nota Io. an. de iudi. c. i. verbo nemo ad glo vel in quo
viam latius sit dubile et non euidens ex tunc sit interpretacio per rescripto vel in quo rescriptum
forte per cameram et non cancellariam expeditum sit nota Io. an. de rescriptis ad audienciam
i. dicat quod vota quod illud c. et dicta excepcio latiuis falso nota quod locum in ro-
mana curia ut nota quod

¶ Rescriptum cum concessum non viciat ex defectu litere vel sillabe aut diccionis vel oracionis dicto quod ap-
licendatur intellectus ipse secundum ¶ Innocencius et ¶ Io. an. ligna host. distinguit inter rescriptum
gracia concessum vel concessum nota Io. an. de fine instrumento ex parte

Rescriptum apparens per rasuram in loco non suspecto sit et quando sit locus suspectus arbitrarium est ut no. Jo. an. de fi. instru. c. ex litteris in fi. et pri.
Rescriptum abrasum non in visione (?) sed in narratione facti non constat viciosum si
Rescriptum est aliquid confirmatorium non quod de iure apparet et confirmato per si rasura
sit in ipso originali et collationis inspectis apparet scriptura per eandem manum
tamen nisi quod per verba et sententiam colligatur veritas no. d. an. in dicto c. ex litteris vel cap.
Rescriptum abrasum in loco suspecto etiam in sillabis vel in una littera consistit vitiosum licet prius constet si illa littera vel sillaba constet dimissa no. Jo. an. in dicto c. ex litteris ad fi.
Rescriptum apparens si est contra ius vel stilum curie presumitur falsum ideo littere tales rescripti non sunt admittende no. Jo. an. de fi. instru. quod super his in quarto notabili et tales presumptio est sufficiens ad condempnandum de falso etiam quoad penam civilem no. d. an. de confir. uti possessio in suo notabili et vide ibi Jo. an.
Rescriptum tollens totaliter partes in dubio presumitur falsum ideo exceptatur nisi no. Jo. an. de offi. dele. ex parte 2a in suo notabili
Rescriptum per quod mandatur procedi in illis exceptionibus admissis intelligitur de dilatoriis tamen et si impetrans velit eum ad peremptorias extendere presumitur falsum ideo et peremptorias 2a nisi no. de qua voluntate per. constet de ipsa debet constare si sunt exceptiones omnes perpetue et aliquibus specialiter est subiecta clausula generalis no. d. an. de offi. dele. in prima oppositione et in quarto notabili ubi et in eodem quarto notabili de qua exceptiones que concernunt de iure generaliter non possunt tolli per rescriptum sed in exceptionibus iure positivo introductis ad quod non glo. in de. i. de imm. ec. super v. per infectis et quod Jo. an. in c. per vestras qui si sunt legitime super n. glo. ad fi. si aduerte quod licet rescriptum non possit exceptiones iuris gentium in totum tollere potest tamen eas differre per c. quoniam ut lite de pro. in ipsa offi. ad quod facit quod idem Jo. an. no. in c. de. i. de re iud. super glo. in v. pendere vide omnino per eum in c. Item etiam quando de regulis speciis et vide sub v. lex quod lex sine ambiguitate concludens
Rescriptum concessum contra ius commune per insertionem a papa an valeat vide d. an. d. consti. que in ecclesiis ad finem si etiam est concessio per papam sine causa non obstantibus iuribus etc. an valeat vide d. an. in dicto c. que in ecclesiis in ult. colum. et de rescriptis c. i. iiii. colup. et de cap. mo. ex parte et de consti. c. i. lib. vi. in v. oppo. to cum glo. et per Innocentius in eisdem locis plerisque in sexto et vide sub v. privilegium quod privilegium contra ius
Rescriptum quod potest iuri commune accomodari in dubio est intelligendum secundum ius commune nisi constet de contraria voluntate pape no. d. an. de offi. dele. ex parte n. in vi. notabili in prima oppositione nisi rescripti et per revolutionem etc. de vidua ad ius commune ut ipsum non ledat de rescriptis causam et ibi no. d. an. de ecclesie et quando per hoc sit tex. et glo. de offi. dele. super eo ubi casus
Rescriptum si est tale quod in eo aliquid additur contra ius mutat nomen rescripti et d. privilegium no. glo. de consti. c. i. libro vi. super v. nostrabit in fi.
Rescriptum si est per unam partem impetratum super confirmationem sine potest per adversa uti eodem rescripto ad suam confirmationem et ideo si rescriptum est obtentum super inspirationem potest inde confirmare no. Innocentius de app. ablate et de offi. dele. cum contingat
Rescriptum per quod causa ab uno iudice advocatur et alteri committitur censetur surrepticium nec revocatur prius nisi in eo fiat mentio de ipso primo et de prius habita propositione eius et de processu eius qualitate et de causa non habita in eo posito si quando non habet est sicut constet causa appellationis remota ut no. d. an. de rescriptis ceterum

ad finem vide s. [in] rescriptum post quod committitur et [in] rescriptum per quod causa com[mittitur]
Rescriptum inscriptae est surrepticium licet in eo non fiat mencio de pluribus con[stitutionibus] que spectarent
specialiter in rescripto gratiae non. Io. de rescriptis cum ordinem in verbo indulsit
Rescriptum si est surreptum [?] eius vigore facto ipso nullum [?] Idem [?] est obrepticium
Idem si est nimis generale Idem si peccat in latinitate Idem si patitur defectum forme
a iure date Idem si est impetratum per excommunicatum non. Io. an. ad audienciam [?] de rescriptis in
[?] Idem nota Bal. in rescripto sub [?] in l. presumptione [?] si contra ius vel utilitatem publicam et
viii [?] Quando autem si est surrepticium vide s. [in] rescriptum ad lites
Rescriptum per quod committitur causa inter aliquos veteris [?] comprehendit causas tam criminales
quam civiles ut non. spe. in ti. de rescriptis [?] [in] con[tra] forme v. [?] quarta est questio
et Io. an. ibidem in addi. an autem si actum est [?] possit agi cumulative coram
eodem iudice vide ubi Io. an. in c. dispendia super verbo ad diversos li. vi in no. la
Rescripta ad lites sunt perpetua nec finiuntur anno l. ii C. de diver. [rescriptis] impetrantis aliud rescriptum
per diversum [?] super eadem re ad aliud iudicem impetrare et primum impetratum dolo
vel negligencia non fuit usus suo primo rescripto [?] amittit quod qualiter intelligatur vide
Io. an. in c. plerumque de rescriptis et Bal. in dicta l. ii C. de diver. re.
Rescripta an derogent privilegiis non facta mencione de illis vide Io. an. in c. i de
rescriptis verbo nemo ad terciam passim
Rescriptum si mandat alicui si de tali causa cognoscat an illam causam possit diffinire videtur
quod [?] de qua re iudex cognovit [?] ut non. Io. an. secundum [?] in c. de her. ad
super verbo audire de offi. ordi.
Rescriptum super causa appellationis est surrepticium si impetrans tacuit terminum dandorum apostolorum pendere
vel si tacuit terminum prefixum datos apostolos sibi assignatos ad appellationem prosequendam ut non. Io. de
[?] in c. ab eo de appel. li. vi [?] vide eo in [?] concilii [?]
[?] [?] ponit
Rescriptum per quod mandatur citari qui noluit et [?] se opponere vel si se opposuit an
[?] rescripti [?] citari illi qui [?] datam rescripti dicit quod non Et idem dicit Io. an.
in c. dilecti de excep.
Residere quis dicatur vide sub verbo presens et verbo absens
Reservatio an sit censenda sanctionalis vel odiosa vide sub verbo gracia
[in] gracia motu proprio facta in bulla
Reservacio quando dicatur esse generalis vel specialis dic ut non. [?] gl. Io. [?] l. Ex qua
colligitur quod illa dicatur generalis cuius causa est notoria et manifesta ut in extravagantibus ad regimen
Cum autem causa reservationis est secreta et probabiliter ignorari possit tunc dicatur reservacio specialis
ut in causa sine decisione [?] et in [?] aliis similibus casibus Et ita vult decisio
predicta [?] intellectu vel dic quod decisio vult illam reservationem censeri specialem que
fit per [?] contra ius commune dicatur specialis ff. de legi. l. ius singulare potest tamen per [?]
sic sicut una reservacio contra ius commune que erit generalis quo ad [?] [?]
tamen appellabitur specialis quia erit contra ius commune Et licet decisio predicta dicat reser-
vationes contentas in extravaganti ad regimen sunt generales intellige de illis que erant
secundum ius commune quia ibi plures reservationes narrantur [?] narrantur [?] de iure [?]
ut de vacantibus in curia ut [?] [?] per mortem illorum qui ad curiam veniebant
et ab ea recedebant secundum [?] c. [?] de preben. li. vi
Reservacio quam facit papa disponi sine [?] morte [?] reservat dispositioni sedis
apostolice ut [?] tex. de rescriptis si gratiose li. vi [?] [?] [?] in [?] glo.
in nota [?] non [?] in extravaganti [?]
Reservacio facta per [?] pape suo duntaxat tempore duratura finitur morte pape

ut pbat tex de offi dele puli li vj et ibi ht no do de sancto geo sed
est qma d'spositio facta ut duret quousque disponentis vivat sed et extinguitur
morte disponentis de dia et intra nec mirum qz acta no operantur ultra
intencionem agentium ff si tex peta l no ois in pn et de ac et obli l obligam
sed cum eo ipso qp ppa statuit regulas suo dumtaxat tpe duraturas appet de
mente ppa sicut qp eo moriente extinguantur regule et reservacoes ac ille disposicionis
p eam inducte qz con in voluisset quales regulas no statuisset. Nec obstat qp licet
semel reservatus et affectus nec reservacio talis nisi per provisionem ppalem per ea
subsecutam ut no dca xx colp j 1 6 et qdu 2 0 2 Et p m c si eo tpe
de elec li vj qz illud vm qndo reservacio fuit primo facta pmc tpus provisionis
et ita loquitur decisio m c si eo tpe qpa si pnt tpe limitata pduat temutatio
ad effectum ff de ac ve do l in agit

Responsio dat capitulo interrogacionem et secundum interrogacionem intelligi de fide
iustam ut dilectus qz ceteri et ibi no d' an quod qt vm qp
responso sit semper alis secundum ut no bar in l j qz si qmo sunt ff de ver obli

Restitutio in integrum ad appellandum a sma que transiit in rem indica-
tam no datur contra probabo impedimentum allegatis nisi petens se restitui do-
ceat aliquid de suo interesse puta qp quis habeat in re de q lis erat no vo
qdu 8 Et vide sub vo actio qz actio restitutionis immo qz

Restitutio in integrum no dat adversus tres smas conformes interlocutorias vel diffinitivas
nisi primo petens restitucionem doceat summarie de aliqua nova ca qz quam sit
verisimile ipsum fore lesum et ante no dat audiri no vo qdu 11 si adversitate
qma certo vide intellexisse de ca nova et noviter proposita no aut de novo
oblata si de qua no fuit ante ea disputatum qd pt qma dixit allegat qd no
ceita si de qua no fuit ante ea disputatio qd pt qma dixit allegat qd no
[illegible] in c cu et lius et ibi summae qdu campaz lesos posse pri cos et an
tempus actis ut si dictum qdam intelligas de ca que ad lata no fuit tunc
intelligenda est secundum legem et glo quam allegat quae lex sum omnis doc facit
dnam an sit una sma due vel tres con quas restitutio petatur si dca sit in
prona smarus an sit princeps vel inferior pmo cau notae est causa lesos in
ipso expime sed tam sufficit dicere in gnere se lesum alis coloate petit restitucionem
qd aut dt glo in ead l restitutionis dari et nova ca con testes lius indicalis dat
intelligi qp sma seda fuit derogatoria restitutionis et pq fuit lata sup nego pnli
et sic pma ca fuit intenta de iure com sed de iure speciali et ita loquitur tex in l j
et ij l si cepi in inte vc po qp tex alle illa glo ad dcbm suud pbandum ideo
dat intelligi secundum illud tex vbi aut utraque sma lata esset sup nego de iure com
intentata tunc con eas dare tn modu et cetera restitutio et lesione et sine causa
ut est capm in c et lius de rest in inte Et ita tenet Jo an in c si co-
ti in qta appo

Restitutio in integrum qp petit adversus smam vel actus dat iudex quam ptem
dimittat qp tam summarie no pot disputacionem se informare an coloate petat re-
stitucionem si tu lis no opponat aliquis alius no petit per ea opponi no vo qdu
1 8 b Et vide i qz restitutio quando petitur dumtaxat pdicta sunt vera qp restitucio
petitur inadcut si si petitur pbat no requirit aliqua summaria informacio si omnino
dat admitti petens secundum host vo Jo an et do an in c ca de rest in inte

Restitutio in inte si intenta adversus smam vna clericus petitur tenetur petens cessacionem

prestac canonis de quo in c. sustita si est suspectus de dilapidacone vel de
paupertate secus si sit solvendo Item licet lesio tanta pdicta qui peti contra sup
re publ in iudicio deducta et adequata secus si petat sup expensis tunc in quibus
petens restitucioz fuit condepnatus per snaz absolutoriaz in pncali iudicio p adusario
latam et tamen pdicta dicit peti et prstari coram executore et non coram iudice de
restitucione cognoscente quod aliter intelligi debeat vide vetam glo l 16 Et vide
sub v executor in pna et § 1 et 2
Restitucio in integrum adusus tres snas diffinitivas et etiam adusus pbacones infra
instanciam omissas datur infra quadriennium computand a die late sne non a die
pme nec ab ultima die tunc ad pband assigti licz Innoc io an et dn
videatur aliter dicere qui peti restitucio adversus pbacones obmissas ut no io
glo l 60
Restitucio in integrum ex cla gnali competit ignoranti adusus prescriptoz corporalium et
incorporalium no d an de censi precavet vltt centa v iniust aut epiga et bat
in l 1 § si quis aut decia ac qua pna licz alit dicat in l gna ff de legibus quod no infra
Restitucio in integrum ex gnali cla non licet locum in casibus in quibus de alio remedio
et p accionem de dolo speciat est pruisum ut elegant no bat ff de dolo l 1 § idem
pompa restat Et vide sub v index § index qui ptes
Restitucio et reus possunt simul peti et sic respondens et respondium possunt in eod libello acu-
mulari respondens et respondium et eventus restitucios attendende et utraque possit
eadem sna terminari no Cn 2 glo cau ma l si et bat in l nam pgra § si
indet ff de minor et Innoc et Io an in c oim et libus de resti in integrum
vide bat in l si expressim de app
Restitucio qui incidenter petitur an requirat contest lit vide sub v lis § eunder
licz effectum sive petat pncipaliter agendo sive incidenter excipiendo ut no Io an
et d an de iudi c exhibita
Restitucio contra quo iudice petenda sit vide sub v iudex § iudex quis adeundus sit in ca
Restitucio qui peti dicturat ut p9 audiat vel ad predium intra alt testes admitta
no requirit libellum nec litis contest nec plena pbacio sed sufficit quod p9 petitor aliquo co-
lorem habeat quod colorata restitucio peti no dicit no Innoc de resti in integrum c 2 in
v insolidum et c ad c liud si qui peti ut sna vel actus resonda tunc libellus
requirit item no bat ff de integrum resti l divus Item plena pbacio requir quod est
vm in sna vel actu no excusatur si qui contra snaz executur vel actum executur
petit restitucio tunc dicit sicut plena pbacio et plene cause cognicio ut no Innoc
in dec c cum ex litteris in glo i sup cathac et vide § § in
Restitucio ita datur minori et ecclie ad appellandum a sna que apparet ex actis iniqua
lata si no fuit appellatum ab ea si aut sna no apparet ex actis vacat
Restitucio ita datur minori et ecclie lese contra plures snas conformes licz contra
romam ff de mino l minor ait et de resti in integrum c ad c liud
Restitucio datur minori et ecclie ad appellandum a sna que apparet ex actis iniqua
lata si no fuit appellatum ab ea Item dict sna no apparet ex actis iniqua
si dicat minori vel ecclie se lesos quia pbaciones habuit et licet quas contra snam
facere potuit et no fecit minor restituitur contra snaz ad totam causam ut no bat in
l 2 C si adu in integrum re pe Racio pmum dicit est quia contra snaz que constat
ex actis iniquam pot minor vel ecclia se iuvare p remedium ordinarium contra hoc
facit quod no bat in l divus ff de integrum resti et l minor ait § 1 l minor xxv
annis omissam ff de mino ubi dicit minorem restitui contra snaz que apparet

q actus unica sit sic casu lex restituent ad appellandum nec in casu appellationis
pot facere protestationes quas omisit in prima nec satisfiet racionem insti contra sentenciam ista
q lex restituit ad appellandum licet contra se manent prima sentencia que computabitur pena
sed si contra illam restituitur quod nulla computabitur et ex hoc licet tres alias facere contra iudicem
vel actorem ut dicatur succumbuisse ut no. Jo. an. in c. fi. de restit. in integ. q ergo
contra sentencias sunt lege in placitis admittendas quas si fecisset sentenciam contra se non
reportasset ideo equum est q contra ipsam sentenciam restituatur in statu quo erat contra sentenciam
Restitutio in integrum pot peti agendo et excipiendo ut no. bar. et bal. in l. nam postea
ca. ff. s. inor. ff. de mino. Et proba in l. pompo. q si filius de inoff. test.
Et eundem habet effectum si petatur excipiendo quem habet si petatur agendo ut no.
Jo. an. et d. an. in c. ex parte de resti.
Restitutio ignorans adversus prescriptionem quando probat ignoravit ius sibi competere
et ideo non fecit diligenciam in agendo et idem si scivit sed iusto impedimento agere
non potuit ut no. sup. v. prescriptio q. prescribi an pot libertas contra ignorans alia
ad finem v. glo. vide
Reus dicitur et non actor qui ut taliter compareret pro suo interesse no. doc. de
excep. cum inter hoc limita ut no. do. an. et c. te. delecti Et vide
sub v. edicto q. actor
Reus cum opposuit exceptionem licet non sit conventus an pot impugnare officium iudicis
ne ab actore inquietetur vide sub v. exceptio q. exceptionem habens
Reus conventus reali pot sup eadem re agere et petere se dominum rei quam possidet
declarare no. glo. ff. de probat. q. eta vide omnino sub v. possessorium q. possessio
et pedeteus per actorem et sub v. actor q. 1
Reus an pluribus exceptionibus quo ubi pot vide plene per dominum in v. an pluribus
per bar. in l. nemo ff. de excep. et per bal. in l. 1 C. de fo. dic. q tenens
sustinere allegationes contrarias non tamen plane quia ut no. bal. in l. scripture in si.
C. de fi. instru. et Jo. an. in c. importuni eo. ti.
Rex appellatur ille qui est filius regis no. glo. xxiii q. i c. fi. quod in-
telligit spe sed non re ut ibi no. ar.
Regnum non debetur nec differtur per successionem sed per electionem iusti affectionis sit
in contrarium ut no. ar. xxiii q. 1 moyses et ista consuetudo est in aliis regnis preter
quam in regno romanorum ut no. ar. Idem not. Jo. an. de sup. ne pla. c. n. li. vi
de glo. q debebatur et sup tantum in v. ius regni in nota
Rex dicit illud contra quem fecit sentenciam esse tacitam per suam citacionem ut no. bal. in
l. 1 ff. de inoffi. ps. te pto
Rigor et subtilitas iuris innis rigor et dispensacio diuntur ut no. d. an. de
resti. spo. in lute sta colup. Rumor quid sit vide sub v. fama
Sacerdos appellacione non comprehendatur clericus vide do.
an. de cohabitatione de vita v. no. q mar. Et vide sub v. testis
q. testis sacerdos pot pro toto
Sacerdos an debeat revelare delicta alicuius qui per modum
confessionis et pro sibi illa reuelavit et an si non revelat
ymmo pena indicta contra non revelantes vide de pe. et
reme. c. omnis utriusque se. et capitulo non per glo. et Jo. an. et ostien. et xxii
q. v. hoc videtur
Sacramenta quedam sunt necessaria i. sine quibus homo salvari non pot
quedam voluntaria sunt de quibus no. per glo.

de transsat vemes a qmbz aut liceat dicta sacmeta sine peto trape vi
de plene p do an de cohā cleri· vitā in iii et v oppo Et vide sub v pbri

Sacrilegium Quot dis pot comitti et que sit eius pon vide d an in
sua sup ba ca de i mu ecc vide i mat d spi et cu p ca

Scandalum ut vite ius tone relaxa no tz dz vitari qn est vitacom
tali deus offende vl petm comitte ut no glo d reme mis i pgui Et
c Jo an de offi le c i lib vi sup v scandala in nola Et vide glo de indinu
c qm scandalizauit et qd no c Jo an in decto i pgui sup glo put gregoriu
Et vide glo in c n de temp or sup v multo de i mu ecc v no in eo qn dici
ubi vide omo

Saluusconductus vide sub v securitas

Sacienti an sit deuitas sine intimacio facienda vide in l qm vxori s
quid ergo ff de adul

Sacientia certa ste pla opat qnt motu pprio ut no sit v gra sic est
impetrata lite peden et quid opebit et quat pbebit vide sub v ppa s
ppa no psint pbarc i pbaco gnaac ppalis

Scia certa pricips expressa in litteris simo opa qd intelli ed facere c plenitudine
ptatis ut sentit glo ing in si me ad hoc s vnus d rspts et no bal in l orij C de app
Scia certa pricips opa qn con eius disposicio ex eta spa facta no pot allegari
vicium surrepcionis no glo in c n de si pros i dem tenet io qdu 226 nec ec
desiue psupte intencio c data eta spa error psuta clu cu error sit gnaa
certe spe et dato vno contrariu i tmo reliqm Et iiii ca dixit c imoc in c n d qfir
vbi qn con illud qd ppa est certa spa sciat nil vltra oppom pot ac in c i de
palem s est sbnaz Bar dt in l qsauit i s codialli ff de iur codi Et illud
qd sit pricips ex eta spa certa qsie vm nec dz indubie reuocari ctc h spe
vl c con ua no glo de offi le ex pte n et qt try ff de cecu tu bz Idem
vulpianus et ibi no bal qd no imo de v sig olim v dt qn rsptu rspecta
lite pedente si conce ex eta spa vt licet no sciat mencio de lite et sic bz vim
ctc no obstan lite pendenc Item dt c Jo an ibi et in c si ut li pen et sic
qd no Idem Jo an de rspt nouelli sup glo utsi aliter bz videre velle qn hec
bz vim specialis ctc derogatorie qn est pmit gnalis eta no obstan in quibz i
ius conce si s conce vm pnilegium con aliud dt Ar ibidem qn s pm bz clau
derogatoria no valz zm et est certa sa factam mis de pnileo speciale faciat
mencionem Bas dt qn no requirit specialis nec gnalis in c nouelli d rspt qd
dt bal vm qn no agit de iure alto assendo alz illa vl est eta spa non
bz vim ctc derogatorie ut ipe no in pheino vsuscon v grō i coprlibus
spe spaz ut ipe no in l si C de sen re no po vide io qdu 226 q
dt qn s ppa est certa spa aliqmd qfirmat intell supplet defectus solemni est
no sbnalis mis qfirmaco facta fuit cu cae cognicom vocata pte adhc
accidat vr c Jo an pa imoc in c n in pn de qfir vbi

Scolaris si dz in iure clandi et hedum vl dactandi ta requirit

Primo qd probet per doc. qui incipit eum esse ydoneum ad examen subeundum Secundo
qd examinetur et approbetur per septem doc. ad minus Et hoc qd per superiorem studii et cancellarium
sive cancellarium licencia detur ut no. Bar. in l. medicos C. de profes. et me. li. x. Et
idem no. Jo. an. extra in c. septem in c. i de tele. ins. sup. glo. ult. et dolus inuo
est tex. in l. spadonibus C. de excu. et me. Et idem no. Fran. de zaba in cle. ii in prin.
de magi. in ii q. v. ponit plura alia necessaria ut quis examinetur et inter cetera ponit
qd examen fiat in loco ubi est principales vel consuetudine prout inca legi per tex. in prohe.
ff. vt. Item hec ante tria volumina et de de no. test. e. tit.

Scriptura priuata potest facere fidem auctoritate confessionis non statim si habest ut no. d. an.
de fi. instru. cum pcedem dicitur de confes. Inno. de ma. Et vide sub verbo confessio Et confessio
tacita facit semiplenam et Bal. per eum C. de fi. instru. l. (tam) inter Adm. verbo priuatorum et super
et do. an. eo. ti. c. ii. verbo decimum capitulum
Scriptura priuata parte absente facta an preiudicet scribenti vide sub verbo confessio
et confessio facta parte absente
Scriptura priuata siue sit apodissa siue epistola siue liber racionum an faciat plenam probationem
vel semiplenam vel presumptionem pro scribente vel contra eum vide per Bar. in l. inuda io.
ff. de dona. et in l. scripturas C. qui po. in pig. ha. et in auct. et si contra de fi.
instru. Et do. an. in c. scientes eo. ti. et quem effectum pariat vide per eundem do.
an. in c. scientes eo. ti. de fi. instru.
Scriptura priuata debitoris licet non sit per partes vel per testes subscripta si est antiqua facit
semiplenam probationem contra scribentem ut no. Jo. an. in addi. spe. in ti. de instru. edi. l. (tam) inter
dicendum verbo quid si producens Et idem no. d. an. in c. ii de fi. instru.
Scriptura priuata creditoris in libro racionum suorum facit semiplenam probationem pro eo si defunctus
est et fuit bone fame ut no. Bar. in l. admonendi de iureiu. Et idem no. d. an.
in c. ii de fi. instru.
Scriptura in qua quis confitetur debitum siue causa si producens tenorem scripture allegat causam
scripture cum allegacione cause facit semiplenam probationem cause quod est nota. ut no. do.
an. in c. cum scientes de fi. instru.
Scriptura in calice vel lapide scripta an faciat plenam fidem vide glo.
et docto. in c. cum causam de proba.
Scriptura producta in archiuo publico facit plenam fidem ubi no. glo. in c. ad causam de proba.
qd est verum qn ille qui posuit in archiuo confitetur eam de archiuo esse et ea sunt exposita per
manum quencumque scriptura contracta C. de fi. instru. immo tenet qd tales scriptura que est
in archiuo sit scripta manu notarii publici licet non habet signum nec subscriptionem notarii
nec alias solempnitates dummodo tamen appareat de manu notarii scripta ut no. Bar. in auct.
ad hec C. de fi. instru. in lec. nona Et tamen Bal. per Inno. de mat. qd talis scriptura
de archiuo producta non faciat fidem extra locum ubi est et custos archiui nec inter
alias personas eidem loco subiectas ut no. per eum de fi. instru. super rubrica et in
fi. Idem no. Jo. an. l. (tam) inter Adm. verbo priuatorum ad fi. Et idem dicit do. an. in
c. ii eo. ti. verbo certum capitulum vide qd no. Jo. an. per habest in dicto c. cum
causam super i glo. in fi. et per d. an. ibidem
Scriptura noui et veteris testamenti et epistole pauli ac libri aristotelis et poetarum
censentur scripture publice et autentice quia longo tempore a fungitur ut publica et
autentica sunt firmata Idem per eos probatur qd a doctoribus auctoritate presumitur qd est verum
quo ad personas eorum quas inter quas se sunt firmate non quo ad alias personas
illi loco in quo firmate sunt non subiectas ut no. Inno. de ma. et Bal. per eum

C de si instru sup Rta ad finem et C lo an in addi spe in ti de fi instru
q nunc dein v phatorii ad finem et de an in e y co ti vide do a de conp
ann vaglio v appo con pmissa vera colup v vers cas (si bat qz cange se
in l i ff se e pe dt q scripte no apphate a ppa ul impatore sit duos gnus
q cui sunt annotatine ut libri historiales seu cronice et pleo et ist tradere
dein si antiqui nu credideit sic almo sepulug et vide glo de ist cronis et
legende loq in pma gestitucion ff q hec aut tua sup v vribus quaz vo allega
q sunt scripte que pcedut declarando et disponendo et tuc si in studiis obser
vant ut libri arist et ypocr illis standu est si aut no fruant in studiis insi
p tam gedudat illis standio no est insi racio vigeat dici pot qr dicta arist
sit de iur apphata ut l s ff de plus C dem in dicti ypocr ut l vn et de
sta ho serv in dicti virgilii et alior poetar ut l in tantu q si cui et l se ff
de re dini Et ibi no glo vide bal ibi in dicta l pmo quod de h simand
et de h q appella pontificat v pub v les q les liq sit

Secundu Hec dicio quod importet vide sub v

Securitas an danda sit et cui fidemisso ul alit qui quis timet se ab alio
offendi vide Cyn in l demitas C de his que ad hec offic et pet spe in ti de
pig q sta v quod si timo et ibi p p an in addi et pet bal in l illicitas q
potencias ff de offi psidis ur et l qui bal q si quis insta et q si quis qr dap
inifr et per bal in dicto q ne potencios et in l s ff de offi prote et p an
in dicta l qui bona v cetera

Securitas que salvi conducti appella an danda sit delinquenti et si data c an
debeat fuari vide Cyn in l pub in q vlt C de his que ad ec confu et
in Auct de mpn q nem aut homicidis in ta in glo

Senes an possint citari ut citati ppona apparcat vide sub v citacio
q citatus pponat

Sentencia princips plenu iur gesit nec alio adminiculo eget fm bost et
no d an de re indi cu bertoldus v colup v appo qr sna Et vide sub v
iudex q execucio q insticia q restitucio q.

Sna exco sine insta sine iusta valet et ligat et valet quod est verum qn fert
ab ordinario sed si a delegato et iusta est nulla quod iur sm Innoc et An
no io concilii 36

Sna exco lata per apostolos libraz est nulla ipso iur si cui apostoloz liq pcedent
tpus appellandi valet mero iur Nec eget iudices appellaci et sic no tractar
p viam attemptati no io concilii 36 2

Sna excos et sna absolutoria ab excoicatione lata pte no vocata ut iur ordine no
suato an valet vide sub v cita q citacio partis pe

Sna suspeos et int dcti an valeat si motiva no poit vide sb v cita q cita pts pe

Sna tenstro que est nulla pot tolli in tautelam no io glo q l A

Sna exco suspensor et int dicti est int locutoria no glo y q 1 in pna et
pre no est sna ut no Ar xxvm dis c si et in gnor differt alio sentenoso
ut no Ar y 1 q in nemo

Sna excoical iniqz tenet in tem iudicatus qui pot excali ff gstri qr quaro
fuit iusta ut no de sen ex pacto in glo sup v salisfacte in fine

Sma c'missionis in possessionem est interlocutoria ut no glo in q. i in summa
Sma c'ra attemptata est interlocutoria et habet vim diffinitive ut no rota
concl. 82 et concl. 96 quod est verum cum attemptatio facta est super possessionem rei de qua
agitur no ro concl. 109 et dicitur interlocutoria quo ad causam si habet pro diffinitiva quo
ad de appellando ut no ro concl. 13 et valde com. in q. sma lata in possessorio plo
Sma per quam prima appellatio deserta est interlocutoria licet habeat vim diffinitive ro concl.
13 et 106 habet vim quo ad de appellando sed non quo ad causam ut no ro concl. 13
Item no habet vim diffinitive quo ad absolutionem termini no ro concl. 83 et adverte
quod ubi debitum est tamen licet vim diffinitive non vim est cum prima super deserta
appellatione ab interlocutoria vel gravamine nisi forte illa interlocutoria in qua fuit
appellatum haberet vim diffinitive ut no ro concl. 109
Sma lata super ineptitudine libelli est interlocutoria no d an in c ad dissolvend
de spon in fi
Sma per quam iudex pronuntiat se iudicem est interlocutoria licet habeat vim diffinitive
quod no contius impedit vocari no d an de offi deleg. significantibus hec vim nisi
sicut appellatum est bene vocari posset ut no d an de app. cum cessante in col. et
est dec. rote 81 in antiquis. Item si a pronuntiatione ubi pronuntiatur no lus limitatio
ad c significantibus palle
Sma per quam pronuntiat appellationem non potuisse interponi est interlocutoria sed si pronuntiat
bene iudicatum et male appellatum est diffinitiva ut no in dc si de app. in glo iii
Sma lata ab observatione iudicii est interlocutoria no ro concl. 66 licet habeat vim diffinitive
quo ad de appellando sed non quo ad causam ut no ro concl. 13 Item licet totaliter
vim diffinitive cum imponit finem controversie quod est quando fertur ex causa liberatoria
tam absolutoria vel praesumptionis ut si quis absolvitur quia solvit vel quia causa potest
iterum cedi vel quia obstabat illa exceptio et peremptoria ut no bal in l. bona
ff de acqu. et bal in l. sperandum de iudi. et de iudi. et si ea no explicitur in
sma prius lata et illa de qua in actis apparet no bal quo et cum in l. si
ut promiss in si et d an de except. c adversarius in i oppo
Sma absolutoria ab observatione iudicii in quantum actoris no pot fieri nisi praecedat
tria monitio peremptorie no ro concl. 66
Sma lata super exceptione peremptoria vel prejudiciali licet sit interlocutoria habet
vim diffinitive no ro concl. 109 et no glo in dc fin de app. si ita demum
habet vim diffinitive si tollat exceptionem obstante ut no glo in in dc praedictis quod debuit
est sententiam latam super exceptione peremptoria vel prejudiciali interlocutoria esse limita
illud verum quando per illam sententiam expectatur ab eodem iudice diffinitio principalis cause
secus si talis sma ferat a iudice coram quo no expectatur alia sma ut quando iudex
ecclesiasticus pronuntiat super illegitimitate incidenti ad causam petitionis hereditatis principaliter mote
coram iudice seculari quia tunc est diffinitiva secundum fere de Bemis ut no d an in c
tua de or cog. vel ex his dicendi per stephanum colus
Sma lata super nullitate processus habet vim diffinitive no ro concl. 333 et hoc verum etiam
si per illam pronuntiat sententiam ab alio diffinitive latam esse nullam no ro concl. 33 l
Sma lata in possessorio plo cum primo fuit accumulatio petitorium et possessorium
in libello no potuit petere sepeiestate sicut et ita singular. limita ele i de prob.
pos. que dicit sepeiestate ex diffinitiva in petitorio lata que debet intelligi cum est
lata in possessorio absque possessorio ab initio intentato Illa est cum bene diffinitiva

Et puto ita in possessorio ca. incident. p viam attemptati deducto qz ca. attemptat
non minus privilegiata est immo magis quam incidentis. Unde vi. per. interatid Et qd
alias dicitur sententiam revocationis attemptatorum esse interlocutoriam licet habeat vim diffinitive
verum est quod attemptatum est super alio quam super possessorio. Si sententia revocatoria attemptati
super possessorio est diffinitiva qz in possessorio lata non minus quam si lata esset super incidenti
unde vi vide tex et glo de procur. v. expresse dicitur qd sententia in possessorio lata est
diffinitiva nisi forte dicitur illud verum quod possessorium deducitur sine petitorio principaliter secus si
incident. qz tunc interlocutoria censetur av. cont. que not. d. an. super rubrica predicta si
plenius et elegant. distinguit de iudi. c. si vo glo in si colligit Et vide ea. super rubrica
sententia revocationis
Sententia interlocutoria per lapsum decennii transit in rem iudicatam no. Jo. Calderini Jo. Calderini
dt. Jo. qd sententia interlocutoria non habens vim diffinitive nunquam transit in rem iudicatam
quo ad iudicem ut no. Jo. Calderini l. o. q. Et idem no. glo. amplexi in c. si de app.
li. vi. ideo potest iudex eam quandocumque revocare quia licet interlocutoria sit per duas
alias sententias confirmata ut no. glo. in dc. si eo ti. in vo. si ead. in si
Sententia appellationis in dubio intelligitur de diffinitiva no. ff. quando appellare sit l. i. § biduum et
de testi. c. tua cum et no. Bal. ff. de iniur. l. ius iurandi et de pen. § si
Et ideo sub nomine sententie non venit sententia excommunicationis ut no. la. in c. ut circa de elec.
li. vi. qz interlocutoria est ut no. s. § sententia excommunicationis
Sententia per quam pronunciatur male appellatum vel appellatorem desertam si vult non dt non confirmat
sententiam a qua fuit appellatum si alias erat nulla no. d. an. de app. dilecti et glo
in dc. si appellationis in glo. si de ap. Et quod no. de sen. excom. licet li. vi. Et
vide Jo. an. in nova et in addi. spe. de sen. gla. § nunc si nunquam libellus
Sententia lata contra mortuum non valet si pro eo sit si ante mortem citatus fuit et iudex
mortem ignoravit no. d. an. de iudi. qz vo. d. venio ad glo. si bar. dt. qd non valet
pro mortuo et contra eum ff. de re iudi. l. in pena § si nisi lis fuisset ceo vivo omnino
contestata sub attestatur ut ipse no. in l. ii. ff. que sen. sine ap. re. Et tunc sententia
dt. forraci nec contra defunctum nec contra procuratorem ut palam heredis vel heres
ut no. Bal. C. de procur. l. nulla vel contra procuratorem cum ab eo constitutus si contra
contra eum sententia potius non defuncti non valet ut no. idem Bal. C. de sententia et
interlo. om. iudi. l. i. vo. quo morbus
Sententia in reali nisi non dat si detegit no. d. an. de resti. in inte. cum ex lictis v. quo
an Et idem no. ibidem in glo. qz plus super fine in c. ostendit de dolo et contu.
in ii glo. ad finem Idem Jo. an. in c. primo de conf. preben. v. dt qd sententia
iniusta adiudicatoria in beneficia nullum ius nec titulum confert in bene. Idem tenet
d. an. in c. ad petitionem de accu. vi. de glo. glo. si iniuste de offi. vi.
Sententia in reali lata contra eum qui non possidet non potest fieri condempnatoria ad restitutionem
potest tamen fieri declaratoria domini si actione que conpetit ei si per ea. repetitur vel propter
no. d. an. de iudi. dilecti in si
Sententia postquam excommunicationis lata est ca. evidentis iniusta ipso iure nulla ut no. per glo.
et d. an. de sen. excom. per tuas Et est textus in c. vestra ff. si eo ti. li. vi. vide
in § pe. Et vide ea. d. an. in exceptionem c. ab excommunicata de rescript. v. plenius loquitur
Sententia lata ex falsa ca. in facto non in iure sed est opus restitutione no. d. an.
de resti. in inte. cum ex literis v. no. vn. Et si in falsa causa est adiectum

papue inferiorum retracta[r] si est alia ca sustinenda no pot ut no idem do an
c e vo no [illegible] s Jo an dt sntiam est p[ro]latam causa ul est inter suffraganeos latam
no valere ut no de off del cen p[ar]te sub vo accon tonaly mst ca vel uel
inter suffraganeos admissa ut no p eu de rime in prima in glo ne ep vide
bar qui distingt int[er] sntiam causam in inter vel in facto ml si vo ad que ff de
acq here vide oio s e xx et vide d an in repetitione c ab excomto d r spt
et in c prima vo appo qz si apparatat d rime vbi plene distingt et Jo an sup
vide distinccioes bar in deto c in prima
Sma lata expresse int[er] errore est nulla qnd de illo int[er] appet expresse late sntn
si est inter sillicet sd ron ca dicend et idem qn lex est indust intellige no
d an de ap eu speciali vo quero que sunt Et vide qd no p enim de gsb c
l h vi n colup et d re mdi c j vbi plenam dt et in repetitionem c ab excomto
d rpt Et vide s p[ro]cem s
Sma que dzt retractari quandoque error ul multas recolligi pot est aeqb aclt error
fuisset in sma expressa sedm Simoc et Jo an qd est similiter ut no ro g du 2 2 6
qd est vem in sma lata in matrimonio carnali ul spirituali ut in ca lati qr no transit
in rem iudicatam no ro g du 2 2 et hoc limita et intellige qn sma express respe[ct]
se ad acta ut no d an de re iudi cu bertoldus e colp vo quita eius Et an
tiqui et qui dicat sma contra mandatum sine expressum inter errorem vide in deto c
cu bertoldus et p eundem in deto c qm contra p de pba contra vlt pulc colp Et vide
omo in c dicit de inmu et de fugi simul de re in c j et de rime in pi[m]a
et s e xx vide omo bar et bal in l j & de errore cal et in l cu p[ro]batus
ff de re iudi
Sma in lite licet transeat in rem iudicatam quo ad partes no tn quo ad iudices
qui pot ex offo nouas pro et iuste destructon describe Item nec transit in rem
iudicatam quo ad ptem qui p viam d inuaalz careante pot dimicaat Et ita
do an concordat opi contrarias in c ad peticom de acu Et plenissime vide p eu
in c ad audientiam y de rpts pulc et vlt colp
Sma fieri no pot generalis et incerta p[ro] p[ro]cedo tam in genere contra omnes
quorum intgt no ro g du l o s
Sma pot fieri in genere condemnatoria sup fructibus qui venient accessorie ad rem
petitam pui nec est necesse qz declare quantitas nec estimacio ipsorum qz potant
in executione declarari no ro g du 2 6
Sma intelocutoria lata pte no citata an valeat vide sb vo citatio no tm ad interlocutoria
Sma si narrat delegacoz iudicis et alia que acta iudicii an illa probent per
solid instrumentum sine vide sub vo instrum et i s sma co ypo
Sma an cui p[re]iudicet p[re]iudicent acta vide sub vo acta p[ro]batoria
Sma an requiratur in notorio facti vel confessionis aut p[ro]bacionis sine sntn vide
sub v notorium s notorium operatur quod sup co
Sma lata si erit ex confecta confessione an infamet vide sb vo confessio s confessio facta
Sma est declaratoria no requiritur quo ad elecciones colon uel p[ro]uisionis facdem de
bito quo animus est ipso iure p[ro]bata licet requiratur quo ad execucionem et possessionem
p[ro]bata aufferendam ut in c licet canonicis de elen li vi et in tex et glo et
ita tenepa quod no de penis scl[ic]et li vi Et Jo an de hom[icidi]o p[ro]prium
et de here cum secundum & in nouellis
Sma lata q[uam] loco abuten et de sps[ali]d vales in alibi cum si licet non in p[ro]phanis

no glo de resti spo ex parte c.
Sma absolutoria pot ferri pro absente etiam in ca criali no ro gdu | 86
Sma absolutoria vel cdempnatoria pot ferri pro reo gtumaci absente no ro gdu | 89
Sma psset lata et ca de qua in act appet qr sma refert ad acta no
d an de except adversus c pma oppo et bal C qnd et qn in l si ut proms
Sma absolutoria pot ferri pro citato per edictum se defendente si adiudica
toria non ut no pa | 8 9 gdu
Sma lata post no valz cum no citatio ut superflua ita nc pro reo no d an de indicat
Sma lata pro plo instrm est nulla no ro gdu 330
Sma nulla est inepta qma omne nullum est ineptum no Innoc de off deleg
cum cotingat et d an de except dilecto volt colup
Sma si fert sup parte no sup toto no valet qn indicium tenet sup toto secus
si tenet sup parte tm no bar ff si ma l si cstante c fi et pdicta vera
qn iudicium est sup uno tali dumtaxat secus sup dimis qr tunc valet sma si
uno licet no ferat etiam sup alio ut no bar C si adu vem indi l | et no glo
ff sol matr et in hc iudicio vide plenissime per d an in c cum inter vas de
re indic
Sma cdempnatoria in parte absque dicton taxatiua no opa tantum absolutoria
in alia pte no bal in l | C adria vem in insi petitio esset gnalis cta
qualitate no expressa ut ibi no per bar et per Innoc et d an de re indi
cum inter vide dr xij q ij si quos et spe in ti de sen pla c sequit vo
quid si peto quid vetat spe an in deo c cu int in glo volt
Sma valet in qua index dt cdempno reum si actor pbauit secundum Innoc
ut no d an de in inr qui teneant pult colup
Sma dt cst cformis libello de simo lic econ sed et cndz sup no petito
in libello tolleratur sma ut no sup vo index c index pot reus
Sma cum notorium an valeat vide sub vo notorium opa qn sma cum et de
lata q maritus vide sub vo maritum c maritum no opa
Sma corpo appareat lata et si de ipa pro testes tm apparat psum plent
lata nec est opa qr alit plent intercipisse ea de quibus in sma fit me
no d an de coha cle vita in colup in qnestion in factum qd notorium dicat
sit pbandum in fine primis qnestion vide sub vo instrum sine si narrat et
sub vo psuad c psue p sma
Sma lata sup eo quod fuit deductum in iudicio p actorem in modum exc vel sup
eo qd fuit deductum pro reo excado an pariat exceptionem rei iudicate si pe
id pnt in alio iudicio petar dt d an qr no insi sup deducto pro modum cause
vel exceptionis fuit lis gtesta exceptionem fuit plene cognitum vel dissussum et cum
exceptiorem prudaantem qui pq ea ad eundem finem agit sup eo qd excadit
ut no pro eo de except adversus pat dici qr si ferat sma declaratoria et cdep
natoria pro actore nocet reo pro l si an c si ff de negl gest et l fund c
si aut pro reo dtc est qr absolutoria no declarat ius alienum pro tm si decla
ratorium sic vide bar ff de except l fund et de verb oblig qui rome c
duo fres in quinta oppo et C de or indi l | et ff de exc re in l duobus
Sma lata etiam pro cquentibus sine plato vel pro plato vel cquentibus qn alter
sine altero esse no potuit in iudicio no valet no d an de indi cum si sma

lata con abbatem solu vel con conventu solu valet licet abbas et
conventus simul fuerunt litem contestati secundum Innocentium no. in c. venientes 20 I
Sententia licet sit lata contra abbatem et conventum simul et abbas et conventus sit appella
vit potest tamen abbas solus et dimissum appellationem prosequi et petere quod pro eo ferri absolvi
sententia actore non probante no. in c. venientes 20 I
Sententia non valet sine precedentia secundum Jo. an. licet Cal. contra ut no. d. an. de capel
de vera xxxx colum. si sententia Innocentius sententia lata in summariis et notoriis non au
ditis defensionibus ubi est nulla audit. aut defensionibus si non admissis probacio
super eis tenet sententia in summariis licet non in plenariis quod est notandum debito si causa in
summariis non tenet si appellatur a non admissione sententiam post et in casibus in quibus debet
est sententiam tene intelligere nisi constet omnem cause cognitionem fuisse exclusam ut no.
d. an. in dicto c. venientes xl v colum. v. in decretalibus aut vide plenius per eum
in c. ecclesie sancte Marie de consti.
Sententia lata super universitate persone vel que personam afficit facit ius quo ad omnes
no. glo. de aff. pastoralis in glo. si est idem no. d. an. ibidem et idem voluit glo. de testi
testium in glo. pult. et ibi no. et ibi do. an. in pult. col. vide s. s. sc.
Sententia lata inter partes an faciat ius quo ad omnes vide plenius per d. an. in c. quamvis de re
iudi. et in c. cum quis si sint legati et vide s. s. penitus
Sententia lata contra sententiam et per appellationem non suspensam valet et si de plano sententia apposuit
non fuit ut no. glo. et Innocentius et Jo. an. de re iudi. c. inter monasterium licet Jo. an. ibi
dicat contrarium et opinionem Innocentius tenet Bu. Bar. et Bal. in l. I C. quando provo. non est ne
non valet secunda contra primam quod prima est nulla ut no. per glo. et acour in dicto c. inter
monasterium et in l. admonendi ff. de iureiurando et hoc si primam et Jo. an. in dicto c.
inter monasterium vide dictam premissa quod no. d. an. in [illegible] c. ab excommunicato de rescriptis et in
c. tue dilecti eo ti. ubi plenissime loquitur de isto titulo Item valet secunda quod fertur super
nova instantia ut no. Bar. in l. I C. quando provo. non est ne si d. an. dicit quod et in alia
instantia non valet secunda contra primam quod prima fuit iusta ut iudicium nota ut ipse no.
in c. cum O. de consti. xxxix colum. v. no. hoc debitum apposui
Sententia lata contra testem de falso non preiudicat producenti nec sententia lata contra producentem
instrumentum quod sit falsum preiudicat notario qui illud scripsit no. d. an. in c. quamvis de
re iudi. pult. et ulti. colum. Idem no. Bar. in l. luoci de his qui no. in fa.
Sententia inter partes lata licet aliis ignotabilibus preiudicat quo ad plenum preiudicium
saltem tamen contra eos simpliciter probationem que sufficit ad iniciandum defensionem no. d. an. de
re iudi. quamvis v. colum.
Sententia si est fundata de consilio alterius et non apparet consilium datum nisi per indicatis
assertionem non valet sententia quod non presumitur consilium datum no. Bal. in l. [illegible]
nec si in una eadem quod cum provo.
Sententia lata per probationem a iure reprobatam est ipso iure nulla de re iudi. vel c. et
no. Jo. an. de re iudi. contra ad si et Bal. in l. libertatem C. de consti. testa.
Sententia excommunicationis quibus casibus nulla sit vide glo. de sen. ex. c. pult. li. vi. et bal.
de aff. si domini in pri. vera dicta quod sententia excommunicationis lata per non iudicem qui tamen
credebatur iudex valet
Sententia an dicatur ferri contra dominum vel procuratorem vide per glo. et d. an. in c. Cancerdam
Sententia nulla obtinet auctoritatem rei iudi. C. quando provo. non est ne in l. I et ii. quia
si quis appellat a sententia non est necesse habere non sententiam ut c. [illegible] de pristo. et ut i. de re iudi.

Sn̄a nullata sine cause cognitione est nulla et presumit iudicem non cognovisse de
causa quam per libellum quis aut paucorum dierum fuit monitum et sn̄a est nulla tamquam subito
lata ut no. Bar in l. plaCitum in fi. C. de sen. et int. quod est verum quando sunt
lata in absentem secus si in presentem non reclamantem ut no. d. an. de probatione quamvis con-
tra volt carta in j colum. et la. alle. xxxvi
Sn̄a a qua non est appellatum vel si est appellatum non est facta prosecutio licet
fuerit presumit quod sit rite et iuste lata tamen si contra illam presumptionem opponatur quod non
rite et non servato ordine iudiciario sit lata admittitur probatio que potest fieri
duobus modis primo per productionem actorum in quibus non apparet lis contestata vel
alius ordo servatus et sic illa negativa probatur per inspectionem actorum ut no. Jo. an.
in c. ad sedem in fi. de resti. spo. et in c. quam sit volt glo. de proba. in addi. spe-
culi de sen. pla. sed ut aut. xx et no. Sico. secundo per partibus confessionem xx pro probantis
que acta viderunt vel eis interfuerunt ut no. d. an. in dicto c. quam con volt carta
prima colum. Si aut opponatur contra sn̄am non servato ordine non servati sed tamen iniuste
quia iudex verum debitorem absolvit vel non verum debitorem condempnat tunc an. et
aliter admittatur probatio dic quod si volt probare iniustiam per confessionem partis ad-
mittatur quod tunc probatio admittitur dicitur contra contra presumptionem iuris et de iure Idem
si volt aliter probare ostendere de iniquitate notoria quod ex hoc redditur sn̄a nulla
Si aut volt probare iniustitiam per acta que producat tunc si acta sunt producta de
voluntate partium et ex eis apparet expressa iniustitia ut quod est condempnatoria et in
actis apparet instrumentum solucionis productum et sn̄a retractari secus si ex actis non appa-
ret expressa iniustitia licet ex eis non colligatur iustitia quod potuit iudex et aliis
se movere et producta vel quam sn̄a expresse non refert se ad acta ubi et ad acta
expresse se refert tunc licet Innocentius variavit dic quod si iudex in sn̄a asserit aliquid
ex actis probatum debet sn̄a retractari quod hoc colligi possit ex actis secus si asserit
non probatum quia exacta fides sit testibus adhibenda tendit in partem iudicantis
potuit enim aliquam vacillationem vel aliud erga personam testis videre ex quo
non adhibuit ei fidem Si non partis volt probare iniustitiam sit in dubium revocata in-
videt sn̄ae ubi aut de iniustitia et non de validitate sn̄ae disputatur tunc si coram
iudice appellationis non debet nec potest admitti et propter quod sn̄a transivit in rem
iudicatam quia non fuit appellatum vel quia non fuit appellatio prosecuta ille non
est iudex competens nisi partes prorogaverint iurisdictionem vel ipse pronunciavit se iudicem
vel appellationem non desertam si si coram ordinario vel alio super hoc iurisdictionem
habente de iniustitia disputatur tunc probationes facte parte non consenciente deberet
admitti et sn̄a retractari quod presumptio sn̄ae succumbat veritati que non potest
et quod probationes transierunt in notorium unde ex quo constat de notoria iniustitia
admittatur probatio et contra probationem iuris et de iure ut no. d. an. in dicto c.
quam contra in volt carta videre sub verbo presumptio quod presumit pro
sn̄a
Sn̄a cassata tamquam nulla tamen testes et confirmationes earum sine
non sublatis et quando novum petitur ad confirmationem est exclusio non d. an. de
testibus ex parte ad hec vel no. li.
Sn̄a lata pro re et sine cause cognitione contra ipso iure ut no. in c. de pacto l. si
vi dicit dotis de re iudi. In contrarium facit quod non ipso iure sit nulla sed venit

cassanda de resc in mte et ex lub et ubi no d an in ver sed li Bar tenet
q no est nulla in l plataz C de sen et int et q ducunt gste de eiie cogiom
vide ibi p eu et plenus p d an in c cetia sete maie de gsta
Sma an debeat ferri in die feriato vide duxe in l pe edictio ff de indi
Sma p quaz index pnuciat restituendu gste opa effectu acsi index duxisset re
stitutiq ut no bal in l fundo qui luoz ff de resori ven
Sma lata con absentem no valet si no appatet ad omq instaz lata sit itaqsi
lata sit utraqz parte pute ut no bal in l, C ut qne desunt adno ple liq

Separatorum
separaco est raco ideo de uno ad aliud no inferri d offi
ex dilecta et C d' codicil l in et ff de mo l pap et no ro qdu

Sepulcrum
an pot gste in dmo laica et ad quez indicez spectet cog
noscere de iur sepulcra sive funerandi vide sub v laicus § i et sub v
index secularis non cognoscat

Sequestrum
factu con possessore, beneficij pr smaz in pma instaz con
eum latam no renocat licet in sc'da instaz obtineat pmaz
smaz infirmata si ex post finalis victoria ut no ro qdu c oo in pri sed
si in pma instaz fuit sma pro possessore lata licet pq ea sit sequestret ut
no C/o an in addi spe in ti de seques poss sup re ta
Sequestrt posso et fructuu sit in tu bu li statim lata pma sma p petitore con
possore secus si ferat sma con possorem no sit p petitor et tuc sit debz sequestet
qn agit de titulo beneficij vel de eius possone secus si agit ad pnaz et tc secus
si possor qui in titulo succubuit triennio pacifice possedisset et tc sit debz sequestet
no obstan q tercia appellet p sua intesse no ro qdu z l z et qd debz est
sequestet fieri qn agit de possor purgat l limita et intesse ut no sub v
sma et sma in possone sola
Sequestt ubi est fiend an admittat p oblacon et pstacoz caucos vgulac c qne
ut l si fideiussor qm satisto et no d' indi sgeciata si glo n fallit in cau de
v de seques pos c si et ubi sequestrud no simp pmitti si pstar pcipue cu
addicion penact et ex causa et ita C/o an in addi spe no in loco prealle
Sequestt posso si sit de volunte pciu possor pdit possoz et trasit in sequestt
secus si fiat ex necitate pindice pcepto ut no bal in l intesse ff de acqr possi
et C/o an in c ex adiata de indi et idem dt ibi d an xj col v 20 et glo
pdicta intesse si index ex pmat in pcepto q vult possoz trasferre in sequestr
ut no in dicta Rubrica.

Servitus
pt gstitui et acquiri sola volunte gstituens et sine ulla qui
possone pcut et pt trasferri ff etas absqz vera possone du
tn aliq tradicio interveniat no d an de cau poss c si tum col v nac ad
secundu ar lud
Servitus viae si no est dicta in cta pte fundi fruct dni gpete in toto fundo
et qtz eius pte pot tn ille cui servitus debet appelli in re tamen mo ut no vadat
p medium segetes vel vinee et tu certo indices appelli pod ut ad ctaz ptez fundi
tutz tract no do an de cau poss c si l in colup v uue ultio istat
Servitute viae legat ad plures fundos vendo illa ad unu fundu intest ea ubi est
iev aliorz qbg servitus debet cessat no d an de cau poss c si pe colup
Servitus quada debetur et opus est aliqua refectione qnus tenebitur illam

referendo facie an duo possint fructus vel quartalis vide bar in l. ii § apud labeonem de aqua plu arc

Servitutes reales an per eos dantur remedia possessoria et quasi vide sub vo possessorium et possessorias morum personales mi realiter videlicet servitus

Servitus quedam per legem imposita ipso iure puta si quis habeat aream in qua fructus triturant vento amplificate et hinc fructus viciniti velit in suo edificare per quod edificium ventus auferret, non potest domus aree prohibere ne edificet si aliunde ventus ad aream habere non potest et est speciale illo casu similiter fructuum allegandum est ut est casus sin-gularis bar et bal in l. fi in fi C de servi.

Servus potest implorare officium iudicis contra dominum cui absque causa male tractatur, non [?] an de eas poss. t fi ZN colup

Servus non est qui et matre libera et patre servo natus est quia partus sequitur ventrem quo ad libertatem vel servitutem C de rei vendi l partum si quo ad munera et honores sequitur conditionem patris ut no [?] an in t fi de servi ord et bar in l. fi ff ad munia et l. fi ff de pena li liberos in tex et glo. Fallit quo ad libertatem et servitutem quando concepto est in contrarium ut in e pulte de qui sine. Item fallit in nato ex patre consule et matre non consula quia talis sequitur conditionem patris et consulis reputatur li diffiniciones C de agri et cen li xi et no glo in l. ne dimac ex ti. Et idem no bar in dicta l. sexta et fa l. cum satis § i ex ti consulum. Tamen non est servus si liber licet ad certa onera sit astrictus l. iiii ex ti et ibi no bar. Item fallit in nato ex patre muriulegulo et conchilegulo nam et ille sequitur conditionem patris l. fi C de muriule e li.

Seu an ista dictio coniungat vel disiungat vide tex et d an et ar le l. scio ita et ibi per bar et in l. si vo qui centum § vlti de te du et per [?] an in e ii de offi vica li vi in nouella

Sicut hec dictio quandoque denotat quandam similitudinem quandoque non ut no d an de iudi quia vo vo quasi prima. Et vide etiam sub vo mari quia i a casparu potest comprehendere ista plura et multa secundum generales similiter

Sigillum quod dicatur autenticum vide vo quasi 171 et vide sub vo litterae

Sigilla autentica si sint plura eadem litteris apposita augent vim probationis et faciunt suspicionem per que alias ex uno duntaxat sigillo non probaret et quasi probationem aliter presenti in litteris narratum quam alias non probaret ex uno sigillo duntaxat non d an per cal de probatione per testes vo vi car e tot

Scilicet ista dictio non plus est declaratoria quam restrictiva no glo et bar in l. ii ff de col aca et fin instruc l. quasi § picta quia contrarium no glo quia non restringit in l. cum ita § fi de l. ii.

Symonia est si emo beneficium meum et tu nepoti vel amico tuo meo emitans tuum non d an de re prima e i li vi prox vo pra in nouella. Item simonia est si emo beneficium meo habere ex pacto ut alteri asserere sicut si tacite in me agatur id glo de offi dele et pte i et. Simoniacus de simonia quia est pla metallis et tanta simonia inducat vide [?] an de simo § fi vide sub vo suspensio

Simonia quedam sunt quia prohibita et hec sunt illa que per constitutionem ecclesie simoniaca facta sunt quedam vero sunt prohibita quia simoniaca et hec sunt illa que ex veteri

et novo testamento simoniaci erant ut vende(re) sacra et m(u)lt(o) ista est mag(is) dicit
ut no(tat) b(er)n(ardus) de offi(cio) dele(gati) c(apitulo) p(rese)nte i(n) glo(ssa) ij et simo(niacus) de simo(nia) tua in glo(ssa) fina(li)
Simoniaci renuncia(tio) beneficii an valeat vide sub v(erbo) beneficii renuncia(tio) c(apitulo) renuncia(tio)
beneficii simoniace
Simoniacus est ab omni officio et b(e)n(efici)o eccl(es)ie deponendus h(abetu)r de confess(is) ad sup(er) Vor
aut simoniacus in b(e)n(efici)o recepto p(er) simoniam acquirat titulu(m) vel dicat intrusus et an pot
renunciari illo b(e)n(efici)o sine licentia sup(er)io(ris) vide glo(ssa) de renu(nciatione) insi(nuavit) c(apitulo) preter(ea) q(uod) dic(it) q(uod) simoniacus
in b(e)n(efici)o recepto est ipso iure privatus illo b(e)n(efici)o seu vacuus nullum titulum in eo
b(e)n(efici)o acquirit q(uod) simonia fuit p(er) eum commissa secus si p(er) aliud eo ignorante quo casu
titulum acquirit et no(n) privat(ur) ipso iure s(ed) e(st) privandus ut no(tat) d(ominus) an(tonius) in dicto c(apitulo) insi(nuavit) in
pri(ncipio) vide i(nfra) c(apitulo) simoniacus in b(e)n(efici)o simoniace
Simoniacus in b(e)n(efici)o simoniace recepto inhabilis est ad omnia b(e)n(efici)a obtinenda nisi dis-
pense(tur) cu(m) eo ut no(tat) c(apitulo) ex p(ar)te(?) jo an et d(ominus) an in c(apitulo) pu(er)is(?) de cle(ricis) secus si recipiens
b(e)n(efici)um simoniace no(n) est simoniacus ut q(uan)do ab illo eo ignorante fuit simonia commissa
quo casu e(ni)m ad alia b(e)n(efici)a habilis est no(n) ad id quod simoniace adeptus fuit
q(uia) ab illo tenetur dispensatio et colligit(ur) c(apitulo) no(tat) p(er) jo an et d(ominus) an in c(apitulo) de p(rese)nti
de simo(nia) vide s(upra) simoniacus est
Simoniacus notorius in b(e)n(efici)o recepto est suspensus a iure s(ed) simoniacus occultus no(n) est
suspensus s(ed) suspendendus ut no(tat) jo an de simonia per tuas ij
Simoniacus in b(e)n(efici)o simoniace recepto licet sit suspensus quo ad id b(e)n(e)ficium ut in
eo no(n) administret tamen ad alia b(e)n(efici)a no(n) simoniace prius recepta no(n) est suspensus
q(uia) in illis pot(est) ministrare no(tat) jo an de si(monia) p(er) tuas ij
Simoniacus in ordine suscepto no(n) solu(m) est suspensus ab illo ordine s(ed) e(ti)am ab illis
ordinibus no(n) simoniace receptis et sic p(er)dit executionem omnium ordinum et q(ua)liter ad
ministrationem temporaliu(m) q(uia) licet sint plures ordines unus tamen est ordinis sacramentum
no(tat) jo an de simo(nia) per tuas ij
Simoniacus in ordine recepto est inhabilis ad o(mn)ia b(e)n(efici)a nisi dispense(tur) cu(m) eo
et in h(oc) pot(est) ep(iscopu)s dispensare e(ti)am ad dignitatem obtinendam ut no(tat) glo(ssa) de cle(ricis)
c(apitulo) pu(er)is(?) et ibi vide per do an
Simonia in spiritualibus committit(ur) no(n) solu(m) q(uan)do aliquod temporale deduci(tur) p(er) pactum s(ed)
e(ti)am q(uan)do deducit(ur) p(er) modum ut no(tat) d(ominus) an in c(apitulo) cum tam(en) de cens(ibus) xxxij
column(?) v(ersus) venio ad secundu(m) no(tabi)le
Simonia no(n) committit(ur) q(uan)do in spiritualibus deducit(ur) p(er) pactum id quod erat de iure
q(uasi) debitum q(uia) eccl(esi)a iure fuit liberata q(uia) alias erat illicitum (com)mercium s(ed) erat de
iure vel consuetudine statuta vel privilegio dictum(?) tamen sit appellatio ad aliquem
actum privatum vel commutatio in obligatione spiritualem vel publicam ut no(tat) d(ominus) an in c(apitulo)
cum tam(en) de cens(ibus) xxxij col(umna) v(ersus) venio ad secundu(m) no(tabi)le
Simoniam no(n) committit q(uan)do s(ed) spirituali annexum dat(ur) vi statuti no(n) pacti et
aliquod temporale p(rae)standum q(uia) licet statutum est de se iniquum tamen no(n) inducit simoniam
ut no(tat) d(ominus) an in c(apitulo) eadem de cens(ibus) xxxij col(umna) v(ersus) venio ad secundu(m) no(tabi)le et
dic(itur) de contrario in c(apitulo) q(uan)do id p(rae)standum venit convertendum in privatos usus ut no(tat)
in dicto v(ersu) in fine
Simoniam no(n) committit q(ui) pecuniam dat ne b(e)n(efici)o suo spolie(tur) vel ne in b(e)n(efici)o sine
causa cognitionem violentiam patia(tur) secus si spoliatus pecuniam dat ut b(e)n(eficiu)m recuperet
q(uia) id no(n) est iure actionem redimere s(ed) possessionem recuperare secundum g(l)o(ssam) ut no(tat)

Io an ibi sup i glo qd no licet aliquid dare p re spuali ꝙ ad redimedaz
q̄n pot heri recursus ad superiorem et ab eo ꝯsequi iusticiaz nisi piculum vel
dampnum immineret dilacōis ſi alibi dicat Io an ꝑa host in spualibꝫ licz aliquid
dare p vexacōe redimenda qn hoc fit ꝑ ꝯpoꝫ mtrācy auctē superioris ut ipē
no in c dilcus i de simo sup vo pmisit Idem dt ibi sup i glo q ad redimend
qn hoc fit pot ꝯpoꝫ mtrācy auctē superioris no in c dilecꝫ i de simo sup vo
pmisit Idem dt ibi sup i glo q ad redimedaz vexacoꝫ iniqꝫ licz aliqd dare
p iure ꝯcedendo ſi ꝑ iure quesito ꝯsuato sic / et idem dt ibi Io an qui addit q
p hnda absolucōe a sna excoīcacōis no licet aliqd dare ſi sna sit aliꝫ licz iniusta
secus ſi est nulla Imoc aut in c ii de transac dt q in spualibꝫ licita est transactio
duo deficit ex vtraqꝫ pte spuale et no tpale Idem q̄n petr̄ crīa mr̄ pꝛiuilegiis
secus ſi petit in titulū qz tūc no licet transigere cum ſi hinc inde dt̄ spuale ſi ꝯpo
bꝫ pt intervenire ita tn q qn inc hꝫ rimaceret sine aliqua dacōe addit ibi d an
qn agi̅ de recupando iure actue depdito qd spectabat ad ecclesiaꝫ de iure cōi licz
illo casu transigere et aliquid dare ecciaꝫ sine auctē superioris per c i dt pacti et
Simoniaca est ſi rimdas beneficio meo p aliquo tpali iur dato de pactis et pbeꝫ
et ibi no Imoc

Simpliciter hc vem ꝯ ponit i. pure et sine condicōe ut l. i ſ ſi quis
simpr de v oblī et ibi no bar

Simulacio quatr pbet vide ord bar et bal in l pacta nouissa C de
pactis et in l iulianus C ſi quis alter vel ſi pot bar in l
ꝑa conctud ff de donac vide i ſ simulaco ſi allegat
Simulacōem rescindentes no pot de simulacōe excipe no bal ff de ꝯde in l sub
adicōe ita fineꝫ qd est vm qn rimaceat ꝯ intervallo secus ſi in ꝯtinenti tpe ꝯtra
rimacat no bar in l nemo potest l. i
Simulaco ſi allegat tercio qui ledr̄ et ideo simulacōs pot pbari p ꝯiecturas secus ſe
allegar p ꝯtrahentes no bal in l emptionē C de ꝑbꝫ valoris qd agi
Simulaco pstur qn alienans dum retinuit possessoꝫ rei alienate et dr pubꝫ reputr
possidē nec ꝯstitutum tollit pssumcōeꝫ simulacōis ff qui mo pg vel ypp sol l. ſicut
cui alienat hac simulacoꝫ allegat ſi ipse alienans no pot cm illud
vbi dt et ꝑ ꝯstitutoꝫ pcaꝫ muta ea possesīs credir pssupo simulacōis ffallit qn
talia fiunt inter pxīos vel vergent in pmidicium terciꝫ Et ideꝫ dt ange in ſ
cū eo hac simulacoꝫ allegat ſi dicat eam in fraudeꝫ factam ut se defenderet a bradio
vel ꝯ alia ponest eā ut no bar in l ꝑa ꝯctud ff de dona ſi tn dicat vtriusqꝫ
ſi alienacoꝫ simulataꝫ in fraudeꝫ factaꝫ obtinebit ut no bar in l in ii miniꝫ qd ꝯ
ꝯvencōe ſ ſi ad l ſc ff de minor qd est vm ſi eo dicat inter eas paz recad
innado secus ſi illaꝫ fraudando ut ibi dicit pdicta intellige qn alienans possidet
pute et precio illo cui alienat secus in eo absente vel ignorante quid eni ſi statim
post alienacoꝫ emptor se absentauit et dum absens stetit vel quid ſi paulopost
decessit et ei mox heres successit ignorans tūc ꝯ possessō dimā no pssur simle
ut no bar in dicta l ꝑa ꝯctud Sal at alibi dt indistincte q venditor licz
rei vendite dum possideat no pot allegat simulacoꝫ ꝯ emptoreꝫ cū actio ex emptione

durct xxx annis ergo per possessionem medii temporis non psunt simitatis
ut ipse no. in l. iii C plus valere quod agitur
Simitata psunt cessio actionis et quod pmo qui actio pro hoc vendi vel pro hoc
dona. sed qui maiore pcio vendi nam in eo quod plus valet psunt pcio tacita tamen
qideracionem expensarum mediorum tempore cum tabulis cessionis non qtinentur in instro et eo
in instro non qtinentur. vera psirmatio si iniciatur qfessio et hec secundum Bal. si quid
dt Bal. in l. ii C ne li po et ibi dt qui tamen hoc fiuat qpetendo et ubi debent
esse cessionem psunt pcionem intigrans hoc venit qui acto prius cedi sed si cedit in
quarum altius qtigit intigras cum cessio sit ad agendum sed si ad defendendum
ut no. Bal. in dicta l. ii C ne li po vide Bar. in l. per diversas et l. ab anastasio
C mandati ubi plena loquitur et ibi et Bal. plessie loquitur
Simitas non pot allegari nec opponi per ptem que intravit qtractum vel aliud actum
quod venit ut no. d. an. in c. ad qtingat de in integrum r. vel actam tamen et facit quod no.
Bal. C de pro in pecu l. si in publicum qtine liti quod facit quod ipse no. C de
pactis arct si quia inter v. pone ergo qui vir
Sime
hec dictio est pro proverbia quarum tamen stat melusine et dic qui si
institutur orai ante phat quarum est vom ut no. d. an. d. c. capa de vita et ho.
Sasma
non pot esse sine heresi nisi in summo pontifice si dna certauit
et quibus qtendet cedicarum apud se ut no. glo. xxiiii q. i c. i
Sasmatici an sint ipso iure excati vide sub v. heretici et heretici sint ipso iure
Soci9
hine ad alio decim tamen restitutionem indigentem pot invito socio
recusante ad restitutionem qpellere totam domum restitutionem tamen nec et nisi infra qtinuet
mensem per restitutionem factam solvat socius ptem restitutionis sibi qtingentem dominus pro
accipit ipso iure socius qui restitut si hoc acceptat et si malet ptem expense facte
in restitutione tunc pot illam petere et totum intigre qsequi ff. per socio l. ad duobus
et videm iudit ii et C de cui pima l. sicut prios vide oct. dyn. in l. ut quo
in pri de dap. infec
Socii si sunt plures unam intrancia vel negociacionem exercentes an unus ex actu et
qtractu alterius obligetur in solidum vel per parte vel in nullo vide Bar. in l. cum de
duo re in vi et un q. et in l. nemo ex socis ff. per socio et Cy. et Bal. C si cer.
peta l. ai te vide et Bal. in l. si socius ff. si cer. peta et dicta l. nemo et
in addi facta ad quod dicit Bar. de duobus filiis v. si an qui fratres et an socius pot
age et qtra filii vide Jo. an. de cessione pla dulcia vult colup
Speciebus
vide sub v. gammos
Spiritualia
non recipiunt qtionem nec intigram non pro qdu 138 ideo tamen
impetrantem non pot agi ad intigram non pro qdu 11
Spiritualis causa an dicatur illa que agitatur super sola passione vel spectat vide qui nolit
no. d. an. de indi. celebret v. venio ad glo. si dt ut no. per eadem eo ti. sup. tercia clausula
dic qui causa possessionis super iure spirituali non est spiritualis si que spiritualis no. d. an. de or.
causa cui dilecti v. primi venit coll. v. quero an hec exceptio spectat in manu secularis
applicationes causa spiritualis vel super re spirituali et facte inter de causa que esse
super iure spirituali non possessionem illius ut no. d. an. de iure causa c. ii v. no. hic qui quod
in col. dy vos ad infestando c. si hic tamen quaris ut li pen. h. vi vide ibi de
de fame qua qui tenet quamvis per tere de pstup cum

Spuale dicit^r inspat^o. sedm suam natu^r originaliz lic^z q^s modern^i disson^t ecclie
cadat in laicu^d et ab aliquib^z appella^r ms arnelcu^d no^a d^{n}a de nodi
sup ^{C}l^{er}ica et laica in c quto to ti
Spualia mere et cetere sunt circa grad et virtutes q sunt spualia s no me q^r
no pter se s pt^r aliud ut sunt bna vasa ordinata ad sacrificiu^d intaor-
dinata ad orandu^d bn^a eni talia sunt spualia q^r ordinata sunt ad fine^m spua
lez et in finez aie ad sustentand^u mistria sacra in fectio aie ad virtutes ad grac^z
q^s spuales et hec in bns mag^s dicit^r spualia magis^z mag^s appmqnt sm ra^m spuali
et ideo ms eligenda qma pncipat nem in mt^r eligetez et electu^d mag^s d^r spuale
q^s prima predea q^r bns pt^r at psonaz cu qma spuli dz ut no d an de nodi c quto
Spualis causa an dicat specie a causa civili vide sub v^o civilis

Spoliatus

Spoliatus si intendat q^r spoliat^s adpnt ad fructus a tpe spolia^s no
suffit sibi pbac^e q^r spolians domu^d intravit et hostia fregit
nisi et pbet q^r ipse psone spoliate vl eius familie in domo efuit fuit violen-
ta q^r pot e q^r domus erat vacua et sic na tonsi^r violencia facta no ro qdu
171. Et vide sub v^o of perse q libella q posse q pbatio q rumo^s q
Spoliato et violen^s ultia semp an prima est purganda ideo reus et spoliator qrecta
pot tetst^e con^t actorez a^s per lit^s contestacoz q^r ipse actor eu cadz te ultimo
spoliavit et petit q^r ultimu^d spoliu^d purge^r p viaz attemptati no ro qdu 180
Spoliat^d d^r qui denegt mi rez qmaz liz a me pena no sat ff de pbta l fi
Spoliato ultima paz purgat qn ultima fiat a pbo spoliato seq^s si a tercio seca^d
tuc purgat paz qn ultia fit q^s intervallo sequi si in quinti sm cal et no d an
de or cagm c si vo oppo ij colup
Spoliata ab actore possine ra in qna con se sinaz reportavit
intdicto unde vi con actorez spoliatez vide sub v^o cauca q exceptio sme s po
s d^r possioni sicz defende^r ut no c^o an in addi spe in ti de pen et sc q in
fi vide oio sub v^o possor pt illud
Spoliator an dz restitui q^r et restituco^s scandaliu^d sepne^r ut no glo in q i in
fi ma et host in sa de testi spe q in capitlo et p^r m c mt fallicones de p^r
ta et m c m de in spat^a et c pecto de accep

Sponsalia

Sponsalia no contrahunt^r p vba pmitto q^r te desponsabo s p hec vba pro
mitto q^r te accipiaz in uxorez ut no c^o an m c p intel
de spor vide sub v^o matrim

Statuimus

Statuimus h^c vbu^m signifit novi iuris pmulgacoz no d an de nodi
determinacoz in fine

Statutum

Statutum p^rdiu^d dz sedm varietatez tpm variari de testi mute
cu q^s legs et vide sub v^o Capsula gracia lex legati caricr
Statuta no pnt fieri p calu^d ecclie Cathedralis sine qssu epi seu cala aliar^z
ecclia^z pnt facro statuta cu qssu dic^z platori epo eni requisito et invoc^t
ty dt tam in sed dic ut no ro qdu 163
Statutu^d ecclie si no est auctorizatu^d p epm nullas vires hz no ffre in tet
pmu q xxx v hoc eni valet statutu^d no bal in pace qstancie q in causa vlt col
Statutu^d epi si est p epm qfirmatu^d no pnt statuetes illud revocare sine qssu
epi no ffre in tet pmu q xxxv si statutu^d aplica aucte qfirmatu^d pot

bn vocat p statuetem de qsti ad accessisset et no i innoc et Io an in c de
his que si ama par ca et pan in de l de regula Et pdicta vera nisi in qsti
macom esset apposita clia decreti ut no in c dilecto de pben etc ad accessisset
Statutu collic quamquam sit inrratu si tam statuentes excipiat canonice velle formam
statuti valet tempore quo videntur excipientes statutum tacite eludere fm Io an in c
sicut proxi fm pan licet ad et ffre con ut no idem ffre in lec primo qua ffre
vel si la in addi ibidem aliter distingwit vide de hoc plenissime per d an in c i
de his que si ama par ca
Statuta con ms come pnt fieri p qualiud vacans aplica sede no Ar l vij dis
pario et senbit Innoc de sacra inte ul nd c si et vide Io an in addi supra
sup facta de qsti An aut p alud inferiore a ppa possit licite statutu fieri vide
Io an de offi or c si in ultia glo et de offi dele c si in pn et vide d an
de qsti que in ecclia cd si et de qsti omni ay vij colup vel no qstancia
et vide sub vo epus pot facere
Statutu epi et cu qsensu cali factum quod ab omni lcontrarie appellari no pot no vj
ut no Io an de app c si h vij in nola fidei si potest appellare a diffinitiva no
bal C si con ms ut vi pub l pscripcion et in pace qstancie q in caus vel
colup et bar in l j in fi ff aqua ap no li et in l omnes populi de insti
et iur vo vide i q statutu inferiore
Statutu de capitando pbendas pot fieri p capim nd d an de consue c si vj
vij colup vo qclude et vide sub vo qsueudo q qsuetudo et statutu qptanda
Statutu an pot facere qd scriptura pivata fidem faciat vide sub vo scripta in pn
Statutu an pot dare potestatem legittimandi no habita vide sub vo filij q filij legittimi
Statutu an pot tollere legitimas iure ne debitas vide dij et Io an in c dilectus
h vij et bar in l tres tenbu q tres gne ff de qdi et d ms vo tenet q sic
et idem tenet Cy C de nup l sancimus Bal dic q pot minuere et limitare
sed no in totu tollere ut no in c j de sen ro et in auct inne aut C de epi et
de si alit lex in l cu lege vo oio vide de epi et de
Statutu si dictat aliquem sciri p aqua ul p vide arsi cimus qsedt an tal gaudere
possit oibus pvilegijs et inunitatibus clerici vide bart in l si maritus
h q l ff de adult et in l si qs qm p emptorem de usu vide i q statutu no
extendit vide omnino bal in l si possidetis vo ultia qo C de pbac et in l in
q hec vo ff de neg gl et i sub vo vo q vo facta
Statutu penale quantumque in altia sanaq pnt factu sit extendi no dz no
ro qdu 2 l 6 An aut statutu exorbitans extendatur saltem de scilibus ad sitia
vide bal in l ij C de patre qm si et et l matapia de fm fugi et l si
qms nd dicat tape C de epi et de et bart in l furti q si de his q
no in fa et bart et bal C de fur l si qms sino et vo sub vo lex
sine qstitucio penalis et q se
Statutorum interpretatio an pot fieri p illos qui statutu fecerunt vide do an
de indi c inm recompissent vo inusq
Statutorum vo dicunt stricte intelligi quando ex stricta fictione restringantur tertio
preiudicium si si ex stricta ficcione amplificare preiudicium tantum tunc dicunt laberrime
interpretari ne tertio preiudicent ut no d an inmabit de qsue ai dilecti vo no mirale

Statutum vigens in curia de certa prebenda non conferenda nisi actualiter in sacer-
dotio constituto tollitur per gratiam apostolicam super illa prebenda impetratam per illum qui tem-
pore erat in ordine sacerdotii dummodo tempore acceptationis et provisionis sibi facte fuit
in tali etate quod infra annum possit promoveri et hec reddit ratio quia hodie in gratiis
apostolicis poni consuevit per quam omnia statuta in contrarium sunt sublata vel saltem
relata hec limitata in statutis generalibus omnia beneficia ecclesie respicientibus secus si
in statuto speciali super certo beneficio edito quod non tollitur per derogationem generalem etiam
si opera quod de ipso fiat specialis mentio hanc limitationem limita in statuto
in prima fundatione certi beneficii per fundatorem apposita tunc papa non intendit
per generales clausulas derogare nec aliquid detrahatur a fundatione beneficiorum secus
in statuto facto ex post de certo beneficio per ordinarium vel prelatum etc. predicta omnia procedunt
in gratiis specialibus in quibus dicte clausule derogatorie statutorum consuetudinum apponi consueverunt
secus in gratiis communibus que fiunt in forma pauperum in quibus dicte clausule non ponuntur
Adde circa predicta ad intellectum c. si pauperibus de preben. li. vi. ad statutum
requirat sacerdotium actu vel habitu ubi vero acceptatus tempore acceptationis non
esset in etate legitima ita quod infra tempus debitum promoveri non posset tunc acceptatio
non valeret circa si per gratiam statuto derogatur quoniam ... contrarium obstaret quia
per generalem clausulam non intelligitur derogatum quamvis dixerit Io. an. ut non re-
tendu in

Statutum tollens modum procedendi secundum canones civilium et reducens id ad rigorem
iuris civilis non valet. Item quod post acceptum quod non valet statutum per quod dispo-
nitur agi in foro canonico ex pacto nudo vel iuramento vel quod testamentum
cum duobus vel tribus testibus non habeat executionem, sed bene valet statutum circa
solemnitates reducens ad plenariam quia hoc non est contra iura canonica. Item
an de iure debeat vel contra intellectum predicta vera de iure canonico sed de iure civili
valet statutum in predicto casu per statutum quod aliud dicit textus primi in l. de his
instrumenti non est c. c. pulsi column.

Statuta laicorum an comprehendant clericos ad favorem ipsorum edita
vide per Inno. in c. fi. de offi. dele. li. vi. in principio

Statutum iuratum an possit revocari per statuentes vide supra in verbo
dispensatio quod dispensare possit episcopus contra statutum

Statutum inferioris a principe prohibens appellari non valet arg. c. de resignat.
princip. l. i. in fi. ff. a quibus appel. non li. Et nota Bar. in l. omnes populi de iust. et
iure. vide distinctionem quando ibi fiat in tota questione principali et Bar. in l.
de appellatione ff. de leg. et in pace constantie § in causis et Io. an. in c. fi. de app.
li. vi. in nova. Et idem in appellatione ut non habeat ... si contra ius vel ita pub.
l. prescriptionem rem column. vide supra in verbo statutum episcopi

Statuta quem inceptationem capiant vide plene per Bar. in l. omnes populi
et Io. an. in regula possessor in novella

Statutum quod quis possit pro debito carcerari valet licet derogat ut
non Bar. ff. de condi. et demon. l. ... relicta

Statutum disponens de ... an habeat locum si ... per ...
vide Bar. in l. querela C. de falsis et in l. ... ff. de ...
et per Ange. de ... l. si ... column. ...

Statutum non extenditur ad casum fictum quia fictio est similis Item si est quidam
privilegio sublata si fingatur quem esse clericum et quod uti possit privilegio eorum qui
sunt vere tales no Bal C de plac l sine possessoribus vide sub verbo an
privilegiati et Jo an in c si de consue li vi super verbo per alios in nova dt ce
ibi Jo an quod dispositum in casu non habet locum in hiis que non sunt hominis
quod non tamen hic videtur contra l in § hec verba ff de neg gest vide olo do
de simo gem in decto c si Et vide sub verbo absentis in fine legati vide
§ statutum si dicitur et sub verbo absentis § l et ij vide Bal in l in § hec
verba ff de neg gest vide quod statutum in casu vero extenditur ad fictum quia
ius comprehat casum fictum nemo ut no do de simo gem in decto c si Et no
glo in c susceptum de rescript li vi
Statutum laicorum disponens contra sinodos vel solempnitates vel acciden ......
an valeat vide Jo an de here statuti l li vi in nova Et plenius per
d an in c l despon Et vide Bal quam dt contra Jo an in l omnem C de
trivial et si
Statutum concernens commodum singulorum quod transit in contractum non est revocabile
nisi consenciat quod est verum quo ad non subiectos si quo ad subiectos potest
et in invito revocari quod maxime verum est quando causa obligacionis est a solo
statuto inducta quo casu sicut illud ius positum per statutum revocatur no
d an de consti cum ...... colum verbo no diligent
Statutum quod debitor potest se tueri prescriptione quinquennii si infra illud tempus
creditor non petiit non valet nec servandum est maxime in foro anime no Jo
an in c si de except li vi in novella Et vide sub verbo prescrip § prescrip
Statutum inducens simoniam non valet et quod simoniam inducat vide do an in
c cum ...... de consti xxxvi colum verbo venio ad sextum notabile
Statutum laicorum factum in favorem ecclesiarum et clericorum an valeat et
liget clericos vide sub verbo consuetudo § consuetudo laicorum
Statutum si removet omnem exceptionem an nichilominus possit aliqua exceptio opponi
vel saltem iudicis officium implorari vel via denunciacionis evangelice agi vide
Bar in l i § n ff quod vi aut clam et d an in c cum quinque de rescript jo et
de offi dele ex parte ij Et vide sub verbo rescriptum § rescriptum per quod mandatur
Statutum loquens de licio non comprehendit licium ullatenus natum si licium est
collatum vel dispensatum si autem est restitutum tunc si talis licitatio sit de
iure communi et verbis ...... subiectorum vere vel opinatum comprehenditur in statuto
secus si licitatio fiat ex rescripto ut no d an in c per venerabilem qui filii sint legi
xx in colum vide omnino ...... si
Statutum loquens de filio comprehendit et filium naturalem tamen sine monstruosum Et
naturalis dicitur ...... natus ex concubina in domo retenta licet ex tota vita loquens di
cuntur nati ex soluto et soluta dicuntur naturales ut no Jo an in addi spe
in ti qui filii sint legit super ista / et ...... no d an in c per venerabilem
cum ti ...... Bar autem dicit indistincte quod omnes filii comprehendantur
quia pater et filius sunt nomina naturae et ita naturalis filius est natus ex ......
sicut ex concubina ut ipse no in l si C de verbo signi et in ti tutelas

ff de capi di Bar aut sentit q nullus filius c[om]p[re]hendat[ur] post nat[um] et le
gitimus ut no[tatur] p[er] eu[n]d[em] in l. illud ff de his qui sunt sui vel alieni

Stilus curie p[er] iure servandus est no[tatur] ro[ta] conclu[sio] 332 et no[tatur] glo[ssa] in c. de
sta[tu] tum li vi et est lex in c. lic[et] et c. q[uod] qui de c. sol et c. q[uod] de rebus

Stipulacio facta alteri licet non valet nec ei alicui acquirat[ur] si tamen quis
stipulat[ur] sibi nomine alterius dicta actio c[om]petit stipulanti et
utilis ei cui non stipulat[ur] no[tatur] glo[ssa] de pac[tis] c[on]stitutis et vide glo[ssam] de resti[tutione]
an p[ro]p[ter] li vi sup[er] v[erbo] possit acquire[re] et l. q[uod] ei quocienscu[m]q[ue] q[uo]d vide
velle q[uod] de capitulo ista alteri p[er] alterum acquirat[ur] cui concordat ro[ta] conclu[sio] 2
do an dt q[uod] glo[ssa] in dicto c. quociens p[er]t[inet] ut agi possit via directa[?] excep[tis]
si non iure ordinario ut no[tatur] p[er] eu[n]d[em] in p[ro]hemio dec[reta]le in p[ri]n[cipio] sup[er] glo[ssa] in v[erbo]
ubi plene declarat an alteri p[er] alterum acquirat[ur] C. Jo an dt q[uod] alteri absenti non
acquir[itur] ius nec actio nisi p[ro]pter ratam rehabitionem ratihabicio ut ipse no[tat] in
ti de c[on]cessi[one] p[rebende] c. q[uam]vis in p[ri]n[cipio] Et vide sub v[erbo] absens

Subiectio quatenus p[ro]b[e]t[ur] vide sub v[erbo] ep[iscopu]s § ep[iscop]us fundat et § ep[iscop]a
p[ro]bat vide sub v[erbo] census in p[ri]n[cipio]

Surrogatus in litem et ius q[uod] defuncto tunc sui obitus c[om]petebat quomodo
intell[igi]t[ur] surrogatus ad possessionem quam defunctus habuit licet c[om]p[re]hendit[ur] non
adiicia[tur] in surrogacione quia possessio quesita iure est no[tatur] ro[ta] conclu[sio] 61
Surrogatus capit nam[que] cum in locum tunc surrogat[ur] ut lite pendente c. certa
esse mane et ff si quis cau[tionibus] l. si enim § qui minuat

Subtilitas cavillosa et vana replicatio subtilitas aut rigoris ad effectum
iuris c[om]menda[tur] no[tatur] do[minus] an de indi[cta] dila[tione] v[erbo] oppo[sitionis] q[uod] subtilitas

Successio utis non causabat ius a p[re]decessore ut successor in dignitate
an possit et debeat uti iure p[re]decessoris tam passive quam active vide
plene p[er] d[ominum] an de iudi[ciis] quia v[erbo] v[erbo] remo[ta] ad p[ri]m[u]m et v[erbo] remo[ta] ad s[ecundu]m et
v[erbo] remo[ta] ad q[uartu]m et vide sub v[erbo] excep[tio] § instan[tia] § iudex § pacto §
privilegium § usum §

Successor utilis vel sin[gularis] an possit q[uo]rem[?] coram eo quo potuit p[re]decessor
vide plene p[er] do[minum] an de iudi[ciis] quia v[erbo] v[erbo] remo[ta] ad p[ri]m[u]m Et vide sub v[erbo]
iudex § iudex ordinarius § iudex vel etiam delegatus

Successor utis vel sin[gularis] an pariat eundem effectum sive vel alteram ius quod
pars potuit p[re]decessor vide sub v[erbo] excep[tio] § excep[tio] p[ro]p[ter] pot[est] fieri et § se

Successor in bonis defuncti licet succedat in bonis non succedit in iure quod c[om]pe
tebat defuncto si illud ius exigit in novum ius in p[er]sona successoris incipit
et certa no[tatur] Jo an in c. si hi con[tra] quos et lite pen[den]te in nova sup[er] glo[ssa] vel
in fi vi de p[re]b[endis] si t[ame]n absenti sup[er] v[erbo] non acquiras et li[bro] in nova vide
sub v[erbo] p[re]latus in p[ri]n[cipio] et in c. tenere v[erbo] po[n]it Jo an sup[er] v[erbo] interim v[erbo] ubi
in novella et in spe[culo] ti de sen[tentia] § iuxta de effectu in fine

Summaria iudicio qualiter ordinem requirat iudicium et an in ea
narra[tio] sit lit[is] c[on]t[estatio] vide sub v[erbo] lis § litis contestacio non acquir[itur] cum peti[tio]
quem vide sub v[erbo] iudex § iudex pot[est] de plano

Super hec dicitur quando desinit rei et ex pom[...] p[er] de quando p[ro]bat

vel com̄ / quia notat gradum quem locum no. d. an. de or. cog. c. si in prin. quando
sumitur pro desuper ut no. do. an. de testi. spo. in lect. in prin.

Suspectus de fuga dicitur ille qui non possidet imobilia in loco delicti no.
jo. an. de sen. ex. c. si clericus sup. v. ne fugiat h. vi in
novella et vide sub v. debitor jo. debitor non censetur

Suspensus est ipso iure omnis notorius homicida vel notorius heticus et quilibet
notorius percussor qui clericum petitur an circa personas simaliter pactum impedit ordinis conferatur
no. jo. an. de simo. c. tuas ij et vide sub v. clericus c. clericus qui dicitur suspensus
et multis c. sequentibus excommunicatus c. simonia c. simo. ei c.

Suspensus an sit inhabilis ad beneficia obtinenda et priventur obtentis a beneficio et
plura alia de suspensis vide sub v. clericus

Suspensio c. appellatione in dubio intelligitur quando suspensus ab officio ut no. d. an. de modo
acci. dicta in prin. suspensionem cum variae sint species et no. glo. in c. de cupientes de pe.

Suspensus ab ingressu ecclesie non solum intelligitur prohibitus in suo ordine in ecclesia ministrare
sed nec debet in ecclesia cum aliis ministrantibus interesse potest tamen per ecclesiam prohibere
et extra in suo officio celebrare dicta non c. innoc. de sen. ex. c. sacro in v.
ingressu potest enim jurisdictionem exercere ut per glo. et d. an. in dicto c. sacro

Suspensus an perdat fructus beneficii contra suorum durante suspensione vide d. an. de
elec. et qualis cum bone et de app. pastoralis c. ium

Suspensio an in dubio intelligatur spiritualia vel temporalis et si limitata est ad cer-
tam personam an cessante causa finiatur suspensio vide innoc. et jo. an.
in c. de cetera de elec. et d. an. in c. cum bone de elec. et qualis et de consti. c. licet

Suspensus non est ipso iure ab executione ordinis qui accepit cetera licet simoniace ad
ordines sed ab homine suspendendus et patet c. lex c. non est compositus de temp.
ordi. et ibi no. jo. an. et d. an. eodem ac. lxxviii dist. placuit

Tantum et dumtaxat licet hec dictiones taxative po-
nantur in lege tamen extenduntur etiam ad alios casus similes
virtute aliarum legum ut no. per glo. et bar. c. de pedi. inno.
c. ab eo alienari

Tempus futurum verificatur etiam in parti de v. sequi c. v.
et bal. et no. glo. in c. i. sub v. notitia de acc. preteritum et
presens quando respiciat etiam preteritum et futurum vide dicit innoc.

hic verso presens c. fusum publica non tenet verso et no. glo. no. jo. c. ala q. a. c.
vide sub timens per totum

Tempus non solum annorum et mensium sed etiam delicti dicitur delicti et contractus tenetur actor exprimere
si reus petat ne aliquis sibi defensio auferatur no. bar. ff. de acu. l. libellorum
et de pre. l. jo. qui reus ad quem est reum et si ex delicto conveniatur agatur ut no.
sub v. libellus c. libellus et in cuiuslibet quando de tue c. spirat cum testes
vel aliter an exceptio teneatur specificare locum et tempus delicti vide jo. an.
in c. si de prut. ea et in c. prudentia de testi. h. vi in nota sup. glo. ne pro
tempus quod non est prescriptum ad aliquid agendum censetur actum ut fiat ex prin.
pe. ff. de conditiones c. hec venditio sed non aliter velle vide in l. qui se nolit
c. si qui ita ff. de ac. edic. vide bar. ff. de v. obli. l. si ita arbitrio vero quo casu hoc

Tempus an computetur de momento ad momentum vide sub v. minor c. tum dies

Tempus an date recipi ut putantes patroni vel collatores beneficiis impetratis quo

ad qualitates impetrantis vel putata vide sub v° beneficium q° beneficium impetrat 2
Terminus an possit executor sine tem aliud late impedire sub v° executor q°
executio sine late et vide sub v° terminus in pri. executor q° excipe
Territorium aliter sententia vide glo in cle ne tam q° sane de electionibus
Terminus licet sit ex gratia data per aliquos plures terminos ad eundem actum
expediendum assignatos post partis monita omnia in illo termino ultimo fac' q° potuis-
sent in primo no. io. concilii 237
Terminus si assignatur hodie ad sententiam audiendam dicitur inde expectanda usque ad ultimam
horam tamen non habet in l. liber homo q° decem de verb. obli.
Terminus datus ad solvendum hoc non potest creditor agere nisi in finem diei ut si dicam promitto
tibi hodie dare decem secus si tunc apponatur solutionem puta promitto tibi decem que
hodie solvam ut not. habetur in l. liber ho. q° decem de verb. obli. contra secus in termino
voluntario quem hoc solvam ut not. habetur in l. lib. ho. q° decem de v° obli. contra secus
in termino vespori quem hoc ut si promitto dare kal. futuris quia tunc non potest peti nisi
in fine kal. ut et tunc et glo in dicto q° decem et fa l. si dare ad procuratorem co ti.
Terminus si est assignatus ut ad xx dies aliquis fiat xx dies includuntur in termino et primo incipit
ad necessitatem dierum appletarum idem si dicatur infra xx dies non ideo an de app. pt'a
n. supra v° infra xx dies q° et xx dies
Termino si est datus hoc modo quod aliquis infra ipsum terminum compareat ne quid aliud faciat
post quolibet die pendente termino comparere vel facere secus si dicat quod in termino compareat
ut faciat quia tunc ultima die comparere ut facere dicitur in cle. quoniam de app. in glo. no. quia
et vide glo quod ibi not. d. an et not. habetur in l. quam aut kal. ff. de v° obli. et vide s° q°
Terminus dierum an computatur in termino ita quod fiat computatio de momento ad momentum dic-
tum in io. an quod si inducias do tibi terminum tres dies non computatur si si dicat hinc ad
tres dies tunc computatur ut not. habetur in l. i ff. si quis cau. q° pro dicto est causa in
verbum dicit tibi dato a lege non computatur dies termini si d. an in cle si quis appellationem
ad fi. de app. distinguit quod aut tunc statuitur per dierum notabiles extremitates ut ab hac
vel ab hac hora et computatur aut per dies que denotat extremam minima et tunc
idem accipit nulla dies nominis extremitates apponatur quo casu dicitur quod si statuitur tunc
aut ex tempore terminum ordinatur ad faciendum et computatur aut computatur ad odium tunc secus
et hereprint via nisi minus comprimat quia tunc in capitulo simile standum est ei quod de
tunc procedit intelliguntur in dubiis nec abstat quod idem d. an not. in c. si
e n m si de app. videt regulatur termino computatur de moto ad motum nisi nisi
comprimat quod quia illuc recepit limitacionem quod ex tempore terminum ordinatur ad faciendum
et ita loquitur c si co in termino dato media ad causam finiendam secus quia ex tempore terminum
ordinatur ad odium et ad penam ut in termino dato sibi ad appellationem prosequendam per causa
lapsus tollitur sibi nisi defensionis de quo loquitur de sic si ideo an dicit quod aut tunc
statuitur a tali tempore aut a tali die primo casu computatur de moto ad motum 2° casu non
ut no. per eum in addi. speculatoris in ti. de dila. § i vel si pone v° ac tunc non statuitur
a tali tempore nec a tali die si primo dicitur tunc verbum dicit non computatur de moto ad
motum nec dies termini computatur in termino ut not. ideo an in dec. c. solet hoc decisio
rote aliter dicat q° 203 Bal. et aliter dicit Cl. de app. l. co. q° sin aut v° videas

Terminus prosequende appellationis non currit pendente compromisso de consensu partium facto in termino appellationis interponende prout [illegible] terminus alias datus parti ad testes examinandos non currit ut no. ro. concl. 3 c. 6

Item appellationis prosequende non currit a quo agitur super attemptatis innovatis tempore extensionis fiende per sententiam super attemptatis lata est de fatalibus subducendi et predicta procedunt in eo qui obtinet super attemptatis secus si succubuit quia tunc sibimet impedimentum prestitit ideo tempora ei currunt no. ro. conclu. 90

Item fine tempora de compromissis currit quod est tum inceptum per electionem et concordiam non currit nisi habita pacifica possessione bonorum et administrationis ut habetur in textu et glo. de elec. c. cum in cunctis et co. ti. c. commissa li. vi

Item contra a iure statutum nolentibus agere de contemptu ideo quia in permutacione collatione vel electione binorum non fuerunt vocati vide supra in tract. primo q. xxxi

Item assignatur a iure ordinario ad ostendendum bullam ad eius collationem in [illegible] vel de aduliter spectat quem incipiat currere vide sub verbo expressis [illegible] et [illegible] ad [illegible]

Item assignatur a iure ad producendum exceptiones contra [illegible] indicandam appellationem currit incipiat currere vide sub verbo exceptio [illegible] exceptio cum petitur

Terminus statutus ad exceptiones opponendas licet sit elapsus per hoc non preclu[ditur] via declarandi officium iudicis ut imponatur silencium actori cum contra exceptiones [illegible] in termino opposita non fuit [illegible] de re iu. [illegible] domum vide [illegible] in l. 1 [illegible]

ff. q. [illegible] aut etiam aut non per lapsum termini potest opponi exceptiones [illegible] per [illegible] vel [illegible] per ea ad notitiam partis devenit te vide sub verbo exceptio [illegible]

Terminus si non fuit debite signati et mandatum auditori [illegible] debite non signatos expectat [illegible] dies ille dies inutiles non [illegible] no. ro. conclu. 31

Item [illegible] per litem contestatam data [illegible] peremptorie et si non exprimatur et ideo lapso termino ad excipiendum dato non potest amplius excipi nisi per [illegible] ut non [illegible] exceptionem de novo ad eius notitiam pervenisse no. ro. conclu. 31

Termino ad probandum dato elapso non admittatur probatio per testes admitti [illegible] per instrumenta et [illegible] que tamen non [illegible] tempus tractum longum no. ro. q. 31 innovat [illegible] [illegible] in ea potest de [illegible] producere instrumenta et in ea [illegible] no. ro. q. 160 [illegible] nota [illegible] si termini signati [illegible] testes super nominibus [illegible] et [illegible] no. ro. q. 217 vide plene per d. an. in c. licet causam de probat.

Termino ad producendum instrumenta data elapso potest [illegible] instrumenta producere [illegible] ad [illegible] non est lesum [illegible] in c. [illegible] q. et [illegible] super [illegible] de [illegible] [illegible] et si lesum sit producere potest pendente alio termino ad testes in [illegible] per [illegible] producendos assignato ut expresse dicit tex. in dicto [illegible] et [illegible] positiones

Termino ad articulandum dato elapso in causa [illegible] et mere civili debent admitti articuli qui sunt de iure dantur [illegible] dantur ante [illegible] et hoc est de stilo curie [illegible] [illegible] sed de iure forte aliud esset no. ro. conclu. q. 8 [illegible] in ea civili causa [illegible] mota non debet admitti articuli [illegible] parte actoris [illegible] in [illegible] et [illegible] in ambabus potest procedi sine figura iudicii [illegible] tunc vero in [illegible] debent admitti articuli [illegible] potest [illegible] defensionem tendentem ad absolutoriam non admonitoriam abs[illegible] dum [illegible] debent in termino ad excipiendum assignato puta in termino ad [illegible] contra articulos quem ille [illegible] datur actori ad articulandum et si [illegible] differt

posita ad quaestiones ad articulandum non debet audiri quia positiones articulis fiunt no. 10 q. 3 l.
Termino articulandi elapso non debet admitti obiectum nisi in vim specialis ro
missionis, aut si in prima instantia concedatur per articulos obiectum et male specificati
admittendos dicendo alias sint positionales, lapsu termini non obstante; non extenditur dicta
commissio ad secundam vel tertiam instantiam, ut in causis per terminum possit parte citata certi
termini pot. dici in ar. cum producta in prima instantia. Et hec vera nisi articuli
non possent alio modo specificari quam negatum quia tunc etiam in secunda et tertia instantia
per certi termini probari poterit dum tamen in termino sint producti no. 10 q. l. 8.
Termini qualiter sit assignandus in causa censetur peremptorius si est causa distinguitur tamen
sit unus vel trinus, et an ad totalitatem vel sine, nota de an. de exceptione et positio.
v. quero an producat
Terminus quando assignatur ad exceptiones proponendas et in termino opponitur una exceptio in
termino quando de illa disceptatur non est tempus ad proponendum alias prime quoniam si positionale
tamen credit primam sibi competere non. bal. C. de mossi te. l. cum mandosi. Et
idem dicit in presentante tamen multiplex sine quod interim non currat sibi tempus appel
landi sub qua vide sup. v. appellatio, que appellandi tempus.
Testamentum valet de iure canonico si fiat coram presbytero parrochiae te
statoris et duobus aliis testibus no. c. cum esses de testamentis ubi eisdem quod limita nisi
testamentum fiat ad pias causas, quia tunc valet in presentia duorum testium etiam sine presbytero
ut no. Jo. an. in dicto c. cum esses, et in c. relatum eo ti. de an. in dicto c. cum esses
dicit quod de rigore et sine presbytero valet cum duobus testibus idoneis etiam non pias
causas de quorum comprehensione in fine secundum eundem supra in ti. de institutione tamen quod compendiose
v. item per uni. can. eo. tit. prima oppo. et addit quod si consentiunt duo testes sine presbytero
valet testamentum in omni casu non. ppa. Et ista conclusio c. cum esses supra dicta testa
mentis verum tamen tenent doctores. Presbyter autem hoc iure canonico etiam in foro secu
lari in terris ecclesie subiectis.
Testator potest manifeste a tacito vulgari si institutus decedat post mortem testatoris
idem si decedit in vivo et post eam testator statim moritur secundum si diu vixit post
mortem instituti, ut no. bal. in l. j. ff. de vul. et pu. quod limita in vulgari
tacita contenta pupillari facta ab ascendentibus vis si heres erit et in pupillari aetate
decesserit secundum si tacita illa condicione si heres erit fiat substitutio sub. i.a. quorum
si in pupillari aetate decesserit quia talis substitutio non est iure pupillaris sed
compendiosa comprehendens etiam vulgarem de iure ordinario fienda tunc quia vulgaris tacita
si exprimatur et per eam cum tamen potest testari precedit ut no. bal. in l. precibus publice cum
in colup. C. de impu. et al. subst.
Testator primum homines etiam derogatoriis tollere per 2am licet de illa etiam non faciat
specialem mentionem, no. c. cum an. de elect. prela t. i. li. vi. et dicit hanc medietatem esse com
munem, et tangit in c. i. de consti. eo li. et in via quod semel, et hanc tenet bal.
C. de legi. l. generaliter et de testamento auth. hoc inter liberos, quod sexta bal. unum quando
non est nisi unum testatio precedens ultima alias secus ut ipse no. in l. si quis
in pri. testa. de l. n. Item quando ultimum est iuratum vel in actis insinuatum vel
fit per lapsum decennii a tempore prioris testamenti vel quando ex alia coniectura apparet
testatorem voluisse primum valere ut no. bal. C. de testa. l. sancimus in fine.

consilio c l viii ht an non sufficit revocare primum nisi in 2o fiat mencio saltem in genere de eius derogatoria in prima posita vide. ar in q ii ultima voluntas et speculum in e c i de sepul et spe in ti de instru edi § appendiasse v' quod si in primo

Testatus an valeat testes rogatos et an specialiter rogati vide sub v' test § test testa

Testata si repperiuntur duo eadem die confecta nec apparet quod sit prius vel posterius an standum sit vide ar xxiii q ii ultima voluntas et plene per glo et bar in l i ff de bo pos sin ta et per cino an in e pull de test li vi in pa glo et si in nola et vide oio sub v' pater § pro cuius duo

Testatus in quo filio aliquid relinquit alio titulo quam testamenti non vero quo ad generis sui libertas valet non ut testatus sed ut voluntas intestati quam inde sic in dividenda hereditate sequitur magis si testatus habeat clausulam si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum quod est nomen debiti dici et com omnium opinio non d an d' testa

Raymunda ut colup v' ad sedem

Testis deponens sine debita pericia intelligi secundum modum vulgarem quam secundum intellectum non do an de eius de verbo ultima carta in prima colup vide sub v' causa § conclusio

Testis si deponit per verba mere in causa premissa et interrogata quomodo cum docuit dicat quod adversa partibus vel partis non probat quia apparet sub causa magis si dicat per causam motam secundum si dicat vel causam post si ab eis dicat ut non d an in dicto e verbo ultima carta in prim

Testis licet in publico dicto vel in causa sua racionem dicti non dicat deponere per verba mere si causa data certificacionem et consilio corpus super ea interrogata submittit per verba mere de causa eius quod deponit ut non d an in dicto e verbo ultima carta in prima

Testis cum debitum non probat non assignata causa quia vero est contestum tenetur causam assignare licet de eo non interrogetur aliud debitum suum non valeat ut dicit an in dicto e verbo ultima carta in prima colup

Testis si deponit non assignata causa de qua non fuit interrogatus et quam ad probacionem dicta sua assignare debuit causam non interrogata post receptum et repositum non d an in dicto e verbo ult carta in pa colup ad hoc facit quod no' simoe in c per tuas de testi in eo quod dicens quoniam preterisse et non interrogatus nihil dicit de titulo post repeti si coram dicit cino an in e similiter eo ti in xv questione

Testis si dicat quod est infamatus penes bonos et graves et si illos non nominat causam si non interrogetur de nominibus quia non test' si inde sic bene indicari quod sit bona et grauis de rime supra hic ver colup et cino an de acen non opponitur supra v' non subito et in e quanti supra v' honesti. si simoe ibi dicit non esse necesse quod eos nominet cum in tamen dixit in dicto e tuo ozat et id tueri est et firma ut ibi non per d an in v' quos ver vide d an in e ad causam i de test v' inqui aul inducitur

Testis si dicat quod talis legat alter testis dicat quod talis dicit probat quod lege et dicere compellitur nisi lege fecit d' sema non d an in dicto e verbo v' non quod legere

Testes deponentes de auditu alieno sufficienter probant in factis antiquis in quibus de facili mem'a non retinetur non d an in e verbo ver colup

et in pulchre tracta in fine C. et vide sub v° probatio § probatias de auditu
Testis an possit deponere per scripturam vide Spe. in ti. de teste et Bar. in l.
theopompus de do. ple. et Bal. C. de testi. l. iurisiurandi et vide § testis ut depo.
Testes qui examinantur ad eternam rei memoriam super aliqua exceptione vel defensione
debent examinari per illum iudicem qui competens esset si actor ageret quod est no-
tandum ut no. Jo. An. de iudi. in quatenus v° recepi ad eternum
Testes recepti ad eternam rei memoriam ante litem contestatam propter periculum mortis vel absencie
non probant nisi infra annum agat qui illos recipi fecit no. Jo. An. de confes. illa de dilat.
Testes absentibus vel morituris possunt recipi ante litem contestatam super actis non admissis
obiectionibus vel forte inquirendi admittendos no. in con. 3 6 1
Testium tamen non affuturorum tempore super actis exceptis non admissis vero in ma. ut in
ca. Bur. l. duo arbitri sunt de in dantis et termini alias expecti finali sunt
no. in con. 102
Testes duo probant testatum factum no. Jo. An. de coha. de vita pulchre ca. iusti
Testes non invitati et parte non vocata possunt recipi super fama et super notorio et si
[illegible] persone nec tamen illos esse admittendos nec aliquam exceptionem no. Jo. An. in
[illegible] et vide sub v° notorium § notorium comprobatur
Testes non iurati licet non faciunt plenam probationem faciunt tamen presumptionem qui sunt
[illegible] persone no. Jo. An. de probatione [illegible] in ultimo notabili et in [illegible] glo. in
[illegible] et vide § testes recepti parte
Testes non [illegible] de necessitate esse rogati nisi in certis casibus in iure
expressis no. in con. 376 no. Jo. An. [illegible] parte in fine de sponsal.
Testes testamentorum ad piam causam [illegible] non requiruntur rogati no. Bal. C. de sacro-
sanctis ec. l. vel in fine [illegible] in testo inter liberos [illegible] ut no. glo. in l.
si C. de condi. et idem tenet Bal. in aut. in fine C. de testa. [illegible] in testibus
testamenti militis ut in l. divus ff. de testa. mili. l. militis et illa glo. relata
ad text. qui loquitur C. de testa. inter liberos vide tamen glo. dec. l. si de
codicil. indistincte [illegible] glo. in l. militis loquitur [illegible] contra ex impressa
ut l. hac consultissima C. de testa. si de iure [illegible] non requiritur quod testes testamenti sint
rogati ut no. Jo. An. de testa. cum esses
Testes testamenti non presumuntur rogati nisi subscripserint vel notarius dicat [illegible]
[illegible] talibus testibus [illegible] sub illo vocabulo melius rogatis ut no. Bal. C. de
testa. l. hac consultissima in prin. vide Bart. in l. [illegible] D. de obli.
Testes an perfecta etatis [illegible] ad testimonium vide sub v° etas § etatis perfe.
Testis potest deponere de facto suo et negativo quia de ipso facto non agitur ad
commodum vel incommodum testis ut no. Jo. An. in [illegible] presumptione [illegible] in [illegible]
[illegible] ibi posite quod est unum quando testis non est assertor ad factum ut no.
Jo. An. de ele. [illegible] v° [illegible] quod testificatur hec nisi alii testes [illegible]
non possunt quod tunc [illegible] admittitur in subsidium ut no. glo. de
[illegible] dilat. [illegible] et idem tenet ibi Jo. An. in v° [illegible]
Jo. An. in add. Spe. in ti. de teste § [illegible] v° [illegible] pone quod admittetur [illegible]
quod testis non [illegible] fides si deponit de facto suo [illegible] quo possit sibi [illegible]
[illegible] vel vituperium et ita Jo. An. consuluit in arbitratore [illegible] Bal

dic' q licet no ag'a de comodo unu testis in ca pot ebetudinat comodo act'
repelli ut suspecty puta in eo qui deponit se soluisse usuras tamq'm quez usu
rarum ag'r p aliud et qstitutio sinodalis disponit q p'bato a qmo usurario
p testes cuiz singlares omnis acty siu p'suan usurarum tunc testes de facto
p'p'o deponentes no ponunt nisi p'test'nt' q ea cont testis no velut aliq
ius acq'sie'nt ut no Bal in l' dictautibus C de testa
Testis qui aliq una vice deponet tenseret' inhabilis et suspecty siu quicq
ul p'pametta pot esse testis in instrum et amiclas fidem instam et sic vox
mortui plus opa' qm vivi q' est mirale ut no d an de transic c' Ilud
v' sed ut appediam
Testes ab una p'te p'ducti dicunt quales sint int'rogatoria p aliaz partez
data et a iudice admissa alias dicta cont no p'bant sim host Jo an et d
an de testi cum causaz et qualia int'rogatoria fieri debeant vide glo in
c p'ncipal co ti li vi
Testis an videri dicatur uni q' hz in re sup qua mit' alios c'hic et ipse
ut testis adhibetur vide sub v' renunciacio ff renuncia videt' testis
Testis ad p'bandu materiaz excedere ul no excedere qualis debeat depone' vide in
nov de test sequn nomen li vi et in c' qmd p'nonale eo ti in antiqmis
et gelude ut no C Jo an in dicto c qmd p'nonale et in c i de p'scrip li vi
in glo fi et plenissime p spec in ti de p'bac' f. i v' voltis q'ut' usqz ad fi
s'm l n q' terz labor ff de aqua pluvia Advite tamen q ozt testez sup
hoc deponentes eo etatis li iiii annorum ul saltez q an xl annos quo audire
incepit que deponit fuit doli capax c' itez ozt q si id sup quo deposuit
sit tale q p xl annos p'r elapsos pot p'bari de visu q tunc testes d'
visu illorz xl annorz et de auditu aliorz p'cedentiu depone' dz ut si q's
volt p'bare possessionem suaz et p'decessorz suorz cuius inicii no sit memoria
no lx in c de p'scrip li vi et est racio q'dum eiu q p'bacio tanti temp'is ideo
admitti' d' auditu q difficilius est qo cu facile sit p'le possessionem xl annorz
d' visu dz p'llo tpe p'bari p ant'ori de auditu
Testes p'ducti coraz arbitris in figura lis iudicioz faciunt fidez coraz iudice sim
host q' no placet dno an q factum arbitratoris no est iudiciale vel q' ut
no d an de iurium' qualitatem v' xiiii
Testis si dicat p'mo se nil scire p' ea c' intervallo v dicens d' sic recordar et
depot ultra deposita no vz sicut si steti aliquo? et sic corrigeret no io an z fs i
Testes p'ducti in possessio deponunt aliqd sup eo q' petitorium p'ssessio ae'nt
no p'bant id q extra mez de qua agi' et sup eo p'p's quo iuris' iudice
e suspensa deposuerunt no io an C l 8
Testes inducti ad unu fine no p'bant ad aliud fine ideo publi'o p'mozu
no impedit p'ductionez aliorz ut cu eo eadem q sit ad aliud fine lic' tendat
ad idem factu p'bandu no d an de testi accnes n c' l ff de vi bo rap et
vide sub v' p'batio q p'ba'o fca ad unu fine et vide q' x x s
Testes publicati in possessio no impediunt quominus sup eisdem arti'is ut dicto
ando in petitorio possint alii testes p'duci q ad aliud effectum p'ducunt' q p'mi
no io an C l 8 Et vide s' p'xim q'
Testis publicati ad instantiam p'ducentis ul adversarii si no fuint rite recepti s'

lit' no glf ul pte no voca put de novo pduci s' eosdem artlis etsi pro
dudicaut testifica ul si idem dicant qr pdicto valet eorum depositio secus si
dixerunt con ul extra arlos no io concilu 3 1 8
Testibus publicatis attestacoibus no admittuntur sup arlis ducte quinis qd' est vm
qr iamqz vent ad depositionem de vrite secus si prim deposuerit de vrite et deponi
vent ad depositionem de credulitate qr tunc pre no est qualitas cum qua pot credere
no solum vm si ce sentit alter prim dicam limita qr prim testes plene pbat si
si no pbant plene tunc admittuntur alij sup ducte quinis no d an de mdi dest
tua in prim v' oppo qd' quarta in ultima solone si hec intellige qr prim
testes ideo no pbant plene qr ecclesias erant totaliter mdice inspectos ita qr
nullus pbant aliquid si saltem semiplene pbarent no admittuntur alij super
ducte quinis per racionem etc 1 de testi
Testium publicacio si no est rite facta non impedit qn idem testes et alij
possint sup eosdem articulos produci no io concilu 17 8
Testes licz no sit crimen obiectum et pbatum a testibus repellantur licz et sic pena alia
crimis no puniatur nec infamis reputatur quia ad penam pbat non agitur sed
modentur de crimine querebatur no io concilu 3 1
Testis si debet repelli ut criminosus debet ut excipiens contra eum specificet crimina
nec suffit dicere in genere qr est criminosus no io gelu 3 1
Testis no repellitur ex eo qr cum pte contra quam producitur litem habuerit secundum Jo an
si sit de pnti litem licz dic qr est in arbitrio iudicis quanta fides ei adhiberi
debeat non licz et tale repellatur no d an de mdi c 1 v' no 20 adiuvaret
Testis pot esse plata in ca eclie sue no d an de mdi ad remissio v' oppo
20 et est in ca spectan ad mensam suam ut no eo c v' insede aute Jo an t
con in in ca spectan ad mensam in c insi de teste etc et qui mi' aliquis pot
indispensate testari ut no Jo an in c pnau eo ti ti vj sup v' ab eodem in no la
Testificari no pot rogatus laicus qr laicus in ea exaudi insi sit de cele infamia
et licz host qr no admittitur laicus ad testificandum insi tamen sit notorium no
d an d' mdi eu no ab hoc v' venio ad glo
Testificari no pot arbitrator sup ipsius laudi sm nos de actis contra eo factis p
tuncbus ad litis decisionem qr attestaretur in facto in quo pot ei conferri laus
vel vituperium sm Jo an licz licet alit' dixerit ut no Jo an de minime qui
tavatt ubi venio ad spetbd in fine et idem dt in caplis finis completo per
et vide s' ffl p

Testis pot iudicare de actis coram eo et p eum factis licz no scriptis etc magis
petit qr testificari in ca applomo ut no io adiu 8 6 si vide plene d' iudi
ce arbitr et assessor p d an in c in vidi de teste et ibi plenissime dt qr
de advocato et parte vide os p ipsum in c cu dilci v' 20 oppo de elec v'
os tangit de sponcta et vide s' d r
Testis no pot esse advocatus no concilu 3 6 et hoc in alia ca pt testari
p clienticulo suo donec duret advocacio sed advocacione finita testari pot contra
de ipso quia in causa in qua advocabat acta fuerit ut no d an de transac
et licz v' si ut expediant si vide Jo an qui melius loquitur quolibet alio in addi
spe in ti de teste s' oppom v' sed pone qr administrator vide plene per
d an de testibus cum a nobis

Testis esse non pot peni. hoc dispositiue effectu prouocatus no. in concu. 3 6 ℓ
Idem si sibi p alium testatum quia presu. deputata in standen. ut testificet
no. in concu. s 2 2 et sic non pot testificari per ita nec sollicitator in ea pm
substituta sic in sollicitatoe substituto sine deputato p partes ut no. in concu.
1 ℓ o. vide d. an. de testi. in suis et plenius ius cu. d. nobis co. ti.
Testis esse non pot ille qui est adheres in ea appellone p aliud interposite no.
in concu. 3 6 ℓ qd est verum si appello est deserta ut ibi loqr et id est qr idem
dispo. de ad heresi qd de publ. cui adiicit ut no. c. jo. an. de acc. et d. an.
de testi. in suis ad fi.
Testis ee non pot qui hz silex causa ei in qua testificari no. in concu. 3 6 ℓ
Testem pot subdatam p lege dnd sno no. c. in ℓ cos. C. de testi. nisi dnus sit
talis qui testi subdit sine metu inferat ut no. bal. in dcta ℓ cos si in
dubio testes subditi non admittit ut ibi no. p bat vide ibi c. jo. an. in addi.
spe. in ti. de teste § 1 v. si nisi vasallus
Testes qui non debent examinari an examinati faciat saltem indicium vide bar. in ℓ
maritum ff. de questi. et in ℓ ij de app. re. et p d. an. de sponsa. us qui et de
pbac qm con. in fi. et p bal. C. de testi. ℓ si quis
Testimonium sacerdotis pbat confessionem peccatorum et penas ei p sacerdotem iniunctam si non
pbat satisfactionem pene et quo ad ipsam confessionem et penas sufficit testimonium
solius sacerdotis et ee sine iuramento secundum dn. lig. host. requirat iuramentum
no. d. an. de testi. testimonium sacerdotis non pbat in indicio C. de epis. An autem
argumentos qr non sunt ut ho. sed ut deus de offi. or. p sacerdos non pot nec
debeat hoc testari nec pbari nisi de volunte confitentis ut no. c. jo. an. d. prime
late in pma glo. p quo facit de pe. dis. vi sacerdos et qd ibi no. c. jo.
an. pa. host. vide ter. xxij q v c hoc vide
Testes in causa ciuili debent p indicem cause examinari nec pt examinatos alteri committi
C. de sed. inst. auct. apud eloquentissimum hoc de quibusdam sine. colli. in ut
no. c. jo. an. de fidem. substituta sup. glo. pult. p tamen testes sunt in alia provincia
pot causam alteri examinandos committi ut no. p c. ja. de aue. et c. bal. in dca. auct.
apud eloquentissimum
Testificari non pot fideiussor p principali sup contractu in quo fideiussor est p publica
persuasione no. c. jo. an. in addi. spe. in ti. de testi. § 1 quid de fideiussor de quo
tang. p bar. et bal. in ℓ si con. legem § si. de ℓ i et p d. an. d. testi. in suis
Testis semel examinatus an possit iterum repeti sup eisdem articulis ee pa. publicatas
vide plene p d. an. in c p. tuas de testi. et c omnis clamor
Testis hoc pot esse si pro et con. frem. tam in vita non appellatam con. eu. testificri
no. bar. ff. de testa. ℓ qui testo § quodcumque quod est verum in ciuili ut no.
glo. ff. de testi. ℓ lege iuliana quam approbat ja. de aue. C. in et bal. in ℓ
pullos C. eo ti. et idem tenet glo. in c. v § 1 Illa tamen glo. facit pro et
con. dn. ee approbat glosator et tenet frem. ee in ciuili non appelli ut ipse no.
in q m § sunt lege iuliana indiaort hoc ipse con. in dicto. videri in ti. de
teste eo § 1 v. sed nunquid si testis si nunquid si et idem vi. ibi tenere c. jo. an.
in addi. si host. in sua de testi. eo § 1 dicit ita demum eu. cogendum si
alit pbari non pot d. an. in sua c b q utrumque p pme tz qi non appellatur in

ciuili sed in ciuili michil dicit dic qui in ciuili nil pot p[er]sona testari no[n] host
et an de offi deleg insinuat In ciuili aute an testari pot dic ut deleme
no[n] bal in l. putas C. de testa et p[er] glo in A v c i de offi deleg cu[m] cuiusq[ue]
in glo n et p[er] d an cu[m] orat v[ide] glo n v[ide] ita in ciuili q[ua]m in ciuili loq[uitur]
Testari an possit familiaris cu[m] dno cu[m] quo moratur vide glo inst de testa s[ub] in
testibus et bal in l. ce C. eodem et in l. cum testis s[ub] quecumq[ue] ff de testa et
[C]innoc et Jo an de testi c in tuis et host et d an de offi deleg insinuat
et spe in ti de teste s[ub] i v[ersiculo] Item excipitur qui est domesticus Et vide i
s[ub] testes familiares ubi de hoc declarat
Testes de una capsula sine scriptura no[n] pnt testari p[er] corpore eadem capsula
offensa in loco ubi est qui dicitur qui offensa facta vim de genere reputat allegatio
de illo gn[er]e facta sicut est [C] talia ut no[n] C. in in l i in fi C. de cap
vin racon est qua videntur mira pla testari
Testes an possint esse clerici monachi et alii regulares vide sub v[ersiculo]
monachus s[ub] monachus et quibusdam regulares
Testis falsum deponens in ca ciuili punitur pena talionis l i s[ub] i ff ad l cor de sicca
[C]dem no[n] bal in l. plerumque C. de episc et cle. si aliter dicit qui aut deponit falsum
in ca capitali et punitur l cor de sicca aut in ca no[n] capitali et punit l cor de
fal ut no[n] p[er] cu in l. et p[er] legibus s[ub] si q[ui]s ma vel ali pub et l n s[ub] de re et
Testis si falsum deposuit si nullit ita q[uod] dictum eius no[n] valet an de flo punitur vid[e]
bar ad l cor de fal si qui legatum Conclude tu qui falsum sine iuramento no[n] re-
tenetur in aliquo iudicio p[ro]m dni habet ulterius no[n] glo in q i quamuis [C]dem
no[n] bal in glo in l. n C. de re et et Jo an bu in l. si qui falsato C. com vim
Testes vocati an dictum interrogari de personis eius vel in certo tempore specialiter
quoniam testes eius qui notatur p[er] glo in l. si C. de acc et si interroga[n]t in
tempore in quibus interrogari no[n] dicuntur no[n] facit eius iudicium sufficiens ad torturam
ut no[n] C[h]n in l. fi
Testes recepti parte absente et no[n] vocata lite no[n] faciunt plenam probationem sicut hi
presumptionem et idem de testibus alii receptis ut no[n] p[er] glo et bar in l. tes
hereditatis ff de cu[m] a qua lite et de hoc vide bar in l. si quis libertatem ff de
peti he[re]ditatis Et vide s[ub] s[ub] testes no[n] iurati licet
Testis corpo qui dicit aliquid mirabile vel no[n] verisimile e suspectus ut no[n] bal C. de
testa l in s[ub] i et l. abs cum s[ub] si et vide i s[ub] testes deponentes
Testis qui est suspectus debet interrogari et super circumstantiis no[n] i[n]cumbens ne p[er] de
quo agitur puta an tempus erat serenum vel nebulosum et de modo aliis modis
laborare, licet testem inope p[er] aliquas quantitates ut no[n] [C]innoc de testa cu[m] ta[m]
si v[ide] t[em]p[or]e et idem no[n] glo in q in s[ub] item in testibus considerandum
Testes si in uno dicit falsum no[n] creditur sibi in alio et de deponens test similiter sup
est unus s[ub] mentitur circa principalia causa falsum super circumstantiis q[ua]m ro col q[uod]
de h[oc] simul l et idem no[n] aliena pro quibus z a et h[oc] de circumstantiis limita q[uod]
testis no[n] est suspectus alias si suspectus esse circa s[ub] sup illis incidendo tenere
eius testimonium p[er] id quod no[n] [C]innoc de testa et tu sup v[ide] t[em]p[or]e Item si testis
no[n] esset suspectus limita debet [i]nnoc in c. si curtatus qui testis iurat simpliciter
dicere veritatem super articulis vel si ea que tunc intendit dubitat interroga si apponit in

articlis uel sup facto de quo pnar agit ut sup ei coadherentibus lig. po si
articl menda no est p inq ut no Innoc de prau inquisicx et idem no
bal in l. si dno pabom. qidem intaa ff de mun' stat go si testis intauit
dice vertem sup arba de quibus intrrogabar quo casu si intrrogare sup circu?
et menda no valent dcat p eu pa mendacium ff an pe ut no bal sup K. cita
si test' pne de iniq. et an dicat testis suspectus vide s. si testis corrupto
Testis si no deponit vocis p scriptura p eu indicia traditur no vx ex testibus
ut no spo an in c de testi. Bar dt q vx n petit q vna voce depo. vel theo?po de
testis corrupto q pduc vide po pducens cuius p nat approbare et eo ubi idco pa
ea cuius psonas reprobare no liceat parti testis ea ubi no velut nisi l. q an madi
pe in t. de testi. d. pe v' quid si eu pduz ta pa de ea et pe nt s no. Cy
Testem p me pductum no possum ron psone impugnare s con me in causa pne
in alia pne in eand psonam eo quia pmo litigabat pne p aliam ins ea pst
quam volo testem repelle et que nunc adest ron psone testem pduct's no
erat rev altia psone eo qua pmo litigabat et si con te pduxi in testem pter
trey et pa ea in alia ea tuq pducat con me eundem pter suud ut no spo an
in addi pe in t. de teste q pe v' quid si pduxi testem infame et d' excep
eu vers lus in glo q dicat v' pro et hc Item pdicta limita nisi causa d' nouo
supervenit ut l. de testi. l. si quis testibus et ibi no p glo Cy Bar et bal
vel n pducens testem con me accusat alium testem ut dcat l. si quis ut no
Spe in dco q pe q quid si pduxi testem
Testem con me pductum si cuius depon p me facta accepto no pa ea si con
me pducat eius psonam impugnare q c p tali deposicone victoriam obtinui
quam aliam no obtinuisset scdm s. ar pne illa depon obtinuisset no spo an
in addi pe in t. de teste q pe v' si quid si eu idem no d an de testi
pnem v' apro eo glo v' cora dicat q si testem con me pductum in vna
ca no impugnaui ron psone tu possem impugnare tum pote' si con me
dicato eam in alia causa pducat impugnare scdm qa cal et hoc ar no
Spe in dco q pe v' si si pduxi con te q vide pmo dco gratuam
si no adiecit quia pmo casu expresse approbaui scdo casu tacite non
approbando vel impugnando
Testem con me pductum p cuius psonam impugnaui et p me aliquid deponat
depo sua m no pdest si in ipugnacone pstiti scdm si pmp fui ptestatus
ut sit liceat con testem excipe ta. pa ea ut excipi aliud est cum ptestatus q
nolo excipe et aliud q liceat excipe sm Innoc in c. pnem de testi. q glo
intelligendi sit vide ibi plene p d an pult et sibi colup et lecz ibi ipse et
spo an dicat q Innoc voluit facere dram int ptestatem in gne de excipido
con testes ptestantem in spe velle opponere tuati ta no est vim q illam dram
faciat si dnutaxat dram facit int ptestatem ut ei liceat excipe et int p
testantem q nolle excipere q po casu no declarat voluntem suam pse q vult
excipe 2o casu pe et illo 2o casu no refert scdm eu an dicat quis in gne
ptestor q volo excipe con testes vel dicat ptestor velle excipe q pnt cuiq
Testes reprobatoris no admittuntur n semel a quaz pcau excsie pa fiat reprobacionem
contra quos pbi qtingat no admittit ulteria reprobacio p testes q qt vm in testibus
reprobatoris con dicta ut no spo an et d an in c. pnem de testibus

Testes ydonei sunt pr et mr ad probandum matrimonium filiorum uel filiarum contractum uel
impedimentum parentelam uel consanguinitatem alterius coniugis testium sit suspectus puta quia uir qui ma
ter pr induceret testificari filium uel filiam contraxisse contract in diuiciis uel nobilitate generis uel
pecunia amicorum uel honore quia forte est inde sic uel doctor aut applicatus alicui mag
uiro nota in c super eo de testibus uel nisi filius aut filia dicatur ad alia sibi contra
xisse uel uoluit emisse uel opponatur de spirituali cognatione ut no hostiensis in li quinta
actione possessoria uel in ea aut criminali cum autem dicitur hostiensis parentes et matrem non esse
ydoneos quando duo contendunt quarum unus dicit se prius alteram cum iuditio contraxisse
intellige quando illa quam pr et mr iudicio deponendo ut contrahat aliud in diuiciis
nobilitate pecunia uel honore quia tunc habet locum quod dicitur c super eo alias secus quod
et dicitur c super eo hostiensis dicit quod arbitrarium est an predicti testes sint ydonei ut
no dicit an sic cum in dicto c super eo Johannes an dicit sicut tamen quod licet uir mulier contrahat
in diuiciis nobilitate pecunia uel honore tamen si pr et mr sunt ualde honesti
admittuntur in testes uide textum de hiis qui in ma actione possessoria c uidentur
et uide supra in c familiares
Testes duo dignioris preferuntur centum testibus uilibus contrarium deponentibus
no hostiensis et Johannes an in c in nostra de testibus
Testes non potest repelli unum persone nisi tempore quo producitur competentia ut fiat pro
testatio de testibus uel nisi noua causa superueniat uel nisi inuenit sibi ex
quo in alia causa non recepit de testibus producendi et ibi no
Testes deponentes ea que sunt uerisimiliora cum opponuntur censentur uerisimiliora no Johannes an
et d an de probatione licet et potest d an in v col in glo v no 20 quod talis paritas
Testes cum in deponendo si sunt numero pauci et pro pluribus multorum aetatem concordie
dicit ad concordiam reducta non solum ut scilicet cuilibet singularum ut probent uiluipendi
actio si sunt dispares scilicet maioritate numeri uel auctoritatis no d an in c li d testibus sicut
procedunt in testibus a diuersa parte productis uel autem ab eadem parte producuntur uel
quarum tunc secundum legistas licet concordent ut singulus centum tamen non ut probent
sic hic dominus legistarum salicetus quod centum duo testes dubitant sibi quantum
quod tunc non possunt partem probationes faciat secus si centum plures quia tunc ita reducuntur
ad concordiam ut probent et si a diuersa parte producti erunt secundum Johannes an et pre
dictis ut no d an in dicto c cum tu in ultima idem quod dicta concordia potest
fieri etiam de uno teste ad seipsum ut cum dicta ad concordiam reducuntur necnon
ut scilicet cuilibet singularum ut probent tamquam unius testis ut no d an in
dicto c cum tu uide infra in c testis unus
Testes duo sibi contrarii quorum unus dicit alterum fuisse presentem et ille alterum
negat dicitur inde contrarii eos racione suspicionis magis ut no bal in l testium cum
de testibus et uide quod ipse non in l eodem palam in prima ff de testibus
Testes quorum deponunt scilicet maiori numero quam auctoritate licet numerus sit tanta quod
contrahat maiorem numerum quam tamen scilicet maior auctoritatem uocato dicitur numero ut no hostiensis
Johannes an et d an in c in nostra nisi si uero ab testes sint aliquo pares uel numero
uel uim auctoritatis uel uno cum alio ponderato tunc preferentur prima sicut tres si constat
quorum sit uerius fallit in potestate testibus in quibus prima fecit pro actore quorum non
glo in dicto c in nostra fallit etiam in pluribus aliis casibus ponunt hostiensis in li de testibus
et testium uel sed quando si tot sunt et uel pulit uerum tamen plures quod licet testes non
debeat duobus quando deponentibus quod propterea probationes non debent propterea preferre

ut no. d an in c in nra et bal in l admonendi v° qnoro quod si actor ff de
iurin° vide quod notat per cinn in l i in principio de non inspia
Testem tuu me pductu no posso pq omb publice impugnare ron psone
nisi mrs qr no q malicia pcedo tam cinn ul insi probem qr ea que deponit
ad mei noticiam post pubertatem devenerunt d testi prou et hc qd de novo ad mei
noticiam pvenit pt p intrao ut no p glo et d an in dco c pruu
Testes vero et idem si plo ipsi gnabit in eadem instantia vel in diversis et int easd
psonas vel int alias et in modico nullo et aliquo suadus vel pleno vel in
iudicio et q an prebet in aliquo vide plene p d an de testi cu in tua pulle
et vlt col et p bat ff de fal l eos in prin vide s s testes qua depo
nebat in fi et vide i s pt pepien
Testis qui semel in causa deposuit an pot iterum repeti ut pd dcto addat
uel ipm detrahat aut corrigat vide p d an de testi cu clamor et c p tuas
et c cu et vlt colup v° dicob qr s ssa vice qud dic cmo qd pma vice
dixit no valet qr ultimate deposuit n pma attestao fuisset nulla idez
et ibi glo et spe in ti d teste s i v° amd s idez testis et v° st
Testes familiares pductes lic in aliqu a iudicima bq repellendi sunt tamq
domestici l ca et de testi et ibi no p cin et bal in l qui testes s quidq
ff de testa tam in ea iudici sunt testes ydonei s alo sunt hoste pspe
du° o no sunt filii vel fini pductes ut no t inno et t io an in c in tuis de
testi qd dom intege in ea iudicii qz de illa lo illud c cs tuis lig cinno
gnai in qnali ca loqui vide et ita et gnat lot bat sequitur inno indica l cs
fi hc illig l fact con in iudic lic aut speale est qr domestici admittitur nam
in illis admittitur pr et mr qui sunt domestici ut iz in c sup eo n de testi ferag eo
admittentur familiares domestici pducentis qua pr et mr mauq hz affirmz et
filius vel filiam qui familiares ad dnm vel ad dnaz vide s s testes idoneo sit pr
vi hz no qr lic familiares no sunt testari p dno sunt hz testari int se separ
fim inco de ma et bal in dca l cs contra in fac qd no t inno ni e intimate
de offi dele fi ad hc vide i s pt
Testes omnes censentur idonei qui no repellunt a iure speal prohibiti ff d testi
l i p hcdt cinno qr lic in causis indiciobus s dns est suspectus ois de cuius
familia sunt dici suspecti hz aliud est in testibus qz lic dns sit suspectus vel
vero appangens ut alia hz familiares sui no sunt dici suspecti qz hc no est de
iure tantu et qua iudex suspectus repellit iudicez qz testes et io est quare
plures inveniuntur indices qm testes Ita no t inno in c intimate de offi
dele p qrne et cs bal qr lic pruu no sit idoneus testis in ca in q pru
hz familiares sui sunt idonei ita no bal ff de testa l testes s quidq
Testis et sup testificare no solu qndo sup ssimt fi et qm vero tacet qd
pcedat qndo iuravit penaz velle dite vitem sup interogat hic demum
tacendo dici ppl s sunt interogati de ama ta dila ut no d an de
epi sup lic n col in fine
Testis spontanea no compellitur invita testari nisi utraq volente s volens
admittitur s una pt consentibz licet alia contradicat ut no in auct de testi
s qui no in pa glo et hc bz bal et de testi l ubq Con in bz glo
qr no admittitur nisi utraq parte volente in auct de instru cau s

in his et de testi. c. i. et c. roma. li. vi. et hoc tz bar. ff. de iure sisc.
diffre q idem docemit et in hanc ptem declinat io. an. in c. dilector de testi
p multa racione quaz ponit io. an. in ded q qui vo in glo mag et hanc
ptem firmat io. cal. et an. in dco c. dilecti. Adverte tamen q si p alios testes
ptari no pot qr forte no interfuerunt alij admitti pponeta in subsidium ut no
d. an. in c. cu dilc. de elec. in c. cu a nobis de testi vbi tot vnde oia qd
no io. an. in addi spe in ti. de teste q i. v. sed pone. Si in civitate simo statum
est statutum q mediator sive pponeta admittatur in testem ad alta pte contra
q cuius agat et pponeta nullum inde emolimentum recepit ut est tag. in dco
c. de testi li. vi. p quez tex concludi videtur q in illo casu sit speciale contra
detestaciones comunes q in alijs casibus no admittatur alta pte distinguit
nrolta tn debet in alijs casibus q aut pponeta producitur in testem p illa
ptem que stat p contractu actu vel alio actu in quo fuit mediator et tunc
no dz admitti alta parte invita cu sane repellitur ppt suspicionem quia
pponetam qui affectat videre actum in quo fuit mediator, secus si pducitur in
testem p illo qui stat contra actum qr tunc cessat dicta racio suspicionis ut no
bas. de cal. in dco c. dilectorum et ita caven fuit menus io. an. in
dco c. dilectorum v. sed pone
Testes valitudinarij vel senes aut debiles vel pauperes no pnt compelli
venire ad pntiam iudicis ad testificandum s dz iudex mittere ad eos in domo
sua examinandos. Et pauperes dicuntur qui no hnt ad suam facultatem sustentandam
nisi ex opibus et labore suo vnde no sufficiunt q pducens eos in testes velit
dare sibi expensas victus qr sufficit hic familia sua non sustentaretur ut no d.
an. de testi c. qui testium
Testes a iure privilegiati ut no appellantur inviti testificari pnt compelli in
subsidium si aliunde veritas pbari no pot ut d. an. in c. i. de testi co.
et hec de iure ca. secus si de iure civili ut no glo ff. de testi l. inviti i. sed
nos candem sententiam est secutus petrus apud met qui patrem tacet
Testimonium vero quia no pnt hic redigi in literam dent p notarium scribi in
volgari ut no bart. ff. de eo bi l. si quis filiabus
Testes quaer decant depone ad pbandum tenentur iniste vel alteri cepte vide
io. an. et d. an. in c. cu olim de pruile et alega p bar. in l. i. ff. si cer pe.
Testes deponens aliquem stuprisse no pbat licz no interrogatus no exprimat
personam et bonaz fidem quia in pstupracione resumunt et ex quibus pstupis
appellatur ut no io. an. et d. an. in c. similitatis de testi. Idem no Cimo
ubi et in c. p c. eo ti.
Testis qui petit se deponi p teste in gestis de re sua nt alios celebratis
an sibi pindicet vide qd no ff. de reg. ac l. generaliter et in c. nt dilecto
de si instru. et p bar. in l. q decis ff. de pig. ma.
Testis qui spectat sibi ad honorem victoriam cause et potiorem ad dedecorem est
suspectus et repellendus ut no io. an. de testi romana li. vi. in nola
Testibus publicatis no plus est adepta facultas pducendi probandi p testes
sup eodem articulo si et p tantu quia produci est adepta facultas pbandi

sup dicto ut de teste cu venisset et ibi no d an quod intelligo qn
sunt publicati simpliciter vel utriusque parti sacra si vero per by i i
testibus publicatis no licet alicui ptibus testes de novo producere quamvis no appa
reat qui sint testificati dicturi ins publice facta sunt per ignorantiam vel fraudulenta
no Cso an in c consi ii de teste sic vult glo ul ins inter pubes et pro
ducendis sint ita modicum intervallum qui no potuit pre dedicisse testificari ul
ins pe et notarius iuravit qui no fuerit testificata alias a sola pubs ipsum
pd prd et no comedere cui pubs facta est testificari dedicisse no d an in
c simul de teste in cau iiij v ii tex et vide si f t
Testibus pubes facta an pot testari de hiis que impubes vidit dic ut no proba
bat et bal in l ad testim si ff de testa et plenius per Jo an in addi spe
in ti de teste § i v si impubes factus pubes
Testis si in medio dicat unu et in medio dicat contrariu qui in pt de
dicto ipsius an et cui valeat ul falsum imputari dicat vide bal in l
eos in pri ff de fal et d an in c cu in bia d teste
Testari an pot una de universitate pro ipsa universitate ul pro alia qn pt aliqua
universitas vide Cso an in c cu mulier de teste et bal in l in tiii si univer
de re di et in spe in ti d teste § i si impubes in ca
Testari an pot prelatus et quando de causa tal quando in ca entre vide i spe in ti
de teste § i v si impubes testi et Cso an in c in sic e ti et ii de mi vi Et ca
depe in si et in c penultimo sup v ab aliter de te et vj in nota Et vide dia
unu vim qd pt d an in c cu mulier in si pe col d teste et qd plene
no in deo c ins et vide § teste pt esse prelatus
Testari an pot vasalla pro dno et contra vide spe in ti d teste § i v si sit
impubes vasalla et qd ibi no Cso an et in v quod si venditor et de alim
inu ca sa c ii sup glo et qd no d an in c ins de teste vide p
§ testificari potest subdita
Testari an pot legatarius in causa teste et venditor et donator pro emptore
ul donatario et socius pro socio vide d an v in c ins de teste
Teste pro conducto et tag depon et teste si notarius in deposi ze teste
dicat qi deposuit sunt propria an valeant depo vide d an de ii a pagina
et Cso an de v pm inl bal dt qi valeat ut ipse no in pace constantie
§ de lime ii colup
Testes singulares an pnt recipi lites no concl fallit in exceptionibus ut inc quam ul
lit no concl et de teste cu olim v addit capitis alio ut ibi no Cuto Cso an
et d an in c port ne inde ul no
Titulus beneficium adquirit per collationes provisiones et institutiones tales inter ... bus
prout per mandatum de conferendo ul providendo litteras gratia aplica pro quas
de bus provide ... sit de fama que est titulus bus ex confirmatione et constitutione
quod licet littera prodat non proprie titulus ... ple ... fuisse confectum si littera
mandati de providendo no est titulus ... in mediante ul mediate si est quasi
preambulum ad titulum producendum per collationes ul provisiones virtute ipsius littere fiendam
et sic pot dici titulus ... et ... si ... actu sum cal et d an in deo
c in nra in prin de rescripta et zen in extravagante Cso porrem quam in
capit studeo Et vide sub v gratia que gratia aplica

Tolleratus quid dicatur et qui vide sub v° circa° et circa°
pot aliquid et vide quod notabiliter dicit Cinus
de actu quatr. n v° Glos. no. qu. sma in glo magna et quod ibi dicit d. an
Tortura si semel est facta an pot quis iterum torqui nisi supervenerint
noua indicia vide Cy. et Bal. C. de questi. l. si et Bar. ff. e ti. l. vnica
§ 1 et Jo. an. et d. an. in c. cu. in contemplacon de reg. iur.
Transactio si sit simplex no pot licet sit magna respondi nisi
d. an. de iudicio quitatuatt v° v dna
Treuga pendenti licet tu michi dampnum dedisti no licet michi tibi dampnum dare no
d. an. de iudicio puenit n si Jo. an. dt. com. in in addi. spe. in ti. de treu.
et pa. sup. Glos. ca. in fi.
Turbacio quatur sicut dicatur vide sub v° actor si actor si agit dic q.
Gbroxdus quis pot turbari in possessione ut sic obtineat in int.
dicto vti possidetis primo qui adversarius se possidere contendit ut l. si dno in
pn. ff. vti possi. 2o si adversarius licet se possidere no asserit impedit tamen
vim possidentem ne fructus et re possessa percipiat ut in c. ondiw de deci. 3o
si adversarius iactat sibi ius competere et possidentem nullum ius habere et
tu° talia verba no respicit veram possessionem laboratores qui volunt terram laborare
ut in l. vnica facit ff. de vi et vi ar. si prin. intellectum glo. et no. Bar. ff.
vti possi. l. i. § hinc aut interdicti et 4o si possessor dicit se in possessione esse
per aliud et agat cum illo et ille in iudicio se opponit et sic opponendo
videtur dicere actorem no possidere et tamen eum turbat in possessione et licet alia
turbatio no precedat illa sufficit ut actor obtineat ut no. Ca. alle. ff. v et
Bar. in l. si pns de novi ope. nunc. in v° oppo. et conpos. in c. mandatum de
rapt. Bar. et conpos. loquitur qui agit super iure no super possessionem et vide
sub v° actor si actor si agit
Turpitudinem suam allegans no est audiendus de dona. int. vir. et ux. dic ut plene no. Bar. in l. merces
ff. de iudiciis. vide Cinum in c. in de ptia
Turpia cia. qui no admittitur hospes de iudicio quidam ut no. Jo. a. l. 177
Tutor pot compromittere in arbitrum de re pupilli ambigua et no
lignda no. Bal. C. de transac. presid. si tamen res de qua compromittitur
est mobilis no valet compromisso sine decreto iudicis et no. Bal. C. de pact.
l. pactum curatoris et in l.   C. si adver. trans. et idem no. glo. et Bar.
ibidem. Et idem dt. d. an. de rapt. in ute. gstibitur
Tutor an teneatur satisdare rem pupilli salua fore et si datus sit per magistratum
vide sub v° curator tenetur nam ni ta laqueum de tutor hunc et mente legit
bracw ti curator ut dt Bar. in l. apri neps ff. de vert. in e
Tutore an pot ex pauina se pot pe et anima vide sub v° animus § 1
Tutor si p ad cut d. nu differt successionem pupilli no petit infra annum datur pu
pillo probatur ille cui successio defferrtur et hereditate ipsius pupilli decedentis in
pupillari etate si alius sepi actor ingdm no pervenit hereditate licet pe lapsu
annum no petat infra aliud septennium annum tutorem dari ut no. Bal. in l.
proba C. d° impub. et aliis sub. et idem no. Bar. in l. n § videndum ff. de bi.
ti. vide Bar. C. co. ti. l. incre. et C. de lega. here. pr. ant.

Vagatio an sit licita vide de elec. si compromissarius
q̃ si vero hz vi in glo. oppsitum et sic ca
in novell. et quod ibi no. la. pide. et in de i de tertu

Vassallus qui negat se in feudum tenere perdit ius feudi
si quod hz scdm consuetudinem et no. d. an. de
iudi. debitis ubi veno ad glo. in si et v. veno ad secdm

Vassallus si alienat feudum contra decretum sine consensu &c
contra cetera in qua tenet in feudi prima ipso iure hz agere
ego intentionem no. primo et so an me ca aptica d. h. o q. g. siapla

Vectigalia an possit longa consuetudine deberi et perscribi vide sub
v. consuetudine q. consuetudo efficiendi
Vectigalia et pedalia possunt imponi p. causis exigendi nisi si possint et ab ipsis
bus no. ab ep. vel ius quod idem de principi reservatis no. d. an. de cens. sunt
vel carta v. pet hoc appareat quod de pedagio

Vel hec dictio alternativa quando ponitur p idest ut no glo in l in ff de v s l quoque

Venditor qui sub condicione vendit si p certo stat quominus condicio
impleatur potest agere actione ex eo quod tenetur ac si esset condicio
impleta. Item potest agi persumpt. v. ubi ut de facto venditio fiat i llabo
pelbit michi bibliothecam ff. de contrahen emp. prima ratio dicit cum fictio
nem ca vitate et vide ninale quod ca contractu nominato certa ratio persumpt
verbis si illam dicta ut no. bal. si ptra & eo li. Et vide sub v.
debitor si est obligatus ad rem

Venditor vendens rem ea cum fructibus decimas de iure quam debet si quis
illis primo et tenetur no potuit narrare hz in instro venditio ponere iam etiam
salua condicione cui dicta res subiecta est sz qui ex fructibus emit debere
decime tali ordine &c alioquin tenetur emptori de interesse quod etiam no. qz
narrat si decime consuetum solvent q. tunc illa certa de iure subintelligere ut no
spec. ut h. de emp. et vide q. i v. si inquam

Veritas narrativa licet probent contra narrantes no probent contra aliud no. vo
quare 2 10 sive contra narrantes plene probant quia incidenter ob aliud et
no refert se principalis dicta sint no. d. an. de suam abintes. ad dilos et
vide p. eiu de probac. hz quesitio v. 19 ca

Vera narrativa ipse in tuos suos an faciat plenam probationem vide plene p.
a de caus. alle in et i q. va narrativa ipse vide sub v. proba q. pos fa. et ba

Vera enunciativa instru. ostendit ad validitatem emptio de quo cum instro
dispositive et potest agere lis illud enunciativa probent ad finem validitatis eius
de quo potest agere lis no probant illud enunciativa si de eo incident ad va
liditatem aliqua sed simplr in medio dispute sic nobis limitata et optima
et elegant no d. an. de persup illud in tuo notabili in iij colum in si et in
ex de fide ab intes.

Vera enunciativa instra faciunt plenam fidem qui factum enunciativa est de lo
gingno quod tunc verbis enunciativis datur fides sic pone in facto anti
quitati faciunt aliquam probationem presumptionem no d. an. de pb. qui con. puta
eau in pri &c col. ubi puto hz qui pbla vide plena per eiu in c.

ff de surtos ab intes y tacita v ad declaracionem
Verbum vigor admecti recipit intellectum quo et alias non recipet tex de dolo l si quis
fuit aut et no lrat et cp an in c de bona de pben in glo quo ad uicium
de pnile si papa li vi in glo fi
Verba generalia omnes iura includunt et sub eis veniunt quo in virtute sunt legatarii non possunt
no cp an de fi pres c y li vi in v plena in nouell. et vo vo secundum eum fo
actu l 3 z et no lrat in l balista ff ad trebell addentis qui lrat loquitur
qui verba generalia additur dicto generato
Verba ista arbitrio suo vel iudicis quid important vide sub v arbitrium
Verba que sunt de se clara non est summenda alia mentis quanta non vo condu z
cy vide sub v declaracio et declaracio dispositiva
Vbi sunt temporis visitacione an in prima ff de ver sig l viij oz lit ut no glo
in cle i de consec plen sup v nobita et de verba temporis pterita quibus visitacionem
in prima no d an de proba sup testes v lq casus vi tot et vide sub v temp
Verba vltra restringuntur ad secundum habilia no d an de colla de vna v
no qm verbum vide quinquaginta modos restringendi verba generalia quos ponit
cp an in c a in grali li vi in nouell
Verba sunt plata dubia non sunt intendenda ut ab eis excludatur impedimentum et inquam
no d an de iniuris quoniam ubi expressius pro eisdem
Verba temporis preteriti posita in lege vel instrumento an intelligi debeant de preterito dum est
detractu vel de preterito in preteritis et inunctis vide sub v l a f lrc ordinarium
Verba denotancia statutum et universalitatem si ponantur in lege inducta ad quod pot et com
secundum quod et quaestionem magis dicunt verba vel expressiva quam statum vel preteritum specialia
habeat ff de vsu cal sequitur vo q semper vult ex v sequendo est a in si
Verba faciencia mentionem de aliquo debent intelligi de illo quod est naturaliter sine sumptu
in tale tale non est de illo quod est tale et pnile vel fieri ut l si c d quos
qui ve eta impe et ita no lrat et vide sub v statutum et statuto si dictat
et sub v dispensacio et dispensacio non est eadem
Verba generalia an comprehendant penam loquentis vide sub v gen et generalis sermo
Verba ista pleno iure spectat et pertinet quid important vide d an in c quarto
de fo que et in c quesitum v no septimo hic tex de elec et no glo de pnile
abbatis li vi
Verbum omnino sine omnimodum iurisdictionem quid importet vide d an in c
quoniam de fo compe in glo sup v omnimodum
Verbum promissum adiectis verbis in futurum sonantibus non inducat curam late sine
nec precatorii ipso iure no d an de v ob sup l lrat y colus v no qu va
Verba pro voluntate plata non inducunt obligacionem l obligacionem perfectam in fi
ff de ac et ob et l illud ff de minor
Verba narrativa pre motu proprio prolata non inducunt obligacionem l obligacionem
subitam et faciunt plenam probacionem donec contrarium probetur ut no l a in cleri d pna
Verba debent referri ad ea duntaxat ad que possunt congrue adaptari l i l lex
falcidia ff ad l fal et no lrat ibi et in l talis scriptura et si de l i
Verba stipendia declarant precedencia et ideo l i f pro plurium in fi de lc illud
ubi lex scripta palam et fo et fi vitam ff de testa
Verba expressa que tacite erant inesse operantur inesse aliter exprimuntur quo

insint ex voluntate nõ ex necessitate ut no. bal et bar in l. hec verba
de l. i cetem d an in c in prima de probac. xii colũp. v. statutũ casus
Veritas an opinionem prevaleat vide sub v. opinio
Vicarius sive officialis epi. etiã sub alio nomine appellet. ut vicedns. et
ordinarius no. io. andr. 3 6 i et dicit. iudex ordinarius ad com
necessitatem extra datus no. io. andr. 3 e 3 et hz iurisdictionem ordinariam quã etiã
si imagm sedet p tribunali ut no. io. andr. 3 7 7 ideo nõ est necesse pbare de
omni ptate sed tãm iurisdictionem ab aliqua parte negatur ẽnim ptas et tunc sufficiat
pbaie qz pro tali reputatur ut no. andr. e 7 et vide sub v. dignitas § de
dignitas est quã vicarius ducis § lanceã § palatij §
Vicarius epi. hz unum et idem consistorium cũ epo. no. io. andr. hic unũ quo
ad iurisdictionalia et in his que sunt sponte contenciosa. in alijs secus licet quo
nõ pot bñfica conferre sine speciali commissione qr illud est voluntarie iuris
dictionis no. io. andr. 3 8 o et ead. rõn pot electos confirmar. ut no. fre. in ttu.
primi q. xxvi vide etiã sub v. iurisdictio § iurisdictionalis actus
Vicarius epi. quilibet sit in spiritualibus generalis hz nõ pot bñficia conferre
sine speciali commissione et tunc si a collatione vicarij appellet. appellat. ad epm.
qr vicarius no. concludit ut vicarius sz ut specialis commissarius dic. que sit
differentia int. vicarium epi. in spiritualibus deputatum ad iurisdictionem et sine iurisdictione
vide io. andr. 3 7 7 et vicarius nõ habens administraciones spualium nõ pot epm.
committe. ptatem bñficia conferendi no. io. andr. 3 8 o. adde qz etiã bñficia devoluta
epo. p capitulum sede vacante conferri prit nõ pot vicarius epi. conferre sine spali
commissione no. pe. mar. in c. si de offi. vica. li. vi
Vicarius epi. tunc potest bñficia conferre cum data est sibi ptas conferendi etiã bñficia
generaliter indistincte secus si daret ptatem conferendi tãtum bñficia vacantia no. io. andr. 3 8 o
Vicarius epi. nõ pot sine bñficio dispensare nec permutationes bñficia auctoritate ptestare
nõ fre. in hac primi q. xxvi sz q addidit ibi penitentia dic. qz immo pot auctoritate
interponere qr talis auctoritas pendet a iurisdictione epali ut no. glo. in cle. i de perm.
et vicarius quãtum ad iurisdictionem hz idem tribunal cũ epo. si tãmen vicarius habet
speciale mandatum ad despotica invaliditates p hoc concluderetur ptatem recipiendi
resignationes et tunc nõ esse dubium qz posset permutationibus auctorisare ut no. in
addi. pedicta et vide sub v. permutacio § permutacionem
Vicarius epi. licet ex sua generali ptate possit p inquisitionem punire crima et delicta
pot tñ ex suo mero officio et ex implorato de tunc inquirere et illud quod crimosis
innocentem remitte. ad epm. puniendum no. io. andr. sz idem pot ad instantiam
partis punire ut no. dñs. an. de offi. vica. lib. li. vi in novell. Ioh. in dicit hostien.
qz ex ex speciali commissione epi. nõ pot vicarius de tunc accusatum cognoscere ut asserit
qr nec epus nõ consecratus licz sit electus et confirmatus pot talia facere ut ipse nõ
in c. ex frequentibus de inst. et ad xcv dis. preciosis et testat la. in dec. c. lig.
v. tñ de fim. ope cõm in finali et hic text. innocen. in c. transmissam de elec. v.
de qz cognoscere et punire de tunc est iurisdictionis nõ ordinis et com illud pot facere
epus confirmatus licz nõ sit consecratus et ex hoc vide qz idem sit in vicario cum
eandem iurisdictionem et idem tribunal hz cũ epo. addite tñ ex fim. post qz licz
epus nõ consecratus nõ pot actualiter punire de tunc deponendo vel degradando
pt. tñ p sentenciam verbalem deponere sine deponendum pronunciare ut ipse no. in dicto c.

bansimfitz, alter licet nō pot deponē ab officio pot deponē ab bñficio
q̄r pnale qrez, bñdo iurisdicion est pprie compos et Jo an in ddo c bñficia
et vide omnio ad xvim q ii § cum abbas addē ep̄ licet vicarius gnalis
qui pot de ciuibz mgis puiī et bñficiis pnale tn̄ officiat foranen ep̄i
qui deputat̄ in dioē nō pot pdicta facē ut nō ffran de zaba in de i
de offi vi q xvi et xvim
Vicarius epi nō pot vices suas committē nisi ex causa et de gsse epi et
hic iurisdicion nō abdicat sed penes se retinet sup̄ est vicarius in spūalibz
et tpalibz nō pot etiā de gsse ul de mandato epi aliud vicarium in spūalibz
subsistuē nisi alit̄ sit licet ḡfuctudo nō io q 363
Vicaria ppetua ecclie prochial tr̄ ad omnia dē que tn̄ ictor liz incg ms
lez et inodicz vtilitatez in ecclia qm̄ ictor nō io conclusione 2 63
Vicaria ppetua in ecclia prochli an sit bñm sine bñlz bñ cn vide sub v̄
beneficium §
Vicarius epi in tpalibz pot eē laicus nō ad xvim q vn in noua accrd
si in spūalibz est ñ pot laicus nec eē clicz ɢiugatus ut nō Jo an in c
clericis de cle cōn et la in c i de offi vi li vi ibidem aut pot vicarius
epi nō Jo an in c si de cle egro ep̄ intellige si stat de licēa absolut̄ siēz
nō Wil in de et si pncialis de iplt̄ qnd de mediante vide pan in
de i de sca in v̄ officia clē aut nō pot esse vicarius altiz epi nō glo
in de inplerisqz de elec in v̄ vagaci
Vicarius tpalis ecclie pchlis nō vba § dettē liz cono in de i de offi vica
Vicarius pncipis epi pot ee index delegatz sicut in vicario qui dicit̄ officialis
foraneus ut in de c si pncialis de iplt̄ an aut pot officiat pncipis epi
esse ɢsiliator vide ibi glo sup̄ v̄ delegatz
Vicarius dno si ɢstitucē l p epm̄ successiue vni fm aliud et ɢstitucioz ee cesset
pma reuocata sc et in pcuratoribz ut nō Jo cal inc tua nol de offi vica
idez nō la et do de sanc gen in c n to ti li vi
Vicarius tpalis et conductiō an et qu pot deputai p rectorē in bñficio suo
curato vide de i q cpnd ex de cleric pla in glo sup̄ v̄ ad inspaz in si et
sup̄ v̄ nō vacet et in de i de iplt̄ sup̄ v̄ habeant et in de i de sup ne pla
sup̄ v̄ de mensa et vide Jo an in ad qm̄ cz incra li vi in incu ads
et la an de hoc plene los̄ allegaciōn sua va et vide d an in c ex
perpetuz vicarius de si instan

Vicedominus an pot esse laicus vide sub v̄ laicus

Videbitur qnd hoc verbum importat vide sub v̄ arbitrio ibi hēs
dicaz intr videbitur placebit et similia

Videlicet ysta dicto nō plud est declatiua si eē restictiua nō glo et
bar in l n ffad l arg et de sim inpne l ɢnestitud q pult d̄on in
nō glo in l cu ita § si de l n

Vis violencia q̄ sunt ɢpulsiua q̄ inquietatiua q̄ ablatiua q̄ turbatiua
et q̄ expulsiua ut nō ff q me cau l n in glo si et l ɢtat si et alia vis
ē que appllā pbatiua nō expulsiua cū qua pot metz ɢcē nō glo in
l i § pult et de vi et vi ad si cū ɢpulsiua nō ɢcē metz nō glo in

decad li i q̄ in c cau et vide l̄ra in l'iij ff s unio ac v̄ yunde ff d'ra et vi ad
Visitacio vide sub v̄ archiepi
Vox hec dictio importat quandoque esse vel fieri licet unio sit vel stat
lr̄a est in e n de cognit spi li vi
Unio facta et stā cāusa firmata ibi fra ni̅s valet et lice fi plicata
lite cause revocari et annullari dicit v̄ aut sit unio nō allega aliq̄ cā
tunc est ipso iure nulla nō vo qdu l vi pendita nulle qn sit unio p missiorem
a ssa fi si ssa illaz fiat et fa cā ci p impetratur suggesta est ipso iure nulla
quod ol qua ssē sure ipacaa est ipso iure nulla ut nō c̄o an de si pref e n li vi
in novella sed si qua unios sub motu facta est p c si motu ssō fi et si p
misiorem mota ssō fit unio et stā cā allegata necesse esse que tu
nō subeat dicendum est eum esse nulla tamqz in cau illrato stat sm quez
epi liat m c i de resti in inte quā applicat c̄o an in c n de fi pref li vi et
d an in c tua dechio quod fi a p. mst cā que lig eiudem erat sa tan
appareat a cā epi prius erat vā quo casu valet alienatio et unio mero iure
lig respondi pot ut nō sugeti do an eo li ad aplica v̄ unio ex glo et ysto
possi dicendo vote salvat et epi de c n q n in stā vale plessie p oldra
in aplns sup rsta de ee nō alie est vide old esp de lelle qdu 78 l
qui dt auditores novos tenuisse q unio stā et stā cā est ipso iure nulla
si auditores antiqui tenuerit contra et vide sub v̄ cardi q̄ q̄ pot proch lx
legabus q̄ pstupes q̄
Unio sic pot fi inesse epali vel abbaciali de pricia procuralis ecclie eius
et multosparq de pretura inventa prochialis ecclie nō vo concilii 262
Unio ecclia sit tribz modis quos vide nō p glo m c ne pdc va et pnv
q i et pq glosas et vide glo in de per lr̄as de pben sup v̄ ecclesias
Unio unius ecclie facta alti ecclie lz forte oppa q ordinario auferre ecclie
unite collo tn nō auferat sibi eiusdem ecclie subiectio nec obviat sine consensu
nō io qdu 11 q ino nec videt auferri collo p tex m c i de reli do et m c
fi de rest vel si sta de sonis in qstio c p c io sit vide q collo auferat
Unio vel dismebraco ecclia qn fit an debeat icitari ecclie citari vide
sub v̄ citatio q citas icitari
Unio qn fit de duabz beneficiis et nō appareat an fit eque pnr sint unita
vel altum ut accessorium fit alti tamqz pali unitū psu in dubio ad pale
quod est magis dignum nō do an in de p lr̄as de pben c q a denoiarem
indicar quod est prale et quod est accessorium ut nō glo in dicta de p lr̄as q
denoiacio pot apparere p libros antiqs racom in custodia publica
inventos sedm Zen ibidem
Unio pot probari p testes deponentes q duo bnfa ex incompatibilia fuerit
tamquam unita possessa p tantum temps q nō est memoria in contrariu
ut nō c̄o an in regula con nra li vi in ntn ad fi lesti in sta
de sup ne pla q quot modis dica q unio non pbat p diutinitatem
temps et amorz que nō suffiat ad unionem pbandam ut nō lr̄a vl do
mon lau in extravagan cta lios vom colup v̄ si maxi dependentes
si lz sufficat temps cor cuiq contrm medica nō existit et hec est volut
gosta in dca q quot modis in si ibi v̄ quod ergo pbat quod dom
tempos sufficit

Universitas est nomen iuris non personarum nec verum non Innoc. de sen. et generem et ext. ca glo appellat universitatem
meus in l. si aste ff de condi vide sub v constitucionis ut not. bar ff de re vin.
l. i. p. bone et de minori mi. de fa l. quod d. in pri et est tex ff de v sign.
l. hereditas apto et l. peccane q hereditas et vide sub v populus p to

Universitas quedam est persone et bur ut populus collegium et plia. Aliquando verum bur
ut ecclesiam aliquando verum et persone ut hereditas peculium dos fundum et plia
non bar ff de re minori in re do fa l. quod dicitur in pri et ff creta ff p ma
Item castra et villa in quibus quando sunt honores districtus et iurisdictiones
universitatis appellatur ut no. Inno. de c. jo an de m. pa c. lius

Universitas a generalitate dicitur et actum super quem celebratum comprehendit inmenta super generalitate
te ipsa quam superi in actu super universitate celebrato ut ff de edi edic. l. itaque
et l. si et no. glo ad cmpleti et vide an et que vos qui ab po l. si et
bar ff de an et ar le l. si ita

Universitas quando summeda sit ut loco heredi. id quod dicitur quod ad universitatem bisse
que de se spali non bispirent vide Inno et jo an de m. pa c. lic et bar
ff de pm ac l. si inqsdictione et bal in l. ff de offi cons. in mari est inr.
et in l. edicto de si c. de edi di adri

Universitas potest in uno residere ut pate in c. cum ne sede vac. li vi et ff q
onasi vinud nolu in si quod lumita ut no. bar de l. i. si grate uno residit
non universitas et si unus tamen in hereditate remanserit ff de sta li l. si bona
dotem et de pere l. peculium q ptatt et de v sig hereditas apto

Universitas non potest acceptare qli at q cum siat attro vide Inno de sen. c. grave

Universitas et collegium quod et quando possint in negocia consitui et an unus vel
plures possint alios de universitate in negocia constituere ita quod illis negligentibus
vocuus possint preter uno vel plures ad actum ad quem alii vocati apparere pr. de
et qua hora debent vocati apparere vide plene p d an de elec ad nob
olim v vermo ad ferdm ven colup

Universitas et canud si constituit sindicum licet in instrum. non exprimatur nomina singulorum
si dicatur tale universitas vel tale canud constituit talem sindicum valet consti. si
est appositum sigillum universitatis vel cali et hic opa dicto sigilli non ad an in
addi spe in c de sen c i v quod si in alagno Item si non est sigillum
si appo nomen decani ut si dicatur decanus et canud constituit re hanc talia pro a
admittit romana curia no. Cjo an de his q fi a pla quito bal in iuste
diat qui non est necessaria expressio nomen ita no Cipe in pace quitanae si
dapna vide bar in l. i de albo scri quando distinguit inter universitatem magnam
et parvam ut pro cau exprimi debent te no vide ois aldra apilus e

Universitas maior pars si quod fiat aliquo non vocatis non valet no. bar
in l. nulli in si ff ad municipalem vinud no

Universitas vel collegium si non habet rectorem dicit quod doctores pro antiquorem
in collegio et si vocati non veniunt potest procedere ad actum ad quem vocati
sunt no Inno de ma et obe c i et bar in l. i ff de al scri in si altra
de consuetudine data quod placet quereandi no d an in decre c i d ma et obe
existente aut consuetudine data vel statuta non videtur quod p unus posset

vniversitas vel collegium quarumque [illegible] sit maior dignitate vel ordine vel equalis vel [illegible] vide [illegible] de elec. c. ad nostram olim [illegible] veniens ad [illegible] vel [illegible] veniens ad [illegible] et [illegible] et si omnes eorum sunt pares non [illegible] eorum pares aliarum [illegible] quorum [illegible] vocatus sunt [illegible] [illegible] vniversitatis vel collegii ut no. ibidem [illegible]

Vniversitas que congregat [illegible] vocare omnes maiores [illegible] annis sive sint masculi sive femine et tutores [illegible] ut filiosfamilias [illegible] a [illegible] non [illegible] de [illegible] in [illegible]

Vniversitas [illegible] tenetur ex delicto [illegible] omnes de vniversitate vel [illegible] maiorem [illegible] commisso [illegible] [illegible] deliberatio de committendo [illegible] delicto [illegible] deliberatio communis non [illegible] tenetur ut singuli non ut vniversitas [illegible] in l. aut facta [illegible] ff. de pe. [illegible] allegat [illegible] in l. [illegible] sepulcro [illegible] aut [illegible] et glo. in [illegible] aliud [illegible] de [illegible] [illegible] si non [illegible] deliberatio tenetur vniversitas [illegible] omnes de vniversitate vel maior pars fecit [illegible] in dubio nomine vniversitatis [illegible] et [illegible] et iste est [illegible] in d. [illegible] de [illegible] l. [illegible] maior [illegible] aliquo [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in sepulcro [illegible] in pluribus [illegible] non [illegible] alias vniversitates [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenetur in [illegible] ergo [illegible] non [illegible] alias vniversitates [illegible] erant de [illegible] vniversitatibus vel [illegible] erant [illegible] una non erat maior pars [illegible] vniversitatis [illegible] [illegible] tenetur [illegible] singuli [illegible] ipsa vniversitas tenetur [illegible] l. [illegible] [illegible] vniversitas et l. in tantum [illegible] vniversitatis ff. de re. di. [illegible] glo. in d. [illegible] que dicit [illegible] vocata vniversitate [illegible] vel campana vel voce [illegible] maior pars aliquid facit tota vniversitas videtur fecisse videtur [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] sine ulla vocatione [illegible] maior pars aliquid facit vniversitas fecisse non videatur [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] nomine vniversitatis sit [illegible] agi et [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] agi de [illegible] [illegible] [illegible] glo. in l. [illegible] in tantum [illegible] in [illegible] [illegible] si dicat [illegible] [illegible] non [illegible] dare [illegible] ille de vniversitate [illegible] ut singuli [illegible] sint maior pars vniversitatis [illegible] [illegible] dicat [illegible] [illegible] nomine et non nomine vniversitatis [illegible] [illegible] vniversitatis [illegible] aut non [illegible] [illegible] pars [illegible] planum est [illegible] vniversitas tenetur [illegible] singuli [illegible] [illegible] maior pars fecit nomine vniversitatis fecisse videtur [illegible] [illegible] factum est [illegible] et iste est [illegible] in d. [illegible] et hanc [illegible] [illegible] glo. in d. l. [illegible] [illegible] tenendo [illegible] [illegible] semper [illegible] [illegible] glozatores et illa tenenda est ut no. [illegible] in l. [illegible] [illegible] ne de [illegible] [illegible]

Vniversitas tota tenetur ex delicto maioris partis tenetur ex delicto [illegible] [illegible] non [illegible] de [illegible] [illegible] ad [illegible] tenetur ex delicto vnius de vniversitate [illegible] vel [illegible] non [illegible] vel [illegible] non [illegible] maior pars [illegible] [illegible] omnes [illegible] delicto non [illegible] ne alias

Inter difficultatem plerosque delictos vinanca imputari secundum hostiensem in summa de pe. et re. § quo an. in deci. c. delicti vina tamen in dicat bal. in l. aut facta § si ff. de pe. vide span. de zaba. in cle. i. de penit. in q. tractatu de pe. li. vi

Universitatis privilegio non gaudent etiam intitulabimus artem et professorum universitatis artem exercent ideo scolares et docto studiorum gaudent privilegio universitatis statim nisi actu legant et studeant non bar. in l. qui ff. ff. professione C. de sacro sanc. ecc. et in l. i. C. de colle. e. curto fa. li. xi et vide illas ter optime facit C. de epis. et cle. l. generali de advoca. indicatio l. pro hanc vide bar. in l. pupil. ff. de testa. mili. et de pro l. aut for. § hiems et bal. in auct. habita v. sup. in tit. scolaribus ii. ca.

Universitas an possit agere iniuria vel damnum facere cum vel subdito scilicet illatis vide sub v. damnum § i. et vide in § universitas civitatis

Universitas si est divisa quia forte una pars expulit aliam an illa que est intra vel illa que est extra possit statuta facere vel studiorum obligari vide bar. in l. omnes populi in collationibus in ii. circa de iustitia et iure et in l. si quis ff. de l. i. et bal. in ti. qui modo eum comit. c. i. in pri. v. pene civitatis et de pace et eius vos c. i. in pri. sup. v. potestate accepta

Universitas civitatis castri vel ville et generaliter de universitate possit agere pro his fiendis que ad honorem universitatis tendunt licet in relatum voluntatem (?) iacegant utrum in legato relicto pauperibus et puelli maritandis ut honor est civitatis que pauperibus non vendetur mendicando et puelle non vendentur inveniende vagando l. civitatibus in pri. et l. sequenti delictis de l. i. et dicitur non pro bar. et bal. idem non bar. in tractatu de milicie

Volo hoc verbum importat liberam voluntatem ideo si dat in facultas eligendi quem volo possum eligere indignum, sed si eligo contra in debitum modum est intelligere arbitrio boni viri idem si dedit michi facultas eligendi quem dignum putavero non bar. de l. ii. et plenius in auctoritate vagante ad reprimendum sup. v. videbitur vel aut dare cuicumque liberam potestas non intellige quod possit aliqui facere contra iura scripta ut non pro glo. et d. an. in c. i. de offi. or. et vide sub v. arbitrium

Volo pro hoc verbum volo quod heres inducit adicione hereditatis si si dicendo volo eligere heredem pro hoc non inferatur clausula nisi perfecit delicias non bar. de l. i. l. firmi clausum et pro bal. in l. auctor. pupillos et de sua tim. et per d. an. plenissime in c. ex hiis i. de spon.

Vox qui habent vocem in capitulo et qui non vide in cle. n. de eta. et qualitate in cle. si eo ti in glo. intelligo dicit bar. quod vocem non habent moniales cum omnes masculi et inducti nec quam laica in ecclesiis regularibus vel ministeriis de etate et co. li. vi in tex. et glo. sup. v. tacite fi. in hospitalibus et locis v. non sunt nisi quam laicis illi habent vocem et possunt sibi eligere magistrum et rectorem ut non in decr. c. ex eo in glo. sup. v. elige idem et in locis in quibus sunt quam clerici et laici si est consuetudo contraria ut etiam laica quam admittantur ut ibi non glo. si fere non possunt habere vocem in capitulo stabili ex ratione etatis xv annorum de elec. in decretalibus in prim. li. vi

Vocem non habent in electione impuberes et commendati suspensi irregulares et non constituti in sacris vide Jo an de elec c. quia propter super v° debent
Votis duas post quos iste modus cum eo qui habet duo vota in eadem electione
quid dicitur quod aliqui cum habet unam vocem non Jo an et d an de re iud ad olim
Voti si quis facit de intrando religionem licet non dicat quando cogitur unam
compelli intrare vide Jo an in summa c. nimis in c. ex parte de consuetudine
Usura an hoc dicatur sit excessive vel indiscrete vide Jo an in c. s. j de ex
cess. ab ep. et Cy in l. acolligato C. de imp. Item vide in c. si quis
de rescriptis li. vi super v° usura
Usufructuarius an vere possideat vide sub v° possessio et possideri an possit
Usurarius manifestus dicitur ille qui coram notario et communitate consistit se usurarium vel non d in de colpa de vera p[ar]te col et c. glo quidam d usurarius
Usurarius non agit contra usurarium de usura quia frustra
Usurarius si est electus suspenditur a beneficio obtento et repellitur ab obtinendo
de primo est casus in c. ex parte de usu ibi ubi loquitur de usurariis monitis non
desistentibus de 2° est casus in i. mi de elect. in pri de eccl. ipsa ubi tamen
loquitur de usurariis manifestis Item usurarius prius non debet eligi non dic. ei
et statim deponi possit ut no glo xiiii q. iii electa
Usurarius est ipso iure infamis ut no per glo Cy et Bal in l. improbum C. ex
quibus causis in fa. irr. lib. tamen dicit ibi quod non ipso iure sed per sententiam infamatur
et infamis est inhabilis ad dignitates ut in d. ea infamibus et nota Bal de
usurariis in fame in dicta l. improbum licet dicit de usurariis manifestis tamen idem
videtur et in non manifesto eo quod ille infamis sit et idem Bal et Cy dicit
in eadem l. v° dicunt quod hodie ubi usura sit prohibita et contra sit improbum
seu quod usurarius est infamis sive sit manifestus sive non et ita debet
intelligi c. iii de elect. de eccl. ipsa quod loquitur de usurario manifesto
et subaudit maxime etc. quod ibi dicitur tollendi usurarios de dignitate
facti evitandos dicit ex eorum dolo civitatem ineundas et ita epi ibi ita posita
Uxor si adulterium committit dotem vel donationem propter nuptias perdit
et eam vir lucratur si vir de adulterio non accusavit sive non acquisivit
non potest heredes eius contra virum dotem vel donationem propter nuptias repe
tentes de adulterio excipere non d an in c. plerumque de dono inter virum et
uxorem et Bar in l. rei iudicate si heredi v° mulier ff. de pena
Uxori adquiritur dominium rei empte de pecunia sua per virum si vir non est solvendo
alias secus ut no Bar in l. si ut proponis C. de rei ven si glo Cy in c.
in aptos dicit simpliciter dominium acquiri uxori et idem dicit glo in c. in pri
vendimus de pecu cle et vide ibi Jo an et Do an
Uxori non debentur alimenta ab heredibus viri mortuo viro
vide sub v° alimenta circa instrumentum

Zeccio est constitutio pena vallata ut dicit
Ar in c. statutum de rescriptis li. vi in v° Zancio

Da gloriam deo

IV

y de p[illegible] or et am[illegible]
[illegible] dcrar[illegible]
e adue[illegible] y [illegible]
sleuna [illegible] unatry [illegible]
[illegible] pa[illegible] pgamen
[illegible]
[illegible] pu[illegible]
[illegible]
[illegible] tate [illegible]
[illegible] ne ordinem
[illegible]
c [illegible]

III

V